dumitru popescu

VITRALII INCOLORE

roman

editura eminescu

DUMITRU POPESCU

VITRALII INCOLORE

De același autor
la Editura Eminescu :

UN OM ÎN AGORA, versuri, 1972

IEȘIREA DIN LABIRINT, eseuri, 1973

GUSTUL SÎMBUREI UI, versuri, 1974

RAZA DE COBALT, versuri, 1979

PUMNUL ȘI PALMA, roman

Cartea întîi : „O dimineață înșelătoare", 1980

Cartea a doua : „Ochiul ciclonului", 1981

Cartea a treia : „Marșul cariatidelor", 1982

MUZEUL DE CEARĂ, roman, 1984

DUMITRU POPESCU

VITRALII INCOLORE

roman

EDITURA EMINESCU
BUCUREȘTI, 1985

Ilustrația copertei : reproducere după tabloul lui DEGAS „Dansatoare pe scenă“

1

Cine te-a supărat, doctore? Întrebare „de sus". O fi receptat intenţia ? Îmi şterge faţa cu o privire obosită. De plictiseală. Luciul ochilor stins, negrul pupilei decolorat. Deschide gura. Parcă ţine o pastilă de ciocolată între dinţi. Muştele ! îmi replică. Nesuferitul lui sarcasm. Totuşi, surîde. Absent, bineînţeles. Înseamnă că nu mă expediază. Apropo de muşte, mergi pe la Moscu ? Oricînd poţi găsi la el o muscă în cafea. Rîd ca o proastă. De umorul lui englezesc sau de bucurie ? Bucurie infectă, nu mi-o pot reprima. Bineînţeles că mă duc, bineînţeles că nu sînt în stare să-l refuz, agasată, cum ar trebui, cum ar merita, cum m-ar avantaja. Mutra lui cere palme. Mă întorc din drum şi mă iau după el ca o oaie. Reuşesc un timp să tac bosumflată. Nu observă şi nu mă mai abţin : Ai fost la operă, cum spuneai ? Nu, mă duc deseară. Singur ? Am vrut să rîd batjocoritor, dar n-am scos decît un sunet anost. Dau în gropi. Nu, cu unchiul, mă informează sec. În sfîrşit, găsesc o pistă. Mă arăt amuzată. Şi te lasă mămica ta ? Prezintă destulă garanţie ? Îşi bate pleoapele leneş, mă priveşte ca pe o scamă. Ai nimerit. Exact cum spui. E mentorul. Ce infatuare ! Parcă ar fi

vorba de Socrate. Ridicol, dar impune. Face pe demodatul, afişează moda retro ? Mă angajez să-i recomand, pentru eventualitatea că „unchiul" ar fi indisponibil, o fată serioasă, instruită, de familie bună, să-i ţină locul. Am să-ţi cer concursul — zice — dar la altfel de spectacole. Opera e sobră. În plus solicită mintea. Pedant ca întotdeauna ! Văd roşu. Ar trebui să fac stînga împrejur. Îmi prinde mîna. Ochii i se îmblînzesc. Ştii bine că cei de faţă sînt excluşi. Iar în materie de minte, eşti singura femeie pe care o respect. Mă înmoi ca o banană ţinută la soare. Complimente din gura lui ? Cred ce-mi spune, deşi e maliţie în glasul reţinut. Îi ştiu această coardă moale, cum îi ştiu şi vocea bubuitoare. Păşesc lîngă el afectată. Mă umflu în pene că ne văd împreună cîţiva nenorociţi de bolnavi. Ne stă bine ? Deşi merg ţanţoşă, cu pieptul înainte, cu capul dat pe spate, îl supraveghez cu coada ochiului. Nu mă priveşte, a şi uitat de mine. Îşi bagă capul pe uşă şi întreabă într-o doară : E vreun mosc pe-aici ? Insolenţă. Cum nu se supără Paţi Moscu ? măcar vîrsta să i-o respecte. Mă invită cu un gest larg, rece şi mă simt umilită trecînd pe sub braţul ridicat ca un arc de triumf. Uite-le şi pe Drina şi pe Constanţa. De aia vine el aici ? Ştiu bine că nu, dar îmi displace prezenţa lor. Drina e bondoacă, i-a dat însă dumnezeu o carnaţie de caş proaspăt şi şi-o dezveleşte cît poate. Îi aruncă un jet de vorbe, dar el nu aude. Îmi vine să-l pup. Bine-i faci, striveşte-o ! Nesimţita, se face că nu bagă de seamă, îi dă înainte. Iar neruşinata de Constanţa... femeie măritată, se bagă în sufletul lui. Pisica dracului, cîta mai pisica ! toarce. I-a şoptit ceva, rîde fără voce, conspirativ, cu gura pînă la urechi, şi cu gropiţe în obraz. Cum dracu se aşează grăsimea pe ea de nu se vede ? Are douăzeci peste. Planturoasă, dar proporţionată, ar fi făcut deliciul anticilor. Ce-i place la ea ? pieliţa de creolă, veselia, aerul că se oferă fără mofturi ? Dar de unde am scos-o că-i place ? O lasă baltă şi-i răspunde lui Heberling. Nici nu-l observasem, ca şi pe Hariton Chiaua. Heberling ca-

sapul. Şi ăsta cere palme. Înainte mă timora cu ochii lui de gîde. Priviri obraznice, te despoaie, te flagelează. În realitate sînt din aceeaşi stirpe. Doi îngîmfaţi, masculi impertinenţi. Diferenţa e că Heberling se dă pe faţă dintr-o dată, nu-ţi rezervă nici o surpriză. Poate sub acest aspect e mai bun ; nu mai bun, vreau să spun mai comod, mai simplu. Poţi să-i prevezi reacţiile, să-i ţii piept, la nevoie să-l baţi cu propriile arme. Impertinenţă contra impertinenţă. Un dur, nu un cuceritor. La început te şochează dispreţul, aerul că a avut toate femeile din lume, că tu eşti a milioana una, exemplar de serie, animal de turmă şi că n-ai nici o şansă, vei fi pusă la pămînt dintr-o mişcare şi lăsată cuiva care s-ar oferi să arunce o găleată de apă pe tine. Bineînţeles, cu cine-i merge. Mă lasă rece, sînt imunizată. Spre deosebire de astea două. Ce-i spune lui Relu ? Aruncă nade : Zău, Poteraşule, ar fi grozav. Discreţie absolută. Mi-ai spus că-ţi place Lebăda. A luat marele premiu la „Privighetoarea de aur ". Ea te cunoaşte, o interesezi. Dă-le dracu de cărţi, mucegăieşti. Nu vezi cum trece viaţa ? Mîine pune una gheara pe tine şi te-ai ars. Tragi jaluzelele. Nu eşti burlac din convingere. Cînd or suna ai tăi goarna, gata, te încolonezi. Lasă-l domne în pace, are socotelile lui, vociferează Paţi Moscu împărţind păhărelele cu lichid cafeniu. N-are cine să-ţi ţină trena ? Uite, merg eu. Cum se dă în spectacol, tăntălăul de Paţi. Sînt sigură că s-ar duce. Slab, influenţabil. Biata nevastă-sa. Uite pe mîna cui cădem. Viorel Poteraşu soarbe din zeama lui Paţi şi tace. Nu se oboseşte nici măcar să-l refuze pe Heberling, îl lasă să-şi răcească gura degeaba. Ca unul din ăia mici : hai, mă, nene, să furăm zarzăre, ştii ce bune sînt ? şi nu ne vede nimeni, hai, te rog eu mult, te rog eu ! Îi vine să plîngă de necaz că nen-su nu-l bagă în seamă. Poteraşu se interesează dacă s-a stabilit cine îl operează pe ţăranul orb, tatăl lui... Dăm din umeri, deşi toţi ştim că el o să opereze. Profesorul evită astfel de cazuri. Vine în sală şi asistă. Stejarul

tînăr la umbra plopului bătrîn. Heberling mai face o încercare, îi vine greu să cedeze, chestie de orgoliu. Poteraşu îi întoarce spatele, prefăcîndu-se ocupat cu Hariton Chiaua. Nu sînt din aceeaşi stirpe, rectific, doar din aceeaşi tagmă. Amîndoi fii de... dar altă stofă, altă educaţie. Şi mai ales altă valoare. Asta însă nu-i dă dreptul lui Viorel să... Cu cît sadism îl foarfecă pe Hariton ! Ţîntarul şi armăsarul. Cu statura lui de copil, cu ochelarii de moşneag şi behăitul de miel, cu lipsa îngrozitoare de umor, e sortit să-i fie veşnic sclav. Relu spunea că-l supără muştele... Chiar ca unei muşte îi rupe lui Chiaua picioarele. Îi străpunge trupşorul cu acul. Credu Pieptan vine din sala de operaţie. Îi explică lui Viorel cu dicţia lui imposibilă, hăpăind cuvintele — şi ce voce ! parcă ţine isonul la strană, a învăţat la popi, a stat în internat de catolici — cum a operat, a doua oară, un glaucom, după nici un an. Nu ştie să răspundă la întrebările lui Relu Poteraşu, se roşeşte, se fîstîceşte, se bîlbîie mai rău. Nu se mai înţelege nimic. Viorel e plin de suspiciune şi celălalt se simte vinovat, se sperie, abia se stăpîneşte să n-o rupă la fugă. Poteraşu face paradă de competenţă. De fapt nu face, tocmai că nu face, e destul de sobru. Dar te prinde cu mîţa în sac. Taie în carne vie. Dă semne că vrea să se retragă. A stat mai mult de o groază. E ora moartă, ar putea să mai rămînă. Şi aşa ne-a făcut o favoare, vine din an în paşti. Ne cuprinde pe toţi într-o singură privire. Mă aflu în oala comună, nici o distincţie, nici cel mai mic semn... Îmi vine să-l înjur. Hipopotamul ! Eu mai rămîn. Ascult, de fapt fără să aud, bancurile răsuflate ale lui Paţi. După plecarea lui Viorel atmosfera se degradează. Vorbe de clacă, chicoteli. Dă el un ton aparte, sau mi se pare mie ? Simpla lui prezenţă constituie un certificat de garanţie, o marcă ? Poate îl mai văd la plecare, la parcaj.

Simt nevoia să-mi cercetez faţa. Mă duc în camera de alături. Sora de serviciu scrie în registru. Mă uit în oglindă.

N-am ce să îndrept, nu mă fardez. Am buzele roşii ca sîngele şi puţin răsfrînte. Le umezesc şi lucesc, parcă le-am dat cu lac. Le mişc uşor, sînt vii. Obrajii s-au îmbujorat. Din cauza excesului de foliculină. „Juna Rodica voioasă trece pe lîngă junii semănători." Tentă peizană, va trebui să pun puţină pudră. Nasul drept, un pic obraznic, faţa îngustă, ochii largi, lărgiţi şi mai mult de lentile, liniile frunţii simetrice, figură de intelectuală fină şi sănătoasă. Ce nu-i place ? Bustul delicat, şolduri „liră". Care e genul lui ? Lebăda, şarpele ? Ursula Andrews ? Scîrboşi sînt bărbaţii, pretenţioşi şi orbi. Orbi, orbi. De ce-l fac orb ? Poate mă vede, poate îi place de mine. Pur şi simplu n-o îndrăzni să tulbure relaţia colegială, să o depăşească. Colegialitatea e, într-adevăr, o barieră. Trec anii, se aşează o anumită punte, o bătătoreşte, e confortabil, elementar. Nu se mai gîndeşte că ar putea să o apuce prin vad, direct. Dar eu cum mă gîndesc ? Mă scutur indignată. Gesturi, nu ! Ies pe culoar. Apăs maşinal pe o clanţă şi intru în rezerva celor trei bătrîne. Dorm. Mă duc la fereastră. Crengile platanului se mişcă. Văd mugurii. Primăvara. Heberling avea dreptate, trece viaţa. Sînt conştientă că ar fi trebuit să întreprind ceva, dar nu ştiu ce. Vom continua să ne încrucişăm drumurile pe culoarele spitalului, să schimbăm cîteva cuvinte pe zi. Cum să-l fac, dumnezeule, să ia seama ? Să mă ducă o dată în dreptul ferestrei, aşa, ca aici, şi să-mi spună : Jana... Jana Galescu... Mi s-au umezit ochii. Mi-e ciudă. Un capsoman. În sala de operaţie, concentrat, inventiv, precis, neobosit, abil. Şi viu, viu ; acolo vibrează, iradiază. În rest, pietroi. Vreau să-i fiu soţie. Atîta timp cît nu apare altă femeie nu disper. Voi aştepta. Ar trebui să fac ceva. Ce ? Mă paralizează. Constanţa în locul meu... dacă nu l-ar avea pe graficianul ei... Dar şi aşa, şi aşa, într-o bună zi... Hm, observ că am căpătat mania de a-mi face reportajul. Stenograma dialogului. Îmi rotunjesc replicile, le închei la toţi nasturii, parcă aş fi pe scenă. Reflex de personaj literar. Ca şi cînd m-ar auzi sau m-ar

citi cineva. Înainte filmul se derula simplu, fără disjungere între cel ce glăsuie şi cel ce aude. Chiar fără cuvinte. Imagini, semne convenţionale, fragmente infime de gînduri. S-a deşteptat doamna Scondăcescu. Mă aşez pe marginea patului. Măicuţă ! Da, o să fie bine, o să fie bine. Chiar profesorul. Şi cu doctorul Viorel Poteraşu. E bun, e foarte bun, sînt buni amîndoi. Nu aveţi nici o grijă. Cum poate să fie atît de insensibil ! Temperamentul ? Vúlcan ! Şi totuşi, trupul tare ca o stîncă e inert. Poate nici nu-l iubesc. Doar ambiţia. Nu-i nimic, măicuţă, o să treacă, o să treacă. Da, sînt buni amîndoi. Cu siguranţă va reuşi. Dacă aş fi şi eu mai îndrăzneaţă, mai insinuantă. Nu prea am imaginaţie. Mi-o frînge, îmi taie aripile. A, după aceea merge repede, măicuţă, în cel mult o săptămînă vă scoatem bandajele. Da, se vindecă. Gîndurile astea mi-au trecut prin cap de o mie de ori. Aceleaşi cuvinte. Pun placa în acelaşi punct. O să plece, dacă mă grăbesc îl prind la parcaj. Da, măicuţă ! Am să alerg. Trebuie să mă mărit şi eu, măicuţă.

2.

Clementina, soneria ! Hai, grăbeşte-te. Şterge-te bine Relu, nu intra cu tălpile murdare. Bună, mămico, bună, eşti palid, ai operat ! Ai condus prudent ? Păi nu, nu rîde, o ştii pe doamna aceea delicată, puţin încărunţită, de alături ? Intelectuală, el universitar, nu se poate să nu-i fi văzut, pereche distinsă, discretă, oameni culţi. Ei da, ei bine, unicul copil, inginer la sonde la Ploieşti... făcea naveta... i l-au adus mort, mamă, azi de dimineaţă, cu capul zdrobit... Ah ! ah ! A intrat într-un pom, ăştia cu tractoarele pe şosea, a alunecat pe noroi... O, ce nenorocire ! Mi-a spus Aurelia, tocmai intra cu recensămîntul, ceva de nedescris, ca în tragediile antice. Să fii atent, cu ochii în patru, să mergi la pas, da, ca melcu, de ce să te grăbeşti, cine te zoreşte, viaţa e mai scumpă ca orice. Lasă-i tu pe alţii, nu mă interesează ce fac alţii, tu să faci cum îţi spun eu, că sînt mama ta. Nu vezi cîte se întîmplă ? doamne-dumnezeule ! Mai bine ai vinde-o. Ţi-e foame, Relu ? Masa e pusă. Clementina, scoate friptura. Ba nu, friptură ! E ora, e ora. Îţi trebuie ceva substanţial. Ştiu ce spun. Ai să vii tîrziu de la spectacol, n-ai să mai mănînci. Nu poţi sta cu un sandvici în stomah toată ziua.

Îngrijește-te, trebuie să te alimentezi bine, muncești mult, la vîrsta ta organismul cere. Tata cînd era ca tine... Știu că știi, dar îți repet. Vezi ce robust e ! Alții mai tineri au ieșit la pensie, el nici nu vrea să audă. Ba nu, ba nu, ai să asculți, spun spre binele tău. E altceva, cu mine e altceva. Eu sînt fragilă. Am stomahul delicat, știi bine. Specific femenin. Nu zîmbi, e foarte important. Detest femeia hulpavă. Nu, nu e nici o aluzie. Sper că vei dovedi gustul necesar... cînd va veni vremea. Hai, lasă-mă, lasă-mă... Relu, se poate ? cu mîinile de la spital? Treci și te spală. Da, știu, cu săpunurile voastre îmbibate de microbi și cu prosoapele pe care se șterg infirmierele. Te rog, cu așa ceva nu se glumește. Știi cît sînt de sensibilă. Nu șubredă, sensibilă, da, e o diferență mare, învață nuanțele, n-o să mă ai toată viața lîngă tine să te corijez. Am să tai eu friptura. Hai, Clementina, hai odată fato. treci, treci... Pune-o aici. Adu repede sosul. Scoate-ți haina, Relu, dă-mi-o s-o pun pe spătar. Nu, lasă, îți țin de urît. Ai avut o zi grea ? Mănîncă, nu e nevoie. La facultate, ca de obicei, nimic deosebit. Hibrizii ? Sper să dea rezultate. În lot s-au comportat exemplar. A, nu numai opera mea, activitate colectivă. Astăzi nimic nu mai poți face de unul singur. Contribuția ta se topește în succesul colectiv. Este o satisfacție. Evident, nu ca la voi, ca în cazul tău, vreau să spun. Lasă tu modestia, în știință modestia n-are ce căuta. Să fii perfect conștient de valoarea ta. Da, știu... Valoarea se conjugă cu ambiția, modestia las-o mediocrității, ea să-și știe lungul nasului, să stea la o parte. Nu, nu-ți țin o prelegere, ia și conopidă, e un subiect în care pot să-ți dau un sfat avizat. Clementina, borvizul. Azi am văzut-o pe Pușa lui Cruceru. Are copil ? Nu știam. Vai, Relu, e o oroare, numai colaci de grăsime. Nu era delicată, era slabă, cu totul altceva. Nu mi-a plăcut niciodată, avea un ce indecent, o vulgaritate ascunsă, nu m-am înșelat. Să știi, în materie de femei simțul meu nu dă greș. Pornirile atavice, joase, se văd în embrion. Nu, nu mă

preocupă Puşa, ţi-am spus în treacăt, fapt divers. Dacă se potriveşte, cu atît mai bine. Evident, se găsesc bărbaţi şi pentru asemenea femei. Eşti plictisit, ai avut neplăceri ? Să-ţi fie de bine, Relu. A, a telefonat din nou acel... cum îl cheamă... poetul, da, Tulnic. Am vorbit cu tata, mi-a spus că astăzi ar putea să vă primească. Bineînţeles că l-am pus în temă... N-a promis nimic. De ce te miră, nu-şi poate permite să se angajeze. Tu ştii, tata are cultul cuvîntului. Un om cu poziţia lui, cu reputaţia lui... Probabil va încerca să-l ajute, altfel nu v-ar chema. Dar şi tu trebuie să fii mai circumspect. Mare poet, mă rog, te-ai implicat, însă. Să nu-l expunem pe tata sub nici un motiv. De bună seamă, el ştie ce face, dar intervenţiile de acest gen sînt, cum să spun, un fel de a-i forţa mîna. Da, aşteaptă telefonul, tata a spus că la cinci şi jumătate. Să te aştepte undeva, în oraş. Nu e indicat... cel mai bine e să-l culegi din drum. Dacă întîrzie, a ratat, la şase tata intră în şedinţă. Clementina, strînge fetiţo ! Eu urc pînă la bunica. Mă strigi, Relu, după ce vorbeşti. Doarme ? Bine, Clementina, nu e nimic, trebuie să-l lăsăm pe domnul singur, nu se cade să asişti cînd vorbeşte la telefon. Cu un prieten schimbă intimităţi, nu e frumos să tragi cu urechea. Vino după mine. Profită, Clementina, învaţă manierele ! Sînt lucruri care nu se fac, o mulţime de lucruri nu se fac, pentru altele e nevoie de discreţie desăvîrşită. Bine. Ah, mereu greşesc cheia. Ceainicul şi ibricul fierb ? Da, sînt frunze verzi chinezeşti pentru stomah şi bilă. Cînd e gata şi cafeaua le aduci. Ei, Relu, v-aţi înţeles ? Iar am uitat să te întreb : ce stare civilă are băiatul ? Foarte bine. De ce ? E cu totul altceva. El n-are de urcat. În profesiunea lui, hm, profesiune, dacă nu se aşeza la timp ajungea vagabond. Îl priveşte, îl priveşte, dar e o cunoştinţă a fiului meu... De acord... Mi-a venit o idee. Ce-ar fi ca Gelu să te ia de la tata ? El îl cunoaşte pe Tulnic ? O ocazie bună. Nu l-ar deranja cine ştie ce, n-are decît o staţie. Lasă că-l sun eu. Dacă vrei

pune o muzică, are să-ţi aducă acum cafeaua. Nu răspunde, o fi lucrînd în birou. Alo, Gelu, bună dragă, Dora aici. Eşti pregătit ? Evident, nici o grabă. Numai că propuneam să te întîlneşti cu Relu la Ică. Păi cu atît mai mult. Dar chiar de atîţia ani n-ai mai fost ? Bineînţeles, bineînţeles. Vezi că m-am gîndit bine ? Da, mulţumesc, o ameliorare. Medic serios. Ce vorbeşti ? Dar de la ce ? Lucrezi noaptea ? Fii atent, orice surmenaj... Foarte bine, dar de ce nu mi-ai spus ? Îţi trimiteam prin Clementina. Zice că a avut iar extrasistole. Ei, mă bucur, cînd ? Cîte pagini ? I-a inclus editura lucrarea în plan. O, dar e destul de voluminoasă. Auzi, aproape o sută de pagini. Aşteptăm cu interes. Deseară vii cu Relu? Bine, Gelu, nu insist, odihneşte-te. La revedere, felicitări. Alo, Alo ! A închis, voiam să-l întreb cum se îmbracă. Mersi, dragă, pune-le aici. Frunzele de ceai să nu le arunci. Bine. Dacă ai terminat, retrage-te. Bunica n-are nevoie de nimic ? La revedere. Doarme prea mult, Relu. Poate, dar se chinuie noaptea. Tu nu te duci să te trînteşti ? Da ? Interesantă ? Nouă ? Frumos din partea profesorului. Cît timp ţi-o lasă ? Bun, Relu, nu te mai deranjez. Mă duc să inspectez costumul gri de casa. Schimbi şi cravata ? Le găseşti sus. Dacă nu mai cobor închizi pe dinafară. Pa, petrecere frumoasă, vă invidiez, să-mi povesteşti deseară, nu, mai bine mîine, tata o să se culce devreme, în zori pleacă la Timişoara. Munceşte mult, îşi asumă răspunderi care nu-i revin, dar îl ştii, mai presus ca orice, datoria, conştiinţa de a fi util, indispensabil. Pe asta şi-a clădit autoritatea. Cel mai vechi finanţist al nostru...

3

— Ei, mulţumit ? (I-a cam scăzut verva lui Tulnic. După un consum exagerat de inspiraţie. Delir liric în afaceri ? Cine ştie, vibra de-adevărat. Se vedea cu un teanc de bancnote. Sau voia să-i insufle tatii entuziasm, să-i electrizeze stiloul, să-l facă să dănţuiască pe zerouri. Nostimadă.)

— Mdaa... (Relu îşi bate joc de mine ? Pentru atîta nici nu merita să mă deranjez.) Nu ştiu cum, dar lui Ceahlău i s-au schimbat două mii de lei.

— În ce monedă ?

— Habar n-am, Relu.

— Eşti dclicios. Faptul că ţii în mînă cîteva mici portrete ale lui Washington sau Lincoln, cine e ăla ? e o excepţie. (Bietul de el, complet aerian. Această dezarmantă megalomanie a inocenţei. El nu ştie, el a auzit... Şi vai, lumea e o suită de decepţii. Stînjenitor să-l aduci pe pămînt. El nu, el cu imaculata contrarietate, cu sublima neputinţă de a înţelege concretul mărunt, sucit, dezolant, meschinăria realului.) Întreabă-ţi colegii, poete.

— Dar pentru o sumă aşa mică trebuia să se pronunţe un funcţionar de talia tatălui tău ? propriu-zis un demnitar ? (La drept vorbind, am avut impresia că şi el a întrebat pe altul. Ce tevatură. Poate chiar asta m-a indus în eroare, enigmatica, tăcuta ştafetă a competenţelor.) Oricum, pentru mine e o experienţă...

— N-ai mai fost într-o instituţie ?

— Miliţie, spaţiu locativ, telefoane, percepţie, cam pe aici. Dar la etajul nu ştiu cît, cu liftieră, într-un birou luminat electric ziua, cu anticameră, cu măsuţă plină de telefoane şi acea izolată, capitonată atmosferă de meditaţie, decizie...

— Sper că nu te-a intimidat. În ciuda răspunderilor sale, tata e un bonom, un democrat înnăscut. Are umor, îi place să rîdă, preţuieşte tineretul cult, poate ai simţit simpatia spontană cu care te-a întîmpinat.

— Incontestabil ! (Am dat şi eu cu gura. Singurul mod de a depăşi handicapul ierarhiilor. Aceşti bonzi trebuie să te simtă egalul lor prin dezinvoltură, promptitudine şi originalitate intelectuală. Vii din altă tabără, a celor fără ranguri birocratice, dar cu atuul spiritului liber. Le opui supleţea unei personalităţi neîncadrate în scheme. Independenţa. Prinde. Îmi depăşesc inferioritatea formală, îmi atenuez tracul. Ne intimidăm reciproc, ceea ce, să recunoaştem, e foarte mult.) Amabilitate, aş zice chiar bunătate funciară. Şi aşa cum ai spus : în ciuda unei ...eu aş numi-o altfel : siguranţă, certitudine a convingerilor, ceva de bastion inexpugnabil ce-şi întîmpină imperturbabil asaltatorii şi, după ce i-a lăsat să-şi termine muniţia, deschide focul şi trage pînă se roşesc ţevile, îi pune pe fugă, îi toacă. Un elan al atacului, nu ştiu cum să-l numesc, juvenil. Într-adevăr, e de o tinereţe irezistibilă. Ai văzut, i-am spus, şi am fost foarte combativ, că trebuie schimbată optica publică asupra creatorului, optica tipic burgheză, că nu mai sîntem sau nu sîntem ce se credea, ofticoşi inadaptabili,

pauperi prin vocație, arhangheli ai mizeriei și umilinței. Ne place și nouă să zdrăngănim galbenii în buzunar, și mai ales printre străini. Nici n-am apucat să termin și... cum spunea ? În primul rînd modestia, calitatea primordială a tinereții. Generația dumisale... Apoi dezinteresul. Idealismul ! Apoi, libertatea de sacul cu bani. Asta suna a Lenin. Demnitatea valorii, talentul pus în slujba marilor cauze. Străinii aceia ? Oricum, tovarășe Tulnic, le sîntem superiori, se vede pe noi, respirăm asta prin toți porii. Mi-a plăcut. Încrucișarea spadelor ideii. Plăcerea de a contraataca, de a învinge. Ce altceva e tinerețea ?

— Nu glumești ? (Nu văd nici o urmă de ironie.)

— Vai de mine ! (În fond, argumente comune spuse cu patos. De aceea par gîndite pentru prima dată. Îți ia piuitul. Stereotipie livrată ca operă originală. Deci nu contează ce spui, esențială e incandescența emisiei. Poezii mediocre recitate cu talent... Se poate și invers, versuri sublime îngăimate... De altfel nu mi se adresa mie, personal, comunica unui tip abstract, unei categorii. Reflex educațional propagandistic.)

— Într-adevăr, a rămas tînăr. Se aprinde repede. Și e destul de receptiv. Evident, are idei bine consolidate și știe să se bată pentru ele. O consecvență a principiilor, cred eu, de invidiat. Labilitatea noastră îl scandalizează, îl face să sufere. Orice poate înțelege, asta nu.

— Labilitate ? În ce te privește, Relu, nu e cazul. Mă întreb dacă semănați. Nu-mi dau seama în ce privință. Va să zică... păr alb, moale, pieptănat cu cărare, lipit de pielea capului, cu vagi ondulații. Nas viguros, buze ascunse, nici un rid (pielea frunții cam macerată). Îndesat, pîntecos. Haine de culoare închisă, de calitate, cu o ușoară patină (demodate), de o sobrietate solidă. Ochelari model vechi. O lumină tinerească pe față, o glumă pe limbă, nu s-a decis să-i dea drumul. Prin lentile ochii rîd de tine, sau cu tine, complice la ceva necunoscut, asta

te cam descumpănește. Ochi de vînător, cînd te prinde într-un unghi favorabil trage, nu te cruță. Rîde ferit, rîs de elev aflat prin apropierea profesorului, dar intens și scurt, cu toată fața, cu toți nervii, parcă se teme că în secunda următoare cineva îl va opri. În raport cu trupul voluminos, mîna osoasă, degetele lungi de... nu de... de lutier. (Și partea de jos a feței de trei ori mai mare decît cea superioară. De aici impresia de dezechilibru. Greu de explicat, în primul rînd de descoperit. Degetele lungi și strîmbe se odihnesc într-o poziție ciudată, de cîngi gata să apuce, să strîngă.)

— Extraordinar. Portret din cîteva linii. Ai intuiție de pictor, prinzi expresia din zbor. Spiritualizat și pitoresc. Eu am alte reprezentări despre el. Ce spui e în bună măsură adevărat, numai că elementele le amesteci într-o ordine neprevăzută. Probabil, ordonarea șocantă e chiar secretul poeziei.

— De fapt voiam să găsesc asemănarea. Nu sînt încă în măsură...

— E un joc foarte subtil.

— De ce-ai spus să mai întîrziem aici ?

— Ca să schimbăm cîteva cuvinte. Mi-am dat întîlnire cu unchiul. Trebuie să pice.

— Dar amploiata cine e ? Se arată familiară. Pare să aibă un ascendent...

— Aaa, lucrează cu tata de zeci de ani. Îți închipui, mergea cu mine să-mi cumpăr jucării, apoi rechizite, uniformă. Cînd ne întîlnim ne provocăm reciproc nostalgii.

— Ce vorbești, zeci de ani ? Ca o mamă care și-a dat copilul de suflet și îl revede rar, fugitiv. (Efectiv, expresie îndurerată, priviri lihnite, dorință înăbușită, ca și cînd ea l-ar fi născut. Sau ar fi putut să-l nască și cineva a împiedicat-o, i-a refuzat bucuria. Bătrînul... altul cine ? A autorizat-o pe alta, pe doamna Poterașu. Stranii întîmplări prin birourile vechi, întunecoase, cu funcționari sobri, taciturni, bănuitori,

ferecînd în dulapuri de fier secrete de stat şi taine intime. Ăsta i-o fi unchiul ? Ochi iscoditori ! Ne scormoneşte gîndurile ascunse. Nu pune preţ pe ce spunem, cel puţin în ce mă priveşte. Mai versat decît Relu, mai viclean. Nu divulgă decît o mică parte din ce are în cap. Experienţa îl face suspicios. Cu siguranţă o să vrea să mă descoasă : ce compui, ce temă, unde publici. Celălalt, bătrînul, cu patosul lui pueril-romantic, e mai agreabil.)

— Unchiul meu... profesorul Gheorghe Frunzulică, unchiul Gelu. Tulnic... Da, notoriul bard. Ştiam că numele vorbeşte singur. Nu mă îndoiam. Şi opera ? Era de aşteptat.

— Încîntat ! Relule, eu te părăsesc. Nu, prefer cu picioarele. Mulţumesc, mulţumesc pentru tot, am să te sun la întoarcere.

4.

„Fost la operă cu Relu. Balet modern american pe muzică de Gershwin. Puţin naiv. Tablouri tipice de epocă : umbreluţe, crinoline, sclavii negri atletici, surîzători. Idilism social. Limitele de clasă îşi spun cuvîntul. Totuşi, trupă de culoare. Pînă la urmă instinctul intră în funcţiune. Tema muncii. Şi nu oricum, ca pedeapsă. Trupuri contorsionate, corul nemulţmit, aproape protestatar. Relu vede aici o manieră expresionistă, împrumutată de pe bătrînul continent. Eu, politicul abia intuit. Vigoarea unei populaţii potenţial revoluţionare îşi găseşte supapa în artă. Ritmurile lui Gershwin izvorăsc direct din

negrospirituals. Iată, misticul liric poate servi socialului. O muzică luxuriantă, dar lipsită de simetrie clasică. De altfel e firesc, aparţine haosului. Simetriile se reconstituie după răsturnare. Aceeaşi idee Relu o abordează prin prisma antinomiei frumos-urît. Surpriza a fost pentru el descoperirea frumosului ca omenesc. Negresa. Părea fascinat. Cu coapsele ei lungi de abanos, strălucitoare... Originală observaţia lui. Culoarea o face misterioasă. Pielea albă e nudă, ceastălalta, încărcată de tenebre. Emană dinăuntru flăcări întunecate de ritual păgîn. Îţi place, Relu ? l-am aţîţat. În realitate îi plăcea tot ca artă, ca artă plastică. Trup înalt, de gumă, cu mari resurse de expresivitate. Nostim ! Cînd Cornelia Jalova s-a oferit să i-o prezinte în culise, a refuzat net. Ştia el ce ştia, de-aproape i-ar fi apărut altfel. Scena şterge imperfecţiunile, sublimează. S-a temut că o să se trezească în faţa unor buze groase, cutate, a unui maxilar superior bombat etc. Conştient sau instinctiv se apăra, îşi apăra vraja. Slăbiciune. Nu receptează suficient convenţia artei. Aici a rămas un mic primitiv. Se vrea îmbătat de iluzie cu totul. Dacă i-o ştirbeşti cît de puţin, refuză jocul, iese din el. De reţinut. Îl voi face conştient. În artă, urîtul fizic e şi el creator de frumos. Pentru Relu, artistul, atîta vreme cît îşi exercită arta, este, trebuie să fie idol. Defectul concret, cînd îl descoperă, îi răpeşte aureola. Revenit pe scenă, idolul nu se mai poate întrupa. Această eroare o vom înlătura. În plus, să priceapă că talentul artistic înnobilează materia. Cît timp e în posesia harului, omul luminează, şi lumina este frumuseţe. Artistul nu e instrument, colportor de valori estetice. El chiar produce frumosul. Iradiindu-l, artistul primul se învăluie în aura lui. E bine că mi-am notat. Nici mie nu mi-a fost atît de clar şi cred că acum m-am exprimat limpede. Nu e nici o ruşine să pui pe hîrtie. După cîte se spune, nici geniile n-au încredere în memorie. Ea ne trădează nu numai pentru că vasele încep

să se sclerozeze — nu cred că am intrat în această fază — ci pentru că gîndurile se încalecă şi se acoperă, n-ai timp să le adîncești, să le fixezi, se scămoşează, se destramă.

Şi această Cornelia Jalova ! Ce viaţă artistică scurtă au balerinele, cea mai tristă profesiune. O flacără, se zbate, se înalţă, farmecă, uluieşte. Apoi nimic. Relu era puşti cînd ea devenise vedetă. Întruchipa graţia, energia. Lebăda neagră. Trufie solitară, deznădăjduită. Suferință mîndră, poruncitoare, tragică. Epitetele mi-au venit de la sine, vorbindu-i. Relu nedumerit. Şi eu. Exaltare poetică ? Admiraţie tardivă. Atunci cînd dansa n-aş fi îndrăznit. Dar ca elogiu postum... ca să zic aşa. Poate a înţeles natura risipei de complimente. Surîdea îngăduitor. Mă ierta pentru întîrziere. Sau uitase. Mă îndoiesc. Gloria nu se uită, cel mult se răceşte. Ca o sobă de teracotă într-un salon părăsit unde odinioară răsunau paşi de dans, acordurile orchestrei, aplauze. Relu tăcea. Nu are amintiri ? E drept, interpreţii sînt uitaţi uşor. Aproape că şi eu o uitasem. N-am mai frecventat baletul. Mă voi duce să-i văd spectacolele. S-a oferit să ne trimită invitaţii. Îi poartă oarecare recunoştinţă lui Relu. Deşi el spune că a fost un fleac, un urcior. Încerc să rememorez şi să transcriu povestioara ei. După operaţie. Dintr-o serie de elemente i s-a insinuat ideea că e pe celălalt tărîm. Ce elemente ? Impresia de imobilism total. Apoi cadrul absolut inedit. Hadesul. Aici am întrerupt-o, i-am amintit că nu putem imagina decît ceea ce am cunoscut într-un fel sau altul. Ştia, bineînţeles. La început, un ciclop rîzînd cu vocea lui Relu o lua în primire. Sunete metalice, rumoare. Ciclopul îi poruncea să-l ia de gît şi ea s-a supus strîngîndu-l ca înecată. Senzaţie de salvare. Uşurare. Rîs. Apoi marea peşteră. Sau tunel. În jur păienjeniş de fibre, liane, crengi groase, moi, vii, palpitînde. Cu ce semănau ? am insistat. Cu un vas coronarian, a sugerat la întîmplare. Şi un zgomot sinistru de o intensitate inima-

ginabilă. Zgomotul punea în mişcare fantastica schelărie carnală făcînd-o să se zbată spasmodic. Nu era singură, o întovărăşeau cîteva voci. Le pierdea şi le regăsea la intervale regulate. După un timp — traversarea a durat foarte mult —, cu toate simţurile torturate, a întrevăzut capătul tunelului. Vocile răsunau mai desluşit şi, în începutul de acalmie, s-a instalat în ea certitudinea că e moartă. Conştiinţa i s-a limpezit — un fel de a spune, limpezime falsă — şi a înţeles că ieşise din Hades pentru ca trupul să-şi ia adio de la muritori. Vocile puteau fi ale rudelor apropiate, ale prietenilor. N-o surprindea că nu se plînge la catafalc, nici ea nu era îndurerată, calcula doar grosimea spaţiului ce-o despărţea de viaţa reală şi înţelegea că moartea nu e decît o membrană, una nevăzută, eterică dar impenetrabilă. Deci ireparabilul se produsese, pierduse orice speranţă, chiar şi ideea de speranţă, o încerca numai curiozitatea. Nu voia să mai vadă ce văzuse, tunelul oribil o traumatizase, ca debut al morţii mai treacă-meargă, dar ca stare veşnică, insuportabil. Un rest de spaimă mai tresărea pe undeva, dar atmosfera se calma, se însenina, ce era acum semăna cu ce ştiuse ea despre moarte. Au rămas doar două voci şi au sporovăit peste spiritul ei aflat netăgăduit în poziţie culcată. Voci domoale, liniştitoare. Se bucura că moartea nu o împiedică să-i audă pe oameni şi îi auzea din ce în ce mai lămurit şi mai aproape pînă cînd — erau un bărbat şi o femeie — bărbatul a spus : În sfîrşit, se trezeşte. Nu deschideţi încă ochii, nu faceţi nici un efort, lăsaţi să decurgă totul de la sine. Atunci a înţeles că nu a murit şi şi-a amintit de operaţie. Lumina i-a gîdilat genele, a privit în afara ei, a încercat să vorbească, limba se opunea, grea, ţeapănă. Chiar dacă ar fi ascultat-o nu putea articula vreun cuvînt din pricina crizei de tuse. Bărbatul i-a spus că efectul anesteziculuí fusese disproporţionat de mare şi a conseiat-o să consulte un specialist, ficatul se dovedise

leneş în filtrarea toxinelor. Cînd s-a mai liniştit a dat să povestească fantastica aventură, dar nu avea nimeni timp de literatură onirică şi a renunţat. Acum reuşise să-i facă lui Relu cunoscută păţania. Nu uitase nici un amănunt. Îşi propusese să scrie, dar ca de obicei, lenea... Relu s-a amuzat. Ce memorie are băiatul ăsta ! Ciclopul eram chiar eu, a mărturisit, brancardierele nu reuşeau să vă bage în lift, v-am luat în braţe şi v-am poruncit să mă prindeţi de gît. Aţi auzit, aţi rîs şi v-aţi executat. Deci intrarea în Hades aţi făcut-o cu ascensorul, comod, rapid şi agăţată de gîtul meu. Restul, subteranele căptuşite cu fibre vii erau propriile dumneavoastră bronhii. În timpul operaţiei nu prea aţi fost cuminte, v-aţi zbătut, aţi ridicat capul, anestezistul v-a imobilizat — poate puţin prea bărbăteşte — şi v-aţi muşcat limba. Aţi aspirat un mic cheag de sînge şi aţi tuşit ca să-l eliminaţi. Acestea erau convulsiile, cutremurul. Vă băgaseţi ca un michiduţă în căile respiratorii aflate în spasm. V-aţi uitat prin microscop şi aţi văzut otgoane vii. Nitam-nisam, în holul operei s-a aplecat şi i-a întors pleoapa de jos. Citiţi mult la veioză, i-a spus, şi becul bate de la dreapta spre ochiul cu cicatrice. Să vă schimbaţi poziţia la lectură şi să veniţi să vă dau un colir uşor. Dar de ce am acordat atîta spaţiu acestei Cornelia Jalova ? Am să mă întorc să tai cuvîntul «acestei», e ireverenţios. Cu atît mai mult cu cît o admir. Pentru ce a fost sau pentru ce este ? Dar ce este ? O femeie în blugi la operă. Curajos. Îşi păstrează forma, continuă să exerseze. Dar Relu ? Ştiu eu ce era în capul lui. Pe el blugii îl iritau. El resimte aşa ceva ca pe un afront personal. Totuşi s-a stăpînit. Ton uşor protector, vag ironic. Nici sarcasm, nici răceală, nici dispreţ. Medicii ăştia au faţă de pacienţi, un fel de simţ paternal. În special chirurgul, cred. Dacă vrei să-l îmblînzeşti, să-l cîştigi, bagă-i-te sub bisturiu. Ăsta e Relu. Dacă n-ar fi purtat urma cuţitului lui, he, he...

Şi mi-ar fi părut rău. Căci respiră intelectualitate şi feminitate. Şi încă ceva, modestie, stăpînire de sine, un fel de nobilă resemnare. Poate liniştea retragerii din arenă. În artă merge. În ideologie nu există antracte sau nepăsare olimpică. Pînă la ultimul cartuş. Am să urmăresc programul şi am să încerc să-l conving pe Relu să-i vedem un spectacol."

5.

Dar v-am spus, doamnă, nu eu îl tratez, doctorul Poteraşu. Aiurea ! Se face că nu mă aude, repetă că e datoria noastră, că numai noi avem autoritate asupra lui. Bine măcar că nu mai plînge. Cînd îşi boţeşte faţa şi-şi strînge ochii ăia mici şi negri ca două neghine mă prind fiorii. Nebunia de pe lume. Dar de ce dumnezeului m-a ales pe mine ? Încerc să aflu şi probabil că disperarea mea e tot atît de mare ca a ei, pentru că, surprinzător, îmi explică. Dumneavoastră, domnule doctor Chiaua, înţelegeţi, dumneavoastră ştiţi ce e necazul şi nenorocirea. De unde o scoate ? Mă vede mai bleg, mai tofolog. Sînt puţinel la trup, am aer de popă şi profită de mine ? Eee, păi ia vedeţi, că acum întorc foaia. Astea te respectă dacă eşti zbir. Uite doamnă, doctorul Poteraşu e în camera 7. Faceţi bine şi duceţi-vă la el. Cred că e şi profesorul acolo. Mergeţi şi spuneţi-le lor. Degeaba mă răţoiesc, femeia o ţine pe a ei, că nu e în stare să se bată cu toţi... n-a mai spus ce sînt ăştia. Mi-a vorbit de la suflet de om la suflet de om, mă supăr eu aşa

de formă, dar am inima bună, n-o s-o las la greu. Îmi ia mîna în palmele aspre și reci și mi-o strînge, depărtîndu-se ușor sau împingîndu-mă pe mine înainte, nu-mi dau seama. Și vă rog, spuneți-le de amîndouă. Că și în al doilea caz tot aia e. Se duce să aștepte pe o bancă în hol. Ce obraznici sînt, ce spirit speculativ au ! Iar eu, molîul, mă las păcălit. Îmi repugnă să mă bag în treburile lui Poteraşu, dar în cazul ăsta... Doamne, dumnezeule, bieții de ei. Of, viața ! Întreb sora dacă e și profesorul înăuntru, nu știe, crede că nu, deschid ușa, este. Vreau să mă retrag, profesorul îmi face semn. Un mic conclav. Mai sînt de față Pieptan și Jana Galescu. Masa plină de clișee. Profesorul se întrerupe și mă întreabă de analizele unui internat. Ascultă mulțumit. I se confirmă ipoteza, ceilalți îl privesc în tăcere cu un lung surîs admirativ. Revine la subiect, dar discuția practic se terminase. Formal, profesorul mă implică și pe mine. Mi se adresează informativ : Prăpăditul ăla de aviator... Apoi către ei : Deci aceeași terapie, copii ! Se scuză, are un consult la „Municipal". „Aviatorul" e omul meu. Adică soțul nefericitei. Propriu-zis nu aviator, dispecer pe un aeroport de provincie, dar la noi se dau porecle și pacienților. Prezența celorlalți îmi convine. Atac pe nepregătite : Relule, femeia aviatorului te așteaptă în hol. Ține să-ți vorbească. Mă fixează cu o privire placidă, grea. Deschide gura cu lehamite, indiciul stării de plictiseală pe care i-o provoc. Ce-a avut de spus, ți-a spus ție. Mă precipit, dau din mîini, fac un mic joc de picioare, toate în scopul de a-l atrage spre ușă. Nu, pe cuvînt de onoare, uite-o aici, vino s-o vezi. Numai ție vrea să-ți vorbească. Manifest o însuflețire nelalocul ei. Pieptan îmi vine în sprijin. Sorbecăie două-trei propoziții care conțin un fel de luare pe garanție a afirmației mele și intenția unui îndemn sufletist către Poteraşu. Relu ne întoarce spatele și strînge clișeele de pe masă. Dar ce vrea ? intervine mai realist Jana Galescu. Întrebarea mă dă la fund. Zadarnică zbatere. De ce nu-mi cîntă

şi mie un pic în strună ? De ce acceptă aprioric sentinţele lui Poteraşu ? Cel mai mult mă umileşte recunoaşterea implicită că am minţit. Prin asta confirmă blazarea ostentativă a lui Poteraşu. Totodată, îl dezarmează pe Pieptan în intenţia altruistă de a mă sprijini. Mai scobor cîţiva centimetri în ochii Janei. Centimetru cu centimetru... Dar mi-e egal. Ea pariază pe Poteraşu din oficiu. Mă scutur de deşertăciune şi pun în temă onor asistenţa. Îmi surprind şi eu o anumită ostentaţie, fără să vreau dau impresia că mă confund cu reclamanta. Femeia aviatorului nu mai poate plăti transportul, asta e. Nu se mai ajunge, deşi a început şi ea să lucreze. Economiile sînt pe sfîrşite. Cere să-i spunem să renunţe la tratament. Tac arogant. Regret imediat tonul revendicativ. Sînt deplasat. Pe cine vreau să mă răzbun ? Ce vină au ei ? Am stricat totul, nu asta fusese intenţia mea. Jana Galescu mă interpelează nedumerită : Dar orbeşte, nu i-ai spus ? Evident, i-am spus. Am avertizat-o că fără terapie, într-un anumit termen, poate muri. Şi totuşi ? Totuşi. Pieptan răsuceşte în mîini cheile cu privirea pironită în podea. Jana, cu colţurile gurii puţin lăsate, îşi scutură scurt coafura îngrijită. Pasămite sînt îndureraţi. Nu-mi e mie de micile lor fasoane. Focuri de paie. Pe cît de uşor vibrează, pe atît de uşor uită. Reacţii pasagere într-o gamă largă şi variată, gamă a ceea ce ar trebui să fie — şi nu mai e dintr-o mie şi una de motive — emoţia. Aştept, gata să schiţez gestul de apărare, judecata cu cît mai liniştită cu atît mai zdrobitoare a lui Poteraşu. Mă uit la braţul ridicat agale spre uşă — cealaltă, dinspre sala de tratament — şi încă nu ştiu ce va urma. Poftim ! articulează moale (ah, are omul ăsta o manie de a teatraliza, de ce dracu nu te-ai făcut actor ?), du-te şi spune-i, e încă dincolo. Mă apropii de el, dar îmi ghiceşte gîndul. Deschide braţele, ca şi cînd mi-ar face loc să mă arunc la pieptul lui. Ţi se rupe inima de mila ei, nu ? Te-a înmuiat,

turtă de ceară te-a făcut ! Ce să-i replic ? Relule, plînge, are copii şi banii s-au dus. Îi iei apărarea ? M-am speriat, păleşte. Nu mai face teatru. Ăsta e nebun, domnule ! Tip periculos. Dar ce vină am eu, bîigui, n-am făcut decît... Am rugat-o să vină la tine. Bietul, dragul, bravul Pieptan sare să mă apere. Lincăie nişte cuvinte despre viaţa care-şi cere drepturile, despre realismul etic popular. Halal filozof. Am un avocat... Şi tu ai învăţat la popi, da ? Ochii lui Poteraşu azvîrle o vadră de dispreţ. Ca să predici iubirea aproapelui ? Iar ca să-l slujeşti, te-ai făcut medic. Credu arată ca un cîine plouat. Puneţi să se tipărească pe frontispiciul spitalului „Voi che entrate...". Începe să schelălăi. Îmi scot ochelarii şi le şterg lentilele să se spargă. Unde am mai întîlnit această frică ? A, da, bătrînul servitor al lui Oblomov, Zahar, se temea de cuvintele de jale ale stăpînului mai mult ca de gîrbaci. Şi ce facem, Relule, cu femeia ? Învaţă-mă tu. Să te învăţ eu ? Pentru ce vin oamenii la medici ? Îmi răsuceşte burghiul în rană. Mă uit ca broasca la şarpe. De ce mă alege pe mine ? De ce cad eu mereu în ghearele lui ? Am vocaţia victimei ? îi satisfac mai bine ca alţii instinctul de torţionar ? Vin la medici ca să-i apere, să le aline suferinţa. Îşi pun în ei toată speranţa, se agaţă de ei ca de dumnezeu, iar medicii ? Ce trebuie să facă ei ? Ce are, doamne, cu mine ? ce i-am făcut ? Credu se amestecă iar în vorbă ca măraru-n ciorbă. Îl rog din priviri să tacă. Jana face un gest eroic, n-o credeam în stare, de obicei e foarte măsurată, propune s-o abordeze ea. Poate între femei... Poteraşu scutură din cap. Sentimentalism ieftin... În plus, n-ar duce la nici un rezultat. Nu, tot eu să acţionez. Ca să ispăşesc. Pupilele lui Relu s-au îngustat, privirea taie ca briciul. Căţeaua să se ducă să-i spună ! Înţelegi ? Textual : Bărbate, de-acum nu mai venim. Stăm acasă. Orbeşte şi tu şi mori cum oi putea. Ea, nemernica ! Şi cu asta am terminat.

...De ce-l caut acum cu limba scoasă ca un dobitoc ? Ce sînt eu, ucenicul lui, ordonanță ? De ce să-i dau raportul ? Ce relații există între noi ? Și cine le-a stabilit ? Evident, nimeni. De la sine s-au înfiripat, încetul cu încetul. Îmi place rolul de scutier, dar el nu e cavalerul tristei figuri, n-are nimic ridicol. Ridicol sînt eu, cu mania mea de a mă subordona voluntar. Cu incapacitatea de a opune cea mai mică rezistență. Adevărul e că am nevoie de el. Îndrăznesc să sper că și el de mine. Nu în același sens, nici vorbă. Eu mă sprijin pe Poteraşu. Îmi trebuie ironia lui, chiar cruzimea. Ca vitamină, ca tonic. După săpunelile lui devin mai echilibrat, mai stăpîn pe mine. Greşelile odată cercetate, faptele îmi sînt totuşi omologate şi încep să umblu cu capul sus. Mă sprijin pe intransigența lui logică şi morală. Poate am să ajung să învăț lecția, ce lecție, cursul, ce curs, meseria. Să stau pe propriile picioare. Deocamdată, fără el nu pot. Chelfăneala e aspră dar şi... da ! paternală. Zice că dau in gropi, dar asta nu mă scade în ochii lui. Duritatea caustică nu mă umileşte. Nu mă simt dispreţuit. Nu cumva m-o iubi ? Ca pe un frate mai mic, mai neajutorat. Eu îl iubesc ca pe un protector. Dar unul de aceeaşi vîrstă, receptiv şi, în ultimă, ultimă instanță, tolerant. De ce mă acceptă ? Sînt un material didactic, mediu propice pentru experiențele şi demonstrațiile lui etice ? Prezint deci o oarecare utilitate. Medium ? În clipa asta îmi dau importanță. Ceva în mine zburdă. Îl caut pentru a-i raporta, nu cu slugărnicie, cu bucurie. Ceea ce-i voi spune o să mă reabiliteze în ochii lui. Şi ai mei, şi ai mei. Abia aştept să-mi iau cuta de zahăr. O fi la Paţi ? Să vedem. Aaaa. gaşca in păr. Ştiu că din clipa asta ochii lor sînt pe mine. De cîte ori am asemenea prilejuri ? De obicei mă strecor ca o pisică, îmi trag repede coada să nu mi-o prindă vreunul. Acum sînt cineva. Lui i-o datorez. Arăt preocupat. Ocolesc privirile interogative ale celorlalți şi caut ochii lui cu pupilele îngustate, cu o căutătură impenetrabilă. Ei, cum a fost, muceo ? Mă uit la Heberling

şi-mi vine să surîd. Eşti nerăbdător ? Mucea ? Nu o spui cu răceala ta batjocoritoare, ci cu interes, curiozitate şi încă ceva, un fel de invidie ascunsă. Poterașu se abstrage. Îmi încep raportul. Am vorbit cu femeia. Fac o pauză. Se înţelege că a fost treabă grea ? Mă asigur că toată lumea e conştientă. În fond, Heberling, cît e el de brutal, s-ar fi descurcat mai bine ? Nici vorbă. E impertinent cu pipiţele. Şi-şi dă aere cu colegii. În faţa bolnavilor e timid. Chiar şi cu internaţii se descurcă greu, dar cei de-afară, cei ce se bat în cuie în sala de aşteptare, sar ca pe arcuri cînd se deschide o uşă, te apucă de mînecă din mers, ăştia îl timorează. Vocile răguşite de nerăbdare, disperare şi speranţă, privirile vulgare, îndîrjite, cîte un cuvînt bolovănos, de nebun sau de asasin — pentru sănătate sînt în stare să facă moarte de om — astea îl înfricoşează, îl depăşesc. În atari situaţii cinismul nu mai funcţionează. Deci am toate motivele să fiu mîndru de acest „muceo" gelos. I-am spus... Mă hotărăsc să intru în subiect. Dilat frazele pînă la refuz. Cutare şi cutare. Metodic, fără grabă, cu o voce cît pot de categorică şi îngheţată. Şi ea... şi ea ? Am avut şi eu un caz de ăsta, cu o bătrînă de la... Farfaraua de Credu vrea să mă bruieze. Cînd relatează parcă citeşte dintr-un text latin din care nu înţelege nimic. Cineva îl pîsîie. N-are nimeni chef de el. Femeia, reiau cu o voce înaltă, decisă, refractară la orice nouă încercare de întrerupere, femeia ne-a făcut mincinoşi şi laşi. Că ducem oamenii cu zăhărelu, că le alimentăm nădejdi deşarte. Că ce ne pasă nouă care cîştigăm un milion pe lună... Să ne ducem la ea acasă... Vrem să-şi vîndă şi cămaşa ? Ce tot lungim boala ? Că o să se facă bine... de unde să se mai facă el bine ? Bani aruncaţi pe geam. Şi barem dacă i-ar avea. Se adunase lumea în jurul nostru ca la urs. Singura mea grijă era să nu apară omul, să nu-şi termine tratamentul şi să iasă să audă. Întîlnesc ochii lui Poterașu şi citesc în ei un început de nerăbdare. M-am cam întins. Îmi pregătesc „Clou"-ul. Spaima mea i s-a transmis,

a tresărit şi a întors capul. A tăcut şi s-a întunecat la faţă. Luă o hotărîre. Bine, a început fără nici o inflexiune, dacă voi sînteţi laşi şi nemernici, am să-i spun eu. Ce ? că să orbească, să moară ? vrea să ştie exact Jana Galescu. Da, s-a hotărît să-i spună că trebuie să orbească şi să moară. Pe Heberling îl apucă rîsul. Sec, fals. Tare femeie, domnule ! Exclamaţia lui admirativă mi se pare că mă include, involuntar. Tot atît de tare am fost şi eu, nu ? Doar eu i-am ţinut piept, eu am obligat-o să renunţe la pretenţiile absurde de la început. Pentru un moment sînt eroul zilei. Şi ori de cîte ori voi mai evoca împrejurarea. Se face o pauză, o aspir, e impregnată de personalitatea mea. Credu declară că viaţa e afurisit de întortocheată şi trebuie s-o vedem pe toate feţele. Ce, pentru ea e o bucurie să-i spună omului să renunţe la lumina ochilor şi la viaţă ? Paţi Moscu se înscrie pe linia aceleiaşi interpretări. După el suferinţa e mai mare pentru femeie. Ce face ea este un act disperat. Sînt băieţi buni amîndoi, mă înduioşează. Dar Poteraşu are grijă să mă readucă imediat cu picioarele pe pămînt. Vorbeşte calm, aproape indiferent, dar pe mine nu mă înşeală. Ce-aţi zice de un act şi mai disperat ? Să-i dea un hap. Ar fi emoţionant, suferinţa ar fi măreaţă, nu găsiţi ? Paţi se ruşinează : Dracu să-i înţeleagă, el să-i pieptene. Nu-mi place laşitatea lui Paţi, o scaldă întotdeauna. Ori laie, ori bălaie. Ce e de pieptănat aici, Paţi ? Închipuie-ţi că uşoara ta insuficienţă renală — pe care o îngrijeşti temeinic cu whisky şi cafea — s-ar agrava brusc şi ai ajunge la dializă. Nu mai mult decît săptămînal. Iar scumpa ta consoartă, nemulţumită că n-ai să mai cîştigi un milion pe lună, şi exasperată de preţul exorbitant al soluţiei franţuzeşti, îţi va cere să renunţi. Obrajii groşi, căzuţi ai lui Paţi, ca şi urechile mari, clăpăuge, s-au făcut ca postavul roşu. Ochii gălbui, holbaţi, s-au congestionat. Mă mîndresc cu Poteraşu, cu logica lui de fier. Incoruptibilul. Afurisită e etica, alunecoasă, schimbătoare. Dacă eşti mai fleţ sau prea sentimental rişti să dai drep-

tate asasinului. Heberling se amuză, rîde rece, sacadat. El nu recurge niciodată la principii. Din principiu. Credu Pieptan nu-şi poate reprima apetitul canonic. Îi fac semn să se abţină, nu mă observă. Îi opune lui Poteraşu egoismul bolnavului, cel mai feroce din cîte se cunosc. Te referi la simţul de conservare, propriu fiinţelor vii, principala armă cu care ne-a înzestrat natura ca să supravieţuim şi să populăm pămîntul ? La asta ! Pieptan dă să se explice, dar sub privirile tăioase ale lui Poteraşu începe să mănînce grămezi de cuvinte. Robespierre nu-l slăbeşte. Tu la ce faci apel cînd dai lupta cu boala ? Nu la acest egoism, cum ai ajuns să numeşti moralul bolnavului ? Nu la refuzul său de a ceda, de a cădea pradă disperării, nu la îndîrjirea supraomenească de a se împotrivi morţii ? Am ajuns să incriminăm, ca imorală, dorinţa semenilor loviţi de nemiloasa fatalitate, de a trăi ? Noi, medicii ? Da ? Aici ? Îmi bate inima. Sînt un prost, aproape m-am speriat. Dar are un talent retoric... Subscriu în întregime la ce spune. Abia într-o fracţiune de secundă îmi mai aduc aminte de chipul schimonosit al femeii, de vocea ei sugrumată, la care acum o oră plecam urechea răscolit. Dar sînt de acord că de pe alte poziţii nu se poate practica medicina. Pieptan mai dă arar din cap, sugerînd, extrem de timid, că aici rămîne încă o dilemă, ceva nedezlegat. Paţi trebăluieşte, vizibil ruşinat, la măsuţa cu pahare. Jana Galescu e cea mai degajată, deşi dezinvoltura ei are ceva trufaş. Dacă mă uit bine, arborează chiar un aer victorios. Dar în ce constă triumful, unde a cîştigat ? Ştiu cît îl preţuieşte pe Poteraşu. S-au cerut cîteva portrete pentru un panou al fruntaşilor. Printre cei doi-trei solicitaţi de la noi a fost, bineînţeles, Relu. Pe loc nu m-a frapat comentariul ei la poză. Acuma însă... A prins extraordinar forţa lui creatoare, e imaginea cea mai elocventă a energiei demiurgice, bărbăteşti." Ce cuvinte ! Energie demiurgică, bărbătească, adică puterea de a procrea sau ce ? Destul de pedantă, Jana. Colegă ideală, iar ca femeie

nu mai vorbim. Pe atunci mai eram îndrăgostit. Stînd mereu aproape, te vindeci. Nimic din ce-i atribuisem nu s-a confirmat — gingăşie, spiritualitate generoasă, dezinteres. Nimic. Doar echilibru raţional şi calculul valorii. Eh, iubire de licean. Îl respectă pe Poteraşu şi ce spune acum despre nenorocita aceea e un fel de obol. În acest mic incident Poteraşu a cîştigat de departe. Mic ? Depinde de unghi. Sub lupă, ehei, poate căpăta proporţii înspăimîntătoare. Entuziasmul meu s-a cam stins, deşi în general am o stare de spirit bună. O fi adevărat că ochelariştii distrofici, ca mine, sînt vanitoşi ? Auzi idee ! Băieţii îmi spun „piciul". Dar prietenia mea — pot să-i zic astfel ? — curata mea prietenie cu Poteraşu conţine ceva compensatoriu. E firesc să mă domine. Dar scoica mică, lipită de cea mare, nu are satisfacţia de a aparţine coloniei de pe pilonul debarcaderului ? Relu se declară oripilat — şi ne atrage tuturor atenţia în mod special asupra acestui aspect — nu propriu-zis de dilema sufletească a femeii, ci de nerușinarea de a şi-o expune public. Darea în vileag, pierderea pudoarei, încălcarea celei mai elementare bune-cuviinţe ! Ne dă o lecţie socială de umanism. Dar ăsta e umanism ? Nu-mi termin gîndul pentru că sora îl smulge dintre noi. Îl aşteaptă o artistă căreia i-a dat oră. Jana Galescu iese repede după el.

6.

Te-ai obosit prea mult, Dora, de ce n-o pui pe Clementina ? Dora şchioapătă mai rău astăzi. O să dea vina pe vreme. Chiar aşa face. Ică, mă lămureşte, s-a schimbat presiunea atmosferică. Ştii că sînt barometrul familiei. Oricum, gata, Dora, acum aşează-te. De servit servim noi. Îi place să primească asemenea interdicţii din partea mea. Mai încearcă să se ridice, nu se dă încă bătută, dar şi eu şi Relu o ţintuim neînduplecaţi cu privirile, cu vorbele, cu cîte o palmă aşezată blînd pe umăr. A făcut, deci, tot ce a depins de ea. Chiar spune : Of, căpcăunilor ! Îmi iau fiul în primire. Hai, Relu, du-te, adu, fă, drege, ce stai ? Nu stă băiatul, dar ăsta e plesnetul de bici pentru aducere aminte, cum fac ăia cu tigrii după ce au crescut mari. Şi tu, Gelule, tare-mare ? Dora spunea că-l supără tahicardia. Ce s-o fi ascuţit aşa la faţă ? I se potriveşte : ca lupta de clasă pe plan ideologic. Dacă-i spun se strîmbă. Glume proaste, vulgare. Nu te hrăneşti ca lumea, Gelule, asta e ! Ce mănînci tu, iaurt ? Păi cum să faci ideologie cu iaurt ? Firește, neagă. Îmi demonstrează pe degete cît de raţional se alimentează. Aici, Dora oscilează, nu ştie de partea cui să se dea. Dora, dragă, îi lipsesc

proteinele. Cu efortul lui intelectual... La argumentul ăsta, Gelu ar fi tentat să cedeze. Eu ştiu ce să mai cred, Antonică ? Nu vezi cîte toxine zic ăştia că are carnea ? O las baltă, am mai discutat pe tema asta. Relu aduce cîrnăciorii fripţi. Te îmbată, încep să salivez. Mă ridic să aduc o sticlă de vin din frigider. Relu sare înainte, dar îl trimit la locul lui. Asta e treaba mea. Deschid dulapul şi trag un gît zdravăn de coniac. Îmi iau puţină distanţă, ce să fac ? Parcă aşa se bea coniacul ? Ca docherii, camionagiii ? Sigur că aş putea să-mi pun în pahar, nu mă feresc de nimeni, dar singur ? Le torn vin. Mi-e lehamite să fac propagandă, să le explic din nou cît e de sănătos, de necesar pentru corp. Dora o să-şi înmoaie buzele, Gelu o să pună peste el borviz toată seara şi tot o să mai rămînă. Iar Relu, călugărul ăsta, cu cine dracu o fi semănînd ? E neplăcut aşa. Cină ratată. Cinele de sîmbăta... Mă enervez, ciocnesc de formă şi dau paharul pe gît. Simţi nevoia să te relaxezi, dă-o dracului, e sfîrşit de săptămînă. Să-l fi invitat pe Cărbunaru sau pe Băloi. M-am gîndit, dar am ezitat, aşa fac întotdeauna. Dacă n-aş şti că o scandalizez pe Dora, le-aş telefona acum. Îmi bag în cap că e incomod, şi pe urmă... Acum mă resemnez, o să mă descurc şi eu cum oi putea. Cîrnăciorii sînt grozavi, îţi lingi degetele. Cînd muşti, sucul fierbinte, picant, te stropeşte în cerul gurii. Dora se scuză din priviri. „Stomahul" ei nu suportă. Ciuguleşte din brînza de vaci. Ia, Gelule, tu nu le simţi gustul ? Cam piperaţi, se sclifoseşte. Auzi vorbă ! Să-i fi făcut de regim. Taie cîte o fărîmiţă şi o mestecă îndelung, cu buzele bine strînse, mişcînd maxilarele aproape invizibil. Ca o fată de pension. Cît mănîncă vorbeşte monosilabic : da, nu, bun, destul. Dacă îl inciţi, pune jos tacîmurile şi nu mai bagă nimic în gură. Se sleieşte mîncarea, i se ia farfuria din faţă neatinsă. Îmi place cum mănîncă Relu. Nu numai cu gura, şi cu ochii, cu toată faţa. E o desfătare să-l priveşti. Şi nu să zici că e hulpav. Are simţ sportiv. Şi sportiv şi artistic. Gustă cu

mintea, cu sufletul, chipul i se luminează, scapără inteligenţă şi bună dispoziţie. De unde a învăţat ? De la mine, deşi nu pot spune că i-am dat lecţii. Moşteneşte. Micşor se făcuse durduliu, atletismul l-a echilibrat. Nu se mai cunoaşte, e ca piatra, aşa am fost şi eu pînă la patruzeci. Nici acum nu pot spune... dar pîntecului n-am ce să-i fac. Sedentarismul. E atent, îmi umple paharul, ştie că nu-mi place să-mi torn singur. Începe să taie friptura de miel. Ai făcut-o grozavă, Dora, te-ai specializat. Le explic secretul pulpei la tavă. Arămie dar suculentă, fibrele să nu se usuce, cartilagiile să rămînă moi ca şi aceste... nu ştiu cum se numesc... dintre fîşiile de muşchi. Ei bine, Dora a prins şpilu, de fapt a învăţat de la maică-mea, dar nu-i mai reamintesc, cînd e în toane bune recunoaşte singură. Se mîndreşte cu îndemînarea culinară. Ştiu eu, cu o condiţie ! Să-i recunoaştem şi celelalte merite, bucătăria apărînd ca o dovadă în plus a talentului, talent general, dotare globală din care pot ieşi toate abilităţile imaginabile. Numai să vrea, să-şi pună mintea. În cazul de faţă priceperea e născută din bucuria discretă de a ne face nouă plăcere, căci ea, cu „stomahul" ei delicat, cu sensibilităţile cunoscute... Îi sugerează lui Relu, prin semne numai de ei înţelese — de fapt şi de noi, ştim cu toţii, dar Dora n-ar concepe să numească lucrurile acestea cu voce tare —, ce bucată să-mi ofere. Cine nu cunoaşte în casa asta că îmi plac ciolanele ? bineînţeles, cu o anumită încărcătură, cu un grad de corporalitate bine stabilit. Tot ce poate accepta Dora, şi asta de hatîrul nostru, să nu lase impresia că nu participă, este un rinichi şi puţin creier. Pentru Gelu numai carne macră, nu ştie să mănînce oase, le lasă în farfurie întregi după ce dă un spectacol penibil. Îşi înfige cuţitul aiurea, face osul să se învîrtească parcă ar juca arşice şi sfîrşeşte prin a şi-l azvîrli pe genunchi. Relu ronţăie orice, frumos, curat, aproape nu-i rămîne nimic. Aş ciocni, dar cu cine ? asta e nemulţumirea mea nemărturisită, ba şi mărturisită... Ce să-i faci, nu pot fi toate ca la carte. Dora îl

întreabă pe Gelu de o lucrare. Aflu că a scris o carte, că e trecut în planul editorial, că o transcrie şi o să apară în toamnă. Îl felicit, Relu se interesează de subiect. Gelu explică, alegîndu-şi cuvintele parcă ar extrage grîul din neghină sau din cine ştie ce alte seminţe otrăvitoare. A chelit de tot. Şi ce păr frumos avea ! Des, aspru, creţ, ca de african, decît că blond. I-au ieşit o mulţime de pistrui pe pielea subţire, înmuiată, uşor tremurătoare. Dora se conservă mai bine, a încremenit într-o vîrstă, în timp ce la el procesele biologice s-au accelerat. Impactul religiei cu civilizaţia sau cu idealul — încearcă Relu să sintetizeze frazele sinuoase ale lui Gelu. Subiectul mă interesează şi pe mine. Nu mă amestec, ştiu că Relu o să scoată ce vrea de la unchiu-său şi astfel o să mă edific. Îi face mai multă plăcere să-i explice lui Relu. Ştiu ce e în capul lui. Pe un plan subţire mă atenţionează că am rămas în urmă, ştiinţa lui evoluînd mult mai mult decît cultura mea teoretică, decît chiar capacitatea de înţelegere. Ceea ce gîndeşte şi elaborează e prea subtil şi nu-i mai convine, nu mai are răbdare să traducă nuanţele în limbajul meu strîmt, grosier. Deşi e mai puţin evidentă, îmi închipui că aceeaşi plictiseală îi produce şi obligaţia de a-i lămuri ideile „profunde", Dorei. Corvoadă. Pe cînd Relu... Nu e nici el de meserie, dar tocmai asta îl aţîţă. Între ei, ideologii, sînt mai toleranţi. Ştiu că anume formulare e o convenţie şi o respectă, în timp ce Relu, scormonitor cum e, nu. Asta îl ambiţionează pe Gelu, îl stimulează, îl inspiră, cine ştie. Explică. A plecat de la teoria marxistă potrivit căreia religia e... Bun, dar demonstrezi de ce se menţine în socialism ? vrea să ştie Relu, că doar cauzele istorice au dispărut. Gelu invocă inerţia conştiinţei, ignoranţa ştiinţifică şi altele. Relu nu e mulţumit. Niciodată nivelul de cunoaştere n-a fost mai ridicat, susţine el. De ce asistăm la recrudescenţe mistice ? Pe Gelu îl simt încordat, dar îşi menţine cadenţa verbală. Insistă asupra multitudinii factorilor, invocă subdezvoltarea, lumea a treia e un imens rezervor de fantasma-

gorii. Lumea a treia există în chiar inima capitalismului superdezvoltat. Şomerii negri ? Dar cum influenţează ei universul spiritual al profesorilor americani de fizică nucleară, de pildă ? ia Relu în discuţie un caz concret. Gelu a făcut o mulţime de cocoloaşe din miez de pîine şi le dispune pe faţa de masă în diferite forme geometrice. Chestia cu profesorii universitari o lămureşte prin idealismul absorbit în familie, şcoală, societate. Dar la noi, dimpotrivă, societatea face educaţie ateistă, de ce există intelectuali bisericoşi ? Relu pune întrebări simple. Cred că asta îl nemulţumeşte pe Gelu. Cu toată stăpînirea de sine, buna creştere şi simpatia pe care i-o poartă, îi adresează o vagă mustrare. Surîde profesional — da, are un surîs profesional care nici nu descurajează, nici nu aprobă, şi l-a însuşit în seminarii cu studenţii, un fel de mirare răbdătoare. În sensul că, sigur, eu sînt pus aici să clarific prostiile ce vă trec vouă prin cap, asta e datoria mea de dascăl, dar şi voi puneţi-vă niţel mintea la contribuţie, nu vă mulţumiţi să răsfoiţi bibliografia, adînciţi-o, dacă aţi fi citit cît de cît nu puneaţi întrebările astea stupide. Studentul e acum Relu. Dialogul nostru are — se gîndeşte o secundă — dinamismul, i-aş zice, dinamismul dezbaterilor din cercul politic al organizaţiei de bază. N-o spun peiorativ, Relu, să ne înţelegem. Chiar aşa trebuie dusă discuţia în masă. Tu ai inversat rolurile. Maieutica o face de obicei propagandistul. Ceea ce vreau să ştii e că lucrarea nu are un caracter de popularizare, e o polemică severă cu noile şcoli ale idealismului subiectiv. Le enumeră, le particularizează şi apoi le reduce teoretic la un numitor comun. Dora relatează cum o fată care a fost la noi mai demult — îl întreabă pe Relu dacă şi-o aminteşte, evident băiatul o ţine minte — a ajuns un fel de sclavă a unui pocăit — nu cunoaşte exact secta —, un bătrîn prăpădit, mic meseriaş sau aşa ceva. Relu îmi umple paharul şi mai aduce o sticlă de la frigider. Clementina vine cu savarinele. Prefer o felie de telemea. Adevărul e că abia mi s-a

deschis pofta de mîncare. Ar fi grozavă o omletă cu puţină costiţă afumată. Mă mulţumesc cu brînza şi cu o legătură de ridichi. Anul ăsta au apărut mai devreme. Parcă mai aveam nişte ceapă verde ? Păi dacă e, ad-o, mă, Clementina. Ce vrea să spună Dora cu fosta ei servantă ? La ea orice naraţiune durează enorm ; face digresiuni, pauze, uită de unde a plecat... Parcă era orfană, mă amestec eu. Nu, dimpotrivă, erau 7—8 copii la părinţi. Nu-şi mai aminteşte de ce a plecat de la noi. De bine, Dora, de prea bine, aşa fac toate. Bun, şi de ce s-a dus la prăpăditul ăla să-l slujească pe degeaba ? îşi cam pierde răbdarea Relu. Dora strecoară cu grijă, în maniera ei aluzivă, că de fapt e mai mult, e şi amantă. Va să zică şi sărac şi bătrîn. Cu ce a captat-o ? anchetează Relu. Cu credinţa, îmi dau cu părerea. Eee, păi ăsta e caz patologic. Pentru Relu „cazul" şi-a pierdut interesul. Îi foloseşte lui Gelu : Tocmai de aceea e semnificativ. Iată o categorie din care se recrutează clienţii noştri, debusolaţii, abulicii, persoanele lipsite de şira spinării, de ţel, de personalitate. Mă grăbesc bucuros să-l dezumflu. Ce abulică ? Asta avea pe dracu în ea. Dora îmi aruncă o privire stinsă, obosită. Încăpăţînată, mă grăbesc să lămuresc. În nici un caz ce crezi tu. Exemplificarea Dorei cade în baltă. La întrebarea lui exactă „de ce mai cred oamenii în dumnezeu", Relu nu capătă răspuns. Lupta lui Gelu cu noii idealişti subiectivi nu e de folos. M-am edificat asupra conţinutului cărţii. Dora pare să mai mediteze la martiriul fetişcanei căzute în sclavaj. Ea a fost odată pe aici, ne mai oferă un supliment de informaţie, pretindea că a nimerit la nişte oameni buni şi că e foarte fericită. Asta încurcă şi mai mult iţele. Îmi pare rău de eşecul Dorei. Are mari dificultăţi de clasificare a faptelor. Ceapa mi-a făcut foame. Acum merge vinul grozav. Intervalele lungi la care sînt servit îmi taie cheful. Ca să te simţi bine e necesar un anumit tempo. Simt totuşi nevoia să limpezesc chestiunea pusă în discuţie. Nu pot să mă pronunţ asupra lu-

crării, probabil că e o contribuţie de preţ. Voi, teoreticienii, alunecaţi însă spre academism. Ne trebuiesc lucrări sociologice grefate pe viu. Integrarea socială perfectă, aici e cheia. Munca te prinde, te absoarbe, te descarcă, te încarcă. Unde mai incape dumnezeu ? Să simţi că trepidezi, asta e, o serie întreagă de lucruri să depindă de tine şi tu să le rezolvi fără ajutorul nici unei fiinţe supranaturale. Cînd pui capul pe pernă eşti de beton. Adio stafii, adio duhuri. Vorbesc şi îmi pun singur în pahar. Nu sînt un orator, îmi place să ascult, dar din cînd în cînd îmi definesc convingerile. Nu am dificultăţi de exprimare. Ştiu exact ce am în cap. Aici mă deosebesc de Gelu, sub acest raport îi sînt superior şi el nu poate să nu simtă ascendentul meu. Voi, ideologii, abstractizaţi, vă înglodaţi în definiţii. Nu pledaţi suficient pentru confundarea omului cu propria lui energie productivă, cea care umple pămîntul de roade. Nu mai ţin minte, Campanella, cred, descria cetatea muncii, sigur, de pe poziţii utopice, dar sîmburele, sîmburele rămîne valabil. Gelu surîde... surîsul profesoral. Vrea să spună că m-a prins. Cu ce ? Cetatea soarelui purta amprenta orînduirilor anterioare. Ha, ha, cu asta ? Uite ce e, Gelule (îmi umplu paharul fără nici o reticenţă), vrei să discutăm esenţa muncii ? Munca e singura creatoare de valori. Marx ! Cred că te-am liniştit în ce priveşte influenţa nu ştiu cărei orînduiri. Să nu uităm de unde am plecat. Nu-l poţi disloca pe dumnezeu din societate decît cu ajutorul muncii, forja fiinţei umane. M-am c-am încins. Mai rectific. Desigur, şi ideile au valoarea lor, nu neg rolul ideii, dar numai cu ideea nu faci nimic. După mine, ideea fără muncă te duce la misticism. Dora tace, ascultă cu gravitate, aş zice evlavie, dar ştiu că o să facă la fel şi cînd va vorbi Gelu. Controversele filozoficeşti nu-i plac. Nu e sigură pe ea. Dacă m-aş lansa într-o chestiune de finanţe s-ar bate cu oricine pentru părerea mea. În agricultură să nu mai vorbim, e granit. Ideologia o dezorientează. Ca să fiu sincer, nici eu nu prea o am la inimă, dar

dacă tot e s-o facem, s-o facem concret, din viaţă, nu din cărţi. Relu nu mă contrazice. El spune că eşti supus unor infinite adversităţi şi că totul e să ai forţa de a rezista. Cultul forţei vitale eu i l-am inoculat. Şi temperamentul îl moşteneşte de la mine. E bine. Altfel, ce are în cap s-ar pierde, creierul ăla preţios ar măcina în gol. Aşa, fiule, îmi vine să-l asmut, dă-i înainte. Ca pe un alergător de fond. Am început să transpir, m-a încălzit vinul, îmi scot gîtlegăul şi haina. De-acum m-aş pune pe treabă, dar cu adventiştii ăştia ! Gelule, tu ştii cu ce poţi să combaţi religia ? Cu propriile ei arme, băiatule. Cunoşti ce scrie la Biblie ? Ei, asta e, că Marx o citise. Citeşte-o şi tu, ce, ţi-e frică să nu te molipseşti ? Ar fi culmea ! Scrie aşa ! cel mai bine pentru om e să se bucure de mulţumirea muncii sale. Vezi ăia bătrînii, ce înţelepţi ? Scrie altfel, dar nu le mai spun. Că cel mai bine pentru om e să mănînce şi să bea şi astfel să se bucure de... N-am citit cu ochii mei, mi-a spus Cărbunaru. N-a citit nici el, a auzit de la altul, dar aşa e, pun mîna în foc. Grozav ! Să mănînce şi să bea ! Cu asta te alegi... De-aia zice Cărbunaru că-i bătea Iehova pe fiii lui Israel cu grindină, cu boli, cu robie şi moarte, că le plăcea viaţa, trăiau în veselie şi desfătare. Oameni deştepţi. Şi muncă, dar şi plăcere, altfel de ce trăieşti ? Gelu neglijează interpretările mele de bun simţ. Bunul simţ la el e echivalent cu diletantismul vulgar. Nu pe mine e supărat, pe Relu. Ştiu de ce, că n-a luat apărarea ideii. O să găsească el un prilej potrivit să-i plătească poliţa. Fără să-şi dea seama, băiatul mai toarnă gaz peste foc. A uitat de cartea lui unchi-său sau i s-a părut că „ideea“ a fost epuizată. Are un simţ acut al realului. Aici Gelu e neputincios. Ideologului i se servesc întîmplări din viaţă. Nu e zi în care Relu să nu aducă una proaspătă. Are tolba plină. Spitalul e o scenă turnantă ; tot felul de spectacole derulate concomitent. O femeie între două vîrste, cu o boală de ochi foarte gravă, refuză să se opereze, riscînd nu ştiu ce, orbirea probabil, pentru

că e ocupată cu pregătirea plecării definitive din țară a concubinului. Omul a primit aprobare de expatriere și ea îi face trusoul. Pe Dora o captivează relatarea lui Relu, scoate tot felul de exclamații, cere amănunte, completări. Dar de ce, dar cum ? Întreabă dacă e singură, dacă nu are pe nimeni. Nu e singură, are o fată de măritat, dar vinde tot ca să-i facă expatriatului plapumă, cearceafuri, pijamale, cămăși. Vai, vai, ce murdărie ! E scandalizată. Faptele o răscolesc, ating violent fondul ei moral intim, participă ca și cînd ar fi amestecată direct, pune patimă. Nici pe mine nu mă lasă indiferent, și eu reacționez. Imbecilă, o califlc. Nu numai că o fură pe fată, dar ea, ca femeie... N-are pic de mîndrie ? Mă părăsești ? du-te învîrtindu-te. Să te înțolească alea pe-acolo, dacă o să găsești vreo tîmpită. Ce mai am eu cu tine ? Ce-mi ceri tu mie să fac sacrificii ? Nici sare în ochi nu-ți dau. Dora se interesează cum arată, e vreo prăpădită, vreo dezmoștenită a soartei ? Nu e o frumusețe, dar nici aschimodie, femeie obișnuită. Relu are dreptate, urîciunea e pe dinăuntru. Ființă lipsită de voință. Cîrpă, nu om. Ca femeie, Dora confirmă că asta trebuie să fie, invaliditate mintală și sufletească. Femeia e lipsită nu numai de simț etic, ci și de elementarul instinct al frumosului. Pînă la urmă se lasă antrenat și Gelu. El vede și o orbire socială. Femeia nu realizează, probabil că n-o să reușească niciodată, că individul comite o dublă trădare, că lepădîndu-se de țară, se leapădă și de ea. Relu a vorbit personal cu ea ? Și n-a încercat să-i deschidă ochii ? Omul e recuperabil, dar ea trăiește probabil într-o zonă unde nu ajung criteriile logice, principiile. În jurul acestui subiect nu se naște nici o controversă, realizăm o unanimitate deplină. Fără să vrea, Gelu obține o confirmare a ideii despre omogenitatea principială. Reacționăm la fel în fața acestor degradări etice. Aș putea să relev semnificația cu voce tare, dar nu o fac. Nu că nu-mi place să-i dau cîștig de cauză, în materie de teorie sînt dispus, dar nu

ilustrîndu-i dreptatea cu noi, cu familia noastră. Dora mai scoate nişte sensuri. Ea susţine că unui bărbat nu i se poate întîmpla aşa ceva, că „odiosul altruism" are la bază „lubricitatea feminină". Nimic nu urăşte mai mult Dora. Îi cunosc bine raţionamentele. Aici ne deosebim, dar n-am intrat niciodată în polemică. Demonstraţiile le făcea într-un timp pentru mine, pentru urechile mele. A venit rîndul lui Relu, de cîţiva ani el este ţinta peroraţiilor din ce în ce mai savante ale Dorei despre „complexul josnic" al simţurilor Evei. La el se prinde mai uşor, l-a luat în primire de timpuriu. Nu mi-am permis să contracarez efectul educaţiei Dorei. Recunosc, am mustrări. În această privinţă Relu pare să judece cu capul ei şi nu mă încîntă deloc. Aş putea să-l influenţez paralel, dar e prea tîrziu, n-am nici timpul necesar — timp n-am avut niciodată — dar nici dezinvoltura cuvenită. Întîi că ar apărea ca o replică, o contrazicere expresă, ceea ce, fără îndoială, l-ar deruta şi, poate, amărî. Al doilea, asta m-ar tîrî în intimităţi prea adînci, dezvoltarea concepţiei opuse e foarte delicată, dacă nu imposibilă, mai ales la vîrsta mea, la atmosfera noastră familială. Accept compromisul cu inima strînsă. Măcar dacă aş fi găsit un aliat în Gelu, dar şi ăsta... Gelu îşi consultă ceasul şi decretează că e tîrziu. N-o să mai lucreze în seara asta, o să facă puţină mişcare, se va duce acasă pe jos. Îl priveşte cu coada ochiului pe Relu, evident aşteaptă ca băiatul să se înscrie benevol. Relu se oferă. Mă întreb, îi face plăcere ? Poate nu la ora asta, dar în general da. Îl respectă şi îl iubeşte. Nu se înfruptă din toată ideologia lui, dar punctele de reper principale au devenit şi ale lui. Asta nu mă deranjează, dimpotrivă, potenţează fericit energia vitală, realismul pragmatic. Îi dă o coloratură superioară, proprie bărbaţilor de elită.

7.

Clementina începe să strîngă masa. Iau o savarină, un balon de coniac şi mă instalez pe fotoliul preferat. Programul televiziunii s-a închis. Mi-ar place să savurez coniacul singur, în linişte. Ca de fiecare dată, Dora, închipuindu-şi că e de datoria ei să-mi ţină companie, se aşează alături. Niciodată nu i-am spus că prezenţa ei într-un asemenea moment e nedorită, că mă incomodează. O consider atentat la libertatea intimă. Preia iniţiativa conversaţiei. Dora nu suportă să tacă lîngă mine — dar cred că nu fac excepţie —, i se pare că pauzele sînt periculoase, ascund neprevăzuturi, înstrăinează, încet-încet se umplu de ostilitate. Cred că masa a fost agreabilă — apreciază — şi suculentă. Acest „suculentă" îmi dă o furnicătură pe şira spinării. Pronunţă cuvîntul o persoană care toată seara n-a mîncat decît brînză de vaci. Da, mă grăbesc să aprob, ai văzut de cîte ori mi-am luat. Argument suprem. Dora nu ştie ce e foamea. Zelul cu care ingurgitez e pus pe seama „calităţii". N-a apucat să mă vadă în vremea cînd goleam singur o oală întreagă de fasole fiartă. Şi nu ştie că după coniac am să mai iau o porţie de friptură în faţa frigiderului cu uşa des-

chisă. Mielul a fost potrivit de gras, adaugă, parcă am fi la o consfătuire culinară în bucătăria unui hotel de lux după recepție. Am vorbit cu respectivul să aducă și săptămîna viitoare. Cît se menține frigul, după aceea începe să miroasă. Scot un mîrîit cu valoare de consens. Nu ți s-a părut că Gelu are o mină — n-aș vrea să exagerez, poate e o simplă impresie subiectivă, de aia nici nu i-am spus — de suferind ? Nu mă decid ce să spun. Sigur că are, e cardiac. Dacă-i cînt în strună, chestiunea ia amploare și n-am nici un chef să discut starea sănătății lui Gelu. Fac o grimasă de neconvins. Nu-i împrăștii impresia dar nici nu o susțin. Atacă alt subiect. Relu vine în contact cu atîtea situații dizgrațioase. Pentru cele medicale nu mă tem, e suficient de pregătit. Dar pentru astea umane, murdăriile morale... Nu crezi că sînt de natură să-l submineze ? Cu toată educația lui. Cunosc pe dinafară temerile ei, mi le-a împărtășit de sute de ori. Îmi ascund un căscat. O asigur că e blindat. Nici cel mai mic pericol ca ceva să-i altereze vederile morale. Am mai purtat acest dialog, exact cu aceleași cuvinte. Îmi aprind o țigară, mai pun coniac. Cînd sînt singur îl legumesc, dar cînd mă lasă ea singur cu coniacul meu ? Prefer să-l înghit în gura dulapului direct din sticlă. Îmi pare rău că nu i-am invitat pe Cărbunaru și pe Băloi. Dacă ar fi venit fără consoarte, Dora s-ar fi retras. Face însă ce face și le aduce jumătățile. De asta îmi e incomod să-i chem. Se prelungește tăraboiul, trăncăneala muierească mă plictisește.

— N-am auzit buletinul meteorologic.

— Dă-l încolo. Mereu același.

— Nu se desprimăvărează, întîrzie semănatul, vegetația stă pe loc.

— Așa e.

— Relu și-o fi luat pardesiul ?

— Cred că da.

— Și mîine, la birou ?

— Cîteva ore.
— Marin să mă lase şi pe mine în piaţă.
— Mda.
— Au venit gazele.
— Şi ?
— O să vezi mîine.
— Oricum, mai puţin ca luna trecută ?
— Nu prea, ţi-a adus hainele de la curăţat.
— Dar ce, tremuri ?
— Un mic frison. O fi adevărat că se cartelează benzina ?
— Zvonuri.
— Ştii ce m-am gîndit ? S-o mut pe Clementina la mansardă, să fie mai aproape de bunica.
— ...
— Nu-mi place starea bunicii.
— Nu e în apele ei.
— A văzut-o zilele trecute Panaiotu. O să mai vină şi luni. Îmi aduce şi mie analizele.
— ...
— Ce clar se aude trenul !
— ...
— A, nu ţi-am spus. O ştii pe Lili Ivanovici, colega mea ?
— După nume.
— I-au spart hoţii casa. Yala aia de la subsol mi se pare slabă, am să pun un lacăt. Ah ! latră cîinii ăştia îngrozitor, toată noaptea latră.
— O să le dau un hap.
— Nu tu !
— Nu ţi-e somn, Dora ?
— Nu. Ştii cît de puţin dorm.
— N-are rost să-l aştepţi pe Relu. Vine tîrziu.
— M-aş duce să-mi fac toaleta.
— Foarte bine.

— Tu ce faci ?

— Mai stau un pic.

Ni se întîlnesc privirile. Ochii Dorei sînt acum opaci, nu exprimă nimic. Ciudat cum se încheagă albastrul, ca un albuş de ou fiert. Mai demult se goleau. Puteai să te uiţi ore întregi, nu descopereai nimic. Nu fac bine că-i susţin privirea, nu posed meşteşugul de a-mi pune lacăt la ochi. Dora îmi citeşte gîndurile, descifrează nerăbdarea de a rămîne singur cu coniacul, de a mă uita în tavan fără să fiu obligat să întreţin conversaţia. Clipă dificilă. Ne-am obişnuit. Dificultate mai mult exterioară, mi se îngroaşă şi zbîrceşte pielea. Inima rămîne slobodă, uşoară, gîndul vioi. Ne acceptăm. Ar trebui să evităm încrucişarea privirilor. La ce foloseşte ? Am fi mai fireşti. Hai, Dora, ridică-te şi du-te, urcă scara şchiopătînd şi afundă-te în baie, începe-ţi lunga şi obositoarea toaletă. Nu mă uit, recunoaşte că te-am scăpat de această teamă. Mai tînără, tremurai că intru după tine, că te disturb. În această privinţă demult ţi-a venit inima la loc. Ai fost cruţată de un stres în plus. Hai, destul cu albuşul sticlos de ou de raţă, ştim ce-am vrut să ne spunem. Înţelege ? Ascultătoare, Dora se ridică, îmi depune pe frunte sărutul ei matern, fleşcăit şi, agăţîndu-se cu mîna stîngă de vergeaua de fier, saltă treaptă cu treaptă, sprijinindu-se pe piciorul bun, ca şi cînd ar trage de funie la deal o căruţă. Îi aud paşii scîrţîind pe parchet. Clanţa uşii de la baie se închide cu un zgomot sec.

Mă răstorn pe spate, desfac braţele, le arunc peste spătar şi respir. În sfîrşit ! Clipa bună, bună de trăit vreau să spun. Imaginea Dorei şchiopătînd sus, pe cimentul camerei de baie mă înduioşează. Vocaţia ei de mamă înţelegătoare ! Nu, aici greşesc, Relu nu se bucură de înţelegere. Cu mine e altceva, eu sînt copilul cel slab, lovit de soartă, lipsit de ceea ce copiii de-o seamă au. În casă domneşte liniştea. Prin colţuri se ţese o vrajă iar în mijloc începe să se desluşească rotundă şi caldă,

ca în căuşul scoicii de mare, perla. Coniacul nu m-a moleşit, a dat bice sîngelui, îl simt cum aleargă. N-am să mai mănînc friptură, nu mai am răbdare. Antonică, băiete, saltul ! Aprind radioul. Las plafoniera la fază mică. În bucătărie metalele şi smalţurile strălucesc stins în bătaia becului de pe stradă. Mi se pare că-mi văd umbra. Mă opresc o clipă în capul scării ce duce la subsol. Îmi încleştez palmele pe balustradă şi strîng. Îmi încerc forţa. Braţele îşi arată nodurile musculoase, pectoralii se încordează, ceafa o simt tare şi lată. Cobor ca o pisică. Văd pe sub uşă fişia de lumină. Capul îmi vîjîie uşor. Un tremur vag în picioare, în nări. Respiraţia s-a accelerat. Simţurile anticipează. Grozavă clipa asta, cea mai grozavă. Mă opresc în faţa uşii, nu mă grăbesc. Eh, să trăim, să ne bucurăm de viaţă cît o mai avem ! Deschid încetişor, nici un zgomot, mă strecor ca un motan cu laba întinsă... Aici se lăfăie, în căuş, perla sidefie, rotundă.

8.

Of, doamne dumnezeule, doamne dumnezeule, ziceam că nu mai ajung. Şi n-am mîncat mai nimic. Acum şi dacă mănînc şi dacă nu mănînc, totuna. De nu mi-aş pierde cumpătul. Panaiotu zice că nu mă exteriorizez. Ce să fac ? să ţip, să sparg farfuriile, să-mi smulg părul din cap ? Sînt o femeie raţională, am o anumită educaţie, un nivel intelectual. Nu pun la îndoială competenţa lui Panaiotu, nu neg valabilitatea generală a prin-

cipiului, dar la mine nu se potriveşte. I-am spus, n-am stări nevrotice, nu sînt colerică, stomahul meu nu e blocat de nervi, intestinele nu-mi sînt roase de emoţii violente, înăbuşite. Să nu-mi pierd cumpătul, să nu-mi pierd cumpătul. Moment de slăbiciune... Cu asta nu rezolv nimic. Dimpotrivă. Dacă e o cauză psihică, boala o alimentează. Sînt destul de tare, pot să mă stăpînesc. Ce mă dau peste cap sînt recidivele. După o perioadă bună... bunicică, îmi reduce moralul la zero. Trebuie s-o iau de la cap, cu răbdare. Am s-o iau, ce să fac! Uf! sîngele mă scîrbeşte şi mă sperie. Propriu-zis nu mi-e frică, dar îmi ia puterea. Iar o să am ameţeli. Fata asta n-a spălat bideul ca lumea, nici eu nu m-am uitat la prînz. Apă rece, cît pot să suport. Dar nici aşa rece, că pe urmă... Mizerie, mizerie! Asta-i viaţa, un şir de mizerii. Prea rece. Nu mai puteam, nu mai puteam să rabd. Şi să vorbeşti, să vorbeşti cu aerul cel mai calm. Ce să facem ? Doar atît măcar, să salvăm aparenţele. Gelu mă ceartă că nu-i spun lui Relu. În primul rînd, nu e de specialitate. Apoi există o decenţă... Ei ştiu ceva. În special Ică. Nu pot avea decît cuvinte de laudă pentru discreţia lui, puţini ştiu să fie atît de delicaţi. Şi acum asta mai lipsea — junghiurile în picior. Pînă urc scara mă trec toate sudorile. Lamă pisată în os. Gelu e de părere că n-ar fi trebuit să mă operez. Dar nu există tratament pentru coxalgie femurală. Ce să fac ? Durerea a fost sora mea vitregă. Mi-e milă de Ică. Eu înţeleg totul. De aia îi spun lui Panaiotu că n-am ce să refulez. Mă ridic deasupra. De ce să-l condamn ? Are şi el boala lui ascunsă. Nu-l face fericit, ştiu. Cum aş putea să-i reproşez ? Cu mine natura a fost crudă într-o direcţie, cu el în alta. Sper că pe Relu l-am scăpat de ambele neplăceri. Gelu şi cu mine semănăm cu bietul tata. Îl dezgusta animalitatea. „Înfrîngerea erosului prin ethos." Nobleţea lui Ică stă în faptul că de la început mi-a respectat convingerile, personalitatea. Tata îl preţuia. Încă dinainte, de pe vremea cînd nu lucra cu el la

Înalta curte de conturi. M-a prins frigul. Mi-ar prinde bine o baie de aburi, dar e contraindicată. Să-mi facă Panaiotu o rețetă. S-a potrivit bine că vine luni cu analizele. Să văd ce mai am în caseta cu medicamente. Ce m-aș fi făcut dacă nu-mi cedau în întregime baia ? Se chinuiesc, săracii, cu dușul de jos. Mi-ar fi imposibil să împart cu cineva. Ore întregi îmi petrec aici. La facultate nu poți să-ți permiți nici cea mai elementară igienă. Ar trebui acordată o atenție infinit mai mare... e un criteriu de civilizație esențial. Și nebuna aia de femeie... auzi pînă unde poate merge dependența, subordonarea biologică. Femeile îmi încrețesc pielea. Azi de dimineață lucrătoarele alea de alături... fără să vreau mi-au ajuns la ureche frînturi de fraze. Am închis fereastra. Femei sînt astea ? Se întreceau cu bărbații în măscări.

De ce îmi vin în minte imagini atît de vechi ? Ică dormea în patul meu. Ardea ca focul, mă învăluia în aburi ca un dragon. Trupul lui păros. Pe atunci... înainte de operație, înainte de a se declara ulcerul intestinal, aveam un chist. Nu se putea vorbi de plăcere, dar înduram stoic. El n-a știut. La început n-am știut nici eu. După extirpare a rămas jena, reflexul de teamă. N-am fost niciodată femeie-animal. Ică m-a cucerit prin natura lui deschisă, veselă. Grozav rîdea... Și acum, dar mai rar. Se îmbăta de rîs. Mă încălzea și pe mine. Am avut întotdeauna sîngele mai rece. De aia m-a dat tata la agronomie. Și el fusese un limfatic, iar biroul, cifrele, sălile reci și întunecoase ale Academiei de înalte studii comerciale și industriale l-au anemiat și mai mult, i-au împuținat vlaga. Să te duci în aer, în soare, îmi spunea, toată viața să trăiești în natură. Ai să te măriți cu un medic de țară, ai să faci copii sănătoși, dolofani. Am să vin din cînd în cînd la voi să mănînc pui fripți și să beau must. Pe Gelu ar fi vrut să-l facă popă. Îl trimitea duminicile la biserică. La paște nu-i lipsea o denie. Îl punea să cînte fragmente de liturghie. Dacă m-aș fi dus la țară mi-aș fi călit

organismul, aş fi devenit o armăsăreasă de-astea. Satul se prăbuşise, nu-mi mai deschidea nici o perspectivă. Chiar aşa, cu toate belelele, tot mai bine că am rămas în Capitală. Nu sînt croită pentru ţară, din punct de vedere psihic spun. Dacă n-ar fi suferit materia, ar fi suferit psihicul. În schimb, Gelu putea fi fericit. A rămas şi acum în el ceva mistic, în sensul de curat, de limpede, devotament pentru idee, pentru ideea elevată, distilată. Ce ciudat, scrie o broşură împotriva religiei... Nu se luptă cu o instituţie, cu o realitate socială, combate o idee în numele altei idei. Fervoarea i-a rămas intactă, credinţa, aş putea spune. Puţini slujitori ca el au ideea cea nouă. Îmi face impresia că nu e suficient de preţuit. Ică îl tachinează că-i academic, dar îi apreciază cultura ideologică, seriozitatea profesională. Cred că m-am ars puţin cu dezinfectantul, am insistat prea mult. Oricum, după medicamentaţie mă simt mai bine. Nu neapărat biologic, dar şi biologic. Senzaţie de curăţenie. Mai uşoară. Parcă a trecut în mine un strop din compoziţia purificatoare. Să fii imaculat, cast, nesupus durerii, mai ales mizeriei fiziologice. De ce nu înclină oamenii spre castitate ? Mai ales femeile. Eu aş interzice erotismul după maternitate. Cum s-ar schimba lumea ! Cred că e o idee colosală. Acum mi-a trecut prin cap. Nu sînt atît de absurdă să cer imaculata concepţie. Dar după concepţie, gata ! Copiii ar trăi în alt climat, unul epurat de vulgaritate, de colcăiala surdă a instinctelor. Pentru Relu a fost benefic. El n-a crescut în duhoarea lascivă împărtăşită inevitabil de dormitorul perechii. Imagini, sunete, mirosuri. A fost ferit. Pentru el familia a fost trinitate a dragostei sufleteşti, a seninătăţii morale. E sfios şi pudic, orice vorbă urîtă îl face să roşească. Nici meseria, meserie dură, nu reuşeşte să-i corupă fondul. Ceea ce am sădit în copilărie, în adolescenţă în inima lui... Mă gîndesc cu groază la ce va urma. O fiinţă lacomă va voi să-şi înfigă dinţii în el. Să-l mînjească, să-l îmbăloşeze. Doamne, cum să fac ? Îi trebuie o femeie ca mine, nu aşa

şubredă, bineînţeles, deşi asta ar fi o garanţie. Una la care să primeze mintea. Cu o inimă luminoasă. Şi fără, fără jarul satanei. Tremur pentru el. Pe mîna cui va încăpea, cine îl va perverti ? Nu vreau să-l văd amuşinînd după ea, clătinîndu-se prostit, beat. Sînt murdare, perverse, mincinoase. Îi subjugă, apoi îi terfelesc. Meşterele micii plăceri soioase! Cît e de efemer şi de meschin totul, şi cîtă însemnătate are pentru ei ! Cum se lasă înrobiţi. Cîteodată, cînd vin de la facultate pe înserat, trec pe lîngă perechi de tineri sprijiniţi în garduri. Ar trebui să mă ocup mai mult de viitorul lui. Ar trebui să caut... Mi-ar conveni o mică infirmă, vreau să spun cu o mică infirmitate, cu un picior mai scurt, ca mine. Nu e dizgraţios, dimpotrivă, şchiopătatul împrumută distincţie, bineînţeles dacă e supravegheat. Da, se poate şchiopăta elegant, cu rafinament, cu artă. Nu s-ar simţi prost lîngă ea, pot să dau asigurări. Ar fi mereu stăpînit de un imbold proteguitor, ea i-ar fi recunoscătoare, l-ar privi cu mîndrie şi gratitudine. O asemenea soţie i-aş dori. Mica infirmitate i-ar îmblînzi simţurile, i le-ar sublima. Infirmele iubesc cu sufletul, sînt credincioase, materne, ştiu să creeze climatul propice inteligenţei, fertilităţii spirituale. Cu Ică se poate discuta, dar nu în forma aceasta, în nici un caz în forma aceasta. Nu înţelege. Deşi ar trebui să facă abstracţie de cazul lui particular, e vorba de copil. Nu, pînă aici nu poate ajunge. Nici cu Gelu nu îndrăznesc. Asta nu e o temă de ideolog. De fapt, altceva voiam să spun. Gelu duce o viaţă exemplară. De cînd a murit Florentina bănuiesc că trăieşte în abstinenţă. Cu obezitatea ei, cu cele peste 100 kg de carne şi osînză, Florentina l-a lecuit. Nu-i cunosc gîndurile intime despre femeie. Gelu poate iubi numai prin intermediul abstracţiunii, dar odată trecut de ea, unde ajunge ? Nu e treaba mea. Treaba mea e să-mi ocrotesc copilul. Singură. Suprema mea datorie. Fac prea puţin pentru a-l pregăti. Ia ! parcă se aude duşul. Înseamnă că Ică se culcă. S-a terminat acolo... Bietul Ică, un

copil mare. Cu boala lui ascunsă, cu deprinderile lui urîte. Partea mizeră a vieţii, de care nu sîntem vinovaţi, pe care natura ne-o pune în circă. Răbdăm şi tăcem. Şi ascundem. Privirea mea asta îi spunea : că nu văd, nu aud, nu ştiu. Se străduieşte cît poate. Şi eu la fel. Lucruri despre care nu se vorbeşte. Tainele noastre. Totul e să nu ne întineze viaţa. Să nu tulbure seninul, să nu strecoare în conştiinţe sentimentul de vinovaţi, consensul de culpabilitate şi neîncredere. Altfel cum am mai vorbi de legea morală, cum am mai apăra-o ? Cum am ţine piept viciilor mari ? Orice, dar nu conştiinţe de vinovaţi ! De vinovaţi şi pătaţi. Curăţenia conştiinţei se salvează ascunzînd murdăria materiei, îngropînd-o cît mai adînc în straturi opace, tolerante. Eh, mi-am terminat muncile. Muncile lui Heracles. Mă simt sleită. N-am să mai aştept să aud uşa. Voi lua o doză dublă de somnifer. Şi-aşa mi-am depăşit porţia, astăzi am exagerat binişor cu tranchilizantele. Anxietatea a fost mai mare ca de obicei. Se pregătea criza, intuiţia mea hipersensibilă îmi dădea de veste. Nici nu m-au ajutat suficient. La noapte trebuie să dorm, să scap de starea asta. Bine că vine luni Panaiotu. Am să-l pun să-mi facă o reţetă zdravănă. Am de înfruntat o perioadă grea.

9.

— Măi, dar îţi scoţi ochii !

— Nu prea umbli, unchiule, noaptea.

— Cam aşa. Cîteodată, de la spectacol. Nu m-aş încumeta.

— Bine faci. Mai ales pe străzi mărginaşe. Rămîi fără frumuseţe de trench-coat. Cineva mi-a spus că de curînd un bărbat a ajuns acasă în maiou. „Bine, mă, nu puteai şi tu să strigi sau să-i iei la palme ?“ l-a admonestat nevasta. Se supărase mai ales pentru sacoşe. Tipul întîrziase pe undeva şi avea cumpărăturile la el. S-a dezbrăcat ca un mieluşel. Indivizii chiar l-au lăudat. „Aşa, moşulică. Eşti copil ascultător, ai ceva glagorie.“ A făcut guturai, a băut vin fiert, i-a trecut. Altfel, cu coastele rupte, cît ar fi bolit prin spitale ?

— Ai început să practici umorul negru.

— Canalii ! Pe ăştia chiar mi i-aş lua pe conştiinţă.

— Riscîndu-ţi coastele ? Mai bine te lipseşti.

— Apropo, nu mi-ai spus cum a fost spectacolul. Chiar am regretat că...

— Cornelia Jalova m-a întrebat de tine. Te-am scuzat. „Nu ştiţi cum sînt chirurgii ? Cînd ţi-e lumea mai dragă...“ Cum

să fie ? Frumos ! Caligrafia coregrafică destul de bine stilizată. Cu ceva patetic, poate cam bărbătesc şi, deşi termenii par să se excludă, antisentimental. Mînă fermă dar flexibilă. Balerina a exagerat, cred. După mine, a trădat intenţiile autoarei, deşi s-a străduit să meargă pe linia lor. Exces de zel. Mi s-a părut însă că maestra e mulţumită, am schiţat un vag reproş la adresa interpretei, dar n-a dat atenţie. Poate n-a auzit.

— Ţi-ai descoperit o slăbiciune pentru balet ? Preferai concertul.

— Da, într-un fel. E totuşi o artă bogată în... (Las gura să meargă singură. Sînt subiecte în care mă descurc şi fără să gîndesc. De fapt nu mă omor pentru balet. M-am dus ca s-o revăd. Am studiat-o atent. Posedă toate datele unei femei normale, absolut normale, şi totuşi nu este. Ceva îi lipseşte. Inteligentă, sociabilă, conversaţie fluentă, graţioasă, uneori profundă, cît să nu fie indecent în public. Pare bine informată, la curent cu orice, deci interesată, fiinţă socială integrată. Şi totuşi ceva îi lipseşte. Nimic nu pare forţat, contrafăcut. Am observat că poate fi şi băieţoasă. Are o replică spontană, ascuţită, mlădios-ascuţită aş zice. Şi ceva onctuos, dar voit exagerat. Afişat convenţional. Şi aş mai putea găsi o mulţime de nuanţe. Ce-mi dă totuşi senzaţia de absenţă, de fără vlagă, de resemnare dezolată ? E în fond tristă ? Conştiinţă însingurată ? Vîrsta nu pare s-o impresioneze. Din contră. Ideea pare să fie la mii de leghe de ea. Nu mă descurc, îmi scapă. De altfel poate mă înşel. Dacă i-aş spune altcuiva, m-ar privi chiondorîş. Sau ei ? Într-o formă anodină, bineînţeles, ca badinaj. Cert, ar rîde în hohote. Mă interesează neobişnuit Cornelia Jalova. Mi-a arătat bunăvoinţă, poate şi puţină simpatie. Deferenţă? Poate. Vorbeam de noile balerine, de şcoală. Mărturisea că n-a intrat într-un institut superior de la noi. Şi-a făcut studiile afară. Am invitat-o la Universitate. Poate am fost cam pripit... Prozaic. Catedra cutare... A surîs amabil. N-a dat nici un răspuns. M-a

condus pe ici, pe colo, a pierdut o mulțime de timp. Parcă ar fi fost plasatoare, ghid. Am întrebat de celelalte spectacole. În cazul cînd mă interesează, s-a oferit să trimită invitație. De ce ? Ciudat ! M-a văzut a doua oară. Pe loc am mulțumit cu oarecare bucurie. Acum mă simt jenat. N-a fost un abuz ? Culmea e că aș abuza mai departe. M-aș lipsi cu greu de privilegiu. Nu e insolență, poate insistență, dar și asta are semnificații. În pauză nu ne-am întîlnit. Foarte anturată. M-am estompat cît am putut. În cerc se comporta cu mai multă vioiciune, participa. Prieteni, cunoștințe. La sfîrșit i-am comunicat impresiile entuziast. N-am fost juvenil ? Nu era mai potrivit un ton reținut, analitic ? Parcă poți să măsori cu compasul ! De fapt, căutam un belciug. Nu că aș fi spus altceva decît gîndeam, așa ceva nu pot, dar există și un factor extra-artistic. Efuziune, dorința de a recompensa și, de ce nu, de a apropia ?) Relu, tu ți-o amintești pe Cornelia Jalova dansînd ?

— Evident !

— Deslușit ?

— Absolut. (Face socoteala cîți ani aveam și se întreabă dacă la vîrsta mea puteam să-mi întipăresc în minte figura unui artist. Sigur că puteam. De fapt era tocmai vîrsta idolilor. La aceeași vîrstă se îndrăgostise și el de Garbo, de Ingrid, îi diviniza pe Fonda, pe Erol Flyn. Pentru el, piramidele artei cinematografice au rămas „Ben Hur", „Legiunea străină", „Gunga Din". Se subînțelege că aș fi fost la rîndul meu îndrăgostit de Cornelia Jalova ? Îmi atrăgea atenția nu numai ca vedetă. Mă fascina risipa de emoție. În timp ce dansa îi auzeam trupul. Voce melodioasă, foarte melodioasă, gîtuită din cînd în cînd de un tremur. Tremurul venea de la mare adîncime, din organele vitale, și mai din adînc, din straturi biologice primare. Geamăt, suferință, extaz. Fantasmagorii pre-adolescentine ! Ființa omenească mi s-a relevat prin ea. Ca miracol. Pe de o parte, magie, inspirație, limbajul independent, supraelocvent al

trupului abstract. Ce gravitaţie ? ce ponderabilitate ? ce dependenţă terestră ? Dezvăluia taina zborului şi a curgerii, a viului. Înţelegeam cu o gravitate apăsătoare. Dar din cînd în cînd străfulgera materia. Misterioasă, fierbinte. Zgomotul unei desfaceri — se desfăcea o floare — chemarea tulbure, vagă, ispita. Atîta cîtă a fost, în mintea mea s-a legat de dansul Corneliei Jalova. Îndrăgostit ? Greu de crezut. Unchiul ar bănui că fabulez. Aceste gînduri s-au trezit din somnul memoriei la spectacolul american. Cînd am operat-o nu mi-a evocat nimic. Instinctul profesional domina. Pacientă. M-am reîntîlnit cu cea din amintire prin mijlocirea negresei. Capetele unui arc de timp. În pauză, în timp ce se oferea să-mi prezinte protagonista, am încercat să măsor ce a mai rămas, cît a mai rămas din vechea vrajă. Oarecarea atracţie pe care o mai exercita în clipa aceea asupra mea era în întregime reverie, tribut plătit emoţiei de odinioară, conştiinţă a datoriei de a achita ce-mi dăruise fără să ştie. Dacă-i mai găsesc un farmec, de fapt i-l împrumut, e farmecul de atunci, păstrat de mine. Mai împuţinat, mai stins, restituit printr-o ciudată refracţie.)

— Dar cum ai găsit-o acum ?

— Ca artistă ? Practică altă artă, nu ?

— Ca femeie, măi. Ţinînd seama de vîrstă. (Dar ce are de-a face vîrsta ? Femeia e cum arată. În nici un caz nu ţi-ar trece prin cap să faci socoteli, să numeri anii. Îmi lasă impresia că se estompează voit. Oricum, fără vîrstă, asta e cert. Foarte suplă şi particulară. Ce-am vrut să spun prin estompare ? Că nu-şi etalează feminitatea. Dimpotrivă, şi-o resoarbe, o ascunde, o fereşte de priviri.)

— Unchiule, mă bagi la apă. Ştii că nu mă pricep. În limitele vîrstei cred, în limitele decente ale vîrstei. (Galeşă, apatică, fără strălucire. Cea care vine dinăuntru. Puţinătatea, sărăcia gătelii sînt ostentative. Cred că ostentaţia nu-mi place la ea.

Simplitate cvasi-masculină. Rimează cu ce spunea unchiul despre spectacol ? Blugi la operă, cămaşă colorată, veston de velur. Dar nici dinăuntru nu scînteiază. Acel văl sau abur sau nu ştiu ce, care face să vibreze aerul, să se încarce de electricitate. Dinamul. Defect ? Face şi spune exact ce trebuie. Şi cu suflet, dar de marionetă. Se poate ? Nu e genul meu. Ca şi cum aş avea vreun gen preferat. Adevărul e că-mi repugnă băieţismul la femei. Pentru mine femeia e altceva. Mister, fireşte. Mirosul lanului de grîu copt care te îmbată, te atrage, te cheamă spre pămînt. Luciul unui lac într-o zi de caniculă — cînd simţi că dacă nu te dezbraci şi nu te arunci numaidecît, mori. Sau zăpada proaspătă, moale, în care te îngropi, aia care te mistuie şi îţi păstrează numai conturul. Unchiul face teoria vîrstelor.)

— ...şi fiecare din cei trei pretindea că vîrsta la care a ajuns e cea mai generoasă. Cincizeci, şaizeci, şaptezeci. Îţi dai seama ? Întîmplarea făcea să fi trecut cu toţii un nou prag. Ţi-am spus ca să vezi cît e de relativ. Ha, îmi rup picioarele ! N-am văzut că e bordura trotuarului, am călcat în gol. Stai să mă liniştesc, sperieturile astea îmi dau extrasistole. Dar nu ştiu de ce galopăm. Nu ne goneşte nimeni. Te grăbeşti ? Am înţeles că vrei să iei aer, nu să faci maraton.

— N-am observat, unchiule. Ne luasem elan. Vrei să ne aşezăm ? Uite parcul, la cîţiva paşi. Şi e doar zece.

— Zău ? Nu ştiu de ce mă credeam după miezul nopţii. Uite ce mişcare pe aici. Sentimentalizaţii. Îi mai temperează răceala nopţii, dar să vezi după ce o înverzi parcul. N-am mai intrat demult. Pe vremea studenţiei îl frecventam asiduu. Unul dintre clienţii de la ora asta. Ştii cît era de romantică mătuşă-ta, fie-i ţărîna uşoară ! Darmite amorezaţi... Uite, s-au ridicat bătrînii, şi-au făcut digestia. Linişte cam apăsătoare. Pe-atunci, muzici de local. Se aflau cîteva restaurante în apropiere. Vezi, s-a schimbat stilul bucureşteanului. Stau la mese liniştiţi, vorbesc între ei. E drept, şi sălile astea mari cît o gră-

dină publică... Te pierzi. Înainte se chefuia, nu glumă, şi încă nici eu n-am prins epoca de glorie cîrciumărească. Trecuse. Războiul, camuflajul, altă psihologie. Aici era o bodegă. Foarte cochetă. Arome de grătar, hainele albe ale chelnerilor, lumină.

— N-ai fost un petrecăreţ, unchiule, nu ştiu de unde reveria asta. Nici şoarece de bibliotecă. Deteşti migala documentaristă. Cultivi ideile mari, nu ? Ele sînt totul. Am dreptate ?

— Hai să-ţi pun o întrebare mai solemnă. Pînă la ce punct crezi tu în idee ?

— Eu ? (Asta ca urmare a neutralităţii de la masă. Profesorul din el a fost decepţionat. Extrem de sensibil în direcţia asta. Uit, pe moment.) Greu de precizat punctul. Pînă unde simt că are contingenţă cu viaţa.

— Hm ! Într-adevăr, cei mai mulţi aici trădează. Te-ai exprimat, contrar precauţiei, foarte exact. Numai că... Dar contingenţa ei, a ideii, cu idealul nu te interesează ? Mai precis, măsura în care exprimă idealul ?

— Dar e esenţial ? Aici chiar sînt în dificultate. Ce e mai important pentru idee ? Idealul sau viaţa ?

— Viaţa e un proces, Relu. Idealul, ţelul final. Pericolul : să te laşi total absorbit de proces. Să te pierzi pe drum, să uiţi ţinta. Idealul devine incomod pentru un anumit mod de existenţă. Este ceea ce se poate ascunde sub „contingenţa ideii cu realitatea". Cît se păstrează în concordanţă cu viaţa — citeşte cu viaţa mea — cred în ea, dacă se situează prea sus o reneg. Nu ?

— Dar ideea nu derivă din viaţa materială ?

— Şi idealul de unde ? Nu tot de acolo ? E proiecţia în viitor a aspiraţiei generaţiilor, aspiraţie crescută din practica socială.

— Înțeleg foarte bine. Dar n-ar fi mai clar să spui ideea logică ? Întronarea logicii în întreaga existență umană, rigoare deplină atît în gîndire cît și în practică. Mă îndepărtez cumva?

— Nu... cam același lucru, altfel spus.

— Mă convinge mai mult.

— Spui idee logică în sensul de... corespunzătoare necesității istorice, nu ?

— Evident. Formula dumitale mă duce cu gîndul în primul rînd și în special la categoriile mari : orînduiri, regimuri, clase etc. Pe mine mă interesează structurile intime. Omul, habitudinile, civilizația relațiilor individuale. Logica actelor umane, pînă la cel mai neînsemnat. Tot ce sfidează logica, conștient sau nu, mă scandalizează. Organic. Nu suport asimetriile, dărămite dezordinea, arbitrariul. Dacă văd un tablou strîmb pe perete și nu pot să-i corectez poziția mă îmbolnăvesc. Un șchiop îmi rănește nu retina, ci încrederea în ordinea universală. Orice demers irațional — faptă, gînd, cuvînt — mă revoltă. Ca atentat la armonia lumii.

— Există, cum spuneam, un proces, Relu. Foarte îndelungat. Trebuie să te adaptezi. În sensul că să nu te lași bulversat. Altfel, starea de veghe și nemulțumire e tocmai asumarea idealului. Din acest punct de vedere ești un bun soldat al progresului. În ce privește omul, educația civică, morală, estetică... Ce vrei tu, cere intransigență. Dar să nu uităm că esența umană e prin excelență nobilă, frumoasă.

— Evident, evident, dar prea general, unchiule. Spunînd mereu fraza asta nu edulcorăm realitatea ? Mă întrebai pînă la ce punct cred în idee. Uite, pînă la limita cînd riscă să se desprindă de real.

— Mai precis ?

— Cînd mă îmbrobodești cu generalități frumoase și...

— Dar frumosul e aprioric la om, băiete.

— Tocmai de aia. Să se reîntoarcă la el cît mai repede.

— Cam pripit...

— Să-i sancționăm orice alunecare, inconsecvență, să stigmatizăm...

— Prea categoric...

— Recunosc. Nu putem aprecia morala decît în categorii distincte. Știi că am cultul frumosului. Sînt un grec antic. Dar cum să fac abstracție de urît ? Există urîtul. Mă dezgustă. Meseria mea e lupta împotriva urîtului. Am un ochi format, îl disting de la distanță, oricît s-ar camufla. Mintea separă tot timpul urîtul de frumos, nu suport să le văd împreună, amestecîndu-se, convietuind. Urîtul, răul se cer extirpate, exterminate — și asta fac — dar izvoarele nu seacă. Poate asta e (ca să-l îmbunez), am obsesia urîtului.

— Nu e nimic. Oamenii morali o au.

— Dar ce sînt luminile alea ?

— Care ?

— Pe stradă... a, lumînări aprinse...

— Învierea. Mîine e paștele, n-ai știut ?

— Nu ! Mi-a ieșit complet din minte. Nu e prea devreme ? De fapt nu, mă derutează vremea rece. Stranie priveliște. Vin de la vreo biserică apropiată.

— Este una pe aici.

— Ce coincidență. Vorbeam de religie. Urît acest prohod. Un șir de oameni scurgîndu-se în noapte de-a lungul străzii pustii, cu făclii firave, ocrotind de vînt un sîmbure de lumină. De ce ? Ce semnificație are ? Pe cea la îndemînă o știu, e banală, derizorie. Unchiule, știi că n-am trecut niciodată pragul unei biserici ? Am pierdut ceva ?

— Cel mult amintiri din copilărie.

— Te superi dacă mă duc puțin în stradă să mă uit ?

— Du-te ! Satisface-ți curiozitatea infantilă. Privește-i de-aproape, nu e nici o scofală. (Adevărat, n-a călcat pragul unei biserici. Am vegheat cu toții. Eu am fost poate cel mai

scrupulos. Mi-ar fi greu să spun de ce. Ca să fiu în concordanţă cu mine însumi, cu ceea ce fac. A fost de datoria noastră să-l ferim. Intuiam o primejdie ? Dar pe noi nu ne-a ferit nimeni şi sîntem atei. De Dora nu bag mîna în foc. Prea anxioasă ca să nu... Probabil că în anumite straturi a rămas mistică. Fără să-şi dea seama. Sau îşi dă, cine ştie ? Tata voia să mă facă preot. Nu-mi scăpa o denie, ştiam pe dinafară pildele, parabolele. Demult nu mai m-am gîndit. Ceara topită îndulcea aerul. A ce aducea mirosul ? A miere, a flori, a vară. Îl am şi acum în nări. Ce spectacol în sfeşnicul ăla de tinichea. Fiecare mişcare a aerului clătina flăcăruile. Căldura emanată de ele însele. Una mai înaltă, alta mai scundă, una albăstrie, alta roşcată. Sub flacără se săpa o gropiţă şi în ea licărea ceara topită. Din cînd în cînd gropiţa se umplea, o picătură se prelingea şi, pe măsură ce cădea, se îngreuna, apoi se oprea pe la mijlocul lumînării, închegată. Picăturile se depuneau una peste alta şi formau urdori lungi, întărite. Unele se îndoiau de căldura mucurilor. Lichidul se vărsa cu un zgomot uşor pe nisip, fitilul sfîrîia. Incidentul atrăgea atenţia. Zgomotul nu era chiar uşor. Ceara curgea ca argintul viu. Cineva se ducea, stingea mucul între degete, îndrepta lumînarea. Cînd se deschidea uşa începeau să se zbată toate, se zbuciumau parcă ar fi dat strechea în ele. Clinchetul cădelniţei, fumul de tămîie, vocea nazală. Firul de aur şi de argint al odăjdiilor lucea stins. Pe la manşete, mînecile tocite. Impresie de vechi, vechi de cînd lumea. Coperţile de piele ale cărţii înnegrite, muchiile de argint înnegrite şi ele tot de vechime vorbeau. De vremurile evocate de cititorul ieşit înaintea altarului. Unul din ei, subţirel, cu obraz palid, de copil, cu buze subţiri, pîrlite de febră, cu fruntea dreaptă, cuminte şi părul scurt, pieptănat îngrijit, nu cînta, făcea lectura cu voce curată, de învăţător de ţară. Celorlalţi le plăcea să-şi audă glasurile. Protopopul, un munte, înălţa capul şi dădea drumul la şuvoaie clocotitoare, ieşite ca

dintr-un cazan cu magiun pus pe foc. Cuvintele se stîlceau, se acopereau de melodia vajnică, nepăsătoare, piereau de tot. Nu-mi plăcea cînd citea protopopul, pierdeam fragmente, înțelesuri, finaluri. Îmi era nesuferit pentru că nu respecta textul, disprețuia evlavia cu care ascultam, nu se pătrundea de cele citite, gîndul îi era în altă parte și, ca să se arate zelos, răgea ca un măgar. Altuia mai bătrîn îi tremura vocea, răspîndea un fel de jale neputincioasă, la el vorbele își pierdeau conturul, le vedeam ca prin apă. În serile cînd citeau ăștia nu-mi tihnea, nu mă pătrundeam de nici un fior, trăiam momentul pe dinafară, deniile respective le consideram ratate. Doar cel subțire mă satisfăcea, vocea mică și curată răsuna limpede, potolit, uneori se apropia de șoaptă ca o confesiune. Se făcea liniște deplină, nimeni nu îndrăznea să se miște, cel mai mic sunet se amplifica, lumea întorcea capul supărată spre necuviincios. La ceilalți se șușotea, se intra, se ieșea, se stătea la taclale. Complicată și stranie scena mută din timpul deniei. Locurile nu se ocupau după nici o ierarhie. Lume pestriță, de toată mîna. Femeile bătrîne, îmbrăcate în negru, după aparență cu morți proaspeți în familie, băteau mătănii la icoane, prăbușindu-se pe genunchi, pe coate, sprijinindu-se cu fruntile pe podea. După ce-și terminau ritualul, reluat de cîteva ori, se aciuiau în jurul sfeșnicelor. Stingeau mucurile, îndreptau lumînările, curățau tipsia de ghemotoacele de ceară scursă. Cele mai îndrăznețe se apropiau de altar. Își găseau și pe acolo de lucru făcînd gesturi fără nici un înțeles pentru neavizați, dar, mă gîndesc, utile. Exista și o altă categorie de femei — între două vîrste, chiar tinere — neveste de negustori și intelectuali, profesoare, funcționare. Se măsurau pe furiș, își comparau toaletele, giuvaericalele, coafurile, taliile, obrajii, ridurile de la ochi, toate semnele anilor. Ce bucurie ascunsă pe cele cu bustul necăzut, fără burtă, șolduri și coapse butucănoase. Cei mai vii, mai enigmatici și interesanți eram

noi, elevii de liceu. Veneam fără uniforme şi asta ne particulariza. Ne priveam unii pe alţii miraţi ca pe fiinţe străine, încărcate de mister. Părul fetelor, scăpat din chinga cozilor, căpăta o fluenţă fosforescentă, un luciu grav. Asta le depărta de noi, în aceeaşi măsură în care, pe alt plan, le apropia. Nu mai vedeam în ele gîsculiţele de pe stradă, adunate în cîrduri, şirul înaintînd spre cinematograf cu o profesoară în frunte, pisicile miorlăitoare de pe la serbările şcolare. Deveneau singulare, aveau mişcări izvorînd dintr-o lume interioară, necunoscută. Făcliile de ceară aruncau umbre şi lumini pe chipuri, făcîndu-le ermetice sau dîndu-le o expresivitate nouă, emoţionantă. În regia acestor denii, fetele, elevele oraşului, îşi lepădau pielea cea de toate zilele, ieşeau din carcerile rigorilor strivitoare. Ca nişte prinţese vrăjite dădeau la iveală splendori ascunse, cu zgîrcenie, de bună seamă, uneori doar ca o sugestie, dar destul să ne umple de uimire. Şi-ar fi putut închipui fondatorii bisericii, crunţii paznici de mai tîrziu, că lăcaşurile logodnei cu sfîntul spirit aveau să devină locuri unde natura umană ia cunoştinţă de ea însăşi, de tainele ei, altarul unde se oficia subteran, foarte adînc, ceremonialul sacru al cărnii în floare, unde se năştea sau se trezea atracţia dintre bărbat şi femeie ? În noaptea învierii, cînd curtea bisericii se umplea de licurici, cînd protopopul bătea cu toiagul şi striga cu vocea lui de operă „deschideţi uşile, uşile...", ne deschideam unii către alţii făpturile pămîntene. Era pe aproape ideea că fericirea nu vine de nicăieri altundeva decît din alcătuirea noastră pieritoare. Cînd plecam cu lumînările aprinse — după superstiţia potrivit căreia viaţa însăşi depinde de acel miez de lumină, că numai cei ce-l vor duce pînă în pragul casei se vor bucura de ea — ne înfioram de apropierea întîmplătoare a trupurilor încărcate de o mistică a erosului mult mai puternică decît cea religioasă.) Ei, cum e Relu, ce-ai descoperit ?

— Descoperit ? De ce nu combaţi dumneata, dacă tot scrii o carte, forma asta fără conţinut ? Toate formele fără conţinut ale vieţii...

— De cîte ori vrei să-ţi spun ? Există o diviziune, sînt teoretician, nu propagandist.

— Te-ai supărat ?

— Nici vorbă, dar să mergem, m-a prins frigul, poate găsim un taxi, nu-mi surîde să continui marşul. Relu, eşti fortificat pe toate părţile, educaţia ta e fără cusur. Fii doar atent la anumite nuanţe.

10.

Nu-mi place că trebuie să stau în stînga tatii şi mama în dreapta lui. Îl încadrăm, îl susţinem, el fiind cel mai îndurerat, fiul, iar noi, soţia şi fiul fiului. Nu m-am aflat niciodată în poziţia asta penibilă, nu-mi place să fiu obiectul atenţiei publice. Mai ales într-o astfel de împrejurare. De ce să ne expunem ca la panoramă, să ne privească toţi gură-cască ? Poate să ne şi pipăie. Poftiţi, spectacol gratuit, piesa „durerea", subiect central, moartea ! Bunicii nu-i pasă, poate să se zgîiască cine o vrea, stă marţială ca o faraoană. Dar noi ? Noi sîntem adevăraţii actori, noi sîntem distribuţia. În stînga îl am pe unchiul, foarte sobru. Lui îi stă cel mai bine, se integrează desăvîrşit. Gravitatea priveghiului public pare să fie vocaţia sa de bază. Hainele negre se armonizează perfect cu faţa slabă,

osoasă — capul unchiului e tot mai descărnat — cu brîul de păr alb, scurt, uşor ondulat, înconjurînd chelia de sfînt. Poza lui introduce puţină ordine, un dram de geometrie. Fără el am fi şi mai vulnerabili, şi mai descoperiţi. Mama, femeie cu bun simţ înnăscut, nu face faţă situaţiei. E menită altui cadru — societate înaltă, public select, cunoscînd perfect protocolul, cele mai mici reguli. Or aici, la nimereală ! Clienţi de cimitir, plimbăreţi printre cruci, profesoare de liceu rămase fete bătrîne care duc lunar o floare la mormîntul vreunui poet, rudele morţilor îngropaţi recent şi de-alde pierde-vară. Nu mai vorbesc de ciorile grase, lacome şi rapace care aşteaptă coliva şi vinul. Între toţi ăştia mama, cu voaletă neagră, cu silueta dreaptă, ţeapănă... Pe tata, ce să spun, nu l-am văzut niciodată atît de... neajutorat şi... şi deplasat, nu găsesc cuvîntul. Cu capul descoperit. Cînd iese în public poartă întotdeauna pălărie, ceea ce nu numai că-i dă prestanţă, dar îl întregeşte, nu ştiu cum, îi completează toate colţurile. Acum pe o parte e dezgolit, ceea ce-l face impudic. Dar nu numai atît, văd discrepanţa dintre expresia buimacă, vinovată, spăşită, parcă a comis ceva neîngăduit şi s-a dat în vileag, şi statura robustă. Hainele negre sînt făcute demult, i-au rămas mici, pantalonii îl incomodează, îi presează burta, îi face gaze, ştiu eu ce i se întîmplă. Poate fi luat drept ţambalagiu bătrîn scos în costum de seară la nu ştiu ce treburi prozaice în curtea conacului. Ah ! O muscă pe nasul bunicii. Mama face un pas înainte. A zburat. Ce nas borcănat are bunica. Al tatii nu e aşa, doar zdravăn. Eu am nasul celeilalte spiţe, de la străbunica mamei, grecoaica. Iar s-a aşezat musca, în acelaşi loc. Dar e revoltător ! Mama se apleacă şi o alungă prefăcîndu-se că potriveşte horbota pe fruntea moartei. Are gesturi atît de delicate, străvezii. Astea două, îndesatele astea, se apropie amenințător. Ce nesimţite ! Pensionare, foste funcţionare de poştă. Vor să cerceteze, să-şi bage nasul, una pune

mîna pe sicriu... Inadmisibil, ar trebui să se răstească cineva la ele. Sîntem la cheremul oricui ? Biata bunica, nu ne mai aparţine, a devenit bun public, satisface curiozitatea trecătorilor. Să deschidă ea ochii şi să mai aibă vocea de altă dată, ce le-ar ocărî. Ar pleca pe fugă, cu coada între picioare. Dincolo, în dreapta, sora bunicii de la ţară îşi şterge ochii. Plînge întruna de azi de dimineaţă, de cînd a venit. Ce glande lacrimare o avea ? Inepuizabile. Nu scoate un zgomot, doar se şterge cu palmele pe obraz. E mult mai tînără ca bunica, aproximativ vîrsta tatii. N-o avea batistă ? Chiar dacă are, se descurcă mai bine cu palmele, cu degetele mari, aspre. În spate şuşoteşte cineva. Nişte rude îndepărtate. Numai oameni în vîrstă. Ăştia, uite, nici nu se uită la bunica, ne studiază pe noi. Pe-ndelete, cu încetinitorul. Nu ştiu ce să fac, să-i fulger cu o privire, să întorc ostentativ capul scîrbit, să las impresia că nu i-am văzut, că sînt cufundat în gînduri. Capela e rece, de ce nu ne-om fi pus pardesiele ? Nu se cade ? Parcă era mai bondoacă bunica. Se spune că morţii se întind, revin la lungimea iniţială, cea din tinereţe. Partea dreaptă a frunţii şi urechea sînt aproape cărămizii. Trebuie să fi fost o congestie puternică. Nu s-a chinuit. Devenise de la un timp apatică, somnolentă. O plictisea totul, chiar şi noi. Nepăsarea bătrînilor ca preludiu al morţii... Bunica a fost vînjoasă şi sentimentală. În această îmbinare stătea farmecul ei. Şi forţa morală. Cînd era în putere domina fără nici un efort. Toţi aveam nevoie de sprijinul ei. Eram mai slabi ca ea, mai anemici, mai săraci, nu ştiu cum să spun. De cîte ori oi fi văzut-o abătută ? Nu-mi amintesc. Supărată da, înfocată de supărare, trăznind. Dar asta era forţă şi pasiune, cu ele ne încărca şi pe noi. O fiinţă imposibil de comparat. Te absorbea total. Dacă stau să mă gîndesc, a fost prietenul meu cel mai bun. Colegii de şcoală... palizi... biete umbre. „Adu-ţi şi tu, Relule, vreun prieten să te joci cu el pe-acilea." Aduceam

p-ăla, p-ălalaltul, dar cu frica în sîn ! Ştiam eu ce ştiam. „Ce e maică ? hai să vă dau nişte dulceaţă de vişini. Al cui eşti tu, băiete ? Da' ce eşti sperios aşa ?" „Tu ştii, mă, să te caţeri pe gard ? Ia să te văd. Ia ridică fierul ăla de jos, da' numai într-o mînă." „Tu ce poezie ştii mai bine ? Spune-o !" „Cîte pasuri sînt, mă, în Carpaţii răsăriteni ?" Mi-i făcea de rîs. Nu ţinea să-i pună în inferioritate, iubea copiii, dar fără să vrea îi intimida. „Bine, mă, Relule, nu găsişi şi tu unul mai de-o doftă ? Tocmai pă slăbănogul ăsta ?" Avea dreptate, nu erau prea breji. Îi aduceam tot de gura ei, nu pentru plăcerea mea. „Nu e bine, Reluşor, să stai singurel. Fă-ţi prieteni, maică, să ai cu cine să te joci, să schimbi o vorbă." Nu-mi trebuiau. De la şcoală veneam drept acasă. „Nu ţi se urăşte ? zicea. De ce fugi tu de copii ? Te ocolesc ei, maică ? Se uită urît ? Te-or pizmui că e tac-to mare. Ce-o să te faci tu, că singuratic nu e bine să trăieşti. Ai văzut ? şi păsările, toate păsările intră în cîrd, zboară pe cer în şiruri." Nu mai puteam eu ! Familia îmi era de ajuns. Şi stîlpul, bunica. Făceam ce făceam şi mă luam după ea. Mă învîrteam în jurul ei. Cînd toca varză, aşteptam cotoarele să le rod. Cînd făcea dulceaţă, îmi strîngea spuma şi mi-o dădea s-o ling. Nimic nu mi se părea mai bun ca resturile de la bucătărie, ale bunicii. Marginile şi colţurile de la plăcinte, turtuleţele din coca adunată de pe castron. Albuşul rămas, prăjit sau aruncat într-un ibricel în clocot, sîmburii de la gutuile scobite, miezul de morcov crud. Mă captiva felul cum îngrijea ea florile prin ghivece, oale uzate, lăzi. Le potrivea cu foarfecele, le uda, le lega. Pe „fetele în casă" le ocrotea, îşi asuma o mulţime de treburi, dar nu numai atît, le arăta blîndeţe, mai ales cînd mama le admonesta. Aici nu prea se înţelegeau ele două, deşi nu se înfruntau direct, se înţepau prin aluzii. Da, acum îmi dau seama că de fapt prezenţa bunicii mă făcea să iubesc aşa mult căminul nostru. „Plantă de seră", cum

îmi zicea tata în serile cînd, după cină, se înduioşa de soarta mea. Ce fel de bărbat o să fiu eu ? — ăsta era laitmotivul tatii. Da, am copilărit în casă, pe lîngă fusta bunicii. Şi nici după aceea n-am mai simţit nevoia să ies. Citeam, ascultam muzică, mă uitam la televizor. După lecţii. Şi de cîte ori puteam, mă duceam la bunica în bucătărie. Chiar mărişor, elev de liceu, bărbat în toată legea. O bucuram pe mama. O îngrozea lumea din afară, oraşul o făcea să tremure. „Fii atent, Relu, sînt o mulţime de stricaţi. Te duc la pierzanie." Nu era nici un pericol, majoritatea timpului mi-o petreceam în casă, dar aşa, preventiv, pentru orice eventualitate, nu uita să mă sperie. „Uite, ai tot ce-ţi trebuie, unde să te duci ?" Aşa era, dinspre partea asta avea dreptate. Mama ştia să-mi facă micul cuib cît mai confortabil cu putinţă. Dispuneam de tot ce-mi puteam dori. Colegii mă agasau, strada nu-mi spunea nimic. Evitam şi micile excursii organizate de şcoală. Incomode. În tabără ? Nici nu începea discuţie. Mama spunea că acolo se alterează morala adolescenţilor, că aia e instituţia promiscuităţii juvenile. Făcea descrieri apocaliptice. Din închipuire, nu văzuse niciodată cu ochii proprii. Dar nici n-ar fi fost nevoie de predicile ei. Nu-mi trecea prin minte să mă duc. Program colectiv ? Coabitarea în saloane comune ? Masa de cantină ? Lungile seri plicticoase cu focuri de tabără şi aşa mai departe ? Mult prea inconfortabil, nu era de mine. Aveam camera mea, lucrurile mele. Şi apoi, totdeauna am preferat societatea adulţilor. Cinele noastre comentate, mai ales cu participarea unchiului. Într-un timp, cînd îi trăia soţia, erau aproape nelipsiţi seara. Cinele au fost universitatea mea social-politică. Aici am învăţat mai mult ca la toate disciplinele umaniste din şcoală la un loc. Politica generală şi cea curentă, informaţiile TV. interpretate, situaţii semnificative din cele trei medii : finanţele, agronomia, ideologia, tot felul de idei, teorii, cărţi.

Şi morala, morala pe locul dominant. Fapte, cazuri, o vastă cazuistică — şi dezbatere, pledoarii, etalarea principiilor. Cultura socială furnizată la mesele de seară, ani şi ani, în modul cel mai sistematic şi consecvent, iată armura, fortificaţiile cum spune unchiul. Disciplina spiritului şi spiritul disciplinei în gîndire. Am avut atîtea ocazii să mă verific. Involuntar şi cu cea mai mare uşurinţă. Aş vrea să am rivali autentici, forţe pe măsură. Nu mereu diferenţă de categorie, ca la box. Dar fondul psihic, energia vitală — cum spune tata — de la bunica sînt. Mama e prăpăstioasă. Unchiul admirabil, dar uscat. Tata, pilon, dar mai mult fiziologic. Lui îi datorez vanitatea bărbătească, el mi-a fost primul antrenor de atletism, dorinţa lui de a se mîndri cu forţa mea fizică m-a stimulat. Sufletul, bunica mi l-a întărit. Sau mi l-a îmblînzit ? Ciudat, nu m-am gîndit pînă acum. Nu prea mă cunosc, cel mult intuitiv. Sub supravegherea tatii m-am făcut puternic, la propriu, dar sub influenţa bunicii forţa fizică mi-a devenit inutilă. Prin anul întîi sau doi de facultate am fost la un pas să mă bat cu unul. Un idiot, trăsese la măsea. Îi făcusem o vizită lui Orinel la cămin. Tipul venise din altă cameră, m-a înjurat urît şi m-a făcut ciocoi sau aşa ceva. Mi se urcase sîngele la cap. Începusem să mestec, pe atunci ăsta era semnul meu de furie. Cred că mă albisem la faţă. I-am arătat uşa : „Ieşi sau te stîlcesc". Măgarul n-a vrut să iasă. M-a înfruntat. Îl tot ameninţam din priviri, mestecam cu un calm asasin. Puteam să-l fac chisăliţă ; nimic nu s-ar mai fi ales de el dacă îmi înfigeam ghearele. Dar ceva mă lega de mîini. Îmi imaginam faţa însîngerată, trupul schilodit. Mă lua cu leşin. Dacă-l omor, dacă-l fac neom pe toată viaţa ? O mie de scrupule. Îmi rîdea în nas, licheaua. Mă aţîţa. Îmi prinsese slăbiciunea, se lămurise, vedea prin mine. Pur şi simplu n-am putut să-l ating. După un timp l-au scos Orinel şi cu încă unul. Nimeni nu mă putea bănui de laşitate. M-au lăudat că nu

mi-am pus mintea cu el, dar îi simţeam nedumeriţi. Aşa un pachet de muşchi temător să se încaiere, preferînd să înghită insulta ? Nu înţelegeau. Nici nu era de înţeles. Am suferit, fusese un eşec, un mare eşec. Mă furişam din faţa tatii de teama să nu citească vinovăţia pe faţa mea. Bunica m-ar fi înţeles. Ea îmi spunea cînd intra pe la mine în timp ce lucram la aparate : „Dă-le păcatelor, Relule, ce-ţi trebuie ţie muşchi ? Doar n-o să te faci bătăuş. Să nu dai maică în om, să nu loveşti pă nimeni, că te bate dumnezeu.“ M-am lămurit definitiv, tot la Orinel în odaie eram, cînd s-a luat la harţă Cosmin cu doctoraşul ăla sclifosit. Nu ştiu cum ajunsese individul pe acolo. Filfizon afemeiat, se lăuda cu nişte mari cuceriri amoroase. Cosmin l-a persiflat ; de felul lui e caustic, dar paşnic. Fusesem colegi de liceu, părinţii fiindu-i permutaţi în provincie, rămăsese la cămin. Ne cunoşteam bine cît ne poate capul la fiecare. Doctoraşul s-a supărat şi l-a ameninţat. Cosmin i-a spus să stea la locul lui, ăla l-a înjurat, s-au ridicat ca doi curcani ciufuliţi. Pînă să mă dumiresc bine, Cosmin l-a şi pocnit. I-a învineţit ochiul. Doctorul se văita ca o muiere. „M-ai nenorocit, nenorocitule, asta nu-mi trece înainte de două săptămîni.“ Făcea socoteli, se gîndea la „rendez-vous“-urile lui. Mica întîmplare m-a dat peste cap. Cum ? Cosmin putea să-şi repeadă cu atîta uşurinţă pumnul în obrazul unui om ? Braţul lui gol lovind... un braţ alb, fără păr, destul de gros în raport cu statura mediocră. Ca un măcelar. Am judecat gestul cu totul disproporţionat. Lovitura mi s-a părut oribilă. Mult timp n-am putut să-l mai văd în ochi pe Cosmin. Şi-acum cînd mă întîlnesc cu el am un recul interior. Vorbele bunicii răsunau obsedant în conştiinţa mea. Dar nici nu era nevoie de prea multe vorbe. Bunica acţiona asupra mea prin altceva. Curajul cu care privea orice adevăr în faţă, şi o ciudată pasiune, numai de mine deslușită, pusă în tot ce făcea — ăştia au fost dascălii

mei. Am să-i duc lipsa. Moartea ei lasă un gol adînc lîngă mine, în mine. Da, mare pierdere, mare pierdere ! Sărmana bunică, s-a stins. M-a lăsat singur. Draga de ea. Ce ? m-au podidit lacrimile ? Mi s-a pus un nod în gît, de-abia respir, izbucnesc în hohote, îngrozitor, ce-or să zică ceilalţi... şi lumea. Ce apăsare pe piept ! trebuie să mă eliberez. Mi-am udat obrajii, ochii mi s-au împăienjenit, pieptul se zbate. Tot trupul se scutură. Îmi face bine, dar mă înduioşez şi mai mult. Unde te duci, bunico ? Abia acum îmi dau seama că n-am să te mai văd niciodată. Niciodată pe acest pămînt. Fără tine voi fi chiar singur de tot. Ai fost unicul meu prieten adevărat. Ceilalţi mă iubesc dar nu mă cunosc. În pămînt ? Doamne, voi avea pe cineva în pămînt ! Pămîntul nu va mai fi străin, inospitalier şi ostil. Voi avea pe cineva apropiat, drag, va fi acolo bunica. Dacă voi muri mă va primi ea la pieptul ei. O văd, o văd pe bunica primindu-mă, îmbrăţişîndu-mă. Izbucnesc şi mai tare în plîns. Aşa n-am plîns niciodată. Ce bine, ce minunat e să plîngi. Cum se topesc înăuntru minereurile, fierăriile. E ca o jubilaţie dureroasă şi purificatoare. Simt degetele unchiului strîngîndu-mi braţul, văd faţa îngrijorată, răvăşită, aproape în panică, a mamei. Şi deodată braţele tatei încolăcite după gîtul meu. Plînge şi el, se aud şi alte suspine ; sora bunicii dă să bocească dar cineva o opreşte şi melodia, cele cîteva cuvinte, rămîn retezate în aer. În capelă s-au adunat mulţi privitori. Mă trezesc dintr-o dată, mă liniştesc, viziunile dinainte se îndepărtează, inima se răceşte, mintea lucrează disciplinat, sub imperiul logicii. Pentru cîteva momente am fost alt om. Revin la normal, sînt iarăşi cel de fiecare zi. Se apropie cîţiva bărbaţi. Sînt de la pompele funebre. Trebuie să ne luăm rămas bun de la bunica. Întîi se apleacă tata. I se zgîlţîie încet spatele. Cînd se întoarce îi văd ochii roşii, înlăcrimaţi şi faţa mare schimonosită. Nu-l mai recunosc, nu l-am văzut niciodată aşa urît. Să fiu sincer, mi-e ruşine că

arată aşa, sînt nemulţumit şi puţin supărat pe el. Aşa mi s-o fi strîmbat şi mie obrazul cînd plîngeam ? Penibil. Trebuie să ne controlăm, ce dracu, să ne stăpînim. Urmează mama. Are şi ea lacrimi pe gene, dar faţa împietrită e decentă, chiar distinsă. Mama îşi păstrează demnitatea în durere. E mai tare ca noi. E rîndul meu. Mă aplec peste coşciug, o mîngîi cu palma pe obraz, depun o sărutare pe frunte. Doamne, ce rece e ! Mă înfior. Parcă a stat într-o pivniţă adîncă. Niciodată buzele mele n-au atins materia umană la această temperatură. Frigul morţii, un frig venit din adînc, ireversibil. Nici o sursă calorică nu-l mai poate alunga, niciodată carnea nu se va mai încălzi. Mă întorc şi mă împiedic de ceva. Toţi mă privesc intens, cu o anumită aviditate. Ce vor de la mine ? Nu mai pot să plîng. Bunica a ieşit din mintea mea, a rămas între cele patru scînduri. Un vînt mi-a măturat-o din memorie, plînsul m-a golit.

11.

Ochiul, tovarăşa Jalova. I-aş fi suflat : Ochiul tău ! Ăsta de onix. Vrea să vadă pleoapa, dar eu am ochelari fumurii şi nici nu mă gîndesc să-i scot. Scutul, paravanul, carlinga mea. Nu-mi las la vedere decît vîrful nasului, o jumătate, un sfert de obraz şi gura. Chiar şi atît e mult. Nu, domnule doctor... Mă pregăteam să recunosc că nu pentru asta — n-avea nici un rost să se zgîiască la ochiul meu, ar fi descoperit că nu e nimic şi gata,

consultaţia se termina — dar încă nu ştiam ce-o să inventez, nu reuşeam să mă opresc la nimic valabil. Doar n-o să-i spun că am venit aşa... de pamplezir. Şi dacă ? Dacă-i spun adevărul ? M-am hotărît pe loc. Am făcut exact lucrul la care nu m-aş fi gîndit în ruptul capului, pe care l-aş fi respins cu dispreţ dacă cineva... N-am venit pentru ochi. Practic — şi am rîs cu ironie — fără nici un motiv practic. Treceam pe aici şi, soarele, lumina, uşoara fierbere a aerului — e prima zi de primăvară, nu ? — m-au împins : „Hai, intră". Poate dorinţa de a comenta cu cineva evenimentul meteorologic. După ce am rugat-o pe soră să mă anunţe mi-am amintit că dumneavoastră aveţi de lucru, vă aşteaptă pacienţii şi mobilul meu s-a demonetizat pe loc. Mi s-a părut o îndrăzneală, ceva gratuit, am vrut să plec, zarurile însă... N-am mai putut da înapoi. Cam asta e ! Sînteţi foarte ocupat... n-am să vă răpesc timpul. M-am pregătit să mă ridic, să plec. Mă interesa reacţia lui. Îmi venea să rîd. Să te văd, amice, pe unde scoţi cămaşa, cum o întorci din condei. A surîs imperceptibil, fără uimire, cu oarecare complicitate, în sensul că „e bună, hai să le tragem chiulul". Şi chiar l-am auzit spunînd : Şi de ce trebuie neapărat un mobil practic ? Oamenii nu se pot vedea între ei şi fără treabă ? Auzi, monşerul ! Vrei să stăm la taclale ? Dar despre ce dumnezeu să vorbim noi doi ? Care e subiectul tău preferat, medicina, nu ? Mi-am adus aminte că am citit o carte ştiinţifică franţuzească de sexologie. Mă avînt puţin, intru chiar în termeni de specialitate. Are aerul că mă ascultă atent dar îl simt distrat, mai exact reţinut. Eu mă întind şi dă-i şi trage-i. Ca de obicei, o luasem la vale şi nu mă puteam opri. Iar pe faţa lui, stingheréală. Ce băiete, eşti pudibond ? Noroc că intră o soră să-l întrebe dacă... O roagă să facă două cafele. Va să zică mai suportăm conversaţia, va să zică avem timp, şi mai ales ne interesează ? Ce am mai discutat ? Cu ce am umplut o oră întreagă ? Să mă tai cu

cuțitul, dacă știu. Cîte ceva despre balet, bineînțeles pomenit și „unchiul", mi-a reprodus elogiile respectivului, le mai auzisem din propria-i gură. Și restul ? Cine să-și omoare creierii să rețină pălăvrăgeala „la o ceașcă de cafea" ? În localul unui spital zumzăind ca un stup ? Ceea ce îmi amintesc este cum vorbea, cum privea, cum se mișca. Păi dacă nici atîta lucru... Ce m-a intrigat ? În primul rînd că nu e așa de ritos, cum mi se păruse, în privința timpului. Îl văzusem făcînd mișcări cronometrate, economie maximă, strivirea secundelor moarte etc. A avut răbdarea sau buna-cuviință de a nu se arăta că e presat. Deși după zgomote, trebuie să fi fost oră de vîrf. Înainte de masă. A, îmi amintesc ! Oooho ! ce subiect ! Oamenii umblă pe străzi beți de primăvară, spun eu. Un șofer — „Ladă" nouă-nouță — m-a claxonat discret. Nici în tramvai nu ești în siguranță. Pînă și privirile bătrînilor sclipesc. Se clatină toți, turmentați. I se rotunjiseră ochii a mirare. Da ? Așa e pe stradă ? Nu sesizase. Sevele, tovarășe doctor, urcă sevele ! Zîmbea amuzat de extazul meu primăvăratic prea locvace. Nu arăta convins. Încerca să-și imagineze. Dar eu pledam... Reclamă calificată și gratuită pentru noul anotimp. Mă îndoiesc că văzusem toate grozăviile pe care i le fluturam prin fața ochilor. Dar mă montasem. Avocata primăverii ! Substratul : și tu stai aici absent, nesimțitor ? Nu te strîng pereții, nu te-ai săturat de mutrele astea blege, de atîția ochi bolnavi ? Dă-le păcatului ! lasă-le baltă, n-o să se scufunde pămîntul — ieși ! Aș ! simțul datoriei neclintit. Entuziasm flușturatic, sentimentalism ieftior. Surîde indulgent. Ghicesc : Doar n-o să ne înduioșăm de fiecare rază de soare, există lucruri mai serioase. Pe fiecare din noi se contează. Eu redau oamenilor vederea, tovărășico, tocmai pentru asta, ca să vadă mai bine lumina soarelui. Nu-mi pierd elanul. Îi aduc aminte că tinerețea naște tinerețe. Îi vorbesc de profesorul X. Cum

radia cu o gîsculiță fragedă lîngă el. Cum o cuprindea după umeri și o ducea prin fața parcului. Ăsta nu e prost, ăsta știe secretul vieții, pentru el fericirea nu e vorbă goală, o să trăiască o sută de ani. Ce-l interesează pe doctorul Viorel Poterașu cît o să trăiască profesorul X ? De ce să-și bată capul cu teoria reîntineririi ? E tînăr ! Realizam cum calc în strîchini. Dar o voce încăpățînată îmi șoptea : nu, nu, așa ceva nu se pierde, lasă urme, astfel se fac prozeliți. Ce prozeliți ? Aiurea în tramvai ! Ieșea la iveală mentorul din mine, predam fachirismul sentimental. Adevărul e că pipăiam răceala lui politicoasă, remarcam efortul, propriu-zis nu efort, bunăvoința, de a nu mă lăsa să văd că sînt ridicolă. Cam ca atunci, înainte de operație, cînd mi se năzărise că urciorul meu nu e urcior, ci... A intuit începutul de obsesie. Aveți cel mai banal urcior din lume ! Dacă ați fi lipit acolo o lingură de lemn încinsă pe plită vă trecea demult. Dar de ce mă anesteziați ? Ca să nu vă doară. Dar nu mă doare, pot să pun mîna și să apăs. A făcut ce-a făcut și nu m-a lăsat să cad în ridicol. În timp ce sora îmi lega cataramele pe masă și îmi făcea injecția, el, în halat albastru, cu gîtul gol, lung și musculos, își freca lîngă mine cu peria mîinile săpunite. Zîmbea. Dar așa cum face un adult ocupat cu un copil galeș, dornic să se joace. Ar fi trebuit să se spele dincolo. Venise să mă încurajeze. Și apoi în vis — ce vis ? realitate sută la sută, realitate percepută din vis — cînd mi-a poruncit : „Ia-mă de gît". Ciclopul ! Mergeam în Hades. Nu îndrăzneam să întreb. Îmi încolăcisem brațele după ceafa lui și mă purta ca pe un fulg. Dacă îmi aduc bine aminte nu eram prea nefericită, cu toate că străbăteam împărăția morților. Dimpotrivă, îmi era bine. De ce am rîs ? de vorbele lui, de bucurie că mă ia, de plăcere ? Păi dacă așa e în infern, să tot mergem.

Dar cum am făcut eu de i-am atins mîna în timp ce ne beam cafelele ? Și în ce sens ? De „bată-te norocul, că hazos

eşti" ? sau de „ascultă-mă pe mine, frate, o să ne mai întîlnim şi o să-mi dai dreptate" ? Nu ştiu. Poate uşoara şi scurta, fulgerătoarea apăsare a palmei pe dosul mîinii lui a trecut neobservată. Mulţi au ticul ăsta, ca să te asigure de ceva îţi dau o mică lovitură, fac un vag contact al epidermelor. Dar să lăsăm noi ticurile, să vedem de ce am întins lăbuţa. Ispita mîinii mari, cu degete ca nişte covrigi, şi totuşi uşoară, blîndă, mînuind instrumentele alea ca jucăriile de copil ? Un zvîcnet necontrolat ? ceva în genul „sevele urcă aţiţătoare" ? Să sperăm că nu s-a dat atenţie şi mai ales importanţă. Omul e învăţat cu tot felul de ciudăţenii, asta e prin excelenţă meseria contactelor directe.

Şi de ce m-am dus, la drept vorbind ? E adevărat că pe holurile alea „mă răcisem", că am fost pe punctul de a mă întoarce, doar inerţia picioarelor m-a împins înainte. Ce ţi-e şi cu picioarele, domnule ! Nu, nu exagerez, am intrat pleoştită, de aia şi-a şi închipuit că am venit la consult. A trebuit să mă mobilizez, să mă remontez, să par pocnită de primăvară ca să nu mă ia drept nebună. Am reuşit ? Oricum, sentimentală n-am fost, dar unii îşi trăiesc sentimentele cu creierul.

Şi, în sfîrşit, în picioare, în faţa uşii. Final de toată frumuseţea. Cînd mai veniţi pe la noi ? Pentru ochi ? Să sperăm că pentru ochi nu mai e nevoie. Aşa... din cauza primăverii. Şmecherul zice „Pe la noi". Sînt inspirată, îi replic : În ce calitate ? Cum am spus-o ? Cu un realism uşor dezolat. Respectiv, sînt mai cu picioarele pe pămînt, dar nu fac mare caz din asta, tratez inadvertenţa cu indulgenţă. El desenează un rotocol cu mîna prin aer şi vorbeşte moale. De veche şi bună pacientă a noastră. Iar plural diplomatic. Altceva n-a mai spus ? Ba da, acum îmi amintesc, a mai adăugat un „şi" lung. L-a lăsat în suspensie ? Nu, eu l-am întrerupt. Ce-o fi vrut să spună ? Proastă am fost, m-am pripit, nerăbdare nervoasă, probabil, reflex de esenţă necunoscută, dorinţa de a-l scoate

din încurcătură, din încurcătura în care eu îl băgasem. Şi mai ce, şi mai ce ? Vezi ce înseamnă să-ţi cadă fisa tîrziu ? De ce m-a invitat ? Politeţe ? Simplă politeţe ? Nu prea văd somnul venind. Cum să-mi vină dacă tot rostogolesc bila asta în cap ? Am să beau un pahar cu lapte rece, tot uitasem să mănînc. Asemenea retrospective să le faci dumneata la lumina zilei, tovarăşo, nu la veioză, ţinînd de formă o carte în mînă !

Domnii mei, în pofida tuturor aşteptărilor, a oricărei logici şi... şi a ce să mai spun... a simplului bun simţ — hm ! cam tare expresia, o retrag — în pofida a nimic, ce nevoie am eu de această pofidă ? pur şi simplu m-am dus. M-am dus şi sînt foarte, foarte, foarte bucuroasă. Dar dacă vă spun — e bine să-ţi iei aşa nişte interlocutori imaginari, să nu laşi impresia că vorbeşti singură, mă rog, sau că dialoghezi cu tine însăţi, tot aia e — dacă o să vă spun cum m-a primit, o să rămîneţi ţuţ. Ştiţi ce e aia ţuţ ? Căderea monezii pe cant la rişcă, în pămînt. Nici cap nici pajură. În primul rînd într-un cabinet somptuos. Profesorul e în străinătate şi i-a oferit spaţiul pe timpul lipsei lui. Grozav, o instalaţie oftalmologică ultramodernă, fotolii, fotografii artistice, tot felul de calendare, agende de birou, vaze, bibelouri de cristal şi porţelan, covor persan etc. Din cînd în cînd telefonul. Ţîrrr. Alo ! Tovarăşul profesor lipseşte. Poteraşu la telefon. Evident, evident, treceţi mîine dimineaţă. Cafele. Dar mai întîi numărul de senzaţie, domnii mei. N-am să reproduc textual. Ţin minte sau nu ţin minte ? Bluză albă, pantaloni albi. Picior peste picior în fotoliu. Începe : Aş vrea să clarificăm o micuţă chestiune. Tresar. De rutină, adaugă. Hm, aşa mai merge. Ce o fi ? Intră în operaţie şi mă lasă singură ? Ei, am călcat cu stîngul. Într-o uzină ca asta, se întîmplă. Forţă majoră, cauze obiective. O clipă, dom-

nii mei, o clipă, nu vă impacientaţi. Ne cam sufocăm în protocol, în stilul ceremonios, adaugă. Şi apoi, privindu-mă — cum ? mi-e teamă că nu ştiu să spun, că n-am prins expresia, jovial, amical, emancipat ? sau chiar... chiar ceremonios ? Prea eram neliniştită, suspicioasă. Încordată ? Nu, încordată nu ! — : De acord să ne tutuim ? Am înflorat cu ceva ? Nu, textual. Ce credeţi că răspund eu ? Aaa ! cu aerul că ăsta e un moft. Nimic mai uşor. Noi la operă... Cu puştoaicele alea de balerine, din prima zi... Mi se pare mai pedagogic. Mă lansez în considerente profesionale. Sînt conştientă că problema e alta... De asta şi sporovăiesc, să mă pot gîndi. Problema e alta, şi anume, schimbarea raporturilor. Aşa, pe nepusă masă ? Mi-a tras covorul de sub picior. Fac echilibristică, dau din mîini, n-am de ce să mă agăţ. Începe bîlbîiala. Dumneavoastră... pardon ! dar nu adaug *tu*, rămîne loc gol, cuvînt lipsă. De ce-mi vine greu ? Nepregătită ? Mă complexează noul raport ? Nu prea ştiu, nici nu sînt atentă la ce spun. Pe el îl aud, pe mine nu. N-am nici o iniţiativă în conversaţie, mă căznesc să mă ţin după el. Că vă... pardon ! Mă întrerupe cu reproş. Nu înţeleg ce-mi spune, dar mă convinge tonul trist. Mă hotărăsc brusc. Eroina din mine scoate capul. Că te... Cu accent, apăsat, apăsat. Aşa domnule, vezi c-a mers ? O făcui şi p-asta ! De aici încolo convorbirea decurge altfel. Mintea mi se limpezeşte, particip. Chiar cu oarecare fervoare. Îmi spun că-i fac o plăcere, şi cum sînt generoasă... Tine, te... — tu încă nu — revin frecvent. Puţin şchiopătînd ca acul peste o gropiţă în disc. Nu generozitate e, să fim serioşi. Plăcere ! Plăcerea mea. Da, domnii mei, îmi face plăcere să declin acest banal pronume la persoana a doua singular. Cum s-ar zice, se făcuse trecerea de la „mi-a luat piuitul", la descoperirea savorii. Dar el mă tutuia ? Da. Uşor ? Nu ştiu, nu auzeam căderea acului. Firesc. Micuţa chestiune

fusese clarificată, propriu-zis tranşată. Poate pentru el nu avea însemnătate specială, optase pentru o formulă mai comodă şi, pragmatic... Dar nu, oameni buni, aici ceva sună fals. Doctorul Viorel Poteraşu e un sobru, un glacial, un ceremonios, nu ceremonios, formalist. Pragmatic prin natura profesiunii, deci într-o altă sferă. Uşuratic nicidecum, nicidecum. Ei bine, şi în ce raporturi sîntem acum ? Pe nume nu ne-am spus nici unul, nici pe cel mare, nici pe cel mic. Va veni şi asta ? Oare ? Cînd şi de ce ? V-am spus că sînt bucuroasă. După-amiază, la operă, era cît pe ce să pun din nou ţigarea în gură. Înainte fumam de necaz şi de bucurie — cum beau bărbaţii — şi reflexul s-a trezit. N-o să spuneţi că de necăjită am vrut să fumez. Ceva pluteşte în aer. Primăvara, cum peroram atunci ? Cu primăvara am avut timp să mă obişnuiesc. Altceva, un ferment, o zaharomices cerevisie. Îmi trece prin minte că totul se poate opri aici. „Noile raporturi" ar consta dintr-o vagă familiaritate intelectuală sau semi-profesională — doctor-pacient, artist-spectator etc. În cele mai multe cazuri relaţiile între oameni încremenesc pe treapta la care le-a ridicat întîmplarea, sau o efuziune spontană, regretată apoi, hai ! doar uitată, golită cu încetul de sens. Ce întorsătură ! Ce sînt eu domnilor, obiectul, mă rog, subiectul unui joc al întîmplării ? Dar ce altceva să fii, scumpa mea Hamlet ? Ridicolul gravelor întrebări ne dă tîrcoale. Să ne păstrăm sîngele rece, asta zic. Nu sîntem la şaisprezece ani, hm ! hm ! hm ! nici măcar la... Avem toţi dreptul să ne bucurăm de cîte ceva, să ne găsim singuri — cine altcineva ? — pretexte de a ne bucura. Micile bucurii ale vieţii !

Baliverne ! Jocul întîmplării, micile plăceri... Nu, domnii mei, bărbatul acesta mă fascinează. Gîtul alb, vînjos, în timp ce-şi peria mîinile săpunite lîngă masa de operaţie, umerii laţi,

rotunzi, ghiciți sub bluza bleu, privirile de onix strălucitoare și blînde, torsul atletic. Îmi lăsa gura apă după bărbatul tînăr, viril, pregătindu-se ca un preot antic de jertfă. Nu de jertfă, de magia extirpării răului. Amestec virilul cu magicul. Așa se amestecau atunci. Dar acum ? Mi-ar fi atras atenția un tînăr de piatră, etalîndu-și forța musculară ? Aiurea ! Atleții de podium, de circ, și de ce nu ? de scenă, sînt un fel de recuzită. Și atît de mulți, de asemănători... Cum să-i bagi în seamă ? Dar o celebritate cu lentile groase, cu spatele gîrbovit de îndelungata aplecare pe tomuri, pe mesele de disecție ? Respect, timiditate, dar fascinație, nu. Vedeți ? Nici una, nici alta, am avut dreptate, ambivalența și-a spus cuvîntul. Vraciul tînăr m-a cucerit. În loc de ochelari, cărbunii ăia negri încărcați de forță calorică — lignit, șapte mii de calorii gata să se transforme în valuri fierbinți. Și în loc de noduri și ghemotoace jucînd sub pielea dezgolită, halatul bleu în sala tăcută, luminoasă ce-mi dădea fiori ca o nacelă interstelară. Dar eu ? Ce eram eu în clipele alea ? Femeie în nici un caz. O ființă timorată, copleșită de misterul mîinii curate luînd bisturiul și apropiindu-se. Și nici măcar n-a fost cine știe ce. Dar pe masa de operație mai știi ce e ? Bărbatul ăsta mă fascinează, am spus. Înțelegeți și dumneavoastră, un tămăduitor atît de tînăr și de frumos ! Exemplarul în care știința n-a devorat, n-a deteriorat nimic din splendoarea masculului. Dimpotrivă, l-a pus în valoare, l-a făcut să strălucească pînă la a-ți lua ochii. Superbul exemplar masculin înnobilat de aura savantului. Căci toate gurile concură în a-i întreține această aură. Doctorul Poteraşu ? O ! o mare speranță, creier electronic, minte infailibilă. Etc., etc. Pe dumneavoastră, și le am în vedere pe ascultătoare, nu v-ar scoate de pe orbită un astfel de personaj ? Pe mine m-a scos. Poate eu am și o slăbiciune propice — complexul de admirație nelimitat

față de cel ce stăpînește secretele vieții noastre anatomice. Închipuiți-vă, să intri în mașinăria vie, să pui mîna pe inimă, pe inimă, gîndiți-vă bine ! pe creier, doamne dumnezeule, pe spuma aia plină de gînduri ! să desfaci ochiul și să atingi cu degetele întunericul sau lumina din el, să le amesteci, să le desparți... Și așa mai departe, n-o să înșir toate organele ascunse în noi, pe care mi-ar fi groază să le văd și expuse în borcane cu spirt. Dar ce să mai vorbim, leșin dacă văd o dîră de sînge, nu numai din ăla proaspăt, aburind, ci de sînge închegat, uscat. Dincolo de asta, el e de o mie de ori mai mult decît preotul, pentru că pomeneam de el mai înainte, e binefăcătorul, protectorul, prietenul cel mai apropiat al omului. Uite, îmi dau lacrimile. Din prostie ? Nu, cred în ce spun. L-am întrebat : Meseria asta nu te umple de vanitate ? Nu te simți supraom ? A rîs. Rîsul ăla al lui cu toți dinții de sus dezveliți și cu limba între dinți. Ce rîs o fi ăsta ? De copil deștept, ironic și sincer pînă la, pînă la amețeală. Ce supraom ? Ne-pu-tin-cios ! Ăsta e adevărul, dacă vrei să știi. Ei, o faci pe blazatul, l-am persiflat, pentru asta ai răbdare să faci întîi burtă și chelie. A devenit serios : Nu, nici a mia parte din ce am vrea nu știm și nu putem. Asta e suferința noastră ascunsă. Ca la un duhovnic ți-o spun. Mi se strînge inima și mi se amărăște gura cînd mă izbesc de bariere, miile de bariere ! Cînd trebuie să vînd speranțe deșarte. Mi-a trecut cheful de bășcălie. Era în ochii lui o durere surdă, adevărată. M-am cutremurat. Știi pe ce mizez foarte mult ? Simțeam că mă lua părtașă la o suferință adîncă. Pe infinitele voastre resurse de forță, de care nu sînteți conștienți. Aș vrea să trezesc sevele alea adormite în voi, mai întîi conștiința că le aveți. Ce vrea să spună ? Ce seve, ce resurse, ce conștiință ? Am să-l descos. Uneori vorbește ca un

guru şi atunci mă micşorează, şi nu suport. Îl iau în balon, singura scăpare. Nu se supără şi asta îmi măreşte starea de inferioritate. Eu atîta am avut de spus. Acum ne vom aşeza la masa de lucru, vom aprinde lampa, ne vom pune ochelarii şi vom lucra la noul spectacol. Noapte bună, domnii mei !

12.

De trei-patru ori a spus „sentiment". Acest sentiment, sentimentul acesta, sentimentul meu... Contextul îmi scapă de fiecare dată. Nu sînt destul de atent. Îl face să alunece nu ştiu cum. Patinatoare, balerină pe gheaţă... trece pe lîngă mine în viteză şi dispare... o volută, un curent de aer... o pată albă se pierde. Vorbeşte în bobote. Aluzii alunecoase, cuvinte tari flancate de altele moi, expresii şocante anulate de tonul flegmatic, de autoironie, de expresii şi mai şocante cu sens invers. Mă irită că nu intru în atmosferă, nu ţin pasul. Cum cred că... hop, se dă peste cap. Zic : am prins nuanţa, melodia. Zeflemea ! La asta mă pricep, adică mă pricep s-o stîlcesc. Cîntă-mi mie un minut aşa şi am să-ţi dau o lecţie să te usture toată viaţa. Parcă simte, devine imediat gravă, languroasă, visătoare. M-a dezarmat. Am pierdut momentul psihologic. Aceste treceri neîntrerupte mă ameţesc. Nu ştiu de unde s-o apuc. Parcă eu sînt cobra şi ea mangusta. Dar ce, sînt eu mai prost ? Ea mai exersată ? Sau, chestie de instinct ? Ce impresie greşită îmi

făcusem ! Cum ziceam ? Apatică, rezervată, dezolată ? Viperă inteligentă, blîndă, fermecătoare, cu ochi albaştri, mari, rotunzi, în care pulsează ceva. Nu, nu sînt întotdeauna mari, din cînd în cînd. Şi atunci ce se petrece ? O dilatare interioară... habar n-am. Chestie complicată. Mult evocatul, mult comentatul inefabil feminin... Şi această aiurită toaletă de hippy. Aici întrevăd ceva... împotrivire încăpăţînată la trecerea timpului, presupusă reţinere a tinereţii. Prostii, gărgăuni, iluzii. Nu, nu-i stă bine, categoric, cum nu-şi dă seama ? e grotesc. Sub acest înveliş se păstrează, totuşi, feminitatea. Grozavă rezistenţă. Îi iau mîna — sau ea mie, nu mai ştiu, — mînă mică, moale, de şcolăriţă. Caut petele de cerneală, precis le-a frecat cu peria, cu o cărămidă. Pe dos pielea e cam uscată, începe să se vadă două vine albăstrii, o întorc repede. A observat ? Cum a ştiut că sînt de gardă în seara asta ? A întrebat la centrală. A convins portarul să mă sune. Pînă să mă mişc, să-i ies în întîmpinare... cioc, cioc. Bună seara ! De cum a intrat, poate chiar cu un minut înainte, a pus stăpînire pe mine un tremur. Mîinile, buzele, vocea, parcă şi ochii. Ce e asta ? Vorbeşte, vorbeşte, vorbeşte, trece de la una la alta, se contrazice, se contracontrazice cu o nonşalanţă de nebun. Mult pomenita logică specific feminină ? adică ilogica ? Mă gîndesc ce-aş face dacă ar trebui să lucrez cu ea. Să operăm împreună, să convenim asupra unui diagnostic. Doamne, dumnezeule, balamuc. Contest că ar fi un specific feminin. Jana Galescu are o minte organizată. Mai coerentă decît a lui Credu Pieptan, mai exactă decît a lui Paţi Moscu, mai profundă decît a lui Hariton Chiaua. Profundă este şi ea, dar întortocheată. Asta mă obligă să fiu atent. Din păcate nu recoltez prea mult. Cum se zice, ce iau pe mere, dau pe pere. Dezlînată. Dar nu asta e acuzaţia principală, mă contrariază modul cum reuşeşte să demonetizeze raţionamente consacrate prin nepăsare faţă de cuvînt. Cultivă

cuvîntul cu rafinament şi apoi îl risipeşte, îl bagatelizează. Tocmai ăsta e şarmul. Nu sîntem la şedinţă, nu descifrăm radiografii, analize. Facem conversaţie galantă. Poate e mult spus. Cozerie. Nu prea mă priveşte în ochi. I-i caut şi-i ţin în plasa privirilor mele. Cînd spune ceva cu o anumită rezonanţă, luşează. Ca acum cînd tocmai a lansat marea enormitate din seara asta şi de cînd o cunosc : Cu siguranţă, eşti cel mai grozav bărbat. Mă fîstîcesc, nu sînt obişnuit cu asemenea complimente gongorice. Abia reuşesc să pronunţ cu o umbră de sarcasm : Din întreaga lume ? Prilej de noi piruete lexicale. N-o interesează mapamondul, n-o interesează un perimetru anume, e felul ei de a măsura în termeni absoluţi şi atîta tot. Superlativul. Dar de ce, de ce ? Face un slalom : forţă, îngăduinţă, pătrundere, metal nobil, moale. Auzi drăcie ! Caut o ascunzătoare, o cochilie în care să mă bag. Nu găsesc nimic. Rămîn la vedere şi îngăimez negaţii prosteşti. Ea ştie mai bine, a luat cazul meu în primire cu toată atenţia, m-a întors pe toate feţele, e un diagnostician documentat. Mă linguşeşte, de ce ? Parcă a spus la un moment dat că bărbaţilor le place să fie linguşiţi. Maestra ironiei şi persiflării linguşeşte ? Iarăşi ceva despre „sentimentul" ei. Nu se ia în serios, arată exact la polul opus al cuvîntului. Se ridică în picioare să privească o fotografie agăţată pe perete. Cer învolburat de nori şi, în fund, un şir de plopi. Stă cu spatele la mine. Blugii desenează pulpele subţiri, rotunde, blezerul de velur, acelaşi de la operă, scoate în relief mijlocul strangulat. De jos pare mai înaltă, proporţiile delicate o alungesc. Părul galben, necoafat, lung, se răspîndeşte în evantai pe umeri. Realizez că această femeie băieţoasă e balerina, prima balerină de altă dată, vedeta spectacolelor televizate, vaporoasa zburătoare, energica zburătoare, căci pasurile, salturile ei aveau o trufie regească, la capătul unei curse traversînd scena se oprea încordată, poruncitoare şi vibra ca o lance înfiptă în pămînt de o mînă puternică.

Mă ridic şi mă apropii. Se întoarce brusc şi acum au rămas între noi doar cîţiva centimetri. Nu văd decît azurul amplu al ochilor, nările fine şi buzele subţiri cu o tuşă roz-pal. Buza de sus are un zvîcnet pasager, autonom, se lăţeşte puţin. Restul figurii, neclintit. Singura clipă de cînd o cunosc, rectific, de cînd mă vizitează, cînd tace. Ne privim o fracţiune de secundă intens. În clipa următoare mi se pare că vrea să deschidă gura ca să vorbească şi un fulger de furie mă străbate din cap pînă în tălpi. O îmbrăţişez cu o forţă disproporţionată şi o sărut. Îmi zgîrii mîna cu ceva, cataramă sau broşă, umerii tari, aspri ai taiorului mă incomodează, mi se pare că se opune şi mă înfurii şi mai rău, o strîng, dar ea participă, e vie, se lipeşte, strînsoarea n-are nici un rost. O despresurez şi-i prind obrajii în palme. O duc spre scaun. Se aşează cu faţa ridicată spre mine şi o sărut din nou, de data aceasta delicat, duios. Îi încercuiesc gîtul cu degetele. Ca pentru a o sugruma. Şi chiar o sugrum puţin, cînd îmi dau seama îmi cer scuze iar ea protestează moale, serios, ţine să mă liniştească de-adevăratelea. Aş vrea să ne privim în tăcere dar are de spus ceva, neîntîrziat. Mă informează că sărutul într-un spital e pentru ea premieră mondială. Argou de balerină. Trebuie să fi dat multe spectacole în străinătate şi să fi fost sărutată în infinite împrejurări. Mai lipsea spitalul, camera de gardă a oftalmologului. Palmaresul e acum complet, încheiat ? Îşi priveşte ceasul şi se ridică. S-a făcut tîrziu, ce-o să zică sora de servici ? A spus asta sau mi-am închipuit ? Se aranjează puţin şi vine lîngă mine. Capul îmi ajunge la umăr. Ochii albaştri mă cercetează. Ne sărutăm din nou. Îşi plimbă palma peste pleoapele mele. De ce ? Se răsuceşte pe călcîie şi pleacă fără un cuvînt.

Rămîn pe loc, cu creierul golit, cu braţele atîrnînd de-a lungul corpului. Într-un tîrziu, îmi aduc aminte că trebuia să o conduc, să n-o las să traverseze singură coridoarele pustii ale spitalului, să înfrunte privirile lipsite de bunăvoinţă ale omu-

lui de la poartă. Mă îndrept grăbit spre masă şi mă aşez cu aerul că vreau să lucrez. Chiar trag spre mine fişa unui pacient. O arunc cît colo şi ies pe culoar. Abia iau act de apropierea Janei Galescu. Mă întreabă ce fac. Vorbe goale. Ba nu — mai adaugă ceva. Ai avut musafiri ? Tresar. Îndrug ceva la repezeală. O rudă, pleacă la noapte, a fost ocupată la minister şi... Blefarită, atîta tot... Aşadar mint. Roşesc. Din fericire culoarul e slab luminat. De unde ştie ? şi ce o interesează pe ea ? Iar la mine de unde psihologia de vinovat ? Ce, trebuie să dau socoteală ? Nu sesizez anormalitatea prezenţei ei în spital la ora asta decît atunci cînd singură îmi atrage atenţia. A venit să-l mai vadă pe puştiul operat de dimineaţă. Foarte bine. Deschide discuţia despre un caz complicat faţă de care noi n-am luat o decizie. Mă angajez în convorbirea anostă. Vorbesc didactic, tărăgănat, cu o voce apăsată, mult mai tare decît ar fi necesar. Nu e gura mea, nu sînt gîndurile mele, nu mă recunosc. Aceeaşi culpabilitate mă face concesiv, exagerat de sociabil. Dar de ce culpabilitate ? Nu ştiu şi nu sînt în stare să-mi schimb umoarea. Schiţează intenţia de a intra, dar parez. Cu o viclenie necunoscută o atrag în direcţia opusă. Se lasă păcălită şi o conduc încet dar implacabil spre ieşire. Pisăloagă, doctoriţa Galescu.

Adun toată învălmăşeala din mine, o comprim şi o împing într-o zonă laterală a creierului. Cum face gospodina surprinsă la o oră nepotrivită de dimineaţă, grăbindu-se să bage gunoiul sub pat. Fac un semn glasurilor să amuţească, să aibă răbdare, să stea liniştite pînă termin treaba, le promit că o să „vedem" îndeaproape, o să ţinem un colocviu. De ce calcă Jana ca o raţă ? ce mers e ăsta ? A, poartă pantofi cu tocuri joase. Greşeală ! De ce n-o învaţă cineva ? Şi ea de ce nu-şi dă singură seama ? Uite cum îşi suceşte şoldurile pe tălpoaiele alea. Tocurile înalte ar elansa-o. Nu e croită rău. Uite, domnule, ce spirit de observaţie ! Am început să mă pricep la femei. Dacă n-ar

avea obrajii îmbujorați ar fi mai distinsă. Chestiile astea se tratează. Și buzele, nostim răsfrînte, dar prea umede. Își dă mereu cu limba, obicei prost, adolescentin. Îi strîng mîna cu o curtoazie surprinzătoare. Dar ce n-aș face ca să-i urgentez plecarea. La revedere, la revedere, discutăm mîine pe larg. O las să se legene pe labele ei de palmipedă și mă întorc grăbit. Mai aveți puțină răbdare, intrăm în cabinet și gata. Abia cînd întind mîna spre clanță îmi pun întrebarea : De ce trebuia să vină Jana Galescu ? nu putea să-mi lase vorbă la plecare, să-mi dea un telefon ? Zel excesiv, irațional și, ca orice lezare a logicii, mă supără. Ca să mă inoportuneze pe mine, să-mi bată capul cu... să-mi țină socoteala vizitelor ? Urît obicei. A început să înflorească la noi indiscreția ? Asemenea tendințe se cuvin puse la punct. Acum gata, sîntem ocupați. Intru în WC-ul profesorului și-mi privesc fața în oglindă. Am și eu obrajii împurpurați. Uite ce e, una și cu una fac două : îmi place ? La mine problemele se pun tranșant. De ce-ar face excepție cazul ei ? Mă aplec spre oglindă și mă privesc în ochi. E o somație. Sîntem între noi, la naiba ! Nu domnule, nu-mi place. Nu e genul meu. Cred că am mai decretat asta o dată. Blondă, ștearsă, cu un nesuferit stil masculin. Dar ce ar fi pe gustul meu ? O vampă ? Una d-aia rafinată care știe totul ? Femeia totală ? Mi-a plăcut. Am găsit ! De reținut timpul trecut. Îmi reușește de minune dialogul cu imaginea din oglindă. Tipul de dincolo mă ține în șah, nu-mi permite să divaghez. Îmi ascute mintea. Mi-a plăcut, categoric mi-a plăcut. Dar aveam cincisprezece ani pe atunci. Ce contează ? Gustul se formează. O doream ? O, e mult spus. O admiram. Dacă aș fi știut ce însemna asta, aș fi și iubit-o. Bun, și...? După cîte înțeleg, după cîte înțeleg, Cornelia Jalova e pentru mine un mit. Mitul artei ? al feminității ? Amîndouă. Iată, am descoperit coloana a cincea. Tocmai începusem interogatoriul, hărțuiala : cum a străbătut persoana aceasta linia Maginot, linia Siegfried ? Cum s-a strecurat în

inexpugnabilul sistem de cazemate ? Iată cum ! Dar ce e la mijloc, magie ? Cum a ştiut ? Ar fi trebuit să aibă o intuiţie diabolică, radar cosmic. Or, ea spune că n-are nimic. Face pe naiva. Adică umblăm cu capul în sac, nu vedem mai departe de lungul nasului, nu ştim decît ce ni se comunică textual, explicit. Asta s-o spui lui mutu. Bun, şi atunci ? Uită-te la mine, monsieur, îţi pun o chestiune crucială. Mă las pescuit ? Pentru că, să nu faci pe tontul, despre asta e vorba. Să nu-mi spui că nu ştii, ştii perfect. Da, pescuit. Cu tot felul de nade, dulci, amare, picante. Acesta e jocul, foarte abil, foarte abil, dar străveziu pentru mine. Şi ştii pe ce contează, pe ce se sprijină ? Pe colaborarea mea, monsieur. Rolurile s-au inversat, ea este acum medicul şi eu pacientul. Un pacient docil, conştiincios, zelos. Pacientul ideal. Nu şovăi, nu pun întrebări. Mă ţin ca un căţel după chirurg, intru drept în sala de operaţie fără să văd ce scrie pe uşă, mă las culcat, spintecat, ciopîrţit. Chiar aşa o fi ? Nu, pacientul face pe prostul. Colaborează ca să-l lase pe medic să-şi dea pe faţă intenţiile. Încă n-am ajuns în sala de operaţie, nici vorbă să ne urcăm pe masă. Dar fondul nu e ăsta, fondul e altul. În această colaborare se ascunde propria mea nadă. Iată, aici voiam să ajung. Ştiam că sîntem pescuiţi : dar nu ne pasă, sau chiar ne convine, pentru că deodată s-a iscat în noi dorinţa, curiozitatea, ambiţia de a-l pescui pe pescuitor. El nu vede, el e ocupat cu undiţa lui, habar nu are că încet, încet i se înfige harponul în spate. Sau în piept. Şi acum încă o întrebare fulger. Avem noi nevoie de ea, ne trebuie ea nouă ? Uită-te în ochii mei şi concentrează-te ! Taci ? S-ar părea că întrebarea te depăşeşte. Nu poţi să-mi dai un răspuns scurt, exact ? Bine, o lăsăm în suspensie, căutăm pe alături. Am spus că sînt păstrătorul unui mit. Vrem să ne eliberăm ? Sau să ducem mitul în robie ? Nu, mitul nu se mai poate. Amintirea lui. Amintirea întruchipată în noua Cornelia Jalova. Vreau s-o cuceresc, s-o fac să moară după mine, înţelegi ? Ăsta e ţelul. Femeia pe care

am admirat-o cel mai mult, pe care o priveam cu veneraţie, care îmi apărea în visele de adolescent. Diva, inaccesibila, regina. Iată prilejul de a mi-o apropia, de a mi-o însuşi. Revanşă ? Nu, n-am fost înfrînt. Poate, totuşi, era şi dorinţă şi nu ştiam. Iar acum, mitul pe tavă... Poterașu, întinde mîna şi ia, îţi aparţine. Bun, dar nu e o apariţie de vis, e o femeie în carne şi oase. Ne place aşa cum e ? Fizicul nu prea... Nici nu mizează pe virtuţi feminine unanim consacrate. Ştie că nu e o frumuseţe, şi nu face nimic pentru a se înfrumuseţa. Dar asta ar trebui să mă respingă, asta îmi contrazice preferinţele. E un afront personal. Cine ştie, poate tocmai de aia. Şi unde e logica ? Poate o găsim mai încolo. Bine, mai departe. Sfidează logica, e unul din acei oameni care sfidează logica şi pe care, după cum bine se ştie, îi detest. Îi ocolesc sau îi înfrunt. Vreau s-o înfrunt ? Ce interes aş avea ? Şi apoi am stabilit altceva, că vreau să mi-o însuşesc, s-o supun. Poate ea sfidează nu logica, ci logica mea ? O avea logica ei. Dar cîte logici sînt, omule ? Incoerenţa, nestatornicia, zigzagul, contrazicerea nedeclarată sînt forme ale gîndirii logice ? Atunci şi nebunia are logică. Aiureli. E cum am spus la început. Sfidează. Şi asta ar trebui să mă respingă. Hm ! Şi mai departe ? Foarte independentă, însăşi independenţa. Genul care la bar spune, cu toate că tu ai invitat-o să bea un whisky sau o bere : „juma-juma" ; care, deşi abia te-a cunoscut, în timp ce mergeţi pe stradă te plantează : „aşteaptă-mă puţin, mă duc la vespasiană" şi coboară scările cu un aer de prinţesă Radziwill. Nu primeşte flori, cadouri, nu se parfumează, iar cînd dai să-i săruţi mîna îşi încordează braţul vînjos şi-l trage pe-al tău spre pămînt. Exact contrariul, pe mine mă ispiteşte femeia... n-are rost să repet. Şi-acum, hai să spargem buba, s-o spunem pe şleau. Vîrsta ! Mătuşică nostimă, bine conservată, fîşneaţă... Deranjează ? În principiu, nu. Se vede ? Se cam vede. Uneori nu, de cele mai multe ori nu, dar sînt şi momente...

Am pierdut contactul stimulativ cu ochii mei. Am obosit şi m-am aşezat în fotoliu. Mă descurc mai greu, chestia cu oglinda e infailibilă. În legătură cu ultimul punct, n-am pus punctul pe i. Mă ispiteşte această vîrstă a feminităţii ? Trebuie să prezinte unele inconveniente. O scădere de tonus e inevitabilă, ca să nu evocăm decît un aspect. Atunci ce se petrece ? Toate sînt invers, toate cad pe negativ. Nimic nu se potriveşte şi totuşi o vreau. Nu cumva tocmai de aia ? Ah, paradoxurile ! Şi astea mă calcă pe nervi. În nici un caz nu sînt specialitatea mea, punctul meu tare. Vreau o femeie alcătuită numai din elemente indezirabile ? Dar chiar o vreau ? Aşa s-ar părea. După cele petrecute pînă acum... Dar, ştiu eu ? vocaţia ei este imprevizibilul. Imprevizibilul. Nu e o pistă ? S-o bag în lesă... Ei, asta s-ar putea să nu fie atît de simplu. Fiecare din antivirtuţile enumerate mai sus sînt o piedică. Nu mai vorbim de experienţă. De unde vine ea ? În afară de cariera artistică, totul mi-e necunoscut. Nu-i ştiu nici starea civilă, unde locuieşte, cu cine ? Un mediu obscur, un trecut intim mascat, un prezent anonim. Terenul cel mai propice pentru presupuneri, pentru lucrul fanteziei. Deja am imaginat-o în cîteva ipostaze tip : doamna cu căţelul, Anna Karenina, Emma Bovary. Şi sînt abia la început. E clar, în noaptea asta nu e rost de închis ochii. O să văd cîteva filme cu Cornelia Jalova în rolul principal.

13.

Relu, nu mi-ai vorbit niciodată de colega ta. Cum care ? Doctoriţa Jana Galescu. La Matilda. Cum ce-am căutat ? sîntem prietene vechi. Da, nu ştiu nici eu, de fiecare dată a intervenit cîte ceva. Şi ea la fel. Da, din facultate. Nu, n-a profesat. Ştiu, Ică, tu ai agreat-o, nu din cauza ta. Aşa s-a întîmplat. Ea, ea a telefonat, a insistat foarte mult. Da, pe la patru, cînd am ieşit de la facultate. Nu, soţul ei, nu. În străinătate, după cîte am înţeles. O tratează şi sînt şi rude, îi e un fel de nepoată. Nu ştiu cum s-a întîmplat, coincidenţa. Dezolată că nu mi-ai vorbit de ea. Dar e o dulceaţă, Ică, mi-a făcut o impresie grozavă. Profesional cum, Relu ? Am fost sigură, se vede de la o poştă. Nici din facultate n-o ştiu. A, a făcut la Cluj. Dar de ce ? Socotelile lor, nu mă bag. Tatăl ei ? Nu, Ică, e ginecolog, la Brăila. Văr primar cu Matilda. Nu ştiu. A, s-a mutat, stă mai central. Apartament vechi, bineînţeles. N-a stat niciodată la ea. Din cîte am înţeles i-au cumpărat părinţii casă. Da, Ică, cina e gata, am crezut că vrei să mai respiri. Putem trece. Salată mixtă, ce vă strîmbaţi aşa, e foarte bună. Veţi face o cură de crudităţi. Este şi carne, ah ! carnivori incurabili. Profitaţi de primăvară — şi

așa verdețurile au fost foarte întîrziate. Nu, Ică, a umblat Clementina toată dimineața. O să ne străduim, curățirea sîngelui după grăsimile din iarnă e indispensabilă. O, mi-ar place, dar pentru stomahul meu... Ba da, ba da, mi-am făcut papanași fierți. Clementina, închide gazul la cuptor ! Mai las-o puțin să se înăbușe. Să-ți deschidă o sticlă ? Bine, ia-ți-o singur. Azi noapte te-am auzit, Relu. După apă ? De ce nu-ți iei seara un pahar ? Nu, n-a fost prea sărat. Ești tras la față. Stai tîrziu ? dormi puțin ? Nu te extenua. Știu că rezișți, dar à la long ? De ce nu ieși puțin după masă în parc ? Îi spuneam că-l găsesc palid. Ție nu ți se pare ? Ai văzut ce bine-i fac lui tata ieșirile pe teren ! Vine odihnit, bronzat. Nu neglija aerul. Știu, singur nu e plăcut. Îl mai luai pe doctorul Chiaua, pe Haritonel. N-a mai venit pe la tine, v-ați răcit ? Ei, de ce Relu, e un băiat simpatic și ține la tine. Apropo, știai că doctorița Galescu te admiră foarte mult ? Nu e ce-ți închipui, Ică. Mai degrabă, o singuratică. Adică femeia cu conștiința valorii ei. De ce rîzi, Relu ? Nu, nu pretind că sînt psiholoagă, dar la femei mă pricep. Nu m-am supărat, dar să ai mai multă încredere în ochiul meu. Apropo de ochi, părerea ei e că am o ușoară scleroză a retinei drepte. Dar n-ai dreptate, nu e nici un repros, pur și simplu am omis să-ți spun. Nu mă supără, o bagatelă, niște scame negre mișcătoare. La coada ochiului, da. Nu, din cînd în cînd. Da, mai slăbită, mai surmenată, atunci. Nu i-am spus special, a venit vorba, nu știu cum. Înțelege și tu, fleacurile astea între femei altfel se discută. Ba da, m-a rugat să viu să-mi facă o probă. Ei, uite, Ică. Orgoliu copilăresc, Relu. Dar ce importanță are ? Cum o să comenteze, de ce să comenteze ? De altfel eu ți-am mai spus, nu mă tratez la fiul meu. Uite, așa. Bine, prejudecată. Da, Ică, ai dreptate, e ceea ce el nu pricepe. Pudoare... Exact, chiar la o mamă. Ar trebui să fii mai sensibil la nuanțe. Nu sînt cuvintele lui Gelu. Nu neg, mi-a spus, dar asta e de la mine, discutăm acum altceva. Nu și-a dat aere, Relu, dimpotrivă, dacă ai

ști în ce termeni te-a descris ! Foarte rău, nu e o notă bună pentru tine. Nu mă contrazic deloc. Ah, Ică, băiatul ăsta... Da, da, ascultă ce spune tata. Pentru că ești neajutorat. O mamă are datoria... Da, Clementina, pune-l aici. Scoate telemeaua din apă. Și puțin unt. Ică, vrei tu să tai ? Într-adevăr, frumos rumenită. De cînd au reparat cuptorul... Ar trebui să trimiți pe cineva pentru frigider. Nu știu, a slăbit. Poate schimbarea climei, cert e că nu face față. Vezi Relu, paharul lui tata. Numai pipota, Ică. Suficient, suficient. Am să-mi iau puțin orez. N-ar trebui să mănînc carne, am devenit o lacomă. M-ați convertit voi. Te-ai pătat, Ică. Scoate-o, tot o trimiteam mîine la curățat. Da, e delicioasă. Ce să fac, Relu, umblu cu festalul la mine. Poate e tributul pe care-l plătește sexul frumos. De bună seamă, nu toate. Doctorița Galescu, de pildă. Ei, Relu, prospețimea tinereții ! Eram la fel. Cert, tipul femeii delicate. În totul. Exact. Pentru că ești miop. Și față de tine. Dar de ce ? o femeie nu poate să fie superioară ? N-am spus asta, nu răstălmăci. Ține de natură. Relu, inima femeii e altfel. Ei, te cred, în ritmul în care munciți voi ! Totuși, nu te supăra, bărbatul trebuie să aibă ochi pentru toate. Ei, ei, ei, vezi că te obrăznicești ! Ai înțeles tu în ce sens am spus „toate". Așa, Ică, spune-i ! Eu aș zice, nu numai punga... Dacă nu deschizi ochii, dai în gropi. Sau într-o grotă. Știi ce vreau să spun. Acum nu glumim, Relu, tema comportă cea mai mare seriozitate. De ce exagerezi, am spus eu asta ? Pur și simplu mi-a făcut o impresie bună. Lucru rar, într-adevăr, recunosc. Știu, știu ce înseamnă raporturile colegiale. Nu. reproșul meu este că ești distrat, că nu vezi nici aproape. O, ce idee demodată ! Aș putea să-ți servesc destule exemple ca să te conving — mai trebuie oare ? — că o asemenea profesie, orice profesie de altfel, nu strivește gingășia. Nu, Ică, n-am pretenția să ilustrezi cu mine. Mulțumesc, nu sînt o capacitate. Aici ai dreptate, aș fi putut să fiu. Prea modestă ? Ține tot de natură, Ică, știi bine.

De acord, spune-i-o lui. Aşa e Relu, sensibilitatea nu e incompatibilă cu... Da, cu nimic. E un dat înnăscut. Da, ăsta e semnul de recunoaştere, de cîte ori să-ţi repet ? Dacă culegi cu ochii închişi nu mai ai putinţa să alegi, eşti ales. Dar n-am spus, mamă, asta, am avansat eu o cît de mică sugestie ? Ei, da, o întîmplare. Pur şi simplu. Numai că eu nu trec opacă pe lîngă întîmplări. Nu, absolut nici o revendicare. N-o mai strigaţi, poate a ieşit puţin. Aduc eu brînza. Bine, du-te tu.

Ică, e timpul să ne ocupăm de băiat. Da, ştiu, îi cunosc calităţile, dar are vîrsta cînd evenimentele se pot precipita. Exact, şi atunci nu mai e nimic de făcut. Trăiesc cu groaza în suflet, Ică. Din toate punctele de vedere. Tu ştii că eu nu mă înşel. Inima îmi spune că poartă pentru Relu un sentiment. În orice caz, profesional îl divinizează. Poate întîmplare, poate nu. Insistenţa Matildei a fost cam suspectă. În sfîrşit, vreau să ştii, le-am făcut şi eu o invitaţie. Amîndorura, bineînţeles. A rămas să fixăm. Cînd va fi el de gardă. Aş prefera să fii acasă, Ică.

Ai gustat-o, Relu ? Da, m-a mirat şi pe mine, cred că e făcută cu lapte de capră. Dacă vă place mai procur. Nu, n-a fost, Ică. L-am mai sunat. Nu ştiu ce se întîmplă, îl găsesc schimbat. Da, o stare ciudată. I-aş zice absenţă exaltată. Ai dreptate, nu prea se potriveşte. Crezi că greşesc ? Poate, dar nu sînt convinsă. Ştiu cum e cînd lucrează. Am să-l rog să vină sîmbătă. De obicei îşi suportă bine singurătatea, dar cine ştie. O, le-ai văzut, ochi de Argus ! Uite, a apărut Clementina. Cupele de îngheţată, Clementina, şi linguriţe. Nu ştiu, copii, ce să fac, mă ispiteşte, dar răceala asta la stomahul meu... Mai bine, nu ! Îmi pare rău. E reuşită ? Sînt bucuroasă. Aveţi şi voi dreptul la o mică recompensă. Vezi Relu, ăsta e căminul : bucurie, împlinire, pace. Îţi spun, dragul meu, fiindcă de asta depinde totul. Tu ai un model, alţii nu. Nu, n-ai voie să greşeşti. Vrei să asculţi puţină muzică ? Bine, dacă ai de citit... Dar ai grijă, nu-mi place cum arăţi. Strînge, Clementina ! Mai vrei puţină brînză,

Ică ? Dar de ce ? îmi pare bine. Adu şi o legătură de ridichi, Clementina. Să cronţăni, să-ţi trosnească în măsele. Mulţumesc, Ică. Asta o reţii numai dacă vrei, Relu. Nu, nu zic să fie aidoma mie. Din aceeaşi familie, din aceeaşi clasă. Hai, du-te, ursulache, dumnezeu să-ţi dea noroc.

Visez urît, Ică. Da, coşmare. Cum să mă culc cu stomahul plin ? Şi după aia nu mai dorm, gata somnul, m-apucă palpitaţia, mă trec sudori reci. Ba da, uite, îţi mărturisesc, am mărit doza de barbiturice. Mai bine nu-ţi spun. Îmi rămîn în creier, nu uit nici un detaliu. Copil tăiat în două cu sabia. Închipuie-ţi, nu curgea sînge, tăieturi albe, curate. Nu ştiu cine-l tăiase, erau mai multe femei. L-am recunoscut şi m-am repezit. Cîţiva oşteni de faţă... cînd oşteni, cînd judecători. Plîngeam în genunchi şi-i rugam să-l lipească la loc. Femeile mă îmbrînceau şi un oştean a răcnit. La ele, la mine, nu ştiu. M-am trezit. Poate, n-am citit Biblia. A, da ? serios ? Altădată, dispăruse Relu. Ne aflam lîngă o pădure ecuatorială, pe Amazoane, prin Matto Grosso, aşa ceva. Se zvonea că a fost furat de un trib de sălbatici, antropofagi. Alergam disperaţi, vuia poliţia cu motocicletele, strigau vînzătorii de ziare. Apoi au plecat toţi, am rămas singură, mă lăsam pe vine şi priveam printre copaci, pîndeam orice mişcare, orice rază de soare. Am mers de-a lungul lizierii, sute, mii de kilometri, mă usturau ochii din cauza atenţiei încordate. La capătul pădurii m-am culcat. Cînd, ce crezi, Ică ? a apărut el. Da, Relu. Tatuat, gol, cu un colier de măsele la gît. Avea şi un panaş de-acelea, ca indienii. M-am azvîrlit la pieptul lui rîzînd, plîngînd. M-a îmbrîncit, s-a tras inapoi. De ce te-ai smîngălit aşa, Relu ? strigam, unde ţi-e costumul, costumul tău bleumarin ? Nu înţelegea nici un cuvînt, mă privea cu ură. Între timp au apărut alţii la fel, tovarăşi de-ai lui. Domnilor, acesta e copilul meu, e o neînţelegere, le spuneam. A uitat să vorbească, nu e nimic, o să înveţe din nou,

vă rog daţi-mi-l, dumneavoastră aveţi atîţia. Relu şi-a scos cuţitul, o, Ică, ce oroare, mi-a tăiat mîna dreaptă şi a început să muşte din ea. Nu-mi trebuie apă, nu mi-e rău, sînt foarte calmă. Nu, aşa privesc eu. Şi apoi o noapte... mi-e şi ruşine să-ţi spun. O mulţime de femei demonstra într-o piaţă. Scandau ceva, aveau feţele schimonosite de îndîrjire. Veneau spre mine, dacă aş fi stat pe loc m-ar fi călcat cu siguranţă în picioare. M-am ascuns după colţul unei clădiri. Purtau ceva, ridicau deasupra capului obiecte alegorice. Cînd s-au apropiat mai mult, am văzut... Agitau cîte un simbol falic. De nedescris. Ca nişte fiare. Imaginea lui Relu, Ică. Da, da. Din carton vopsit, multiplicat. I-am recunoscut întîi ochii, apoi toată figura. Nu mă vedea, mi s-a părut că rînjeşte, da, cu sute de guri, şi m-am trezit. Aproape în fiecare noapte. Nu, nu mă gîndesc ziua. Sigur, o anumită îngrijorare... Am mai avut, de acord, dar acum în centru e el. Am să-l rog să vie... Ai dreptate, mai bine îmi iei oră la Dividari.

14.

— Bună seara, domnule profesor !

— Am venit prea devreme ?

— Nu, e foarte bine ! Vreţi să intraţi în sală sau, mai întîi, fumaţi o ţigară ?

— Nu fumez, dar aş mai rămîne un minut. Dacă nu vă reţin, bineînţeles.

— Deloc. (Dar de ce-şi închipuie că trebuie să-i ţin de urît ? Mi-am găsit beleaua ! Fără compania mea tuşeşte.) Folosesc prilejul să vă mulţumesc pentru flori. Foarte amabil...

— Un modest semn de omagiu. (Bine crescută. Mă temeam că are să treacă sub tăcere... Cum s-o întreb dacă i-au plăcut ? Cum să subliniez semnificaţia ? Omagiu e un cuvînt neutru, m-am exprimat palid şi echivoc. Nu pare să aibă intenţia de a mai adăuga ceva şi eu mă simt puţin blocat. Am să ratez momentul.)

— Doctorul, nepotul dumneavoastră... n-a putut veni ? Din nou obligaţii profesionale ?

— Da, m-a rugat să-l scuz. (Dar nici n-a fost vorba că vin cu Relu. În scurta convorbire telefonică m-am referit numai la mine. Dînd curs invitaţiei... abuzînd de bunăvoinţa arătată... ca un admirator statornic... extrem de interesat de maniera în care... Penibilă confuzie.)

— O, înţeleg. Probabil că în ultimul minut... (Îl trag de limbă. Mai mult nu pot întreba. Şi Herr Professor nu pare interesat de subiect. Nici nu cred că a depus insistenţă, poate nici nu i-a spus... mai mult ca sigur. Ar fi trebuit să-i amintesc, să condiţionez... într-un fel potrivit. M-a luat pe nepregătite. „Vă caută cineva de la Universitate !" De la Universitate ? Îmi ieşise complet din minte. Aici, Herr Professor... Cine ? Nu înţelegeam numele. Aaa, dumneavoastră, ce surpriză ! Nenorocita convenţie a relaţiilor. Nu sînt sinceră, nu e vorba numai de convenţie, în dosul lui Herr Professor se afla EL. Conversaţie : poftiţi, dar bineînţeles, sînt măgulită, am să vă aştept personal. Exces de zel. Nu mă adresam LUI, totuşi, la capătul firului se găsea unchişorul, belferul. Şi acum... Fercheş, grav, semeţ şi galeş. Ce sens au insistenţele universitarului ? Hm, hm ! Florile. Buchet de garoafe. Modest omagiu ? Amuzant. Ar fi cazul să ne distrăm puţin. Cu mare prudenţă, cu mare prudenţă.)

— Ce să facem, sîntem într-adevăr ocupaţi. Pentru artă, însă, unica modalitate e să ne smulgem acaparantelor, împovărătoarelor îndatoriri

— Admir voinţa şi perseverenţa dumneavoastră, vă fac cinste. (Sună complimentul meu destul de academic ? A cotit-o vulpoiul, a cotit-o către ilustra sa persoană, cuprinsă de fervoarea artei. Ce să zic ! Dar ştiu că s-a lustruit ! Îi luceşte chelia ! Şi pantofii. Din cap pînă în picioare. Molie de catedră. Uscat, pergamentos, numai tegumente, şi alea scoase din spirt, din formol. Bun pentru lecţiile de anatomie de la IMF. Să fim obiectivi, ochii nu sînt chiar morţi, mocneşte ceva în ei, un gînd ascuns, un interes. Ce-i însufleţeşte, ce-i tulbură ?) Poate aceasta e însăşi proba adevăraţilor intelectuali. (Ce michiduţă mă îndeamnă ?)

— Nu-mi fac nici un merit. E vorba de impuls, îl ai sau nu. În ce priveşte proba intelectualităţii sînt perfect de acord. (Un subiect frumos, pot să dezvolt cu uşurinţă cîteva consideraţii de ţinută fără nici o concentrare. Ascultă cu atenţie admirabilă. Are ceva din patosul receptivităţii discipolului clasic, de vocaţie. O faţetă nouă a personalităţii ei. Femeia ca inspiraţie lirică, dublată de femeia ca emul. Încîntător. Întrece toate aşteptările. Aş zice, idealul.) Şi, aici aş vedea eu saltul calitativ : în osmoza dintre ştiinţă şi artă. Nu e vorba doar de enciclopedism, ci de bivalenţa spiritului intelectual. Cum se realizează în practică ? Iată marele secret. Dar în nici un caz n-aş pune pe ultimul plan apropierea, şi nu numai între discipline ca atare, ci între exponenţii lor, mai bine zis purtătorii, vectorii umani. (Surîde meditativ, înseamnă că înţelege, deşi aluzia mea nu e deloc străvezie, din contră. E o delectare să discuţi cu ea. Evident, calea către interiorul ei e tocmai conversaţia intelectuală.)

— Îmi pare rău, spuneţi lucruri extrem de originale. Cred că e timpul să intraţi. Se întîmplă să se mai ocupe locurile, n-aş

vrea să aveți neplăceri. Pe mine mă iertați, nu știu dacă am să vă mai văd la ieșire... în cazul că nu...

— Mi-aș permite o propunere, nu știu cum o veți găsi... N-ați vrea, după spectacol, să facem cîțiva pași împreună ? (Am comis-o. Nepremeditat. Amestec de uimire, îngîndurare și... și ceva necunoscut. Încurcată, lezată, onorată ? Am să aflu în secunda următoare. Sînt om de caracter. Omul marilor demersuri. Acum ori niciodată. Înfrunt răspunsul cu bravură. Am forțat nota ? Pe vremea mea se impunea un stagiu mai îndelungat. Ca artistă, poate ține de vechiul stil romantic. Nici pripeala nu e bună.) Dacă există impedimente... indiferent de ce natură... retrag, bineînțeles. Nu e nici o supărare. (Adaus diplomatic, absolut necesar, acum sînt acoperit pe ambele flancuri.)

— Nicidecum, domnule profesor. Mi-am trecut în revistă programul, nu există impedimente. (Am ezitat și bine am făcut. Prima pornire — să-l reped. Auzi, molia ! Ce mai frecuș merită ! Ce i-a intrat în tărtăcuța aia țuguiată de „savantul Nimbus"? E mai șiret decît credeam — își cunoaște atuurile. Ei, dacă le cunoaște să facă bine să le pună pe masă. Să jucăm cu cărțile pe față.) Ca atare, de ce nu ? Auziți, gongul ! Distracție plăcută.

— Deci, la ieșire, aici, în foaier ? Mult succes ! (Mai simplu decît mă așteptam.)

— Am întîrziat ?

— Deloc, ultimele dispozițiuni pentru mîine, nu ? A fost splendid, vă felicit din toată inima. (Ce mînă mică ! Rece, osoasă. Se pierde în palmă. Ca o lăbuță.) Am să vă împărtășesc pe îndelete impresiile mele. (Ce excentric se îmbracă ! Pantaloni de piele neagră... Ultima modă. Și în total. Șocant dar... subtil. Mă potențează, mă întinerește. Extremele se atrag, contrastele se armonizează, legi elementare uitate, neînțelese

ca lumea pe planul vieții personale. Păcat că holul s-a golit, mi-ar fi plăcut să fiu văzut, nici afară n-a mai rămas nimeni.) Acum, să vedem itinerariul. Cu ce mijloace de locomoție ajungeți acasă ?

— Nu vă faceți griji, stau aproape. De obicei circul cu mașina. E la reparat. Traversăm pe aici și o luăm pe malul Dîmboviței. Undeva spre Tribunal. V-a plăcut balerina ?

— Mi-a plăcut foarte mult scriitura coregrafică. Nu vă fac un compliment, discutăm la rece. Profesional, dacă vreți, deși nu sînt critic de meserie. La dumneavoastră, geometria mișcării capătă valori ideatice. Baletul ca stimulent al reflecției. Evident, ideea e bine ascunsă artistic, tocmai de aceea impactul cu fondul nostru aperceptiv se face... (În tema asta mă mișc lejer, despre ideea în artă pot să vorbesc toată noaptea. Ce frumos sună tocurile ei... ritm egal, leneș. Fără tocuri ar fi mai scundă ca mine. Nu se parfumează. I-ar strica o undă discretă ? Mai rafinat așa, degajarea miresmei proprii, nealterate. Femeie rasată, decorativism elevat, adevărată bijuterie. Și modul cum ascultă... aceeași docilitate reculeasă, încărcată de vibrații afective, a emulului. Mă inspiră, mă adîncește în mine. Ce ușor găsesc expresia plastică. Ador artista cerebrală. Ah, ne-am ciocnit. Ar fi trebuit să spun pardon. Sau ea. Se presupune că n-am băgat de seamă, sînt prea concentrat la ce spun. I-am simțit brațul sub taior și i-am atins mîna. Cred că nu e nici un eveniment, nu trebuie să dau importanță. Pustie stradă. Malul Senei noastre. Tăcere întunecată. Foarte potrivită pentru locuința unei artiste. Dar chiar nimeni... Singura pereche. Pereche am spus ? Ce romantic ! Totul e romantic. Felul cum am fost luat de curent și purtat... alături de cea mai distinsă femeie ieșită vreodată în calea mea.)

— Dacă am înțeles bine sînteți mentorul cultural al doctorului Poteraşu.

— Hm, mentor ! Eu știu ? Cuvînt pretențios. Într-o anumită măsură, da. Canavaua ideologică, valorile morale, poate și exercițiul esteticului. Evident, experiența nu-mi lipsește, e doar profesiunea mea, nici un merit, deci. Metoda pedagogică pe care...

— Îi place baletul ?

— Vedeți, am plecat de la premisa că în artă trebuie să fii poliglot. Am în vedere spectatorul, chiar dacă nu vorbește, să înțeleagă idiomurile. Am comparat întotdeauna arta cu un Babilon în care limbile s-au descurcat, s-au descîlcit și...

— Ce literatură citește ?

— A, aici am procedat foarte sistematic. Mi se pare că programarea pe culturi, pe culturi naționale sau regionale vreau să spun, și nu pe curente, e cea mai profitabilă. După cîte știu, George Călinescu, într-o anumită etapă, tocmai în această...

— Nu vi se pare că e cam rigid ?

— Rigid ? Ce ?

— Doctorul...

— Aaaa. Rigid ? În ce sens ? General uman ? Teoretic ? Principial ?

— Da, cam pe aici...

— Relu, doctorul Poteraşu, dispune de un sistem de criterii foarte închegat, multilateral și coerent. Tot ce a însușit, a însușit organic, noțiunile, normele, cultura s-au contopit și constituit într-o logică personală beneficiind — și aici este elementul specific — de o inteligență neobișnuit de pătrunzătoare. Vede dintr-o dată adînc, departe, pe un perimetru vast. Relu e rodul unei educații sistematice în desăvîrșirea căreia am concurat noi toți, climatul familial, cel public, societatea. Da, prototipul intelectualului ideologizat în fibra intimă, trăiește concepția, nu o manevrează ca pe un instrument, simte, nu aplică, elaborează, nu declamă, dispune de o viziune, nu tre-

buie să facă nici un efort pentru a... Dar vă plictisesc, am abuzat. De la ce plecasem ? (Ce m-a apucat ? I-am împuiat capul cu Relu, nici nu ştiu în ce lumină l-am descris, o indiscreţie inutilă, nesolicitată şi neîntemeiată. Mentor ? Da, el recunoaşte, şi cu o calinitate înduioşătoare, filială, mai mult decît filială. Există vanitatea mentorilor, de bună seamă. Relu, cel mai mare, mai strălucit elev al meu. Secreta mîndrie a meşterului de a se vedea depăşit de ucenic. Ca orice femeie, Cornelia Jalova ar fi dorit să vorbim despre ea. Şi nu numai artă... Dar ce ? Ce altceva ? Despre modă, despre...)

— Domnule profesor, vă rămîn îndatorată. A fost o companie deosebit de agreabilă. Aproape am ajuns, am să intru prin gangul acela. Da, acolo. Vă mulţumesc mult, la revedere.

— Noapte bună şi mă scuzaţi dacă... Ar fi fost atîtea de spus... (Finalul l-am ratat. M-am aventurat în... a fost o indelicateţe. Şi n-am stabilit nimic. Vai, trebuie s-o iau de la capăt, puteam asigura continuitatea. O seară atît de frumoasă retezată brusc. De ce nu m-o fi avertizat că ne apropiem ? Să-i scriu ? Dacă n-aş fi epuizat subiectul... despre spectacol nu mai am nimic de adăugat. Telefon ? pentru ce ? n-am mai primit nici o invitaţie. Şi totuşi trebuie să găsesc, trebuie... Ah, am luat-o invers. Unde ies pe aici ? A zis că aproape de Tribunal ? Dar ce caut eu la Tribunal ? Nici nu ştiu ce tramvai îmi trebuie. Dacă aş găsi un taxi ! Altfel umblu toată noaptea. Deja a început să mă usture nenorocitul ăsta de disc, lombosacratul. A conduce o femeie acasă... ha ! Nu prea mă aventuram nici în studenţie. Ce-ar zice studenţii să mă vadă ? Şontîcăind pe malul Dîmboviţei în căutarea unei... Dar oferta mea nu fusese asta, n-am spus că am s-o conduc acasă, propusesem să facem cîţiva paşi. Se cuvenea s-o invit la berărie ? la un local ? Dar eu nu beau şi... şi costă o mulţime de bani. Să-mi fi întocmit întîi un plan detaliat. Spontaneitatea comportă riscuri. Vai de mine, cînd mai ajung eu acasă ? Au început extrasisto-

lele. Să nu mă apuce pe aici o tahicardie. Ce să nu mă apuce, m-a şi apucat. Vine o maşină, poate mă vede. Ah, al dracului. Dar nu era taxi. Numai o întîmplare... Şi n-am decît o pastilă, dacă se înţeţeşte ce mă fac ? Of, bătrîn nătîng ! Barem să ajung la o intersecţie, să dau de cîţiva trecători. Am să-i rog să cheme Salvarea...)

15.

M-a recunoscut ! O dragul meu portar ! Bună ziua, doamnă ! şi îmi surîde cu o gură masivă, întortocheată, dezvelind dinţi enormi, de omnivor antediluvian. Mască italiană de carnaval. Dar ochii, ochii rotunzi, bulbucaţi se umplu de un sentiment... ce sentiment o fi ăsta ? simpatie ? slugărnicie ? complicitate ? Unchi mărinimos. Iubeşte copiii şi le face fluiere de tinichea, le împarte struguri din propria vie... Va să zică nu mai e nevoie să mă legitimez, nu mai trebuie să dăm telefon. Se cunoaşte situaţia noastră, ni s-a instituit o condiţie privilegiată, putem intra pe un simplu schimb de surîsuri. Dragul meu portar ! Azi am păşit cu dreptul, uşile se desfac singure, „Sesam deschide-te !" Nisipul scîrţîie melodios şi rondurile neudate sînt vesele. Ce înseamnă să te recunoască portarul, nu la faţă, asta nu valorează nimic, să te recunoască în calitate de... de ce ? de persoană aflată sub o înaltă protecţie. Cum ţi se simplifică viaţa ! Ce flux tonic în vine, ce peliculă roz peste curtea de spital, peste halatele rătăcind pe alei. Halatele, pete de vitalitate,

numai că par fără conţinut, trupurile subţiate se lasă înghiţite. Se plimbă halatele. Traversez holul mare al parterului, acum nu mă mai încurc în lifturi, cel din stînga, liftiera nu mă cunoaşte, nu mă recunoaşte — hai c-am luat-o razna ! — spun răspicat : la şase. Nu-mi amintesc s-o mai fi văzut. Se schimbă de nu ştiu cîte ori pe zi, pe săptămînă. Ei, în lift n-am încă amici, am să-mi fac, am răzbit eu la poartă. Caraghioasă dorinţă de a mă împrieteni cu toată lumea. Pertu cu întreg personalul, ba şi cu bolnavii. Aaa, tovarăşa Jalova ? poftiţi, poftiţi, vă aşteaptă, vă conducem. Cam aşa ţi-ar place ? Etajul meu. Păşesc în hol. Oftalmologie. Frumoasă placa de sticlă albă cu litere albastre. Primul semn familiar. Mă mişc aici ca acasă. N-am fost eu internată aproape o zi ? n-am fost operată ? n-am venit în vizită de nu mai ştiu cîte ori ? Ba ştiu. Cine o fi piciul care mă priveşte languros ? Dacă nu mă înşel, ne-am mai întîlnit. Chiar mă salută. Cu bunăvoinţă, şi încă ceva. Încetineală în mişcări, exasperantă. Se apropie de mine întîi ochelarii, apoi vocea. La doctoru Poteraşu, nu ? Apoi braţul îmbrăcat în alb şi o mînă mică luînd-o pe a mea, ducînd-o la buze. Voce molatecă, tărăgănată. Moldovean, bănăţean ? Dintr-o privire descifrez pe ecuson „dr. Hariton Chiaua". Confirm presupunerea omuleţului. Îi îngădui să mă conducă ? De ce nu ? Ştiu şi singură, dar... Merge cu paşi mici şi rari şi mă strunesc fiindcă o iau înainte. Facem o pereche absolut grotescă. Unde să găsească bietul băiat femeie pe potriva lui ? la circ, la teatrul de păpuşi ? Mă pune în temă cu vocea lui bănăţenească, din ce în ce mai anemiată, că doctorul Poteraşu e în operaţie. O, da ? Şi o să mai dureze ? Depinde, nu se poate prevedea decît orientativ, de multe ori se ivesc complicaţii şi atunci... Chiar are intenţia să mă iniţieze cu privire la cazurile neprevăzute ? Flencăne ca un copil prostuţ şi leneş. În ritmul ăsta gîndeşte el ? Sau trage de timp, se sincronizează cu pasul chinuitor, legumeşte din merinde să-i

ajungă pînă la capăt. Așa ghid... Mă informează că mă conduce la cabinetul profesorului, unde, temporar, doctorul Poterașu... Dar cînd ne-am cunoscut ? Poftiți, poftiți ! La operația mea n-a asistat, o fi trecut prin rezervă. Sau ne-am întîlnit pe culoare... Aștia trag cu ochiul, se uită prin gaura cheii, nu e nici un avantaj să fii cunoscută. Îmi deschide larg ușa și mă invită cu o dezinvoltură comică. Se scuză, se va întoarce imediat, în ușă se răzgîndește, se răsucește și mă întreabă dacă aș fi amatoare de o cafea. Refuz. Schițează un gest energic de dezacord, nu se ia el după mine. Ce ascund ochelarii ? Un ambițios ? Îl las să-și facă cheful. Cînd revine îl privesc cu alți ochi. Nu e nici pe departe atît de prost cît pare. Ce știe despre mine ? Dacă m-ar crede o pacientă venită la consultație sau la tratament nu s-ar sfii să deschidă discuția... Ar fi în dreptul lui. Nu mă tratează din unghi profesional. Atunci ? Cunoștință din afară ? Hm ! Amică ? În sensul în care spun bărbații ? Nu-și permite nici o aluzie, nici măcar una din acele priviri iscoditoare. N-aude, n-a-vede. Versați, unși cu toate alifiile. O fi o practică ? O practică generală sau poate una particulară, practica donjuanului nostru... Amor la lucru ? Dar ce-mi închipuiam ? Se oferă să-mi țină de urît. Nu mă plictisesc, și așa am abuzat, foarte îndatorată, extrem de amabil. Cafeaua, mă asigură, vine îndată. Se retrage cu menajamente, vinovat, parcă n-ar călca pe covor ci pe mîinile mele. Iată și cafeaua. Sora, cu ochii la tăviță încă nu m-a privit. N-o face nici în continuare. Așează ceașca și paharul cu apă. Tînără, slabă, de-aproape văd că trecută — de muncă, de excese ? — cu o cicatrice la gît, scrofuloză în copilărie, poate. Îi vine bine uniforma albă. Mă întreabă dacă mai doresc ceva și atunci își descoperă ochii inteligenți, luminoși. Ea ce știe, ce-și închipuie ? De unde atîtea scrupule la mine ? Întreb la întîmplare dacă în cabinet se fumează. Se fumează peste tot, replică, dar fără nici o licărire de umor. În prezența acestui gen de personal mă complexez. Gar-

derobieră, maşinist, soră, îngrijitoare, bufetieră, ce-o fi, simt nevoia imperioasă de a şterge diferenţele de condiţie, de ierarhie. Absurd, evident, cu cele două-trei cuvinte binevoitoare ale mele nu se şterge nimic. Fac exces de politeţe, mulţumesc la tot pasul, nefiresc şi agasant, iniţiez stupide discuţii egalitare. Îmi exprim şi acum recunoştinţa pentru micul serviciu într-un chip deplasat, răspund cu două-trei fraze inutile la întrebarea de rutină dacă am nevoie de chibrit, sînt gata s-o poftesc să ia loc, să-i ofer ei cafeaua, să mă interesez dacă nu e surmenată, dacă acasă n-are necazuri. Realizez perfect cît sînt de ridicolă şi-mi vine să rîd, ba să-i dezvălui şi ei poanta ca să rîdem împreună, s-o antrenez într-o intimitate deplină. După ce se asigură că nu îmi trebuie nimic, fata se retrage. Din spate trupul i se desenează graţios, cu o supleţe accentuată de albul halatului strîns la mijloc cu beteliile şorţului scrobit. Ce spuneam de vizite galante la lucru ? Există în dotaţia instituţiei, se găsesc în trusa profesională, ca stetoscopul sau tensiometrul. Ei, Don Juan, Don Juan, va să zică aşa stau lucrurile... Naivă ? Hm. Să zicem că am uitat. Dar nu tot din naivitate ? Ne-am copilărit dintr-o dată ? Gelozie ? Haida-de ! Cam devreme, scumpa mea. Şi apoi, din senin ? Singură mă simt mai în apele mele. Hai să ne gîndim puţin la el. Concentrat, manevrînd minusculul bisturiu... Fruntea i se umezeşte de sudoare, sora tamponează, gest încărcat de respect, familiaritate, şi mai ce ? tandreţe. Cum mă gîndesc eu la el ? Programat, ca acum cînd sînt singură şi nu mă solicită nimic. Şi altfel ? în restul timpului ? Vedenie cutreierînd la întîmplare printre circumvoluţiuni. Se scufundă, revine la suprafaţă, alunecă, îl văd o fracţiune de secundă, îi simt prezenţa — ca un ogar vînatul ascuns pe aproape. Adulmec. În timp ce vorbesc sau lucrez răsare de undeva, face o plecăciune scurtă sau un semn oarecare, ceva îl înghite. Propria mea materie cenuşie. Locuieşte în creierul

subsemnatei, cunoaşte pe-acolo toate cotloanele, mai abitir ca mine. Un fel de hocus-pocus. Asta cine-o mai fi ? Bună ziua, bună ziua. Tot vreo soră ? N-aş zice. Vine spre mine legănîndu-se ca o rățuşcă. Nu spre mine, spre birou. Întinde mîinile ca pentru a mă împiedica să fac ceva, da, pentru a mă preveni că nu trebuie să mă deranjez. Nici nu aveam intenţia. Fragedă fetiţa. Obraz de studentă, ochelari sclipitori — sau ochi — de tocilară inteligentă. Cînd trece pe lîngă mine îi descifrez ecusonul — m-am specializat în acest gen de lectură —, nu m-am înşelat asupra categoriei : dr. Jana Galescu. Grozave regulile astea de spital. Acum ne cunoaştem, şi fără nici un efort, evident din punctul meu de vedere, mie îmi lipseşte ecusonul dar ea nu e incomodată de această lipsă. Termin îndată, mă linişteşte, v-am deranjat, iau fişele şi gata, vă las. Nu ştiu de ce simt nevoia să mă apăr. Dar vă rog, faceţi abstracţie de mine, de fapt eu vă deranjez, mai bine trec dincolo, aştept pe hol. Fetişcana întinde din nou braţele, acum implorînd : Cum puteţi spune ? nici nu poate fi vorba, staţi liniştită, vai de mine ! de altfel le-am şi găsit, poftim, aici erau. Cam ciudată manevrarea fişelor, nici nu se uita pe birou cînd le-a găsit. Mă rog, socotelile ei. Scuză spitalul. Vin în întîmpinare, aprob cu bunăvoinţă tot ce spune, am o aliură de suporter al clinicii. Gura fetei e prea umedă şi prea roşie, ca un organ interior dezvăluit impudic. Ciudată sclipirea insistentă a ochelarilor, ca şi cînd ea manevrează micile focare de lumină, parcă lentilele sînt vii. Se postează în faţa mea, zglobie şi ademenitoare, domnişoară de pension retrăgîndu-se din cancelarie, făcînd reverenţe directoarei. Un resort mă împinge în sus, ce prostie ! Mă ţin zdravăn cu mîinile de marginile fotoliului. Am fost pe punctul de a face o gafă. Efuziunea fetei ? Dar a fost efuziune ? Privind-o cînd se îndepărtează mă bîntuie gîndul că e şolticărie. Am pe retină poza ei strălucitoare. Se copilărea, voit. Omagiu ironic. Ei, afurisita ! dar izbucnesc

în rîs. M-am surprins la timp, asta mă bucură. O fetişcană vioaie, simpatică, deşi între noi fie vorba, n-avem de ce să ne ascundem — asta-i bună, să ne ascundem ! — nu mi-e simpatică. Ce faună ! Ca pacient nu observi, eşti observat. Asta te intimidează. Nu ştii cum să te acoperi mai bine, te căzneşti să faci impresie cît mai plăcută. Personalul sanitar e în elementul lui, stăpîn pe poziţie, puţin îi pasă de bolnavi, ori nişte obiecte ori ei... Interesant cînd se întîlnesc pe săli. Pînă şi pe pişpirică ăsta care m-a însoţit îl priveau cu veneraţie. Bietul bolnav, se uită la doctor ca la divinitate. Admiraţie, teamă, speranţă, bucurie prostească, orice găseşti în ochii umezi, în zîmbetele slugarnice.

Clanţa uşii e apăsată energic. Zdup ! ce intempestiv ! Primul gînd : ştia ? Gestul exprimă grabă, nerăbdare... sau lipsa de control a personalului sanitar plin de sine ? De data asta mă ridic. Sînt înţepenită şi chiar las să se înţeleagă asta. Prinde sensul şi în timp ce cu dreapta îmi strînge mîna — propriu-zis n-o strînge, ce s-a întîmplat cu energia lui, s-a epuizat în deschiderea bruscă a uşii ? — cu cealaltă îmi atinge umărul grijuliu. Nici nu ştiu cum să mă dezvinovăţesc, sînt dezolat. Ce-s formalităţile astea ? Ştii bine că n-ai nici o vină ! Sau vrei să mi-o inculci mie ? Abia acum e stingherit. Nu mai insistă, nu mai ştie ce să spună. Ba da ! Îşi revine. Reflexe sănătoase. Dar ce-ai făcut, ai lăsat cafeaua să se răcească ? Preparăm alta. Nu, să ştii, nu beau cafea. Altceva, atunci, la ora asta... Vii la noi în vizită şi stai cu gura uscată... Jaf în ciuperci. Nu înţelege, nu cunoaşte expresia. Se dezmeticeşte repede. Prinde din zbor. Nota zece, Don Juan. Mă poftеşte să stau. Gest larg, vag imperativ. Trage scaunul de la birou şi se aşează în faţa mea. De ce ? Ca la consult. De ce nu stă în fotoliu, alături, ca în cazurile precedente ? Se răstoarnă într-o rînă, cu braţul ridicat. E mult mai sus ca mine, fotoliul atenua oarecum disproporţia staturilor. Vrea să do-

mine ? Mă ghemuiesc, mă fac mică. Poftim ! Aşa îţi convine ? Operaţie grea ? mă arăt curioasă. Chiar sînt. Cu ce dificultate s-a luptat el acolo ? A triumfat ? Pacientul va vedea ? Absent : Nu din cale afară de grea. Poate să-mi spună ce-a fost inedit ? Inedit ? Nimic. Noutatea o constituie pacienţii. Da ? În ce sens ? Mai mult decît cazuri clinice, sînt cazuri morale. Adevărat ? Şi mai interesant. Să-mi vorbească despre ultimul. Se conformează fără mofturi. Detaşat, strict informativ. Bărbat de 55, cataractă la ambii, prima intervenţie anul trecut. Atunci a venit însoţit. Nevasta, emotivă, probabil tiroidiană, vorbea repede şi încîlcit, pipăia cu mîini tremurînde tot ce-i ieşea în cale. Remarc spiritul de observaţie profesional. Prin contrast, individul calm, molatic, aproape impasibil. Acum, singur. Unde ţi-e consoarta ? Un element în plus : funcţionar de minister, mărunt, dar de minister. Glumă obişnuită de tip medical : te-a părăsit ? Omul rîde hîtru. Zău ? de-adevăratelea ? Nu se jenează, povesteşte. Despărţiţi. Cum aşa ? Divorţ ? Nooo, ce să mai cheltuiască, să mai bată scările Tribunalului. Stăteau într-o căsuţă veche, plan de demolare, cerere de locuinţă la sfat. Recent rezolvare favorabilă. Familia în faţa evenimentului mult aşteptat : mutarea în locuinţă nouă, familia însemnînd el, ea, şi doi gemeni în ultima clasă de liceu, în vară vor da la facultate. A renunţat să-i urmeze. Duceţi-vă, eu rămîn. Pe ce chestie ? Uite aşa, m-am plictisit. De ce, de ei ? De ei. Şi ei ce-au zis ? Ce să zică ? N-au insistat ? Ba da. Bine, omule, dar pe ce motiv ? Asta, ce spusei, m-am săturat. Vrei să trăieşti singur. Da. Dar n-o să-ţi fie greu ? Cu slujba, acum şi menajul ? Iese la pensie medical, are o mulţime de racile. O să se descurce, nu sînt atîţia fără familie ? Şi copiii ? Copiii obraznici, ea o miorlăită. Muncitoare altfel, bună gospodină, dar slabă de înger. Din ce-or să trăiască ? Ea lucrează de mînă, copiii sînt silitori, au bursă. Mai mult n-a reuşit să scoată de la el. Ce zici ? mă consultă cu o privire pe

jumătate perplexă, pe jumătate maliţioasă. Ciudăţenii, îmi dau cu părerea. În ochii lui se iveşte o umbră. Imbecil, asta e, lepră. După o viaţă... Şi copiii, la vîrsta cea mai dificilă... Îngrijesc o lepră, asta fac. Îi repar ochii ca să vadă mai bine, ce ? E orb pe dinăuntru, orb şi inert. Bolovan. Tac, vădind şi eu o anumită inerţie. Asta îl incită. Sfredeleşte miezul moral al cazului. Abdicare de la cele mai sfinte îndatoriri umane. De aspectul social nici nu mai pomenim. Să te uiţi cu ochii — reparaţi de el — cum ai tăi pleacă în bejenie pentru totdeauna. Se răzgîndeşte, nu e bejenie, alungare, şi nemotivată de nimic. Liberul arbitru suveran şi iraţional al dezaxatului. Bolnav mintal ? întreb. De unde, dacă ar fi n-ar avea nici o răspundere. Patologicul nu se judecă, se tratează. Ton de pledoarie, rechizitoriu, furie justiţiară. Nu te pripeşti ? Şi fiindcă nu zice nimic, ascultă fără să înţeleagă, adaug : Nu e o judecată superficială şi... absolută ? Nedumerit. Ochii întreabă : glumă, ironie, şicană ? Îşi pune un cot pe genunchi şi se sprijină în palmă, în felul acesta apropiindu-se oarecum de mine. Se apropie, dar în acelaşi timp ia distanţă. Ton mai căzut, mai rece. Mă aştept să mă dădăcească. Nu, n-o face. Ce mobilitate extraordinară ! După felul cum am pus întrebarea îşi dă seama că am altă părere. Aş putea să găsesc, şi să-i împărtăşesc şi lui, cîteva circumstanţe atenuante pentru individ, unele motivaţii demne de luat în seamă. Să încercăm. Sentiment al nevolniciei proprii, camuflat în această obstinaţie ? propun interogativ. Spaima de a nu putea ţine pasul cu restul familiei, cu forţa berbecească a tinerilor avizi să parvină, cu adaptabilitatea bîjbîitoare a femeii ? Spaima de a trebui să înghită dispreţul şi mila lor, sau pur şi simplu incapacitatea de a face faţă vitalităţii celorlalţi. O autoalungare, autoabandonare, eliberarea lor de povară, eliberarea lui de povara conştiinţei acestei poveri. Îndepărtează ipoteza, nici pe departe, tipul nu e dărîmat, ni-

mic umil în structura lui psihică, dimpotrivă, robusteţe ţărănească. Spirit de sacrificiu ? Departe, foarte departe. Deci cade şi asta ? deschid braţele neputincioasă. Să mai căutăm. N-o fi din partea lui o sancţiune ? Poate nu-i place moralul lor, poate deziluzia de a nu le fi putut imprima o anumită linie de conduită. Flexibilitatea exagerată a femeii — se întîmplă — faţă de setea de parvenire a odraslelor, ba, de ce nu ? coaliţie, alianţă a celor trei împotriva aspiraţiei sale spre moderaţie, echilibru ? Mă ia în balon : Deci un înţelept demoralizat, resemnat în eşec, autorecuzat ? N-a terminat. Un pravoslavnic tolstoian de la ţară, intransigent şi intratabil ? Nu mă pot stăpîni să nu rîd. Rîde şi el. Uite aşa îmi place să discutăm, şi spun asta cu voce tare. Îi mărturisesc că nu ţin să fie acceptate supoziţiile mele, mă mulţumesc cu acordul că pot fi şi alte chei. Asta ar avea un singur merit, să ne ferească de simplificări. Dar varianta lui o exclud de plano ? Neg. N-o exclud, dar o pun la îndoială. Presupunînd că toate cele trei interpretări cad, adică cetăţeanul nu e nici canalie, nici slăbănog bîntuit de umilinţe, nici înţelept, mai am resurse ? mai pot avansa ceva ? Cum să nu ! S-a scîrbit de nevastă-sa, să zicem. O smiorcăită, o proastă sentimentală, una de-aia cu creier de găină. Acum a încremenit de-a binelea. Îşi fereşte ochii, se mai uită o dată. Eu am spus asta ? buzele mele au rostit aceste cuvinte ? Simt că am atins un punct sensibil, am agresat o mentalitate. Prejudecăţi ? Ia să zgîndărim mai adînc, mă îndeamnă aghiuţă. Ştii că sînt şi de-astea care nici fustă nu merită să poarte. Şi în pat lăcrimează, îşi fac cruce şi înainte şi după, ba după mai bat şi mătănii, duminica aprind lumînare. Nu ştiu tu ce părere ai, dar mie mi-ar veni să vărs. Stau smerită în fotoliu, ca un pui de bogdaproste, şi aştept. Ia să vedem, Don Juan îmi cîrpeşte una, mă dă pe uşă afară, ce face ?

Nici una, nici alta, doar își schimbă poziția în scaun, se lipește de spătar și-și dă capul pe spate. Privește undeva deasupra mea. Nici nu respir. În el se dă o luptă, știu sigur. Pînă la urmă își înmoaie trăsăturile feței. Ochii nu mai sînt sticloși, se încălzesc încetul cu încetul. Ai trecut examenul, Don Juan, meriți felicitări. Și chiar îl felicit. Ești grozav, îi șoptesc. Ești cel mai grozav bărbat. Mă repet, i-am mai făcut această declarație. Deci, nu ne-am certat, cum mă așteptam. A făcut saltul, nici o lăcustă nu poate mai mult. Ca în basme, într-o oră cît alții într-un an. Nu e grozav ? Face un gest de luare în derîdere. Vrea să-mi arate că nu se înfumurează, el, lucidul. S-a aplecat, și-a rezemat coatele pe genunchi. Cînd a tras scaunul atît de aproape ? De ce te uiți așa la mine ? Îmi sfredelește ochii. Ce adîncime au ochii tăi ? Vrei să le iei cota ? Badinaj. Dialog de liceeni. Vorbește-mi de tine. Te-am întrebat ce-ai operat, cum ai operat, n-ai știut să spui. M-ai moralizat. Hai, deschide gura. Cum te cheamă, știu. Și unde lucrezi. Al cui ești, ai frați, unde stai, ce mănînci, ce bei, ce te doare ? Se amuză. Hai, hai, hai o dată ! Ce ești mut ? A tresărit. Înăuntru. Numai pupila s-a contractat. Alt punct nevralgic. Nu-l dă în vileag. De ce se stăpînește, de ce nu mă pune la punct ? S-a blocat. Mă înduioșez și-i mîngîi ochii. Clipește, își trage capul. Ce te ferești ? Ți-e frică ? Nu rîde, nu mă bagatelizează cum ar fi normal. Nu mă ia în serios ? Mă crede trăznită ? Reiau : Cum faci cu celelalte ? Încui ușa și... pe covor ? sau acolo, după perdea, nici nu m-am uitat, ce e acolo ? Mă duc și trag perdeaua. Ușă. Deschid. Cameră obscură. Un aparat și două scaune. În spate canapea. A, aici va să zică, Don Juan ! Și cum ? pe mutește ? Vine, trage perdeaua la loc, mă împinge înapoi în fotoliu. De ce te aiurești ? Vreau să discutăm serios. Am înțeles ! Ascult. De ce vii la mine ? De ce ai venit prima dată ? Încerc s-o dau pe glumă, nu merge. E ritos. De fapt, nu ! rugător. Nu mă pot sustrage. Torc repede un fir

și împletesc. Nu i-am spus ? primăvară, ameţeală. Dar de ce tocmai la el ? Ei, așa s-a nimerit, treceam pe aici și... Nu crede. Bălmăjesc, bălmăjesc... Se întristează sau se supără, îi trece o negură pe față. Ce să fac, ce să spun ? Mă afund în cîlți. Dar n-a terminat întrebările. De ce continui să vii ? Alt slalom. De ce se caută oamenii ? Tristeţe severă. Are o privire grea, ca un mal, cînd o prăvale peste mine mi se împuţinează respiraţia. Pronunţ cuvîntul sentiment. Nu mă întrerupe, își lipește privirile de ale mele. Bîigui. Mi-am pierdut coerenţa. Sentiment așa, sentiment pe dincolo. Sentiment mamă, sentiment fiu. Sentimentul mamă nu-l divulg, despre fiu, adică cel derivat, subordonat, vorbesc pe larg. Un fel de nevoie de ocrotire. Face ochii mari. Bineînţeles, nu în sensul obișnuit, lămuresc lucrurile. cum să ocrotesc ditamai namila ? Și pentru mine e nou ce spun, asistăm împreună la premieră. Să-l ocrotesc față de el însuși... Încerc să explic. De propria lui forță. Nu crede posibil ? Omul poate fi strivit și de puterea emanată de el însuși. Dacă cineva nu se interpune între el și această putere... Ascultă concentrat, îmi disecă fiecare cuvînt. îmi dau seama că ce spun nu corespunde, nu e satisfăcător. Perseverez. Vorbesc de duritatea profesiei de medic. Întîmplător devin ei melomani ? M-am depărtat de subiect. Mă căznesc să-mi limpezesc gîndul, măcar pentru mine. Este în el și un alt tip de energie, una subapreciată, vitregită, deocamdată n-are nevoie de ea, îi e suficientă cealaltă, dar mai tîrziu ? Tindem să ne înstrăinăm de ce e mai inutil în noi. Aparent. aparent inutil. Adesea inutilul e mai important. Iar m-am îndepărtat și acum recunosc cu voce tare.

Nu, după părerea lui nu m-am îndepărtat, mă aflu chiar în miezul chestiunii. Energie inutilă, aparent inutilă ? Înţelege perfect. Nu-i dezvălui că mie nu mi-e clar ce-am vrut să spun. În schimb, lui pare să-i fie. Îi este cu adevărat ? Sînt foarte curioasă. Recunoaşte că nu s-a gîndit pînă acum, deşi o anume

senzație îi dă uneori tîrcoale, prezență sfioasă, strecurată cu greu prin crăpăturile unui material pietros, a unui relief compact. De pildă, și în legătură directă cu ce am discutat mai înainte, simte că ar putea să se apropie altfel de om, dintr-un unghi aparent inutil. Pentru a transmite un anume flux, și a primi în același timp, deci schimb pînă la urmă, dar stimulat de el, făcînd el debutul. Cer lămuriri. Are în vedere o nouă valență a profesiunii ? Nu, nu, respinge ipoteza, nu e vorba de profesiune, are în vedere omul genuin, neprofesional, nesocial. Există o energie latentă, din cînd în cînd se exteriorizează în acte radicale, neprevăzute. Din păcate adesea anarhice, destructive. În clipa aceasta vede posibilitatea dirijării benefice a acestui flux energetic spiritual, moral, cum vreau să-i spun, în scopul trezirii la ceilalți a resurselor oculte. Aduce în discuție experiența sporturilor asiatice, cu performanțe fantastice bazate pe mobilizarea maximă a forței fizice și morale. Omul e o mină mirifică, necunoscută, nebănuită. Dacă el singur nu reușește s-o descopere, să fie ajutat. Nu terapie medicală, ci psihologică. Răscolirea, evidențierea filonului de sensibilitate, de intuiție, de pătrundere, pătrunderea în afara palpabilului imediat. Mă concentrez cît pot, intuiesc ceva, dar pe deasupra. Faptul că nu ajung unde s-a dus mintea lui, mă irită. Nesuferita stare de inferioritate. Acum, evident, una de natură intelectuală. Omul ăsta are o inteligență periculoasă, amorfă, învălmășită, poate, dar pe punctul de a se limpezi. Ce să fac ? recurg la arma persiflării, deși de data asta fără tragere de inimă, cu sentimentul că masacrez ceva. Dar pînă una, alta, îl iau la vale. Se bazează pe relieful ăla pietros, nu ? Și pe deasupra lui nu a aplicat și o placă de oțel inoxidabil ? I se vede blindajul de la o poștă. De ce se blindează ? Ce are de ascuns, de apărat ? Mă întrerupe așezîndu-și mîna pe genunchiul meu. Știi că sînt aproape cast ? Poftim ? N-am auzit bine, desigur. Cuvintele m-au speriat. Nu îndrăznesc să-i întîl-

nesc ochii. Am cunoscut femeia în adolescență. La modul primitiv biologic, cum se întîmplă. Din curiozitate, obsesie, groază și așa mai departe.

Îmi ascund fața în palme. Nu sînt în stare să-l privesc, deși aș vrea, aș vrea. Lovitură de mai în moalele capului. Un tremur rece îmi cuprinde picioarele. Încerc să mă stăpînesc, dar nu pot. Îmi dau seama că am un comportament de cretină. Culmea, îmi lipesc limba de cerul gurii și scot acel ciciit inventat de femeile de la mahala ca să exprime sonor și laconic mirarea, un fel de „ei, lasă-mă, soro !". Ce trebuie să fac, ce trebuie să spun ? n-am fost niciodată într-o atare situație. Orice aș fi putut para, cu mai multă sau mai puțină abilitate, inspirație, din oricare altă situație aș fi fost aptă să ies cît de cît onorabil. Tăcerea, înjositoarea, rușinoasa mea tăcere se prelungește. Că s-a întîmplat, parcă nu mai mi se pare acum atît de enorm, n-o fi singurul. Grozăvia e că mi-a spus-o. Și din senin. Deci acest bărbat, Don Juanul... Îmi vine să-i strîng capul la piept, să-l consolez. Doamne dumnezeule, o biată idioată, nimic mai mult. Îi aud rîsul sănătos, tonic și îmi ridic privirea. Ce te-ai pleoștit așa ? Astfel apreciezi și răsplătești virtutea ? Pe cine ia în balon ? pe el, pe mine ? Ochii negri îi sclipesc de veselie. Chiar face haz. Mi-e rușine să zîmbesc. Încă mă cred în casa bolnavului, a mortului. A trecut la altceva. Nu știu despre ce vorbește. Cît tact ! Și cîtă vigoare morală. Iar eu... Ciulesc urechea. Sentiment a spus ? Ce sentiment ? La sentimentul lui se referă. Formulează precis : un început de sentiment. Crede că de tip clasic. Mă dezmeticesc. A început să-mi bată inima. Da ? Clasic ? Și-al meu la fel, și-al meu la fel ! Mă bîlbîi. Tot clasic, tot clasic ! Știu că-mi rîd ochii, că-mi rîde fața. Mai aud „draga mea". Mă grăbesc să replic „dragul meu". Fără nimic altceva, nu e nevoie de nici un adjuvant. El a spus-o într-un context, eu n-am nevoie de contexte. Cum mă vezi tu ? Poți să spui cîteva cuvinte des-

pre mine ? Ce-mi aud urechile ? Că am o sensibilitate catifelată. Că sînt o lunatică pasionată, că trăiesc sub zodia martirajului. Pot să merg la ghilotină de braţ cu alesul, zîmbind. De unde ştie ? unde a citit ? cum a ghicit ? Mă identific întru totul cu imaginea creionată. Nu, nu ghiceşte, improvizează, moment de inspiraţie lirică. Nu trebuie să mă las pradă euforiei. Sînt complimente cerute, cerşite. Generos, supralicitează. Şi eu, ca neroada... Ce-mi pasă ! le-a spus, nu se mai şterg. N-o să mi le scoată nimeni din cap. Bineînţeles că n-o să arăt, n-o să leşin, n-o să dau ochii peste cap. Mulţumesc moderat. Ei, ai spus şi despre mine ceva, Davide ! Iar îl contrariez ? Nu, nu se aşteaptă să cad în extaz, dar sînt în extaz, şi cînd am să plec, fiindcă vreau să fiu singură — singură cu el —, şi am să ies pe poarta spitalului, am să fluier şi am să azvîrl roiuri de zîmbete, am să umplu Bucureştiul. Mi se vor roti în jur, înfăşurîndu-mă, învăluindu-mă. Dacă ar şti cît de năucă şi sleită şi proastă sînt ! Nu, n-o să ştie. Mă înalţ, plutesc somnambulă, deschid uşa...

16.

Am uitat unde am parcat maşina, parcă în gang. Cum să mă urc la volan ? Nu mă pot aduna. Sînt ca beată şi slabă, slabă, slabă... un copil mă poate răpune cu un deget. Las-o păcatului de maşină, am să viu altădată, n-o s-o fure nimeni, şi dacă o fură ? Jemanvarză, vorba mamii. Ce limpezime în aer !

Verdele copacilor atît de clar ! O fi plouat azi-noapte, sigur că a plouat. Am o logică ireproşabilă. Nu eu îmi folosesc mintea, mintea mă foloseşte pe mine. Cel mai bine e să intru în parc, să caut o bancă izolată. Vorbe de vrajă. Ca sunetele violoncelului cînd închizi ochii. Alunecă pete pe pietrişul aleii, sub castanii cu ramuri de catedrală gotică. Tristă ? Fusesem fericită. Fericire ? Slăbiciune ! Din adîncuri se ridică un abur de amărăciune. Hai să stăm, să ne reculegem. N-am nevoie să gîndesc, îmi ascult inima. Inima nu crede, inima e mai deşteaptă, mintea se lasă prostită. Că a fost inspirat ? Cine nu poate fi ? Inspiraţia e inventivitate. Inima mea nu crede. De ce ar inventa ? Un ludic ? Ochii i se fac dulci, dar dincolo de dulceaţa aparentă — am şi făcut-o aparentă ! — ceva la pîndă. Banchiza sfidătoare, somnoroasă, crudă. Ce sentiment clasic ? Sentimentul mandarinului obosit de mişcarea din afara lui. Sentimentul pisicii sigure de şoarecele ei, pipăind şi răsucind mica făptură cu perniţele moi ale labelor în care se ascunde o duzină — sau cîte or fi — de cuţite. Dacă e pe aşa, de ce să nu-i spunem tigru ? Asta e specialitatea noastră, să facem din ţînţar armăsar. Bine, odată readusă cu picioarele pe pămînt, să punem în acţiune şi cerebelul. Ordonat, ca un stat major, nu ca o tiribombă. Care bărbat a mai spus vreodată aşa ceva, nesilit de nimeni, într-o fază mai degrabă incipientă, unei femei ? De ce a făcut-o ? Pentru impresie, pentru şoc ? Adormirea pacientului ? Cîştigarea încrederii ? Şi mai departe ?

Avangarda unui mic echipaj se apropie de mine. Băieţelul e cîrn şi are doi nasturi negri în loc de ochi. Îşi umflă buzele, dă drumul la aer şi pufăie. Locomotivă, deci. S-a oprit. Ca atare, pufăitul nu-şi mai are rostul. Mă studiază blazat. Ce faci, Gigel ? Nu sînt Gigel. Dar cum te cheamă ? Îmi ignoră întrebarea. Mătuşă ? Echipajul e compus din mamă, cărucior

şi căţel. Mama potriveşte un scutec, alintă, căţelul miroase şi stropeşte tulpina unui copac rahitic. Nu sînt mătuşă, sînt nepoată, îl lămuresc. Ce e asta ? şi întinde mînuţa spre gîtul meu, pune un deget pe porţiunea dintre clavicule. Piele, moşulică, piele. Andrei, nu ţi-e ruşine, ce-i faci doamnei ? Uite, are ca mătuşa Marusia. Obraznicule, vino să te urechez. Îi iau apărarea, e aşa drăgălaş şi sociabil şi nu mai ştiu cum, dar nu mă las pînă nu aflu cine e mătuşa Marusia. Nici o mătuşă, aşa-i spunem noi, ne lămureşte mama, femeia care face curat. O lipoveancă. La început venea de două ori, acum de cîte ori sînt dimineaţa la slujbă. Ne-am împrietenit, păcat că ne despărţim. Pa, Andrei, pa. Licheaua, ce ochi !

Unde rămăsesem ? Că mă vrăjeşte. O fi spunînd povestea asta la toate ? Să te creadă proastele, monşer. Uite ce i-a trecut prin cap ! Nişte şmecheri, în frunte cu ăsta micu, Andrei. N-o fi aşteptat să-i trîntesc şi eu una la fel ? Pe măsură ? Identic, dragul meu ! Pînă mai zilele trecute, pînă am venit la tine ca să fiu exactă, am stat la mînăstire. Merita, merita. Nu cu faţa ascunsă în palme, nu, vai ! sînt zguduită, mă sfiesc să te şi privesc, sfîntule ! Darmite să te ating ! Va să zică, o gîscă ! Ce şi-o fi rîs în barbă. Am dat-o gata. Ba bine că nu ! Nici volanul nu-l puteam ţine în mînă. „Reculegere în parc." Noroc cu Andrei. Cum spunea „unchiul" ? Relu Poteraşu e un model ! Ideologie, morală, estetică... Rodul cui ? Al educaţiei sistematice, avizate... De bună seamă, şi al inteligenţei proprii... Bun ! Şi dacă aş deschide — hai să folosim un cuvînt mare ! — cartea vieţii mele ? Pe ce înţelegere aş putea conta ? Depinde de ce are în cap ! De ceea ce şi-a băgat, de ce i s-a băgat... Alb şi negru, alb şi negru. Mai mult negru, nu e aşa ? Mai mult negru, şi tu, cu sabia de foc tăind înainte şi în lături. Dar salturile ? Lăcusta ? Hm ! Cît alţii într-un an ! Nu, n-am exagerat. Mobilitate. Rigiditate şi

mobilitate. A doua aptitudine întrevăzută într-un anumit moment. Prima, fondul stabil, structura.

Ce pereche frumoasă ! Vin de la tenis. Fustă albă, scurtă, picioare delicate, nervoase, bustul mic. Puţin cam adusă de spate, păcat ! N-a început cînd trebuia. El, tors atletic, blugi, palma lată cuprinde mînerele ambelor rachete. Cam statura lui. Nu, e mai solid ca ăsta şi mai flexibil. Şarpe, piton. Cine-mi spunea că stau agăţaţi pe crengile arborilor ecuatoriali şi-şi dau drumul cînd apare prada sub ei ? Cei doi îşi schimbă capetele. Sîntem „noi". Am jucat tenis, am rîs, mixtul nostru a cîştigat toate partidele. Îmi strecor braţul sub al lui. Muşchii joacă sub pielea netedă, perii aspri mă gîdilă. Strîng. Încordează. O doamnă elegantă, între două vîrste, ne priveşte insistent, întoarce capul. Admiraţie ? Invidie, doamnă ! Ce să vă fac ? aşa e viaţa ! Vedeţi şi dumneavoastră ce mai e de făcut, încercaţi să vă descurcaţi. Dar nu m-am uitat atent, cine e doamna ? Ooo ! doamna sînt eu. Ce aiureală ! Ba e realitatea, cealaltă e aiureala. Scena turnantă se răsuceşte. Din nou amîndoi. Văd sala, rîndurile de loji aurite, fosa, orchestra. Venim din culise, din sensuri opuse, ne întîlnim, mă las pe spate, mă prinde, se apleacă mult, mult, pînă la pămînt. Dintr-o dată, în picioare, monumental ca o stîncă. Mă poartă pe braţe mlădios, mă ridică, se apropie de altar, sînt jertfă. Plutesc, fulg mare, alb, pe palmele mîngîietoare. Aplauze. Cortina. Îi înlănţui gîtul, nu vreau să cobor, mă ridică din nou deasupra capului şi mă duce...

Un grădinar trage furtunul pe lîngă bancă, vrea să mute aiureala aia de stropit. De ce sînt deranjată ? Desculţ, nebărbierit, ars de soare. De-abia se mişcă, se moşmoneşte dinadins, să-mi facă în ciudă. Du-te, măi omule, cu furtunul tău de-aici şi lasă-mă în pace. Am confundat actul. De fapt cădeam săgetată, hăituită de hoarda urmăritorilor şi el mă smulgea, mă purta pe umăr, fald alb de togă, îi punea pe fugă pe nemer-

nici şi blînd, duios, mă aşeza pe un muşchi verde. Izvorul susura, orchestra storcea lacrimi, el se apleca, abia atunci deschideam ochii. Voi muri, nu voi muri ? Nu mă decideam. Depindea de rezultatul examenului. Citeam în ochii negri disperare şi patimă şi, cu un oftat înmiresmat, luam generoasa hotărîre : voi trăi, voi trăi pentru tine, etern.

Pe alee trece un biciclist în goană şi încă doi sau trei. Roţile saltă peste furtun cu un icnet înfundat. S-au dus. Ba nu, se întorc. Ei, în condiţiile astea, domnilor, nu se poate visa. Mă duc la mine acasă, am să mă dezbrac, trag jaluzelele, mă întind în pat... Nu mai mănînc nimic. Parcă au rămas două ouă... sau le-am mîncat dimineaţă ? Dar pînă atunci sînt atîtea de făcut ! Să-mi găsesc maşina, să străbat oraşul, să parchez. Poate în timpul ăsta uit sau îmi trece. Cu atît mai bine.

17.

— Tulnic, băiete, m-ai speriat ! Am dus mîna la portofel, ai văzut.

— Reflexe de bancher. Faceţi cunoştinţă : doctorul Poteraşu, salvatorul ochiului meu, viitoare somitate oftalmologică mondială şi... dulcea mea soţie, Mariam.

— Foarte încîntat. (Deci ea. N-o văd bine, doar din profil. Ia să-i opresc şi să mă răsucesc, să le viu în faţă ca maniacii ăia ai pauzelor gesticulate în mersul vorbit. Unica ocazie de

a-l verifica pe Heberling.) Dar ce a fost cu tine ? S-a întîmplat ceva la întoarcere ? Îmi promiseseşi un telefon.

— Ingratitudine ! Fanfaronadă balcanică.

— Vedeţi doamnă Mariam, îşi pune cenuşă în cap.

— Singurul lucru ce i-a mai rămas de făcut.

— Ha, ha, cu o mie de înţelesuri. Eu n-aş subaprecia... Oricum, doamnă, capul plecat sabia nu-l taie. (Aplaudă, Tulnic, băiete, aplaudă. Ce te-o fi entuziasmînd atît ? Piele întunecată, talie o idee sub medie, linie discret planturoasă. Dar o severitate a expresiei... ! Masculină ? Ce masculină, bărbaţii nu privesc atît de năpraznic. Ipostaza femeii intolerante, nedispusă la nici o concesie. „Nu iert nimic !" Aviz amatorilor. Se confirmă, se confirmă, Dudule ! Ochii, noapte de păcură. Bosumflată. Obraz încremenit cu un singur mesaj. Să te rogi de ea ? Pierdere de vreme, umilinţă zadarnică. Bunătate, înţelegere ? acel „bine, treacă de la mine" ? Nimic ! Ia stai ! supărarea ei are adresă, aia pe care o ştie Dudu Heberling. Omenirea e vizată în măsura în care se face vinovată de a fi creat sursa nemulţumirii ei, şi de a o menţine. „Să nu vă aşteptaţi că am să înghit, dacă voi nu faceţi nimic, iau măsuri de una singură. Vă avertizez pentru ultima dată". Interesant, al naibii de interesant. Descoperirea îmi dă o jubilaţie artistică. Element al naturii, ce poţi să-i faci ? Îţi produce totuşi nelinişte, ca semnele apropiatei furtuni. Cerul vînăt, bubuituri depărtate, cine nu va fi la adăpost, vai de el. Poetul se scuză la modul serios. Îl bat pe umăr, nici o problemă. El are ochi senini, aproape spălăciţi. Şi o dulceaţă a boiului ! Voce melodioasă, dar mică, din gură, nu din gît. Cuvintele se înlănţuie frumos, elocinţă artizanală. Lirismul nu răcneşte, susură. Slăbiciune resemnată, reliefată în contrast cu ea. Mariam e hîrtia lui de turnesol.)

— Dar cum de nu umbli pe patru roţi ? Văd că ai tîrguit. (Ce-ar fi să încerc ? poate de hatîrul lui nu refuză.) La ora

asta Calea Victoriei e înviorătoare. Dacă am lua-o niţel în sus ? Facem cîţiva paşi prin norodul ăsta alunecos, ştiţi ca ce ? ca zahărul de trestie — tu ştii Mariam, ăla cafeniu, dacă-l aduni muşuroi, fuge la vale ; vietăţi, furnici harnice. Sau şi mai bine, hai să luăm o cafea la Uniune. (Acum e-acum. Dacă Mariam tace, s-a făcut.)

— Pe mine să nu contezi, ştii că am repetiţie.

— La Filarmonică, doamnă Mariam ?

— La operă. Coristă. Am cîteva staţii de făcut şi la ora asta autobuzul e plin ochi. Aştept pe puţin un sfert de oră. (Dar ce, îi dau lui raportul ? Trebuie să mă justific ? Nu vreau şi gata ! Încearcă să-l amestece. Încă o nadă, tot timpul năzi. Nu mai mă afişez, de cîte ori să-i spun ? Obrăznicie ! Ştii ce-o să-ţi fac ? O să viu cu ăla acasă, să te satur. Dacă vrei să dormi la bucătărie, n-ai decît. Să faci cafele, să speli vase, hahalero, jegosule !)

— O, la operă ! Frumoasă profesiune. (Se verifică, se verifică ! De unde le ştie Dudu ? N-ar fi trebuit să fiu de faţă. Mă stînjeneşte stingherea lui. Greaznică situaţie. Să-ţi spună într-o zi : gata, m-am săturat, nu eşti bun de nimic, îţi dau de ştire că-mi caut altul. Cu mine nu mai ai de-a face. Şi apoi : mi-am găsit, divorţează ! Dacă n-o faci spun la toată lumea, te fac de rîs, mie nu mi-e ruşine, ţie să-ţi fie. Cu sprîncenele astea încruntate de harap. Satîrul drept în ceafă, nici nu clipeşte. Dudu zice că ăla e aproape un pitic. În locul etericului poet ? Mă trec fiorii. La operă a zis ?) Repetaţi ? pregătiţi un spectacol nou ? Sînt pe cale de a deveni meloman. Cine sînt protagoniştii ?

— Îţi spun eu, Relu, ceva original, balet acompaniat de cor, fără orchestră, pe alocuri magnetofon. Coregrafia, Cornelia Jalova, nu Mariam ? (N-a ţinut, fir-ar să fie. Să nu-şi fi dat el seama, dar n-are cum. N-o să mă dezumflu, îmi păs-

trez buna dispoziție. Refuz nesemnificativ, de astea cu miile într-o căsnicie. Bei apă ? Nu beau ! Hai să deschidem televizorul ! Prefer să citesc ! Să le fierbem sau să le frigem ? Eu zic să le fierbem. Mie-mi plac fripte. Normal.) Am să vin cu doctorul la premieră, de acord ? (Nu se știe pe cine întreb, de fapt pe amîndoi, dar răspunsul îl aștept de la ea. Nu marșează. Nu mai întreb nimic. Afirm strictul necesar. Să mă întrebe ea pe mine și să amîn răspunsul, să ezit.)

— Mi-a părut bine, domnule Poteraşu. Dacă am nevoie, apelez. (Ce strîngere de mînă ! Bioenergie, sau cum îi spune ? Curentează, dragă ! Dar inaccesibil ! Vine el la premieră cînd mi-oi vedea ceafa. Iar nada blegului.)

— La revedere, succes ! (Nu e cine știe ce, din spate chiar comună, una dintr-un milion, din mușuroiul alunecos cum spune poetul, străzile gem de astea, viețuitoare banale, uniforme. Doar trivialul prestigiu o individualizează. Pus în scenă de ea, regizat cu sînge rece. Bietul Tulnic ! Suferință sau mîndrie ? Mîndrie în suferință. Abjecție. Totuși, nu sînt suficient de rezolut. De ce ? În mod normal ar fi trebuit să-i întorc spatele. Privirea rece, cuvîntul distant. Cînd colo ? Milă ? Curiozitate ? Curiozitate vulgară. Te faci că nu știi și nu vezi. Erotism brutal, sadic, de o cruzime... Grotele ! Întruchiparea principiului amoral. Și eu am pactizat, într-un fel. I-am dat un mic gir. Nu m-am mirat, nu m-am indignat. Deci, cale liberă...)

— Te conduc la mașină, am treabă la Uniune dar e devreme.

— Vorbeai de experiment cu corul, cu baletul... N-am înțeles bine.

— Mai mult nu știu nici eu. Ce-am prins de la Mariam. Dacă te interesează, te-anunț și mergem.

— Cine e creatorul ? N-am reținut.

— Cornelia Jalova ? Trebuie s-o ştii. Prin anii... cu vreo cincisprezece ani în urmă. Poate mai mult. Balerina aia zvăpăiată. Preferam antipodul ei, vaporoasa. Ei, ai uitat, eram puşti, poate interesul ţi se îndrepta în altă direcţie. Mie mi-a plăcut opera şi, cum vezi, m-am dedicat ei, inclusiv pe plan familial.

— Şi ? Mai dansează ?

— Nuu ! Cea mai scurtă profesie din lume, poate ăştia or fi trecut acum pe primul loc, cum le spune... cosmonauţii. Şi piloţii de pe supersonice, dar nu cred, în cel mai rău caz îi dau pe curse internaţionale. Tramvaie aeriene. Cînd am fost acum în Refege...

— Compune coregrafie ? (Ce are ăsta ? incontinenţă ?)

— Da, foarte cotată, de perspectivă se spune, deşi la vîrsta ei... Dar meseria permite longevitate creatoare maximă, şi la optzeci de ani...

— Cum arată ? O brună grasă cu faţa lată, armeancă ?

— Din contră. Ţi s-a şters complet din memorie. Blondă, suplă, cine ştie cu cine confunzi. Armeancă grasă ! ha, ha ! O excentrică, se îmbracă aproape ca un jocheu, cizme de călărie, cravaşă, capelă roşie, mustăcioară. Exagerez, exagerez. Cam masculină în gusturi, atîta tot. Curios la o balerină. Dar ţi-am spus, de pe atunci mă izbea rigiditatea trufaşă. Cum am spus ? Masculină în gusturi ? Ha, ha, grozavă butadă, am nimerit-o din întîmplare. Foarte cultă. Ceva temeinic, metodic. De mirare, se spune că balerinele seamănă cu fotbaliştii. Intelectuală în adevărata accepţiune a cuvîntului. Criticii rafinaţi îi acordă credit. Am avut şi eu ocazia. Sigură pe sine, cam sarcastică, totuşi binevoitoare. Cunoştea pînă şi biata mea operă poetică. Faptul m-a flatat, nu mai vorbesc de elogii, am intrat la idei.

— Ce ziceai de butadă ?

— A, gusturile ! Gura lumii... Nu ! Retrag ! Nu e frumos, mai ales între artişti. Ar trebui să facem din viaţa personală, intimă vreau să spun, a fiecăruia, absolut a fiecăruia, tabu. Simplul fapt de a-ţi băga nasul... abominabil. Se spune că a fost, că este curtată, foarte curtată. Curtezani, amoruri variate, pasionale, intelectuale, funcţionale etc. Vînd ce-am cumpărat. Bîrfă de culise. Invidie. Succesul lezează. În ce priveşte gusturile masculine, aici intrăm în domeniul aluziilor maliţioase, ce maliţioase ! jegoase. Mahalaua artistică te lasă rece. Cînd eşti liber, serile ? Ieşim împreună la un spectacol, la un local ? Tot abstinent ? Ar fi timpul să te dai pe brazdă. Sau afară, într-o duminică. Mi-ar plăcea să ne vedem, nu-mi prea agreez confraţii, evit să intru în orbita grupurilor beligerante. Între noi sînt afinităţi, nu ?

— Fără îndoială. O să te sun. Salve. (Unde am pus cheia ? Afinităţi ? Uite-o, afurisita ! Eu mă plasez la intelectuale, la funcţionale ? Cariura, carcasa. Va să zică aşa ? He, heee ! Ce noutăţi. Le vinde cum le-a cumpărat ? Ştie ceva, poetul. M-a tras în piept. Şi după jalnica scenă... Nu e cinic, e palavragiu, îi place să colporteze. Prin urmare, aşa. Dar ce credeam ? Şi cu ce schimbă asta lucrurile ? Cazul devine mai complex, mai enigmatic, mai picant. Vom fi cu ochii în patru. Dar ce fac, nu pornesc, dorm ? Hahalere toţi, şi în primul rînd ăştia doi, sublimul cuplu. S-ar fi cuvenit să-i iau apărarea ? În ce calitate ? Pantera însetată de sînge, pantera neagră, ea e sursa. I le spune ca să n-o creadă singulară. În fond, o informaţie folositoare şi gratuită. Bine de ştiut. Să pornim. Cum ar veni, la drum nou. Vom proceda de urgenţă la o convocare. Nu, mai bine aşteptăm, lăsăm iniţiativa, stăm în expectativă, luăm pulsul.

18.

Ce i-a venit cu Dostoievski ? E la modă. Toată lumea, Dostoievski în sus, Dostoievski în jos. Dacă sînt Ivan. Dacă sînt celălalt, chefliul, slavul torturat de patimi, sentimentalul damnat. N-oi fi stareţul ? Haida-de, o plesnirăm. Ba, nu, lasă că ştiu. eşti stareţul ! De unde a scos-o ? Dialog livresc. Vrei neapărat să pierdem timpul ? S-a uitat lung, n-a mai zis nimic. Se juca preocupată cu degetul meu. De ce mi-ai spus chestia cu femeile ? Care femei ? Cu tine şi femeile. Nu înţelegeam. Cu castitatea. Aaa ! Am rîs. Ea nu. Aştepta. Eu ştiu de ce ţi-am spus ? Mi-a venit pe limbă. Mi-am închipuit că o să te impresioneze. Insistă : N-ai jucat o scenă ? Ce scenă ? N-ai făcut-o cu un anumit scop ? Ce scop ? Aşa, să creezi atmosferă. Ce atmosferă ? Greu de cap, nu ghiceam. Nici nu era uşor. Voia să spună : ca s-o determin şi pe ea să se spovedească. De-aici, stareţul ! Să te spovedeşti ? m-am mirat. Ai ceva pe suflet ? Ai ucis om, ai schingiuit, ai vîndut aproapele, te-ai dedat desfrînării, ai sodomit ? M-a pufnit rîsul. Pe ea nu. Ochii albaştri se făcuseră de gheaţă. Zeflemeaua o ofensa. Mişcare

trufaşă a capului. Juri că n-ai minţit ? că eşti... cum ai spus. Să jur ? Pot s-o fac, dar n-are nici o valoare. Atunci nu te cred ! Treaba ta ! Începuse să mă sîcîie, vocea mi-a sunat dur. Cu o indiferenţă glacială am propus să schimbăm subiectul. L-am schimbat. M-am oferit să-i prezint un nou caz moral şi, fără să mai aştept răspunsul, am făcut introducerea. Nu mă urmărea. Faţa crispată, privirile ridicate în tavan. Mă întrerupe. Cu alte cuvinte ai stat la frigider ? Iar ? O luăm de la capăt ? Te rog să punem punct, devine penibil, mă faci să mă căiesc. Şi-a descleştat maxilarele cu greutate. Vreau să ştii... eu n-am stat la frigider. Izbucnesc vesel. Asta-i bună ! De la sine înţeles, doar nu-mi imaginam că eşti sfîntă ! Nu i-a plăcut tonul. Jignitor. Adică : viaţa ta privată n-are nici o importanţă, poate fi oricum, şi scandaloasă, ce mă priveşte. Replica lăsa loc la tot felul de presupuneri — viaţă normală, senzaţională, amorală, sordidă etc. Şi să nu vrei să afli ? Deci accepţi varianta cea mai defavorabilă. Dar mi-ar fi dat explicaţii ? ar fi acceptat să intrăm în fondul... ? Nu eram pregătit să ascult. Am eludat intenţionat. Şi totuşi am reacţionat în marginea bunului simţ. Ar fi fost de prost gust să mă mir, să mă întristez, să iau o mină gravă, ca şi cînd aş fi aflat că suferă de o boală incurabilă. Am procedat cum ştiam că e indicat, că ar fi indicat. M-am păstrat în limitele convenţiei. Ar fi trebuit să bănuiesc, să ştiu că altfel e „potrivit" pentru ea. Reflexul m-a slujit numai pe jumătate. În cazurile speciale clişeele nu folosesc. Dar pentru că veni vorba, ce m-a determinat să-i fac confidenţa ? Ciudat că nu mi-am pus întrebarea ! Elementară. Ciudat şi că n-am luat în serios interpelarea ei, că nu mi-a dat de gîndit. Minţeam că erau cuvinte oarecari, ştire de fapt divers. Am cedat unei presiuni psihice. Dar şi presiunea şi nevoia defulării şi împrejurarea favorabilă i se datoresc. Existaseră şi înainte ? M-a frămîntat vreodată, m-a împovărat ? Aveam nevoie de un

pretext pentru descotorosirea de obsesie ? Ce obsesie ? Nimic. Și, deodată, pe nepusă masă... A fost o plăcere să spun ce-am spus. N-am luat în calcul nici un efect, nici o urmare. Nici nu-i spuneam ei... asta e ! mi-am spus mie. Mă puneam în temă cu o anumită situație personală. Dar de ce n-am făcut-o pînă atunci ? Se cerea ca ea să fie de față, puteam s-o fac numai în prezența ei. Catalizatorul ! Vorbindu-i, m-am încărcat de o mare simpatie pentru ea, de recunoștință și afecțiune. Sentimentul clasic, la care m-am referit.

Cu toate că nu chiar clasic. Ceea ce mi-a adus, e o absolut necunoscută pînă acum stare de libertate. Se ridică bariere, cad ziduri, garduri, plase de sîrmă. Se topesc hamul, zăbala. De fapt poartă alte nume : timiditate, înțepenire, inhibiție. Inhibiție ! Acesta e cuvîntul. Habar n-aveam că sînt inhibat. Față de femei ? Față de mine în primul rînd, dar și față de ele. Dacă e adevărat ce spun — și în clipa de față n-am nici o îndoială — înseamnă că am făcut o descoperire senzațională. O dovadă în plus : modul de a recepta declarația ei. Vreau să spun modul exagerat de dezinvolt. N-ai stat la... ? Ai nimerit la ecuator ? ai clocotit într-un cazan, într-un cazan valpurgic — folosesc cuvîntul în joacă — foarte bine, așa e viața. Asta ți-o spune cineva care se pricepe la viață. Cum de n-a înțeles ? Haida-de ! N-am înțeles în primul rînd, eu. O să mai treacă apă pe Dîmbovița pînă vom ajunge să ne întîlnim în același punct. Dacă ne-am da mai mult silința... E cert că ea n-a emis cu ușurință propoziționea. S-a codit, a făcut un efort de voință. A aruncat-o ca pe o sfidare. Mi-a azvîrlit mănușa. Asta a fost, și eu am refuzat s-o ridic. Am împins-o cu piciorul mai încolo. Am rîs și i-am întors spatele. Curajul, adunat cu greutate, curajul ei n-a găsit ecou, nici n-a fost luat în seamă. Nu m-am oprit aici. Cînd incidentul părea depășit, cu o curiozitate frivolă, întreb : cum e viața ta intimă în momentul de față ? înțelegi ce vreau să spun ?

Erosul. Răspunde fără să stea o clipă pe gînduri. Tulburat! Motiv de mare amuzament. Zău? hă, hă, tulburat? interesant, interesant, nu intru în amănunte dar, efectiv, ce spui e demn de tot interesul. Ce-a fost asta? Am epidermă de rinocer? Nu pot pune nimic la inimă? Unde e orgoliul incisiv, intolerant? Căci, să fim sinceri, acest „tulburat" a fost un afront. O nouă mănuşă. De data asta nu aruncată jos, plesnită peste obraji. Nimic! n-am observat. Total insensibil. Ba, haz! Să ne distrăm pe chestia asta. Faţa i s-a chircit, ca la apropierea de flacără. Riduri, contururi lăsate, priviri plumburii, cearcăne verzi. Suferinţă. Vîrsta! Primul contact nemijlocit cu vîrsta. Şi atunci, ce fac eu ca să întreţin spasmul? O întreb: Tu ştii ce e suferinţa? Ai fost vreodată rănită? Nu laşi impresia. Ai un facias neobişnuit cu încordarea, trăsăturile psihice, nu cele fizionomice, sînt şterse. N-ai plîns niciodată, nu e aşa? De cînd erai de-o şchioapă nu ţi-au mai curs lacrimi? Lacrimile lasă urme adînci, arsuri, înnobilează. Tot timpul destinsă, senină, nu e aşa? înclinată spre veselie uşoară? Psihic sănătos, dar superficial. Nu înţelegea. Ce vreau să insinuez că-i lipseşte? Adîncul, draga mea, adîncul tenebros, răscolit de furtună, contracţia spiritului. Cît o face să sufere bănuiala că nu e în stare să sufere! Sînt destinsă pentru că sînt cu tine. Susţine că apropierea de mine o bucură şi o destinde. De ce să plîngă, de să se chinuie? Ce sentiment e ăsta? Şi ce plăcere e să provoci suferinţă unei fiinţe dragi, sau măcar agreate? Mentalitate de torţionar. Ne-am certat, ne-am certat la cuţite. Bine că n-ai iubit, bine că ai ocolit femeia, ai fi făcut numai rău! M-ai istovit, mi-ai luat toată vlaga. Bucuria cu care venisem mi-ai stors-o pînă la ultima picătură. Vorbea încercănată, cu gura plină de fiere. A vrut să mă lovească, să mă doară, să-mi lase o contuzie mare, urîtă. Nu, nu m-a durut, am jubilat, nimerisem unde trebuia, dobîndisem ce-am vrut. O răscolisem, o scosesem din apele

limpezi şi pure, o vîrîsem într-o mlaştină învolburată. Cruzime ? Nu, foamea de esenţă, nevoia de a pipăi straturile ei geologice, ambiţia de a extrage zăcămîntul ascuns, uraniul, de a-l smulge din culcuş cu carne cu tot, de a-l vedea zbătîndu-se însîngerat, radiind durere şi dragoste, dragoste şi durere... Ce vreau eu seamănă cu durerile facerii. Exact, asta e, să se nască din nou, să o nasc din nou. Vei fi după chipul şi asemănarea mea, nu a mea, a dorinţei mele. Mă privea hipnotizată, se scutura, nu ştiu de ce, de frică poate, vedea în mine unul din acei medici nebuni, hotărîţi să întrerupă cursul firesc al speciei, să-i strice legile biologice, să creeze exemplare noi, tipuri hiperdotate. Nici nu era nevoie, am exagerat, naşterea, renaşterea, se produc de la sine.

Ce mă interesează pe mine trecutul ei ? Clevetirile lui Tulnic, ale coristei, ale corpului de balet, ale garderobierelor şi aşa mai departe mă lasă rece. Ce-a fost a fost, altă eră, preistorie, istoria începe cu mine. Suferinţa va spăla urmele, o va purifica. Cine a mai văzut-o astfel, cine a mai iubit-o astfel ? Va uita tot, amintirea îi va fi expurgată ; ba nu, voi lăsa fostele amoruri să se micşoreze şi să se smochinească pînă la caricatură. Să le privească şi să-şi muşte buzele de remuşcare şi de ruşine, s-o scadă în proprii ochi, să se deteste, să-şi întoarcă privirile şi să fugă spre „Monument", să se ascundă la umbra lui. Recunosc, sîntem încă departe de acest ţel dar, răbdare, îl vom atinge ! Îşi apăra cu ghearele şi cu dinţii echilibrul, voia bună, ochiul critic, simţul de conservare. Am pus punctul pe i, chiar acesta e duşmanul, simţul de conservare. Şi mai e ceva, greu de zdrobit, îndoiala, scepticismul, suspiciunea, unchiu i-ar zice relativism extrem — curent filozofic aşa şi pe dincolo, în orice caz, rival al determinismului. Aici văd principalul obstacol, ochiul în ceafă, a doua privire. Indiciul scepticismului ? Labilitatea etică, mai corect a criteriilor etice. Se ascunde aici şi o insolenţă trădată de slobozenia gurii. Trînteşte

cîte una de sughiţi. Şocuri. Dar dacă tocmai asta alimentează starea mea de libertate ? Poate. Deci, atenţie ! Aş mai adăuga relativismul vîrstei. Scară mobilă. În decurs de un sfert de oră pe faţa ei se pot adăuga sau scade două decenii. Nu vîrste biologice, psihice. Ceea ce o deprimă o şi îmbătrîneşte. Sînt momente cînd eu o deprim... eu o îmbătrînesc. Dar tot timpul îi fîlfîie pe obraz culoarea frunzelor peste care a trecut prima noapte de frig. Presimţirea. Nu-mi displace paloarea luminoasă a frunzişului de început de septembrie. Că te întristează ? Nu e nimic, nu tristeţea ne deranjează. Altceva indispune, anestezicul de septembrie. Anotimpul să-şi trăiască tragismul, la coada ochilor lui să apară lacrima, privirile să se încarce de disperare, nu de nepăsare şi somn. Nu mai ştiu ce spun, şi eu mă contrazic. Molipsire. Mă duce gîndul la o jerbă de trandafiri galbeni. De ce mă obsedează galbenul ? N-a fost niciodată culoarea mea preferată. Mîine am să cumpăr un buchet să-l pun pe noptieră, să mă culc sub foşnetul petalelor grele. Să-mi picure pe obraz foaia ofilită.

Am o lanternă magică : o ţigancă în fustă roşie şi bluză de dantelă neagră, cu o floare mare galbenă în piept, dansează. Gitană. Tocurile pocnesc, degetele lovesc castagnetele cu furie. Clişeu. Nu ! este ea ! Toreadorul înclină sabia însîngerată şi înalţă bicornul cu un gest de veneraţie. Femeia aplaudă şi aruncă floarea galbenă, el o prinde. Alt clişeu. Trebuie să mai spun cine e toreadorul ? Muzică, alunecăm pe parchet, călcăm pe lalele negre şi galbene. Clişee, clişee, clişee. Cu cîtă dispreţuitoare, suverană poftă ar rîde. Mai emancipează-te şi tu, omule, mai leapădă vechiturile.

Înainte de plecare se înseninase la loc, norii fuseseră împrăştiaţi. Uimitoare putere de a uita. Revenire la umoarea obişnuită. Cealaltă, cea provocată, pasageră nu făcuse priză cu temperamentul ei, alunecase, se scursese. Mă nemulţumeşte

dar mă şi incită. Voi avea de furcă ! Nu e nimic, altfel ar fi plictisitor. Vom răzbi, va fi încleştare nu glumă, care pe care. Relaxată, luminoasă, surîzătoare, mi-a servit şi ea un fapt divers. Ştii că unchiul tău îmi face curte ? Unchiul ? Slobozesc un hohot profund, dar lipsit de veselie. Nu te înşeli ? Poate vrea să-ţi facă educaţia ideologică. Dacă te apreciază profesional, n-ar fi exclus. Are un simţ al datoriei obşteşti extrem de prompt. Rîde şi ea mut, batjocoritor. Rîs ? Rînjet ! Ce-a fost asta ? Îşi închipuie că mă răneşte, persiflîndu-l ? Că mi-a terfelit idolul ? Iar el, ce, a înnebunit ? la vîrsta lui ? Cu tahicardia aia nenorocită, cu manuscrisul în prag de a fi predat ? Ei, în ce priveşte vîrstele să fim mai prudenţi, să nu dăm cu piatra. Auzi, ştrengarul ! Se amuză şi el, o face pe cavalerul. De altfel, dacă stăm strîmb şi judecăm drept, nu văd de ce nu? Iar rînjetul, hm ! cineva i-ar putea-o întoarce. Chiar nu era conştientă ? Sau ne viza pe noi, pe noi doi ? Nu m-ar mira, calcă pe bătături cu o nonşalanţă... Ne avea în vedere, poate, doar pe cei de partea bărbătească. Şi mai urît. Se impune să-mi reprim pudoarea, e un punct vulnerabil, va deveni un călcîi ciuruit, tot timpul o să împungă acolo cu acul, cu sula. Rînjetul s-a şters cu desăvîrşire. În succesiunea neaşteptată a expresiilor. Ironie, dramă, duioşie, mister, inteligenţă. La care să ne oprim ? Şi să ne opunem ? Nu e greu de ales.

Şi are un fel de a pleca ! Din clipa cînd se ridică începe să plutească, pînă la uşă nu mai calcă pămîntul. Număr special de balet. Nu-şi ia niciodată rămas bun, nici capul nu-l întoarce. Ai s-o mai vezi ? n-ai s-o mai vezi ? Hazardul. S-ar zice că nu-i place să scormonească în ceţurile viitorului. Trăieşte sub zodia neprevăzutului. Cum o da dumnezeu, cum ne-o fi norocul, soarta. E timpul să adorm, mi-am mîncat jumătate de noapte, mi-a mîncat-o ! ori capul trebuie să îmi fie mîine limpede, mîna sigură, cugetul liniştit. Noapte bună, trăznito !

19.

Vera, să nu fim deranjaţi ! Bei ceva, Relu, cafea, suc, apă minerală ? Nu ţi-e sete ? Mie fă-mi un ceai, dar lasă pliculeţul mai mult. Nu, două bucăţi. Ştiu eu mai bine. Şi feliuţa respectivă de lămîie. Bine, bine. bine. S-a îngrăşat Vera, a început să se mişte greu. S-a făcut cicălitoare. Vîrsta, sigur. Să ţii minte de la mine, să te însori cu una cu cinşpe ani mai mică. Ha, ha, ai dreptate, ar trebui să fie pe la gimnaziu. Mai reduc zece, nu mai puţin. Da, asta e şi la noi diferenţa. Trebuia s-o fi luat cînd era mai mică. Aşa-i, tot atît am fi avut acum. Ei, maică-ta e o persoană rară, unde găseşti îmbinarea atîtor virtuţi ? Fă-te comod, eu o scot. Ale mele sînt mai grosuţe. Să stăm. Nu, eu aici, m-am obişnuit. Depinde cum îi sugerez oaspetelui. Vii direct de la spital ? Te-a surprins ? Am vrut să discutăm ca între bărbaţi. Acasă capătă caracterul unei consfătuiri de familie. Nu de-asta... Ce ţi se pare solemn aici ? Nu-mi dau seama după atîţia ani. În biroul ăsta ? de peste douăzeci. Nu sînt pentru ascensiunile rapide, spectaculoase. Încet, dar temeinic. Şi apoi, cariera de expert e altfel. Esenţialul e să păstrezi poziţia dobîndită. Semnul capacităţii. Să fii atît de bine înşurubat,

atît de necesar, încît... Nu, şi la voi la fel. Cînd vei deveni profesor, şef de clinică, ce-o să-ţi mai doreşti ? Te consolidezi, îţi înfigi rădăcinile, deasupra faima foşneşte... Un fel de stejar, un fel de stejar. O clipă, să aducă ceaiul. Ba ţin la ea, îmi cunoaşte tabieturile... Sigur, nu mai e ce-a fost. După modelul vechilor secretare, munca şi-o făcea cu pasiune. Te iubeşte şi-acuma, şi-acuma... Poate o intimidezi, oricum, domnu doctor... tu ai şi morgă, nu zic cu ea, în general. N-am spus că e rău, dimpotrivă, prinde bine. Aveam un ventilator nemţesc, da, „Philips". Păi, energia ! Dacă noi n-am da exemplu ! Şi spondiloza, prinde ceafa, rămîi sucit. Ei, nu sînt nici eu de fier. Anii ! Nu, nu mă vait, mulţumesc lui... cum e, e bine ! Să vă văd pe voi. Hai, Vera, că mi-a crescut barbă ! Păi de ce să te duci la bufet, tu n-ai ăla, eee, de ce nu-l reparaţi, frate ? Nu să-l repari tu, să... Hai că eşti bine. De ce-ai scos pliculeţul ? Bine, bine, bine. Nu ne ciondănim, Relu, trec de la mine. Tu spui un cuvînt şi ea zece. Aşa-mi place, fierbinte, dacă nu frige nu-i simt gustul. Nu, acasă nu. Ei da, ei îl sorbeau din farfurioară fiindcă-l turnau direct din samovar. Ce e, Vera, ce-ai acolo ? ooo, limonadă ! natur ? tot îl răsfeţi ? Vezi dragă, eşti protejat... (Uite, domne, într-o inimă învelită de grăsime ! Mai scoate capul cîte un sentiment... Te pomeneşti că pe dinăuntru „tot aşa" arde. Numai pe-afară s-o fi scorojit. Nici nu mi-am dat seama cînd a început să se lăbărţeze, să se vopsească, să facă guşă... Anii ! Din... Mai mult ! atunci m-am însurat eu... Copilul fusese înainte. Nu m-a iertat, n-o să-mi ierte niciodată. Deşi, după aia s-a obişnuit, se ducea la raclaj ca la manichiuristă. A fost ambiţia. Îşi juca şi ea cartea. Nu se putea, Vera, nu cadra ! Nu facem ce ne-ar place. Profesorul aştepta, degeaba mă lua el la Curtea de Conturi ? Costeliva — îi spuneai. La noi costelive sînt nucile din care nu poţi să scoţi nimic. Miezul puţin se lipeşte de coajă, îţi zdreleşti buzele şi gingiile degeaba. A naibii ! Costeliva ! Doar ochii ţi-au rămas aceiaşi, bolovănoşi.

Sînge de turcoaică. Carnea s-a dus. Ciocolata, brunurile palide, răcoroase. Cum făceai tu de nu ți se încingea macra aia grozavă? Foc ascuns, flăcările nu-ți atingeau pielea, se zbăteau în burtă, în mațe, în oase. Ai, Vera, ce mai îmi aduci acum aminte. Uitasem, e bine să uiți. S-a resemnat, sărăcuța. Cînd m-a avansat și-a dat și ea seama. M-a și înduioșat. Ai avut dreptate, Antonică, erai sortit altfel. Inimă bună ! Punea mai presus interesul meu. Lasă, Vera, noi tot împreună rămînem, ce contează pirostriile. Se înamorau de ea ca nebunii, nu mai avea chef. N-am un șef ? ce să fac cu încă unul ? Glumea cu tristețe. Nu-mi trebuie, Antonică, dacă n-a fost să fie cu tine... Cum n-a fost, Vera, nu sîntem alături ? Alături, alături, dar despărțiți de zid. Toată ziua cu tine mi-o petrec, de dimineața pînă noaptea. Da, dar în așternut cu costeliva. Prostuțo! Va să zică eu acum, după ce... Izbucnea în rîs, se înveselea. Mi-e milă și de ea, îmi mărturisea, ce înțelege ea că trăiește ? Nu mințea. Inimă largă, generoasă ! se gîndea și la cealaltă. Nu e și ea femeie ? De ce să fie lipsită de dulceața vieții ? Am dus-o bine noi doi, Vera. Ne-am înțeles, ne-am ajutat unul pe altul, nici n-am simțit cum au trecut anii. Nu ne-au dărîmat ca pe alții, nu ne-au lăsat cu buza friptă, n-avem ce regreta. Mare lucru să nu regreți, să nu oftezi c-a trebuit să te abții de la aia, de la aia. Cîți n-au fost care au înghițit în sec ? Se uitau cu jind, se frigeau. Mereu cu gîndul în altă parte, cu nemulțumirea în suflet, tot sperînd că o să pice ceva din cer... Noi nu, Vera. Cînd ai ostenit, te-ai măritat. Femeie deșteaptă. Mi-ai ascultat sfatul. Vera, ia-ți și tu un tăntălău să-ți aducă dimineața cafeaua la pat, să-ți pună papucii în picioare, cînd răcești să te fricționeze. Nu mai rîdea, pricepea că-i vreau binele. Îi era frică doar să n-o schimb. Nu te schimb eu pe tine, Vera. Rămîi cu mine pînă la sfîrșit, pînă o-i da în primire. Din partea asta să nu-ți fie teamă.

Se-apropie și ea de pensie, dar acasă ce să facă ? să se certe cu itebistul ? Stai colea, Vera, mai dăm un telefon, mai facem un ceai, o cafea, ne mai ciondănim pe înfundate. S-a înăsprit, s-a făcut cicălitoare...)

Ei, acum că ne-am băut răcoritoarele, Relu, să trecem la chestiune. Știi de ce te-am chemat ? Pentru artistă. Faci ochii mari ?... Se-aude, fiule. A dracu vorbă, știi cum se duce ? Lumea e cu ochii pe noi, cum am mișcat un deget, gata, șopa-șopa, șu-șu-șu, și-și-și. Că altă treabă n-au. Știu ce vrei să spui. Cu atît mai rău, cînd nu se face de amorul artei, cînd mai intervine și vreun interes. Sau sentimentul, gelozia, știi cum sînt femeile... te urmăresc pînă în pînzele albe, îți află și ce-ai supt de la mamă. („Bine, Ică, așa ne-am înțeles noi ? Ce-s vorbele astea ? Se poate să divulgi ? S-o compromiți pe fată ? Voi, bărbații, sînteți mai rău decît copiii, nu se poate avea nici o încredere, vă mănîncă limba, rîcîiți ca găina, pînă nu scoateți la iveală n-aveți pace. Cum dau eu ochii cu fata ? Relu nu e prost, te-a priceput de cum ai deschis gura. Mai bine luam asupra mea. Am zis că tu, ca tată, ai altă autoritate, pe urmă mă știi, sînt mai impulsivă, pun inimă, putea să mă bănuiască.") Asta că veni vorba, ca idee generală. Sînt și din ăia : ce-mi pasă de gura lumii. Cum să nu-ți pese ? Dacă ești cineva în societate și nu un terchea-berchea, îți pasă. Doar în lume trăiești, și lumea nu te iartă. Te arată cu degetul. Orice profesie ai avea, influențează. Încet-încet ți se închid drumurile. Îți lipesc niște etichete de nu le mai scoți nici cu... Nu e teorie ! Eu sînt de principiu că mai bine să pui răul înainte, să exagerezi decît să te legeni în iluzii. Ce acuzație ? nici o acuzație, dar nu trebuie să știm ? Eu, ca părinte, n-am datoria să-ți deschid ochii ? Bine, sistematic, pe puncte, și mie îmi place ordinea. Știi ce vîrstă are ? Domnule, spune clar, știi sau nu știi ? În regulă, dacă știi... În domeniul ăsta gusturile nu se discută... Deși, ca perspectivă... De-acord, nici o perspectivă,

nu insist. Te-am crezut. Ei, presupune că n-am zis, am încheiat capitolul ăsta, tu ştii, nu mă agăţ de fleacuri. („Cum fleacuri, Ică, e posibil ? Ăsta e esenţialul ! Nu-ţi dai seama că ai cedat în chestiunea centrală, că ai pierdut poziţia de bază ? Ce garanţii ai tu că nu e de perspectivă ? El e de bună-credinţă, bietul băiat, nu pun la îndoială, dar depinde numai de el ? Nu ţi-am explicat strategia ? Astea sînt toxine, Ică, nu femei, droguri, odată obişnuinţa creată, gata, cînd sîngele s-a otrăvit nu mai ai ce să faci, dependenţă totală. Tocmai asta e problema, perspectiva ! Dacă ar fi un mic capriciu, un flirt oarecare, printre altele, în suita altora, nu m-ar durea capul. Dar tu ştii cum l-am crescut, n-are nici o experienţă, e curat ca lacrima. Şi naiv. Prada cea mai uşoară, Ică, mai ales cînd are de-a face cu o vulpe. Vulpe ! Ne ia copilul, omule, şi-l distruge, îi distruge cariera, îl distruge şi pe el. Cum poţi face asemenea erori, Ică ! După cît am discutat ?") Vreau să spun, iau în considerare obiecţia şi asigurările tale. Cu toate că părerile se mai schimbă, om eşti. Situaţii noi, judecăţi noi. Ca atare, oricît n-am vrea noi, capitolul rămîne deschis. Dar să trecem mai departe. E vorba de moravuri, Relu. Tu, ca şi noi ceilalţi, nu mai nominalizez, ne-am însuşit nişte principii. După mine, ăsta e avutul cel mai de preţ, fără el, Relule, ne-am duce la fund, ne-am pierde busola, iar ca oameni sociali, ce să mai vorbim, n-am face două cepe degerate. Cine ar mai da un ban pe noi ? nimeni. Noi înşine, în forul nostru intim, ne-am desconsidera. Aici n-avem ce concesii să facem, n-avem ce să nuanţăm, aici unu şi cu unu fac doi, aici sîntem turci, Relu. Poate să zică cine ce-o vrea. Oricît de moderni am deveni, de asta nu ne atingem, asta e evanghelia noastră, da, nu mă sfiesc, evanghelia. Dacă pierdem terenul ăsta, dacă nu ne înverşunăm, totul se duce de rîpă. Principiile morale sînt temelia, condiţia progresului, principiile şi normele... Nu fac propagandă, nu te îndoctrinez, dar dacă nu ne clarificăm asupra... De acord, la

oile noastre. Îi cunoşti purtările ? E, am urmărit-o ! n-am urmărit-o, dar se ştie... Ţi-am spus, gura lumii... A, nu, am pomenit de gelozie aşa, la întîmplare. Poate tot atît de bine să fie invidie. Cum pe ce ? pe succesele tale, pe capacitatea ta. Am pronunţat eu cuvîntul femeie ? Poate, nu ştiu, fără să mă gîndesc. Te ascult... Nu ştiu, Relu, n-o cunosc pe colega asta a ta. Ce interes ar avea ? nu cred, ştii vorba : hoţul cu un păcat, păgubaşul cu o mie. Ai observat, tu, ceva, la ea ? Păi dacă n-ai observat... Domnule, ce mai încolo şi încoace, ţi-a făcut curte ? Ei, şi-atunci ? Ce-ar fi determinat-o ? Da, parcă povestea Dora într-o zi... Relaţii ? Ce relaţii pot fi între... a, tratamentul ! asta e altceva. Ha, ha, între femei... Nu ştiu, Relu, nu mă bag. Referinţe destul de compromiţătoare. Se zice că şi cu tinerii ăia de-acolo, balerini sau ce sînt... Nu, în văzul lumii. Aşa zice. Păi cine să născocească ? Zău ? Da, îmi amintesc, poetul, băiat simpatic, foarte elocvent, cult. Ce vorbeşti, domnule, nevastă-sa ? Vai de capul lui, săracu... Astea sînt ca fiarele. Dacă şi colportează, atunci... N-am ştiut, de unde să ştiu ? („Ce-ai făcut Ică, ai stricat tot, tot, tot ! Ne-ai dus de rîpă. Doamne, dumnezeule, ce dezastru. Numai în gropi. Dar cum e cu putinţă să te laşi prins în halul ăsta, dezarmat, îmbrobodit ? Ai capitulat fără să tragi un foc. Te-a paralizat, a făcut din tine ce-a vrut. Acum trebuie luat de la început. Pe tine nu mă mai pot bizui. Pe nimeni nu mă pot bizui. Pînă şi Gelu, pînă şi Gelu... Şi el a căzut în capcană. Băiatul cel puţin are o scuză, e inocent, dar el ? om bătrîn ? N-are nici unul nici o scuză. Două victime deodată, îţi imaginezi în ce situaţie ne aflăm ? Şi acuma şi tu ! Le ţii isonul. Nu treci la rînd, să faceţi un cortegiu ? La intransigenţa şi prestigiul tău, Ică ? Se poate ? La soliditatea ta ? De necrezut. Am să mă gîndesc, am să-mi adun puterile. N-am energie să mă răfuiesc şi cu tine, nu pot să mă lupt cu toţi. Pe ăştia bătrîni vă las în plata domnului, dar copilul, copilul nu-l dau, n-are să intre pe mîinile depravatei

să știu că-mi pun capul pe șina trenului. Mai bine pe-al ei, pe-al ei...") Mă băiatule, m-a luat o durere de cap ! De ce mă băgați voi în chestiile astea ? Poate ai și tu dreptate, dar vezi, maică-ta se perpelește, știi cît e de prăpăstioasă, cu sănătatea ei... neurologul mi-a spus că e cu nervii la pămînt. Da, mi-a telefonat. Face abuz de somnifere. Încearcă și tu s-o liniștești. În locul tău aș avea o explicație și cu doctorița. Ba nu, ba nu, să nu te pui ăl cu coarne. Las-o în plata domnului. Cît despre artistă, mai gîndește-te, cercetează și tu pe cont propriu. Dacă se verifică, știi singur ce ai de făcut. Există un orgoliu bărbătesc, nu mai vorbesc de reputație. Și-apoi principiile, Relu, cum ți-am spus, noi nu ne putem permite concesii în această direcție.

20.

Bună Dudule. bună Pați. Nu sînteți primii, v-au precedat eminentele noastre colege, mai harnice. Și săritoare, că fără ele... Ciudat, ambii se sărută pe obraz cu Drina și Constanța. Mie mi-au pupat mîna. Reținere, sau ce ? Și dacă reținere, de ce natură ? E mai mult sau mai puțin ? Să concedem deocamdată că e mai mult, deși subtilitățile acestui protocol îmi scapă. Băieți, să vă punem ceva în paharele alea, că v-oți fi fript. Ar fi fost mai indicat seara, se mai răcorește, dar din motive de austeritate profesională. Sîmbătă ne-am fi putut permite, dar n-am îndrăznit, week-end, aveți și voi socotelile voastre, familii.

O să ne descurcăm cum putem. Aş prefera să nu se observe că sînt crispată. Ca o puştoaică ce-şi ascunde complexele la prima aniversare cu băieţi. De fapt, e chiar prima de acest gen, dar ei n-au să ştie. Cine deşurubează dopurile ? Sînteţi la fel de experimentaţi. Da, avem şi gheaţă, avem şi lămîie. A ! sună, vrei tu Drina... Mersi. Bună, Credule, bună, Hariton. Era cît pe ce să-i întreb : de ce singuri ? Şi ăştia îmi sărută mîna, parcă ar fi vorbiţi. Cu Drina şi cu Constanţa, degajaţi. Impun, intimidez ? Aş vrea să reînnoiesc scuzele mele, copii, nu v-am invitat cu jumătăţile, care aveţi, bineînţeles, dar condiţiile modeste... Ceva strict colegial, frugal, studenţesc. Mersi, mersi. Realmente cred că sînt bucuroşi. Nu chiar studenţi — mai ales Paţi, Credu — dar pe aproape. Îşi toarnă fiecare, da ? Am şi pepsi la rece. Aici am gafat. Poate tu, Hariton ! Bineînţeles că nu. Pe fete nu le mai întreb. Ţi-e foame, Paţi ? A, tu n-ai mîncat de prînz. Iartă-mă, te rog, aduc îndată. Sigur că da, ce credeai că bem pe burta goală ? Frigiderul e bine garnisit. Nu, Constanţa, fii serioasă, mă descurc singură. Dacă vrea careva, pînă mă întorc, să apese pe buton. Ceva bun, ultimul răcnet, răcnet la propriu, să ştiţi. Mă uit la ceas, de faţă cu ei mi-a fost ruşine. Va veni, nu va veni ? N-am pe ce să ghicesc, mi-ar trebui o crenguţă cu frunze de salcîm. Se poate şi altfel. Număr, şi dacă pînă ajung la cinci ei pun casetofonul, vine. Sau pe pătrăţelele de la mochetă, da, nu, da, nu. Nu, nu mai am gustul jocului. Pînă acum n-a întrebat nimeni. Poate nu e încă momentul, poate numai eu... Firesc ar fi să mă pronunţ prima, altfel bate la ochi. Ca o bună amfitrioană, egal de atentă cu toţi... Nu, mai las, mi-e teamă. O inflexiune necontrolată a vocii, cine ştie ce detaliu... Ăştia sînt vulpoi, nu mai vorbesc de ele, vulpile. Doar n-o să-mi facă asta, mi-a promis, ar fi... O, ce le sticlesc ochii, au mîncat, n-au mîncat, le curg balele. Cred şi eu, aşa ceva n-au mai văzut, rodul îndelungatelor mele

agoniseli furnicăreşti. Şi dacă întîrzie ? Ăştia topesc tot. Da copii, icre roşii, salam de Sibiu, şvaiţer, măsline. Eee, treaba mea, relaţiile mele, şi n-am terminat, o clipă, o clipă, Constanţa eşti bună ? da, dragă, filé de şalău. Şi mai ce ? Muşchi ! rece ! de vacă ! la cuptor ! Ha, ha, ha, ha, mă măguliţi... Dar ce dumnezeu întîrzie aşa ? Poate dăm mai încet casetofonul ? Ce zici, Drina ? M-a punctat cu coada ochiului. Da, vreau să aud soneria, asta vreau, ei drăcia dracului. Bănuieşte cineva ceva ? Altfel n-ar tăcea toţi, nu s-ar face că nu-şi aduc aminte de el. Tocmai de el, vezi bine ! parcă ar fi a cincea roată la căruţă. Ei şi, dacă bănuiesc ce ? De-asta nu mai pot eu !

A sunat ! M-am roşit. Ce dracu de circulaţie am ? Într-o fracţiune de secundă sîngele năvăleşte în toate capilarele, ca pătlăgica mă fac. Şi acest leşin de la inimă. Poftiţi, poftiţi ! O să vă legăm lingurile de gît. Nu ştiu ce bălmăjeşte, explică probabil, lasă-le dracu de explicaţii, ai venit ? ăsta e esenţialul, restul egal cu zero. Îţi mulţumesc, dragul meu, mi-ai dat tu ceva emoţii, dar... Acum îl iau ei în primire, îi fac galerie. Doamne, nici nu ştiu ce-a făcut. Mi-a strîns mîna ? mi-a sărutat-o, mi-a luat umerii în palme ? Nu mai ţin minte, mi s-a şters din cap, m-am tîmpit. Florile lui nu le pun în vază, îmi tremură mîna. Bine că a apucat bunătăţile, el se pricepe, el ştie să aprecieze. Acum putem să-i dăm drumul. Nu se miră, dar privind farfuriile îmi oferă un surîs admirativ. A, am uitat ! ce bea el ? Relu, un whisky, un gin ? Deloc, deloc ? Nici o picătură ? aşa — îmi iau inima în dinţi — ca să-mi faci mie plăcere ? de ziua mea ? Ooof ! Dar ce ? pepsi, apă minerală ? Şi una şi alta ? ha, ha, faci şpriţ. Bine, îndată ! Reci, reci. Se poate să nu-i fi spus nimic ? Mă în-do-iesc. Măcar despre tratament, cum să-l treacă sub tăcere ? Şi la spital ! Cel puţin o soră, dacă nu toate, trebuie să-i fi suflat. Ştie, cu siguranţă. Cum vede el chestiunea ? Poftim, poftim. Eu zic să

ne punem pe treabă, copii. Împinge tu asta dincolo, Drina... Vrea cineva să stea ? Şi eu am zis că e mai bine în picioare. Cine se socoteşte bătrîn trece pe canapea, pe un fotoliu. Nu e nimeni bătrîn ? Spargem munţii în pumni. Mai m-am liniştit, acum să las lucrurile să decurgă de la sine. Ciocnesc, ciugulesc, se stăpînesc. Deocamdată. După al doilea whisky se vor bate toţi dracii la gura lor. În sfîrşit, Paţi vede interiorul. Dar ştii că e frumos la tine ? Aşa cameră mare la bloc ? E d-ăla făcut în cooperare, sau cum se spune ? Toată lumea cercetează. Iluzie optică, Paţi, dimensiuni aproape normale. Dudu le dă explicaţii. Voi nu vedeţi că lipseşte mobila obişnuită ? A ieşit un living pe cinste. Ştiţi unde am mai văzut ? la Lebăda. Porc e Dudu Heberling ! Ce mă amestecă pe mine cu Lebăda ? Aia la care îl invita pe Relu. Dinadins a aruncat-o, măgarul ! Le place biblioteca de paltin natur, sculptată cu motive naţionale. Cum s-a nimerit exact pe măsura peretelui ? — întreabă careva. Asta e tot schepsisul şi şarmul — apreciază Heberling — imbracă peretele principal în mod elegant şi economiseşte spaţiul. Mobila de bază, cît are în adîncime ? nici jumătate de metru, treizeci de centimetri. Bine, dar toate la fel ? se miră prosteşte Hariton, biblioteca, dulapul-bar, canapeaua, fotoliile, măsuţa ? Pînă şi mocheta ? Se vînd aşa asortate ? Nu-i răspunde nimeni, se rîde cu subînţeles. Sînt pe comandă, Hariton. Aaa ! Dar să tot dansezi aici, fraţilor ! Şi dincolo ce e ? Fetele ştiu, dar nu prea le încîntă interesul stîrnit de apartament. Dacă vreţi, vă arăt. De-afurisită, să le fac în ciudă. Aici, bucătăria. Da, tot paltin, nu prea aveţi ce vedea. Aici dormitorul. Iar roşesc. Paltin, paltin şi ăsta. Nu ştiu exact, Credu, de undeva din zona subcarpatică. Tata, da. Asta e o cămăruţă de studiu. Ce studiu, sare Paţi, camera copilului. Ceilalţi vociferează. Roşesc dar mă gîdilă plăcut. Trecerea în revistă, aluziile mă ung la inimă. El vede, aude ? Bagă la cap ? O, mi-a

reuşit de minune. Ne întoarcem. Cum am prevăzut, au devenit lupi, lupoaice. Hăpăială, gîlgîituri, exclamaţii. Bine ai spus, studenţeşte, rîde Hariton, curăţind pieliţa de pe salam. E luat în balon. Chiar de-astea mîncai tu în studenţie ? Sărăcuţu, cum deschide gura spune o prostie. Relu e în faţa mea, la celălalt capăt al dulapului-bar. Nu se prea înfruptă, a trecut pe acasă, probabil. Ni se întîlnesc privirile. Îi ţin piept. Sau el mie. Mi le plec prima, dar printre gene îl zăresc. Mă măsoară, îşi plimbă ochii pe rochia mea albă de şantung. Întîrzie, întîrzie mult. Parcă mă descoperă. Nu mă despoaie, ştiu cum e atunci, ochii lui se despoaie, se ia o pieliţă de pe ei. Răspunde absent cuiva, dă din cap, surîde. Ce-o fi cu el ? Au vorbit, precis au vorbit. Minunată femeie ! I-a deschis ochii. Şi-a găsit oftalmologul potrivit. Îi vindeca el pe alţii, dar pe el nu se ştia orb. Chipul i s-a îmblînzit, sprîncenele nu mai sînt aşa strînse, nici buzele împietrite, pielea iradiază. Uimitoare schimbare. Asta să fie cauza ? ar fi fantastic ! Nu ştiu, nu ştiu, să nu-mi dau frîu, prudenţă ! Stăpînire de sine şi observaţie atentă, ochii în patru. Voi afla cu încetul, cu precauţii, orice greşeală poate fi fatală. Mă priveşte din nou, îl las în pace, nu-l tulbur. Bunăvoinţă, un pic de căldură şi interes, da, interes ! Doamne, dacă aş şti !

(„Dar eu ştiu ? Am sentimentul că o văd pentru prima dată. Asta e Jana Galescu ? Ochelarista, rătuşca, pisăloaga ? Tocurile înalte să fie de vină, schimbarea mersului, paşii mai mici, mai elastici ? Nu-s numai paşii. A ieşit deodată la iveală o femeiuşcă de toată nostimada. Ochii miopi au adîncime, plutesc languros. Nas fin, nări transparente gata să freamăte, buze roşii răsfrînte, gîtul graţios arcuit, umerii plăpînzi se armonizează cu bustul sculptat. Rochia se întinde ca o tobă pe bazin, nu rochia, pîntecul. Unde au fost pînă acum ? Cum poate să stea atîta timp ascunsă o femeie ? Nu era decît un medic de sex feminin. Uite ce linie face pieptul şi spatele cînd se apleacă

şi întinde braţul. Îşi scutură părul ca o iepşoară cu coama tăiată scurt. Un fluid şerpuieşte în jurul formelor, cheamă, îmbie. Biologia ! Geloasă pe artistă ? Jana Galescu, geloasă ? de ce ? Mama, ea a cules informaţii, singură. Dar o simpatizează, mi-a împuiat capul cu ea. Poate de-asta a pus în circulaţie... Totuşi Jana nu e străină. Cum îşi permite să spioneze, să colporteze ? Sînt revoltat ? Nu, mă amuză, ba mai ştii, mă măgulеşte. Haida-de ! Sensibil la... la ce ? Trufia ţapului căruia i se dă tîrcoale ? Drina îmi şopteşte ceva la ureche. Ce spui, Drina ? Aprob, deşi nu înţeleg. Răsuflarea caldă îmi mîngîie obrazul. Părul îmi atinge fruntea. Îşi apropie buzele de urechea mea, urmează poanta, desigur, rîde, rîd şi eu. Mărunţică, Drina s-a ridicat pe vîrful picioarelor şi s-a sprijinit cu mîna pe umărul meu. Acum mă împunge cu un deget, pasămite să-mi prelungească excitaţia hilarică. Ochi perverşi, carnaţie înfloritoare. Pieliţa mată, de fruct, exală o mireasmă dulceagă, ameţitoare. Decolteu adînc, bust plin, molatic. Ce dumnezeu, şi asta e femeie ? Drina ? Aiurita, hlizita, palavragioaica ? Şi asta emite efluvii ispititoare ? Ceilalţi văd, simt ? Sau au canalele obturate, cum le-am avut eu. Ce e apetenţa asta ? Revelaţie erotică ? Stare trecătoare sau... Foarte neplăcut... şi foarte plăcut. Ia să mai încerc. Constanţa. O chem eu : Constanţa ! Vine, ce-am să-i spun ? izbucnesc în rîs, am să îndrug ceva, asta e problema ? Au băut, sînt înfierbîntaţi, inflamabili. Pînă vine, mi-o recapitulez. Grăsană, aderentă, agasantă. Copilăroasă, buflei. Rîde, nu mă întreabă de ce am chemat-o. Gropiţe în obraji, gură cărnoasă, dinţi sănătoşi, dezveliţi impudic. Nu aşteaptă să-i spun nimic, vorbeşte prima. Rîs concupiscent, gură mobilă, pregătită să muşte. Ce e cu mine ? obsesii ? Ce piele e asta ? Rochie înflorată, trup opulent, darnic. Şi rîde şi rîde cu gropiţe în obraji şi cu o salivă sidefie, sclipeşte smalţul dinţilor, sclipesc buzele nefardate. Ochioasă, iubăreaţă, generoasă. Deci,

dispoziţie generală. Respir uşurat. O scurtă, neînsemnată criză. Dar ce-a provocat-o ? Ceva hormonal, vara, vocea orgiacă din casetofon, aburul alcoolului, vibraţia din jur ? N-ar trebui să fie invers ? Ba da, după cîte mă cunosc, asemenea ambianţă mă îngreţoşează. Rămîn limpede şi critic, nu pătrund pe lungimea lor de undă. Ah, ştiu ! Ea ! Ea ! Magnetismul ei mă ghidează de la distanţă, mă predispune, îmi ascute simţurile. Uite, femeia, şopteşte, uite femeia ! M-a conectat la un rezervor, mă încarcă de tensiune. Le privesc cu plăcere, curiozitate, uimire, bunăvoinţă. O face în scopuri strict personale ? mă antrenează, mă încălzeşte ca pe sportivi, îmi încinge sîngele, mă pregăteşte pentru partida cu ea. Prostii ! Cum să mă teleghideze ? A spart crusta, am devenit vulnerabil. Slab, ca orice bărbat.")

Nesimţitele, şi la mine în casă se bagă în sufletul lui. Pe Drina pot s-o mai înţeleg, văduvie, boală grea. Dar să-şi găsească altul, nu-i e ruşine, pe el a pus ochii ? el e de nasul ei ? Şi scîrba de Constanţa ? tontul ăla de bărbatu-său nu vede ? Cineva ar trebui să-i sufle, cască mă ochii, ai grijă de femeie că se freacă de toate surtucele. Credule, invit-o pe Constanţa la dans, hai, că e mare amatoare, te rog eu ! Aşa, deplasează-te, dezlipeşte-te, pentru tine e tot aia, bărbat să fie. Dansează, Constanţa, nu fi şi tu aşa călugăriţă, dacă se supără soţul tău mă chemi pe mine, pledez eu. Malaca, e încă o dată cît Credu şi nici nu-i pasă că ăsta are dinţii stricaţi şi o pleaşcă de mustaţă pătată de nicotină. Ce bărbat şi ăsta, mereu cu ochii urduroşi, parcă s-a sculat din somn după beţie. Drina îl ia pe Heberling. Foarte bine, fii realistă ! Heberling se încruntă : să nu-i trîntească una, mitocanul ! Ezită, dar se lasă tîrît, şi-a luat o mină sarcastică, cine ştie ce mojicie îi spune, vreo aluzie scabroasă la ce-a fost între ei. Lasă că nici alea pe care le schimbi tu mereu nu sînt mai breze. Şi acum, picioa-

rele mă duc singure, sînt partea mea de trup cea mai curajoasă, după picioare am să mă iau întotdeauna, inima e prea sperioasă, capul prea calculat. Şi apoi e ziua mea, nici un risc să fiu refuzată. Domnu doctor îmi face onoarea ? Cum oi fi arătînd ? convenţională cum îmi propun, colegial-modernă, sau leşinată şi hămesită cum sînt în realitate. Îmi ia mîna şi mă prinde de mijloc voinicește, dar ceva îmi spune că nu e în apele lui, nu e Relu cel de toate zilele. A intrat o moină în el, o briză călduţă, gheaţa nu mai ţine, s-a subţiat. Obrazul nu are imobilitatea uscată a lemnului, observ mici tresăriri, iar pe piele se joacă o undă. Palme blînde, nici reci, nici fierbinţi, ocrotitoare. Cum e ochiul mamei, Relu ? A, am uitat să-ţi mulţumesc, eşti foarte amabilă, se pare că irigaţia s-a mai îmbunătăţit. Da, un vasodilatator intracranian foarte bun, de altfel de la tine îl ştiu. Nu asemenea vorbe insipide aş vrea să schimbăm. Pentru prima oară sîntem atît de aproape, palma pe spatele meu, muşchiul mi se mlădiază sub degetele lui. Oricare alt subiect ar fi riscant. Un gînd lăturalnic mă convinge că sînt înţeleaptă, pe ce altceva să păşesc dacă nu pe puntea de legătură cea mai solidă ? Deocamdată e preferabil s-o punem între noi pe doamna Poterașu, să ne lipim amîndoi de ea ca de un glasvand, să ne privim prin ea. Pînă într-o zi, cînd o să cadă de la sine, şi nimic n-o să ne mai separe. Nu vreau să te influenţez, Relu, dar ar fi bine să faci ceva ca s-o dezobişnuieşti de barbiturice. Plimbări de seară, duşuri. Tace. Poate am abuzat, e totuşi mama lui, astfel de sfaturi... Ah, cît pe ce s-o fac fiartă, îmi muşc limba — nebuno, vrei să mă nenorocești ? — să-l întreb dacă a mai fost la operă. Mai bine tăceam... de ce să tulbur tăcerea ? O pereche mută dansînd, asta are semnificaţie. Sînt o naivă, există un anumit limbaj al cuplului, simplu ; nu se învaţă nicăieri, te naşti cu el. Îmi dau seama că trebuia să-mi scot ochelarii. Altfel semnalizează ochii liberi.

Lumina refractată pe lentile îmi acoperă, îmi deformează privirile, degeaba îmi ridic capul, ochiul e izolat, claustrat. Ce greşeală ! Îmi lipseşte exerciţiul instinctului. Nu-mi mai pot permite. Dacă i-aş lua o scamă de pe rever... Stupid. N-am să fac nici o mişcare. Cum e, e bine, de ce să stric atmosfera ? S-a terminat banda. Sînt gazdă. Cu tot regretul... Nu-mi mulţumeşte, nu-mi sărută mîna, dar mirarea luminoasă de pe faţa lui, păstrată intactă de la început, valorează mai mult.

E timpul să aduc îngheţata. Drina se oferă să mă ajute. Bine, Drina. Gîfîie uşor. De efort fizic sau de ce ? A transpirat, are un miros de animal sălbatic, de ciută în călduri. Muierile astea sînt periculoase, nu mai îmbătrînesc odată ? Fii tare, Jana, nu te speria, toate pericolele pot fi înfrînte, depinde de tine, tu să fii pericolul principal. Îngheţată de căpşuni, copii, făcută de subsemnata. Uite ce pofticios e, îi sticlesc ochii. Îi plac dulciurile. E bună ? Ce complimente ! Paţi s-a abţiguit, a început s-o dea pe anecdote. Crai bătrîn, fanat, zaharisit. I s-a lăsat guşa, pungile de sub ochi s-au îngreunat. Nu e o relaţie prea fericită. Dar ei n-au nici o înrîurire asupra lui, nici Paţi, nici Heberling. Îi tolerează. Nici pe astea nu le preţuieşte. Altă dată vom schimba constelaţia. Vom medita, vom face opţiuni. Hariton povesteşte dezlînat, poticnindu-se, ce a aflat astăzi de la o pacientă, că soră-sa i-a furat logodnicul şi s-a măritat cu el. În chestiile astea nu există soră, frate, nici mamă, diagnostichează Dudu. Acum o să-l stîlcească Relu, cum de nu-şi dă seama că intră în gura lupului ? Uite ce-am să fac, am să-i dau eu replica. Interpreta lui Relu. Bravezi, Dudule. Nici chiar tu nu poţi concepe să-ţi bazezi viaţa pe iapt. Să presupunem că n-ai remuşcări, nu-ţi pasă că nu ţi se cuvenea ţie şi aşa mai departe, dar una e să jefuieşti obiecte şi alta fiinţe omeneşti. Dacă morala te lasă rece, un calcul elementar îţi spune că asemenea investiţie n-are viitor. Persoana care

s-a lăsat furată, mai devreme sau mai tîrziu se trezeşte şi te fură ea, în celălalt sens. Îşi ia înapoi drepturile. Din punct de vedere moral însă... Ce uşor e să perorezi despre morală, cuvintele se înlănţuie singure, se grupează de la sine în fraze tip. Sînt ascultată cu deferenţă, sîntem la mine acasă, e ziua mea. Relu nu reacţionează, cum mă aşteptam. Lîncezeşte. Paţi a terminat de turnat ultimul rînd, scurge sticla de gin, cealaltă e goală demult. Graţiile astea două, sugative şi ele. Ţin ale naibii, eu m-aş fi făcut turtă. A început să se întunece. Hariton Chiaua dă semnalul, e cel mai simţit. Ce inepţie. Mi-ar fi convenit să-l dea Relu ? Chiar i se potriveşte lui Hariton. Infantilul, pruncul, pe el mă pot bizui, sînt convins că ţine la noi, s-ar bucura să ne vadă împreună. Haritonel, ochelaristul, eunuc simpatic şi credincios. Am să-l pun să-l păzească, să stea lîngă uşă cu jungherul la brîu. Îmi sărută toţi mîna, acum am să fiu atentă, nu, el n-o face, dar mi-o reţine şi îmi spune ceva, îi caut ochii, sînt îngăduitori, veseli, e mulţumit că a venit, o simt, o simt, se va gîndi la mine, abia de-acum încolo creierul lui va începe să prelucreze impresiile, şi impresia dominantă este cert favorabilă. La revedere, la revedere. Uf ! a fost greu ? Da de unde, mă speriasem ca o nătăfleaţă. Victorie... Primul pas, primul pas a fost făcut. Ce gărgăuni îmi intraseră în cap ? Cînd o să apară o femeie în viaţa lui mă retrag ! Copilării ! Abia atunci trebuie luptat cu toate forţele. Resurse nebănuite ies la iveală, se mobilizează rezerve noi. Fără asta aş fi continuat să fierb în zeama mea, să dau tîrcoale, să picotez.

21.

— Plecai ? Am nimerit prost, nu reuşesc să ţin minte programul vostru. În imaginaţia mea sînteţi tot timpul la datorie.

— Nu plecam, veneam. M-am întors de la un consult, îţi mulţumesc foarte mult pentru vizită, în realitate aşa sîntem, sfeşnici la datorie ; astăzi, de pildă, voi fi aici şi noaptea. Încep să cred că-ţi procuri orarul, nimereşti cînd sînt de gardă, simplă întîmplare ?

— Nu e întîmplare, ştiu tot, mi se pun la dispoziţie şi fişele voastre personale. Ia să te văd în haine de oraş. Îmi zburleşti părul. Îmi mănînci rujul, voi n-aveţi cantină ? Îmi placi mai mult în alb. Schimbă-te ! Să ies afară ? nu ies. Vreau să văd dacă te ruşinezi de mine, te ruşinezi ? te ruşinezi. Tovarăşe, fii serios, potoleşte-te. Am citit pe uşă : vizita între orele cutare şi cutare. Astea sînt vizitele voastre ? Ce pramatii, am să vă reclam la minister. Răspunde şi tu : asta nu e nimic, să vezi programul de vizite la domiciliu. La domiciliu ? Proastă sînt, îmi consum benzina mea. Nu mă inviţi să stau ? mă ţii în picioare ? halal gazdă. (L-am năucit. Eliberarea de toxine psihice, descărcare nervoasă. Melița toacă. Primele 5—10

minute, cele mai grele, nu pot sta locului, mă agit ca în cuşcă, trec de la una la alta. Nu-l las nici să deschidă gura, numai furnicături peste tot, habar n-am ce spun, ce fac. Şi el e surescitat, ce-o fi asta ? Ne luăm în posesie ca sălbaticii sau cimpanzeii.) Hai să stăm. Chiar nu te schimbi ?

— Uniforma mă dezavantajează. „Vizită", cum ai zis. Tot timpul sînt tentat să-ţi întorc pleoapa, să-ţi dau un probar de litere, să chem sora să-ţi toarne dilatatorul. N-ai remarcat că astăzi am intrat mai bine în rol ? am fost mai civil ? (Nu glumesc ! e o schimbare şi nu puteam s-o definesc. Asta, civilitatea, descotorosirea de reflexul profesional cu reversul său, impresia că am în faţă pacienta — cum să strîngi în braţe pacienta ?)

— Nu, n-am remarcat, ce înseamnă la tine mai civil ?

— Prea complicat...

— Atunci, lasă. M-a condus doctoriţa Jana Galescu. Da, pînă la uşă, dar de ce te miri, am discutat o mulţime, începem să ne împrietenim. Rîzi ? Ce fiinţă e ? Dar ce zic ei de mine ? Îmi dau impresia că mă ocrotesc.

— Şi ea ?

— Şi ea. N-ar trebui ?

— Ba da, întreb.

— Îţi place ?

— Medic serios.

— Uite cu ce-mi pierd vremea. Ştii că draperia, uşa, camera obscură mă complexează ? M-ai dus şi pe mine acolo ? nu mai ţin minte. Pardon, mi-am revenit, nu se putea, aici e profesorul. Apropo, cînd se întoarce ? După mine, să stea tot anul. Îi voi adresa calde mulţumiri. N-o fi cineva ascuns acolo ? Aici le duci tu ? nu răspunzi ? Ia să vedem. (De ce mă atrage camera obscură ? E un mister ? misterul lui ? Bîjbîi, mă aşez pe canapea. Nu cumva, fără să vreau, în glumă, ating un adevăr ? Prea e proprie pentru aşa ceva. Gelozie ? Geloasă

infectă ! Totul în acest spital e făcut să-l momească, să-l înghită. Unghere întunecate, femei în alb, acest alb neutru ! mai mult le dezbracă. Aproape nuditate. S-a aşezat lîngă mine. Mă strînge altfel, molatic. Dinadins am venit ? L-am atras în cursă ? Chiar mă răstoarnă. O ia în serios. Are deprinderea. M-a trombonit. Capul mi s-a îngreunat, ameţeală, îl împing uşor, mă reazem de el să nu cad, se poate cădea şi din poziţia asta ? Tresar.) Ce-a fost ?

— Nimic, o uşă.

— Ce uşă, n-a deschis cineva ? (Mă ridic înfricoşată de-a binelea. Zgomotele astea ! Te trezeşti cu un cap străin. Mă răstoarnă la loc. Mă zbat. Nu mai e molatic, mă ţine ca în menghină. Mă înfurii, mă simt hăituită. Am uitat cine e ! mîini de bărbat tari, încăpăţînate. Şi pocnetul uşii în cap.) Te rog să mă laşi, pleacă, ţip, nu rîde, nu glumesc. (Îmi înfig unghiile în degetele lui, am să-l pălmuiesc, strînsoarea slăbeşte, mă ridic şi fug la lumină, îmi potrivesc bluza, jacheta, părul. Ce caraghioşi am fost, eu în special, dar şi el. Izbucnesc în rîs. Tu nu rîzi ? Eşti încruntat, o ! prostănacule, n-ai simţul umorului ? M-am speriat, asta a fost, pe mine sperietura mă paralizează.) Dacă ne-ar fi văzut cineva s-ar fi tăvălit pe jos.

— Te amuză ?

— Pe tine, nu ? Imaginează-ţi, dacă ne fotografia în lupta corp la corp pe întuneric ! Domnul doctor violînd o artistă, o pacientă respectabilă, profitînd de suferinţa ei, de bietul ei urcior. Ha, ha, ha, ha.

— Ştii cum erai ? Ca un şoricel prins în gaura cașcavalului. Un şoricel isteric. (Dar la operă nu ţi-e frică ? Acolo închizi cu cheia ? Dacă bate cineva în uşă îţi ţii răsuflarea, v-o ţineţi ? Sau acolo se respectă consensul. Cine să bată ? cel de dinainte, cel ce-şi aşteaptă rîndul ? Nu, acolo nu e nimeni curios, respect reciproc, neamestec în treburile interne. Dar de ce la operă ?

nu aveţi apartamente, garsoniere ? O faci pe fecioara, doico ! îi creşti pe băieţei, desfrînat-o !)

— Şoricel ? (Adică pofticios dar slab, cu nervii firavi. Aşa mă vede el ? A spus-o ca să mă pedepsească ? represalii ? Îmi administrează lovituri la fund cu varga ? Răzbunător şi rău. Ură, dispreţ ? Ia ascultă domnule, unde te trezeşti ? Cu servanta de la ţară ? Nu mă deranjează fata în casă în sine, pot fi şi fată în casă, cu condiţia ca şi tu să fii fecior. Să-i forfecăm împreună pe stăpîni, să conspirăm, să complotăm solidari. Dar tu vrei să fii stăpînul şi eu fata în casă. Nu-ţi merge, musiu. Cu mine ţi-ai găsit naşul.) Dacă eu sînt şoarece, tu ce eşti ? Pisică ? Şi ce vrea pisica ? să-mi ronţăie oscioarele, să mă rostogolească cu laba şi să-şi înfigă colţii ? Asta cu ce ar rima ? cu sentimentul clasic ? Vai, amorul pisicii pentru şoarece ! Nu cunoşteam. Clasic e amorul între pisici sau între şoareci, tu ai inventat unul mixt. Dar pe ce criterii ne-ai clasificat ? (Simt că mă ambalez. N-o să fie bine. Fără să vrea, sau poate mi-o coace demult, a nimerit punctul nevralgic. Şoarece ? Cobai, adică ? Şi el, domnul cercetător, decis, neîndurător, rece. Aparţinem extremelor ; el atotputernicilor, eu jucăriilor vii, materialului perisabil, înlocuibil.) Poţi să-mi spui după ce criterii ?

— Pot ! După criteriul forţei vitale. După ce a pus natura în fiecare. În tine a picurat. Te sperie energia, clocotul. Amorul pal, anemic, asta e vocaţia ta. Leşinătura. Sau poate s-a stins viaţa falnicei Veneţii ? (Asta mi-a scăpat. Cît de repede alunecăm în josnicie. Ar trebui să retractez, dar în starea mea nu mai e cu putinţă. De altfel, o merita. Ce sînt balerinii ei ? manechine, roboţi. Singura putere, cea musculară, şi-o consumă în salturi pe scenă. Aşa sleiţi, ea îi cheamă în cabină. Iar eu o sperii, o complexez, o scandalizez.)

— Forţă vitală ? Cultura ta sentimentală e la nivelul primitivului. (L-oi fi lovit destul ? Pentru viaţa falnicei Veneţii, nu ! De altfel am trecut la ceea ce m-am temut, la escaladare.

Nu ne mai putem opri.) A barbarului. Ar fi nevoie să mai trăiești două sute de ani, nu ! o mie, ca să mă ajungi din urmă. În comparație cu mine, de-abia ai ajuns la nivelul sentimental al grotei. Hai să zic al sclavului, al fostului gladiator nubian cu limba tăiată. Dar eu cunosc luxuria Babilonului, cultura orgiastică pompeiană, eu sînt Salomeea, Dalila, sînt Theodora, împărăteasa Bizanțului. Am dansat la Scala, știi ce înseamnă asta ? n-am plătit un sfanț pentru galerie, deși marile primadone nu se sfiau, am fost îngropată în ropote de aplauze, literalmente îngropată, înțelegi ? (De asta de ce-o mai fi fost nevoie ? Nici în clin nici în mînecă. N-are importanță ! unde merge mia, merge și suta.) Asta e, trebuie să alergi după mine cu limba de un cot și nici măcar așa nu știu dacă ai vreo șansă să mă ajungi. Pînă atunci îți recomand o adresă pe potriva pretențiilor tale. Să pui la bătaie cîteva sute de lei. Nu sînt în măsură să-ți spun în clipa asta tariful. În cazul că nu-ți ajunge salariul, împrumuți de la unchiul, sau, de ce nu ?, de la papa. (Am luat-o razna. Așa ceva nu se spune, mă privește neguros, obraz de gresie. Unde o să ajungem ? Nu știu, oriunde, nu mă privește, banda sonoră se va derula și nu stă în puterea mea să o opresc.) Știu ce-ți trebuie, cunosc o solistă de muzică populară. Nu de mine ai nevoie. Pentru simplul motiv că nu știi ce să faci cu mine. Ceea ce ai vrea e derizoriu. Nu că n-aș putea, dacă mi-aș propune, dacă m-aș convinge, m-aș coborî. Dar la ce bun ? Eu distilez esențe, prizez arome. Da, sînt o decadentă. Știi ce e o decadentă ? Tu umbli la grădiniță, mai te scapi pe tine, în timp ce eu trag pe nări, ca dintr-o narghilea de fildeș, viciul epurat de noxe, de instincte primare. Nu mă interesează animalul de țarc, domnul meu, taurul comunal, ci inorogul, sălbăticiunea misterioasă, tragică, eu pot iubi numai fiara metamorfozată liric, virilitatea plutitoare, baletul coarnelor și copitelor peste pădure, nu mugetul, ci coregrafia, reușești să înțelegi ? (Ce dumnezeului, acum s-a găsit să-mi curgă nasul ?

Scotocesc furibund prin poşetă, interogîndu-l mereu, dar nu dau de nimic. Ochii îmi cad pe o bucată de tifon uitată de cineva pe birou. Îmi oferă batista lui, o refuz cu un gest siderant. Nu-mi trebuie lucrul tău, eu trăiesc acum în mitologie.) De-ca-den-tă ! sînt o mare decadentă ! Mi-e milă de zbuciumul tău elementar, nu te mai pot înţelege, sau dacă te înţeleg îmi stîrneşti compasiunea. Te închini la idolul puterii ? Primitivitate. Cultul forţei vitale ? Puah ! Ştii ce e asta ? Fierberea tulbure, bolboroseala murdară, acră a mustului în zăcătoare.

— Decadentism ? (E feroce, te bagă în sperieţi. Pe unul mai slab de înger l-ar apuca tremuriciul. De unde ţîşneşte jetul ăsta de imprecaţii ? din trupul subţire ca trestia, din obrazul delicat cu buze de paloarea ivoriului, din ochii luminoşi şi părul bălai lins ? Decadentă ? Deci asta e, efebii muţi de pe scenă, caligrafie biologică plutitoare. De ce ? s-a subţiat sîngele ? pieptul cam plat se teme de zbucium ? Nu ştii ce e pofta sănătoasă şi ai îndrăzneala să pui la stîlpul infamiei dreptul natural al virilităţii ? Decadentism, deci ?) Ho, ho, dar asta e neputinţă, vlăguire. Paravan pentru senilitate. De-vi-ta-li-za-re ! Nimic, absolut nimic altceva. În lipsa sevelor, apă stătută. De senectute, ilustră conferenţiară, aprig procuror. Neputinţă sfidătoare. O, neputinţa dată în vileag, cît e ea de cumplită !

— Neputinţă dată în vileag ? Deci asta era, setea de a mă răni ? asta se ascundea în dosul vitalităţii ? Naiva de mine, biata de mine ! Şi eu care credeam că vorbeşti de energia pasiunii. Aşa ceva aş fi putut ierta, nu ierta, m-am exprimat greşit, înţelege, admira. Da, un elan sentimental, oricît de crud, vreau să spun de necultivat, e mişcător, fiindcă e firesc, zvîcnet al naturii. Dar vitalitatea ta poartă semnul malefic. Crudă în sensul propriu. Senilitate ! Doamne dumnezeule, ce om eşti ? Iluzii, n-au fost decît iluzii, eroarea mea, o eroare cruntă, impardonabilă. (Ce naiba am spus de-mi vine să plîng ?

Fetiţa batjocorită, urgisită, faţă în faţă cu matahala insensibilă. Să-mi adun puterile. N-am să mă las călcată în picioare, am să mă apăr. Totul s-a sfîrşit, iubirea e în ţăndări, măcar onoarea să fie salvată. N-am oare stiletul la mine să i-l înfig în piept ? Aş face-o, în clipa aceasta aş face-o !) Pentru asemenea cuvinte trebuie să dai socoteală. Norocul dumitale că duelul este abolit, că nu mai sînt martori şi că nu ştii să ţii o armă în mînă. De bună seamă, laş cum eşti, nu te-ai prezenta în zori, la marginea pădurii, ai prefera să-ţi duci zilele ce ţi-au mai rămas cu stigmatul meu pe frunte. Da, acum te cunosc, ai lipsa de mîndrie a micului burghez. Eşti uimit ? Ei bine, află ! tatăl meu a fost colonel de cavalerie. Cînd nu se încingea cu sabia, purta la oblînc un pumnal cu mînerul şi teaca de aur. Şi mai află, a murit, n-are importanţă unde a murit ! demascînd un trişor, înfruntînd o brută în timp ce toţi ceilalţi tremurau. Onoarea mai presus ca sîngele, mai de preţ ca viaţa. Iar bunicul a căzut la Mărăşeşti, de asemenea cavalerist, de asemenea în timpul şarjei, de asemenea în fruntea batalionului de roşiori. Dar ce-ai crezut ? am în vine pierdutul pentru voi simţ al onoarei. Oricum, prin spitale el nu se mai găseşte demult, a fost înlocuit de altceva, n-am să-ţi spun cu ce. Fără să-ţi dai seama, ai înfipt ranga într-un loc... odată cu sîngele te-au împroşcat stropii arzători, vitriolanţi ai onoarei. Şi să ştii, un om desfigurat de lama de Toledo a... (Ce-o fi şi cu farfuza asta?) Bună ziua ! (De ce m-am repezit să-i dau bineţe ? mi-e teamă că nici n-a salutat. O fi prins vreun cuvînt ? Poate m-am oprit la timp. Sper că n-am ridicat vocea, nu, n-am ridicat-o, de ce aş fi făcut-o ? am o şoaptă joasă, vibrată, de o mie de ori mai persuasivă ca zbieretul. Am fost fulminantă. Dumas, cred. Fantastic te ajută în viaţă primele lecturi. Îi prinde don-juanului o lecţie. Cum se vîră în el, individa ! Nu văd ecusonul. Ba da, doctoriţa Drina Urdă. Dar cîte sînt, frate ? Foiesc muierile în spitalul ăsta ca gîndacii.)

— Bine, Drina, poţi să pleci liniştită. Dureri ? Ţi-a spus el ? Febră, nu ? (Ai picat la ţanc, draga mea. Draga mea ? Auzi în ce termeni mă adresez Drinei ! Mă înghesuise rău. Torenţială, n-ai cum să te strecori. Şi ce să spui ? Dar ce priviri ! Fascinant ! Priviri de şarpe inocent. Cercuri albastre, laser de o puritate ireală, hublouri spre peisagii celeste. N-am reţinut mare lucru, doar patosul acuzării, şuvoiul rece şi limpede, mustrător, dar, ciudat, o răceală ca a apei de izvor. A recitat un lung poem. E aiurită de tot, şi delicioasă. Ar trebui să fiu cătrănit, opărit, dar nu reuşesc. Sînt intrigat şi, culmea, un picuşor încîntat. Viforoasa scenă nu era programată, n-a fost declanşată de faptul în sine. Cuvintele au aţîţat-o. Firesc ar fi să-mi cer scuze, nu prea-mi vine la îndemînă, dar onoarea, vorba ei, te obligă ! Ah, obiceiul Drinei de a-mi sufla în ureche.)

(Tuşesc. Un mic semnal : sînt şi eu pe-aici, madam. Seamănă cu un purcel. Grăsime sticloasă sub piele, frăgezimi lăptoase, exact ce-i recomandam adineauri. Ce să caute el la adresa mea, le are la îndemînă. Asta e ! am ghicit de la început, instinctul nu mă înşeală, de ce încerc să-l înăbuş ca o proastă, să-l reduc la tăcere, să-l păcălesc ? De ce ? Mă păcălesc pe mine, mă fac de rîs. Camera obscură ? dar sărea în ochi, era la mintea cocoşului. Adevărurile elementare îmi scapă, am orbul găinilor, trebuie să mă bage cineva cu nasul în ele. Purceluşa venise la program, categoric. Le-am stricat socotelile, ei în primul rînd, dar şi lui, el încercase o substituire. Temporar, bineînţeles. Şi-acum a rămas cu buza umflată, nici titulara, asta care-i gîdilă urechea prefăcîndu-se că-i transmite un mare secret de serviciu, nici substituta. De altfel, dacă-mi amintesc bine, mă acceptase cu o oarecare lehamite. E şi firesc, renunţa la o prospătură... Ce înjositor ! Şi m-a făcut să debitez tiradele astea stupide... Şi cu ce înfocare ! Ce s-o fi distrat !)

Bună ziua, tovarășă ! (Dar acum m-a salutat ? sau mă trezesc mereu ca musca în lapte. Nenorocitul exces de zel public.)

— Unde rămăsesem ? Scuză întreruperea. Un bolnav mai dificil, mi-a predat cazul.

— Unde rămăsesem ? (Cîtă insolență ! Mă tratează ca pe o conferențiară. Schimbăm tactica. Strictul necesar și maximum de sarcasm.) Nu rămăsesem nicăieri. Și în general nu văd cum am putea rămîne noi doi undeva. Nu rămăsesem, ieșisem. Tocmai ieșisem din farsă.

— Farsă ? O noutate. Ce farsă ?

— Nu e noutate, farsa nu e noutate, e o vechitură teatrală. Farsa este atunci, ca să vorbim ca la școală, cînd un personaj se dă drept altul, sau alții îl iau drept altul, cînd se inversează roluri, cînd cineva e băgat la mijloc sau tras în piept, cum se mai spune. Acum știi ce e farsa ?

— Nu văd legătura.

— Serios, nu vezi ? Ai doar cadrul special amenajat. Camera obscură, pe care onorabilul tău profesor ți-a predat-o cu cheie cu tot. Apropo, zici că se întoarce curînd ? Ce-ai să faci ? Unde îți muți calabalîcul ? Nu, nu trebuie să-mi răspunzi, întrebare de rutină. Și nu vreau să generalizez. Ai înțeles, sper, că o consider locul farselor pentru mine, anume pentru mine. (Iar mi s-au umezit ochii, sînt o sentimentală jalnică. Mai mult mi se potrivește mînia, sfînta, nobila mînie răzbunătoare. Am s-o țin totuși pe coarda asta.) Nu, te-ai înșelat. Nu sînt un personaj de farsă, și dacă n-aș avea oroare de melodramă ai afla ce fel de personaj sînt. Tu însă da, te scalzi în farsă cu dezinvoltură, poate și ceva talent. Te avantajează și faptul că nu te încurci în... șovăi dar e de datoria mea să ți-o spun, în demnitate. Fără surîsuri maliţioase, te rog, fără. Și mai e nevoie să știi ceva pentru viitor : nu-ți cere nimeni să fii cast. Tot ce ți se cere este să fii onest.

— Mă scuzi, sună telefonul. (Ce i s-o fi năzărit ? Și cu tonul ăsta de-ți rupe inima. A ! greu de cap sînt ! Geloasă. Bănuiește că... și că... și că...) Alo ! Dudu ? Ce e, Dudule ! Nu, nu știi că sînt de gardă ? Cred că glumești, cum să dau o fugă? Hai fii serios, lasă omul în pace. Sînt ocupat, da, sînt cu cineva. Transmite-i scuze babacului tău și felicitări, tot ce-și dorește, la mulți ani. Mîine ? nu pot, Dudule, nu știu cînd, lasă că mai vorbim. Salve !) Auzi ce idee ? Sindrofii, onomastica bătrînului.

— Șef ?

— Daaa, într-un fel. A fost mai mare, oricum...

— Știi ce impresie aveam cînd vorbeai ? Argoul vostru, dispreţul reciproc foarte familiar, natura relațiilor... A ce aduc astea ? Îți spun, a atmosferă de castă. În ce ne privește, nu ești și prizonierul — fără să știi, de la sine înțeles ! — al unei aversiuni sociale ?

— Vorbești serios ? Inimaginabil. Ești pe punctul de a invoca principiul luptei de clasă, ca în filmele proaste din deceniul nu știu care. Tu cine ai fi, proletara, nu e așa ? Eu, burghezul. Nu, că ești delicioasă, vino să te ţuc. Ce faci, ce faci, unde te duci, hai, nu te copilări, nu spui nici la revedere? nu vrei să întorci capul ? (Ce-a fost asta ? iar am rănit-o ? cu ce ? Lupta de clasă ! Curată nebunie. Nu e ce credeam. Arici... Și mincinoasa faimă de hetairă, nimfomană etc. Un bluf. Fanatismul onoarei. Farsă ? Ce voia să spună ? Să recapitulăm. Lucrurile decurgeau normal. Vreo opoziție ? N-am remarcat, nu, n-a fost nici una. Deodată, uşa ! S-a speriat, a început să se zbată. Nu trebuia să insist, am întins coarda. Orice presiune îndîrjește. Nu, nici asta n-a fost. A țîșnit de-acolo veselă, veselie complice. Ne lega un incident intim și propunea să facem haz pe seama lui. N-am marșat, mi se părea că persoana mea e obiectul hazului, mai ales că mă aflam în inferioritate, eu ieșisem păgubit, și păgubit și terfelit. Ce vrei ?

N-am uzanța acestor situații, nu știu să ies din ele, să ies lejer, ca gîsca din apă. Cu o glumă, un hohot, o ironie. Rămîn plouat, ud pînă la piele. Nu pot să bagatelizez, am o imbecilă memorie amplificatoare. În forul cel mai intim am fost jignit. Ideea, ideea morală mă persecută. Fanatism etic. Și estetic, ar adăuga unchiul. Dar nu despre asta e vorba, nu aici e cazul să forez, am greșit cu un metru. De ce acuză energia vitală ? De unde barbarul, primitivul, ploaia de invective ? De unde decadența, viciul distilat, epurat, curtezana antică, împărăteasa Bizanțului ! Încolțită, a alunecat în ridicol. În timp ce perora, în ea se năștea panica. Sau preexista ? Inegalitatea forțelor, discrepanță, dezechilibru ? Tot repetă : sleită, suptă. Futinătatea resurselor fizice — pentru că cele spirituale... Dar astăzi, în timpul discursului, resurecție, ochi de un albastru abisal, mesaj mișcător, anume pentru mine, dojană, dojană exasperată și imploratoare. Palpita un sentiment, prima dată s-a văzut limpede, ca într-o vitrină. Dar plecarea, plecarea m-a supărat de-a binelea. Ce scenă e asta ? Ca o regină detronată. Și pretenția de a-mi da o adresă... Solista... să te prăpădești de rîs. Absolut trăznită. Asta e și farmecul ei. Balamucul, sfidarea logicii. Îi cresc deodată aripi și o ia razna. S-a topit în neant. Retragere în vîrful picioarelor cu o față lungă, osoasă, de cal, și palidă, fantomă de cal. Sau de inorog. Ha, ha, inorogul planînd peste păduri...)

22.

Copite albe, corn alb şi ochi migdalaţi arzînd de patimă îndurerată. Ochii lui. Şi poate şi cornul lui, de fapt n-a fost corn, mai degrabă cometă. Se ducea cu trena scînteietoare după el pînă l-a înghiţit haosul, pînă a început să mă usture ochii privind în gol, aşteptînd. Cît o fi ceasul ? Nu mai mă uit, să adorm la loc. Niciodată nu-l visez întreg, doar crîmpeie, ochii, o mînă, un umăr, o buclă de păr căzută pe frunte cînd uită să se tundă. Vai, ce linişte mă cuprinsese în vis. Şi noi sîntem certaţi, am trîntit uşa. am provocat scandal, scandal monstru, am spart ce mi-a ieşit în cale, am rostit cuvinte fatale, am ridicat punţile, le-am ars. În situaţia asta mă aflu, acestea sînt datele problemei. N-am adormit demult, de vreo două ceasuri. Trebuie să fie spre ziuă. Să-l sun la spital ? încă l-aş mai găsi, dacă centralista nu doarme, dacă el n-a scos telefonul din furcă, dacă... Şi ce să-i spun ? Aseară mai amînam, acum nu se mai poate, e timpul să-mi adun gîndurile. Ce-i voi spune ? Adevărul! altceva ce ? Dar care e adevărul ? Onorate domn, am fost beată, delirium tremens. Cu ce te îmbătaseşi? Nu miroseai a nimic. Ştii cu ce? Cu gărgăuni, ăştia n-au nici un mi-

ros. Doamne, se mai poate repara ? Ochii negri pe care i-am visat îi zărisem înainte de a-i întoarce spatele şi a ieşi pe uşă. Cum erau ? fioroşi, duşmănoşi, îngheţaţi ? Aşa mi se pare, îngheţaţi. Dar pe bună dreptate, pe bună dreptate. Am avut un acces de schizofrenie. Printre altele, îl iubesc şi pentru frumuseţea bărbătească intrinsecă. Pentru vulcanul gata să erupă. O, cînd va erupe ! În acel incendiu aş fi vrut, aş vrea să mă scald. Ca o salamandră, dănţuind, lepădîndu-mi pielea, renăscînd. Resurecţie în baia lui de flăcări. Şi l-am dorit de data aceasta cu o foame... În timp ce pe gură îmi ieşea şuvoiul de aberaţii, mă topeam la clocotul din el, mă destrămam pe dinăuntru într-un extaz dureros, într-o tortură paroxistică. Forţa vitală, duşmanca mea ? Dar mă închin ei pînă la pămînt. Un strop, măcar un strop, pe buzele mele arse. Dar eu, nu ! Eu cu iataganul deasupra capului. Cornelia Jalova, te-a ofensat ceva ? Virilitatea lui, tocmai ea m-a ofensat. Sînt ca o apă de ocean în maree. Mă duc spre ţărm ca nebuna şi, cînd am ajuns, mă sperii şi mă întorc, lăsînd prundişul gol şi toate lighioanele mişunînd. Dragul meu, ai să poţi pricepe vreodată cît de mult mă atragi şi cît de mult mă respingi ? Ştiu, răul e în mine. Tot ce faci sau zici — iar mie mi se pare ofensator — se înscrie în cea mai deplină normalitate. Eu sînt anormală, accesele mele ies din cercul firesc al naturii. Sînt geloasă pe tinereţea ta, pe vigoarea ta. Dorinţa mea e înspăimîntătoare. Ceva morbid sălăşluieşte în mine, dar cum să-ţi spun ? Poate ai înţelege, tu eşti în stare să înţelegi orice, dar tocmai de asta mi-e frică, de marea ta putere de înţelegere. Prea mult ai vedea în mine, prea adînc. La ce bun această pălăvrăgeală ? Am de luat o hotărîre.

Deci : Alo ! Da ! Tu eşti ? Ai răbdare să asculţi un minut? Retrag tot. Recunosc, nu tu ai ieşit din limitele normalului,

eu. Da, anormală. De ce ? Vrei să afli cu adevărat ? Nu știu, dragul meu, dacă aș ști ar fi simplu. Ai puțină răbdare cu mine, fii mai tandru. Înțeleg, ți-e greu, nu e în firea ta. Și eu am să-mi dau osteneala, am să fiu silitoare, cuminte. Bat cîmpii, fiindcă ce aș dori eu să-ți spun nu vrea să iasă la suprafață, se ascunde, se trage la fund. Asta ar fi schema discuției la telefon. Ce inteligent ! Și răspunsurile ? răspunsurile nu încercăm să le imaginăm ? nu ne ține curelele ? Nu mai adorm, mai bine mă scol. Cum să mă scol, n-am luat nici o hotărîre, sculată o să fie și mai greu, nu mă mișc pînă nu stabilesc un plan. Telefonul nu e bun, una că nu-l văd, nu pot să-i citesc pe față, vocea mă înșeală, mă derutează, sub impresia unei pauze, unui accent, cine știe ce prostii spun, a doua, că după primele cuvinte poate să facă țac! și gata. Nimic mai ușor decît să pui receptorul în furcă. Numai față în față. Dar cum să intru pe ușă ? Spășită ? Ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic ? Deci, schizofrenică ? Pentru un dialog lămuritor ? Poftim motivele mele, să le auzim și pe ale tale. Și după aceea ? batem palma, bem aldămașul. Numai ochi în ochi. Dar cum ? Ochi în ochi ? Evrica ! Ochi în ochi, ochi în ochi. Păi ochii mei sînt bolnavi și trebuie examinați de oculist. Sau au fost bolnavi, ba sînt, încă sînt. Cretina asta de pleoapă mi se roșește mereu, și-acuma e roșie și putem s-o roșim și mai mult. De fapt, după o noapte de nesomn succesul e asigurat. Atunci să ne grăbim, la opt domnia sa dă raportul și pleacă, să fim acolo mai devreme, nu mai devreme, cînd iese din camera de gardă. E clar ? Executarea ! Scena întîlnirii. O dată, de două ori, de zece ori. O știu pe dinafară. Dar se va conforma regiei prestabilite ? La asta nu m-am gîndit, plec cu un șablon, deformație profesională, impun personajelor schema de mișcare, pașii. Uitam să închid, unde e cheia? Bună

dimineaţa, doamnă... Cum o cheamă ? Da, în piaţă. Îmi pare rău, nu la „Naţiunii", la „Matache". Eu ştiu ? Ce-oi găsi, dovlecei, mazăre. Şi-un curcan. La tavă, cu portocale şi fistic. Da, musafiri. Oi vedea eu, la revedere, mulţumesc mult. Cît pe ce să meargă şi ea la „Matache", încă o secundă şi se lua după mine.

La volan, nervozitatea mîinilor îmi trece, mă calmez, antidotul ideal. Ce-or fi făcut toţi ăştia azi-noapte ? Care din ei o fi învîrtit în cap un disc cu melodia „se mai poate repara ceva"? Cum îşi petrec oamenii noaptea ? se perpelesc, muşcă perna, visează capete de cai cu bot dulce şi ochi migdalaţi, ţin discursuri ? E mai bine să sforăi ? Nu, prostănacilor, de o mie de ori, nu ! Cum va fi cu portarul ? Am uitat pachetul de Kent, nu l-am uitat, nu-l am, nu prevăzusem. Va fi mai cîştigat. Va fi o centă. Am renunţat să mai mizez pe simpatie, simpatia îmi dădea emoţii, Kentul nu, poate lui. Noroc ! nu te plictiseşti nea Preda de unul singur ? a, e zi de vizită, am înţeles, succes. Şi simpatie şi centă, mergem la sigur. N-ai pentru ce. N-a ieşit, nu ? În regulă, nea Preda. Ce şi-o zice ăsta ? nu-şi oboseşte el capul pentru atît. A, am descoperit ceva mai inteligent, niciodată să nu te pripeşti cu soluţiile scenice. Din aproape în aproape. Ce să caut la el? n-am treabă cu el, mă duc la pişpirică, dar cum îl cheamă pe pişpirică, ă ? ă ? cum îl chema, cum îl chema ? s-o luăm metodic, a, b, c, d, e, f, g, h, ia să vedem, ha, ho, hi, din nou, ha, ha, ha, Hariton. Hariton, Hariton, am găsit, Hariton Chiaua. Eu de medicul Hariton Chiaua întreb, eu pe el îl rog să iasă.

Caut o soră, nu e nevoie, vine singură. Bună dimineaţa, nu, nu pe doctorul Poterașu, cu doctorul Hariton Chiaua aş vrea, e înăuntru ? sînt în şedinţă ? da, pentru consult, exact, Cornelia Jalova, te-aş ruga foarte mult, dacă se poate, mulţumesc, eşti aşa drăguţă, nici o grabă, aştept. Ce-mi bate inima ! Treişpe, paişpe. Chiar depinde aşa mult de acest moment? Dacă

nu iese el, înseamnă că totul s-a sfîrşit. Dacă-l lasă pe pişpirică să vină, putem pune marşul funebru. Dar ce se petrece acolo, de ce întîrzie ? nici sora n-a ieşit şi a trecut, cît a trecut ? nici jumătate de minut, doamne, ce suceală cu timpul. Şi fiecare secundă în plus... Ce ? Situaţia se menţine aceeaşi, secundele nu modifică şansele, nu, prelungesc agonia, dar şi speranţa. Uşa se mişcă, ce greu se mişcă, s-a oprit. Iată-l. Sudoare pe frunte, în palme. Repede, masca pacientului.

Nu ne salutăm. Ce s-a întîmplat ? Nimic, adică ochiul. Dar îl rugasem pe... nu ştiu, sora n-a... ? Nu-mi dă atenţie. Dureri? Da. La dureri nu mă gîndisem, dar prind bine, roşeaţa o s-o vadă singur, pe-astea n-are cum să le măsoare. Face semn sorii, sora a ieşit cu el, n-o văzusem. Liliana, pînă îi fac cîmpul vizual, adu ce trebuie, da, pentru tensiunea oculară. Poftim ! Îl urmez. Nu scoatem o vorbă, mă conduce într-o odaie plină de aparate. O soră şi un medic grăsun şoptesc între ei. Un scaun. Mişcări încete, potrivirea aparatului. Mă uit într-o chestie, acul înregistrează. Bondocul îmi pune cîteva întrebări, notează în registru, răspund automat, cu gîndul aiurea. Ce ciudat, încep să mă iau în serios, nu mai am psihologie de simulant, pînă la urmă poate îmi găseşte ceva, nu-mi displace, m-ar avantaja. Ce mă intrigă e că deocamdată el pare să-mi ia boala în serios. Reflex profesional, nu-şi permite interpretări. Sînt orice pretind eu, pînă la proba contrarie. Datoria, jurămîntul hipocratic, bolnavul întîi, bolnavul mai presus de orice, prieten sau duşman, nu contează, în acest moment ne preocupă suferinţa şi ajutorul. Se completează o fişă, în marginea unui cerc tipărit se desenează altul imperfect, formă ce tinde spre oval. E ceva ? întreb cu timiditate. Grăsunul răspunde evaziv, nu înţeleg mare lucru, rezultă că ceva ar fi. Preia fişa el, mergem în cabinetul profesorului. Sora ne aşteaptă cu cele trebuincioase. Mă întinde pe canapea în camera obscură, care va să zică de canapea n-am scăpat, îmi înăbuş rîsul, noi ne cunoaştem, dragă,

vezi să nu pălăvrăgeşti, să nu te trădezi în vreun fel faţă de soră. Îmi picură în ochi, clipesc, mă ustură, sora se aşează lîngă mine pe scaun, răbdătoare, el trebăluieşte dincolo. Tăcere generală. Cînd sora socoteşte că a venit timpul, îmi întinde mîna să mă ridic. El îmi ordonă să mă aşez pe fotoliu, se apleacă şi-mi fixează ceva metalic rece pe globul ocular. Se uită, spune o cifră, sora notează. Repetă. Aceeaşi operaţie la stîngul. Compară cifrele, se uită lung, în timpul acesta sora îmi toarnă un dezinfectant şi-mi pune cîte un ghemotoc de vată în fiecare mînă. Nu întreb ce să fac cu ele, instinctiv mă şterg, tamponez îndelung coada ochiului pe unde se scurge lichidul. Femeia şi-a luat calabalîcul şi a plecat, am rămas singuri. Îmi cere vata şi o aruncă în coş, se aşează în dosul biroului. Mă mut de pe fotoliu pe scaunul din faţă. La doctor, ca la doctor. Tensiunea ochiului drept e peste limită. Cel cu operaţia. Şi ce înseamnă asta ? De cînd te doare ? N-aş putea spune. S-a insinuat lent? Dau din umeri. Va trebui să refacem analiza cu presiune pe vase. Cum adică ? Bei o anumită cantitate de lichid, stai un timp în camera obscură... Şi ? E mai concludent. Şi ce dacă e mare ? Creşterea peste normal a tensiunii intraoculare e glaucom. Ai auzit de glaucom ? Boală grea, incurabilă ? O, nu, se tratează, în anumite cazuri operăm. Aşadar, bolnavă. Complicaţii, operaţie, mai mult decît visam. Iată domnul meu că aveam toate motivele să vin, nu e o stratagemă ieftină. Ce mină să-mi compun ? tragică ? nu-mi stă bine. Mă voi comporta ca o mare bolnavă, adică flegmatic. Îmi dai ceva, vreun tratament ? Deocamdată nu, diagnosticul nu e cert, există şi factori conjuncturali, oboseală, emoţie, se pot produce oscilaţii pasagere, de altfel cifra depăşeşte cu puţin limita de sus, rămîi sub observaţie, cum ţi-am spus. vom continua investigaţia. Asta sună a final. Dar eu n-am venit pentru analizele lui, pentru glaucom sau alte prostii. Nu

înţelegi sau te prefaci ? Avem de lămurit lucruri serioase, vreau să ştiu cum stăm. Mă laşi în suspensie, crezi că am nopţi de rechiziţie, nu vezi că dau în glaucom din cauza ta ? Ce să mă fac eu cu omul ăsta ? Întreb la întîmplare, nu la întîmplare, e singura întrebare posibilă în condiţiile date, în condiţiile impuse. Şi cînd să mai vin pentru... Mîine dimineaţă la opt, pe nemîncate. Aha ! Asta e mai precis şi, oricum, destul de aproape. Bine, monşer, cum zici tu. Dacă fac bilanţul, n-am venit degeaba, am rezolvat ceva, am rezolvat destul de mult, calea liberă, revenirea, reinnodarea. Nu ştiu dacă a firului principal, şi asta nu mă lasă să respir, nu-mi curmă neliniştea, nu face decît s-o prelungească, prelungirea agoniei, cum ziceam. Dar decît ruptura ! Să nu-l mîniem pe dumnezeu, perspectivele rămîn deschise. Prelungirea speranţei.

Am început să transpir şi nu mai pot să înghit ceaiul, o să vomit naibii, tîmpită probă ! şi întuneric, aer înăbuşitor, uşa închisă, claustrofobie ! nu ştiu dacă rezist pînă la capăt. La ce chinuri mă supune ! Aceeaşi primire deferentă, îndatoritor-profesională, nici o sclipire pe obraz, nici un semnal în priviri. Rigoarea meseriei ? Uitarea, răcirea, amnezia sentimentului ? Unde e faimoasa energie vitală ? cea pe care o bagatelizam, o înfieram ? O să vedem. Nenorocirea e că n-am consecvenţa unei tactici, nu pot prevedea ce-am să spun şi să fac în minutul următor. Stau pe jar. Acum ştiu ce înseamnă el pentru mine. Cum am ajuns atît de departe ? Regret ? Cum să regret ? Poţi trăi cinci vieţi şi să nu ţi se ofere această şansă. S-a scurs timpul necesar ? nu văd ceasul. Din nou pe fotoliu, din nou metalul rece pe globul ocular, corpul străin mă înglodeşte, clipesc. Notează, repetă proba. În sfîrşit, bucuros : e în regulă, tensiune normală. N-am glaucom ? Îţi pare rău ? Ton deconectat, glumeţ. Dacă ai nevoie, toaleta e acolo.

Haida-de ! Şi cu cît firesc a spus-o. Sora strînge şi pleacă. Dacă nu era de faţă ar fi fost la fel de dezinvolt ? Dau curs invitaţiei venită la ţanc. Revin liniştită. Senzaţie de familiar, parcă sînt în propriul meu apartament. Locuinţa sau instituţia unde foloseşti toaleta se domesticesc, îşi pierd cerbicia, aerul străin, sever.

Mă aşez pe scaunul din faţa biroului, aştept lămuririle. În ochii lui negri joacă ceva, veselia celui în măsură să-ţi dea veşti plăcute. În concluzie, nu e glaucom. Labilitate neurovegetativă, dar asta ţine de alte specialităţi. Din punctul meu de vedere se impune cruţarea ochilor. Citeşti mult la lumină electrică. Pentru un timp suprimi lectura de seară. Am să-ţi dau un colir — pe celălalt l-ai folosit ? Mici modificări în cîmpul vizual... în cadrul... s-a oprit, a vrut să zică al vîrstei... procesului firesc, adaugă. Surîde prietenesţe, mai exact ca o veche cunoştinţă. Asta ar fi, respectiv toate motivele să fim satisfăcuţi. Trage de timp, un dur ar fi tăcut, m-ar fi lăsat să mă zbat singură. Ridic mingea. Ai folosit pluralul, te incluzi ? Evident, ca medic. E o calomnie că pe noi ne încîntă „bolile frumoase". Preferăm oamenii sănătoşi. Mă aşteptam să te derobezi, să mă dai pe mîna altuia. Regret dacă ţi-am făcut asemenea impresie. Nu e vorba de impresie, puteai aprecia că nu merit. Vai de mine, dar te preţuiesc foarte mult, eşti una din valorile noastre artistice. Banditul, ce replică ! Povîrniş greu de urcat, dar mai bine pieptiş decît cu ocoluri. Iau taurul de coarne. Ştii ce ? detest ipocrizia, ca şi jocul de-a şoarecele cu pisica. Faimosul şoarece ! Vezi că nu am idiosincrasii ? pronunţ cuvîntul infamant fără nici o crispare. După un timp te obişnuieşti cu orice, inclusiv cu micii cobai. Prin urmare, nu e nevoie de ping-pong. Mi-ai sărit în ajutor la necaz trecînd peste ce s-a întîmplat. Îţi imaginezi că şi eu puteam să mă duc oriunde în altă parte. Am socotit că un pic de prietenie a mai rămas între noi. M-am înşelat? Nicidecum !

În ce mă privește țin la ea, pot spune că mă măgulește, n-am glumit deloc adineauri, cînd... Mi-am făcut examenul conștiinței, ai avut perfectă dreptate, am fost lamentabil. Porniri golănești. Mi-am pierdut capul, aveai tot dreptul să te indignezi. Te-am tratat ca pe acele ființe... îți amintești, am vorbit de ele.

Neatent, a răsturnat creioanele pe masă, două s-au rostogolit pe covor. Le adună. Face un efort să îndulcească tonul, dar disting nota caustică. Alta s-ar lăsa păcălită, eu nu. Cenușa în cap nu e de bun augur. Nu l-am văzut niciodată atît de devreme. Barba rasă proaspăt, cu reflexe albăstrii, buzele roșii — a băut ceva fierbinte, ceai probabil, a mîncat pîine cu unt. Și-a petrecut noaptea în spital, cît o fi dormit ? ce a citit ? Dacă veneam seara îl găseam moleșit, blînd, la prima oră a zilei bărbații sînt incisivi, fierăstraie electrice. Tac și eu înfundat. A terminat de aranjat creioanele. Așadar grimasă ca și cînd acum mă vede, desface palmele. Așadar, reia, admonestarea și-a făcut efectul. Ai o metodă pedagogică infailibilă : bățul, ardei la gură. Lecuit. Am reflectat : o doamnă și un golan. Dar gata, gata ! Uită-te la mîinile mele, se mai văd petele de scarlatină ? Curate, pure, și o vestală aș putea atinge fără s-o pîngăresc. Nu mai termină, dumnezeule? M-apucă leșinul. Sfredelește, m-a ciuruit toată, sînt lac de sînge. S-a vindecat ! La un moment dat mi s-a părut că întrezăresc pe fața lui o scînteie sardonică, m-am bucurat, batjocură am zis, batjocura e minunată, în dosul batjocurii se ascund sentimente, chiar și ura mi-ar conveni, ura și iubirea sînt interșanjabile. Dar nu, glasul are timbru mort, voce spectrală, de după judecata de apoi. S-a cîntat prohodul, a deschis mormîntul să-mi arate rămășițele pămîntești. Bine, îngăimez, în regulă, dacă te-ai vindecat e perfect, nu mai am nimic de spus. Dar ce să spui ? Nu te bucuri ? tratamentul a fost eficient, ar trebui să fii mîndră. E reproș ? și reproșul ar fi minunat, reproșul țîșnește din dragoste. Nu, e numai logică, ori-

bila logică imparțială, în fața ei nu exiști ca om, ești limbric, scamă. Mai are rost să bravez ? O fac în virtutea inerției.

Da, sigur, sînt mîndră, dacă ții neapărat. Pentru că discutăm post-factum, post-mortem mai bine zis, ne putem permite un comentariu detașat, sincer. Nu mai are nimeni nimic de pierdut. Ca doi medici lîngă bolnavul de curînd sucombat. S-au certat pe diagnostic, pe tratament, au făcut paradă de știință, acum obiectul disputei a dispărut, rîca nu mai are sens, pot lămuri împreună, la rece, de ce a decedat pacientul. Folosești cuvinte improprii : doamnă, golan. Ce rost au ? Nu de a ascunde ceva ? În spatele lor nu e un gol ? Golul ? Vidul ? Întotdeauna m-am temut că nu exiști, că ești un simplu panou. Halterofil pictat pe o baracă de panoramă. Departe de mine intenția de a te jigni, numai pentru mine nu exiști, înțelegi ? Și acum să-ți spun adevărul. Ești sclavul vorbelor, îți atîrnă ca ghiulele la picioare, te imobilizează, te țintuiesc. Zăbrele, te lovești cu capul de ele ca un animal captiv. Nu pricepi că sîntem stăpînii vorbelor ? Le naștem, le ucidem, le înlocuim cînd vrem. N-au viață, n-au duh, nu sînt legea, deficienții mintali și șarlatanii fac din ele dogmă. Legea sîntem noi, sentimentele vii, fluxul și refluxul gîndirii libere, nestatornice. Pedagogie ? Ai dreptate, am intrat pe teritoriul unchiului tău. Mă temperez, dar nu renunț. Am spus : barbar, primitiv. Ce ? Sînt tablele lui Moise ? Împărăteasa Bizanțului. O metaforă. Știi de ce e necesară arta ? Ca școală a metaforei. Adevărat, ăsta e și defectul ei, cînd oi cădea în mlaștina metaforei nimeni nu te mai salvează, e uneori cazul meu, recunosc, dar mlaștina e de o mie de ori mai bună decît cușca. Ai ajuns robul lexicului, dicționarul e suprema ta instanță. Fii cinstit ! Am propus să comentăm faptele științific, abstract. Nu ne mai reține nimic, nu ? Nu mai avem nici ce pierde, nici ce cîștiga, de ce să nu tragem foloase ? Mi se pare frivol — mă întrerupe

cu o ușoară strîmbătură. Ah ! Mă scot din sărite sentințele. Și mai ales obtuzitatea moralistă, suficiența. Frivol ce ? Comunicarea între doi inși ce-și zic prieteni, iubiți, sau nu-și zic nimic, inși fără adjectiv... Cum vrei să comunice ? prin termeni consacrați, definiții și raționamente stas ? Dar restul ? Imprevizibilul adresat sincerității ingenue a primilor oameni ? Bîjbîiala cu care atingem adevărurile ascunse ? Uimirea că în dosul celui știut mai sîntem unul, și încă unul ? Asta te plictisește, îți repugnă. Explorarea nu-ți oferă nici o satisfacție ? a necunoscutului din tine ? Privirile i se lipesc de ochii mei ca două ventuze. Nu mai respinge aprioric, ascultă, ușa se crapă deci. Se răstoarnă pe scaun chinuindu-se să-și ridice un picior peste altul sub birou, nu prea are loc, e încarcerat acolo ca în ideile vetuste. Trebuie să exploatez efortul de receptivitate, nu știu cît va ține. Deviza ta, ne-am edificat, e forța vitală și ți-a intrat în cap că se află la antipodul structurii mele temperamentale. Greșești. Profesiunea însăși mi-a format cultul vitalității, al expansivității fizice. Dar m-a învățat și că energia lipsită de armonie rămîne sub estetic. Deci se cere o vitalitate sublimată, transcrisă cu o caligrafie subtilă, în stilul vechilor manuscrise mănăstirești. Am ajuns iar la rafinament — ricanează —, încă puțin și cazi în decadentism. După care, bineînțeles, o să-l negi. Doamne, doamne, ce fixații are bărbatul ăsta ! Decadentismul pentru el.e o categorie filozofică, pentru mine o figură de stil. Rămîne pe recepție, n-a scos ștecherul din priză. E încă bine. Liniștește-te, nu revin la decadentism, deși odată am să-ți explic ce semnificație are pentru mine. Hm ! anticipație nelalocul ei. Eu îl văd ca stare ce succede elanului primordial, nedecantat, tulbure, ca stare de reflexivitate, selecție, îndoială, înțelepciune, amestec de puritate și blazare, etcaetera, etcaetera. O mică paranteză doar. Tu clocotești de forță vitală

şi asta atrage, excită fantezia, dar şi respinge, îngrozeşte. Nu te încrunta ! Nu mă încrunt, te ascult, îngrozeşte ? Da, pentru că e brutală ! Tace cu ochi mari, ochi de copil buimăcit. Totuşi e elev bun, brînză bună în burduf de cîine, depinde pe ce mîini încape, ce dascăl îşi alege, i se alege. Vrei să cucereşti ca un — aici se potriveşte cuvîntul — ca un barbar. Distrugînd civilizaţia, trecînd-o prin tăişul săbiei, prin para focului. Atunci cu ce te mai alegi după cucerire ? Şi ce rost are iureşul cînd cetatea îşi deschide singură porţile ? De ce să dărîmi zidurile dacă poarta e deschisă? N-o vezi? Vrei să te răzbuni? Pe cine? Pe cel ce te primeşte admirîndu-ţi curajul şi vitejia ? Zîmbeşte fără dispreţ şi maliţie, cu o ilaritate stăpînită, a prins imaginea şi-l amuză, în clipa asta e de partea mea, gustă umorul situaţiei, se vede caraghios.

Reiau. Performanţa este nu să spargi zăgazurile unui fluviu — ăsta e cel mai simplu act destructiv — ci să stăpîneşti fluviul, să-i dirijezi apele pentru a fertiliza cîmpia. Îi licăreşte pe frunte o lumină ironică, m-a prins, ton de profesoară de geografie, dar nu zice nimic, treacă de la el, se stăpîneşte. M-am cocoţat la catedră, nu e aşa ? Am vrut să spun pentru a fecunda natura umană. Ador forţa vitală îmblînzită. Fără asta e război, s-a dus comunicarea, să nu mai vorbim de sentiment. Tu ţii în mînă un trăznet şi te închini furtunii, vrei să fii furtuna însăşi. Pentru că nu cunoşti sau ignori limbajul tandreţei.

Îşi ridică bărbia din palme, a stat rezemat în coate, degetele au lăsat pe obraji dungi verticale albe. Ştie că nu mai pot adăuga nimic nou. Într-adevăr, a fost miezul, altceva esenţial nu mai am. De ce m-am golit deodată ? Aveam atîtea de spus. Se uită în tăblia mesei, tace. Teoria vitalităţii, glăsuieşte, abordată din unghiul tău de vedere, dinspre temperamentul şi habitudinile tale. Pentru că vii şi tu cu un bagaj, nu ? ai o saxana plină şi ţi-e foarte greu, dacă nu imposibil, să renunţi

la ea. Oricum, discursul mi-a plăcut. Coerență, logică, dovadă că poți și așa. Dar asupra fondului ne deosebim. Două școli : școala clar de lună, tandrețe, velă pe luciul nemișcat al lacului, ciripit, triluri de privighetori etc. și școala furtunii, a oceanului răscolit, a încleștării. Ți-ai expus teoria pe larg, eu am să fiu concis. Cînd mi-ai întins mîna, posteam fără să știu. Călugăr robust și harnic, prea absorbit de îndatoririle monahale ca să-și mai amintească de cele lumești. Mi-ai arătat altă panoramă, am deschis ochii și, trezit, am pășit după tine. Cînd colo, ce văd ? Tu tot călugăriță, mai umblată, mai cunoscătoare, cu un trecut mai încărcat, dar vlăguită, în post mare, ținîndu-ți zilele cu fiertură de urzici. Ai fost cinstită, mi-ai spus : caută-ți o... Sfat demn de atenție. Mulțumesc. Pentru deschiderea ochilor rămîn recunoscător. Am terminat.

Ei, am să mă duc și eu, am vorbit destul. Ce să-i mai spun ? că sînt dezolată ? că nimic nu m-a deprimat vreodată ca această convorbire ? că să dea curs sfatului și, dacă se poate, să mă țină la curent ? Nu-mi arde de glumă. Știu ce-ți place ție. Îți plac gesturile mari. Dar am oroare să-ți spun cît de mult te iubesc. Ar fi un șantaj. Ca și cînd ți-aș pune în brațe plodul făcut cu tine. Ultimele cuvinte m-au mai remontat, m-am reabilitat cît de cît în proprii ochi. Nu știu de ce, dar mi se pare că am fost inspirată. Laconismul sec face impresie. Din păcate e adevărat.

Ieșind pe culoar, în obișnuitul du-te-vino al personalului și al bolnavilor, capăt sentimentul acut că încăierarea despre vitalism, decadentism și celelalte e un balon de săpun. Am uitat și unul și altul de unde am pornit, am ajuns în nori, ne-am ipostaziat în mentalități opuse și am încrucișat spadele. Ce legătură au toate bazaconiile astea cu iubirea noastră ? O nevăzută sămînță de nebunie a căzut între noi și, iată, a încolțit. Cine e purtătorul ?

23.

Îmi stăpînesc de cinci ore nevoia de a gîndi. Nu e mai uşor decît să rabzi de foame. Decît să aştepţi reîntîlnirea cu Ulise întors după o sută de ani de peregrinare prin lume. Mi-am văzut de treburi la operă, am dus tratative cu directorul şi contabilul, am supravegheat spectacolul, mi-am muştruluit fetele, am făcut cozerie în antract. Ce n-am făcut ? Şi încă n-am terminat. Mai am de băut laptele şi mîncat cornul, de făcut toaleta. A gîndi, desprinsă de legături, fire, conexiuni şi ce naiba mai sînt, temeinic, obiectiv, asta nu se poate clefăind vata insipidă ce se numeşte corn, transformată, împreună cu laptele apos şi acru, într-o abstracţie ignorată şi detestată de stomacul modest, pacient, ascet fără limite. Dacă ar exista o profesiune „gandi", cu ajutorul stomacului aş atinge virtuozitatea. Sub duş s-ar mai putea, dar nu vreau, am şi eu ambiţia mea. O celibatară fără tabieturi nu se bucură de respect, plăteşte impozit degeaba, se exclude din tagmă. Lăsînd gluma la o parte, ceea ce-mi propun e o treabă serioasă şi am cele mai presante motive să o duc la capăt cu

succes. Înainte de a mă băga în pat, o bomboană de mentă pot să-mi permit. Luxul meu culinar. Deci...

De ambele părți, disponibilitate manifestă... Reviriment net. Chipul lui luminat dinăuntru, ochi sclipitori, buze mobile, înfiorate, tensiune în brațe. Stratul de aer magnetic îl simțeam de la un metru, de la doi, cînd m-a îmbrățișat mi-a venit rău. Chiar, ce are ? Biomagnetism ? Forța vitală nu e vorbă în vînt. Fenomenele oculte, astea mă termină pe mine. Dar de ce nu-mi dă, de ce îmi ia ? Asta e, în loc să mă încarce, mă golește. Mă stoarce, ies din brațele lui cîrpă. Iată mostră de analiză științifică, urmată de concluzii clare ! Forța e un pericol în sine. Și dacă n-ar mai urma nimic — din nenorocire urmează — tot aș pleca beată. De intrat, intru vajnic, să recunoaștem. Ca un călăreț în timpul șarjei. Ca bunicul, roșiorul — în tîmpenii sînt magistrală. l-am lăsat cu gura căscată, argument mai tare decît Mărășeștiul nu putea inventa nimeni. Așa, deschid ușa cu pintenii. La o parte, amazoana ! Strîng dîrlogii, dau ocol o dată, de două ori. Dar bidiviul intră în raza morții, se înmoaie, îndoaie genunchii, se întinde, gîtul elegant e întors rugător, n-am ce să-i fac, de-abia mă țin eu pe picioare. Sîntem în cîmpul iradiației ucigătoare. El vede, se încruntă, pe frunte îi ies două cornițe mînioase, coarnele lui Moise în timp ce fulgera norodul nesupus. Eu sînt norodul nesupus, asupra mea se abate urgia.

Dar unde rămăsesem ? Reviriment, adică bucurie, lumină, radiație. Am uitat tribulațiile, între noi n-a fost nici un incident, nu ne-am certat. Mă înveselesc, sporovăi, rîd. Îi spun o snoavă, fac reportajul hazliu al unei mici pățanii personale, viața mea obștească transpusă în comedie. Îi fac și lui un crochiu năstrușnic, de asemeni hazos, portretul din seara cînd a venit cu unchiul la operă, solemn, interiorizat, cum stă bine intelectualului în templul artei, respingînd glacial invitația de a-l duce să vadă de aproape minunea de abanos. L-a bufnit rîsul,

simţul umorului răspunde prompt. Dar unul cîte unul becurile se sting, ochii se înnegurează, pe frunte alunecă un nor, unde e cerul înstelat ? unde e clarul de lună ? Atît a ţinut ziua senină ? iar intrăm în anotimpul furtunilor ? De ce te-ai supărat ? Am spus ceva nelalocul lui ? Nu sînt supărat. Te-ai întunecat. Ceva nu ţi-a plăcut, ce ? Nu spune. Insist. Căci mie îmi trebuie crestătura, savoarea e să simţi lama pătrunzînd în carne. Nu sufăr ambiguitatea, orice altceva. Cedează şi aflu. Veselia l-a întristat. Cum se poate ? Nu mă prefac, realmente nu înţeleg. Veselia e superficialitate, decretează. Mă răzvrătesc. Veselia e trăire intensă, vibraţia simţurilor, aproape un cîntec. El vede altfel, veselia sălăşluieşte în straturile de deasupra. Marile sentimente nu trăiesc sub zodia veseliei. Dacă nu e convenţională, mincinoasă, ipocrită, hlizeala e masca inconştienţei, insensibilităţii, mediocrităţii sufleteşti. Nu-l interesează să joace cu mine partida veseliei. Sînt consternată. Dar veselia — să-i zicem altfel, înseninare, luminozitate, dram de fericire, tu mi-o provoci ! Darul tău răsfrînt asupra ta. Aş ! Mofturi. Cu atît mai rău dacă el inspiră voioşie şugubeaţă, ilaritate, chef de flecăreală. N-are ce face cu mărunta mea clovnerie, pentru aşa ceva există circul, a fost o singură dată şi l-a dezgustat. Dar de ce ? Am fost bucuroasă că te-am văzut şi că şi ţie îţi pare bine că mă vezi. Printre puţinele dăţi cînd mi-ai transmis lumină, de obicei partea rezervată mie e întunericul. Reacţie firească, de ce nu vrei să înţelegi ? Acum chiar mă învăluia în beznă. Uite ce e ! confunzi dragostea cu comicăria, dragostea e dramă, doamna mea, n-ai ştiut ? Suferinţă, lacrimi, încleştare disperată. S-a dus voioşia mea, n-a rămas nici amintire. Amărăciune, cocleală, descurajare. Suferinţă spui ? De suferinţe avem noi nevoie ? nu numai noi, personal, oamenii în general ? Nu e destulă suferinţă în lume ? destulă încleş-

tare ? Acum şi în dragoste, luptă ? Care pe care ? Nu, aşa ceva refuz, resping.

Dar ce făceam ? începusem să mă bat cu el. Mi-am dat seama, mă plasam sub semnul războiului. Mi-am îndulcit glasul cît am putut. I-am vorbit despre dragoste ca bunătate şi blîndeţe. Semnul meu tutelar : fericirea. Oi fi găsit cuvintele potrivite ? L-am dojenit cu miere pe limbă, l-am povăţuit din suflet. De unde la tine pornirea de a schingiui, de a-l face pe celălalt să se zvîrcolească, să geamă ? Ce plăcere găseşti în durerea celuilalt ? Dacă în prietenie sau dragoste, cum vrei să-i spui, mizezi pe nefericire, ce mai aştepţi de la raporturile obişnuite ? S-a domolit, ideea sumbră însă nu-l părăsea. Amesteci lucrurile, a zis... De la un necunoscut n-am nimic de cerut decît civilizaţie, de la tovarăşi politeţe, morală — şi nu ştiu mai ce a înşirat — dar de la fiinţa care... n-a spus ce fiinţă e aia, dar am înţeles, de la ea aştept enorm. Să-mi reamintesc exact. Dăruire ! Evident, am contestat eu ? Nu, dar dăm sensuri diferite cuvîntului. Vrea gesturi patetice, ireversibile. Mie melodrama îmi repugnă. Eu aspir să fiu cu el liberă, liberă, mai liberă decît cu mine însămi, să nu ascund nimic, să nu-mi pese că azi sînt mai proastă ca ieri, sau mai urîtă, să nu fiu obligată să mă sulemenesc, să joc teatru, să mint sau să ocolesc un adevăr de frica judecăţii aspre, a alungării din inima lui. Să nu depind de toane, de capricii, braţele lui să rămînă etern deschise, să încap în el cu toate ale mele, bune sau rele, frumoase sau... da, slute. Nu e cuvîntul cel mai propriu, nu găsesc altul, sensul e că mie să mi se pară aşa, lui nu, pentru el să fie normal. Cu alte cuvinte, să nu mă tem de nimic. Să scap definitiv de povara singurătăţii. E posibil ? se miră. Nu ştiu, dar pentru asta mă zbat. Măcar reflectează. Aspiră şi tu. Nu, el nu crede în fericire, vorbă goală, aşa ceva nu există. Dacă iubeşti te torturează gîndul că celălalt e în afara ta, că nu-ţi aparţine decît în parte, într-o mică parte.

Dacă nu iubeşti eşti inert. Asta îmi dezvăluie cît e de singur, e singur şi cu mine. e singur cu toată omenirea alături. De ce eşti tu, dragul meu, aşa de singur ? Aşa te-ai născut ? e o boală ? nu ai avut niciodată parte de un suflet devotat ? Dar copilăria, familia ? şi celălalt mediu ? Prietenia, amorul necunoscutele, misterioasele amoruri ?

I-am vorbit despre blîndeţe pînă m-a durut gura. La sfîrşit m-a întrebat şovăitor, cu o ciudată sfiiciune. O ai tu în tine ? poţi tu asta... ? Se îndoia, dar se şi minuna. Ce să-i răspund ? Ştiu eu dacă pot ? Din gură e uşor. A căzut pe gînduri. M-am ruşinat pentru că sărisem peste cal, mă lăudasem, îmi făcusem reclamă, exagerasem pînă la demagogie. Şi dacă avea să mă pună la încercare ? Dar nu era nevoie să mă pună el, m-am pus singură şi m-am convins cît de uşuratic mă jucam cu vorbele. Deocamdată mă epuizasem. Lunga tiradă îmi luase vlaga. Nu tirada, senzaţia că mă adresez pereţilor, că mă bat cu morile de vînt. Şi că sînt fluşturatică. Am fost, sînt demoralizată de trînta impusă. Stîncă de care se izbeşte valul dorinţei mele de fericire. Nu vreau furtună, nu vreau răscolirea oceanului, rîvnesc la pace şi clar de lună. Fericire obişnuită, dar reală. Nu, cu el nu poate fi obişnuită, cu el pasiunea ori e devastatoare, ori nu e deloc. Sau şi mai rău, e suferinţă. Fericirea e suferinţă ! aşa proclamă.

Iacătă, am pierdut şirul. Ce spusese ? Îmi imputa lipsa patimii, anemia sentimentului, platonismul senectuţii. Platonismul senectuţii ? Abominabila împerechere de cuvinte fusese concepută ca să mă jignească de moarte. Cum a sunat replica ? Patimă ? Care a fost pentru tine şcoala patimii, patul servitoarelor ? Al servitoarelor plătite de papa pentru igiena odorului ? Să fiu sinceră, abia m-am reţinut să n-o amestec şi pe maică-sa. Nu s-a supărat. Proiectilul a explodat în gol. A rîs cu nişte colţi ascuţiţi, feroci, de lup. Mi s-a părut, era rîsul lui sănătos, ţîşnit de undeva din duoden. Rîsul care mă aţîţă şi mă

stoarce ca pe o lămîie. Furia mi s-a potolit ca prin farmec, îmi regretam ieşirea, i-aş fi cerut scuze, dar un rest de prudenţă m-a făcut să mă stăpînesc. Ştii că una a fost chiar în genul descris de tine ? Am făcut ochii mari. A început să-mi dea amănunte, cum mușca, cum mîrîia şi aşa mai departe. Nu descrierea unei frugale, derizorii iniţieri de licean, ci experienţă erotică pictată cu pastă groasă. Pînă să mă dezmeticesc a trecut la cealaltă, un fel de înger, exponenta platonismului feciorelnic — spre deosebire de cel al senilităţii, nu ? — fata dispusă să-i facă marea ofrandă cu condiţia să primească un mic sentiment, or el nu avea, şi atunci... iată altă experienţă. Două extreme. Unde să mă încadreze pe mine ? pe la mijloc ? Nici cu carne, nici cu brînză. După cîte ştie el, în amor cale de mijloc nu există, ori laie ori bălaie. Am izbucnit.

Aş mai putea reconstitui ce-am spus ? Cu desăvîrşire exclus. L-am făcut albie de porci. Mă inserezi între murdarele şi jalnicele tale aventuri pubere ? Te pregăteşti să-mi arunci oasele în infecta necropolă a amintirilor, nici măcar sentimentele, precoce libidinoase ? În clipa aceea am căpătat convingerea că m-a mințit. că e un farseur. Şi de ce a avut nevoie ? Din sadism. Ca „îngerul morţii" de la Auschwitz. Mi-au răsărit înaintea ochilor cobaii. De aia mă făcuse şoarece. Avusesem dreptate, întuisem exact. Animal de laborator. I-am reprodus ce-am citit în „Magazinul", cum sînt derutaţi cobaii în nu ştiu ce scop, administrîndu-li-se ceva la ore fixe pînă li se creează obişnuinţa, reflexul condiţionat, şi apoi schimbîndu-li-se substanţa şi ora, pînă turbează şi încep să se sfîşie între ei. Nu ştiu dacă am reţinut exact conţinutul informaţiei, dacă a reieşit clar ce vreau să spun, dar nu mai avea importanţă. Orice era bun ca să ilustrez spiritul lui malefic. Nu mai vedeam şi nu mai auzeam. Probabil a încercat, cu siguranţă a încercat, să spună ceva, să se apare, să mă combată. S-a lăsat păgubaş. A fost şocat ? Şocul cel mai mare l-am avut eu, după aceea.

M-am ridicat dreaptă ca un iuncher, brandenburgurile mă strîngeau să crape, monoclul arunca săgeți otrăvite, cravașa udă încă de sînge îmi zvîcnea în mînă de-a lungul vipuștii albastre ca și lichidul ce alerga nebunește în venele mele subțiri. Am ieșit țeapănă sunîndu-mi pintenii de argint, lăsîndu-i libertatea să aleagă între pistol și spadă, între ciocan și nicovală, și așa mai departe. Nu m-am uitat înapoi, nu știu ce s-a întîmplat cu victima, dacă s-a prăbușit în genunchi, implorînd cu brațele înălțate iertare, dacă și-a pierdut cunoștința sau și-a zburat creierii. Ridicolul ucide ? Prostii. De cînd îl cunosc am făcut zeci de băi de ridicol și sînt bine mersi. Nu ucide, nici măcar nu rănește, fortifică. Ce te mai adaptezi, ce te imunizezi ! Dar ce mi-am propus acum ? Să lămuresc substratul penibilei, prosteștei, catastrofalei ieșiri ? Pentru asta mi-ar mai trebui o bomboană cu mentă și mă felicit — iată un motiv de satisfacție compensatorie — pentru prevederea de a pune fișicul pe noptieră.

Cu spirtoasa lipită de cerul gurii pot recunoaște în fața opiniei publice mondiale că nobilul substrat nu e altul decît... gelozia. Gelozia de tipul cel mai elevat : Veta, agrementată cu extrase din Bibicul. Sînt atît de emancipată, de decadentă, de teodoră și celelalte, încît prima evocare mai directă a ceea ce ar fi fost nevinovata lui aventură de adolescență m-a făcut să turbez. Despre respectiva epocă mi-a vorbit, e drept, altfel, în treacăt, dar puteam să-mi imaginez și singură. Ce grozăvii noi am aflat, de m-am cutremurat ? Într-un spirit ca al lui, vulcanic, nuanțat, chiar și asemenea întîmplări minore nu puteau să nu aibă reverberații adînci. Mintea mea perversă a preferat să recepteze informația inițială în modul cel mai șters, liniar și simplist cu putință. O completare mai concretă a răsturnat panorama, nu numai că a răsturnat-o, a amplificat-o, i-a dat profunzime, relief, relief dantesc. Această metamorfoză am atribuit-o intențiilor lui josnice. Deci nu numai că-mi

întredeschidea uşa către bolgiile infernului, după ce mă convinsese că ne aflăm în rai, dar alterna planurile diabolic, după o metodă sadică, să-mi ia minţile, să mă aducă la condiţia cobaiului isterizat. Cum te ajută o bomboană spirtoasă să-ţi limpezeşti gîndurile, să-ţi descoperi întortocheatele vicleşuguri ale firii !

Dar dacă altceva mi-ar fi auzit urechile ? Ceva cu adevărat nou ? Un episod contemporan, lipit de al nostru — atenţie la plural ! — reportajul aventurilor de maturitate ? Eheeheeeiii ! În apărarea mea invoc o singură circumstanţă. Hipnoza exercitată de cuvîntul magic ! De ce a trebuit să-l pronunţe, doar nu îmi făcusem nici un fel de iluzii. Vii la un bărbat, la un bărbat şi jumătate, ce poţi să-ţi închipui ? Orice ! De aia nici nu întrebi. Totul e presupus, inclus. În condiţiile astea nici o dezvăluire ulterioară nu te surprinde, cel mult te fereşti de dezvăluiri, nu vrei să ştii şi gata, ce-a fost a fost, ştergi cu buretele. Îţi înfunzi urechile. Şi chiar dacă, în pofida măsurilor de prudenţă, afli, înghiţi şi taci. Dar aşa ? Vocea din cer şopteşte : castitate ! Cuvîntul se implîntă în creier. Te umfli ca un balon. Apoi ţi se înfige un ac. Poc ! Şi pleosc ! Te dezumfli, te prăbuşeşti pe ciment. Cam aşa s-a întîmplat. Şi refuz să cred că surprizele s-au terminat. Vor mai fi, chiar dacă prin absurd, prin absurd, repet, zona minată s-ar reduce la acea îndepărtată, hm ! îndepărtată ! epocă adolescentină. Chiar şi în acest caz incredibil, din săculeţul modest vor mai ieşi capete şuierătoare. Dar am convenit că nu mă culc pe urechea aia, că „vocea" n-a fost decît vrăjeală, luarea minţilor la proşti. La ce ne mai putem aştepta ?

Esenţialul e că sînt condamnată să mă răsucesc în frigare. Şi pacea, blîndeţea, clarul de lună ? N-are el dreptate ? Încleştare, suferinţă. Îmi spune : să arzi, să arzi cu vîlvătăi ! Ard, dar nu vede, căci combustia se face, uite ! ca să mistui incertitudinea, bănuiala, neîncrederea, noile mele boli. În loc

să mă bucur de el atît cît îmi aparţine — cît îmi aparţine ? subiectul ăsta se cere şi el lămurit, altă dată, bineînţeles, acum nu mai am putere, bomboanele de mentă şi-au epuizat capacitatea stimulatorie — în loc să mă bucur, îmi pun o mie de ochelari să văd ce instrument de jupuit pe dinăuntru mai pot găsi pe-acolo. Pe acolo, prin viaţa lui, prin trecutul lui. Cine m-a croit în halul ăsta, cine şi-a bătut joc de mine pe cînd nu eram decît materie primă ? Nu e asta, vezi bine ! sînt recroită. Recroită sub ochii mei. Cu foarfeca lui, cu mîna lui. Şi deocamdată văd numai o parte din noul model. Cum va arăta pînă la urmă ? Pînă la urma urmelor ?

24.

— Cafea nu bei. Pepsi ? Am la rece.

— Mulţumesc unchiule, nu te deranja.

— Dragă, nu-mi refuza trataţia. N-ai mai fost de-atîta timp, n-o să te ţin cu gura rece. Ceai de plante ?

— Perfect. Mai faci chihlimbariul ăla grozav ?

— Cald sau rece ?

— Rece.

— Nici prea rece. Ştiu cum trebuie, ca vinul vechi. Deci chihlimbariul ?

— Cum o fi. (Ce atîta ceremonie pentru o apă chioară ? Nici nu ştiu ce-i place mai mult, să-l facă, să-l privească, să-l

bea ? Degustător. Ia o înghiţitură şi-ţi spune imediat ! coadacalului, teci de fasole, cozi de cireşe, nu mai vorbim de astea curente, tei, muşeţel etc. A fost dotat pentru altceva, are papile gustative bune, le foloseşte şi el cum poate. Subtilităţi asiatice, ăia deosebesc sorturile de ceai după culoare, arome. Totul e să-l înţelegi. Tata nu-l înţelege, nici răposata nu-l înţelegea. La ei n-au găsit niciodată audienţă substituirile. Tata îl apreciază intelectual, ca natură umană îl detestă. Îngăduitor, familial, dar îl detestă. Ea nu, îl iubea. Căldură maternă. Inventa mici plăceri la nivelul posibilităţilor lui. Devenise dependent, tata nu credea că o să mai stea pe propriile picioare. S-a adaptat, omul se adaptează la orice. Ce n-a mai putut, a fost să-şi ia alt protector. Nici n-ar fi fost uşor, nu se găsesc de ăştia pe toate drumurile. Primul risc l-a înfruntat cu inconştienţa vîrstei. După aia, prudenţa. Armă de apărare. Şi-acest interior ! Impregnat de personalitatea ei, de trupul mare, luminos, gingaş, de mîinile albe, molatice cu mişcări somnambule, cu miraculosul dar de a crea atmosferă, de a înmuia păturile, pernele, de a învălui încăperea în dantele, în pînză brodată, în mileuri şi şerveţele. Nici o altă mînă n-ar mai fi ştiut să păstreze aerul levantin, dulceag, adormitor, cuibul de puf în care gesturile se potolesc de la sine. Şi totuşi, lui nu i-au supt vioiciunea, mica energie. Datele caracterologice i s-au păstrat miniaturizate. Enervările au surdină, combativitatea s-a concentrat în gînd, dacă nu-i cunoşti ticurile nici nu-ţi dai seama cînd e supărat sau bucuros. Nu i-a injectat moliciunea, ci discreţia. Asta a fost înrîurirea. Palma catifelată, uşoară, în ciuda greutăţii materiale, mîngîindu-i chelia prematură, obrazul osos, îl făcea să-şi tragă înăuntru ţepii. Dulceaţa de trandafir, salata de vinete, dovleceii umpluţi, compoturile de sezon, tarta pufoasă cu vişine, plină de pete sîngerii, sarmalele de post mici şi strălucitoare îi bandajau delicat sto-

macul, ferindu-l de arsuri, de usturimi, dezmierdîndu-l, întocmai cum mîna aeriană şlefuia pe dinafară colţurile, punea surdină trompetei de soldat-copil încălecat pe băţul-cal cu hăţul de aţă. I s-au atenuat pornirile rigide, asprimea, arţagul, privirile înţepătoare. Pînă şi vocea, vocea metalică vibrează acum imperceptibil, ca o lamă de ras abia atinsă la capăt. Evident, altă fiinţă ar fi răsturnat ordinea veche, dar ce-ar fi pus în loc ?) Ce-ai spus unchiule ?

— Un biscuit ?

— Nu, abia am luat masa.

— Ei, e chihlimbariu ?

— Chihlimbariiiu. Cum reuşeşti ? Dumitale îţi iese în cinci minute ceea ce ăia, enologii, pritocesc ani de zile prin tot felul de budane. (Bucurie copilărească ! îi rîde faţa, se preface indiferent, nu spune o vorbă, dar nu e cu nimic mai puţin mîndru decît marii podgoreni.)

— Te-ai răsturnat în cot cu perniţa sub braţ, ca răposata. Nu, nu te deranja... Eu prefer scaunul de lemn. Da, într-un timp mă corupsese, dar m-am reîntors la vechiul obicei. Altfel nu pot gîndi. Gîndesc, dar fără contur, fără coloană vertebrală. Ce mai faci ?

— De ce n-ai mai venit pe la noi ?

— Am dat zor. Au mai fost cîteva observaţii... În sfîrşit, am predat ultima formă, au găsit o fereastră la tipar, sper să iasă repede.

— Abia aştept. (Sînt curios să văd cum începi. Dumneata îţi închipui că nu ştiu de ce m-ai chemat şi-ţi vine greu, nu ţi se potriveşte subiectul, ai prefera ceva abstract, teoretic. În plus, ţi-e teamă că am aflat anumite lucruri despre o anumită taină şi te scalzi în nesiguranţă. Bietul unchiu Gelu ! n-aş vrea să fiu în pielea lui. Nici a mea nu e din cale-afară de plăcută, dar nu se compară.) Acuma că te-ai eliberat, ce faci, pleci

la Olăneşti sau mai ai examene ? Uitasem, admiterile, chiar zilele astea dacă nu mă înşel ?

— Plec la sfîrşitul lunii. Ca de obicei. (Ne îndepărtăm, mă îndepărtează. De ce m-am băgat ? Cum să-i spui asta unui bărbat în toată firea ? Dacă aveam un băiat, asemenea îndatoriri mi-ar fi revenit ? Bine că n-am. Deocamdată sorbim ceaiul, dar n-o să ţină o veşnicie.) Nu ţi-am spus, am mai văzut nişte spectacole de operă, de balet mai exact. Am vrut să te caut dar nu ştiu, nu erai disponibil. (Unde ajung pe pista asta ? Un început cît se poate de prost.)

— Şi ? Interesante ? (Grozavă abordare ! Unchiule, nu terminăm nici la noapte. Poate îl stînjeneşte poziţia mea de padişah. Cum să faci morală unui padişah ? Ia să adoptăm ţinuta gravă. Scaun de lemn. Condiţii egale. Ei, să te văd.)

— Îndeajuns de interesante. (Dacă mă opresc aici o să creadă că m-am tîmpit, dacă mă lansez în consideraţiuni artistice s-a terminat, nu rămîne decît să-i cer Dorei iertare. Chiar îl pasionează baletul, sau speră să mă audă pomenindu-i numele ?) Efectiv interesante. (Mai trag de timp, poate îşi ia gîndul. Nu, aşteaptă.) În ce priveşte maniera, evoluţie marcată în direcţia modernă. Ce e interesant, pe un fundal tematic descifrabil. Ştii că nu gust arabescuri în sine. Unii spun că forma e conţinut, eu prefer să formulez invers, conţinutul impune forma, forma e implicată conţinutului. Experimentele Corneliei Jalova au meritul de a face ca forma să emane neforţat, de la sine. Şi asta pentru că însuşi conţinutul e modern. Nu înţelegi cum poate fi un conţinut modern sau, invers, vetust ? (Surîde, de ce surîde ? A, i-am pronunţat numele. Şi în ce context !)

— Ba înţeleg. Conţinutul vetust este clişeu, cel modern opusul clişeului. (Fiindcă ai fost drăguţ, nu ştiu dacă intenţionat, dar n-are importanţă, am să-ţi dau o mînă de ajutor.) Ce mai zicea Cornelia Jalova ? Aţi vorbit ?

— Sigur, am vorbit şi despre tine. Îţi rămîne îndatorată pentru operaţie. (Asta aveam să-i spun ?)

— Unchiule, îmi pare bine de ce spui. Dar mamei nu-i place. Dumitale pot să-ţi mărturisesc, ne-am împrietenit. O prietenie frumoasă, foarte frumoasă, zbuciumată dar frumoasă. Mamei i-au ajuns nişte bîrfe la urechi. Ştii cum e într-un teatru. (Bietul unchiu !)

— Ce să zic eu, Relu ? (Minunat băiat.) Mi-a spus şi mie ceva Dora. Ce vrei ? Mamă ! Ţine la tine. (O urăşte. Asta explică vehemenţa cu care m-a atacat şi pe mine. Asemenea ingerinţe nu-i sînt proprii Dorei. M-a uluit. Mai ales viclenia şi tenacitatea, trăsături absolut insolite. M-a tras de limbă, după care, revoltată şi dispreţuitoare, m-a acuzat. Eşti a doua victimă, zicea, prima e nefericitul meu băiat. Să rupeţi, să rupi întîi tu şi să-l determini şi pe el. Cînd a mai pronunţat Dora un asemenea dictat ? Relu spune : o prietenie frumoasă. Acelaşi lucru era şi în cazul meu. De ce vede ea în prietenii pericole de moarte ?) Cît priveşte bîrfa, zvonurile... elementele astea îmi scapă. Aţi avut o explicaţie ?

— Nu ! Pe mine nu m-a abordat. L-a pus pe tata, acum pe dumneata.

— Zău ? Bănuiam că a recurs la mine în ultimă instanţă.

— Se păstrează pe ea ca ultimă instanţă. Unchiule, deduc, şi îmi place să cred, că o apreciezi pe Cornelia Jalova.

— Evident, evident ! (Şiretule, năzdrăvanule, mi-ai prins labele în capcană.) Ca artistă, se înţelege, altfel... Personalitate de excepţie. Are un farmec straniu. (Asta nu trebuia să spun, nu se cuvenea, de altfel nici n-am încercat pînă acum să definesc seducţia ei.) Amestec de independenţă, întrucîtva excentrică, şi sensibilitate tristă. (Ce-mi iese din gură ! Nu mă pot stăpîni să nu continui. Cel mai bine îmi limpezesc gîndurile cu voce tare. Poate nu ştie, nu bănuieşte... Caracterizări obiective.) Expresia unei singurătăţi tragice dacă n-ar fi dublată, poate

mascată cu sarcasm, mult spus sarcasm, o uşoară tentă de frivolitate afişată. Derutează. De altfel, cele cîteva ocazii cînd am schimbat un· număr de cuvinte nu i-ar fi permis nici unui psiholog mai bun decît mine să...

— Aversiunea mamei o fi din cauza vîrstei ?

— Vîrstei ? În ce sens ? Aaa ! Nu m-am gîndit. Din punctul meu de vedere... Dar cine ştie ? (Banditul îmi ia un interviu. Pur şi simplu a inversat rolurile. Ce idee ! Vîrsta ! Nu, băiatule, altceva e la mijloc. Aversiunea, da ! şi nu încape îndoială, una organică. Să fi avut şi douăzeci de ani. Căci e la antipodul ei, Relu. Ceea ce se cheamă femeie liberă. Iată o noţiune necunoscută şi pentru mine. Ce am, practic, în vedere ? În ce sens liberă ? Gata să facă ce-i trăzneşte prin cap. Înfrîngînd opreliştile. Ce oprelişti ? Să le enumerăm. Ale destinului. Prea general şi complicat. Ridicate de social. Nu văd în ce sens. Oprelişti morale ? Poate ! În ciuda tristeţii exotice, existenţiale ? Tocmai de aia. Evadare din singurătate. Mici aventuri. Crime pentru Dora. „Abjecţie, mocirlă. Femeia vampir, femeia monstru." Biata Dora, niciodată n-a mers atît de departe. Oroare înnăscută de erotism. În abstract m-ar fi convins. Retuşînd exagerările lexicale. Ce înţelegem prin „în abstract" ? Dacă n-aş fi cunoscut-o. Ca tip inventat de Dora ar fi fost plauzibil. Dora e înzestrată cu fantezie literară, puţin închizitorială dar n-are importanţă. Inchizitorială ? Am căzut de acord că în ce mă priveşte are dreptate. Eu, ca aventurier. Nici nu mă gîndisem. Obiectul unui capriciu vicios — mă biciuia Dora. Cu toate că a fost iniţiativa mea. Şi continui s-o cred capabilă de sentimente pure, de o prietenie intelectuală platonică. Pentru prima oară, Dora m-a făcut naiv. Nu exclud ipoteza. Instinctul de conservare al Dorei e mai puternic, năpraznic după ultimele date. Leoaica apărîndu-şi puii.)

— A, dacă ar fi fost vorba să mă însor...

— Cum să te însori !

— Tocmai, spuneam că nu se pune problema. Dacă aş fi avut intenţia să mă căsătoresc mai înţelegeam, adică îi înţelegeam panica. Dar aşa ?

— Să zicem că vrea să te păzească de o experienţă morbidă.

— Morbidă ? Explică-mi asta, unchiule. Te rog, ca altădată. Mă interesează enorm. Îţi mai cer şi un ceai, o facem lată. Simt că ai pus degetul pe rană.

— Poate am folosit un cuvînt impropriu. (Mi-a scăpat involuntar. Ca altă dată, ce vulpe ! Nu, drăguţule, n-am să intru în jocul ăsta.) Ceai, cu plăcere. Efectiv, o expresie întîmplătoare.

— Cunosc opiniile mamei despre feminitate. În concepţia ei există tipul malefic. Femela cavernelor, roaba instinctului — în acelaşi timp posesoarea magiei. Nu e aşa ? Lasă, lasă, ştii, n-are rost să te eschivezi, nu e nici un secret.

— Nu mă eschivez, dar prezinţi lucrurile într-o tonalitate oarecum prezumţioasă. Stai să aduc ceaiurile. (Ce să te ascunzi ? Pezevenghiul ! Continui să-l tratez ca pe un băieţandru. Nu mai reuşesc să dialoghez, mă tem de adîncimile lui. Ceea ce cred că e curiozitate, sînt certitudini mature şi calme. De la un timp, privire critică, spirit revizionist, exact, revizionist.)

— O, ăsta e şi mai bătrîn, ăsta e Cotnar de pe vremea lui Ştefan cel Mare. Deci, unchiule, hai să facem abstracţie de cazul în speţă. În ce condiţii poate furniza o femeie experienţă morbidă unui bărbat ? Gogoriţa femelei cavernelor s-a prins şi de mine. Căpătasem repulsii apriorice. Nu susţin că mama urmărise asta, dar în bună tradiţie deterministă nu există fum fără foc, efect fără cauză. Să revenim la idee, nu facem proces nimănui. Or fi femei predestinat morbide ? Cu influenţă morbidă ?

— Vrei un răspuns cinstit ? Nu ştiu. Realmente, sincer. Femeia nu e partea mea cea mai tare. Uite, nu mi-e ruşine să recunosc.

— Efect fără cauză ?

— Ai spus că nu facem procese.

— Bine. Cum îţi propuseseşi să mă aduci pe drumul cel bun ? Cu ceaiul ăsta trăznet — şi cu mai ce ?

— Mă obligi la autopersiflare. Deşi nu-mi place, am să-ţi fac hatîrul. Ceaiul nu intra în socoteli. Bineînţeles, cu morală. (Nu e penibilă uşurătatea cu care iau cuvîntul în deşert ? S-a mai întîmplat vreodată ? Cu Relu, în nici un caz, ca şi cu studenţii, ca şi cu oricine, cu mine însumi. Să recunoaştem, concesia i-o fac ei. Nu mai sînt obiectiv, îi ţin parte. Subiectivitatea ca factor deviator al schemei filozofice, cauză a diferenţierii, particularizării schemei de la individ la individ — o idee cam ignorată de teorie.)

— Unchiule, ştiu despre ce e vorba. Sînt pregătit să răspund. Ce-ai zice dacă tocmai biografia încărcată pe plan erotic — să presupunem, ne mişcăm exclusiv în sfera presupunerii — îmbogăţeşte aura unei artiste, unei femei talentate, unei intelectuale elevate ? Realizezi ce spun ?

— Nu mă înscriu în optica ta. Aura elevaţiei intelectuale exclude ce spui.

— Dar inversul e valabil ? Ce spun eu, exclude aura ?

— Nu ştiu sigur. Într-o măsură cred că da. Altfel voiam să pun chestiunea. Ca bărbat, şi încă bărbat cu principii, nu te deranjează să afli că aleasa a fost foarte mult frecventată ?

— M-ai încolţit. Mai beau un gît de ceai să-mi revin. Ştii că are buchet ? Sîntem doi abstinenţi elevaţi. Dacă am fi băutori ce s-ar alege de noi ? Întrebarea dumitale, unchiule, e întrebarea unui orgolios către alt orgolios. Să vedem ce iese

din două orgolii. Ce e o femeie, unchiule, un obiect de purtat ? Ciorap, mănuşă ? Sau nu astea, fiindcă de bine de rău ciorapul e purtat de un singur picior, cel mult de două, nu nimereşti mereu în acelaşi. Oamenii nu-şi pasează ciorapii unii altora. Să alegem fotoliul, fotoliul din salon. Într-o seară stă pe el tînăra abia scoasă în lume, într-alta o doamnă libertină, apoi mîndrul căpitan de oşti. A la long, fotoliul se uzează, sigur, îşi sporeşte şi valoarea dar nu-ţi reţin atenţia asupra aspectului pozitiv. Femeia nu e însă fotoliu. Cuvîntul „întrebuinţare" — sau cum ai spus „frecventare" ? — îl găsesc de aceea neavenit. O femeie este numai frecventată ? De ce vezi o unică direcţie ? Poate să şi frecventeze.

— Şi cu ce e mai bine ?

— Indică deosebirea netă faţă de obiect. E o voinţă activă, un termen independent într-o ecuaţie, mai corect într-un conflict. Ţi se pare şubredă pledoaria ? Şi ce dacă e independentă, nu ? Cu atît mai rău, din punctul dumitale de vedere circumstanţă agravantă.

— De acord.

— Din al meu, nu. Dar nu te grăbi să jubilezi, nu aceasta e pledoaria, am să şi părăsesc pista deschisă. O fiinţă omenească, fie ea femeie sau bărbat, este ceva imobil ? un contur fix în care se aglomerează, ca într-un recipient, mai sugestiv ca într-o pubelă, cantitatea experienţelor trăite ? În acest caz experienţa de viaţă închisă ermetic fermentează, intră în descompunere, miroase urît, infectează aerul. Aşa să înţelegem morala, ca un proces de fermentaţie ?

— Nu ştiu unde vrei să ajungi. A început să picure. Ce picături mari ! Ca boabele de porumb. Miroase a ţărînă încinsă, de unde ţărînă ? Seamănă cu mirosul de pîine coaptă, nu ? Să închid fereastra ?

— Lasă fereastra, dă-o încolo de ploaie, îmi pierd şirul.

— Ca un proces de fermentaţie, Relu. Ai formulat foarte plastic.

— Dar ce rezultă din fermentaţie ?

— Descompunere şi miasme.

— Numai atît ?

— Cam atît.

— Nu şi o substanţă nouă ? Nu şi vinul din polobocul cu must ? Şi apoi, prin distilare, nu şi coniacul ?

— A, aici ai vrut să mă aduci ? Fermentaţia ca fază indispensabilă noii calităţi ?

— Şi asta, dar nu numai. Omul nu e doar materie, reacţie chimică. În spirit unele experienţe se volatilizează, nu lasă nici o urmă. În alte cazuri, o experienţă nouă o anulează pe cea veche. În plus, şi aceasta e esenţialul, fiinţa umană îşi secretă propriile substanţe morale purificatoare. Cea de azi nu mai are nimic comun cu cea de anul trecut. E absolut nouă, nou-născută. Nimeni n-a mai avut de-a face cu ea, e tuturor necunoscută, nici urmă de miasme, de substanţe în descompunere. Apă neîncepută. Ai un zîmbet ironic, zîmbetul dumitale de catedră. Dar asta nu e teorie, ci intuiţie, n-o să mă găseşti în nici un capitol al cursului, ori mă trînteşti, ori îmi dai zece, notă intermediară nu primesc.

— Auzi cum răpăie ? Aerul s-a răcit, cade grindină pe undeva. I-ai făcut şi ei demonstraţia ?

— Nu.

— De ce ? Ar încînta-o.

— N-am mai văzut-o de multicel.

— Serios ? V-aţi certat ?

— Într-un fel. Mi-e greu să-ţi spun ce-a fost.

— Ei, asta e o noutate. Va să zică discutăm la timpul trecut ? Mă autorizezi să-i spun Dorei ?

— Faci cum vrei. Dacă îţi foloseşte la ceva...

— Cum de nu ! Misiune îndeplinită. Cu brio. M-ai salvat, băiete. Şi eu care îmi luasem gîndul ! Va să zică pledoarie gratuită ? În abstract ? He, he...

25.

Şoferul a bodogănit tot drumul, mi-a făcut capul calendar. Că nu se poate strînge grîul, că aerul e umed, că-l doare umărul, că toţi se plîng de oase. Ploaia l-a făcut terci. Mă mir, e foarte frumoasă, şi aerul e foarte bun. M-am odihnit de minune, demult n-am mai dormit ca azi-noapte. Sînt bucuroasă. De ieri, de cînd mi-a transmis Gelu vestea, nu-mi încap în piele. A triumfat bunul simţ, a triumfat educaţia. Am scăpat de bacantă. Tovarăşul Cocor, claxonează, portarul e în cabină, nu te vede. Ăsta e consemnul pentru daciile negre. Uite, se desface poarta rulantă. Lasă, deschid eu fereastra. Bună ziua, tovarăşul portar, la doctorul Poterașu... mulţumesc, mulţumesc. Ai văzut ? Nici nu era nevoie... Îşi ştiu datoria. Te trage ? Am închis. Nu aici, mai încolo, după colţ. E o intrare directă la oftalmologie. Aştepţi, da ?

Şoferii ăştia de schimb nu sînt buni de nimic, tot le ninge şi le plouă. Ică nu trebuia să-i dea concediu lui Ristea. Tocmai acum. Sînt nostimă cu „tocmai acum". De unde avea să ştie ?

Cine putea să prevadă ? Deşi tot timpul am sperat. N-am înţeles bine la ce intrare ? Unde o fi Jana ? O fi intervenit vreo urgenţă, la ei e frecvent, face parte din specific. Uite-o ! Fuguţa, fuguţa, mînca-o-ar mama. E şi ea fericită, cum rîdea la telefon. De cîtă răbdare a dat dovadă ! Eroină. Bună, scumpa mea, vino să te sărut. Ce obraz curat, nu se fardează. Ca şi mine. De ce nu mi-ai spus că n-a mai venit de-atîta timp ? Răutăcioaso ! Curată ca un pahar. Vorbeşte luminos, cu tot sufletul pe faţă, nu e în stare să ascundă nimic. N-am vrut să mă pripesc ! vocea îi gîlgîie. Am învăţat să nu mă bucur înainte de vreme. Şi-apoi, că nu venea aici nu mi s-a părut edificator, se puteau vedea oriunde. Dacă aş fi ştiut că s-au certat... Ei, uite, am aflat eu, investigaţiile mele au fost mai rodnice. Am vrut să-ţi spun de-aseară, nu te-am găsit. Erai la Matilda ? mi-am închipuit, n-am vrut să deranjez. Matilda ce face ? Soţul e aici ? Uite ce te întreb, de asta ne arde nouă ? Luăm liftul ? Bine, Jenuţa. Intrăm întîi undeva, nu e aşa ? Ai tu o cameră pe acolo. El e tot la profesor ? Dar mult întîrzie profesorul. L-au acaparat americanii... şi japonezii ? Auzi, acum şi japonezii. Şi ne neglijează pe noi. Ce hărăboaie de lift, e făcut pentru tărgi, probabil. Mi-e aşa de drag de ea ! Ca o floare. Rîde toată. Liftiera, foarte respectuoasă, mă priveşte cu admiraţie. Şi pe Jana la fel. În fond, profesorul ar trebui să iasă la pensie, cum se mai cramponează ei de jilţ ! Lui Relu i-ar reveni de drept clinica. Tinereţea nu-i un dezavantaj, dimpotrivă. Ce bine s-ar armoniza căsătoria cu... Trage grilajul şi mă poftеşte. Mulţumesc, tovarăşă dragă. Personal de serviciu instruit. Îi mulţumesc şi din cap. Îmi place să dau acestor oameni mai mult decît iau de la ei. Ce-o să zică Relu ? Nu m-am gîndit. S-au m-am gîndit ? M-am gîndit, uitasem. Mi l-am imaginat primindu-ne cu braţele deschise, invitîndu-ne să luăm loc, ciripind cu noi, răsuflînd uşurat că a scăpat de pacoste, mărturisind din ochi

că e fericit şi că abia aşteaptă... dîndu-ne să înţelegem că a înţeles, că ştie, că e de acord. Am exagerat. Relu e sobru. Şi pudic. Să nu se ruşineze de mine ! Niciodată n-a comunicat cu o femeie în prezenţa mea. Şi pentru mine e un test, nici eu nu mă imaginam asistînd la astfel de scenă. Asta pentru că oricare femeie mi-ar fi fost străină. Mi-ar fi fost adusă din afară. Or acum e invers. Pe Jana o cunosc, o plac, mi-e familiară, eu o aduc. Nu pentru mine e surpriză, eu fac surpriza. Ei, surpriză, stau toată ziua nas în nas. Păşesc cu Jana alături şi sînt mîndră. Şi de el, şi de ea. Ce bine s-au aranjat lucrurile. Sînt eu prăpăstioasă. Dar mai bine aşa. Cum să nu te alarmezi ? Aici, Jenuţa ? Bună dimineaţa. Sora scrie într-un registru. Jana îi face un semn discret, se ridică amabilă şi ne părăseşte. În fond ce voiam să discut cu Jana ? Cum să ne pregătim de întîlnire ? Ce pregătire ? Îmi oferă scaunul sorei, ea se aşează pe patul de consultaţii. Ce luminoasă eşti tu, Jana ! N-am mai făcut complimente unei fete. M-am îndrăgostit de ea. Mă însenineză şi pe mine, e înviorătoare, mi-e necesară. În fond n-am avut nici o prietenă. Cu Matilda a fost altceva, ea e din altă categorie, alt gen. Dacă aş fi avut o fată ! Am trăit toată viaţa printre bărbaţi, tata, Gelu, ei doi. Jana, m-am gîndit că e bine să mergem împreună la el. Crezi că am greşit ? Nu ne-a văzut niciodată pe noi două, alături. E timpul să înceapă să se obişnuiască, nu crezi ? Ce să zică, scumpa de ea, îi lucesc ochii. Asta am vrut să-ţi spun. Îl găsim acum ? Azi nu operează ? Vorbeşte calm, aşezat, dar citesc nerăbdare pe faţa ei. S-a făcut mai palidă. Să mergem, atunci. Mă ridic, şi eu sînt emoţionată, n-ar fi fost mai bine să-l avertizez ? O soră trece pe lîngă noi aparent indiferentă, dar îi ghicesc privirile iscoditoare, furişate pe sub sprîncene. Ăştia pe aici o să şuşotească. N-au decît, nu mă deranjează. Să se creeze opinie. Sînt mai curajoasă ca Jana, pasul meu e mai ferm şi mai alert, pun mîna pe clanţă şi intru prima. Relu citeşte. Îşi ridică ochii în-

cet. Nici o tresărire, încă n-a înțeles. Sprîncenele se înalță, ochii se rotunjesc, buzele se întind orizontal. Zîmbet mirat. Se mișcă, parcă nu se mai termină. Frumos îi stă în uniforma albă de spital. Domnule doctor, bucuros de oaspeți ? Îmi amintesc de Jana și mă întorc, a rămas lîngă ușă. O apuc de mînă și o trag. Am venit cu prietena mea în vizită. Relu nu se pierde, cum mă așteptam. Deschide brațele cordial. Exact ca în imaginația mea. Cînd s-a emancipat, băiatul ăsta ? Bucuros, foarte bucuros ! Pronunță rar, lungește cuvintele, în toată ființa lui e o liniște uimitoare. Se apropie de noi cu tandrețe și ne cuprinde pe amîndouă cu brațele lungi, o palmă și-o așează pe umărul meu, cealaltă pe al Janei. Absolut ca în viziunea mea. Cît de bine îl intuiesc ! Ne învăluie în aceeași privire. Tandemul nostru nu numai că nu l-a șocat, l-a destins. Și această îmbrățișare dublă ! Minunat, Relu ! Ne conduce la cele două fotolii și ne apasă ușor cu palmele pe umeri. Are mișcări domoale, șlefuite, nimic brusc, zgrumțuros. Ca și cînd s-ar fi așteptat, ar fi demult obișnuit cu această asociație, asociația mamă-soție. Frumos, Relu ! Mi-ai întrecut așteptările. Trage scaunul de la birou și se așează în fața noastră. El e înalt, scaunul înalt, ne privește de sus. Și să privești de jos e un avantaj dacă stai comod ca noi, și mai ales nu ești singură, ești o asociație. Treceam pe aici, Relu, mai bine zis am avut o întîlnire, de lucru bineînțeles, cu Jana, și după ce am terminat i-am propus să te vedem. Jana a acceptat și te rog s-o consideri și pe ea musafiră. Nu e în cadrul raporturile voastre profesionale, e în vizită, înțelegi ? Rîde moale. Sigur că înțeleg, mă știi așa greu de cap ? Vechea tandrețe de copil pentru mama sa ? Era mai puțin dezinvoltă, nu conținea încetineala, moliciunea ocrotitoare de acum. Beneficiez prin refracție de o duioșie nouă, cea adresată Janei, femeii ca pereche. Mai amplu, mai melodios. Manifestă o superioritate blajină, catifelată, e bărbatul, nu fiul. Ce zace în el ! Jana intra dinainte în vederile lui ? Fără să observăm nici una ? Misterioși

sînt bărbaţii, mai bine zis copiii cînd devin bărbaţi. Ce să ne serveşti ? Nimic, Relu, fără trataţie. Cum aş putea afla dacă în inima lui s-a înfiripat un sentiment ? Acum, pe loc. Nu ţine seama de interdicţia mea, o întreabă pe Jana dacă a internat un copil, ea dă explicaţii, el o pune la curent cu cererea de transfer a unui stagiar. Conversaţia alunecă pe panta profesională. Ei, păi acum te-ai găsit, Relu ? Tu n-auzi că sîntem musafire ? Nu poţi să te abţii o jumătate de oră, n-ai destul timp pentru problemele muncii ? Jana rîde îngăduitoare, se aliază cu el, îl apără. Nu aşa fetiţo, n-ai ce să aperi, nu-ţi dai seama că pierzi teren ? De bolnavi aţi tot vorbit, ce-a ieşit din asta ? Nu pentru ei m-am deplasat în persoană, aici. Relu dragă, de ce eşti aşa neatent ? Ia spune-mi, ai invitat-o vreodată pe Jana la un spectacol ? L-am pus în încurcătură, foarte bine i-am făcut. Dar uite-o şi pe ea ce speriată e ! Eeee, se poate ? Ce laşi capul în jos şi ce e cu privirile alea oblice înfipte în mochetă ? Ţi-e ruşine ? Te temi de ce-o să spună ?' Nu-mi place Jana, fruntea sus, dăm o bătălie. Ei, ia răspunde-mi, domnule doctor, de ce eşti ursuz, vrei să te invite Jana pe tine la teatru sau la operă ? Muşcă-ţi limba ! Ce-mi veni cu opera, sper că n-a băgat de seamă ! O ia în glumă. Mamă, dacă noi o să ne ţinem de teatre, s-a dus meseria. Trebuie să citim, să... S-a poticnit, n-are vervă, nu e volubil. Tace şi ea, acum îngîndurată. Sînt sigură că nu i-a plăcut răspunsul, şi pe bună dreptate. Vezi, draga mea, să-i mai iei apărarea ! Dar nu-l iert. Nici tu nu crezi ce spui, Relu. Eşti comod şi nepoliticos, asta e. Ştiu că citeşti, dar sîmbăta şi duminica de ce sînt făcute ? Acum o dojenesc şi pe ea. Nu vă lăsaţi acaparaţi total de profesiune, copii. Sînteţi intelectuali şi tineri. E mai mobil şi mai curios Gelu, decît voi. La vîrsta lui nu-i scapă nici un eveniment artistic. Unchiul, da ? se interesează Jana. Parcă îl acompaniai într-un timp ? Sub tonul inocent e sarcasm. Aşa, drăguţo, înţeapă-l, are pielea tare, ca şi taică-său. Tu fii mai deşteaptă ca mine, învaţă să mî-

nuiești armele. De fapt, lămuresc, eu îl dădeam în grija lui Gelu, dar în altă epocă. Acum gata, o ai pe Jana, nu te mai ține de pantalonii profesorului. În ce-l privește, știe să se descurce și singur. N-am să-l slăbesc pe acest fiu greoi și încăpățînat. Dacă l-aș lăsa în voia lui ar rămîne celibatar. Și l-ar arunca una alteia lepădăturile alea, ca pe o minge. Uite ce e, Relu, socot că i-ai adresat Janei invitația pentru sîmbătă. Da ? L-am trezit nițel, l-am scos din pepeni. Evident, evident ! Parcă se scuză, se apără. Dă-mi răgaz, mamă, să o întreb și pe Jana. Nu dispun de timpul ei liber. Și nu mă pot prevala de intervenția dumitale energică, ar fi abuz. Insinuant. Deduc un cifru subteran. Jana pare flatată. Comunică în felul lor, nu mai înțeleg limbajul. Un fel de a-i face curte, bănuiesc. Cu ochii o mîngîie, zîmbetul zboară spre buzele fetei. O place sau n-o place ? Acest bîzîit de bondar i se adresează ei anume, sau e instinctul masculin universal, modul lor de a ține femeile în lesă ? Lîngă Jana învăț să-l cunosc altfel, sub o latură inedită. Dar nu știu dacă ea e destul de aptă să-i țină piept. Disting în rîsul ei, oarecum fals, un spiriduș. Nu știe dacă e liberă sîmbătă. O să-și consulte agenda, îi e frică să nu fi cedat seara altui solicitant. Ca la bal, cu carnețelul în mînă, pe vremuri... Jana știe să se descurce, fată inteligentă, abilă. Mă mîndresc cu aceste calități ale ei. Fă ce faci și biruie-l pe masivul, incomodul, cum să-i zic ?, rinocer. Ping-pong surd între ei, își trimit cîte o minge invizibilă, nici nu văd cînd trece. M-au dat uitării. Continuă ce-a fost acolo, la aniversare. E decent ce fac ei și cu toate astea mă întreb, cum a ajuns Relu să-i fie atît de confortabil cu o femeie ? De față cu mine ? Nu mai știu nici eu ce vreau. Avea o indiferență, o cecitate... În preajma femeilor devenea surd și orb. De lemn, se spune, dar nu rigiditatea era caracteristica, ci absența. Se îndepărta automat cu o mie de kilometri. Acum nu ! A rămas în preajma ei. De mine s-a îndepărtat. Și dacă ăsta ar fi efectul particular al influenței Janei, n-aș avea de

ce să mă plîng. Decît că a ieşit de sub înrîurirea mea. Prin Jana îmi voi prelungi influenţa. Aşa cred cel puţin. Dar dacă e vorba de o deschidere mai largă, mai generală ? Ar fi pierdut. De ea poate profita oricare, orice viperă. La discreţia oricui. Opera stricatei. Doamne, mizez totul pe Jana. Singurul mijloc de a-l apăra, de a-l păstra. Jana nu m-a uitat, mă include mereu în convorbire, fată cu bun simţ. Făcînd astfel cedează o parte din ce i se cuvine, se lipseşte pe ea, nu e egoistă şi lacomă. Raţională şi echilibrată, ca mine. Parcă mi-ar fi fiică, aşa îmi seamănă. Bine ! Scopul a fost atins, mă pot duce. Relu se bagă între noi şi face un gest de dublă proteguire. Îmi place. Ieşim pe hol, continuă să ne conducă întocmai ca pe două doamne venite într-o vizită confidenţială. Mama şi soţia. Ochi indiscreţi iscodesc. Îi simt. Asta şi doream, să se afişeze, să se angajeze. I se vor face aluzii, i se vor arunca priviri cu dublu înţeles. Asta înseamnă a crea atmosferă.

26.

Lumină, gălăgie ! N-au plecat musafirii. La sufragerie storurile lăsate, nu se vede nimic. Ce fac, intru prin spate ? Tot aia, doar că nu mai sun, n-o mai deranjez pe mama, de scăpat nu scap. Ce e, Clementina ? bairam ! A rămas numai nea Sile ? Cînd a plecat tovarăşul Băloi ? Fără soţie ? O fi bolnavă. Internată ? Nu, cum să mănînc la unşpe noaptea... Săru'mîna ! Nea Sile se ridică, să vezi ceremonial ! Mă mă-

soară, mă cîntăreşte. Bine mă, Relule, mă uit la tine ca la tavan ? Rîd expeditiv, îmi îndrept ochii spre scaun cu subînţeles. Ţi-ai găsit, manevră inutilă. Mă ia de umeri şi se uită la mine cum a spus, ca la tavan, dar pentru asta trebuie să-şi lase capul în jos, să-l încline într-o parte, de acolo să-şi ridice ochii oblic, cu mare dificultate, parcă de fiecare ar atîrna cîte un pietroi. Se încruntă cu aerul că chestiunea e serioasă, necesită o analiză plină de răspundere, şi el n-o poate lăsa din mînă pînă nu-i lămureşte toate aspectele, în primul rînd rădăcinile ascunse. Ce secret ai tu de creşti aşa ? de te faci ca un... cum să-ţi spun eu ţie că te faci... ca un bizon. Îşi strînge gura mică, rotundă. Ochii nu ştiu cum şi-i potriveşte, de parcă vede numai cu unul, ca prin ochean, te distinge de la distanţe astronomice. Nu, nu rîde, nu lămurim nimic cu rîsul, eu vreau să ştiu adevărul, cu mine nu merge. S-a destins, are tonul cu care l-ar lua la vale pe un coţcar prins cu şoalda. Absenţa oricărei sforţări vrea să spună că, în treburi de-astea, e trecut prin ciur şi dîrmon, că mai bine recunoşti deschis, spui şi scapi, altfel te ţine pînă dimineaţa, merge cu tine pînă în pînzele albe, te scoate şi din gură de şarpe. Cunosc bine scena, o repetă de ani de zile. Ce mă miră e că nu se plictiseşte, şi mai mult, că nu se jeneză. Hai să zic acum, a băut un pahar de vin, dar şi treaz la fel face. Din cîte îmi dau seama, supremul lui compliment e că ai crescut. Comparaţia cu sine n-are nici un suport, nea Sile e un bărbat înalt, spătos, încă verde. Părul i-a albit, dar fiind puţin, un gazon firav la marginile deşertului chelii, trece neobservat. Îl las să-şi facă mendrele, dau micile răspunsuri solicitate, aştept ca interesul pentru rol să se epuizeze de la sine. Mă gîndesc că e un orgolios ascuns, lăudîndu-te că eşti mare, vrea să atragă atenţia asupra staturii lui. Se apropie, atingîndu-şi ca din întîmplare umărul de al meu. Decît că nu spune : uite domne, la vîrsta mea, nu mă taie nici ăştia tinerii. Subiectul s-a sleit, n-a prins de veste la

momentul oportun, nu şi-a dat seama că pedalează în gol ; după o mică pauză de derută se aşează, blazat. Vezi, citesc pe faţa lui, dacă mă întind cu voi la flecăreală ? Îi dai nas lui Ivan, se suie pe divan. Mi-e clar, l-am decepţionat, l-am făcut pe el, om în toată firea, să se coboare la mintea mea de mocofan. Dar îşi va reveni repede, bateriile nu vor întîrzia să i se reîncarce. Nea Sile e departe de a-şi fi făcut jocul. În prima parte a serii, bănuiesc, i-a forfecat pe foştii rivali declaraţi şi camuflaţi, plasîndu-i într-o nebuloasă principală. De bună seamă, nici Băloi n-a plecat fără cuvenita papară pentru spiritul lui flasc. Băloi, altfel cinstit, muncitor, omenos, nu întîmplător amic de-o viaţă, n-a fost niciodată ce se cheamă militant.

De cîţiva ani buni, de cînd a ieşit la pensie, cam acesta e repertoriul predilect al lui nea Sile în întîlnirile de la noi de acasă. Tanti Sanda îmi face cu ochiul. E felul ei strengăresc de a mă avertiza că bărbatu-său e în formă. Desluşesc şi o oarecare aluzie la complicitatea noastră, a nebăutorilor, de a accepta vechi şi inofensive metehne. În viaţa lui nea Sile Cărbunaru ea a reprezentat norocul de căpetenie. Mi-o amintesc mai tînără. Ochioasă, bine făcută, cu o veselie înnăscută şi un umor reconfortant, cam vulgar şi strident, uneori ieftin, dar de o mie de ori preferabil infatuării acre a suratelor ei. Ruralism lipsit de complexe. Pe ea urbanizarea n-a operat grefele aroganţei şi suficienţei. Nici măcar nu-şi vopseşte părul, suportă cu stoicism invazia cenuşie în podoaba capilară întotdeauna scurt tăiată, pe vremuri ca pana corbului. Mama o acceptă ca pe un tribut plătit convenienţei sociale şi ca pe un fel de zestre a trecutului, nu de tot compromiţătoare deoarece poartă girul tatii, şi e nevasta lui nea Sile a cărei personalitate o dezorientează în asemenea măsură încît n-a putut emite niciodată o judecată de valoare inteligibilă şi completă asupra lui. Clementina aduce platoul cu savarine, marea specialitate

a mamei. Nea Sile nu vede, indiferent la bunătăți. Tata nu-și dezlipește ochii de pe capacele mînjite cu gem și tivite cu frișcă. Nea Sile simte că interesul pentru persoana lui scade în favoarea savarinei. I-a declarat război și va face orice să-și mențină poziția. Ignorînd platoul în mod absolut, bagă mîna în sacul cu amintiri sacre. Antonică, ăsta micu știe cum am lucrat noi la reforma bănească ? Nu i-ai spus ? Nu știi nici tu, Dora ? Nu vă căsătoriseți, peste un an sau doi cred. În capul lui, pachete, pachețele așezate pe policioare într-o ordine desăvîrșită. Propune să evoce tata, are mai mult talent, a fost mai aproape de epicentru. Tata n-are chef de narațiune. Îi lasă gura apă după prăjituri. Nea Sile e șmecher, în rolul de erou al povestirii îl împinge pe tata. Evocă nopțile lucrate de tata sechestrat în minister, variantele făcute, cum s-a bătut el cu nu reținut cine, probabil figură importantă în finanțele de atunci, pentru punctul de vedere cel mai rațional. Tata a uitat o clipă de savarine, se ambalează, corectează amănunte, se întîlnește pe fir cu nea Sile, sînt în consonanță. Ascult într-o tăcere admirativă, le pun vin în pahare, nu reușesc niciodată să prind de veste cînd și-l golește nea Sile pe-al lui. În fond, ce vrea să demonstreze ? Că au fost figuri de epocă, tata în special. Stratagema i-a reușit, atmosfera s-a încins, descopăr pe fața tatii o dulce nostalgie, vanitate satisfăcută. Nea Sile vorbește cu toată ființa, cuvintele au un rol adjuvant, esențiale sînt mimica, gesturile, poziția trunchiului în scaun. Își strînge fața de și-o face pumn, ochii i se micșorează ca doi tăciuni pe trei sferturi acoperiți de cenușă, licărind din depărtări. Nu indică efortul sau greutățile de atunci, ci neîndurarea lor, tăria de caracter, forța neomenească la care au recurs pentru a învinge. Ce să învingă ? Nu rezultă clar, se poate subînțelege că o forță contrară. Nu se uită la tata, îl ia drept martor mut, micile întreruperi, corecturi și adăugiri nu-l deranjează, poate le așteaptă, nu le comentează, nu le întărește,

le lasă să se insereze de la sine în şuvoi. Ni se adresează nouă, celorlalţi, în special mie, eu trebuie să mă pătrund, să preiau ştafeta, să mă ridic la înălţimea cuvenită. Dacă cineva face un gest, cu atît mai mult cînd acela sînt eu, deschide deodată gura într-un rictus de amărăciune supraomenească, preîntîmpinînd rezerve, îndoieli, opoziţii într-o chestiune mai presus de orice dubii. Închide ochii, pleacă încet capul pe umărul stîng, gura are desenul măştii tragice greceşti, cu arcuirea în jos, ascunzînd nu ştiu cum dinţii, lăsînd impresia că înăuntru e vid ; printre buze răzbate în voie şuierul suferinţei. Mai bine ne abţinem de la orice decît să dezlănţuim durerea fără leac. Cu toate că şi în acest caz îşi găseşte pretexte să se lamenteze, căci fără chin, şi încă unul provocat de ai lui, povestirea nu are haz. Mă achit cu zel de îndatoririle de picolo călcînd în vîrful picioarelor, întinzînd mîinile fără zgomot. Nea Sile constată că nu se mai poate bizui pe şovăiala sau neîncrederea noastră şi atunci caută pretext de polemică înlăuntrul său, intră în dialog cu sine. Afirmă ceva şi deodată se opreşte şi se scutură, descoperind în propriile cuvinte urma lăsată de vrăjmaş. N-a fost simplu şi liniar cum rezulta din cuvintele lui. Slobozeşte un mic răcnet, încruntă sprîncenele, îşi încreţeşte fruntea într-o concentrare maximă ; singur împotriva curentului, clatină lancea şi porneşte la atac. Uite cum a fost în realitate. Chipul retrăieşte teribilele clipe. Ton coborît, melodie subterană, marş funebru sau cantată trist-admirativă. Uneori se prelungeşte într-o altă arie, de dojană dezolată că nu înţelegem de-ajuns, că rămînem reci, străini. Ne iartă anticipat ca pe avortoni, viteji născuţi morţi, urmaşi fără vlagă. Zgură rece, poroasă, la poalele vulcanului. Tristeţea neputinţei de a mai salva ceva, de a mai învia speranţa pierdută.

Mă postez în flancul drept al lui nea Sile ca să-i pun apă minerală proaspătă. Aşteaptă să termin, cu o mişcare leneşă mă prinde de mînă, las sticla şi-l ascult. De ce tac, de ce zîm-

besc nu știu cum, de sus ? Nu cred ? mi se par gogoși ? sînt eu mai deștept ? Cointeresarea tatei în urmărirea spectacolului slăbește, moțăie din cap, mai mult în sensul că aude decît că participă la rechizitoriu, privirile i se reîntorc spre platoul cu prăjituri. Prinzînd clipa cînd atenția generală e acaparată de pedagogia lui nea Sile, își înfige furculița în savarina cea mai apropiată. Continuă să-și marcheze prezența prin aceleași vagi clătinări din cap și din două mișcări rezolute face să dispară opera culinară a mamei. Ne ia din nou în seamă. Nimeni n-ar putea bănui că prin orificiul său bucal a dispărut un obiect atît de zemos și unsuros. Altora li se ung buzele și trebuie să le lingă, să le șteargă, bucăți de cocă se lipesc de dinți, de măsele și se chinuie să le dezlipească și să le îndepărteze cu limba. La el nu rămîne nici o urmă, nu se lipește nimic, gura lui e o mașină eficientă și curată, uimitoare. Ce susține nea Sile ? Nu susține nimic. Mă țintuiește ca pe un prizonier nemernic și mă sfredelește cu priviri nimicitoare. Zîmbesc concesiv, dar încercarea de a aplana conflictul n-are sorți de izbîndă. După ce m-a înspăimîntat îndeajuns, îmi hărăzește un rînjet îngrețoșat Tanti Sanda dă să spună ceva, să-mi ia apărarea, nea Sile îi împrăștie vorbele în aer cu mîna, înăbușind tulburența în față. Se înscrie și mama la cuvînt, cu ea nea Sile e mai atent, dar n-are răbdare. Se preface că o completează, dar o acoperă cu voce năpraznică. Îi pune tatei o întrebare. În așteptarea răspunsului strivește și mătură sunete imaginare, învîrtind în aer ambele mîini ca pe niște elice. Tata scoate un mormăit, nea Sile, ca și noi, nu descifrează nimic, dar, lovitură de teatru ! tocmai asta voia să audă ! Se revarsă asupra noastră cu forța torentelor căzute din munți. Ei, ați auzit ? Așa se pune problema ! tună, trăgîndu-ne la socoteală cu degetele rășchirate. Ai auzit ? Îmi scutură brațul ca pe un pom firav fără roade, ai auzit ? Pătrunde-te, a spus-o tatăl tău, a spus-o, și o repet eu. Doi veterani ! Nu e de ajuns ?

Tata profită de faptul că nea Sile atrage privirile spre persoana mea și, cu același gest precis și scurt, își adjudecă încă o savarină. Abia apuc să întrezăresc fulgerul furculiței despicînd prăjitura, transportînd jumătățile la gură. Pompa absorbantă a acționat cu o rapiditate șamanică. Pentru prima dată îmi vine în minte că tata nu mănîncă, aspiră. Ce descoperire ! După o viață. Știu dintotdeauna că înghite repede, știm cu toții, dar nu e vorba de asta, nu mușcă, nu mestecă. E suficient să deschidă gura, hrana dispare de la sine. La un dulău ciobănesc am mai văzut atîta dexteritate. Cineva îi arunca bucăți de pîine, el le prindea din zbor, clănțănea o dată sec și gata, botul se închidea la loc, nu mai rămînea nici un indiciu că prin el s-a făcut nevăzut cocoloșul. A nu da nici o șansă limbii, cerului gurii să ia contact cu gusturile, să le deosebească ? Încerc să mă desprind din mîna lui nea Sile. Aș ! Nu mai vociferează, a coborît glasul, pasămite purtăm un dialog intim, confidențial. Îmi vorbește de la inimă cum ar veni, nu mai e reproș de generație, reproș istoric, își descarcă sufletul, mă ia pe coarda simțitoare, mă face părtaș la durere, rămînem prieteni și nu depinde decît de mine să-i recîștig admirația, să redevin demn urmaș și continuator. Mă slăbește din strînsoare doar cînd își dă seama că vreau să mă duc după vin. Îmi dă bilet de liberă trecere dar mă cîrpește zdravăn peste fund. Rezultă că am ieșit chelfănit din mîna lui. Ce să fac ? Nea Sile n-are copii, îl înțeleg, accept benevol, și nu de azi, de ieri, mușt ruluiala evasi-paternă. Și părinții mei sînt generoși, își cedează temporar drepturile.

Mama oferă savarine. Nu mai urmăresc tiradele lui nea Sile, slavă domnului, m-a iertat. I se adresează tatei, patosul nu-i slăbește, din cînd în cînd se indignează, de-acum nu va mai schimba placa, raza elocinței se scurtează tot mai mult, va pisa aceeași partitură cu o îndîrjire inepuizabilă, pînă la urmă nu se va mai mișca decît între trei sau patru fraze. Ce

găsește tata de ascultat ? Cum acceptă să-și mănînce jumătate de noapte împărtășindu-se din vehemența mecanică, lipsită de orice noutate a lui nea Sile ? E drept, face tot mai rar apel la vechiul lui prieten. Într-un fel sau altul resimte ariditatea dialogurilor la care, de altfel, ia parte formal. Tovarășul Băloi e mai odihnitor, păcat că a părăsit terenul atît de devreme, el constituie un bun amortizor, preia, absoarbe o mare parte din energia agresivă și anarhică a lui nea Sile. Ai, cum îi neutralizează ofensivele ! Fără nici cea mai mică opoziție aparentă. Cinci de-alde nea Sile la un loc nu i-ar perturba tihna senină, fenomenală. Și nu e, să zici, vreun juiseur, vreun gaizer de veselie. Mai degrabă un taciturn. Parcă-l văd. Față prelungă, bot proeminent cu buze groase, sprîncene smolite, ochi bovini, frunte lată, tare. Fruntea, asta e ! acolo sălășluiește miracolul. Frunte de taur, de ea se sparg, oricît de mari ar fi, talazurile vocii lui nea Sile. Cum nu mi-am dat seama ? Fruntea posedă darul nemaipomenit de a rîde, de a-și bate joc de zbuciumul înveninat al agresorului. Nu botul imobil, nici obrazul de lemn, cu atît mai puțin ochii umflați emană sarcasmul impasibil și încăpățînat cu care spulberă asaltul. Fruntea ! pe ea sclipește o enormă ironie involuntară, acolo se concentrează nepăsarea flegmatică de nepătruns. Și ce bine se armonizează cu vocea slabă, monotonă, nazală, vag încălzită de ce numeam tihnă senină. Nu l-a blagoslovit natura cu umor, n-a spus în viața lui o snoavă. Șmecheria se reduce la exclamația aia banală, un fel de î interogativ, adăugat după fiecare cuvînt. Și cum zici, î ? că tu te-ai bătut, î ? și că eu nu, î ? Zău domne, î ? spune, domne, î ? auzi domne, î ? Acest flecușteț de sunet repetat exasperant, într-o tonalitate invariabilă, îl pune la pămînt pe nea Sile, face harcea-parcea din răgetele lui bune să înspăimînte și tigrii. Cînd la aceasta se adaugă împunsătura de degeț în genunchi sau în coapsă — degetul unsuros de la mîncare, sau ud de la pahar atinge un punct dureros sau locul unde te gîdili —

precum şi apropierea gurii de urechea interlocutorului, gură urît mirositoare, cu dinţi grav cariaţi, nespălaţi, atunci nu nea Sile, un centurion de războinici ar arunca săbiile şi s-ar împrăştia încotro ar vedea cu ochii. Aşa se şi întîmplă, pînă la sfîrşitul sfîrşitului nu tovarăşul Băloi e cel ce trebuie să dea bir cu fugiţii, să găsească scăpare, ci bietul nea Sile. El bate în retragere, el se fereşte, el întinde mîinile. Răguşit, pachet de nervi, cu moartea în suflet, depune armele, capitulează necondiţionat. Aceasta e singura scenă demnă de privit şi mă simt frustrat că am pierdut-o.

Savarina mi-a deschis şi mie apetitul, dar e prea tîrziu. Surpriză ! Nici nu mi-am terminat vorba şi Clementina apare cu o enormă fructieră. Caise ! Unde le-ai găsit, mamă ? Tanti Sanda le-a adus. Tanti Sanda vrea să se scuze dar renunţă, căci nu timiditatea sau ipocrizia îi determină reacţiile. Caise de pe vremuri, le laudă. Am fost la ţară, la nepoţi, am adus o ladă, sînt coapte, parfumate. Ca pe cînd era ea copil, nu stîrpituri din ziua de azi, soi prost, culese crude, pălite. Fetiţă, vara, de atîtea caise era mereu murdară la gură şi la fund. Rîde cu poftă, zgomotos, şi rîsul are ceva contagios. Mă pomenesc şi eu hlizindu-mă şi-l văd şi pe tata cum mustăceşte. Pe obrazul sever al lui nea Sile nu tresare nici un muşchi, privirile lui ocolesc cu dispreţ mormanul de culoarea purpurei. Mama nu gustă picanteria şi, după o clipă de ezitare, cînd nu ştie dacă să gireze sau să sfideze — prin tăceri diferite, bineînţeles — alege a treia cale, una elastic-diplomatică, ignorarea vulgarităţii. Poate să însemne că n-a auzit sau n-a înţeles. Vorbeşte de calitatea fructelor, tema are contingenţă cu specialitatea ei. Fraza deocheată s-a eclipsat de la sine. O, mama e neîntrecută în arta de a amortiza penibilul cuvintelor inadecvate, de a sări peste el cu o calmă prezenţă de spirit, abătînd atenţia auditoriului în sens contrar. În copilărie, îmi aduc aminte, făcea frecvent apel la această teh-

nică. Dacă, de față cu mine, cineva își permitea o licență, inclusiv biata bunica — în limbajul ei pitoresc expresiile fruste erau de neevitat — mama nu-și pierdea firea, nici nu protesta, nici nu explica. Fără să lase nici o pauză, în timpul căreia capul meu ar fi putut prelucra expresia, se năpustea asupra aspectului constructiv al subiectului — dacă nu exista, născocea unul — și bătea monedă. Apelînd la întregul ei bagaj de cunoștințe, mimînd zel și entuziasm, vorbea fără încetare pînă căpăta siguranța că bietul meu creier a fost complet spălat, că vorbele necuviincioase mi-au ieșit cu desăvîrșire din minte. În realitate procedeul nu s-a bucurat de nici o eficiență. Prelegerile, oricît de lungi și docte, nu reușeau să-mi abată gîndul de la cuvîntul ademenitor prin suculență și plasticitate. De timpuriu i-am decodat tactica. Îmi producea o dublă rușine : pentru expresia în sine, și pentru încercarea stîngace de a o acoperi cu vorbe nesărate. Mi s-a cultivat o teamă bolnăvicioasă. Nu pentru mine, pentru mama. Îi uram pe cei care, din neatenție sau cu bună-știință, călcau teritoriul interzis ; aș fi fost gata să fac orice să-i împiedic, să evit șocul psihic pe care îl primea mama, și mai ales efortul ei disperat și steril de a mă feri pe mine.

În timp ce mușc fructa portocalie, dulce, răcoroasă, mă întreb ce pedagogie ar aplica EA. Îmi vin în minte micile șocuri pe care mi le-a administrat, metodic, parcă după un program anume, de la bun început. Simplă întîmplare sau tratament psihic ? Regim camuflat de dezintoxicare ? Prea mult să-i atribui asemenea intenții. Cel mai plauzibil, că din joacă. Asa cum tragi pisoiul de coadă. Să vezi, miorlăie, zgîrie, dă cu lăbuțele ? Motănelul ? Nu vorbește obscen, ci piperat, nu forțează nota, nu introduce cu de-a sila în text termeni deocheați, se lasă în voia expresiei folclorizate. De unde cunoaște limbajul bunicii ? Nu de pe vremea bunicii. Al lumii reprezentate de bunica, lume plină de fantezie lexicală, folosind nu cuvinte

luate la nimereală şi împerecheate cum o da dumnezeu, ci gustoase, pleznind în gură ca patricienii la grătar, făcîndu-te să salivezi cînd le auzi, combinate fistichiu pentru a scoate efecte de o batjocură ucigătoare sau de o senzualitate tandră, dincolo de banalitatea afectivităţii obişnuite. De unde ? Nu ştiu cine au fost dascălii ei, în ce mediu şi-a petrecut copilăria, de pe buzele cui a cules mierea limbajului şfichiuitor, inspirat, proteic, de dispreţ şi de alint.

Tata îi dă o replică lui nea Sile cu vocea lui aia metalică, încărcată de furie, nu colerică, ci încătuşată. Cînd îl aud mă gîndesc la un armăsar în spume, legat fedeleş, cabrîndu-se să rupă frînghiile şi neputînd, înaintînd la pas, trădîndu-şi sălbăticia prin lovitura sacadată, grea, de bardă, a copitei. Fraza tatii, pusă pe hîrtie n-ar avea nici o rezonanţă deosebită, pronunţată cu vocea lui albă, capătă tensiune apocaliptică. Tu, Sile, dacă ai fi vrut, ai fi putut să munceşti şi acum, nestingherit. Te-ai pensionat fiindcă nu ţi-a mai plăcut munca. Mie îmi place, asta e deosebirea dintre noi. Nu pentru avantaje muncesc, nici ca să rămîn şef, să-ţi fie clar. Muncesc fiindcă iubesc munca, în timp ce tu nu o iubeşti. Şi despre asta să nu mai deschizi vreodată vorba. Buzele i se mişcă altfel ca de obicei, ţepene, strîmbe, gura i se face mare. Marionetă care face sforţări nebuneşti să articuleze sunete, sau măcar să le mimeze pe cele ale mînuitorului ascuns. De puţine ori i-am auzit această voce acasă. M-am întrebat cît de mult o foloseşte afară, în micul său imperiu. N-aş vrea să fiu în pielea interlocutorului. Nea Sile s-a făcut palid, nu-mi dau seama dacă de vin, din cauza luminii sau ca urmare a celor auzite. Trage din ţigare cu înverşunare, văd cum înaintează jarul. O pune pe scrumieră, îşi lasă în jos buza mică, rotundă, ca şi cînd s-ar pregăti să bea cucută, ridică din nou ţigarea şi o duce la gură, repetă de cîteva ori gestul de parcă fumatul ar fi în momentul de faţă chestiune de viaţă şi de moarte. Ţigarea arsă vertiginos

a ajuns la filtru, îi frige degetele. O striveşte. Scurge din pahar ce-a mai rămas, prima dată îl surprind ducînd paharul la gură. Iau sticla şi mă aplec peste masă dar mă opreşte tăind scurt aerul cu palma. Împinge deoparte farfuriile şi tacîmurile de desert, se ridică planîndu-şi privirile prin încăpere, pe deasupra capetelor, pînă în dreptul nevesti-sii. Hai ! îi porunceşte. Concomitent îi face cu ochiul. Asta nu se potriveşte cu aerul marţial. De altfel renunţă imediat la poză, adoptă brusc o atitudine politicos-convenţională părînd să spună : am bunul simţ să nu mă supăr în casa voastră, dar nu mai sînt ce-am fost. Îşi ia rămas bun cu înclinări rezervat-reverenţioase, într-o tăcere demnă. Tata nu face nici o încercare de a-i schimba umoarea, obrazul îi sclipeşte de plăcere şi zîmbeşte în felul său unic, din coada ochilor. I-a dat o lecţie şi dacă-l ustură să îndure, cu asemenea subiecte nu-i permite să se joace. S-a îmbunat, dar ţine să guste pînă la capăt efectul educaţiei, nu-l deranjează că prietenul lui se retrage cu coada între picioare. Mi se face milă de nea Sile, prea e cuminţit, pocăit, nu-i stă bine aşa. Ca un băiat mare lovit peste degete. După ce o seară întreagă ne-a ţinut în răgete leonine, bîţîie capul smerit şi iese pe uşă cu paşi nesiguri. Mama nu se abate nici cu un milimetru de la tonul impus de tata. Chiar şi tanti Sanda şi-a epuizat verva, sau şi-o stăpîneşte, ca să nu-şi rănească soţul. Îmi pare rău, aş fi vrut să-i văd dinţii frumoşi sub buzele odinioară cărnoase, acum supte, decolorate.

Îi conduc, strada e pustie, mă ofer să merg pînă la colţ. Îi întreb dacă se duc la băi. Nea Sile mă pune la curent cu unele intenţii nedefinitivate, lămurindu-mă de ce îi este condiţionată plecarea. Ce schimbare ! Vorbeşte ca un om obişnuit, ca un neerou, ca un modest civil. Ton informativ, logică firească, perfect inteligibilă, bonomie desăvîrşită. Nimic patetic, revendicativ, arogant, nici urmă de răget, faţă liniştită, destinsă, scăpată de tortura marilor zbuciumuri istorice, de gravele interogaţii şi

dramaticele răspunsuri. Sînt derutat, îmi dă tîrcoale decepţia. Ăsta nu e nea Sile, ăsta e un pieton oarecare. Unde a dispărut războinicul ? Nu l-am cunoscut pe nea Sile decît sub lumini orbitoare. Cetăţeanul paşnic, preocupat să-şi sincronizeze plecarea la Căciulata cu fratele Sandei, cumnatu-său, la nu ştiu ce vilă a sindicatelor — deocamdată ocupată, aflu, — mi-e străin. Am suferit o pierdere, sînt trist. Jena de a conduce pe stradă omul bătrîn, obosit, cu voce stinsă, cu preocupări prozaice, strecurat pe nebăgate de seamă, în ultima clipă, în locul vajnicului, vulcanului... Şi tanti Sanda s-a transformat. Îmi dă explicaţii în plus, îndatoritoare, dar fără veselia stenică, fără umorul optimist debordînd de vitalitate. Şi ea s-a subţiat şi s-a golit pe dinăuntru. Se poartă ca o femeie în vîrstă, fără prea mari bucurii, păşind mărunţel şi asiduu lîngă omul ei. Sărmanii. Încep să înţeleg. I-am văzut întotdeauna jucîndu-şi rolurile de zile mari. Cine le-a inventat ? Ei singuri ? Au fost odată aşa ? Poate nu întotdeauna au făcut teatru, poate cîndva nea Sile chiar era un coleric fanatic, un intolerant obsedat de idei fixe, voce năpraznică prin şedinţe, motor diezel huruind prin hîrtoape, pe drumuri desfundate, iar tanti Sanda o ţărăncuţă simplă şi îndrăzneaţă, cu temperament focos, necomplexată de poza luptătorului, trîntindu-i în faţă adevăruri elementare — ce e în guşă şi în căpuşă — care, pînă la urmă, s-a lăsat furată. Nu ştiu cum au fost, văd cum sînt. Bietul nea Sile, îşi trage pe cap la vîrsta asta, poate de dragul meu, să mă sperie sau să mă încînte, o piele de leu şi-şi scuipă sub ea plămînii emfizematoşi. Iar ea îi ţine isonul scoţînd, dumnezeu ştie de pe unde, strigătul tinereţii. Pereche de comedianţi inspiraţi cărora, tata, cu duritatea sa neîndurătoare, le-a răpit bucuria artei. Aşteptăm în staţie, îi ajut să urce în autobuz şi mă întorc fără ultimele jucării ale copilăriei.

27.

Lili, vezi că sună ! Văd, Paţi, că sună, dar tu nu vezi ce fac eu ? Mă uit, s-a căţărat pe pervazul ferestrei de la sufragerie şi prinde inelele perdelei. Desculţă, în şort, cu o bluză de pînză topită pe pielea goală, cu braţele întinse. În studenţie a fost înotătoare de performanţă. Mă, fată, ce să-ţi fac, cum să mă duc în izmene ? Adevărul e că mi-e lene. Duminica dimineaţa sînt de plumb. Nici nu ştiu cît e ceasul. În dormitor a fost întuneric, storuri ultra, răcoare. Lumina zilei mă ameţeşte, văd scîntei colorate. La cît ne-om fi culcat ? După doişpe mi s-a rupt filmul. Am amestecat ? Beam whisky, dracu ştie. De la un punct nu mai răspund. Nevastă-mea are o mie de vieţi în pieptu-i de aramă. Auzi, Lili, sună iar, ce facem ? E intransigentă : Pe mine nu conta, ia-ţi hamul şi praştia. Păi în izmenuţe, Lili ? Ce-are a face ! Sportiv ! Omul în casa lui... Îşi bate joc de mine, mă vede în ce hal sînt, femeile au inimi de hienă. Îmi iau hamul şi praştia. Îmi pun în ordine ţinuta, respectiv chiloţii de fotbalist. Asta port pe dedesubt şi iarna şi vara. Uşa de la baie e deschisă. Chica vraişte. Trag cu pieptănul mare al lui Lili. Iar sună ! Ho, deschid, nu vin turcii ! Duminică dimi-

neaţa ! Ridic bustul, sug burta, încordez pectoralii, ceva de atlet o mai fi rămas pe sub osînză. Bună ziua ! Întîi îmi sare în ochi negul impozant de pe obrazul doamnei, apoi rujul abundent, rochia înflorată fără mîneci, braţele groase pîrlite de soare. Degetele de la o mînă sînt tăiate de sfoara unui pachet. Celelalte, încleştate pe mînerul unei damigene învelite în hîrtie. Dă năvală, intră în vestibul. Femeie deşteaptă, dacă ne-ar vedea cineva în uşă, ea cu saxanaua, eu despuiat ! Dumneavoastră sînteţi tovarăşul doctor Paţi Moscu ? Vorbeşte repede, energic şi familiar. Încuviinţez. Clipeşte şi sloboade un început de oftat. A trimis-o la mine Săvescu. Săvescu ? Mă lămureşte. Ştiu. Pune jos poverile, îşi eliberează mîinile. Are neapărată nevoie de ele. Îmi spune o poveste gesticulată despre ochii bolnavi ai soacrei. Exală un parfum violent. Cîţi ani o avea ? Carnea încă tare. Volubilă, îndrăzneaţă, tipul femeii fără complexe, nu te complexează nici pe tine. Ca dovadă, am uitat că sînt gol. Lili mă strigă : Paţi, vino, că nu ajung ! Deschid uşa dinspre sufragerie. Nu pot, sînt cu cineva. Ignoră tonul confidenţial. N-are a face, nu vezi că a căzut galeria ? Ţine ! Ce e, bărbat sau femeie ? O bolnavă, Lili, a venit pentru operaţie. Vezi că aude. N-o interesează. Şi stai în halul ăsta de vorbă cu o femeie ? Femeie bătrînă, nu m-ai trimis tu ? Revin cu conştiinţa grotescului. Doamna mi-o spulberă cît ai clipi. Degajată, ca şi cînd am fi la ştrand, îşi exprimă regretul că a uitat să se prezinte. Soţul, inginer agronom la I.A.S., ea învăţătoare, au posibilităţi, voi fi mulţumit. Socrul a orbit, n-au ştiut cui să se adreseze, intervenţia a eşuat. Ia uite, domnule, şi Săvescu i-a dat asigurări despre mine ? Mă umflu în pene dar rămîn realist, nu sînt excroc. Doriţi s-o operez eu ? Cade din pod. O fracţiune de secundă mă cercetează cu maliţie, apoi surîde dulce, întinde mîna şi o opreşte în aer, cu siguranţă a vrut să pună palma pe pieptul meu. Cine ştie, vreun tic, unele femei te-apucă de rever. Nu ! se grăbeşte să îndepărteze confuzia. Vă

rugăm să-l convingeţi pe doctorul Viorel Poteraşu s-o opereze. Sînteţi colegi, prieteni. Veţi fi mulţumit. E rîndul meu să oftez. Păi de ce nu spui aşa de la început ? Ce-o fi în pachetul ăla ? Vede direcţia privirilor şi mă lămureşte, fără falsă timiditate. Curcan de curte. Dincolo, otonel. Aconto. Speră că pe tot timpul internării bătrîna se va bucura de îngrijirile mele, că voi avea grijă să i se aplice regimul corespunzător. Iar strigă Lili. Să mă lase în pace, tratez o afacere serioasă nu mă joc. Musafira rîde, buza de jos e foarte plină. Vă cunosc eu pe-astea cu buza de jos... Tinerică, soţia ? geloasă ? Şi eu aş fi în locul ei. Auzi, învăţătoarea, ce dă din ea ! Mă fac cît de serios şi de grav pot. Doamnă, ţinînd seama de situaţia tragică în care se află soacra dumneavoastră, de experienţa nefastă pe care aţi avut-o, am să mă străduiesc. Nu este simplu, promit că voi încerca totul. Mîine la opt să fiţi cu soacra la internări, sper să am un loc liber. Şi-a pregătit un bilet cu datele bolnavei. Îmi întinde mîna cu graţie, sugerînd să i-o sărut. Nu mă dau în lături. Simt palma parfumată plină de carne elastică. Închid uşa şi transport preţioasele achiziţii. În fond, de ce a făcut drumul ăsta ocolit ? de ce nu s-a dus direct la Relu ? Tot n-o să evite să dea ochii cu el. Clar, înseamnă că Relu într-adevăr nu primeşte. Ha, cazul nu e nevoie să i-l bag pe gît, şi-l adjudecă singur. Aconto ?

Uite, Lili, n-am putut să scap. Ceva foarte complicat, ţin morţiş să operez eu şi, deşi am atîtea pe cap, am cedat, tu ce m-ai fi sfătuit ? Ţin morţiş ? dar cîte au fost ? mă scormoneşte. Scorpie. Nu dau curs. Vezi tu de curcan şi cînd îl ridic de jos o sărut pe coapsa albă, sub şort, în locul unde-i place. Gata, cu Lili am rezolvat. Scot dopul damigenei şi torn într-un pahar. Nu prea e ora, doar să gust. Cît e ceasul, Lili ? Unşpe jumate ? otonel, domnule ! Băi, ce beau ăştia pe-acolo, cu ce se îndulcesc nenorociţii. Toate roadele pămîntului patriei sînt pe mîna lor. Ia o sorbitură, Lili, cazi pe jos. Lili e amatoare de vin roşu, dar

nu refuză să-şi bage botul. Nu se pricepe, stric orzul pe gîşte. Ce e drept, cam călduţ. O să trag în vreo două sticle, le pun la congelator, pînă la masă sînt gata. Mai gust o dată. Lili aduce sticlele, o pun să le spele. Domnule, ştii că merge şi cald ? Cînd s-o răci o să fie prăpăd. Nenorocirea la mine e că dacă am apucat să beau un pahar, nu mă mai opresc. Soneria ! Ce e Lili, astăzi, pelerinaj ? Ăştia îmi strică duminica, mă scot din ale mele, o să pun pe uşă „închis pentru inventar". Lili se oferă să mă reprezinte, dar otonelul m-a remontat, am destulă vitalitate să-mi văd singur de treburi. Nu las în pahar, se oxidează. Lili mă îmbrînceşte supărat-drăgăstoasă. Nu e frumos, Paţi, laşi musafirii ? Sînt de părere că nici să te grăbeşti nu e bine, să aibă şi ei emoţii, să nu-şi închipuie că eşti prea accesibil. Scurg paharul. Un nou ţîrîit mă convinge. Tot în costumul ăsta, Lili ? Mă ameninţă cu sticla goală. M-a stropit. E, asta nu-mi place, dacă n-ar fi soneria ar vedea pe dracu.

Deschid. O siluetă se trage înapoi, speriată. Ce e asta, sfînta Filofteia ? Mă deconcertează fragilitatea făpturii. O fi venit să colecteze pentru azile. Se uită la mine ca la ucigă-l toaca. Îşi ia inima în dinţi : nu ştiţi, aici stă doctorul Moscu ? Mi se face milă. Eu sînt doctorul Moscu. Tremură toată. Are un chip transparent, văd prin el uşa de la lift. Abia s-a dat jos de pe ziduri mînăstireşti. Aş putea să intru ? Voce pierită, curaj găină că te tai. Da, maică. Poftiţi, poftiţi ! Ce mai aşteaptă ? A, să mă dau la o parte. Bufnesc în rîs, înseamnă că mi-au slăbit nervii. Transform rîsul într-o tuse interminabilă. Se uită disperată la uşa închisă. A înghiţit-o gheena. Nu ştie ce întrebuinţare să dea ochilor, pe mine refuză să mă privească. Mă îndoiesc, hotărăsc să-mi îmbrac halatul de baie, dar se sperie că o părăsesc, îşi ia inima în dinţi şi-i dă drumul. Domnul doctor, soţul meu îşi pierde vederea, sîntem disperaţi. Am fost îndrumată la dumneavoastră. Ce e soţul ? Pensionar de boală, fost maistru în armată, a suferit un accident. Şi dumneavoastră ?

Nu înţelege. Profesiunea ? Profesoară, de fapt nu mai practic, funcţionară, mai exact pensionară acum, de nici o lună. Bluză de mătase cu buline, culoare indecisă, fustă de vară plisată. Gîtul delicat, mîini subţiri, slabă dar graţioasă, binişor conservată, madonă mobilizîndu-şi slabele resurse în întreprinderi peste puterile ei. Vreo melomană, se închipuie în rolul Toscăi, în apartamentul ducelui de burtă verde. Cu ce vă pot ajuta ? Mi s-a spus că de dumneavoastră depinde. Ce ? Totul, pînă la vindecare. Oho, mi s-a dus vestea. Îmi traduce gîndul. Cunoscătorii susţin că aveţi cea mai mare influenţă. Nu sîntem bogaţi dar... Eh ! Clişeu, melodramă ! Au reţinut fraza din lecturile de tinereţe. Prefer ţăranii cu neaoşismul lor sănătos. În general ruralii, cărnoasa doamnă. Ce sînt fiţele astea ? Ar trebui să le înveţe cineva. Nu face impresie bună... nu sîntem bogaţi dar... Ce, tratăm în funcţie de cît a moştenit de la părinţi ? De cuantumul retribuţiei ? Ca la cotizaţia de sindicat ? Cînd deschide poşeta cu degetele subţiri şi lungi, vag tremurătoare, o iert, mă înduioşez. Ei, nişte bieţi oameni, au şi ei tarele lor. Scoate un plic imaculat, fără o cută, l-o fi pus sub fierul de călcat. Poftiţi ! plicul cu analize. Îmi enumeră fişele, îi deschid de formă. Bagă din nou degetele în poşetă ! mocăită e ! Geantă ponosită din piele de şarpe. Îl scoate şi pe al doilea, mi-l înmînează fără comentarii. În fond, procedură elegantă. Plicul cu analize, încă un plic, se amestecă, documente medicale, hîrţoage. Bine crescută. Şi pielea de şarpe... Acum că s-a debarasat, e mai la largul ei. Vorbeşte despre bolnav. Voce subţire ca un fir de aţă, plîngăcioasă. Finuţă, model secolul trecut. Creşit gîndeau bunicii feminitatea. Progenitura vreunei familii scăpătate. Farmecul discret al burgheziei, sau moşierimii, cine ştie. Genul ăsta de oameni prea ia lucrurile în serios, îţi piere pofta. Dacă aş avea una d-asta în familie, mi-aş lua cîmpii. Mie îmi trebuie un banc, o bucă, un pahar. Fără optimism nu-i chip să trăieşti. O femeie ca Lili înţelege de glumă, pricepe băr-

batul, nu face scene. Ăştia sînt morbizi, de-aia se şi lipeşte boala de ei ; trebuie să fie o legătură, boala trage la suflete vlăguite, boala trece prin suflet. Bine, doamnă, am auzit, vă compătimesc, am să fac tot posibilul. Nu mai termină, a prins achiu. Mă exploatează la sînge, nu mai e crispată, s-a destins, vorbeşte cursiv, nu-şi caută cuvintele, se exprimă îngrijit, posedă arta detaliului. Agasantă. Stau cu plicurile în mînă despuiat şi ea, fără ruşine, mă bîrîie la cap. Femeile sînt îngrozitoare, nu se împiedică de nimic. Sfînta Filofteia ? În orice condiţii, numai să-şi ducă treburile la bun sfîrşit. Dar ce faci, dragă, n-ai mai terminat ? se impacientează Lili, de dincolo. Intră peste noi. Pardon. Bună ziua, doamnă, se răceşte parafina, Paţi face împachetări, ştiţi ? se grăbeşte şi sora. Pisăloaga îşi cere scuze, dar pe faţa ei spelbă flutură un aer de proprietar, mă consideră în serviciul ei, angajat. Pînă unde împing ăştia obrăznicia, le întinzi un deget şi îţi iau toată mîna, mă calcă pe nervi. Ne înţelegem asupra întîlnirii. Lili, isteaţa, mai face una, mi se agaţă de gît. Descendenta nobilimii nu are de ales. Ar mai da să spună ceva de afară, dar Lili a „scăpat" uşa. Întredeschid, coboară scările cu vioiciune, emanînd din umerii ascuţiţi nu ştiu ce satisfacţie, ca după o afacere bună, ca atunci cînd ai păcălit pe cineva.

Relu, ăsta e cetăţeanul care orbeşte ! Vrei să-l consulţi ? Ultimul pat. Se uită la ochii lui, îl pune să-şi plimbe privirile, se aşează pe marginea patului, la taclale. Urîtă boală are băiatul ăsta, descoase oamenii, intră în intimităţile lor. Ce te priveşte pe tine ? nu eşti duhovnic. Pacient ca oricare altul. Curios, cum seamănă unii soţi. Orbul e leit nevastă-sa, din aceeaşi familie, aceeaşi familie biologică. Slab, transparent, timid. Ce maistru o fi fost ? de precizie ? Se operează ca să-i facă soţiei pe plac. Auzi vorbă. Dă lămuriri despre boala pentru care a fost pensionat. Vecinii de pat trag cu urechea. Geloşi. Pe el o să-l trateze

mai bine, o să-l vindece mai repede. N-am fost şi la patul vostru, nepricopsiţilor ? Uită. Ar vrea să stai numai la ei, toată ziua dacă se poate. Relu se miră. Cum de hatîrul soţiei, el n-are nevoie de lumina ochilor ? Ba da, ca orice om, dar se poate şi dispensa, şi aşa mîine-poimîine... Crede că are ceva intern, incurabil ? Nu ştie — pare să fie sectant, ăia sînt aşa fanatici, se iau după semne — simte el. Ori dacă tot se duce, mai devreme sau mai tîrziu — păi e totuna ? cu toţii ne ducem — de ce să-şi vîndă nevastă-sa şi ce brumă mai are, să rămînă şi singură şi în sapă de lemn ? Ce să-şi vîndă ? se miră Relu. Ce-are şi ea de pe la părinţi. Mare dobitoc, o să pomenească de plic. Relule, aş vrea să mergem la salonul de femei, avem trei sau patru internate noi. Îmi face un semn liniştitor şi îl interpelează mai departe. Păi de ce să vîndă ? Aşa e ea, rămîne ambiguu orbul. L-a dresat sfînta Filofteia. Cum aşa ? Bine, îi place să se sacrifice, vocaţia ei e sacrificiul. Aşa orbule, trage-i pe coarda asta ! Să nu ieşi din tema sacrificiului. Cît pe ce să mă amestec în vorbă, să spun o prostie. Cum că, adică, după ce o cunoşti îţi dai seama că e întocmai cum spune el. Mă speriai degeaba, n-a fost ea cu orbul dimineaţa la internare ? Îmi pierd firea, ca un prost. Îmi lipseşte cinismul. Aşa a făcut, se lasă tras de limbă orbul, şi cînd a avut accidentul. S-a împrumutat de la o sută de inşi. Cheltuia şi pe atenţii, cadouri, că nu se ducea să împrumute cu mîna goală. Cum, nu înţelege Relu, te duci să ceri fiindcă n-ai, şi înainte de a cere, dai ? Pretindeau ăia ? Nu pretindeau, nici n-aveau nevoie, aşa e ea. A vîndut perlele. De ce, cui i-a dat banii ? Ei, banii se împrăştie, domnule doctor, ştiţi dumneavoastră cum e. Şmecher orbul, o întoarce. Schimbă vorba. Poate să-i spună domnul doctor cînd va fi operat ? O să fie anunţat la timp, dar Relu revine şi-i cere s-o trimită la el pe nevastă-sa, s-o determine amîndoi să nu mai vîndă nimic, aici operaţia se face gratis, să-şi păstreze lucrurile, iar el să stea liniştit, se va face totul ca să

fie vindecat şi să trăiască mulţi ani cu soţia în armonie şi sănătate. Orbul recunoaşte că a exagerat, e o femeie cu scaun la cap nu cum a descris-o, el e ăla catastrofic, se sperie din orice. Aşa orbule, drege-o, vezi dacă nu te controlezi şi dai drumul la ce-ţi vine pe limbă ? Relu se ridică plictisit. Trăncănesc ăştia vrute şi nevrute ! Păi de, Relule, dacă şi tu te uiţi în gura lor, dai atenţie la toate fleacurile, internarea îi traumatizează, în prima zi toţi sînt tulburi la minte. O să se liniştească. Hai să vezi nou-venitele. Supraveghez cu coada ochiului bolnavii. Stau azîr. Exact cum mă aşteptam, cînd ajungem în mijlocul salonului se apropie. Ştiu ce vor, fiecare are o întrebare pe limbă, absolut inutilă, dar sînt convinşi că de ea depinde totul. Îi ţin la distanţă cu palma întinsă, îi trimit la loc. Mă pricep la saloane, la rezerve nu mă bag, nu mă interesează din nici un punct de vedere. Asta e specialitatea Janei, a lui Credu, a lui Hariton.

Ne oprim întîi la soacră. Ce-i mai turuia ruralei gura azi dimineaţă. La un moment dat mi s-a părut că-mi face cu ochiul, te pomeneşti că mă place nurlia, mai vedem, avem tot timpul. Îl avertizez pe Relu că bătrîna e speriată fiindcă soţului i s-a greşit operaţia şi nu mai vede. Cîrpaci nenorociţi, ne fac de rîs meseria. Pe-asta cred că ar fi bine s-o operezi tu, Relule, să le dăm ălora peste nas. Bătrînica, nu prea dărîmată, înaltă şi slabă, femeie potolită, la locul ei. Mai zăreşte, se descurcă deocamdată, dar norul din ochi se îngroaşă, o împresoară, lumina se împuţinează. Uite, maică, ţi-l prezint pe doctorul Poteraşu, el o să te opereze, o să-ţi facă ochii la loc. M-am achitat de datorie, acum e avizată, o să-i transmită nurliei. Femeia zîmbeşte, a recepţionat mesajul şi se bucură. La loc n-o să mi-i facă, nici n-am eu pretenţia aia, să-mi ia norul şi să nu paţ ca bietul Tănăsică. Relu îi vine în întîmpinare şi ea nu aşteaptă decît un ţanc. Aici seamănă cu învăţătoarea, parcă i-ar fi mamă, nu soacră. Ne pune la

curent cu situaţia lui Tănăsică. Optzeci de ani, ce om a fost ! Şi pînă de curînd, pînă i-au stricat ăia ochiul al doilea. Nu mai iese, stă în cameră. Şi-a legat o sfoară şi cu mîna pe ea face marşuri prin odaie. De trei sute de ori pe zi dus şi întors. Ţine minte toate numerele de telefon. Nici nu mai pipăie găurile, pune degetul dintr-o dată. Băieţii sînt departe, n-are cine să le deschidă uşa, nu mai vorbim de-ale gurii. Îi mai ajută pionierii. Îl cunoaşte instructoarea, i-a fost dascăl. Le cumpără pîine, lapte, iarna rînesc zăpada în curte. Bea apă multă de la chiuvetă că nu mai aduce minerală ; a fost gras, acum îi atîrnă pieile, a rămas cu diabet. Şi băieţii ? revine Relu. Cu ale lor, domnu doctor, ca fiecare. Ăsta de e agronom mai vine, a nimerit femeie bună, săritoare. O laudă bătrîna ! Mai rar ! Într-adevăr, numai inimă şi bojoc, comoară o muieruşcă de-asta la casa omului. Să fim mai activi data viitoare, cred că merge, femeie darnică, ia domne ! bucură-te şi dumneata că este, slavă domnului, să-mi fie pe lumea aialaltă. Nostimă drăcoaica ! Pe ălalalt băiat zice că-l vede o dată pe an, e tocmai la Baia Mare, inginer de motoare, cînd să vină ? dă pe la ei vara, la întoarcerea de la mare. Îţi trimite ceva, bunico ? Ăstalalt e mai încăput. Ca la ţară, de ! dar şi ea, mînă largă, altfel de suflet. Exact ce m-am gîndit. Mă pricep, frate, le miros. Bine, bunico, el îţi face operaţia, bisturiu de aur, să ştii, cel mai bun de la noi. O să fii mulţumită. Să-i telefonezi şi norei, s-o liniştească. Relu face pe modestul. Ce domne, nu e aşa ? Ce, mint ? La revedere, bunico, mai trecem noi. E, m-am achitat. P-astealalte dacă vrea să le vadă, bine, dacă nu... Relu, nu e nevoie să trecem pe la toate. Preferă să le vadă. M-aş retrage dar nu merge, bate la ochi. Mă ţin de coada lui ca asistentul după profesor. Cu chestii de-astea îl pompăm, îi facem soclu, dar n-ai încotro. Mîine-poimîine mai şi depinzi de el. Depind şi-acuma, voluntar...

Dînsa e muncitoare. Cum te cheamă ? E şi surdă. Relu îşi întăreşte vocea. Răspunde. Nu e surdă de tot. Lucrează la fabrica de geamuri. Morman de slănină. Relu o întreabă dacă are ceva cu glandele. Nu ştie, nu crede, cînd era mai tînără îi venea rău, acum i-a trecut. Ce e soţul ? A divorţat. Nu fusese chiar soţ, concubin. Bea, umbla cu muieri. A adus şi una în casă. Curios cît de deschis vorbesc pacienţii cu Relu. Din primul foc. Le inspiră încredere, sau ce ? Şi acum, singură ? A stat cu mama, a murit acum doi ani. La bloc, confort trei. Nu-i e greu ? S-a obişnuit. Înainte era mai rău. Avea odăiţă cu chirie într-o curte la un cizmar. Privată de scînduri, apă la cişmea. Se obişnuise şi-acolo. Le înduri pe toate dacă eşti sănătos. Ce crede domnu doctor, o să se cureţe albeaţa ? A auzit că una o jupoaie cu zahăr, dar i-a fost frică. Mai bine la spital. A strîns şi ea ceva aşa că... Relu nu înţelege, vrea să afle de ce e grasă. Păi mănînc mult, recunoaşte cu un surîs copilăros. Are un dinte de viplă, restul dinţilor albi. Ce mănîncă ? Păi cartofi, paste. Vorbeşte din vîrful buzelor. Invers decît surzii obişnuiţi, ăia ţipă. Recunoaşte că-i place pîinea şi rîde cu veselie. Cînd e proaspătă. Stă lîngă fabrica de pîine şi o ia caldă. De-aia se îngraşă, mănîncă cu poftă. Cînd era fetiţă, bietul taică-său se întorcea de la oraş — lucra salahor la binale — şi aducea jimblă. Ar fi mîncat o sută. Acum mănîncă cît îi ia burta. Ceva nu-i în regulă pe faţa lui Relu. Dezgust stăpînit. Dar ce-şi închipuie, că toţi o duc ca el ? Vorba ei, te obişnuieşti. Ştiu ce-l supără, bonomia femeii. Dar ce-ar vrea să facă ? S-a împăcat cu viaţa. Ba găseşte şi o bucurie în ea. Şi-a împlinit visul din copilărie. Hai, don' doctor, hai mai departe. Să ştii că albeaţa se curăţă, nu mai rămîne nimic. Bine ai făcut că nu te-ai dus să ţi-o jupoaie cu zahăr. Te reparăm noi.

Creaţa la care mergem acum — are părul ca oaia — a avut un accident, şi-a băgat ceva în ochi. Cu ce ziceai că te-ai

înțepat, tovarășă ? Cu andreaua. Păi bine, măi fetelor, de ce nu sînteți atente cînd vă împletiți flanelele ? Îi vine să plîngă. Nu pentru ea a împletit, pentru fiu, că-l crește singură și n-are bani să cumpere de gata, îi împletește și-i coase cu mîna ei. Singură ? de ce singură ? N-are soț ? N-are. Nu dă detalii. Și băiatul e mare ? Student. Ooo ! Nu-i dai vîrsta, cît o avea ? patruzeci și ceva. Îngrijită, coafată, manichiurată. Unde studiază ? Face operatorie de film. I-auzi ! Dar cum a reușit ? Relu știe că sînt locuri puține și... A avut și ea pe cineva. Daaa ? Tace. La fără frecvență. Lucrează băiatul ? Lucrează, se cheamă că are slujbă, decît deloc... Ea unde face serviciul ? La televiziune, la documentare. Aaa, atunci ai relații, siiigur. Tace. Expresie de sfidare. Și ce vreți ? dă să se înțeleagă. Începeți cu morala ? Știu eu cîte parale faceți, vă cunosc și măselele din gură. Ziceam că e oaie, nu. e, își făurește destinul cu propriile mîini. I-a trecut supărarea, zîmbește, știe că are nevoie de noi, cu medicul nu te joci, mai ales cînd ești la mîna lui. Ia să vedem, ce-ai făcut la ochi ? Te înglodește. Să sperăm că nu e grav. Relu se ridică. E prost, n-are fler, aici e o bucățică bună, cu anumită dibăcie se poate ajunge la plată în natură. Mă întorc, oiță, tratăm noi pe-ndelete, fără moraliști de față. Îi fac un semn discret să știe că la mine e sprijinul. Gata ? Întreabă Relu. Nu, s-a mai internat una. Uite-o, intră pe ușă, a mai fost la noi, am vrut s-o operăm dar s-a ameliorat. Acum globii oculari sînt ca piatra.

Ne așteaptă în picioare. Relu pipăie peste pleoape. Zdrahoancă, unu optzeci ca popa, cu o palmă mai mică decît el, ciolănoasă, dar și carne cu lopata. De altceva nu știu, dar de gură e bună. Spune cu ce s-a tratat, cum au reînceput durerile, cum s-au întețit. Reproș în glasul ei. Că aici a fost internată, că i s-a spus că e vindecată, că dacă era operată atunci era altceva, acum s-a agravat și i-a spus cineva că

poate să orbească. Cine a tratat-o ? Mă arată cu degetul. În grija dînsului am fost. Baragladina, parcă mă pune la zid. Vaca dracului. Acuma altă cheltuială, de unde să scoată ? bărba-su e la cooperativă, cizmărie de lux, dar prăpădeşte banii cu femeile. Prin toată supărarea îmi vine să rîd. Haida, de ! mai are ăla snagă în el să umble după altele ? Mai iese el zdravăn din mîna ăsteia ? Păi tocmai aia, mă luminez, fuge de ea, caută refugiu. Şi cu băiatul ! A trebuit să-i cumpere post la auto-servis pe şoseaua dinspre Constanţa. Zeci de mii. Ea lucrează la o spălătorie, în aburi de chimicale, că acolo şi-a distrus ochii. Cum alte cheltuieli ? o ia din scurt Relu. Nu vreau să-l trag de mînecă, să nu-şi închipuie cine ştie ce. Atîta minte o avea, malaca. Ce minte ? Auzi-o ! Păi cum care cheltuieli ? Cînd intri în spital nu trebuie să dai ? Ea înţelege că peste tot e aşa, şi la ei la spălătorie. Da' dacă dai să ştii măcar cu ce te alegi. Nu să-ţi iei lucrul nefăcut, să mai vii o dată cu el, să te scîrmi din nou în pungă. Relu pleacă privirile. O străpung. Eee, nu rămîi tu cu mine ? Vedem noi cum e cu lucrul nefăcut şi cu punga. Cît de-al dracului e omul nostru ! Magaoaia s-a prins, dă să mă îmbuneze, mă apucă de mînecă. Rămîn de gheaţă, întorc capul.

Ieşim pe culoar. Relu se bagă în mine : Ai luat ! Ce să iau ? Ai luat, Paţi, te-a dat de gol. Uite ce e ! Degeaba. Vezi cum intrăm în gura oamenilor ? Cum ne facem de rîs ? Şi de la cine te-ai găsit să iei ! Ai, Paţi ! Ia ascultă, îmi ţii o predică ? Dar ce sînt, ţîşt-bîşt ? Nimeni nu m-a prins vreodată cu aşa ceva şi nici n-are s-o facă. Te-am crezut prieten. Mă oţărăsc rău. Dar se poate una ca asta ? Dar, chiar, cum îţi permiţi, Relu ? Nu mi-aş fi închipuit din partea ta. Ce-ai zice dacă ţi-aş trînti şi eu una ? Ce ? Că iau, Paţi ? Că iei, că nu iei, că umbli tîrîş cu femeile prin spital, că te-ai instalat prin abuz în cabinetul profesorului ? Prin abuz ? Ei, vezi ? Ţi-am dat un exemplu. Despre orice se poate trăncăni. Dacă în loc

să ne vedem de treabă, că avem, slavă domnului, destulă, începem să ne acuzăm unii pe alţii, unde ajungem ? A amuţit. L-am luat tare. Păi chestii de astea nu se lasă aşa. Şi încă n-am terminat, mă roşesc la faţă, îmi tremură buzele. El ştie că eu ştiu că el ştie etc., dar n-are a face. Nu cunosc alt mijloc. Închei la un ton foarte ridicat, sincer ofensat — să exploatez autenticitatea sentimentului —, îi întorc spatele. Să se înveţe minte. Intru în camera de gardă. E timpul să mă stăpînesc, altfel e nevoie să dau explicaţii. Ce insolenţă ! Ce-a ajuns să-şi îngăduie puştiul ! I-am dat nas, ni l-am urcat în cap. Ce mă interesează pe mine ce e ta-so ? Aici nu conduce ta-so. Băiat de bani gata. Ciocoiaş împuţit. Ce-i pasă lui ? casă, masă, habar n-are. Babacu îi dă şi de buzunar. Îmi face mie morală, m-am săturat pînă în gît de morala lui. Toţi ne-am săturat. Ia să ne mai slăbească ! Ăsta merită dat de pămînt să icnească. Mie nu mi-a picat nimic din cer, bietul tata nu mi-a lăsat un cap de aţă. Sînt fiu de tejghetar, nu de demnitar cu maşină la scară. S-a dus teoria revoluţionară, amice, gata cu vremurile alea. N-avem nevoie aicea de Robespierre, du-te şi fă apostolat la ţară, dacă eşti dezinteresat. A, păi nu-mi cazi tu în labă ? Dacă vrei luptă de clasă, facem luptă de clasă. Îţi arăt eu ţie nouă burgheze. Ce, Dudu nu e tot de-ai lor ? Se compară ? Om cu picioarele pe pămînt. Şi ce, fur ? stau la drumul mare ? Asta e natura profesiunii. Eu am inventat-o ? Ei, drăcia dracului. Ştiu că m-am aprins ! Lasă, prinde bine. I-am luat piuitul. Dacă nu te montezi nu convingi. Te aperi, baţi în retragere ? te-ai ars. Să nu mă dezumflu, să mă ţin bătos, să-mi ceară scuze. O să văd dacă-l iert. Îl iert, dă-l în paştele mă-sii, că am nevoie de el. Şi am şi inima bună, mă înfurii şi-mi trece. Furtună de vară.

28.

Cum am reacţionat la vestea că mă aşteaptă ? Nici nu ştiu cine mi-a strecurat-o în timp ce operam. Fireşte, mi-a zburat gîndul. Gesturi automate. Anumite treburi mîinile ştiu să le facă singure. Şi degetele tremurau. S-a observat ? Nu cred, numai dinlăuntru vezi. Cornelia. După cît timp ? După o lună şi jumătate. Mai speram ? Nu speranţă, aşteptare tăinuită, nemărturisită nici mie, balans între golul despărţirii definitive şi convingerea că va reveni. De ce n-am căutat-o ? Ca să-i respect tăcerea. Participam la jocul propus de ea sau închipuit de mine. Ne băgăm cu capul în apă şi numărăm : unu, doi, trei... care ţine mai mult, care are plămînii mai mari, voinţa mai tare, care se sperie mai greu de bătăile inimii, de pocnetul urechilor. Eu am plămîni buni, fundul apei, răcoros şi întunecat, nu-mi produce anxietate. Nu luam în serios singurătatea, tăcerea, mediul neprietenos, refractar. Nu luam în serios — acesta e cuvîntul. Elementele respective existau, le percepeam, cum să nu le percep, simţurile îmi funcţionau normal, dar ignoram. Ce-o fi însemnînd ? Superficialitate ? Imaturitate ? O bună dotare psihică ? Tonus mai accentuat ?

Imunitate ? Chiar imunitate ? Cum imunitate ? Cînd i s-a rostit numele, degetele au început să-mi tremure şi numai buna memorie profesională le-a permis să ducă la bun sfîrşit treaba începută. Faţa mi-a rămas impasibilă dar în interior s-a lăţit un zîmbet cît toate zilele. Satisfacţie, orgoliu măgulit, victorie. Nu exagerez, aşa a fost. Sau şi aşa. Evident, să nu uităm tremurul. Ce trăda ? Descărcarea fricii comprimate, voit nebăgate în seamă. Ca în război, după ce inamicul şi-a deviat grosul forţelor în altă direcţie, omiţînd că tu aici erai descoperit, şi că doar cu o jumătate din efectiv putea să te strivească. Am spus frică ? Nu, emoţie. Bucurie, duioşie, nerăbdarea de a-i auzi vocea. Am terminat operaţia, am mai zăbovit pentru chestiuni neesenţiale — vechea ambiţie de a-mi pune nervii la încercare ori de cîte ori apare prilejul — şi, cu o încetineală ce nu-mi stă în fire, m-am îndreptat spre cabinet. Sub calm şi nepăsare, încordat la culme, calculîndu-mi rezistenţa la tensiune în secunde, în fracţiuni de secundă. Pregătit pentru clipa deschiderii uşii şi întîlnirii. Cînd colo, încăperea goală. M-am dezumflat, mi-am pierdut echilibrul. Nu mai am nici o picătură de oxigen. Slăbiciune, nervozitate, panică de intoxicat. Să ies afară, să alerg pe culoare. Impulsul de a căuta, nădejdea că o mai prind. S-o fi plictisit, s-o fi supărat ? O văd ieşind valvîrtej din spital, trîntind portiera maşinii, accelerînd, dispărînd pentru totdeauna. N-aş mai şti de unde s-o iau, între noi s-ar interpune o prăpastie fără fund. Amintirea insuportabilă a fiinţei ei aneantizate. Dilema : ies la suprafaţă sau pleznesc. Cum să ies ? nu mai depinde de mine, mîna fatalităţii aşezată pe cap mă apasă. Inima avea să-mi crape, şi creierul, şi nervii. Atunci s-a deschis uşa şi a intrat. Mi-a dat cineva nişte fascicole vechi, literatură de aventuri, numai acolo salvările erau atît de miraculoase. La sfîrşitul episodului se spunea că sălbaticul întinde arcul pentru a-l răpune pe erou şi nu mai vedeam nici o ieşire, efectiv

nici una. La începutul episodului următor un prieten al eroului, rătăcit, de care uitasem cu toţii, apare în secunda fatală şi azvîrle cuţitul. Cu o supremă sforţare, magnificul se dezleagă. Aşa am ieşit şi eu la suprafaţă şi inima, creierul, nervii mi-au rămas nevătămate.

Cornelia însoţită de Hariton. I-am învăluit într-o privire venită de departe, din ţinuturi inaccesibile, marcată de oboseală. Unde se dusese timiditatea lui Hariton ? Piticul se lăfăia într-o siguranţă de sine insolentă. Pe faţa lui se întipărise un rînjet de copil răsfăţat. Furase afecţiunea mamei, păgubindu-şi tatăl. Complexul Oedip. Freud. Uite jivina ! Cornelia îl blagoslovea cu intimitatea unei prietenii dubioase. De unde şi pînă unde ? O condusese prin clinică, îi arătase cîte ceva, îi spusese basme, se lipise de ea ca o iederă, ca o caracatiţă. Şi Cornelia, ca fleaţa, cum se lasă ea să i se sugă sîngele ! Ce să se lase, se oferă, activă, risipitoare. Mi-l laudă, rîde cu el de un rest de subiect consumat prin cotloanele spitalului. Îi spune o vorbă, ermetică pentru mine, ba îşi lasă palma pe umărul lui — Hariton îi vine pînă la bărbie — cu o neglijenţă în care văd instinctiva perversitate feminină. Vrea să mă facă gelos. În starea dată, orice bărbat din preajma ei mi-ar fi provocat repulsie ? Sau resentimentul mi-a fost produs de anormalitatea flagrantă a perechii făcută cu piticul, dinadins ca să mă aţîţe, să mă umilească, să scandalizeze geometrismul meu moral şi estetic ? Şederea lui Hariton s-a prelungit nefiresc de mult. După cîteva vagi gesturi de invitaţie, către Cornelia, m-am aşezat în fotoliu sugerînd că situaţia e coaptă pentru a se intra în ordinea de zi, şi că prezenţa lui Hariton a devenit de prisos şi stînjenitoare. Cornelia neglija semnele mele, încărcată de o energie nestăpînită, mai avea de galopat pînă să se hotărască să se aşeze, mai putea să-l oblojească pe infantilul meu colaborator pînă să se descarce de electricitatea cu care venise. O electricitate afectivă, canali-

zată spre Hariton, şi una ironic provocatoare, îndreptată spre mine. Neterminatul începuse să flencăne cu gura lui lipsită de salivă — ce mestecă ăsta ? clisă ? — o istorioară insipidă. Nu te mai rabd, Chiaua, gata. Am căscat absent, întorcîndu-mi privirea de la el ca de la o muscă. S-a întrerupt. Eşti cam stors, Relu. Au fost neplăceri ? Nu, mi-am arătat dosul mîinii schiţînd cunoscutul gest de expediere, nici o neplăcere. Du-te şi supraveghează ieşirea din anestezie a fotbalistului. Prevăd că o să fie grea. Hariton nu mai e piticul scîrbos, e băiatul harnic şi săritor, cu inima bună. S-a trezit. Nu-s de mine femeile, plîng ochii lui. M-am lăsat tîrît ca un prost. Mă duc să-mi fac datoria, nu te supăra. A plecat, dar ea nu s-a domolit. Călare, abia strunindu-şi roibul, măsura odaia de la un cap la altul, se oprea în faţa lucrurilor fără să le vadă şi pornea mai departe. Mi-a inoculat un sentiment de invaliditate. Eu stau pe fotoliu ca un olog şi ea zburdă. M-am ridicat. Nu puteam să mă ţin de coada ei, cu atît mai mult cu cît avea mişcări imprevizibile, aş fi fost caraghios să alerg mereu cu un pas în urmă, în contratimp. Înţepenit în picioare, în drumul ei, eram tot caraghios. Vas mare, ameninţat cu răsturnarea în fiecare clipă. Şi zi, eşti obosit ? îmi aruncă peste umăr, cu gîndul parcă la altceva. Dar n-am spus asta. De ce l-ai gonit pe doctorul Chiaua ? Te bruiază, e rivalul tău ? Două săbii într-o teacă... doi donjuani într-un spital... Îmi fură admiratoarele, încerc să mă ţin în cadenţa ei săltăreaţă, o să-l provoc la duel. Dar tu ce ai de nu te opreşti ? Imobilismul, starea ta caracteristică. Fixismul. Zigzagul te scoate din sărite. N-ai nişte cătuşe ? N-ai o cuşcă ? Te ameţesc ? Fac vraişte în cabinetul tău sacru ? Al profesorului, ricanez, mă avansezi ? Herr Professor ? Apropo, ce i-aţi făcut lui Herr Professor de n-a mai dat nici un semn de viaţă, l-aţi pus sub interdicţie, sub consiliul judiciar ? N-o interesează răspunsul, n-are răbdare să asculte.

Spune, mai mă ţii minte ? E nevoie să mă prezint din nou ? Unde ai fost ? întreb, unde ai dispărut ? Se opreşte, se întoarce, mă studiază. Vrea să afle dacă e curiozitate, supărare, imputaţie. Dă din umeri. Asta e problema ? poţi să dispari într-o mie de feluri. Cel mai simplu e să dispari fiindcă nu te caută nimeni. Vorbeşte fără timbru sentimental. Cochetează. Sau invers, dispari fiindcă a început să te caute cineva. Nu numai tu ai ghiulele de picioare. Nu e vorba de principiu, n-ai de ce să fii mulţumit. Fortuit. Te trezeşti cu ele. Vine unul şi ţi le arată cu degetul. Dar te întrebasem altceva : ai continuitate ? Ochii îi sclipesc de batjocură. Iute ca o şopîrlă, incisivă. Eu, complet lipsit de reflexe. Pe lîngă ea, urs. N-ai întrebat asta, o corectez. Ba da, cu alte cuvinte. Ce viteză de adaptare ai ? Cît îţi trebuia să revii la punctul de acum... cît ? O lună şi jumătate, sar prompt. Ce adaptare ? sînt adaptat. Parcă am vrut să intercalez pe undeva numele ei, să zic „sînt adaptat, Cornelia". De ce nu i-am spus niciodată pe nume ? Şi nici ea mie ? De ce ne ferim să ne pronunţăm numele ? E cunoscut, există un moment psihologic cînd poţi pronunţa un anume cuvînt în apropierea unei anume persoane. Dacă l-ai scăpat, limba şi coardele vocale refuză să-l mai articuleze. Şi nu doar un cuvînt. O idee, un adevăr. Se creează împrejurarea propice, eşti în stare să spui orice, tot ce-ţi trece prin cap, ce ai pe suflet. O pierzi. S-a dus. Unii se ruşinează să pronunţe, cînd le vin pe limbă, cuvintele „te iubesc" şi apoi se împiedică de ele toată viaţa. Iau o mie de hotărîri dar nu mai pot depăşi obstacolul, o mie de fire nevăzute le cos gura. Celulele corespunzătoare celor două cuvinte mor şi n-au dublură, nici una din miliardele cuibărite în creier nu le mai poate lua locul. Aşa s-a întîmplat cu celulele numelor noastre, au murit. Celula Cornelia din capul meu, şi celula Relu din capul ei. Rîde să se prăpădească. Eşti adaptat, zici ? Adaptat la ce ? Adaptat pentru inadaptare ? Hai că e bună ! Omul pro-

gramat în computer. Program profesional, ideologic, moral, erotic. Se apropie şi întinde mîna spre obrazul meu. Mă feresc. De ce te sperii ? Îţi scot ochii ? Îşi plimbă palma peste pleoapele mele. Tu nu eşti conştient ? Nu-ţi cunoşti benzile ? Ba da, recunosc pocăit. Aşa să fie ? şovăi în sinea mea. Să fiu programat ? Cum programat ? Fiecare capătă o educaţie, se naşte cu un temperament. Prin ce mă deosebesc de alţii ? De ea, bunăoară. Îmi spune în şoaptă, cu altă voce, insinuantă şi tristă : eşti un joc de şah în care se cunosc dinainte mişcările, pînă la ultima. Ambii jucători sînt în tine. Nici unul nu poate să iasă din program, căci nu cunoaşte alte mutări în afara celor prescrise. Înţelegi ? O singură suită posibilă de mutări. Nu cred ce spune şi declar răspicat. Toţi oamenii au capacitatea să se schimbe, de ce-mi refuzi mie această aptitudine ? De cînd ne cunoaştem, n-ai observat nici o schimbare ? Iar îmi trece palma peste ochi. Îmi simte genele, pleoapele, globul zbătîndu-se ? Aşa să fie ? mă întreabă în şoaptă, parcă mi-ar smulge sub hipnoză o mărturisire. Îşi apropie faţa de a mea, îi văd ochii mari, adînci, petele de cer azuriu. Cercuri largi, mirate, întrebătoare, de o curiozitate candidă. Se vîră în mine şi mă străbate un fior. Aşa e, întăresc, şi mă gîndesc că ar trebui să-i adaug numele. Aşa e, Cornelia ! ar fi sunat duios. Se desprinde şi-mi răvăşeşte faţa cu palma. Aiurea ! Mă tromboneşti... Trombonistule ! Îmi arăt nemulţumirea. De unde o scoţi ? Eşti Don Juan. Ce Don Juan ? Ţi-am mai spus, n-am acostat niciodată o femeie. Nu mi-ai spus. Ei, atunci află. Tu, cuceritorul ? Programat învingător pe toată linia ? Cui îi torni braşoavele astea ? Mi-ar place să mă creadă. De ce cînd sînt cu adevărat sincer nu mă crede ? M-am bosumflat. Ştiu cum arăt cînd buna mea credinţă e pusă la îndoială. Mă îmbrînceşte, mă clatin şi revin ca un hopamitică ; se poartă cu mine de parcă aş fi un băieţel prostuţ. Mă dezmiardă, mă sărută pe obraz. Îi apuc mîna. Spre uimirea mea îmi sărută un deget.

Mă fîstîcesc. De ce stăm în picioare, de ce nu ne așezăm ? Îmi dă un bobîrnac. Se instalează în fotoliu, îl încearcă de cîteva ori strengărește, se răstoarnă, își reazemă brațele, își dă capul pe spate, mă fixează cu sprîncenele ridicate, cu fruntea încrețită și ochii rotunzi. Exclamă : ei, asta e ! adică nu stă în puterea noastră, ne plecăm. Mă studiază ? Gîndește ? Poartă blugi albi, strînși pe coapse. Cine i-o coase pantalonii ? pantaloni impecabili, ajustați perfect pe formele de o finețe viguroasă. Cămașa de mătase vernil, cu mînecile suflecate, e larg deschisă, pînă la al treilea nasture. Clavicule fine, gît slab. Între clavicule pielea ceva mai moale. Nu numai că nu se ferește, se expune. Ceva de sportiv retras din competiție. Antrenor alergînd pe tușă în culorile echipei, confundîndu-se cu băieții, doar mai copt, mai individualizat, mai bărbat. De bună seamă, în cazul ei, mai femeie. Astăzi rujul e roz-pal. Pielea feței radiază, albă, netedă. Niciodată n-a fost atît de tînără, de seducătoare. Pe loc n-am identificat sursa farmecului indicibil. Acum știu și mă mir că nu mi-a dat prin minte, n-ar fi fost greu să ghicesc. Dacă aș fi avut un ochi mai experimentat, desigur.

Și-a rezemat cotul de brațul fotoliului, și-a prins capul în palmă. Atitudine necontrolată — ca și cînd nu s-ar fi știut văzută — de îngîndurare. Aș fi vrut să știu la ce se gîndește, dar am oroare de întrebarea-clișeu. Deodată o aud murmurînd : Ce ai de gînd cu mine ? Încerc să mă dezmeticesc. Îmi vine pe limbă : ce vrei să spui ? dar e stupid. Îi mîngîi mîna, brațul subțire, neted. Dar tu cu mine ? Nu, serios, nu glumesc, tu nu vezi cum sînt ? Îmi închipui că am făcut ochi de viței. Nu pricepeam. Și-a schimbat poziția, și-a acoperit fața cu ambele palme și a rămas ca în reculegere. Așteptam stingherit, o fi obosită, îmi ziceam, sau bolnavă, deși nimic nu indica șubrezirea sănătății, dimpotrivă, mină luminoasă, înfloritoare. I-am dezlipit cu blîndețe palmele. Hai, ce e ? Spune !

Mă privea o muribundă. Extaz cu venele deschise. Mi-a citit uluiala. A surîs. Prostule, a şoptit, eşti mare şi prost. Mie nu mi se mai putea mişca gura. Ce să zic ? Draga mea ? sau obişnuitele figuri de stil ? Unde se dusese spadasina ? Vezi ce-ai făcut ? a scîncit. Ai tu nevoie de aşa ceva ? Îţi trebuie ţie ? Nu, am răspuns ca neghiobul. Atunci ? Dar de ce te jeleşti ? Pentru că nu mai pot. De fapt nu se jelea. Era stăpînită de o luciditate tulburătoare. Îi era milă de mine, că m-a băgat în încurcătură, dar n-avea ce-mi face, cum n-avea ce-şi face sieşi. Se vedea că nu e o decizie pripită, cu atît mai puţin o stare de spirit spontană, un sentiment ad-hoc. Realitate veche, clocită îndelung, sondată, cîntărită, măsurată pe toate părţile. O cunoştea de-a fir-a-păr, în cele mai mici amănunte. Şi, să nu mă înşel, în dulcea ei lamentaţie, se găsea ironie. Pe sine părea să se persifleze, că a fost în stare să o facă atît de boacănă. Foarte bolnavă, dar surîzătoare, neînspăimîntată, nedorind să înspăimînte pe nimeni, conştientă că starea ei e gravă, că poate să se sfîrşească, dar resemnată, neînvinovăţind destinul, doar cu acea uşoară ironie la adresa propriei persoane. Nici eu nu scăpam din raza blajinei ironii. Vezi ce-ai făcut, băiete ? Aceasta era nota. Ştiu că nu mi-ai vrut răul. Dar să fii mai atent, să nu-ţi năpusteşti duhurile alea afurisite asupra mea. Şi apoi, aici ghiceam ironia, nu prea meritai să mă îmbolnăvesc pentru tine, nu te găsesc demn, recunoaşte, ştii bine că nu eşti, ştii bine ce păcate ai, programatule, fiu al ordinatorului. E destul cît ţi-am spus, înţelegi tu restul. Şi totuşi nu reuşeam să cred. De ce n-ai venit ? Am vrut să fug. Cum să fugi ? Să fug de tine, să te uit. Ia te uită ! dar astea sînt vorbe ofensatoare. Ceva s-a răzvrătit în mine. Aşa ai vrut să faci, aşa ai gîndit ? Dar cum îţi închipui ? am luptat, doar nu era să mă predau din prima clipă. Hm, păi ce eram eu în mintea ta, de vreai să te lepezi de mine, monstru ? Mai rău. Sînt per-

plex, vorbeşti serios ? Foarte serios. Fireşte, cu acea scînteie ironică, cu acele buze batjocoritoare, ce feresc spusele ei de melodramă, de încrîncenare, de prostul gust al Casandrelor. Monstru ? mă crucesc. Exact. Hai să vedem, ce. Totul ! Îşi rotunjeşte buzele şi le ţuguie. Intonaţie vag alintătoare. Dar vocea sună convins. Păi de ce nu m-ai dat naibii ? N-am putut, nu ţi-am spus ? Deschide braţele şi cercurile azurii ale privirilor semnalizează disperare calmă, ostenită. Într-adevăr, neputinţă. Şi acum, de ce ai venit ? Stătea prăbuşită în fotoliu, lîngă mine, şi din moliciunea sentimentului îmi mai trimitea cîte o săgeată. La pămînt, învinsă total şi definitiv, părea gata să mă înfrunte. Se predase necondiţionat, capitulase şi încerca să mă sfideze. Venise lihnită — părea să se mulţumească doar că mă vede, că stă în preajma mea — şi încă trufaşă, nu se sfia să mă încondeieze. Spune-mi, mă consideri duşmanul tău ? Nu, din păcate. Sincer tristă. Nici duşman, nici prieten. Nu pot conta pe tine în nici un fel. Cred că eşti nebună ! am izbucnit. Nu, m-a asigurat, cu bunătate. Dacă ai fi prieten m-ai ajuta. Aş veni la pieptul tău să cer sprijin, ocrotire. Ar fi minunat. M-ai vindeca, m-ai pune pe picioare. Dar cum ? o întrerup înduioşat. Ai şti tu cum. Îmi frînge inima. Deci, nu crede în mine nici cît negru sub unghie. M-a analizat la rece, n-a văzut nici o şansă. Şi dacă greşeşte, dacă îi sînt totuşi prieten ? sau i-aş putea fi ? A citit atît de adînc în mine ? mai adînc decît pot face singur ? De fapt nici nu m-am gîndit vreodată ce resurse am în această privinţă. Postura de prieten nu prea mi-e cunoscută, n-am luat-o în derîdere, dar nici în serios. Mă refer nu numai la Cornelia, în general. Dar nici duşman, spui ? Nici atît nu pot fi pentru tine ? Nuuu ! ţie îţi place să schingiuieşti blînd şi lent, da, ca să savurezi fiecare suferinţă, aici fantezia ta n-are limite. Se apleacă spre mine, ochii îi sînt doar la cîţiva centimetri de ai mei. Undeva, în adînc, mă cutremur. E chiar boală. Şi eu sînt microbul. Ne

cercetăm în tăcere. Nu mai am nici un dubiu, ce văd mă înspăimîntă, dar mă şi umple de bucurie. Îmi dau seama că asemenea clipă nu se va mai repeta niciodată. O îmbrăţişez, capul i se prăbuşeşte pe pieptul meu ca retezat, o mîngîi, nu zice nimic, o sărut, se abandonează, dar nu răspunde, nu mai are strop de vlagă. Mi se umezesc ochii. Ce să fac eu pentru tine ? Scînceşte, parcă cineva o bate în somn. Se dezlipeşte. Îşi eliberează capul şi îmi surîde.

N-am terminat să-ţi spun de ce nu poţi să-mi fii duşman. Un duşman adevărat, un duşman fair-play acceptă să-ţi dea lovitura de graţie. Tu nici măcar atît nu eşti în stare să faci pentru mine. A mai fost un bărbat într-o atare situaţie ? Despresurează-mă puţin, şopteşte, slăbeşte strînsoarea, doar atît cît să-mi recapăt respiraţia, să pot sta pe picioare. Mă imploră, dar ironia n-a dispărut nici o secundă de pe chipul ei, din vocea uşor răguşită. Spune-mi, ce să fac ? Sînt străbătut de un elan eroic. Mă mîngîie pe ochi şi rîde stins. Bineînţeles că n-ai ce să faci. Vorbesc prostii. Acum îmi dau seama de ce eşti tare. Nu iubeşti, sau iubeşti puţin. Iubirea te face slab. Slaaab, slaaab, mîţă jigărită, cum sînt eu... Iar tu... cremene. Protestez. Ce ştii tu ce e în sufletul meu ? Ai tu cîntar să ne măsori iubirile ? Rîde a lehamite. Nici eu nu prea cred ce spun. Mă simt în inferioritate. Nu, nu e prea favorabilă poziţia mea. De bună seamă, sînt măgulit, mîndru. Numai că prăbuşirea n-o minimalizează pe ea, ci pe mine.

Pînă acum am detestat oamenii slabi. Absolut orice slăbiciune omenească îmi stîrnea dispreţ. Iubirea ? Concepeam acest sentiment ca o expresie a vitalităţii. Iubeşti ? te contopeşti cu armonia naturii, te ridici la înălţimea ei, devii frumos, dai măsură plinătăţii umane. Văd bine că nu e asta. În persoana Corneliei iubirea mi se înfăţişează ca o boală. Deci slăbiciune. Acum slăbiciunea nu mai îmi repugnă însă, dimpo-

trivă, indică o structură sufletească situată deasupra mea. Ce se ascunde în dosul sentimentului ei ? Curaj, uitare de sine. Cine îmi crea mie acest complex ? Paraşutiştii. Cînd îi priveam de aproape, oameni ca toţi oamenii. N-am găsit printre ei un culturist ca mine, cu bicepşi de oţel. Dar la ce-mi foloseau bicepşii, dacă mi-era frică să sar ? Lor nu le era şi mă întrebam ce stomac au de nu li se întoarce pe dos, ce nervi, ce inimă ? Cum îşi puteau stăpîni reculul firesc în faţa golului, ştiind că paraşuta poate să nu se deschidă, şi nu eşti prevăzut cu nimic să poţi pluti, că trupul se duce ca plumbul spre pămînt. Curaj, uitare de sine, nepăsare în faţa morţii. Oamenii ăştia nu ţin la viaţa lor, ca şi mine ? Cum să ţi-o pui la bătaie pentru un joc ? Mă uitam la paraşutişti ca la semizei. În timp ce eu stăteam ca o lipitoare pe iarbă, ei coborau din cer sub o mică emisferă de cîrpă. Spun drept, şi bătăuşii îmi impuneau oarecare respect, deşi îmi produceau scîrbă şi îi uram. În plus, cu ei puteam să mă măsor, pentru asta aveam ce-mi trebuie. Îmi impunea nebunia lor. În orice agresiune e o incertitudine. De fiecare dată poţi să-ţi găseşti nasul, să primeşti o ripostă drastică, să fii stîlcit. Bătăuşilor puţin le pasă, ei se azvîrle cu capul în zid. E mizerabil să te vezi cu nasul spart, cu ochiul umflat, cu borşul la gură. Şi totuşi, afurisiţii nu pregetă. Eu, cu toată musculatura mea, am pregetat întotdeauna. Ideea unei mutilări, cît de mici, mă umple de oroare. Ce-au ei, şi-mi lipseşte mie ? Nepăsarea faţă de estetica fizică, faţă de integritatea corporală. Şi iarăşi, curajul de a-şi risca pielea, uitarea de sine. Neîndoios, nebunii ăştia, în stare să uite de sine, mă complexează. Este şi cazul Corneliei. În forul ei intim a dus o luptă grea şi a pierdut-o. Esenţial e că a intrat în luptă, ştiind ce riscă. Stai, de ce spun că a riscat şi a pierdut ? Mă iau după versiunea înfăţişată de ea. Dar se autopersifla. Ce-a pierdut ? S-a încărcat cu o mare tensiune şi s-a făcut vulnerabilă. A primit virusul şi a acceptat rava-

giile bolii. Aureola ce o înconjoară e a fericirii, nu a deznădejdii. Suferința mîngîietoare i-a tocit colții, deși instinctul de a mușca i-a rămas. E fericită, Cornelia. Și cu toate că eu sînt cel ce a contaminat-o, fericirea ei se află în afara mea, e independentă de mine. Poate, totuși, depinde puțin. Prin aceea că eu continui să-i alimentez boala, prin faptul că simte nevoia să mă vadă. Și mai știu eu prin ce ? Dar de altundeva plecasem. Cînd stătea gură în gură cu mine, cu ochii rătăciți și-mi repeta obsesiv, ca drogată, cît de mult mă iubește, în fond nu pe mine mă admiram, ci pe ea. Nu eu eram eroul, deși mă aflam în centrul pasiunii ei. Repetam ca un ecou, de fiecare dată, că o iubesc la fel, dar cuvintele nu aveau incandescență, nu ardeau ca ale ei. Renunțase să mă mai contrazică, să conteste acest „și eu la fel" încălzit pe loc la flacăra voinței, nu ars la vîlvătaia mistuitoare a inimii, însă sînt sigur, avea conștiința discrepanței dintre noi. Ea era nebunul adevărat, nu eu, aș fi vrut să fiu la fel, dar nu reușeam, mimam. Mă simțeam lipsit de har, un simulant, persoană stearpă, neînsemnată. În realitate, tensiunea iubirii mele e mai mare decît apreciam în clipa aceea, dar în raport cu a ei, prin contrast, se diminua și mă simțeam un impostor ! Ea, parașutistă veritabilă, abia aterizată după un salt, moleșită de cer, purtînd mirosul cerului, gata să se mai arunce încă o dată, fără să-i pese că se poate îngropa în iarbă. Eu ? Fără nebunia mortală în sînge, pulsînd de prudență, de echilibru, doar jinduind starea de grație a nebuniei.

A plecat, ca de obicei, fără să se uite îndărăt. Pretinde că are ochi în ceafă. Genul acesta de a ieși, de a mă părăsi nu m-a mai jignit, ca altă dată. Ce rămînea în urmă compensa de un milion de ori aroganța menită să-mi lase un gust rău, să mă arunce în derută. Putea să dispară cum voia, și pe fereastră, și pe gaura cheii, nu-mi mai făceam probleme, eram călare pe situație. Că în ziua aceea fusese moartă după

mine, nu mai încăpea îndoială. E grozav să vezi femeia la care ţii ghemuindu-se la picioarele tale. Milă ? Nici vorbă. În dragoste nu încape milă, doar trufie. E o luptă dreaptă, nu ? Celălalt e egal cu tine şi-l birui. Îţi freci mîinile, vanitatea e satisfăcută. Nu e onest ? Căci n-a fost ultima partidă. Mîine sau poimîine poţi fi tu bătut. Se întoarce roata, norocul e nestatornic. E rîndul celuilalt să jubileze, să-şi sărbătorească victoria. În dragoste, cu cît inima partenerului e mai grav atinsă, cu atît eşti mai fericit. Folosesc vorbe mari, nu ştiu dacă am fost sau sînt fericit pentru că i-am făcut inima ferfeniţă. Acel complex de inferioritate, valabil cît am stat lîngă ea, şi mai ales în primele clipe — scurtă sofisticărie a spiritului —, nu m-a împiedicat să mă felicit. Dar asta e altceva, asta nu se confundă cu fericirea. Încă uluit, buimac, dobîndisem în sfîrşit siguranţă. Amintirea zbuciumului ei resemnat era prea proaspătă ca să-mi fac griji. Dar iată, chiar din siguranţă se naşte dubiul. Prea e frumos ca să fie adevărat, se spune. În dragoste, ca în toate, dar mai mult ca în celelalte, cred, roade încet viermele neadormit al îndoielii. Nu contest că acolo, pe fotoliu, era o cocă în mîna mea... Dar cît ţine un leşin, o sincopă ? Organismul iese singur din încurcătură. Dacă nu, sucombă şi atunci cazul nu ne mai interesează, se transformă în altceva. Poate la ora aceasta şi-a şi revenit. S-a stropit cu apă rece pe faţă şi s-a trezit. Cîte şocuri nu ne pîndesc, fiecare îl scoate pe precedentul din memorie. Legătura noastră durează de mai multe luni, aproape o jumătate de an, dacă nu mă înşel. Cum de n-am observat pînă acum germenele bolii ? Firește, sentiment, dar unul capricios, reacţionînd neaşteptat la demersurile de vis-à-vis, luînd iniţiative surprinzătoare, periculoase. Dar să nu mergem prea mult în urmă, să luăm prima etapă a acestei ultime întîlniri. Cum a intrat pe uşă ? Nu văd decît două variante. Sau e mai tare decît senti-

mentul, îl stăpînește, îl alungă, îl reduce la tăcere cînd vrea, îl modelează și îl întinde ca pe plastilină, face cu el ce poftește... Bineînțeles, ca regulă generală. Cu excepția cunoscută, cînd voința ei a avut un moment de cădere, i se poate întîmpla oricui. Pe stradă însă, cine știe, și-a revenit. Data viitoare va fi în exces de voință, nu în deficit. Deci, nu te culca pe o ureche. Va reveni decisă să-și ia revanșa. Adio, bolnavă, inimă zdrențuită, lingoare, priviri agonice... Va fi ofițer prusac. Va trage stiletul, va rîde în hohote de credulul înfumurat „călare pe situație". Voi invoca, să zicem, clipele sublime. Voi fi cu atît mai caraghios, mai demn de milă. Hrănește-te tu din clipele alea. Ehei, a zburat puiul cu ață. Sau... Ce-am vrut să spun ?

Fericire ? Nici măcar liniște. Iubirea e prin definiție incertitudine, neîncredere. Cum să accepți ipoteza că steaua ta bună nu te părăsește niciodată ? Ce, ești dobitoc ? încornoraților da, cred, încornorații sînt dobitoci. Cînd cade norocul peste tine te fîstîcești, nu ești pe fază, ratezi ocazia. Ce-ar fi scos unul versat din situația asta, cu care, probabil, n-am să mă mai întîlnesc niciodată ! Să n-o fi lăsat pînă nu îngenunchea, pînă nu-mi săruta picioarele. S-o fi crucificat. S-o fi făcut să jure, să-și scrie jurămîntul cu sînge. M-am pierdut, m-am bîlbîit, am făcut complexe. Că nu sînt la înălțime, la fel de dotat, parașutist. Ei, blendărăule ! să-ți fie învățătură de minte ! În iubire nu încap farafastîcuri, în iubire n-are ce căuta sofistica, aici unu și cu unu fac doi : ești la pămînt ? jertfește-te pentru zeu. Nu, eu îmi fac scrupule, mă consider inferior pentru că-mi lipsește „uitarea de sine". Sînt intoxicat de principii, programat într-un ordinator de morală, n-are ea dreptate ? Cornelia e liberă de principii, n-are scrupule, prejudecăți. Mă plesnește sau mă adoră. Ba și cînd mă adoră mă plesnește. Știe ce face. Nu trebuie să lași biciul din mînă nici cînd leșini de dragoste. Dar cînd ești călare pe situație, cum

am fost eu ? Ea spunea „dușman fair-play". Ce intuiție ! Și ca dușman sînt inhibat. Mă inhibă morala, or ea nu are nevoie de morală, ci de sentimentul meu frust, chiar crud, dar adevărat, sincer, exclusiv. Tu nici dușman nu poți să-mi fii ! Am dat un examen greu. Cu siguranță am căzut, am fost deplorabil. Vai, vai, o femeie îți cade la picioare, o femeie de excepție, una din o sută, hai să zic o mie, mai multe nu găsești în toată lumea, și tu te aiurești, îți faci un profund examen de conștiință, te găsești inapt, te silești să nu abuzezi, aproape te recuzi. Modestie, onestitate, cavalerism ! După asta se dă ea în vînt, după virtuțile tale medievale, după noblețea ta etică. Gugumanule ! Parcă mai vedeam încă o variantă. Asta a fost capacitatea de strunire a sentimentului. Dar poate fi și mai rău, lipsa sentimentului. Asta nu ! sentiment era, atîta mă pricep și eu. Se poate altceva : intermitența sentimentului. Iubire cu intermitență. Azi mi-ai căzut cu tronc, mîine mă lași rece. Ar fi, deci, a doua variantă. Asta e și mai rea, asta e nenorocită de tot. Și parcă se potrivește cel mai bine. O lună și jumătate nici n-am existat. Am fost foarte optimist apreciind că o zi așa și o zi pe dincolo. O zi de iubire și o lună și jumătate de uitare. O s-o mai văd la toamnă, dacă o s-o mai văd ! Mă las tiranizat de abulia ei ? Se ridică de pe scaun și iese ca o nălucă, fără un cuvînt. Nu știm nici unul cînd ne mai vedem, unde ne mai vedem. Nu știm nici măcar dacă ne-am despărțit în termeni normali, în raporturi de concordie, sau pe o divergență fundamentală, pe o răscruce. Acum n-o fi fost răscruce ? Punctul culminant, de la care începe degringolada ? N-o fi plecat decepționată, convinsă că sînt un mameluc, un spirit sterp, fricos, laș, cu o inimă cît puricele ?

29.

— Relu, vino la telefon !

— Cine e ?

— Nu știu, o femeie.

— N-ai întrebat ce vrea ?

— Nu !

— Alo ! Nu e nimeni. Alo !

— Bună ziua.

— Bună ! Cine e ?

— Nu mă recunoști ?

— Nu, vă rog...

— Hahaha !

— Aaaa !

— Acum știi ?

— După hahaha ! Buletinul de identitate. Ce surpriză ! Tocmai îmi făceam valiza.

— Pleci ?

— Mi-a venit rîndul la concediu. Mă duc în munți. Singur. M-am săturat de lume. Alo !

— Da !

— Ai înţeles în ce sens am spus lumea...

— Nu, la adevărurile profunde ajung greu.

— Dar ce ai ?

— Ce ?

— Parcă te-ai sculat din somn. Eşti bolnavă ?

— Grija domnului doctor !

— Nu, serios ! Nu e vocea ta. Se clatină.

— Nu vocea. Eu !

— Ce tu ?

— Eu mă clatin. Sînt cui.

— La ora asta ?

— A, ora ! Cît e ceasul ?

— Şaisprezece, şi e miercuri. Eşti la vreo nuntă ?

— Nu, Don Juan, am băut de una singură. Ca să te îmbeţi ai nevoie de nuntă ?

— Dar unde ?

— Ce unde ?

— Unde ai băut ?

— Aaa ! La mine. Eu n-am casă ? Am o casă foarte frumoasă. Ţi-ar place. Am lăsat storurile, am făcut răcoare şi m-am pus pe treabă.

— Nu te-ai dus la muncă ?

— Eşti delicios. Muncă şi libertate. Te-ai încheiat la toţi nasturii ? Impecabil, cu toată canicula. La muncă ! Asta nu e muncă ? Alo ! Ţi se zbîrleşte pielea ? Ia-ţi sărurile, stimate, ia-ţi sărurile şi revino. Alo ! Te-ai întors ?

— Eşti simpatică.

— Zău ? Cu vocea asta ? Mă placi şi aşa ? Cum spuneai ? Voce şovăitoare ? Picior ridicat prea sus şi coborît cu grijă. Poate fi vreo groapă. Ştii ce e aia groapă ? Gropelniţă. De-aia mînăstirească. Aaa, nu te sperii, moartea e profesiunea ta.

— Cum profesiunea mea ?

— Pe vremuri era la modă un roman cu un astfel de titlu : moartea e profesiunea mea, sau pe-aproape. Sînt tot felul de morți, moarte civilă, cu moartea în suflet, cu moartea pre moarte călcînd... Și mai sînt : moartea simțurilor, moartea inimii, moartea mea, plăcintă cu brînză.

— Bună plăcinta cu brînză. Ai haz. Ha, ha, ha !

— Ha, ha, ha. Ne amuzăm. Așa sîntem noi, avem tonus ridicat.

— De ce nu ? Rîsul prelungește viața. (Mă maimuțărește. Nu mai e acel hahaha voios, pedagogic, îngăduitor. Unul rău. După asta de obicei urmează o înjurătură. Cînd un om îți spune că e beat, fă-te că nu-l crezi. Nu intra în jocul lui, urmărește să te prindă. Nu mă las, e o sinceritate cu arțag.)

— La ce bun ? Dacă îmi garantezi că prelungește tinerețea rîd, altfel nu. Nu te superi că-ți telefonez în halul ăsta ?

— Ce hal, nu văd nici un hal. Cum să mă supăr, îmi pare foarte bine. Cînd pleci în concediu ?

— Nu mă întrebi de ce am băut ? (Ai nevoie să-ți bag degetele în ochi ? Nimic nu pricepi ! Cu mine îți piere toată inteligența. Voiai spectacol. Asta ce e, nu e spectacol ? Limba lățită, cuvintele îngălate.)

— !

— Nu mă întrebi ? Nu ? Preferi să ignori dedesubturile ?

— Nu, dar... Simulezi, ești mai mult decît cursivă.

— Hahaha, cursivă. Grozav ! Aparențele contează. Sîntem cursivă, e în regulă. Decența a fost salvată. N-am agresat morala firului de telefon. Sînt cherchelită, Don Juan, te văd ca prin sită. Tot așa te aud, vorbești ca din Sirius.

— De ce ?

— De ce, ce ?

— De ce ai băut ?

— Pronunță mai clar, mai răspicat : de ce ai băut. Nu te rușina, Don Juan, mă vezi pe mine că mă rușinez ? Știi de ce ?

Ca să te contrariez. Să pălmuiesc convenţionalismul tău mic burghez. Să-l ard cu fierul roşu. Să-ţi ciufulesc freza impecabilă, să-ţi şifonez piepţii apretaţi, să-ţi murdăresc gulerul, să-ţi stropesc pantofii. Un ţucal vărsat de la etaj pe smoking.

— Şi dacă nu mă contrariezi, ce te faci ? (Oribil ! Într-adevăr, sărurile ! In vino veritas. Mă detestă. S-a îmbătat ca să mi le toarne. Nu ca să mă contrarieze, să mă blameze. Cuvintele astea mi se vor înfige în creier. Ea poate să uite, eu nu. Cum îşi închipuie ? Nu-şi închipuie, ştie foarte bine că nu uit, tocmai de aceea.)

— Nu-mi purta de grijă. Desluşesc în vocea ta scîrbă, mi-am atins ţinta. Orice-ai spune, mi-am atins-o. (Îl duci de nas ca pe un copil. L-am timorat. Umblă cu mine parcă aş fi un ou crud... Să nu-mi rănească amorul propriu. Nimic nu-ţi trece prin cap. Îmi pare rău că nu pot să plîng. Aş plînge. Aş sparge telefonul şi aş plînge.)

— N-ai atins nici o ţintă. Ai prăpădit banii degeaba.. Nici nu eşti beată. Eşti lucidă şi rea. Drăgălăşeniile astea puteai să mi le spui şi trează. Nu mă contrariezi, mă întristezi. (M-am enervat, ea cel puţin are o scuză, eu n-aş avea nici una. Doar n-am să mă apuc să-i fac morală.) Nici nu mă întristezi, mă uimeşti. Se putea şi altfel. A mai trecut o lună, ştii ? La ce folosesc pauzele astea, de ce le provoci ?

— !

— Alo !

— Da !

— De ce taci ?

— Te ştiam în concediu, am telefonat într-o doară.

— Am fost nevoit să amîn. Dacă mi-ai fi lăsat numărul, ţi-aş fi spus.

— Vrei să ţi-l dau ?

— Bineînţeles !

— Notează. Nici nu e nevoie, am numărul cel mai uşor de memorat din lume. Unu, doi, trei, patru, cinci, şase.

— Glumeşti.

— Nu, vrei şi adresa ? (Şi află că beau să mă amorţesc. Nu pot să închid ochii, timpul trece greu, n-am ce să fac cu zilele, cu nopţile. De unde să ştiu că te găsesc, că îmi răspunzi ? Am vrut să ascult ecoul soneriei. Pe fir mai rămîne ceva din sunetul vocii. Convorbire cu resturi vocale. Vrei să-ţi spun : vino pe strada cutare, numărul cutare, la etajul cutare, apasă o singură dată şi intră ? Vrei ? N-am s-o fac. Gîndeşte-te singur. Ai o mie de posibilităţi să afli. Herr Professor e mai destoinic. Sau mai îndrăgostit. Iată adevărul.) Dar ce rost are ? Îţi faci valiza. Peste o oră vei fi în tren. (Blestematul tău de concediu. Vrei să-ţi primeneşti plămînii, să trăieşti o sută de ani. Şi eu sînt în concediu, egoistule. Habar n-ai ! Şi dacă ai şti n-ai da doi bani. Vegetez cu storurile lăsate şi beau coniac să alung urîtul. Nu-ţi strică un şoc. N-am de pierdut decît iluziile.) Adevărul e că aveţi şi voi nevoie să vă recreaţi. (Eu nu, eu sînt clasa a doua, a treia. Nu ştii nimic, din ignoranţă eşti crud.) Ca atare nu pot decît să-ţi urez...

— Nu plec cu trenul, am bilet de avion. Peste două ore. În tren nu închid un ochi toată noaptea. (Am îndesat căciula pe urechi. Îmi dai adresa în stare de ebrietate. Nu e destul că te-am auzit ? Să te şi văd ? Cu ochii tulburi, cu rictusul mojicesc al buzei, duhnind. Nu, mulţumesc. Nu mă încîntă, nu-mi priieşte. Altfel mă duceam ? Nu ştiu, nu e numai beţia. Ceva mă trage în jos. Nu repulsia de a vedea un facies alcoolic. Ce expresie ! facies alcoolic. Frica de necunoscut. Vrei adresa ? Cît am tînjit după aceste cuvinte ! Şi acum, pe nepregătite. Mi-e frică de viaţă ? Nu e altceva decît viaţă — din asta se compune viaţa. Ce altceva îmi închipui că e ? Sînt de făcut zece, cel mult cincisprezece minute cu maşina. Dar cu ghiulele la picioare nu pot să intru în maşină. Decît laş, aş prefera

să mă creadă prost. Poate n-a spus-o cu intenție. De unde convingerea că a fost chemare ? Mai degrabă declarație de război. A telefonat într-o doară ?) Dar n-am înțeles, mă știai în concediu și totuși ai telefonat ?

— Așa am spus ? (Vigilență scăzută ! Coniacul îți reduce reflexul de apărare. Devii imprudent, neatent.) Odată și odată trebuia să se termine și faimosul concediu. Într-o doară, da, mă plictiseam și...

— Atunci cum ai băut ca să mă contrariezi ? Nu se potrivește.

— Pagubă în ciuperci. Logica formală e specialitatea ta. Poate fi și așa, și altfel, și într-o sută de feluri. Dar stimate... n-aș vrea să te reții. Avionul decolează peste o oră și trei sferturi. Cincisprezece minute din prețiosul timp s-a dus. Ba și al șaisprezecelea. La revedere !

— Și cum rămîne ! Alo ! Alo !

— Cum să rămînă ?

— În general. Adică...

— După toate presupunerile, planeta se va menține pe orbita cunoscută. Numai bine.

— Alo ! (Ce încheiere e asta ? Ne-am despărțit ? Tăiat ? A fost rezonabilă. Ce mă făceam dacă insista ? Înțelegătoare, cuminte. Rea de gură, dar cu instinctul precis al posibilului, al acceptabilului. Intuiește pînă unde pot să merg, pînă acolo mă ține în ghionturi, ai zice că mă împinge în prăpastie, dar se oprește singură. Face calea întoarsă. Mă simt ușurat. Dintr-un punct de vedere. Din altul, nu. Cît timp ne-am înfruntat îmi doream să mă eliberez. Să rămîn singur. Acum singurătatea mă apasă, libertatea cîștigată e de prisos. De ce n-am luat-o cu mine ? Că a băut ? Ce prostie ! Pînă mîine nu mai are nimic. Chiar și reacția de oroare a fost anormală. O femeie a băut un pahar mai mult. Ei și ? Beau milioane de oameni, în-

treaga omenire bea. Estetism hipertrofiat. Un om băut nu poate fi frumos ? Vocea îngroşată, nesigură, o anumită duritate. Simula, simula şi nesiguranţa, şi duritatea. Ce-ar fi zis dacă-i propuneam să vină ? Putea să refuze, era dreptul ei. Dar dacă venea ? Două săptămîni împreună. Mîncînd la aceeaşi masă, tăind un măr în două, ciocnind paharul, poate aş fi băut şi eu un strop !, urcînd pe poteca îngustă, tăvălindu-ne în iarbă, sorbind asfinţitul, ascultînd foşnetul întunericului. Necunoscuţi, ascunşi într-o cameră de hotel.) Alo ! (N-a venit tonul, n-a închis, de ce tace ?) Alo !

— (De ce strigă, ce mai vrea ? Să ştie cum rămîne ? Ca de la început, în coadă de peşte. Cîteva vorbe în plus sau în minus... Zadarnic. Eşti priponit. Ai vrea ceva, dar nu ştii ce, şi mai ales ţi-e frică. Te avînţi, dar sfoara are cîţiva metri, te smuceşti şi pleci capul. Ţi-ar place să fii nebun, dar dacă o doagă ţi se clatină un milimetru, te sperii de moarte, îţi tremură pantalonii în fund. Te-ai înhămat la cotigă, eşti voinic, tragi. Ce-ai în cotigă ? Fiare vechi, lucruri inutile. Ţi le-au pus în cîrcă şi tu, asin docil, le duci. Mîndrie de carton. Nu mai am ce să-ţi spun, sînt sătulă de vorbele tale în doi peri. Mai bine nimic. Trîntesc porcăria asta o dată, de două ori, de trei ori. Am apăsat receptorul pe gura ta, să ştii. Nu-mi pare rău că ţi-am vorbit cu limba lăţită. De ce să-mi fie ruşine ? să-ţi fie ţie. Ţi-era frică să nu asmuţi beţivanul împotriva ta, nu ştiai cum să-ţi cruţi timpanele, ultrasensibilele. Fricosule ! Ce grozăvii puteai să auzi din gura mea ? Şi ca o proastă, am vrut să te chem. Te-am şi chemat. N-am făcut-o din cauza alcoolului, fii sigur. Nici nu mai eram ameţită. M-am trezit de cum ai răspuns la telefon, de cum mi s-a spus că eşti acasă. Cine o fi fost ? Mama ? Voce uscată, tăioasă. Coniacul şi-a pierdut puterea. Creierul a produs altceva, mai tare, l-a anihilat. Cînd îţi spuneam că sînt criţă, mă trezisem. Te clătinai ca să-mi semeni, să fim la unison. Ce-aş fi făcut eu dacă te îmbătai tu ?

Ştii ce ? Aş fi chiuit. Ai fi fost al meu. Abia atunci. Nu poţi să-mi aparţii decît beat turtă, nu ncapărat turtă, beat. Sau bolnav, foarte bolnav. Bolnav, te-ai înmuia. Ai fost vreodată bolnav ? Nu cred. Eşti prea sănătos, asta te face invulnerabil, nemuritor. Ţi-ar trebui o boală, dragul meu, să-ţi regăseşti limitele, să-ţi simţi slăbiciunea. Faptul că împarţi sănătate, că doar tu îi sprijini pe alţii, îţi dă falsa conştiinţă de demiurg. Îmbolnăveşte-te şi te vei vindeca. Descotoroseşte-te de tărie. Sau bea, strică-ţi algebra, sparge liniile geometrice — vino la mine pe două cărări. Vom rîde, vom plînge — aş putea să plîng — vei vedea că eşti mai mult decît crezi. Asta-ţi trebuia, crede-mă, înţelege ce-ţi spun ! Revarsă-te. Nu ajung la tine. Ai peste tot cîini de pază. Începînd cu dulăul din ureche. Ai şi un cîine mare în inimă. Alt bărbat i-ar rupe gîtul, tu nu poţi, stai cu zgarda bătută în ţinte. Eşti sortit să mucezeşti în Sing-Sing. Ţi-am întins mîna, te ridici şi te opreşti la jumătatea drumului. Scrîşnesc otgoanele. Mi-a fost hărăzit să iubesc un întemniţat. Ce să fac să te scot ? Şi eu sînt egoistă, nu pentru tine, pentru mine am vrut. Te-am trimis la alte femei sperînd să te dezlege ele. Cu condiţia să revii. Cu siguranţă ai reveni, sînt convinsă că mă vei căuta. Dar nici asta nu poţi, nimic nu poţi.

Singur ? Vorbe ! Nu ştii ce e singurătatea. Eşti prea plin de tine, n-ai nevoie de alţii. Lup singuratic ? Ai să vezi, ai să vezi ! Un om se împlineşte prin alt om. Singur, nici măcar să te cunoşti nu poţi. Trebuie să-ţi treacă imaginea prin altul. În celălalt te cauţi pe tine. Ţi-am ţinut o prelegere. Dacă ai fi fost de faţă nu-mi îngăduiam. De frica ochilor tăi în care nu ştiu niciodată ce se ascunde. Din păcate, ştiu, un nemăsurat orgoliu. Şi zăbrele, zăbrelele. În prezenţa ta nu pot fi decît fluşturatică şi am de fiecare dată o poftă grozavă să fac ceva pe bunele tale maniere, să-ţi încalc teritoriile sfinte, să iau în deşert sacrele-ţi tabuuri. Dar singură, ce să fac ? Îţi ţin lecţii,

te dădăcesc. Să vorbesc cu pereţii ? Vorbesc cu vedenia ta. Nu răspunde, dar îi dau înainte, conferenţiar în sală goală. Atîta timp mai am de aşteptat. Deocamdată am stupida convorbire. Am să pun „banda", s-o reascult. Şi după ce se toceşte ? Bine că nu eşti aici, bine că pleci. Să te duci unde oi vedea cu ochii, să nu te ştiu aproape, nu mai pot trăi în acelaşi oraş cu tine. Dacă nu pleci tu, plec eu, mă mut.

Dacă m-ar auzi ! Cum îl bălăcăresc, îl ponegresc, în ce potop de invective îl scald. Ca o mahalagioaică. Am gura rea, iubitul meu. Îmi place să te urechez, să te ciufulesc, asta îmi dă senzaţia că eşti în mîinile mele, că te stăpînesc, da, că rămîi al meu, că eşti al meu. E forma mea de tandreţe. Cînd te cert, cînd te defăimez, te iubesc cel mai mult. Nebunie, ai să zici. Totul e nebunesc la mine, totul, şi presimt că am să mă împotmolesc ; evident, evident, ai şi tu o limită a răbdării. Dar cu perspicacitatea ta, cu flerul ăla satanic, nu mi-ai descoperit trucul, trucul de bază, trucul persiflării. Cu el îţi ţin piept, cu el mă menţin pe linia de plutire. Nu te iau în serios, te bagatelizez. E necinstit ? Poate. Dacă cineva străin m-ar asculta, ar rămîne consternat aflînd că te iubesc. Ce, asta e tîmpită, se dă de ceasul morţii pentru un caraghios de doctor obtuz, mediocru ? O, domnii mei, bine ar fi ! Ce simplu ar fi ! Cum m-aş descotorosi de povară, cum m-aş vindeca ! Cum aş redeveni ce-am fost ! Deşi, dumnezeu să mă înţeleagă, nu doresc asta, nu vreau să pierd ce-am dobîndit nesperat... Îmi place infinit mai mult cum sînt acum, deşi mă plîng, deşi e greu. El nu e cum vi-l pictez eu, un tăntălău, un haplea, un muţunache de catifea. Cum e ? Credeţi că mi-e uşor să vi-l descriu ? O personalitate complexă, încă neconturată pe de-a-ntregul, în formare, în creştere, de ce vă holbaţi ? în creştere. Că e ceea ce se cheamă un bărbat frumos, vedeţi toţi. Mai ales voi, suratelor. Dar pentru toate, frumuseţea înseamnă acelaşi lucru ? Pentru voi, o podoabă a străzii, a

spitalului, a sălii de teatru, a restaurantului, a dormitorului. Pentru mine, mister, sipet viu în care natura și-a ascuns tainele. Apropiindu-mă de el, mă apropii de esența fabuloasă, seducătoare, niciodată pe de-a întregul pătrunsă, a naturii. Mai este ce se cheamă o minte organizată, un mare talent profesional, o integritate socială și altele. Asta știți voi, asta se vede de oriunde, eu văd infinit mai mult. Văd și aud. Mugurii pleznesc, e plin de muguri. Pocnete, foșnet. Nu bănuiți ce se ascunde în cazemată. Nu cuib de mitralieră, cuib de candoare, inspirație, inconștientă și înnăbușitoare nevoie de dragoste, de ocrotire feminină. Pentru că e un singuratic, domnii mei, un singuratic trist, și iubirea mea e în esență sentimentul irezistibil și înnăbușitor — ca și al lui — de ocrotire. I-am spus odată ceva în sensul ăsta, pe-atunci credeam că e o floare de stil, că poetizez. Nu poetizam, domnii mei, vorbeam foarte serios. Eu singură cunosc comorile din el, eu singură pot să le scot la iveală. Mi-am băgat în cap că sînt demiurgul doctorului Poteraşu, unul duios și intransigent, generos și egoist, egoist, gelos și acaparator. Demiurg, el însuși bolnav de singurătate și dragoste. Și trist, trist...

Chiar așa ai spus. Singur. Nu prea ești vorbăreț, ce ți-a venit ? De ce nu te însoțește mama ? Să te supravegheze. Ce prostie ! De asta are nevoie, de supraveghere ? Încă un cîine de pază ? Dar de ce mama ? Colegi, colege. Se duc în grup, își dau întîlnire. Nu stă el, cuc. Și chiar așa, stațiunile sînt și case de rendez-vous. Ispitele stau la pîndă. Poate, în sfîrșit, va găsi substituta. După care se întoarce lecuit. Haida-de ! De unde am scos că o armăsăroaică o să mi-l trimită pachet, cuminţit ? O să-l înnebunească pentru ea. Aia n-o să fie ca mine, nici n-o să-i pese de rest. Și eu voi aștepta în zadar.

E prea cald, dar aș mai încerca un coniac. Și ce dacă e cald ? La drept vorbind nici nu e. Prejudecată. N-o să mă de-

ranjeze nimeni, nu mai am cui telefona. Singurătate şi gelozie. Şi ce se potriveşte la astea mai bine decît coniacul ? Îmi tremură mîna. Nu sînt alcoolică. Nu sînt, dar aş vrea să fiu. Aş vrea să mă alcoolizez, să mă înţepe şi să nu simt. Să nu mai aud. Tu auzi urletul pustiului ? Tu zbori prin nori. Rămîi dependent de aia ? Treaba ta. Eu am coniacul meu. El e dependent de mine. Sau invers, nu contează. Formăm un cuplu ideal. Tu destrăbălează-te cu nespălata ta. O să te saturi de chicotele ei. O să baţi mătănii să te iert. Nix, monsieur. Eu am ce-mi trebuie, are cine să mă încălzească, cine să-mi aprindă foc în vine. Mi se bagă sub limbă şi mă gîdilă. Nici nu-mi pasă de tine, nu vreau să te mai văd. Strînge-mă, iubitule, cu degetele tale fierbinţi, mîngîietoare. Şi eu zbor, mai sus ca tine, Don Juan, dar în altă direcţie. Drumurile noastre se despart. Mi-am găsit un amant, mi-am găsit limanul. Vezi că şi nefericirea e bună la ceva ?)

30.

Acum da, ne putem întîlni. În oglinda liftului mă văd întreagă. Blugii îmi vin turnaţi, ochelarii cu rame bleu şi şemiza de aceeaşi culoare pun în evidenţă gîtul, fruntea, dau luminozitate părului. Mă plac, am o seducţie care mă excită şi pe mine. Eşti straşnică, Jana. Aseară nu mi-ar fi convenit să mă vadă. N-am mai avut niciodată rău de avion. Şi ăia cincizeci de kilometri în autobuz. Miroseam a tutun, a ţuică, a picioare nespălate, mă îmbibasem de toate aromele Irtei de provincie. Şi mă-

garul de la O.J.T. ! Dacă nu-i puneam 1 000 de lei în palmă m-ar fi ţinut în hol toată seara cu ezitările şi tăcerile lui diplomatice. Să ştie Relu cum am plecat, valvîrtej ! De unde să afle ? Coincidenţă ! Acum zece zile habar n-avea unde se duce. Sau nu voia să spună. Tipul mă invită să ies din lift. Ce de lume ! Ăla spune că sînt şi străini, refegişti, nordici. Ia uite la ăsta, ai zice că e indian, îi ies ochii holbîndu-se la mine. Şi slăbănogul înalt mă soarbe. Rezervaţi-vă pentru cînd oi fi cu el. Atunci puteţi să vă aşezaţi pe două rînduri, să faceţi coadă, nu mă supăr. Tipul de la recepţie se pleacă. Amintirea celor 200 de lei. Şeful de sală mă are pe conştiinţă cu tot atît. Pentru primul contact, suficient. Am terminat de răsfoit pliantele, de consultat avizierul, nu pot să mă mai învîrtesc pe-aici. Să întreb. N-o să pierd dimineaţa cutreierînd staţiunea. Fiţi amabil, nu cumva în acest hotel se află o persoană cu numele Poteraşu ? Doctorul Poteraşu ? Cineva mi-a dat adineauri o asemenea informaţie, ea contrazice anumite cunoştinţe ale mele şi... Asta-i bună, ce trebuie să intru în explicaţii ? Laconic, matematic. Jana, fără stîngăcii ! Fără flecăreala cu personalul de servici. Da ? Aici ? Deci se confirmă. Recepţionerul supralicitează. Nu e în cameră, îmi arată cheia. Îşi aminteşte că a coborît la lac. Pe la ora zece. N-a venit demult, de două sau trei zile, poate să-mi spună exact. Răsfoieşte registrul. Patru zile. Foarte bine. Am în săculeţul de voiaj bikiniul de mătase. Calm. Nici o schimbare a cadenţei. M-am înroşit. Am slăbiciunea asta, afurisitele de occidentale, ce educaţie au, cît sînt de blazate. Le văd prin „Paris Match" trecînd cu dezinvoltură prin situaţiile cele mai stresante, flirtînd prin staţiuni, în restaurante de lux, dominînd chelnerii, cameristele, aruncîndu-şi trufaş părul pe spate şi oferind adoratorilor sferturi de zîmbete zgîrcite. Ăsta e modelul, Jana ! Voinţă să ai şi un anumit exerciţiu. Micile mizerii : biletul de intrare, plata

vestiarului. Ce furnicar. Bikiniul auriu, părul prins în clame deasupra capului, ceafa dezgolită, papucii cu toc înalt. Merge. Închid cabina. Pe podiumul de lemn tocurile ţăcăne supărător, dar în rumoarea generală se pierde. Pe puţin două mii. De la albul brînzos, la tuciuriul african. Se spune că nicăieri nu te bronzezi ca aici. Salinitate combinată cu soare de munte. Tineri atleţi, blonde cu pielea mătăsoasă, afurisitele, ce bine le prinde arămiul, ce contrast face cu părul galben. Fiecare cum l-a făcut dumnezeu. Bătrîne cochete. Uite la capul ăsta de păpuşă ! Ten îngrijit, fard artistic, păr de abanos, dar ce piei pe burtă, pe braţe ! Bătrîneţe ! Sub mătăsuri dezastrul se mai ascunde, talia ar fi acceptabilă, dar în lumina soarelui pielea spălăcită te umple de milă. Nostimă perechea de la mal. Lui îi văd chelia şi cele cîteva tuleie albe de la ceafă. Umeri căzuţi, piept lăsat, de femeie bătrînă, punga de cîrpă a guşii. Ea, nu mai mult de treizeci şi cinci. Îl freacă pe spate, braţul bronzat îi încolăceşte gîtul, zîmbeşte cu toţi dinţii. Mi-a simţit privirile. Îmi face cu ochiul. Doamne, parşive sînt ! Şi e subţire ca o trestie, manechin. Îşi caută un adăpost, poate l-a şi găsit, nu i-a mai rămas decît să-l convingă să pună cecul pe numele ei. Cîţi obezi ! Nu le e nici o ruşine, bagă în ei toată ziua. Berăriile sînt pline, unii se îndoapă pe stradă cu cîrnaţi, gogoşi, îngheţată. Dacă nu pun pe ei 5—6 kilograme în douăsprezece zile înseamnă că au dat banii degeaba. Cei mai mulţi se bălăcesc la mal, nu ştiu să înoate ? Cîţiva stropesc apa în larg. O fi şi el pe-acolo ? Să mă întind pe podium ? Nu e bine, jos greu pot fi observată. Dar nici să stau proţăpită. Să-mi găsesc o ocupaţie. Poate să treacă o oră sau două pînă dau de el. Un înotător agită braţul deasupra capului. Se salută cu cineva. În direcţia mea ? Nu răspunde nimeni. Nu m-o saluta pe mine ? Dar e Relu, vai cum îmi bate inima ! Sînge rece, Jana ! Surpriză moderată, de ce moderată ? bate la ochi şi nici nu corespunde intereselor mele, surpriză sută la sută, surpriză

mare. În sensul că orice mi-aș fi putut închipui, numai asta nu. Ridic și eu brațul, vine ca o torpilă. Tu, Relu ? Nu-mi cred ochilor ! Ce e cu tine aici ? Nici dacă ieșea reptila aia de prin lacurile scoțiene nu eram așa uluită. Cu treabă ? În concediu ? M-am mirat destul, e rîndul lui. Îi las replica. Relatează despre sine. Ascult cu gura căscată. Nu mă întreabă nimic. Își închipuie că am căzut din cer ? Sau că sînt de totdeauna, că m-am născut pe malul lacului ? Ești singură ? se interesează pînă la urmă. Inventez o fabulă, am venit cu părinții, tata a fost chemat urgent, chestie de serviciu, i-au propus să lucreze în minister și nu-i convine, încearcă să scape, mamei i-a făcut rău aerul sărat, i s-a ridicat tensiunea, au plecat amîndoi. Mie îmi place stațiunea. Am făcut plimbări prin împrejurimi. La lac vin prima dată, nu știu de ce, nu-mi inspiră încredere. Ce te-a prins soarele ! Nu l-am văzut niciodată gol. Mă intimidează. Armonie greacă, discobol. Din ce-am prins, măsurîndu-l scurt din cap pînă în picioare, dîndu-mă un pas îndărăt, cum se obișnuiește. Înotai ? Cum e apa, rece ? Nu e vîscoasă de atîta sare, n-o simti scîrboasă pe piele ? Îmi explică ceea ce știu din pliantele hotelului. Nu intri ? mă invită. Își coboară privirile și ia notă de trupul meu. Nu mai e colțuros și grăbit ca la spital. Eu știu ? voiam să fac plajă. N-are efect, mă inițiază, dacă nu te uzi. Soarele usucă sarea, o să vezi, parcă-ți dai cu făină, atunci te bronzezi frumos. Ne strecurăm printre îngrămădiții de la mal. Chiar în mijlocul lacului ? mă plîng. Parcă mi-e frică ! Așa se cuvine, să fii puțin fricoasă, e măgulitor pentru un bărbat, te dezminte, își asumă răspunderea, te ia pe garanția lui. În apă mă lasă înainte, să vadă cum mă descurc. Înot ușor, apa mă ține. Dacă vreau să mă dau la fund ? Încearcă ! Mă las în picioare, apa mă azvîrle în sus. Ce presiune ! Amuzant. Orice-aș face îmi rămîne fundul afară. Acum hai ! dă comanda. Se plimbă pe lîngă mine, îmi dă ocol ca o fregată de coastă.

Patrulează, mă păzește. Are viteza delfinului. Mă ustură ochii, Relu ! Te-ai stropit. Nu m-am stropit. Ba da, cînd înotăm pulverizăm apa. Și nasul mă ustură ! Din aceleași motive. Vezi să nu înghiți, îți deranjezi stomacul. Zău ? Mi-e frică. Hai, cătinel, și fără bălăceală. Dar ăia stropesc. Treaba lor, sînt proști. E calin, ar fi un tată ideal. Teribil că am venit. Atîtea zile împreună. Relu, mi-a intrat apă în gură. E, asta nu e bine, scuipă. Se apropie. Scuipă, scuipă cu nădejde. Scuip din vîrful buzelor, nu e frumos ca o femeie să împroaște salivă. Ține capul sus. Alo, nu vă zbateți așa, înotați liniștit. Admonestează două balene. O doamnă îi vine în ajutor. Aici nu e strand, aici e tratament, să se ducă la piscină dacă vor concurs. Stă țeapănă, e coafată proaspăt și-și păzește claia ca pe o coroană regală. Am început să transpir. Apa e caldă și efortul dublu. Hai la plajă. Acceptă. Între timp lacul s-a populat și mai mult, în larg sînt sute de capete. Înaintăm anevoie. Lovesc cu mîna un chiștoc de țigare. Ăștia fumează în apă ? Să zicem mersi că se mulțumesc cu atît. Izbucnesc în rîs, nu l-am mai auzit glumind. Propriu-zis nu ne cunoaștem ca oameni. Doar ca slujbași. Nu e același lucru, nici pe departe. Ieșirea din lac e blocată de o masă compactă. Îmi face pîrtie împingînd grăsanii. Îmi arată unde să pipăi cu picioarele scara, mă ajută să urc pe grătar, cu o mînă mă ține de braț și cu cealaltă mă împinge ușor de mijloc. Mă conduce la cearceaful lui, eu n-am, sînt obișnuită ca la mare, unde stăteam pe nisip, îmi plăcea să mă tăvălesc în pulberea caldă, ca vrăbiile. Ne întindem alături, amîndoi pe același cearceaf. Ce de sugestii ! Însuși faptul că te așezi la orizontală, lîngă un bărbat. A închis ochii. Îi închid și eu. Parcă de o viață stăm culcați unul lîngă altul. E bine la soare ? E bine. Ca șopîrlele. Tăcem un timp toropiți. Se ridică în cot. Ia să-ți văd pielea. Uite ce ai pe tine. Mă atinge cu un deget pe umăr și scutură praful alb. Înalț capul și-mi privesc pieptul plin de pete. Nu prea mă

încîntă, arăt ca o leproasă. Mă scutur cu palmele. Nu te curăţa, ăsta e tot clenciul. Pe urmă facem duş cu apă dulce. Şi tu eşti la fel ? Mă ridic să-l privesc. Răsturnat pe spate, cum stă, i se vede lăţimea neobişnuită a toracelui. Îi întîlnesc ochii negri melancolici, privirea galeşă. Şi ăsta e un lucru nou. Te-ai ţigănit. Voi, bruneţii ! Îşi dezveleşte dinţii. Noi, bruneţii, mă corectează. Aşa o să fii şi tu peste patru zile. N-o să te ajung, ai un avans prea mare. Dar ştii cum ? mă lămureşte. Vin dimineaţa şi plec după ce trece soarele de creastă. Lacul se întunecă, se aşterne umbra. Atunci sînt îmbrăcat. Şi nu mănînci la prînz ? Ce se nimereşte, e un bufet pe-aici. Atunci stau şi eu toată ziua. Nu sînt mai puţin cochetă decît tine. N-o să ţi se facă foame ? Mă mulţumesc cu puţin. Dacă tu poţi să rabzi... Bine. Mă întind iar. Soarele coace. Moleşeşte, predispune la tăcere. Somnolăm. O iubesc pe doamna Poteraşu. Ce mult ne-am ataşat. Niciodată n-am avut o prietenă atît de devotată. Mi-a înţeles dorinţa din primul moment şi o susţine cu mai multă tărie chiar decît mine. Îi sînt extrem de recunoscătoare. Principalul sprijin e în braţul ei, în voinţa ei inflexibilă. Cîtă energie scoate la iveală din trupul plăpînd, bolnăvicios ! Bolile au oţelit-o, au învăţat-o să se bizuie pe sine. Femeie de nădejde, fără ea... Lasă că o să te oţeleşti şi tu, Jenica, mă îmbărbătează, o să înveţi să-i ţii piept, să-i afli secretele, slăbiciunile, să-l cucereşti de tot. Cu ce viteză a manevrat. A trimis maşina la Breaza, l-a mobilizat pe domnul Poteraşu să procure bilet. Am găsit-o răscolită, furioasă. Ascultase convorbirea. Îi tremura vocea. O detestă, nu s-a înşelat nici cu un milimetru, aşa cum a prevăzut, femeie decăzută, vicioasă. Colac peste pupăză şi alcoolică. Nici în cele mai negre gînduri nu întrevăzuse asta. Ce a auzit a indignat-o la culme, dar nu pe ea era furioasă, pe Relu. Cea mai mare decepţie îmi vine de la propriul meu fiu. L-a acaparat. Dacă nu acţionăm imediat, hotărît, îl pierdem. Are asupra lui o influenţă morbidă. Închi-

puie-ţi-l pe Relu conversînd o oră la telefon cu o fiinţă în ultimul grad de ebrietate, ascultînd-o cum îi blamează tot ce are mai bun şi rîzînd ca un arierat. Inadmisibil, de necrezut. Ştii prin ce-l timorează ? Prin tupeu şi agresivitate, afişînd dispreţ brutal faţă de toate valorile morale. El nu numai că nu protestează, dar se ruşinează, dă înapoi, gata să-şi renege credinţele. Jenicuţa, speranţa e în tine, lasă deoparte timiditatea şi modestia, ştiu că te respectă foarte mult, te place, ţine la tine, foloseşte avantajele şi dă-o peste cap. A-l lăsa să stea singur în aceste săptămîni — şi ce garanţie avem că nu-l caută acolo ? — este egal cu a pierde partida. Doamna Poteraşu a recunoscut că niciodată n-a pus mai multă pasiune în atingerea unui ţel. I-a declarat balerinei război. Nici nu concepe înfrîngerea. Aproape mă sperie înverşunarea ei ; dacă n-ar coincide cu interesele mele aş sta pe gînduri, m-aş retrage. N-aş vrea să fiu în pielea rivalei.

Ce e, Relu ? Hai la duş ! Am tăcut prea mult, dacă n-ar fi pretextul soarelui... E zgîrcit la vorbă, ca la spital. Au, mă înglodesc scîndurile şi mă ard. Vrei să-ţi aduc papucii ? Nu, la duş, nu. Apa e cumplit de rece, schiaun. Relu trage de o sîrmă şi cu cealaltă mînă îmi curăţă sarea de pe spate. Se poartă ca un camarad vechi. Văd că n-are nici o reticenţă faţă de trupul meu gol. E drept, nu sînt o vampă, dar am forme frumoase şi prezint un ansamblu agreabil, aş zice incitant. Cîte femei goale o fi văzut ? Nu mă interesează, eu sînt eu. Nu mai pot, Relu, fac pneumonie, meningită. Rîde, mă cruţă. Să-ţi ţin şi eu ţie sîrma ? Bineînţeles, nu se poate spăla cu o mînă. Nu îndrăznesc să-l ating, sînt demodată. Ce frumos îi sclipeşte pielea sub jetul apei. Îşi scutură muşchii lungi, proeminenţi, ca un cal de rasă. Hai să mergem ! Să vezi ce bine o să te simţi acum, un fulg. Şiroieşte de pe noi apa, udăm podelele, se întipăresc urmele tălpilor pe scîndura bătută de soare. Îi vin cam pînă la umăr, nu sînt mică pentru el, astea sînt

proporţiile perechii şic. Ia ceva de sub cearceaf şi se îndepărtează. Unde te duci ? Cu mîna îmi spune să aştept. Toate ar fi bune, dar de ce nu vorbim ? Cu aia cum conversează o oră la telefon ? Medicină nu e cazul, amîndoi sîntem sătui. Literatură ? nu mă tentează. Despre cunoştinţele comune, adică bîrfă ? nu e genul lui. Pentru dumnezeu, orice, staţiunea, natura, lumea, noi, numai muţenie nu. Ce-ai adus ? Cornete de îngheţată şi cozonac unguresc, un cilindru cît toate zilele gol pe dinăuntru, cocă rumenită, lăcuită cu zahăr topit. Prînzul nostru, Jana. Ne revanşăm diseară. Cum ? doar colacul ăsta ne ţine trei zile. Întîi îngheţatele, pînă nu se topesc. Ronţăi şi cornetul. Rupem fîşii din sulul umed, în gură se face clisos, dar e dulce şi potoleşte foamea. Nu mai mă întind, vreau să discutăm. Nu te-ai plictisit singur atîtea zile ? Ţi-ai făcut prieteni, vreo prietenă ? Nu se lungeşte nici el, stă turceşte. Am evitat. Nu te-a abordat nimeni ? Rîde. Cu mutra mea de sfinx ? Cine se apropie ? Îl aprob. Adevărat, bagi omul în sperieţi. De ce eşti aşa închis ? Nu ştiu. E prea complicat să-mi spui ? Cum să fie o femeie ca să te deschizi ? Oho ! ce porumbel mi-a ieşit din gură. Gol în stomac. Oi fi fost prea curajoasă ? Noi, timizii, batem extremele. Se gîndeşte. Eu ştiu, Jana ? Nu cred că s-ar reduce la un tip. În nici un caz nu tipul meu, este ? Dacă e bal, bal să fie. Ştie să diminueze solemnitatea întrebării. Mă bate cu palma pe genunchi. De ce nu ? Face o pauză. Ce-ţi lipseşte ţie ? Devine serios, urmăreşte din ochi nu ştiu ce, cred că e o tactică. Eşti o fată minunată din toate punctele de vedere. M-a dezumflat, am revenit la temperatura obişnuită, treizeci şi şase de grade. Eşec. N-o să disperăm, l-am luat prea repede. Şi în chiloţi de baie tot Relu rămîne. Îmi scutură cîteva firimituri căzute pe picior. Aer de gospodină. Face curat. Mă plesneşte iar încet peste genunchi. Hai în apă. Asta e tehnica, te uzi, stai la soare, iar

te uzi. Îi înnebunim pe ăia la Bucureşti, le spunem c-am fost în Congo. Se ridică în picioare, îmi dă mîna şi mă trage. La suprafaţă apa e rece, îmi zgribulesc umerii, dar picioarele se încălzesc. Cîţi or fi, Relu ? Încap pînă la patru mii, dar nu e plin, duminică a fost. Hai să tăiem lacul de-a curmezişul. Înotăm, înotăm, nu se mai satură. Respir greu, Relu. Stai în picioare, odihneşte-te. E o oră de cînd am intrat ? O fi, vrei să ieşim ? Ne aşezăm iar pe cearceaf.

Nu mai mă aventurez în discuţii delicate. Îl atrag într-un mic joc. Să ghicim starea civilă a vilegiaturiştilor, profesia, vîrsta etc. Eu : Ce crezi că e blonda aia plinuţă, răstignită pe rogojină ? Dactilografă. Oare ? o credeam profesoară de franceză. O fi nemăritată ? Relu garantează că are şi copii, a venit să respire, pînă diseară, cel mult pînă mîine, va avea un flirt. Vezi lunganul cu picioare subţiri ? Patruzeci şi cinci, medic sau avocat, reumatic, afemeiat, vine în fiecare an pentru o escapadă amoroasă de două săptămîni. Ştii că aici femeile devin foarte accesibile ? Zău ? E o potecă prin pădure, dincolo de lac, să vezi ce scene ! Mă sperii, îmi iau tălpăşiţa, decît să ajung fără voia mea pradă uşoară... O, tu ! n-aş crede, eşti prea echilibrată. Ştii ce vrei. Nu există în fiecare din noi ceva imprevizibil ? Se gîndeşte. Desigur, dar pentru unii nu e destul apa sărată ca să declanşeze imprevizibilul. Mă refer acum la mine. Dacă ai fi de celălalt sex ? Da. Nu crezi, Relu, că avem cam aceeaşi educaţie ? Se uită la mine intrigat. Nu s-a gîndit la asta. Poate ! Nu părăsesc jocul. Uite o familie tînără, mărturisesc că nu ştiu să le citesc datele. E tipul nou de familie, Jana. El a terminat Politehnica, ea ASE-ul. Fetiţa are trei ani. Părinţii lor au pus mînă de la mînă şi au plătit prima rată la casă. S-au găsit bani şi pentru o Dacia. Deocamdată mobilă elementară. Timp de 15 ani rambursarea creditului de la stat. O mie pe lună. Plus restituirea împrumuturilor pentru maşină. Cîştigă împreună 5 000 ; scăzînd ce-am spus, şi cheltuielile de bloc,

rămîn 3 000. De unde au găsit bani pentru stațiune ? Tot părinții. Cum vezi, sînt plăpînzi și apatici. După mine e o socoteală greșită la mijloc. Văzîndu-i cum se hrănesc și se îmbracă, ai zice că sînt săraci. Dar au casă proprie și mașină. Cînd ajungea înainte o pereche din categoria lor să stăpînească acest patrimoniu ? După 3 ani ? după 20. Dacă ! De ce se grăbesc ? O să-mi spui că n-aveau unde să stea, că fără mașină sînt legați la gard. Se poate invoca orice. Dar e bine să pleci în viață cu asemenea ipotecă ? Asta nu marchează tonusul familial ? Uite ce clorotici și retrași sînt. Fetița cuminte, serioasă, știe cît i se cuvine. Eu i-aș fi sfătuit să trăiască altfel primii ani. Altcum să se bucure de tinerețe. Ce zici, Jana ? Cad pe gînduri. Să fiu sinceră, văd altfel. De altfel mă surprinde judecata lui. Am mai avut ocazia să-l ascult comentînd probleme sociale. Pleda pentru viața sobră, realistă, pragmatică, pentru tinerețe responsabilă, bazată pe autostăpînire, respectul familiei, solidaritate de principii, dăruire civică etc. E romantic ce spui, Relu, dar viața are totuși parametri ficși, cum să ieși din ei ? O tinerețe frenetică — mărturisesc, nu am reprezentarea noțiunii — în afara condiției materiale, a unui program de viață conștient ? În ce privește căsătoria, ai dreptate. Înainte de a face pasul, evaluează-ți posibilitățile. Nu te lansa la voia întîmplării, dacă nu dispui, așteaptă. Vorbești pro domo, Jana. Am văzut, ai tot ce-ți trebuie, dar cîți pot asta ? Să excludem cazul meu, Relu. Mă gîndesc la cei doi. Cred că au procedat bine. Ipoteca îi leagă, face cuplul de nedesfăcut. Au mai înșurubat și copilul, cum să se mai clintească ? Relu oftează. Dar poezia tinereții ? Teorie desuetă, Relu ! Viața modernă e proză. Rîde. Ești înțeleaptă ca o bătrînă. Mă bate ușor cu palma pe obraz. Știi cîte lucruri rămîn netrăite ? Din cauza casei și a mașinii, Relu ? Unde e iubire, nu lipsește nimic. Ba da, se încăpățînează, îți spun eu ce poate lipsi, nebunia. Fac ochii mari. Vorbește altcineva cu gura ta, Relu, bineînțeles,

dacă eşti serios. Şi, la drept vorbind, ce înţelegi prin nebunie ? Încep să mă îndîrjesc. Avea dreptate doamna Poteraşu. Ei bine, sînt gata de luptă, într-o discuţie logică am neapărat cîştig de cauză, de altfel argumentele mele sînt şi în el. Ei, oftează, iubirea fără nebunie e apă chioară, dar hai la duş, se face răcoare. Ne spălăm, ne uscăm în picioare cu braţele cruce. Pînă la asfinţit mai e, dar muntele fură sursa calorică. Iubirea ca nebunie ? Ce-a vrut să spună ? Lacul s-a liniştit. Cîteva femei trag cu grebla frunze galbene, bucăţi de scoarţă de copac putredă, adună hîrtii. Lumea se îngrămădeşte la ieşire. Plecăm printre ultimii. În staţiune e soare, mă uit la ceas, doar şase. Cred că mi s-a ars pielea, Relu, o să fac băşici. Să-ţi dai cu alifie, pînă mîine trece. Ne luăm cheile. Aştept să-mi propună un program pentru seară. Abia în lift mă întreabă. Eu o să mă odihnesc o oră. Foarte bine, dacă vrei să luăm masa împreună ne întîlnim pe la opt, jos. Eu aş prefera opt şi jumătate. Perfect.

În cameră e curat şi linişte. Mă trîntesc pe pat îmbrăcată. M-a cuprins oboseala. Mă las în voia gîndurilor. Voi juca, vrînd-nevrînd, cartea cea mare. Nebunia iubirii ! Ce ne împiedică să ne iubim ca nebunii ? Cît sîntem tineri, ce avem de făcut ? Nu asta are în vedere. S-o luăm de la zero ? Să tragem mîţa de coadă ? Relu, nu fi copil, te-ai sătura într-o săptămînă ! Nu convingere răzbătea din vocea lui, nostalgie. Se gîndea la bacantă, cum a botezat-o doamna Poteraşu. O fi alcoolică ? Ştie că e ultimul tren, presimte că-l pierde. O să-l pierzi, cu siguranţă o să-l pierzi ! L-ai văzut dezbrăcat ? Te-ai dezbrăcat lîngă el ? Orice ai face, carnea te lasă. Chiar dacă picioarele rămîn frumoase — Josephine Baker dansa la şaptezeci — cu faţa nu faci balet. Şi nu eşti Josephine. Vei claca. Să zicem, va mai fi o răbufnire — sper că nu ! —, foc de paie. Culcă-te odată cu el — îmi imaginez că n-ai făcut-o, nu eşti atît de proastă — gata ! ai pierdut partida. Relu are văzul bun. În

ce privește nebunia, oho, bărbații sînt comozi, iar lui Relu îi place ordinea, organic nu suportă zigzagul, improvizația. N-ai nici o șansă, madam, retrage-te onorabil, dă-l dracului de alcool, resemnează-te, caută-ți unul potrivit.

Cred că am aţipit. Mă simt înviorată. Mă ung la culcare pe piele. Să pun rochia albă, plisată ? Categoric, voi combate ideea nebuniei. Am destule argumente. Și morala. La asta e cel mai sensibil. N-am nevoie să mă deghizez în psihopată sau mai știu eu ce. Nu m-ar prinde, nu mi-ar folosi la nimic. M-aș da de gol. Sînt cu picioarele pe pămînt. Pot oferi tot, dar fără fițe, asta va trebui să priceapă. Ei, destul, acum spălarea, îmbrăcarea. Mă duc la întîlnire cu Relu.

Citește ziarul în hol. Dă cu ochii de mine. Privire încîntată. Mă place, știe doamna Poterașu ce știe. Cu mine n-o să-ți fie rușine. Ia uită-te în jur, găsești un bărbat indiferent ? Ochelarii distanțează, poate, dar și frapează, dau mister. Restaurantul, plin. Relu a rezervat o masă. A îmbrăcat haină albastră de in și pantaloni gri subțiri. Porți costumul atleților de la nu știu ce olimpiadă. Iar tu ești Sonia Heni în rol de profesoară. Rîdem uşurați, parcă ne-am fi temut de acest moment și l-am trecut cu bine. Chelnerul aduce lista. Aleg păstrăv, clătite, salată de fructe. Am mai mîncat cu Relu. La spital luăm adesea prînzul împreună. Își comandă omletă, frigărui, patrician la grătar și pepene verde. Aveți pepeni ? Chiar astăzi am primit. Bun ! Și mie pepene în loc de salată. Tonomatul intră în funcțiune. Rasputin, șlagărul de acum cîțiva ani al formației Boney M. Cîntecul introduce o notă febrilă în atmosferă. Nu te plictiseai singur, Relu ? M-am relaxat. Și totuși cum se face că nu ne-am întîlnit ? Mă mir și eu. Știi de ce ? Masa noastră de bază era prînzul. Explicația stă în picioare. E mai interesant așa, opinează, surpriza face toți banii. În plus, plăcerea de a te găsi singură. Îmi faci curte, Relu ? Rîde și mă lovește camaradereşte peste mînă.

Nu mă hazardez, Jana, pînă n-am indicii că nu bat la uşi zăvorîte... Pe muzica insinuantă a jamaicanilor ălora, sau ce sînt, prind curaj. Să fie nişte pancarde ca cele pentru circulaţia rutieră ? Izbucneşte în rîs. Am umor ? e şi pentru mine o surpriză. Am să exersez. N-apucă să răspundă, se aduce primul fel. Omleta e foarte mare şi răspîndeşte un miros îmbietor. Păstrăvul mi se pare insipid. Relu taie o treime de omletă, o pune pe farfurie şi mi-o întinde. Ai, că-ţi lasă gura apă ! Aşa e, şi nu sînt o mîncăcioasă. Răspîndeşte el ceva în aer. Îmi oferă şi din frigărui şi din patrician, felurile mele sînt date uitării. Pe viitor îţi fac eu meniul. Mănînci de formă. De ce te privezi de plăceri, Jana ? Ăsta e sensul nebuniei de care vorbeai ? Şi ăsta, deşi exemplul e minor. Şeful de sală ne întreabă a doua oară ce bem. Relu arată sticla de apă minerală. Omul se înclină, vădit dezamăgit. În jurul nostru se golesc sticle de bere, se ciocnesc pahare cu vin, păhăruţe cu coniac, cu votcă. Mă bucur că nu bea. Ameţit ar fi mai îndrăzneţ, dar îl prefer cu mintea limpede. Fiecare cuvînt îşi păstrează greutatea intactă, mîine nu va regreta că a spus cutare lucru, îmi trebuie gînduri valabile, definitive. Schimbăm banalităţi despre local, se vorbeşte cu voce tare. Gustul libertăţii ! Al eliberării de social, precizează Relu. Înţelege prin social unitatea de muncă, legile, instituţiile. Include şi medicina. I-ai văzut cum arată la coadă la policlinică, sau aşteptînd internarea ? De ce se blegesc, Relu ? Îşi pierd personalitatea. Evident, pînă la o treaptă a ierarhiei. Singura modalitate de a-şi recăpăta identitatea, nu mă refer la cea de pe buletin, e plicul cu bani. Interesant ce spune Relu, dar ne îndepărtăm. Alte subiecte îmi stau la inimă. În timp ce mîncăm pepenele deschid o pistă. Făceai elogiul plăcerii. Tu eşti un hedonist ? Ho, ho, nici aşa să n-o luăm ! Pus de la început într-o altă condiţie poate aş fi fost. În ce condiţie ? Eu ştiu, familia, de pildă. A fost coercitivă cu tine ?

Nu, magnetică. Cît mă vezi, pilitură de fier lipită de potcoavă. Te-au răsfăţat ? Nu numai asta. Mi-a plăcut în familie. M-am confundat cu ea. Am asimilat modul ei de a gîndi, de a trăi, raţionamentele, principiile. Nu te-au dădăcit ? Nu, fuziunea s-a făcut pe nesimţite. Cînd mi-am dat seama eram integrat. Nici nu ştiu dacă mi-am dat seama. Poate acum, cînd îţi vorbesc. Şi dacă n-ar fi fost acest mediu ? Datele tale personale te-ar fi împins în altă direcţie ? Poate. Pentru a apuca pe un drum opus, nu e destul să-ţi placă să mănînci bine, Relu. Tu chiar eşti o înţeleaptă ! Dar ce-ar mai trebui ? Nu ştiu, să luăm cazul meu. Familia n-a avut înrîurirea de care vorbeşti. Am fost şi departe, mulţi ani. De condiţii materiale m-am bucurat, ca şi tine. Nu pot spune, aşadar, că am supt din familie concepţia mea de viaţă. Elemente ale ei le-am găsit în atmosfera generală. Nu sîntem amîndoi produsul aceloraşi condiţii ? Sau asemănătoare ? Chiar dacă nu ţi-o infuza familia, tot ideologia aia ai fi avut-o. Se poate, dar tu ai evocat datele personale. Da, crezi că ne deosebim radical în datele personale ? Ce-ar putea să te determine să-ţi schimbi felul de viaţă, Relu ? Eu ştiu ? Poate oamenii, să zicem un om. De aşa natură încît să renunţi la poziţia dobîndită ? acceptînd privaţiuni înjositoare, strîmtorări penibile ? Ai putea ? De ce mergi aşa departe, Jana ? profesia e profesie, am în vedere altceva, viaţa intimă, dar s-a făcut cald şi fum, propun o plimbare. Cheamă ospătarul. Deschid poşeta. Gest ferm : ne socotim altă dată. La plecare, îşi face apariţia un bărbat masiv, blond. Figura buhăită e numai zîmbet. Ţine morţiş ca Relu să-l recunoască. Relu avansează ipoteza cea mai la îndemînă : mi-aţi fost pacient. Se bucură. Într-adevăr, l-a operat. E în conducerea O.J.T.-ului. Ne invită la un Tuborg, la whisky. Refuzul lui Relu îl dezolează. Îl programează pentru mîine cu soţia la un balmuş ciobănesc, şi se

înclină galant în fața mea. Relu se apără, nu știe dacă o să mai fie în stațiune, soția nu se simte bine. Mă apucă îngrijorat de braț. Ojetistul nu vrea să audă, se angajează să trimită dimineața medicul. Relu îl asigură că medical totul e pus la punct. Vom mai vedea, în funcție de situație...

Strada centrală a stațiunii, de fapt singura, arhiplină. Seara e caldă și șuvoiul vilegiaturiștilor înaintează lent, într-o rumoare obosită. Relu e încruntat, cînd vorbește parcă scrîșnește. Ojetistul ia din porția stațiunii, se revoltă el, ăștia de la stațiune din porția cetățenilor. Ia medicul, ia profesorul, funcționarul de la primărie, vînzătorul, juristul, silvicul, mecanicul de la Service, zugravul de la I.L.L. Cine nu ia ? pînă și agentul de la ADAS, și responsabilul de cimitir. Pe seama cui ? Îl prind la cotitură. Cum să ieși din pielea ta de moralist ? Vei fi întotdeauna combatant pe frontul eticii. Îl iau de braț. Nu te supăra, sînt de acord cu tine, dar la ce folosește ? N-o să schimbăm noi lumea. Nu-i place că am minimalizat tema și combativitatea lui. Îmi apucă mîna strecurată sub brațul lui și mi-o bate încet cu palma. Gestul amortizează atingerile, deviază începuturi de tensiune. Parcă stă la pîndă, se ferește, ține să rămînă totul la nivel colegial. Cu cît se eschivează, cu atît contactele, inevitabile și absolut banale, devin mai intime. Mă duce pe drumul din spatele lacului. Întuneric, foșnet de brazi și, firmament montan. Instinctiv mă strîng în el. Mai încolo sînt niște bănci. Și vrei să stăm ? Nu, altceva, atenție ! Pășim prudent. Disting șoapte, chicoteli. Aha, e ce spuneai, efectul curei. Accesibilele ! Nu, Jana, agresivele. Atacă. Asta intră în teoria ta, a plăcerii ? Se scutură involuntar : prefer omleta. Deci așa, nu dinspre partea asta vine primejdia. Cîte nu aflu, lucruri de mare preț. Mă încearcă un sentiment de respect pentru demnitatea bărbătească. Vertical. Corespunde întocmai așteptărilor.

Rămîne acea zonă numită eufemistic nebunie. Vom face un tratament lent, gradual, de dezintoxicare. Vom pune pe picioare logica puţin zdruncinată. Vom acţiona asupra sistemului imunitar, anticorpii vor rezolva totul. Ajungem din urmă o pereche, femeia îl plezneşte pe bărbat peste fund. O dată, de două ori, nu se mai opreşte. Iuţim pasul, îi depăşim. Alte drumuri nu sînt, Relu ? Ba da, ieşim din zona minată. O luăm în sus, spre şantierul hidrocentralei. Drum lat, de-o parte peretele muntelui, de cealaltă valea. Undeva bolboroseşte un pîrîu. Tocurile îmi alunecă pe pietre. Mă sprijin de el cu decenţă. Ştiu, nu eu trebuie să am iniţiativa. E calea cea mai grea, dar sigură. Datoria mea e să construiesc premisele, să le îngrămădesc în jurul lui. Nu sînt o apucată, nu aparţin familiei de pe băncile de jos. El ştie, vede în mine echilibrul. Pe echilibru voi miza pînă la capăt. Îl iubesc ? Da, dar fără nebunie. Ăştia sînt gărgăuni. Umblăm singuri noaptea prin munţi, pe nici unul nu ne ispiteşte o idilă de ocazie. Relu nu mă interesează ca iubit sau camarad. Numai ca soţ. L-am ales chibzuind. Asta mi-a dat şi pînă acum tăria, asta mă înarmează şi pentru viitor. Nu concep să ofer altuia ceea ce posed, ceea ce reprezint. Am privit atent în jur. În el vreau să investesc capitalul meu. El îl poate fructifica în direcţia dorită. Îl va spori şi-l va asigura pe viaţă. Nu contez la infinit pe punga tatii, oricînd se poate goli. O a doua investigaţie în baza acelei legi... Nu pe un asemenea drum friabil, riscat vom merge. Vom urca pe altă scară. Scara din faţă. Şi asta numai cu el se poate. De mitocani, profitori, brute mă ascund în dosul ochelarilor. Îi voi scoate şi-i voi pune pe noptieră după ce mă voi întoarce de la ofiţerul stării civile. El va fi tatăl copiilor mei.

31.

— Bună ziua, tovarăşe doctor !

— Ce surpriză ! Cum m-ai găsit ?

— Ştii cine m-a condus ? Profesorul. Gentleman, şeful tău.

— A, ai fost în cabinetul profesorului ?

— Ca de obicei. De unde să ştiu că a venit ? Intram ca vodă prin lobodă. Intram „la tine". El : sînteţi programată ? Nu, mă scuzaţi. Nu face nimic, luaţi loc. Răbdare, maniere. Pacientele sînt femei în primul rînd — cîţi dintre voi ştiu asta?

— Şi ?

— M-am înamorat de el.

— Ooo ! Merită, merită. (Ce s-a petrecut ? Străluceşte. Ironie îngăduitoare. Tînăra mătuşică descinsă în internat să-şi vadă nepotul. Ei, băiete, cum te lauzi ? Cu buchia te descurci? Şi în rest ? Inima ! Ştrengarule ! Cum are ochii ? albaştri ? cozi lungi ? vă scrieţi ? Cam ăsta ar fi aerul. A trecut recent prin vîrsta nepotului, o păstrează proaspătă în memorie. Hai, mie poţi să-mi spui, ce naiba. Taior alb cu dungi albastre, pantaloni bleu, pielea bronzată, cămaşa descheiată. Învăluită într-un soi de pete luminoase, ducînd o trenă de scîntei jucăuşe.

Respiră sănătate, voioşie, sinceritate. Dincolo de beteala de pe gene stăruie un secret.)

— Veneam de la tenis. Zic, hai să intru o secundă. Ştii ce anotimp e ?

— Toamna te-a îndemnat ?

— Nu vezi ce e afară ? Liturghie. Lumea, uluită. În fiecare sezon bucureştenii se nasc din nou. Nu mă inviţi să stau ? (Nu e în apele lui. N-are limbă. Fantezie secată. Ar vrea să mă pună în gardă că s-a logodit, nu ştie cum. Tuciuriule, ai făcut plajă la altitudine ? I-o fi frică să nu dea logodnica peste noi. A mai şi slăbit, îi stă bine. Băieţandru stingher. Puştiule !) Nu-mi da mie scaunul, tu eşti medicul. Stau pe canapeaua de consultaţie. Dar fără cauciuc ? pune cauciucul. Ce mai faci ? Robotă !

— Nu din cale-afară. Pari că mă deplîngi. Milosîrdie ? La noi, ca pretutindeni. Iar toamna... nu chiar toţi au căzut pe jos.

— Prima zi de toamnă. Restul treacă-meargă. Dacă n-o vezi pe prima...

— A, da, prima zi, altceva, desigur. (Ironie blajină, atotiertătoare. Lumina de pe frunte vine de dincolo de moment. Ştie. De aici duioşia miloasă. Mă căinează. Printre altele, veselia are scopul de a-mi abate atenţia de la destinul crud, de a mă împiedica să sufăr.) Dar tu ? Vii din concediu ?

— Vin de la tenis, ţi-am spus.

— Şi racheta ?

— Vezi, nu mi-a dat prin cap să urc cu ea în braţe. Şi cu partenerii. (Arapule, aţi făcut plajă, v-aţi tolănit dezbrăcaţi, v-aţi uns unul pe altul cu niveia pe piele, aţi mîncat îngheţată, aţi băut limonadă — cine ştie, din acelaşi pahar —, aţi dansat pînă la miezul nopţii. Şi pe urmă, ce v-aţi gîndit, hai să unim camerele. E vorbăreaţă, intrepidă ? Ochelarii n-o lasă să fie languroasă. Poate cînd şi-i scoate ! Şi ce merite are, ce calităţi

excepționale, cu ce daruri rare a înzestrat-o dumnezeu ! Cu ce, negusule, cu ce ?)

— Unde ați jucat ?

— Nu cunoști terenurile de tenis din parc ? Cu bar de zi. Bei un pahar de bere bună, te învîrtești pe taburet, sporovăiești, pui un disc la tonomat, dacă ai chef faci cîțiva pași de dans.

— Florida, Las Vegas. Burghezia Bucureștilor. (E mai înaltă, mai zveltă. Siluetă de sportivă. Tenismenă ! Obraji fragezi, ochi curați, dinți sclipitori. Parcă abia a ieșit din capul lui Zeus. Cu o rachetă în loc de lance. Avem vîrste egale. Eu, ceva mai greoi. Îngreunat de uimire. Cine-or fi tipii ? Ce adult serios, cu oarecare rost pe lume, își pierde după-amiezele în pantaloni scurți fugind după mingii în parc ? Liber profesioniști, cascadori, bișnițari de lux.) Flirturi ?

— De ce nu ? Prietenii vechi.

— Sastisiți unii de alții ?

— Dimpotrivă, legați. Nu ne întîlnim să ne plictisim. Flirturi ? Dai cuvîntului un sens peiorativ. Cînd am spus prietenii vechi am avut în vedere toate genurile de raporturi. Inclusiv sentimentale.

— Active ?

— Nu neapărat. Active, intermitente, transformate în camaraderie.

— Iubiri intermitente ?

— Ce te miră ? Avem tendința să ne întoarcem la primele amoruri. Nu întotdeauna jarul se stinge de tot. Parcă ți-am mai spus : iubim pe cine ne iubește. Nimic mai impresionant decît reîntîlnirea după o absență, regăsirea intactă a unei afecțiuni. Nu numai sentimentul ca atare, devotamentul sentimentului. Mi-e teamă că înțelegi greu.

— Par mai încuiat ?

— O, nu ! Pentru simplul motiv că-ți lipsește experiența.

— Şi ? S-a întîmplat ?

— Ce ?

— Revenirea la...

— Nu putem scăpa de trecut. Nici nu sînt genul de om care se leapădă. Dar independent de asta, trecutul exercită presiuni irezistibile. Îşi păstrează drepturi, le reclamă, nu i te poţi sustrage.

— Dizertaţie. Întrebarea era : te-a recuperat ? (Tace cu o jenă simulată. Îmi dă să pricep că sînt indiscret. Aici e cheia. Ar fi fost de aşteptat. Mi-am închipuit — ce naivitate ! — că legătura noastră e de altă natură, că a lăsat în urmă definitiv micile amoruri ocazionale, amorurile igienice. Dar cît ştiu eu din trecutul ei ? Aşa cum vorbeşte, dezinvoltă, cu detaşare didactică — şi despre ce ? despre lucrurile cele mai delicate, in fond despre noi —, surîzînd superficial, ca şi cînd ar fi zăvorît porţile adîncurilor şi zburdă pe-afară — zbenguiala mieilor, primăvara —, cu pletele linse şerpuind pe umeri la fiecare mişcare a capului, e o mondenă. Se lasă curtată, cochetează, schimbă partenerii de tenis. Numai de tenis ? Ce sentimente ? Schimbaţi damele, asta-i tot ! Cînd acele lucruri de care se vorbea atît — şi uite ! pe bună dreptate — ţineau de un trecut amorf, de viaţa trăită departe de mine, în afara mea, în necunoaşterea persoanei mele, nu-mi păsa nici cît negru sub unghie. A venit cu o aură nouă. Admirată, solicitată, liberă să aleagă, să hotărască. Puternică. Asta e ! De unde puterea ? Ea, muribunda. Suferind de anemie pernicioasă, cu un picior în groapă. Hocus-pocus ? Înşelătorie ? Nu, nu, nu ! Îmi căzuse pe braţe, îşi dădea sufletul. Mie, călăului, schingiuitorului. Îi tăiasem venele cu o lamă subţire şi expia în beatitudine. Telefonul alcoolic, geamătul singurătăţii ! N-au fost halucinaţii. Din zbuciumul acelei iubiri n-a mai rămas nimic? A venit un vînt şi a măturat totul ? A făcut o baie şi s-a spălat ? S-a culcat să moară şi s-a trezit sănătoasă tun ? N-am

să-i arăt că sînt surprins, mîhnit. Vom cînta în aceeași notă.) Nu insist. Sînt bucuros să știu că te distrezi. Aveam anumite motive să fiu îngrijorat. O culpabilitate îmi dădea tîrcoale prin subconștient.

— Culpabil ? Dar ce vină aveai ? Ca medic ar trebui să dispui de mai mult sînge rece. Și de un simț practic mai dezvoltat. (Culpabilitate ? Cînd te apăsa conștiința ? În drum spre avion ? Amintindu-ți rîsul tău prefăcut ? teatrul jucat ca să nu dezlănțui stihiile bahice ? Sau după ce v-ați întîlnit, în lungile zile de plajă — te-ai făcut ca un țigan, nu-mi mai placi, te întinerește, te face mai dulce —, în serile petrecute pe terasa hotelului, mînă în mînă, punînd la cale tranzacția ? Poți să spui orice, tranzacția. V-ați logodit averile, poziția socială. Inima o să ți se frigă, o să vezi ! A ei, nu. Cîte inimi nu trăiesc fără iubire ? Sau cînd v-ați cumpărat verighetele de aur ? Ia să văd, ai verighetă ? N-ai, sînteți moderni. Subconștientul te-o fi slăbit ? Nu te-a lăsat în pace să te bucuri de afacerea încheiată ? Culpabil. S-a simțit culpabil. Acum nu mai are motive. Încîntat că mă distrez. Gînd la gînd cu bucurie. În timp ce tu te logodești, eu mă întorc în trecut. Ce-ai fi făcut, invers ? Vai, ți se rupea sufletul ! Te aruncai în vîrful săbiei. Degetul lung, de pianist, nu putea să învîrte de șase ori discul telefonului ? Măcar să mă fi invitat la logodnă ! Nu sînt destul de reprezentativă ? Compromit onoratele familii ? Deci s-a nimerit bine, tonusul meu e tocmai ceea ce trebuia moralei tale.) Și apoi, n-aveai de unde să știi ! eu am nouăzeci și nouă de capete. Ca balaurii cei mari. Oricîte mi s-ar tăia, tot îmi rămîn destule.

— Da, ai depășit o stare critică. Te felicit. (Vorbele îmi ies din gură fără voie, chiar fără știrea mea. Am în cap un personaj și un fragment de rol. Am vrut să spun că o admir și o iubesc mai mult. Arăți splendid. Nu ca o femeie permanent frumoasă, plictisitor frumoasă, egală cu ea însăși în orice îm-

prejurare. Prin repetiție și imobilism, frumusețea se demonetizează. Ea, însă, vine din infern cu o lumină triumfătoare în jurul capului. Îi flutură pe buze surîsul celor ce au văzut moartea și au învins. Nu-i sînt străine nici o durere, nici o suferință. De-aici, marea blîndețe. Ne înțelege pe toți, ne acceptă cum sîntem. Și pe mine. Știe ce e slăbiciunea, știe ce e viciul, cunoaște păcatele omenești. Abia s-a smuls din pătimire. N-o scîrbește nimic. Oferă tuturor un zîmbet optimist. Lăsați, dragii mei, nu cădeți în deznădejde, uitați-vă la mine, cu ce sînteți mai prejos ? Stă în puterea fiecăruia. Degajă o superioritate calmă, lipsită de ostentație, emoționantă. Măreția amară mă copleșește, mă face mic, vinovat. Am îmbolnăvit-o și am părăsit-o socotind-o incurabilă. S-a vindecat în dispreț — sigur în dispreț — de lașitatea mea. Iertarea e un dar nemeritat. Nici nu e iertare. O mișcătoare discreție. Nu s-a întîmplat nimic. Absolvire de culpă. Mă încurajează cu veselie și indiferență decentă. Mi-am găsit vad, nu-ți face griji, mă descurc. Mă descurc de minune, urmează-ți drumul. Împlinește-ți destinul. A renunțat atît de repede ? de radical ? N-a fost iubirea de care vorbeai, marea iubire nu se spulberă peste noapte. Păcat. Putea să fie atît de frumos ! A fost frumos ! Nespus de frumos. Nu mai există pe lume sentimente mari, eterne. Sînt trist. Nu vreau să cred ! Nu mă împac cu pierderea.) Iubirea s-a stins, nu ? Foc de paie. De ajuns să nu mă vezi o lună ca să mă uiți, să revii la vechile deprinderi.

— Ar trebui să plec, dar îți sînt datoare un răspuns. Ei, bine, acea iubire era dușmanca mea. În ciuda marilor principii morale de care faci caz, ești laș. Ți-o spun în interesul tău. Nu-ți place ? Cui i-ar place ? Numai în mine puteam să caut sprijin. Cum vezi, am ieșit la suprafață.

— Și cu iubirea ce-ai făcut ?

— Nu m-am purtat cu mănuși.

— Să ucizi ce e mai frumos...

— Tu nici nu l-ai avut, acest frumos. Nu ești apt. Iubirea te face slab, vulnerabil, nu e cazul tău.

— Te iubesc mai mult ca oricînd. Sînt dezolat ! (Vocea mi s-a voalat. Fibrele se înmoaie. Aceasta e slăbiciunea de care vorbește?) Ai dreptate, uite, mi-a pierit vlaga. Dă-mi un ghiont, am să mă prăbușesc. (Ochii îmi înoată în lacrimi. M-a ajuns, m-a ajuns și pe mine. Se ridică în picioare și se apropie. Îmi strînge capul la piept.)

— Nepriceputule, copilărosule ! De ce faci prostii ?

— Nu știu.

— Ridică-te în picioare să te văd cît ești de lung. (Acum vezi că sînt în tine, instalată acolo pentru totdeauna ? Ai să plătești trădarea. Ai căzut la proba de foc.)

— Mai mă iubești ?

— Nu meriți.

— Știu. (Niciodată nu și-a încolăcit brațele după gîtul meu. Încercam să i le ridic și să mi le înnod după ceafă, le lăsa în jos. E fierbinte, mă tulbură. Cum să mă lipsesc de ea ? îmi îngrop capul în culcușul dintre umăr și gît. Nu m-aș mai desprinde. Da, nu merit. E un credit, o poliță în alb. O fi femeie mai generoasă ? Și mai bogată ? Se aude un zgomot. Cineva vorbește dincolo de ușă, se apasă pe clanță. Ne desprindem. Ce răvășeală o fi pe fețele noastre ! Cîteva raze sîngerii, ultimele, sclipesc în fereastră. Ochii i s-au mărit. Pe față îi șiroiește lumina lichidă. Clanța revine la loc, zgomotul se îndepărtează.)

— Don Juan, plec. Am obligații. Nu-mi propusesem să stau.

— Bondarii de seară ?

— Nu pot să-i alung cu măturoiul.

— Cei vechi ?

— În special. N-am glumit, nu mă pot eschiva.

— Și atunci ?

— Cum rămîne ? asta vrei să ştii ? Faimoasa ta întrebare de contabil. Vrei soldul. Să-ţi cunoşti activul şi pasivul.

— Da. (Aşa e, are dreptate, înţeleg ce spune. Înainte de a întoarce spatele după cunoscutul obicei, bat tocurile milităreşte şi o salut cu mîna la chipiu. Zîmbeşte. Uşa s-a închis. Ce învălmăşeală e în capul meu. Şi nici n-a pomenit de logodnă.)

32.

Poftiţi la noul cartier general ! Opera adăposteşte amorul clandestin al doctorului Poteraşu. Cel oficial unde se consumă? Ştii bine că nu se consumă, neagă el. De unde să ştiu ? Ai pus-o la conservat ? O păstrezi pentru vremuri grele, pentru timp de iarnă ? Dă din colţ în colţ. Ştii bine că nu e nimic. Şi nici n-a fost. Atunci ? Act formal. Aşa numeşte logodna cu doctoriţa Jana Galescu, act formal. Mai mult nu ştie să spună. Campionul logicii ! De ce ai făcut-o ? Nu ştiu. Eşti amnezic, lunatic, somnambul ? Nu se supără, nu reacţionează în nici un fel. Nu m-ai trimis tu ? nu mi-ai dat sarcină ? Să te logodeşti? Te-am trimis la una să-ţi pună zăbală, să nu mai muşti, nu să-mi vii cu plocon. Pot să crestez, să presar sare, cît timp răspunde la întrebări despre logodnă se comportă ca un deficient mintal. Cum e ? Cu carne sau cu brînză ? Se uită în ochii mei. Nici cu carne nici cu brînză. Îl pălmuiesc pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios. Gata ? am terminat cu logodna ? Reînviază. A început să se complacă în duplicitate. N-ar trebui

să mă mir, eu însămi o patronez. E frumoasă cabina ta. Sau birou, ce e ? O ai de pe cînd dansai ? N-am chef să-i dau lămuriri. Nu se formalizează. În afară de canapea — ai o canapea pe cinste — încăpătoare, comodă... Se opreşte. Se desemnează un semn de întrebare. Bănuiesc la ce se gîndeşte. Aici îţi primeai amanţii ? I se împăienjenesc ochii, îl năpădesc vedenii, le primeşte neutral. Trecutul nu-l interesează. Nici prezentul de dincolo de el. Aş zice că ăsta nu e sentiment bărbătesc. Iubire de eunuc. Eu, dacă n-aş şti că într-adevăr nu s-a petrecut nimic între el şi doctoriţă, că s-au tocmit la rece, au bătut palma, au băut aldămaşul şi atît, l-aş alunga cu pietre. Ai vedea tu ! Lapidare. În afară de canapea, îşi reia ideea, şi de raftul cu reviste — văd „Secolul XX", toată colecţia ? — aici e o aiureală. Ce faceţi în jurul măsoaiei ăsteia ? Tăiem firul în patru. Creaţi ? Creăm. Dar de ce n-ai o masă, un telefon ? Nu prea stai aici, nu ? Pe la repetiţii, pe scenă ? Dacă ştii de ce întrebi ? Întinde mîna. Vino lîngă mine. De la ce telefon ai răspuns cînd te-am chemat ? De la director ? De la portar, acolo ai binevoit să mă suni. Îl stăpîneşte nerăbdarea. S-a vîrît în colţul canapelei modest, dar nu mă slăbeşte din ochi. De ce ai venit ? încerc să-l intimidez. Tu de ce veneai ? Am venit să te văd pe-ndelete, să vorbim în tihnă, să mă satur de tine. Noul cartier general, n-ai spus singură ? Spitalul nu mai corespundea, azi aici, mîine dincolo, ca ţiganii cu şatra. Numai de-asta ? Se face că nu pricepe. Ca să scapi de ochii logodnicei. Ce faci cu logodna ? Ce vezi ! Nu văd nimic. O las baltă şi mă mut la operă. Cînd s-a învăţat să fie şmecher ? Se nasc cu o glandă în plus, se iveşte nevoia ? glanda secretă şmecherie. Tu, geometrul, simetricul ! Cum s-o laşi baltă ? Ce excroc sentimental ar fi ieşit din tine ! Ce medicină, ce oftalmologie, de profesie logodnic, făceai carieră. Iar începi? Închide ochii, obosit. Ce-aş fi fost dacă... dar tu ce-ai fi fost ? Te descos eu despre amorurile tale ? Mesalino ! Cum ai spus ? Mă

aşez la oarecare distanţă. Hai, spune, insistă, cîţi au fost ? ca frunza şi ca iarba ? Nu-i mai ţii minte ? Vrei cu nume, cu adrese ? Lasă-i să se odihnească în pace. Ca experienţe mă interesează. Cum e să ai un astfel de palmares ? Nu cum era atunci, cum e acum. Eşti mai bogată, mai iniţiată ? Ştii mai bine ce e viaţa ! Senzaţie de saţietate ! ai gustat din toate. Nu vei muri cu nici un dor, cu nici o neîmplinire. Întrebările au schepsis. Ai să crezi ? îl întreb. Tot ce-a fost s-a topit. Vată de zahăr, deschid gura, muşc, nimic. E nemulţumit. Nu-mi vorbi de legăturile ocazionale, scurte, vorbeşte-mi de pasiuni. Ce-am luat drept pasiuni n-au fost. Te înşelai ? N-aveam termen de comparaţie. O febră, alte cîteva simptome. Asta trebuie să fie, ziceam, dar nu era. Nu era boală. Guturai. Vorbeşti serios, sincer ? Cum se explică ? Erau prea mici. Atunci de ce te opreai la ei ? Nu mici în sine, faţă de mine mici. Sînt animal mare, nu se vede ? Bour, elefant. Eşti primul din aceeaşi specie, pentru prima dată am avut senzaţia de egalitate. Uneori pari şi mai mare. Uneori ! În ultima vreme ai început să te micşorezi. Zău ? aşa ne consideri ? Trosnim prin pădure cu picioare grele, masive, fug toate jivinele. Nu ştiu dacă fug, dar nu le vedem, sînt prea mici. De aceea i-am uitat, erau jivine. Se apropie de mine, îmi apucă mîinile. Trădătorule ! Replică rapidă : de ce ai băut atunci ? De singurătate. Şi după aia ? După aceea faţa mea s-a întunecat către tine. Pleacă privirile. Bine că i-am spus. Îmi stătea pe suflet. Cum aş fi vrut să-l uit, să-l înlocuiesc. Dar de unde animale mari ca el ? de unde? Va să zică aşa ? Parcă vorbeşte cu sine. Ai încercat şi tu ? Are dreptate, amîndoi am vrut să scăpăm. Dar ce ţi-e scris... Pentru mine, povara e prea grea. De ce m-am întors ? de ce am luat-o de la capăt ? cu ce perspective, cu ce speranţă ? În fond, fuga lui a fost mai firească. Glasul naturii, natura mai tare ca sentimentul. Mă strînge în braţe. E o lăcomie nervoasă în el, şi nerăbdare, şi parcă început de furie. Mă smulg. Îmi rupi

hainele, ce e cu tine ? Așează-te și spune ceva frumos. Atîta știi ? să te repezi, să mă hărtănești ? E furios. Ai Malnaș în vine, nu sînge. Iar începi ? Pui din nou placa aia veche, hodorogită ? Și să fim lămuriți, cînd ai accese, nu veni la mine, du-te la logodnică. E de competența ei. Acum am ac de cojocul lui. Prinde bine logodnica, o agit ca pe o sperietoare. S-a dus în colțul lui de canapea. Știi ce te rog ? Vorbește tărăgănat. Cînd nu mă mai iubești, să-mi spui. Unde n-am eu norocul ăla; să vezi cum îți dau papucii. Nici măcar portarul n-o să-ți mai răspundă. Rămîne grav. Lasă gluma, mi-ai făcut odată apologia milei. Nu drăguță, mi-e milă de bătrîne neajutorate, de dezmoșteniți ai soartei, de fraierii lumii, ăia mereu învinși, mereu în pierdere. Dar de tine ? Bine, nu milă, dar inerție, cum să-i zic ? N-avea grijă, am să te execut prompt. Se bucură trist. Așa să faci. Perorez despre „animalele mari". Mă oprește. De ce nu mă inviți la tine acasă ? Nu sînt singură, cînd am fost n-ai venit. Și apoi, la ce bun ? Ca să mîncăm macaroane pe același colț de masă, să bem vin din același pahar. Nici vin nu poți să bei. Cu tine aș bea. Doar pentru macaroane și vin ? Nu prea se justifică. Și să petrecem o noapte. Măcar o noapte în toată viața. Măcar o noapte ? Vezi cum te dai de gol ? Și după aceea, înapoi, la logodnică ? Ai fi putut să mă menajezi, din bună-cuviință, dacă nu de altceva. Nu sînt jignită, nici furioasă, în fond ce mare lucru a spus ? ce vrea el vreau și eu. O întoarce. Știu eu ce înseamnă o noapte ? o noapte întreagă numai noi, adunați de prin spitale, de prin săli de balet ? Noi n-am avut nici o secundă numai a noastră, și o noapte mi se pare puțin ? Are dreptate, cîtă dreptate ! Îi stă bine în costumul gri cu cămașă albastră. Dar în alb e altfel, îl simțeam mai aproape, mai accesibil. Așa cum l-am cunoscut, aplecat peste ochii mei. Mă înșfacă. De ce ești reținută ? Am văzut, se află în tine. Cine ? Femeia. Care femeie ? Acea minunată creatură a zeilor menită să... Îl întrerup. Taram-tam-tam,

taram-tam-tam. Declarații romantice. Femeia, eterna poveste, și așa mai departe. Ai greșit adresa. Sînt Cornelia Jalova, maestră coregrafă, un metru șaptezeci, temperament coleric-artistic ale cărei calități — în paranteză fie spus — în ochii tăi sînt defecte. O anume femeie deci, cu identitate distinctă. Iubește-mă pentru ceea ce am strict personal. Vreau să fiu iubită pentru mine, nu fiindcă aparțin genului opus. Se ia cu mîinile de cap. Ai idei fixe, maestră coregrafă Cornelia Jalova, coleric-artistică de unu șaptezeci. Din cînd în cînd are umor. Da ? S-auzim. Toate talentele și virtuțile din lume nu-ți ajută la nimic, dacă n-ai o doză zdravănă din compoziția femeii generice. Și eu am ? Tu ai, ai tot, dar ești rea, ascunzi, strivești, stingi. Ce-o fi asta ? manie, boală ? altă boală ? Una contrară ? Un miez de adevăr e, în ce spune. Îmi reazem capul de umărul lui. Ești agresiv și uneori agresivitatea capătă o notă vulgară. Cum așa ? Te doresc, iubirea fără dorință e curată schizofrenie. Să iubești un om și să nu-l vrei pentru tine, să iubești un om și să nu te vrei pentru el ? Anomalie psihică. Agresiv ? Nu, înfometat. Tu nu știi ce e foamea ? Nu sînt lacomă, pot trăi cu te miri ce. Lingavă, anorexică ? Ce gust are pentru tine, viața ? gustul cărților, al baletului ? Mănînci fără plăcere, bei, dormi fără plăcere. Nici în amor n-o găsești, nicăieri ? Ia nu-mi purta tu de grijă ! A ghicit. Crește o fibră rigidă în mine. Frică de gesturi spectaculoase, impropriu spus spectaculoase, pătimașe. De ce frică ? Nu știu unde m-ar duce, unde m-ar tîrî. S-ar vedea discrepanța. Unde ai fost duminică ? Hai, spune, și cu cine ? cu logodnica ? Nu zice nimic. Nu te caută ? Dacă ar intra peste noi, ce-ai face ? Ai fugi pe fereastră ? Mă scrutează ager, pătrunzător. Cîte fețe ai tu ? Capete mi-ai spus, dar fețe ? Ești de toate. De la madonă la țață, de la bacantă la fecioară. Așa e, are dreptate, toate sînt, toate la un loc. Mai adaugă : ba pe moarte, ba efigia vitalității. Cum te-ai vindecat atunci ? Știi cum ? Cui pe cui se

scoate. Se ridică în picioare. Își pune brațele pe umerii mei cu o mină aprigă. Nu mai vreau să mă întîlnesc cu tine pe apucate, prin colțuri. Dacă nu mă inviți acasă, am să găsesc eu adăpost. Își consultă ceasul, se grăbește, are contravizită. Am să-ți telefonez. Tot la portar ?

Presiune biologică, tulbure, mîloasă, amestec de iubire și ură, de dorință și revoltă. Mă vrea pe mine, sau o femeie ? A treia sau a patra oară dă năvală la operă. Sînt fericită că vine, dar cînd se dezlănțuie mă inhib. Astăzi m-a strivit. Hai, mușcă, șoptea, înfige-ți colții, nu vrei să vezi o picătură de sînge, o fîșie de carne vie ? Mă măgulește, dar mă și înfricoșează. Nu știu nici dacă e cazul să mă măgulească. Auzi vorbă ! Sigur că da. Bărbat tînăr, clocotesc sevele în el, pojghița de gheață s-a spart și alegerea a căzut asupra mea. Dar mă mîhnește unilateralitatea. Mă reduce la o funcție primară. Tot ce are de spus, transmite pe un singur canal, al simțurilor. Îmi rezervă doar mugetul. A început să se strecoare între noi ranchiuna. Ne refuzăm unul altuia ceea ce dorim mai mult. Cum să spargem cercul vicios ? Mă acuză că m-am răcit, că-l iubesc mai puțin. Nu înțelege, nu face nici cel mai mic efort să înțeleagă, vrea un singur lucru. Cum sînt taurii de coridă, nu mai văd nimic în arenă, deși se învîrt atîția în jurul lor, deși tribunele urlă, nu mai văd decît pînza roșie. Ar trebui să-i vorbesc, dar urechile îi sînt înfundate. N-am scris bărbaților, doar felicitări evasioficiale. Am oroare de epistole. Hîrtia suportă orice fals, orice ascunziș, jumătăți de minciună, laude, jurăminte strîmbe. Dragă Viorel, Dragă Relule, stimate domnule doctor Poterașu. Află despre mine... M-am gîndit mult pînă să... propun un dialog scris, deoarece... cînd vei primi această epistolă... Lucrul cel mai dubios de pe lume e genul epistolar de amor. Inevitabil vor fi citite cîndva foile îngălbenite abun-

dînd în stupidităţi. Ba mai dau peste ele şi scriitorii şi le bagă în romane. Caricaturi de sentimente, certuri melodramatice, lacrimogene despărţiri, cereri umile de iertare, omagii, definiţia iubirii şi cîte altele... Nu-i scriu. Dacă m-aş osteni, aş face-o pentru mine. O idee ! Expeditor şi destinatar. Cornelia Jalova către Cornelia Jalova.

„Biata mea Cornelia ! Dar ce, am rămas văduvă ? mi s-a amputat un picior ? am dat în tuberculoză ? Scumpă Cornelia. Narcisiac. Sînt îndrăgostită de el sau de mine? Cornelia! Parcă mă iau la rost. Am epuizat apelativele posibile. Deci fără. Schimb genul literar, ajung la jurnal, altă probă de fanfaronadă. Evenimentele zilei, reflecţii asupra destinului universal şi, deasupra, frămîntat, inteligent şi nobil, autorul. Ştiţi ce-am să fac ? Un portret. Părţi pozitive şi părţi negative, cu bătaie pe ultimele. În fond, de laude ne arde ? Nu e destul de îngîmfat ? Nu te-a judecat nimeni ? Te judec eu. Te acuz eu. Ai avocaţi ? Nu-ţi trebuie ? De acord, fac această abatere de la jurisprudenţă. Să începem, deci. Onorată curte! Inculpatul aflat în faţa dumneavoastră... Măi frate, nu e jucărie cu scrisul. Chiar celor mai citiţi li se întîmplă să-şi închipuie că literatura se scrie singură. Şi eu cad în această eroare. Pe viitor mă voi gîndi la autor, la chinurile lui.

De ce mi-am pierdut minţile ? Să încerc să caut acele calităţi excepţionale, care... Parcă aş fi şef de personal. Logică în iubire ? Nu aveam decît un prăpădit de urcior. Chalazion, cum îi spun ei. Mi-a întors pleoapa cu mîna spălată îndelung la chiuvetă. Lectură la electrică, nesomn ? Vă frecaţi la ochi fără batistă, cotrobăiţi cu degetele după cîte o geană dezlipită? Ironie delicată de pediatru. Bărbaţii care iubesc copiii au un ascendent asupra mea. Mă transformă subit în copil. Redevin fetiţa speriată că nu poate să înghită, îngrozită că o să i se taie gîtul. Cînd medicul mă lua în balon, mîngîietor, frica fugea

ca prin farmec şi părinţii se înseninau. Îl iubeam pe impozantul bătrîn, arăta de fapt ca un pechinez. Rămîn în noi resturi de naivitate, ceva dintr-o teamă obscură, din nevoia de ocrotire. Nu era cine ştie ce, nu-mi periclita viaţa, dar pierdusem răbdarea, stăruia de luni de zile, iar cineva, cu scopul samaritean de a-mi alunga gîndurile rele, îmi băgase în cap că ar fi cancer. M-a bagatelizat, cu toată deferenţa, ca pe un copil slab de înger. Asta să fi fost sămînţa ? Îmi dau şi eu cu presupusul, niciodată nu ştii de unde vine. Mai departe n-am mai fost fetiţa înfricoşată, ci purtătoarea iniţiativei. I-am spus odată că răspunderea o purtăm amîndoi şi, gentleman, a acceptat, dar în sinea mea ştiam ; eu am fost ăl cu coarne. Am pus stăpînire pe culoarele clinicii, pe surori şi medici, am transformat cabinetul profesorului absent în salon de primire. Iar el ? Aşa ar fi reacţionat orice bărbat. Orice bărbat ? El era neiniţiatul. Cine să creadă ? Un viermişor scurma. Îl vedeam în contur dublu : de efeb şi de satir. Ştiu mai mult ca la început ? Unele lucruri sînt clare, în altele bîjbîi. Cîndva am spus că e în întregime proiecţia fanteziei subsemnatei. Mă îndoiesc, deşi ce e iubirea, decît fantezie ? Nu pun la îndoială că aveam vedenii, dar vedeam şi aievea.

Nu sînt specialistă în sinteze, n-am spirit teoretic, nu ştiu să generalizez. Mi se bulucesc în cap situaţii, momente, cuvinte, expresii.

De ce-l consternau plecările mele mute ? Lipsea convenţia rămasului-bun anost şi gratuit. Pa, dragul meu, cu bine, pe curînd. Un ultim sărut, o ultimă privire leşinată. Să mă ai în minte, pînă la revedere. Mania pipiţelor, farfuzelor, slăbiciunea fanţilor de duzină. Şi totuşi, el credea că i se cuvine. Mă ameninţa : ştiu şi eu să ies ca la teatru, aşteaptă să-mi vină rîndul. Ce nu era în regulă ? Dacă aş fi jucat de cîteva ori scena cerută, şi-ar fi dat seama. Instinctul l-ar fi avertizat. Reclama ceremonia ca pe un obol. Aşa pleacă vasalul din faţa suzeranului?

Cu spatele ? Dimpotrivă, se retrage făcînd temenele luminăţiei sale, pînă se loveşte cu fundul de uşă. Şi nici atunci nu se întoarce, tot aşa iese, nu îndrăzneşte nici să se uite unde calcă. Îndărăt poate să se caşte prăpastia. Aşa cere rangul. Suzeran sfidat, deci. Protocol. Am cerut cuiva voie să-l încalc? Am primit vreo dezlegare ? Asta să fi fost ? inconştienta infatuare de castă ? Mi-a poruncit să îmbrac rochie. Am tăcut şi n-am dat curs. M-a sancţionat. Ai vreo diformitate, plăgi, celulită, ţi-a crescut păr pe picioare ? Crimă de lezmaiestate. Mi-am îndoit odată piciorul şi l-am băgat sub mine. Poziţia de pe canapea, cînd exersează fetele. M-a fulgerat. Fără să vreau m-am corectat, mi-am reluat ţinuta de protocol. N-am schimbat nici un cuvînt, dar am ştiut fiecare ce gîndim. Aş mai fi vrut să repet figura de cîteva ori, să-l calc pe nervi, mi s-a făcut lehamite. Aici nu mai era estetică, era intoleranţă. Afronturi, afronturi ! Pedanteria i-a fost inoculată. Cu o premoniţie uluitoare — cît pot fi şi eu de perspicace ! — i-am imputat-o de la început. M-a zeflemisit, mi-a închis gura cu parodierea altei enormităţi — lupta de clasă dintre noi.

Cînd mi-a înfăţişat decalogul femeii ideale — ideale pentru el ! — a strecurat şi porunca : să dăruiască bucurie — şi altele, nu le mai enumăr — căci darul se va întoarce asupra ei. Nu i-am compus decalogul bărbatului ideal. I-am strecurat «legile» în alt mod, pe neobservate. Cît eram pacientă mă atingea ca pe un vas de Sèvres. Şi m-am convins, n-am fost o excepţie. Tandreţe profesională. Har? Har. Între el şi bolnavi nu există bariere. În această sferă reflexul de castă se atrofiază. Dar nu asta vream să spun. Poartă bolnavilor un sentiment patern, greşesc, preoţesc, de misionar. Nu se mulţumeşte să vindece trupul, cercetează şi suferinţele sufleteşti, se zbuciumă pentru ele. Cum s-ar mai băga în viaţa oamenilor ! Marile lecţii de anatomie etică. Cît sînt de realiste, nu comentez. E utopic, străin de vicleşugurile vieţii, de paradoxuri. Operează cu prin-

cipii în gol. Meandrele îl indignează, ar vrea să tragă cu rigla linie dreaptă peste tot ce e viu. Nu mai e chiar aşa, a fost ! Dibuind propriile-i încheieturi elastice, a început să le deducă şi pe ale altora. Încet, dar sigur. Iar m-am îndepărtat. E tandru cu bolnavii pentru că-i simte slabi, înspăimîntaţi, şi puterea lui găseşte un vad. De-aia s-a şi făcut medic, să aibă în jur slăbiciune, să-şi reverse forţa asupra ei. În plus, culege şi lauri. M-am făcut răutăcioasă. Să-mi fie ruşine ! Chiar îmi e. Asta e tot ce poate el în materie de tandreţe. Nu ştie să sărute mina unei femei, nu ştie să mîngîie, ochii nu se aburesc de duioşie, fruntea nu cunoaşte paloarea melancoliei. Zice, deci, dăruie-te şi vei primi însutit. Însutit ? Ce ? Simpla prezenţă lîngă tine i se pare supremă generozitate. Odată am găsit o scamă pe fotoliu şi i-am arătat-o. Eşti în stare să-mi dai scama asta şi să pretinzi că-mi ajunge pentru un palton. Sentimentul lui bate pe o singură clapă, pe do. Limitele forţei. Şi încă ceva, fiziologicul, unic izvor al plăcerii. Mîncare, somn, dragoste. Şi luptă. Nu cunoşti limbajul nuanţat la infinit, inepuizabil, al amorului. Eu ţi-am predat cîteva lecţii, un capitol, am mai făcut incursiuni şi în altele. Şi cu ce m-am ales ? praful de pe tobă. Nu-i înţelegi rostul, nu intră în perimetrul interesului tău.

M-a impresionat, i-am admirat ardoarea de a asculta. Nu orice. Solfegiile mele — fără falsă modestie, abile — îl plictisesc. Şi improvizaţiile. Respectă tot ce e bine gîndit, copt. Într-o serie de lecţii n-am succes pentru că improvizez. Cînd va căpăta gustul improvizaţiei, al gîndirii cu voce tare ? Să urmăreşti sinuozitatea gîndului născut sub ochii tăi ! Ca la un concurs de sky, de iole, de canoe. El te opreşte. Adineauri ai zis altfel, ai cotit-o, te contrazici, zigzag, slalom printre idei etc. Ei şi ? Nu poţi să urmăreşti ? Te doare capul ? Vrei să cînt tabla înmulţirii ? Handicapul ultraraţionalilor. Învingători prin K.O., nu la puncte. Pac, şi la podea, socoteală clară. Ştie să asculte, dovedeşte aderenţă neobişnuită, simţi cum i se lipesc

privirile pe fața ta, ca ventuzele. N-am întîlnit ceva asemănător. Eu ascult cu o ureche, întrerup, n-am răbdare, din pricina asta îmi scapă o mulțime de lucruri. Întreb din nou, se supără. Defectul meu. Da, de ascultat ascultă, dar nu vorbește. Îi scoți cuvintele cu cleștele. Vreau să discutăm despre noi. Asta nu! Ce-ai făcut aseară ? Păi, am citit ceva, m-am culcat. Ce să spun, captivant. Ai ieșit undeva duminică ? Am făcut o cursă la țară. Și ? Cum a fost ? A, după-amiază m-am întors. Ce mai faci ? Am operat toată dimineața. Ce gîndești, ce simți ? Are momente cînd se deschide. Atunci nu sînt eu destul de dibace să-i întrețin limbuția. Îl întrerup, îl bruiez. Renunță, extrem de ușor renunță. Dacă i s-a părut că te plictisește, dacă nu înțelegi ceva, dacă strecori o glumă, dacă din imprudență ești nedreaptă, dacă, dacă, dacă... Poate nici nu-mi arde să cunosc prea multe, involuntar sau cu bună-știință ocolesc anumite puncte nevralgice. Tema viitorului nostru, de pildă. Am observat că-l irită la culme trăncăneala în timpul drăgălitului. Ce fel de femeie mai e și asta ? Ciocănitoare ? Femeia fără evlavia marilor momente de iubire. El pasămite arde, se perpelește, și eu îi vorbesc de cearta cu directorul. Dar o fac dinadins, să nu ne scufundăm. M-a întrebat odată, pe la început: ești pudică? M-am mirat. Pudoare în iubire? Nu aveam atît iubire, cît elan. Acum aș iubire cu carul, dar elanul s-a cam dus. Cine e de vină ?

Mai m-a chestionat în legătură cu ceva, cu prietenia. Nu-mi mai amintesc contextul, nici vorbele. Mi-a rămas în minte fraza mea. Tu nu ești prietenul, ești iubitul. Toate naivitățile se plătesc. M-aș mulțumi acum cu prietenul ! De cîte ori n-am deschis vorba despre prietenie, mai ales în urmă, după logodnă. Mi-a retezat-o scurt, cu o grosolănie voită. Cu prietenia s-o las mai moale. Va să zică, nici atît ? Nu nici atît. E prea puțin ! Textual : iubirea e meci dur. Așa o fi, dar găsesc asta sălbatic. Nu înțelege de ce-l fac Don Juan. Mi-a mărturisit

că-i place să se lase sedus. Orgoliul războinicului ce se vrea implorat să ia o cetate în stăpînire, să-şi pună cizma pe grumazul supuşilor deveniţi adoratori. Odată îmi închipuiam — altă naivitate — că nu eşti făcut să-mi fii duşman. Poate am să spun o prostie — nici nu m-am gîndit la sensul acestor cuvinte —, în iubire, cine nu ţi-e prieten, ţi-e duşman. Neprietenul vrea să stoarcă de la tine plăcere, atît. S-o las mai moale cu prietenia ? Dau un regat pentru un umăr de prieten.

Tună şi fulgeră împotriva neasumării răspunderii, a laşităţii, lipsei de onestitate etc. Şi el ? Ce şi-a asumat ? S-a spălat pe mîini : Hai, fii cuminte, du-te şi te culcă, o să mai vorbim. Tremura să nu fac dramă. Las-o naibii de dragoste, ţine-ţi firea, sănătatea e mai scumpă. Nici nu stă frumos, bei alcool, pierzi nopţile. Se poate ? N-a grăit textual astfel, nici nu era nevoie, ştie să se facă înţeles, iar eu înţeleg şi ce lui însuşi nu-i e limpede. Vrea măcar o noapte a noastră. În primul rînd, de ce o noapte ? Se înţelege, nu se poate fără o primă noapte. Dar după aceea ? Nu se oboseşte să se gîndească dincolo. S-ar mulţumi cu atît ? Eu nu. Pe mine mă interesează excursia, drumul cel lung. Sînt o fondistă. Nu pretind că ştiu unde ar duce marşul, nu punctul final mă obsedează. N-ai să fii niciodată explorator. Ai să alegi drumurile bătătorite, din cînd în cînd inima îţi va da ghes să faci doi-trei paşi în afara careului, te vei întoarce repede. Simţi încotro ar fi fericirea, îţi zvîcnesc picioarele, dar eşti priponit. Accepţi o noapte. Cu condiţia ca eu s-o organizez. Sînt mai bătucită. Şi mai sprintenă. Nu fac nazuri. Şi la urma urmelor ce-am de pierdut, nu ? Roţile de la sanie. Pe cînd tu, heheeei ! se schimbă socoteala. Familia, profesia, societatea. Ba şi logodnica. N-ai dreptul să rişti. Să facem bine şi să te menajăm. Într-un acces de sinceritate ai să numeşti asta prudenţă. Eu am alt cuvînt, laşitate. Ştiu că-ţi zbîrleşte pielea, dar n-am ce-ţi face. Să ţi-o zbîrlească.

Cînd ne întîlnim mă amuşinează ca un ogar neîncrezător. Tot aia o fi ? Parcă nu miroase la fel, n-or fi schimbat-o ? Identitatea exterioară nu-l convinge. Ar desface şuruburile să vadă dacă şi înăuntru am rămas la fel. Neîncrederea în consecvenţa sentimentului. Vin mai tristă sau mai veselă, mai zglobie sau mai apatică, n-am o mască specială pentru respectivele ocazii, port pecetea vieţii de afară. La mijloc e altceva, propria-i nestatornicie. Nu-i trebuie decît un pretext. Azi eşti abătută, şi eu voi fi morocănos. N-ai un sentiment ferm, stabil, permanent, independent de micile, inerentele fluctuaţii de umoare ale partenerului. Cînd sînt inspirată, volubilă, inteligentă, cînd am tonusul ridicat, mă iubeşti. Ţi se scurg ochii după mine. Nu te-ai da în lături de la nimic să mă păstrezi. Cînd am limba ascuţită, veninoasă, cînd nu te menajez, te pleoşteşti, sau iei mina nobilului ultragiat. Dacă port pecetea oboselii, dacă ceva m-a sleit, mă deteşti. Ştiu, un obraz mai mototolit nu poate fi compensat în ochii tăi cu nimic. Dar ce sînt ? Cleopatra lîncezind în băi cu elixir ? Eşti rău crescut, rîzgîiat. Domnul Goe. Să moară mamiţa ? Eşti urîtă. Cine e de vină ? Ştii tu. Ne vrei desăvîrşiţi ? Gioconda ! Ai fost la Luvru ? Du-te la Luvru, ia-ţi abonament, ea nu te va dezamăgi la nici o oră: Sentimentul tău va putea fi statornic. Dar cu noi, muritorii, ce ai ? De unde să-ţi dăm, maică, atîta frumuseţe ?

M-am răcorit. Mă dor degetele, asta o fi crampa scriitorului ? Dacă ar citi cineva ar crede că personajul descris e un monstru. Nu e nici monstru, nici zeu, e un om plin de calităţi şi defecte. Iar pe deasupra, pentru mine e pahidermul. Putere şi farmec. Puterea o avea el. Farmecul am zis că e plăsmuirea minţii mele. Eu, inspirata. Dar inspirată de ce, de cine ? Inspiratorul, neîndoios, a fost şi rămîne el. Tocmai amestecul de

putere şi slăbiciune m-a dat gata. Lucrul cel mai omenesc şi mai fermecător cu putinţă. Farmecul în asta constă, în asta ! Elefant de o fragilitate uluitoare, bulversantă. Sub pielea de doi centimetri se ascunde un visător sensibil, neajutorat. Nimeni nu l-a pregătit pentru viaţă, nu e Don Juan, e Don Quijote. Aşa-zisa cuirasă e subţire ca o foaie de ceapă. Oricare vîrf de lance i-ar străpunge-o, oricare. N-are nici combativitate, nici forţă defensivă, nici viclenie. Nu e în stare să ia o hotărîre. Chiar în chestiuni de interes propriu vital... Carcasa de atlet ascunde un debil. Şi nici să iubească nu ştie, păcătosul, dragul de el. Totul trebuie să-l înveţi, totul. Atîta ingenuitate într-un turn betonat ! Şi eu îl ponegresc, îl critic, îl pun la colţ pe coji de nuci, în loc să-l iau de mînă şi, cu binişorul, ca o învăţătoare răbdurie, să-i predau alfabetul. Mereu exagerez, mereu exagerez. Inspiratorule, slăbiciunea e cea mai mare putere. Acea energie inutilă de care am vorbit noi, odată. Ţi-aş spune mai multe, dar te-am pedepsit. Aşa îţi trebuie, dacă faci prostii."

33.

Deseară la ora... la adresa... Ca şi cînd mi-ar fi citit însemnările ! Prima asumare de răspundere. Eu : bla, bla, bla. Îmi mişcam limba, dădeam semne de viaţă, lăsam impresia că funcţionez. Năucă. În dosul vorbelor vedeam telefoane, întîlniri, tratative. A făcut el asta ? A aşteptat destul, a ezitat, a picotat. A sperat că... Dar pînă la urmă Vezuviul s-a trezit, a

început să arunce bolovani. Hahahaaa, hahahaaa, unul la zero. Sînt meschină. Ce, e campionat ? Participăm la cupa cupelor ? În loc să ne pîndim, să ne dăm tîrcoale, să ne căutăm punctele slabe, să ne suspectăm, iată, luăm taurul de coarne ! El ! Şi drept recompensă, îmi frec mîinile ? Vom lua cina la „Pescăruş" ! Vom dansa ! Noi doi ? O şti ? Ursul mor-mor. Cum să nu ştie ? Îmi va trage scaunul, mă va conduce printre mese... Priviri gînditoare, atente, mirate. Favorabile ? partizane ? De ce nu ! Apoi... Sper să n-aibă trac. Vreo şoaptă răzleaţă... balerina cutare... n-o ştiţi ? Nu, trac eu voi avea. Cît e ? Unsprezece ! Adio, fetelor ! mă duc acasă. Ce mai am ? Cîteva ore. Şi de gîndit o mulţime ! De la restaurant cine conduce ? El ! Nu bea. Doar n-o să beau singură. Şampanie, nu se discută. O să-şi înmoaie buzele. Lasă că ne învăţăm noi, ca ursul la miere. Doamne, ca în poveşti ! Prima din cele o mie şi una de nopţi. Apoi întoarcerea ! liftul, soneria. De ce să sunăm ? Sîntem la noi. Introduce cheia în broască. Poftim ! Îmi va lua capa uşoară de zibelină, mănuşile glacé... Chiar, cu ce mă îmbrac? Bineînţeles, rochie, am să-i fac gustul, deşi grozav m-ar aranja un pantalon alb. Rochie lungă ? Ei bătînd căluşul, hai leliţo-n deal la vie, şi noi şerpuind printre liane. Un compromis, nici rochie, nici pantalon ! Fustă şi bluză, fustă plisată, cămaşă. O seară întreagă pe terasă, în văzul tuturor. Inevitabil vor fi şi cunoscuţi. Cum îl prezint ? Prietenul meu ? Ipocrizie de prost gust. Logodnicul ? Logodnicul alteia. Simplu : doctorul Poteraşu, în clinica lui e un nume, printre chiomparlii de asemenea, cu timpul veţi auzi toţi de el, va fi celebru. Se poate discuta pe zdrăngănitul ţambalului ? Cu el se poate discuta oriunde. Şopocăială, rîsete. Ce-au ăştia de se amuză aşa ? Nu-i vezi, dragă ? toată lumea e a lor. Dragoste ! credeam c-a dispărut ! mai apare, cine ştie de unde, la cîte o pereche de întîrziaţi. Dar de ce zăbovim aşa mult pe terasă ? Îmi place să mă văd

acolo. Cînd chelnerul schimbă farfuriile, cînd el savurează friptura. Pofta ! Celebra poftă ! Şi dansul, tăcuţi, ascultînd talazul, şi „Paloma", aspirînd briza. Vom pleca tîrziu, după miezul nopţii. Ne-ar face bine cîţiva paşi. Ruletă, nu ! Aşa s-au nenorocit atîţia. Să aud pocnetul browningului împroşcînd creieri! Dar cum să dansezi cînd ăia îţi freacă spinarea, şoldurile ? Poate se dau la o parte, ne lasă nouă ringul. Un duo. Aplauze. Film american interbelic. Se spune că acum vin măcelari, coafeze, ospătarii întorşi de pe litoral, traficanţii de valută de pe Bălcescu. Oricum, cîţiva prinţi tot vor fi, un solist de operă, un violoncelist de la Filarmonică, un academician, o actriţă. Nu mai vorbim de refegişti. Va fi horă, vom juca bătuta, vom ridica praful uliţei pînă la cer. Cum va arăta el în tot acest timp ? Surîzător, afabil, melancolic ? Nu va mai avea ochi pentru nimeni.

N-am văzut nimic pe unde am trecut, maşina m-a dus singură, ca un cal bătrîn înhămat la căruţă. Răsucesc cheia. Aşa va face el deseară. Degetele vor bîjbîi după comutator. Livingul ! Perne orientale neglijent aruncate pe jos. Muzică sugrumată, disperări resemnate, voce exultînd singurătate de atol pierdut în Pacific. Fetele ar dansa asta ca prin apă, ca prin somn. Ar sugera dezbărarea de sinele egoist, agitat. Lasă fetele, deseară voi fi eu. Vom asculta înlănţuiţi. Poate voi plînge, cine ştie, depinde de accentele vocii, şi de cît de duios va fi el. Asemenea lucruri sînt ca moartea, nu ştii cum ai să le suporţi, pînă în ultima clipă. Mi-ar place să ningă, să aud jarul cum se sparge, ferestrele scuturîndu-se, jaluzelele bocănind. Grozav l-aş iubi iarna, în asediul zăpezii. Vom apuca iarna împreună ? Majordomul va aduce tava cu băuturi. Alcool, dar colţii viperei au fost scoşi. Muşcături de căţelandru, joacă. Îi voi lua mîna, o voi duce la buze. Ce copil ! Se smereşte. Stareţii, patriarhii nu se smeresc. Un bărbat e un patriarh, n-ai ştiut ? Moise, Aaron, Iosua, şi care or mai fi fost. Nu te sfii,

nu te întrista. E un ceremonial, sînt un milion de secvenţe, nu le ştii, ai să le înveţi. Do-ul profund pe care baţi tu va rămîne, nu ţi-l ia nimeni, dar vei cunoaşte toată claviatura, vei putea executa orice melodie, oricît de complicată. Ai degete de pianist, nu e păcat ?

Ziceam că mă pregătesc. Ce am de făcut ? Să mă trîntesc pe pat şi să visez. Cineva o fi crezut că-mi pun părul pe moaţe sau îmi calc rochiile ! Eroare. Mai e aşa de puţin timp ! Nu mi-l irosesc eu cu fleacuri. Ce aşteptam în copilărie cu atîta emoţie ? Să mă duc la balet. Aveam pantofi speciali, pantofi de lac negri, cu baretă. Îi puneam la vedere din vreme. Nu ştiu de ce simbolizau în ochii mei, baletul. Ce mult mi-aş dori pantofi de lac negri cu baretă. Căci mă duc la „Lacul lebedelor". Şi am loc în rîndul întîi. Şi e trupa lui Djaghilov, reînviată din morţi, în rolul principal cu Nijinski. Am bilet de favoare, mi-a telefonat însuşi maestrul. Se va apleca, va întinde mîna în sală, mă va smulge, mă va ridica pe scenă. Spectacolul de neuitat va începe. Cînd m-a mai cuprins o asemenea nerăbdare ? Nerăbdare, emoţie ? La apropierea de Paris, în dimineaţa tulbure, vineţie, cînd ştergeam fără încetare fereastra murdară a trenului încercînd să deslușesc, peste îngrămădirile de clădiri nesemnificative, un semn al marelui oraş, şi odată cu el atmosfera saturată de emanaţiile fanteziei mele ! Emoţia şi nerăbdarea de a coborî într-una din gările evocate de şansonetişti, de a alerga spre marea sală unde aveam să dansez. Nu se aseamănă. Ceilalţi aşteptau ca şi mine, se foiau, se mirau, comentau. Sentiment stas. În ziua programată să văd Capela Sixtină ? poate, dar atunci m-a furat şuvoiul, îmbulzeala. Cînd am fost singură, a doua oară, la Saint-Chapelle, vizitată la început în fugă, turistic. Într-adevăr, vitraliile au pus stăpînire pe mine de cum am intrat, m-au smucit, m-au trîntit la pămînt şi m-au ţinut acolo pînă am devenit transparentă, geam

colorat, amestec de ultramarin, cardinal, chinoroz şi nu mai ştiu ce. Posesiune mistică. Leda. Există vreo legătură ? Întîmplătoare, dar reală. Şi întîlnirea cu arta e o izbitură. Ne ducem spre ea ca s-o înfrîngem, adică s-o înţelegem. Egal cu luarea în posesie. Dar nu ştii rezultatul de la început. Te poţi trezi înfrînt, ca mine. Subjugat, posedat. Pleci beat, nu mai eşti tu, ai uitat cum te cheamă, toate astea, cine eşti, cum te numeşti, nu mai au nici o importanţă. Nici încotro te duce, şi cu ce scop, nici de unde ai venit, şi de ce. Arta e de o mie de ori mai mare, e scopul însuşi, rostul, iar tu reprezinţi ceva în măsura în care o ai în tine, o păstrezi, dar nici atunci, pentru că a o avea înseamnă a renunţa la tine, a deveni oglinda ei şi aşa mai departe. Deseară nu va fi la fel ? A mă pregăti, deci, să obţin ce ? Victoria ! Să-l copleşesc, să-l dau gata, să mă împroprietăresc.

Nu e o seară oarecare, Cornelia Jalova ! În imaginaţia ta ovină o fi plimbare cu gondola sub clar de lună, în a lui, taurină, noapte faustică, plutonică, duhuri, vrăji, otrăvuri. Măcar o noapte, spune. Asta e ! Noaptea fatală. Nu cu Puck şi cu amorezii încurcaţi între ei, aşteptînd zorile să se descurce. Una d-aia vagneriană, nenorocită, cînd nimic nu mai e reversibil, cînd căderile nu sînt vise, ci adevăruri crunte. Va veni pornit, înrăit, pus pe harţă, cerîndu-mi socoteală, amendîndu-mă, punîndu-mă să plătesc pe loc, neadmiţînd nici o amînare, nici o păsuire. Păsuire ? O să-mi dea el păsuire. Scoate ce ai şi pune pe masă ! Pînă la ultimul şfanţ. Să ştim o socoteală. Cărţile pe faţă. Ştiu eu ce înseamnă asta. Nu am cărţi mari, oamenii lui dumnezeu ! Şeptari, optari. Faţă de aşii lui ? Aşadar, nerăbdarea, emoţia şi toate celelalte, sînt pînă la urmă frică ? Curată nebunie ! Frică de ce ? Nimic mai normal pe această lume : doi oameni se iubesc şi se întîlnesc să petreacă o noapte. Şi apoi încă una şi încă una. N-au nici o hangara, nu se feresc

de nimeni, nu li se pune nici o piedică. Firescul firescului. El îi dă întîlnire, o pune să-şi noteze adresa, o invită la restaurant. Dar asta aşteaptă ea de luni de zile ! Şi el la fel. S-a codit, a făcut şi o boroboaţă, dar s-a maturizat, acum e pus pe fapte mari. Ea lasă totul baltă, dă fuga acasă, începe preparativele, — vorba vine, stă cu ochii în tavan —, pune în funcţiune camera de luat vederi, trage cîteva probe, le examinează într-o doară, apoi exigent, profesional, şi deodată, stop ! Ce e asta ? Ce nu merge ? Ne vom vedea, ne vom duce la Pescăruş. Perfect. Vom petrece o seară minunată. Nu mă îndoiesc. Vom fi veseli, vom bîrfi din vîrful limbii ce se vede şi se aude. Vom dansa ? Bineînţeles, ce contează căluşul şi sîrba în căruţă, ce contează refegiştii ? În loc de pastramă de oaie şi must vom beneficia de un stoc dublu de papură. Simbolul toamnei bucureştene. De cînd ? De pe vremea lui Papură-vodă ? Nu aici e baiul, nu la Pescăruş, nu la papură. Dincolo, dincolo unde vor mugi cerbii, la boncănit. Noaptea, superbele animale scot sunete sinistre, de cîini. Nu, aşa nu se poate ajunge la nici un rezultat. Judecăţi maladive. Ne trebuie o minte limpede, logică, mintea lui. Frică de ce? Am vicii ascunse? Schiloadă, leproasă, semne infamante ? Aş putea să mă ridic, să mă dezbrac, să mă trec în revistă. S-o fac ? Mai bine nu. De ce ? De lene, din mîndrie, dintr-un sentiment de inutilitate. Cum spunea ? Decadentismul e devitalizare. Care decadentism ? Nu, că sîntem nebuni de-a binelea ! Cornelia Jalova, îţi atrag atenţiunea ! lasă dracului lîncezeala, dă deoparte decadentismul, nu e de tine, trezeşte-te ! Unul şi cu unul fac doi. De unde vine rezistenţa surdă şi tenace ? Inima a tresăltat, mi-am luat picioarele la spinare, abia am avut cu ce compara nerăbdarea, emoţia. Şi ? În dosul tuturor, scoate coarnele frica. Vîrsta ? Ce-are a face ? Dragostea se măsoară în focuri, precum aurul în carate. Tabacioc esti ? Votca esti ? Foc esti ? Inima arde,

se mistuie, fantezia e înfierbîntată, inteligența încinsă. Avem o anumită doză de oblomovism în sînge. În celulă. În fibră. Veche. Se pare că s-a mai adăugat ceva, în fiecare an se adaugă. Dar asta n-a fost niciodată un impediment. N-a fost fiindcă nu era el la mijloc. El vine cu toate frînghiile și lanțurile rupte. Scoate flăcări pe nări, tremură pămîntul sub copitele lui. Infama viziune. Scabroasă și nedreaptă. Nu, el vine cu elanurile tîrîș. Elanuri noi, pure, viforoase. Ca de la perfect la perfect. Sîntem animale mari. Am generalizat, orice generalizare exagerează, greșește. Spirite mari, sensibilități și fantezii mari, da ! Și o asemănătoare propensiune zănatică spre absolut. Dar încolo ? Mi-e frică de decepție, oricît de mică. Nu a mea, a lui. Decepția m-ar ucide. Decît asta, mai bine nimic. Onoarea iuncherului. E ceva, nu băteam cîmpii. De unde mi s-o fi tras ? Onoarea mai presus de orice. Imaginea mea în ochii lui — pentru ea aș plăti orice preț. Oricît mi s-ar cere. Eu pot să dispar, ea nu, ea trebuie să dăinuie. Va fi tot ce las mai frumos. Nici dansul, nici baletul nu conțin atît de mult. În această imagine m-am întrecut pe mine. E capodopera. Am fost inspirată, și inspiratorul a fost el. Cum să las să se păteze ? S-o stric cu mîinile mele ?

Nu merg la întîlnire, dragul meu. Nu știu dacă aș fi la înălțime. Nu la înălțimea ta. La înălțimea imaginii tale despre mine. Niciodată nu m-a preocupat ce amintire las unui bărbat. Nici măcar ce gîndeau ei despre mine. Oricum eram mai mare, și apoi n-aveam nici un interes să dăinui în mintea lor. Poate fuga va precipita deznodămîntul, țelul însă va fi atins. Mi-ai spus într-o zi că ambilor ne e teamă de deznodămînt. N-am dat atenție, credeam că aiurezi. Nu aiurai, presimțeai. Nu știai de ce deznodămînt ne temem. De unul anost, derizoriu. Ghilotina ? Splendid. Moartă la bătrînețe, rablagită, ramol, Maria Antoaneta ar fi fost o anonimă. Ghilotinată în floarea vîrstei, și-a

cîştigat în istorie un locşor pentru care surate de-ale ei mai breze o invidiază. N-am să te las să aştepţi. Vei primi înştiinţare. Un emisar îţi va aduce vestea, m-am îmbolnăvit. E dreptul tău să nu crezi. Poate seriozitatea emisarului va cîntări în balanţă. Căci am găsit, va fi Herr Professor, bătrînul paj, dialecticianul curtezan. Şi nu va veni cu o singură veste proastă. Ar fi prea puţin. Herr Professor îţi va aduce şi „rechizitoriul-verdict". Cu acest document — iată de ce e bine să mai pui cîte ceva pe hîrtie — cu acest salvator document vom împuşca doi iepuri. Pe de o parte îţi vom deturna atenţia, îţi vom abate gîndurile de la seara, de la noaptea ratată. Diversiune, după cum vezi, dragul meu, lucrăm în stil mare, abia dacă alde Dumas şi Hugo mai ştiau să le potrivească aşa. Pe de altă parte, adăugăm un contrafort la bastionul propriu. Imaginea noastră se îmbogăţeşte pe linia inaugurată în perioada post-logodnă. Care linie ? Aceea a austerităţii condiţionat-iertătoare. Ţi se dau în vileag tarele, se descoperă antecedentele psiho-morale, se scot la lumina zilei factori genetici şi sociali, influenţe, defecte de ordin educativ etc., etc. Le ştim pe toate, dar ca şi pronia înalt-pedepsitor-izbăvitoare, nu condamnăm, mai aşteptăm, avem tot timpul, lăsăm păcătosul să se pătrundă, să reflecteze, să se îndrepte singur. Glumesc. Nu-mi arde de judecăţi de apoi. Ţi-o trimit să vezi că gîndul meu e plin pînă la refuz de tine. Iar ce vei citi nu e asprime, e „nevoia de perfecţiune". Nu te speria, asta e gogoriţa ta, eu nu te vreau perfect, te iubesc aşa cum eşti.

34.

Trebuia să telefonez, să-i anunț că întîrzii. Mama, cu închipuirile ei ! Dar pînă cînd o să dau socoteală la fiecare pas ? Sînt legat cu aţă de picior, ca puii bolnavi ? Săraca bunica îi lega, le aducea apă, boabe. M-am zăpăcit de tot, le-am spus unde mă duc ! La Tulnic, domnule, la Căzăneşti, bairam mare, pînă la ziuă. Împlineşte omul treizeci. Mama, cît pe ce să mă prindă. Dar cu nevastă-sa ce e ? s-au aplanat lucrurile ? au intrat în normal ? Nu ! Se însoară a doua oară cu o poetă. Au divorţat ? Pe sfîrşite, ultima înfăţişare, mi se pare, ieri. Aşa e cu minciuna. În cîteva secunde te-afunzi pînă în gît. Atunci de ce nu te duci cu Jana ? Stai dragă, nu e oficial, vine ca poetă. Nu sînt invitate perechi. A mirosit ceva ? De cînd te-ai întors din concediu ai mai ieşit cu Jana ? Unde să ies ? Oriunde, să-ţi spun eu unde ? Cînd să ies ? m-ai văzut că stau ? Şi ea ce zice ? Ce să zică ? E o proastă ! Ai îndatoriri ! Ştie că mergi la Tulnic ? Parcă i-am spus, nu-mi amintesc, dar ce importanţă are ? Între prieteni, şi ăia însuraţii vin singuri. Nu s-a convins dar nu avea de unde să mă apuce. Jana se preface că nu bagă de seamă. Nu pune întrebări, nu cicăleşte, n-aude,

n-a-vede. Logodnică discretă. Ceilalţi ? Ne cred farisei, că o facem pe indiferenţii să nu atragem atenţia, să nu fim suspectaţi de familiarism. Treaba lor, gura lumii slobodă.

Am vrut să mă gîndesc în linişte la scrisoare. Ce scrisoare ! Cîteva foi de hîrtie fără cap şi coadă. Am luat-o per pedes. N-am ales ruta. Paşii m-au purtat singuri pe vechiul itinerariu de student. Locurile unde am împrăştiat ceva din noi. În momente de cumpănă ne ducem să ne cerem înapoi, să ne reintegrăm. Panseuri ! La prima lectură n-am înţeles nimic. Scrisul aparent ordonat, dar litere stîlcite, diforme. Ce concluzii ar trage un grafolog ? Voluntarism, lipsă de rigoare, sfidarea formelor consacrate, contestarea cunoştinţelor de manual. În ansamblu nu lipseşte armonia, dar una strict particulară. La a doua lectură, s-au detaşat invectivele, capetele de acuzare, anatemele. Cum s-a brodit boala cu înjurăturile ? Şi cum s-a vîrît între ele unchiul ? Pe el nu poţi să-l tragi de limbă. Mai aferat ca oricînd. Ce m-a izbit ? Aerul de superioritate indulgentă. De la ce venea ? De la convingerea că e mai important. Confidentul ! În timp ce eu, favorit efemer. Nu contează ce face — să zicem — nopţile, în doi. Dacă se iveşte ceva deosebit, confidentului i se adresează, el află, el ştie, el descurcă iţele, el duce, aduce, la nevoie scoate din încurcătură şi pe Fluieră-Vînt — adică pe mine. De dragul ei, bineînţeles. Ambasador plenipotenţiar. Nu conta ce e în plic, fusese la faţa locului, auzise cu urechile, văzuse buzele mişcîndu-se, constatase starea de indisponibilitate, boala, dăduse poate şi primele ajutoare, luase măsuri. Să mă mulţumesc cu atît şi să contez — tot datorită ei, să fie clar ! — pe bunăvoinţa lui constantă. Mare, unchiul, cu relaţiile lui misterioase, cu misiunile lui extraordinare ! De unde s-au adunat norii negri în capul ei ? Logodna ? Sperasem că a depăşit evenimentul. Tachinări muşcătoare, înţelegere, iertare. Prostii de tinereţe, gratuităţi, gafe. O femeie ca ea priveşte nimicurile astea de sus. Nici nu

cred că a pus la inimă. Dar de ce tocmai astăzi ? Cu boala o să mai vedem, deocamdată nu ne pronunţăm. Simple coincidenţe ? Să se lase la voia întîmplării, asta da ! poate ! dar conştient să acţioneze fără un mobil ? Iar blam ? O făcea la început cu un elev incult, grosolan, recalcitrant. Dar acum ? La a treia lectură mi-a sunat a testament. Iată ce-ţi rămîne de făcut, dacă nu voi mai fi ! ai de pus la punct chestiuni serioase. Moştenire ipotecată, datorii neachitate, poliţe încăpute pe mîini dubioase, plasa unor interese oneroase ţesută peste capul tău. Şi altele şi mai încurcate. Vezi ce faci, băiete ! Renunţă la praful de lapte din copilărie, fă-te mai repede bărbat. Testament ? Dar de ce distant, acid ? Antisentimental ! De cîte ori am citit ? După un timp m-am poticnit în fragmente, am pierdut ansamblul. Poziţie de comandă. Aşa o fi ? Şi tandreţea cu care mă pisează. În ce-o consta ? La ce-o fi bună ? Nu de tandreţe ducem lipsă, de pasiune. Ce să faci cu o mîngiiere nenorocită ? Să simţi că trăieşti, trebuie să dai în fiert. Do de jos. Dar e pedala cea mai profundă. Am să bat în ea pînă va asurzi. Scherţourile, fugile, piţicato — nu sînt de mine. Vocea răguşită clamînd singurătatea atolului, de care scrie cu oarecare nostalgie, asta e a mea. Vezi că-ţi place ? Nu mă asculţi, n-ai ureche pentru vocea mea ascunsă. Nu-ţi ţiuie urechile ? Lungile convorbiri pe cabluri telepatice. Nu se poate să nu auzi. Respiraţie scurtă ? M-ai întrebat odată cît pronostichez că o să dureze. Concentrează-te, mă îndemnai, nu se poate să nu simţi, să nu auzi. Am auzit, am văzut. Cînd să deschid gura ai trecut la altceva, n-ai răbdare, eşti o zăpăcită. Tu îmi vorbeşti mie de suflu ? Vocaţia prieteniei. Cînd se vor toci straturile sclipitoare, astea de ne orbesc, va rămîne aurul mat al prieteniei. Vom fi la fel de bogaţi ? Aşa ceva nu-ţi dă prin cap să vorbeşti cu mine. Cu domnul Goe ai pus capac. Te referi la planul social. Tupeu n-am. Mă bazez pe forţele proprii. Există o limită şi aici ? Să mă subapreciez ? Aşa m-ai sfătui tu ?

Mama şi Jana spun invers. Sau mai e ceva ? Te gîndeşti că în aceste „forţe ale mele" se strecoară şi un dram, sau două, sau nouă, de forţă străină ? Forţa iniţială de propulsie ? Baza solidă ? Mi-ai pomenit de aerele mele de boss, de „lecţiile de morală", de monoclul micşoritor. N-am certitudinea că am citit cum se cuvine foiţele. La fiecare lectură găsesc altceva. Nimeni n-a mai scris sau vorbit astfel despre mine. Nu sînt condamnat încă. Nu se urmăreşte moartea păcătosului ? Parcă nici îndreptarea. Am pus plicul în diplomat şi diplomatul l-am dat în grija sorei de gardă. Dacă luam hîrtiile le citeam toată noaptea Nu s-a aşezat în mijloc pe sine, cum făcea altă dată, în marile scene orale. Evident, nu mă radiografiază gratuit. Se edifică în ce măsură viscerele sau scheletul corespund. Mă edifică şi pe mine. Nimeni nu mă va mai picta cu asemenea pastă. Portret pentru toate vîrstele.

S-au culcat toţi. Bine să vii la ora asta acasă, nu te mai foarfecă, nu te mai hărţuie nimeni. Ce-a fost, ce-a dres. ce-a zis ăla, ce-a zis ălălaltul ? Arăţi aşa, arăţi pe dincolo. Nu mi-e nici foame, nici sete. Aş bea totuşi. Dispoziţie de alcoolic ? Cum o fi cînd bei ? Mic, am înghiţit o gură de votcă. Îmi turnasem dintr-o sticlă obişnuită, de apă. Femeia vămuia buteliile şi ce recolta aduna într-o sticlă a ei, pretindea că nu suportă decît apă de chiuvetă. Greaţă, vărsături, febră. N-a mai reuşit nimeni să mă facă să uit. La început le-a convenit fobia mea. Model ! Am auzit că al lui cutare bea coniac, se întîlnesc pe la onomastici şi-şi toarnă votcă în pepsi, al nostru nu pune picătură pe limbă. Mai tîrziu tata s-a luat de gînduri. Ce e cu băiatul ăsta, se face călugăr ? Să-ţi pun şi ţie un spriţ slab ? Că e nou, că e vechi, că e de colo, că e de dincolo. Să fie mierea lui dumnezeu, nu ! Ce-au în frigider ? Şi vin. Deschid într-o doară dulăpiorul din perete. Sticle începute. Îşi dezinfectează gîtul. Sting lumina. Verific uşiţa dinspre subsol. Jos, pe ciment, o rază. De sub uşa Clementinei. Nu s-a mai culcat, s-o fi apucat

de citit. Şoapte înăbuşite, vorbeşte cu cineva. Asta era ? Mama o şti ? În fond, e dreptul ei. Doar ţinînd seama că împărţim locuinţa... Aşa o fi fost înţelegerea ! O mînă vînjoasă deschide brusc uşa. Balamalele şi clanţa nu scot nici un zgomot. Nu mai am vreme să fug din dreptul scării. Mi-e neplăcut, cetăţeanul o să creadă că l-am pîndit. Răsuflu uşurat, e tata. Trage uşa după el viguros, fără zgomot. Clementina unge feroneria ? Tata în cămaşă şi pantaloni. Îi văd faţa congestionată, chelia lucioasă, îi aud papucul clămpănind. Dar de ce îi sînt bretelele căzute ? Şi le ridică şi se avîntă pe scări. După cîteva trepte înalţă capul şi dă cu ochii de mine. Mai urcă, dar avîntul i se domoleşte. Cînd a ajuns cu capul în dreptul curelei mele s-a oprit. Mă dau în lături. Se sprijină de balustrada lată, lustruită. Ultimele trepte le saltă anevoie, s-a îngreunat. Îl văd în întregime, miroase a vin şi sudoare. Broboane pe buza de sus şi deasupra sprîncenelor, cămaşa albă udă la subsuori, două pete mari se prelungesc spre coaste. O fi certat-o, i-a tras o săpuneală, ce prostii a mai făcut ? a supărat-o pe mama ? Ochii tatei sînt codaţi şi cînd se supără şi-i strînge de parcă ar fi gata să izbucnească în rîs. Îl cunosc, pe mine nu mă amăgeşte veselia prefăcută. Se opreşte în dreptul meu şi cu vocea cîrîitoare, amestec de supărare stăpînită şi ameninţare mult prea calmă ca să nu-ţi dea de gîndit, cu buzele lăţite, strîmbate, cu o gură de două ori mai mare ca de obicei, cum era cînd l-a admonestat pe nea Sile, mă întreabă : Ce, îmi ţii calea ? Mă pîndeşti ? Cu aşa ceva te ocupi tu ? Bîigui un protest, o scuză. Voiam să beau un pahar de vin. Vin ? Aceeaşi voce, aceeaşi privire, aceeaşi gură. Ştiam că nici nu guşti. Ţi-am oferit de mii de ori, de unde deodată interes pentru vin ? Muşcă fiecare cuvînt anevoios, abia îşi desface fălcile, parcă i s-a lipit alviţă pe măsele. Niciodată n-a vorbit tata astfel cu mine. Poate cu adversarii — duşmani de clasă, oportunişti —, pe la inspecţiile financiare cînd ancheta delapidări, manevrarea iresponsabilă

a investiţiilor. Mă tem să nu iasă la suprafaţă vreo trăsătură urîtă, să nu degenereze într-o criză. Nu l-am socotit pe tata imprevizibil, nu m-am ferit de el sub nici o formă, am fost sigur că-l cunosc pe toate părţile, că nimic nou, esenţial nu se va mai ivi între noi. Înţelegeam că viaţa socială e complicată şi-l solicită în forme variate, îl obligă să fie inventiv. Dar cu mine se epuizaseră variantele, în atîţia ani au avut timp să se consume toate ipostazele. Cînd colo ? Nici cu nea Sile nu vorbea atît de metalic, privirile nu i se făcuseră aşa colţuroase şi tari. Simt nevoia să-l îmblînzesc, să-l înduplec. Vine o vreme, tată, cînd... poate n-am avut nevoie. Mă sancţionează scurt : Şi acum ai ? Acelaşi efort de a-şi dezlipi măselele după bucata de alviţă aderentă. Cred că da ! Unghiul privirii se schimbă. Intensitatea rămîne aceeaşi, acelaşi şi rîsul de la coada ochilor — acum ştiu, e un rîs feroce — dar apare un accent nou, de curiozitate. S-a întîmplat ceva ? Alviţa s-a mai înmuiat, a reuşit s-o pună în cerul gurii. Tac încurcat şi poate de aceea concludent. Dar tu trebuia să fii la onomastică, îşi aminteşte, într-un cerc literar, cu acel... poetul ! cum îl cheamă ? Am scăpat de alviţă. Maxilarele tatei se mişcă normal. Nu m-am mai dus, a intervenit altceva. Îhî ! Exclamaţie de suspiciune jovială. Nici ochii nu mai rîd, viclenia ameninţătoare a privirii se topeşte. Cu care ai probleme ? Vocea cîntătoare a tatii. Compătimire hîtră. Mă apucă de braţ. Vino în oficiu. Nu mai mergem în sufragerie, doarme toată lumea. Toată lumea e mama. Desigur, s-a stins şi lumina de jos. Ne comportăm ca nişte intruşi sau conspiratori. Voci coborîte, paşi moi şi acea ridicare a sprîncenelor şi alunecare a ochilor în lături proprii noctambulilor cu conştiinţa nu prea curată. Mă aşează pe un scaun şi aduce o sticlă, pahare, borviz. Face şprituri. Ia o piatră în gură ! Ciocnim. Nu las paharul de la buze pînă nu înghit tot. Cum e ? Acru. Rîde mut. Vezi că e o potcoavă de ghiudem în cămară. Adu şi un cuţit ascuţit. Mi-a intrat mirosul de vin în

mucoase, îl am în cerul gurii, în gît, în nas. Taie. Am început să salivez. Îmi chiorăie maţele. Bag în gură primele felii. Mustăceşte. Îmi împinge cuţitul şi tocătorul. Subţiri, dar vezi să nu-ţi ciupeşti degetele. Dispare şi revine cu o tavă. Un pui frumos rumenit. Din buzunar scoate două căpăţîni de usturoi. Face alte şprituri. Rup un copan, muşc. Hai noroc ! Nu mai ciocneşte, bate uşurel paharul cu fundul de masă. Mai e acru ? Nu, dulce-acrişor. Asta e ! Ai brodit-o. Risling de Tîrnave. Aliură de podgorean cu greutate, de gospodar iscusit. Ronţăie şi el o aripă. Niciodată să nu bei pe nemîncate mai mult de un pahar, două. Pe policioara din spatele lui sînt cîţiva covrigi. Mă întind, îi înhaţ. Îmi inspectează figura. Ameţeală ? Nu, foame ! Desface o căpăţînă de usturoi. Ia ! Îmi curăţ doi-trei căţei şi-i bag în gură. Troznesc. Gura se umple de arome. Tăvălesc pieptul de pui prin sosul rece din tavă. Ia mai vezi, cum e ? Prăpăd ! Ai văzut ? Încep să resimt efectul. O furnicătură prin ţesuturi, o vagă muzică în oasele craniului, retina mai colorată. Nu ameţeală, început de plutire. Şi foame. Hărtănesc puiul, rup oasele, le sug, le sparg. Măsele de oţel. Sînt pus pe mestecat. Tata îmi face semn spre paharul plin, dar nu mai mă încumet. El îl deşartă pe al lui, eu iau o sorbitură. Nu mai e pe masă decît un covrig. Îl execut şi pe ăla. Tata bea repede, cunoaşte gustul vinului, bănuiesc că-l interesează numai senzaţia de rece-înţepător din gît. Ţine, nu l-am văzut niciodată doborît, ceilalţi pleacă steagul, el neclintit. Spune, Relu, cu care te-ai certat ? Cu doctoriţa ? Nu, cu artista. Rău, cu doctoriţa, dacă vrei să te însori, poţi să te certi cît vrei. Cu aialaltă însă... Doar dacă te-ai săturat de ea. Iau parte la o premieră. Discuţie cu tata despre femei, de la egal la egal. Nu e asta, tată, de fapt nu ne-am certat, a intervenit ceva, s-a şi îmbolnăvit, le amestec eu. E aşa cum se spune ? Meşteră ? Înţelegi ce... Îl cîntăresc repede. Privirile puţin voalate, pronunţia o idee mai grea, faţa

asudată, lucioasă, şi chef de vorbă, mai exact de spălat rufe murdare, de dat poalele peste cap. Răspund evaziv. Ştii cît de relative sînt chestiile astea ! Dacă e meşteră, păstreaz-o, nu fi prost. Cu ochelarista n-o să te pricopseşti, am văzut-o. Nu e de cursă lungă, se veştejeşte repede. E bună să ţină catastifele, să-ţi pună cataplasme. Chiar aşa ? mă mir. Ştiu că o agreaţi. Maică-ta ! e pe gustul ei. Tu fă cum crezi. Ce te zoreşte ? N-ai unde sta ? N-ai slujbă ? Vrei să-ţi facă ea cariera ? Ei, asta e ! Păi atunci ? Eu am fost constrîns de împrejurări. Mi se face un gol în stomac, s-a deschis uşa avionului. Paraşuta, tata a decis să sară cu mine. Alta a fost situaţia mea, continuă, n-am avut de ales, dacă nu mă lua profesorul în braţe, rămîneam de căruţă, mucezeam şi-acum prin vreo administraţie financiară, vorba vine, de mult mi-aş fi tîrşit şoşonii prin Cişmigiu. A trebuit să fac sacrificiul. Nu îndrăznesc să întreb ce sacrificiu. Poate dacă tac mai salvez ceva. Judecată puerilă. Tata goleşte paharele unul după altul, a intrat într-un automatism, n-o să se oprească pînă nu termină. Pe mine nu mă îndeamnă să beau. Aş fi ingrat dacă n-aş recunoaşte că, social, maică-ta mi-a purtat noroc. Nu numai la început, toată viaţa. N-a fost însă ce trebuie. N-o jignesc, vorbesc la trecut, sîntem spre sfîrşite. Trebuie să ştii. Îmi semeni. Nu bei, o să bei. În rest, aceeaşi marfă. Te văd, îţi trebuie carne, macră, nu oscioare. Înţelegi ce spun ? Conversaţie, maniere, finețe ! sînt sătul. O să te saturi şi tu. Nimic nu ţine loc de femeie. Voi, ca doctori, aveţi, desigur, alte posibilităţi. Suge vinul şi pune jos paharul gol, cu năduf. Se uită în fundul lui, parcă ar ghici în cafea. Voi nu sînteţi nevoiţi să vă mulţumiţi cu subsolurile. Mi-a plasat-o. Nu mai îndoaie vinul cu sifon. Răstoarnă sticla cu gîtul în jos, ca barmanii sau cîrciumarii experimentaţi, şi o ridică brusc, în secunda cînd vinul a ajuns la buza paharului. Am avut şi eu dorurile mele. Mi le-am potolit cum am putut. Le-am mai stins şi cu ăsta. Dar numai cu vin nu poţi trăi, mai

ales la condiţia mea. Nu mă priveşte în ochi. Şi-a luat un punct de reper alături, pe peretele din faţă. Vorbeşte cu simplitate, nu face teatru, nu dramatizează. Putea fi vulgar, violent, grotesc. Nu e animat de spirit de răzbunare, nu învinovăţeşte pe nimeni, deşi are conştiinţa că şi-a distrus viaţa. Nu mă înşel, ăsta e sensul spuselor lui. De altfel, nu întîrzie să explicitеze. Dacă vrei să te sacrifici, fă-o ca să realizezi ceva, nu pentru familie, familia nu merită sacrificiu. O familie adevărată nici nu ţi-l cere, asta e altceva. Pentru un ideal, da, poţi s-o faci, pentru familie nu e necesar. E o prostie, n-ai de ce să-i îmbuibezi, chiar le faci rău. Dar totul pleacă de la alegere, prima alegere. Deslușesc o notă de rugă în vocea de obicei puternică, poruncitoare. Ciocneşte cu mine. Ia-ţi-o pe măsură. Nu te amăgi. Cîntăreşte, măsoară. De o mie de ori. Poţi să greşeşti şi atunci, în orice e un risc. Dar cu bună-ştiinţă ? ? Asta să n-o faci în ruptul capului.

Mă încearcă sentimente contradictorii. La început n-am înţeles. Apoi ruşine şi vinovăţie că l-am surprins în situaţia precară. Parcă aş fi intrat peste el la toaletă fără să bat la uşă. Furia lui rece, duşmănoasă m-a alarmat. Îmi făcea proces de intenţie, mă nedreptăţea. Cel mai ameninţat îl găseam totuşi pe el. Nu ştiam ce să fac să-l scot din criză, am apelat la vin în disperare de cauză. M-am agăţat de impulsul vag de la început. Mimam că mă antrenez la băutură, m-am folosit de gesturile văzute de atîtea ori. E drept, pînă la urmă vinul nu mi-a displăcut. Într-o altă dispoziţie poate aş fi mers pînă la capăt, să văd cum e. Mîncînd şi bînd, îl dispreţuiam. Găseam că e laş să se ascundă după micul festin improvizat. Murdăria rămînea murdărie, nu putea să se spele cu vin, să se dezinfecteze cu usturoi. Bustul de bronz al tatei se spărsese. În faţa mea stătea un lut crăpat, de nerecunoscut. Masticam cu îndîrjire dar şi cu disperare, striveam în măsele imaginea părintelui meu. Mă cuprinsese furia, dar una neputincioasă, căci n-aveam cum să-i

arunc în obraz dispreţul amar, să-i spun ce gîndesc, să-i ţin o lecţie. O lecţie m-ar fi uşurat ? Nu, nu putea fi un remediu, tata nu e Paţi sau Dudu sau Hariton. Pentru prima dată mi s-a relevat ipocrizia lecţiilor. Cu timpul, intransigenţa mamei şi-a erodat în ochii mei credibilitatea. A fost întotdeauna prea subiectivă iar efectul prelegerilor despre femeia morbidă, ordinara femeie carnală, s-a volatilizat, ba s-a transformat în contrariu. Lecţiile unchiului au avut întotdeauna o doză de teorie seacă. În materie de morală tata le era superior. El profera adevăruri simple, rudimentare poate, dar nu cădea în subiectivism şi abstracţiuni, se menţinea la principiul nud, concentrat şi patetic. Cu cîtă convingere putea să transmită legile morale ! Am preluat sincer şi cinstit ştafeta. Acum îl văzusem urcînd din infern, nu al suferinţei, ci al înjosirii şi minciunii. Rodeam usturoiul ca să-mi taie greaţa. A avut grijă să-mi schimbe repede părerea. Dacă poate fi vicios, tata îmi dovedea că nu e şi slab. Mi-a dat explicaţii. N-a spus murdăriei murdărie, dar la ce mi-ar fi folosit ? A spus mai mult, mi-a dezvăluit originea. A amestecat-o pe mama şi asta m-a dezgustat. De ce să ştiu eu că mama „n-a corespuns" ? Că a luat-o din oportunism, că a dus cu ea o viaţă searbădă, că n-a fost „femeia", că şi-a astîmpărat poftele prin subsoluri sau le-a înecat în vin ? N-am fost pregătit pentru aşa ceva, şoc prea mare, trebuia să-şi închipuie. De ce a făcut-o ? A spus că-i semăn. Asta înseamnă în mentalitatea lui că pot să duc la tăvăleală ? Într-adevăr, duc ! Am depăşit impasul, şi încă repede. A fost şi dibăcia lui. M-a implicat. Paralela m-a înduioşat. Sînt totuşi un sentimental, unul ascuns. La noi sentimentalismul a lipsit cu desăvîrşire. Şi bunica era dură, duioşia ei avea asprime. Nici acum tata n-a fost sentimental. Pînă la urmă însă tot mi-a tras o lecţie. Năravul din fire... Da, dar una fără patos, amară. Nu un adevăr esenţializat, social, unul al lui, personal. Poate şi al meu, Nu-mi porunceşte, încearcă

să mă înduplece, m-a emoţionat. Să renunţ la ce-mi spusese înainte, la ce-mi băgase în cap, ăsta e sensul. Avertisment împotriva amăgirii, apel la realism, la mintea proprie. M-a dezlegat pînă şi de vorbele vechi privind celula sacră, monolitul, piatra unghiulară a ordinii şi prosperităţii — familia. Nu mai corespunde lozinca „totul pentru familie", îmi recomandă ceva mare. N-a ştiut ce, tot la lozincă a recurs. Ce o fi ? Ceva tot e clar, să deschid ochii mari cînd aleg. Şi mai presus de orice, să nu mă las manevrat, manipulat de alte interese. Mici sau mari, tot un drac, aici se încurcă toţi. Aici s-a încurcat şi el. Asta chiar să i-o spun, măcar atît. Tată, zici că ai fi mucezit într-o percepţie, că ţi-ai fi tîrşit şoşonii prin Cişmigiu... Atunci ? Cum se împacă ? S-a trezit brusc. Şi-a reluat aerul superior, sigur de sine. Stupefiant ! Ce-a determinat schimbarea ? Dar, dar ţi-am spus ! tu ai şi alte posibilităţi. Asta e tot ? Posibilităţile ? Dacă ar fi să alegi din nou ? în aceleaşi condiţii, cele de atunci ? ai proceda la fel ? Evident ! Cade tavanul pe mine. Inclusiv subsolurile ? Se subînţelege ! Ne încrucişăm privirile. Ale lui vesele, triumfătoare, de o candoare infailibilă — citesc plăcerea de a mă fi încuiat. Păi ce credeai ţu ? Că acuma m-aş mulţumi cu percepţia ? Băiete, băiete, nu fi naiv ! eu sînt om de percepţie ? Privirile mele deziluzionate, năuce, apatice, de o tristeţe iremediabilă. M-a lovit în moalele capului. E iar apt pentru lecţii de morală generală. Să-i sugerez numai o temă, să-i dau un ţanc, să vezi ce turuie. Vorbeşte-mi, spre pildă, despre romantismul revoluţionar... Bat încet cu palma în tăblia mesei. Adopt un ton de şagă diplomatică. În regulă, în regulă ! o discuţie foarte folositoare. Mă uit la ceas. Aoleo, e aproape două. Mai dormim şi noi ceva ? Ne ridicăm cu oarecare greutate, ne dezmorţim ciolanele. Doi bărbaţi care au stat la sfat. Ei tată, învăţ să fiu nesincer cu tine. Îmi aleg cîştigul din pagubă.

35.

— Persoana care m-a condus părea îngrijorată. Ceva serios, domnule doctor ? Auzi ! De ce nu m-ai pus în gardă ? cît pe ce să mă dau de gol. I-am întors întrebarea: serios? În ce sens? Păi, tovarăşa Jalova, zice, a mai avut o cădere nervoasă acum cîţiva ani. Cădere ? m-am mirat, nu e mult spus ? Cu dumneavoastră s-a tratat şi atunci ? Oarecum. Atunci ştiţi mai bine, aşadar nu e grav ? Vezi ? Altă dată cînd minţi s-o faci cu socoteală. Nu era cazul să ştiu şi eu că sînt neurologul tău curant ?

— N-am minţit. Simplă deducţie. Nu te-am dat drept nimic, adică, ce eşti, doctorul Poteraşu. Am rugat-o să te aştepte la uşă şi să te conducă la mine, restul, fantazări.

— Şi că ai avut cădere ?

— Asta e adevărat. Doar, vorba ta, cam mult spus. Astenie, nevroză, ca orice intelectual ce se respectă. Surmenaj etîcî.

— Etîcî, acolo e cauza. Şi ? Te-ai vindecat ?

— Atunci ? Desigur.

— Nu ! Acum. (Părăseşte tonul zeflemitor. Face o răsturnare cochetă de planuri, devine enigmatică. Surîde îndepărtat şi mă invită pe canapea.)

— Da şi nu. Îţi împrumut limbajul doftoricesc. Din moment ce umblu, muncesc...

— Nu e neapărat un indiciu. (De fiecare dată se învăluie într-un nimb. Acum în lumina, de o veselie potolită, a convalescenţei. Se armonizează cu moliciunea după-amiezei de toamnă. Fără îndoială, a fost bolnavă.) Asta pentru DA, pentru NU ce ai de spus ?

— Pentru nu ? Destule. Crezi că mi-e de-ajuns o săptămînă să eradichez virusul pe care mi-l inoculezi de opt luni ?

— Eu te-am îmbolnăvit ?

— Dar cine ?

— Acum l-ai făcut virus ? (Şi-a reluat aerul de şmecheră ocnă. Deschide gura într-un anumit fel pentru a-mi da de ştire că mă ia la vale. Dar ceva nu merge. Ziceam că s-a învăluit în veselia potolită a convalescenţei. Nu e veselie, e tristeţe. Se vede că se schimonoseşte. Nu e de tot vindecată. Oboseală ? Suferinţă ? Mina incurabililor împăcaţi cu soarta.)

— Virus am spus ? Bacil, nu virus, Koch ! Tebeceul ne mănîncă ! Pulmonar, osos, mai e în vreun fel ? Pe toate le avem, garnitura întreagă. Şi domnul ne întreabă dacă săptămîna asta ne-am vindecat. Că ne-a dat dumnealui nişte prafuri. Nu ne-am priceput din ele ? Nuuu ne-am priceput, domn' doftor, tot bolim. Că s-a încuibat afurisitul adînc. (Nu participă, n-are chef de prosteală. Grijuliu. Ce-o fi asta ? Blîndeţe ? Am găsit ! Tandreţea pentru pacient. Medicul, nu bărbatul ! Mă crede bolnavă. Mă vede bolnavă ? Oi fi bolnavă şi nu ştiu ? Bolnăvioară mă fac, să ştii ! De profesie. Ia plînge-mi de milă şi întreabă-mă dacă am ce mînca, dacă ai mei mă ajută. Păi tu eşti ai mei, ajută-mă tu ! Nu mă strînge ca de obicei. Sînt fragilă, să nu pleznesc, să nu-mi dau duhul. Nemaipomenit ! Îl cuprind după umeri. Îmi pun obrazul peste al lui, îl legăn. Se lasă în voia mea.) Asta e, domnul meu, tu m-ai îmbolnăvit, tu să mă

vindeci. Din clipa de față te declar medicul meu curant. Neurologie și medicină generală.

— Și geriatrie ?

— Fără geriatrie. Nu sufăr de boli degenerative. În limitele fiziologicului...

— Ca noi toți. Dacă am fi deștepți am începe tratamentul din tinerețe. (Lezată ?) Și etic. În sectorul ăsta rolurile se inversează. Eu ucenicul, tu magisterul. (Nu se rușinează. O să fac tărăboi ? e gata, să-i dau drumul, dar mai bine m-aș lăsa păgubaș. Da, aveam intenția să hamletizez nițel, dar mi-a pierit pofta.) N-am intenția să-ți dau replica la „însemnări". Ar dura mult, un ciclu de ședințe. Unele afirmații nici nu merită comentate. În general nu mi-am propus să pledez în apărare, pe acest teren n-ai ce să aperi, terenul subiectivității totale, tu spui da, eu nu, mergem la infinit. Interesul „însemnărilor" stă în faptul că dezvăluie cum mă vezi. N-are importanță cît e de adevărat. N-am să invoc nici argumentul că știu mai bine ca tine. Singură spuneai cîndva : poate fi și așa, și așa. Aveai dreptate. Ne descoperim pe măsură ce trăim. Cîteva puncte tot aș vrea să lămuresc, însă. Nu polemic, didactic dacă vrei. Pentru instruirea mea, și ca să te înțeleg mai bine.

— La dispoziția dumneavoastră. (Și eu care mă temeam de al treilea război mondial. Îl subapreciez. Ca să înghiți tot hapul ăla îți trebuie stomac, nu glumă. Înghite orice, bolovani, greble, cuțite. Înghite și boli inventate. Aici flerul lui n-are nimic de spus ? Opacitate ? N-a mugit în el buhaiul ? Așa cum stă la taifas, aproape timid, n-ai zice că în burta lui își ascunde copitele centaurul. Aliură de băiețică. Băiețismul ăsta îmi place la nebunie. A mai slăbit. Sau e altceva, și-a pierdut din infailibilitate. Privirea „știe tot, vede tot". Monoclul micșorător. Ce s-a întîmplat cu monoclul ? A căzut ? s-a spart ? Asta e, vede cu dioptrii normale. Poate să facă drumul invers,

de la Sirius la Pămînt, într-o singură noapte ?) Ascult cu cea mai mare atenţie.

— Dă-mi o vagă idee despre acel limbaj... tradu-mi cîteva noţiuni. Exemplifică-mi două-trei din inefabilele... (Se răstoarnă pe canapea, îşi dă capul pe spate, părul blond se revarsă ca o şarjă de aur. Priveşte în tavan, ochii scot rotocoale de abur azuriu. Visează. Mîna pluteşte ca o aripă. Pielea bronzată a braţului ieşind de sub mîneca suflecată pînă la cot, osul subţire, muşchiul mic. Chiar aripă ! Transportată, vede o mulţime de lucruri inaccesibile mie. Ştie acel limbaj, nu sînt vorbe goale ? E intraductibil, sau îi e lene, i se pare zadarnic, nu mă vede în stare să înţeleg. Nu-i tulbur reveria, tac, aştept.)

— Acel limbaj... Corespondenţă pe hîrtii goale, înţelegi ? Nu cerneală simpatică, etîcî. Semne invizibile pentru ochiul obişnuit, dar atît de elocvente pentru ei. Gesturi mici, pline de taină, modulare aparte a sunetelor, vibrate într-un anume fel. Vorbesc păsăreşte ? Telefonul, de pildă. Tu, ca pe şantier : cît fier-beton ? cît mortar ? cofraje etîcî. Nu ştii ce e o literă şoptită, o pauză încărcată la refuz. Schimb de plăceri ascunse, nu le descifrăm decît noi. Floarea, o lungă epistolă. Nu mi-ai trimis, nu mi-ai adus niciodată flori, Hagi Tudose. O bătaie a privirilor, nu sfredelire. Somnolenţa dulce a unui adio. Plecările mele te irită şi te jignesc ! Sînt un omagiu. De ce să întorc iar şi iar capul ? E plin de tine, eşti în ochii mei — uite, a ieşit ca un vers de cîntec premiat la Mamaia.

— Nu e nimic. (Cum se surprinde alunecînd în prost gust, în melodramă, se sancţionează prompt şi tăios. Aş zice că intuiesc despre ce vorbeşte, peste un minut o să mi se pară gratuit. Şerpuiri de fum. Am degete prea butucănoase pentru hieroglife. Şi-apoi, apăsarea materiei. Tata cu cozondracii căzuţi, asudat, mînios. Nu fusese destulă carne macră ?)

— Nu mai continui. Am terminat. Gîngăveli, nu ?

— Şi eu ce să fac ?

— Să te mai naşti o dată. (Mă urmăreşte cu mîhnire — complex de inferioritate ? — dar şi neîncredere, îndoială. Aşa să fie ? Nu că nu înţelege. Alt termen s-ar potrivi, altă accepţiune a cuvîntului. Cum zic unii: N-am înţeles nimic din friptura asta ! Adică nu-ţi potoleşte foamea, nu simţi că mănînci. Nu e nevoie să se nască din nou. El poate fi şi aşa şi aşa. Şi Cronos devorîndu-şi fiii, şi limfaticul îmbătat de aroma bobului de zmeură găsit toamna în pădure. Eu sînt şi aşa şi aşa ? Fiecare tînjim după altceva. Cultura sentimentelor ? Iubirea te învaţă. Dacă mai ai timp. El are destul.) Treceţi la următoarea, vă rog.

— Cu ce te inhib ?

— Am spus asta ? (Dă din cap abătut. Ca şi cînd el ar fi de vină. Să condamni focul fiindcă frige ? Te-ai lăudat prea mult cu forţa vitală. Trebuia s-o fi ascuns. Dar tu eşti în criză. Şi eu, şi eu. Diferenţa e că eu am mai multă răbdare. Fiindcă am mai puţin timp ? Ce ironie ! Îi apuc mîna. Îl înţep în carnea fină de lîngă unghie. Rabdă.) Nu ştiu, dragul meu, ceva trecător, probabil. (Tresare, totuşi, îşi trage mîna.) Nu suporţi durerea ? Doar predici pacienţa ! Înainte de a vă trimite la circă sau la spital v-aş contamina cu toate maladiile. Să le simţiţi pe propria piele, nu să le citiţi în tratate. Ca şi principiile.

— Cu principiile ai dreptate. Dacă s-ar putea aş fi pentru. L-am surprins de curînd, într-o noapte, pe tata, ieşind de la servitoare. (Rîde în hohote. Am fost copilăros ? Aceste duşuri reci ! Dinadins o face ? să bagatelizeze ? Regret. Impulsuri necontrolate, nevoie de sinceritate mai presus de mine. Cu o clipită înainte habar n-aveam că am să-i spun.) Te amuză ?

— Dar ce eşti tu, preşcolar ? Ia untură de peşte să te întăreşti. În loc să fii mîndru că ai un tată aşa vajnic. Ia uită-te la el ! Şi cum ai etichetat asta ? urîţenie morală ? Nu i-ai făcut o scenă ? Ai avut o criză ? O, mititelul. De ce te sperii ? De

cîte ori duc mîna spre ochii tăi te ferești. Te-a bătut cineva peste ochi ? Și ce-ai făcut ? ai udat perna ? Te furișezi dimineața mai devreme ca să nu dai față cu el ? Urîciune ? Ce e aia urîciune ? Tocmai propagandistul biologicului, teoreticianul patimii. Ia, nu ți-e nițel rușine ? Ce-ți bagi nasul în treburile tatălui tău ?

— Nu-mi bag. Întîmplător.

— Un gentleman se făcea că nu vede. Uita din clipa aceea. Nu ajungea la destăinuiri sfîșietoare... Dar pentru că veni vorba, explică-mi și mie cum vine chestia cu urîțenia ?

— Omul e obligat să fie frumos. Măcar atît. Să facă ce-o știi, nu mă interesează, să se zbată, să se lupte... Să nu piardă nici o clipă din vedere că asta e datoria lui elementară. Față de sine, față de ceilalți.

— Depinde de fiecare ?

— Da, exclusiv. Trec peste vechea zicală, numai aparent facilă, că nu există femei urîte, doar femei care nu știu să fie frumoase... Fiecare să aibă grijă de el, de estetica fizică, intelectuală, morală.

— Te uiți mult în oglindă ?

— Mă uit. Cînd n-o să-mi mai plac, s-a terminat, pun punct.

— Dar ești absurd. Nu poți pretinde oamenilor să fie făcuți numai din frumusețe.

— Urîciunile mă dezgustă. Oamenii urîți ne urîțesc tuturor viața.

— Asta aduce a rasism.

— De ce ? Din moment ce depinde de ei să fie frumoși ?

— Cum ? Frecventînd clinicile de chirurgie facială ?

— Simplifici. Mă refer la estetica ansamblului, ți-am spus.

— Și în ce mod să ajungem acolo ?

— Evident, printr-un proces de epurare. Combătînd, curățind, extinzînd sfera frumosului, generalizîndu-l. O acțiune

unitară, conştientă de proporţii. (Altădată rosteam cuvintele astea cu gura plină. Mă urmăreşte pe jumătate amuzată, pe jumătate uimită. Mă dezumflă. Adevărul e că ce spun şi-a pierdut rezonanţa, în primul rînd pentru mine. Nu mai sînt convins că e atît de simplu. Nu pot nici să cedez fatalismului ei.) Eşti fatalistă ? Crezi într-un rău, într-un urît predestinat ? (Rîde iar, dar nu aferat, sincer şi cu simpatie, o simpatie jignitoare pînă la urmă.)

— Ca să fii un băiat drăguţ pe de-a întregul, ştii ce-ţi lipseşte ? Simplitatea. Renunţă la ditirambe. Fă efortul ăsta. Dacă-ţi vîri în cap reuşeşti, e un fleac pentru tine.

— Sînt chiar ditirambic ?

— Da, în materie de morală şi de sentimente. Altfel, rezonabil. Iar în ce priveşte urîciunea asta, băiete, ea intră în aliaj. Nu cunosc reţetarul, proporţiile variază de la om la om. Ia-ne aşa cum sîntem. Ce mă miră la tine e că şi cînd iubeşti separi.

— Asta o faci tu cel mai bine. (Scoate un chiuit, mă ia de gît şi mă sărută, rîde de se cutremură, cum n-am văzut-o niciodată.)

— M-ai prins, m-ai prins. Mă predau. Aşa e, sînt mai rea ca tine. Deci mai urîtă, nu ?

— Nu mai urîtă. (Încet-încet se potoleşte. Îşi şterge ochii, a rîs cu lacrimi. Disponibilităţi juvenile necunoscute.)

— Ai terminat întrebările ?

— Mai aveam una. De ce inspiratorul ?

— Aaaa, uite ceva ce nu prea ştiu. Ce ai tu ? Dincolo de toate relele, pardon, urîciunile ! amestec de forţă şi farmec. Nu forţă musculară. Psihică. În pofida naivităţii rigide, a demagogiei. Te miri ? Demagogie, aşa se numeşte. Din fericire eşti de bună-credinţă. Pe măsură ce ţi se deschid ochii renunţi. Te desparţi de trecutul tău rîzînd... Din păcate nu rîzînd, grav. Ai prea mult respect pentru tine. Pentru fru-

museţea ta. Dă-o încolo, boţeşte-o ! o să-ţi stea mai bine. Eleganţă englezească ! Stofă bună, necălcată. Cravata cea mai scumpă în culori şterse, să nu atragă atenţia. Toate sînt posibile, fiindcă ai forţa să te schimbi. De-asta ţi le şi spun. La drept vorbind, nu ştiu dacă nu m-ai schimbat mai mult tu pe mine. Dar să trecem. Deci forţă. Ei, şi ce-i cu asta ? ai să întrebi. Este. Forţa e egală cu măreţia. Vii în întîmpinarea omului, a omenescului, vreau să spun. Nu e de colo. Farmecul rezidă în prea multa tinereţe, de care nu eşti conştient. Ce noroc ! dacă ai şti şi asta, ai strica totul. Băieţismul, înţelegi ?

— Faimosul prunc ?

— Nu ! adolescent. Ai rămas adolescent, aşa o să fii toată viaţa. Bărbatul din tine nu poate face nimic. Ce înseamnă adolescenţa ? În pofida forţei, eşti vulnerabil. Ca orice om sensibil, te-ai băgat într-o cuirasă de tinichea. Nu te apără decît în raporturile uzuale, în rest rămîi singur, expus. Cine să-ţi aibă ţie de grijă ?

— Tu ?

— O, eu ! Şovăi să te laşi în grija mea. Ai vrea, dar... Ştii cine se opune ? Bărbatul, orgoliosul de bărbat, cuceritorul, Don Juan ! El vrea să domine. Să învingă şi să plece mai departe. Asta îi e meseria, conchista !

— Şi adolescentul ?

— Pe veci nemîngîiat.

— Ha, ha, ha. (Rîd, dar mă săgetează o presimţire funestă. Mi se umezesc ochii. De ce ? nu eram aşa. Slăbiciunea de care vorbeşte ! Face ce face şi mi-o scoate la iveală. Scurmă în mine. Bate cineva la uşă. Deschide. Vorbeşte cu o persoană pe culoar. Mă duc la fereastră. Stradă liniştită, un scuar. Frunzele galbene plutesc somnolent, se leagănă deasupra unei bănci, se aştern. Fluturi morţi. Cîteva suliţi de ceară cad oblic în iarba arsă. Mai e pînă la asfinţit, dar soarele e bătrîn. Stea-

guri plecate. Totul ca vara, dar fără vlagă. Şi eu sînt acelaşi, şi totuşi altul. Mai iertător, mai resignat. În această lumină ostenită ar trebui să se întîlnească mai marii puterilor armate, s-ar speria de ce ţin în mînă. Ce gînduri ! Politica în stare de reverie.)

— Ce faci ? admiri leşinătura asta de zi de octombrie ? Îţi plac toamnele ? Da ? Vezi ? ce ţi-am spus ? Ia vino încoace.

— Vin. (Mă trage mergînd de-a-ndarateleą. Mă reazemă de măsoiul a cărui utilitate n-o văd. Îşi vîră mîinile pe sub haina mea, mă îmbrăţişează. Azi e mai înaltă. Poartă o cămaşă de jerseu, fustă moale de lînă, ambele se mulează pe formele nu ştiu de ce mai alungite. Îşi plimbă mîinile pe pieptul meu, pe şolduri, pe coapse. Mă strînge gingaş, mă sărută îndelung, dar nu violent. Plăcere ? Ea, trestia tremurătoare. Eu, cu substanţa cornoasă pe-afară — crevete, ţestoasă ? — travestit în cavalerul tristei figuri. Trupul ei reproduce contururile voluptăţii. Al meu, eleganţa cavalereştilor platoşe de argint îmbinate la încheieturi. Îmi amintesc de catedrala din Cowentry. Desen săpat cu apă tare, sau cu polizorul, pe sticlă incoloră. Personaje hieratice, mimăm jocul pasional. Buricele degetelor trec peste protuberanţe, urmează curbele, dar nu se frig. Se cunoaşte ceva despre îmbrăţişarea îngerilor ? Voluptatea rămîne într-un mugure nedesfăcut. Carnea suavă nu zvîcneşte. Facem gesturile patimii fără patimă. Nimic nu răzbate din biologic, doar parfumuri stinse dintr-un ierbar uscat. Pudoarea a dispărut, dar prin distilare. Executăm caligrafia lascivităţii cu mîini caste. Îmbrăţişarea îngerilor pe un vitraliu transparent.)

36.

Zău, mergi ? Deseară ? pe cuvîntul tău ? Cum facem ? trec să te iau ? singur nu te descurci. L-aș mai iscodi, mi-e frică să nu se răzgîndească, cu ăsta nu știi niciodată. Și discreție totală, dacă află Jana mă spînzură. Uite, domne, de unde sare iepurele ! Aruncai la întîmplare : Relule, ce-i spun Lebedei ? iar m-a însărcinat să-ți transmit invitație. Se oprește în loc, întoarce capul, priviri oarbe. Cînd ? Astă-seară. Dar ce e ? Lansează un disc. Și, cocteil ? Ăla e după-amiază. Vrea să-ți ofere cu dedicație. Cine mai vine ? Nimeni, eu cu Hermiona. Bine ! Accept. Simplu ca bonjour. După atîtea refuzuri glaciale, transformate de mine în imposibilități obiective. La Lebăda a devenit o idee fixă, ambiție muierească. Ce faci, Dudule, nu mi-l aduci pe frumopsul ăla ? Ei bine, azi vei avea trofeul ! El a botezat-o Lebăda. Venise să-i tratez o conjunctivită, i-am prezentat-o, flirt superficial. După cîteva zile : ce mai face, mă, Lebăda ? Care lebădă ? Cîntăreața. N-ai văzut ce gît are ? Asta a pus-o la pămînt. M-a întrebat doctorul Poteraşu de tine, știi cum îți zice ?

lebădă. Şi-a dus mîinile la gît de parcă voia să se sugrume. A căzut în transă. Nimeni nu mi-a spus aşa. Lebăda ! E şi poet ? Nu-l mai uită. Fă, vrei să te culci cu el ? Eu ştiu ? E prea delicat, mă tem că nu ştiu să umblu cu bibeloul ăsta mare. Chiar şi pentru mine e prea dură. Bravează. Îi place să cravaşeze bărbaţii. Să se descurce şi el, cum o putea, nu-i sînt dădacă. Va fi pe dos : peştele cel mic îl înghite pe cel mare. Să fii combativ, Relule, să-i faci morală, s-o educi, băiete. La prînz tratez amănuntele. Pe Hermiona o subapreciază. Dacă ar şti ce bucăţică e ! Fudul, o face pe deşteptul, dar la femei nu se pricepe nici cît negru sub unghie. S-a încurcat cu primadona... Atunci ce ţi-o mai iei pe cap pe Galeasca ? Îl văd, caută o ieşire. Crede că Lebăda e ce-i trebuie. De la figuraţie la cascadorie. Ori se învaţă să sară pe cal din fugă, ori îşi frînge gîtul. Dar ce-mi frămînt creierii cu afacerile amoroase ale lui Poteraşu ? Va fi spectacol ! Ne vom distra. Hermiona o să strîmbe din nas, nu-l înghite. Are şi dreptate, îi zice prichindica. Îl face insolent, scîrbos. Şi tu eşti insolent şi scîrbos, mă tachinează, dar ai ceva dulce, şi pe urmă eşti simplu, direct, de la egal la egal. Cine nu te cunoaşte te consideră brută cinică, esesist, dar mai mult faci pe grozavu', să impresionezi femeile, pe proaste, că eu te-am păscut. Aşa cum eşti, mie îmi placi. Ne potrivim. Ăla parcă a fost coborît cu hîrzobul din cer, nici cu prăjina nu-i ajungi la nas, l-a făcut mă-sa prinţ, se uită la tine ca la o bîzganie. Cine e mă, prichindica asta ? Mă-sa e prichindică, nu eu. Categoric, o mie de ape nu-l mai spală. O sun pe Hermiona. Cum m-am aşteptat, sare arsă : ce să caut acolo ? să mă miluiască înălţimea sa cu batjocuri ? îl lipesc peste bot de nu se vede, data viitoare las manierele la o parte, să ştii. Nu fi proastă, ne distrăm, e la ananghie, altfel crezi că venea ? O să fie spectacol, îţi închipui că Lebăda a uitat refuzurile ? O ştii, o să ne prăpădim de rîs, de ce crezi că-l cheamă ?

Crezi ? ea are o slăbiciune. Ce slăbiciune ? o să ne distrăm. I-am trezit curiozitatea. Aşa sînt femeile, n-ar pierde pentru nimic ocazia să-şi ia revanşa.

Lebăda tronează pe canapea. Noi, în semicerc, îngropaţi în fotoliile de piele veche ; nu ştiu ce au, sînt pline cu aer, pufăie, te scufunzi. Ne facem mici, de-abia ni se văd capetele, ridicăm braţele din umeri ca să ne sprijinim. Relu e înalt, dacă ar sta drept s-ar vedea, dar s-a ghemuit, e una cu pămîntul. Va să zică aşa vrea ea să ne domine ! Într-un fel reuşeşte, te face ridicol, parcă ai sta pe oliţă. A, are şi ăsta o tactică, începe să-şi gliseze picioarele pe parchet — în odaia asta Lebăda nu pune covoare — le mişcă cu încetinitorul, dă impresia de ceva telescopic. Poză neglijentă de cow-boy, de pistolar, de-ăla care stă cu spatele şi urmăreşte mişcările în oglindă, necunoscutul, străinul, tipul calm şi precis care trage în ultima secundă. Lebăda enumeră băuturile ce ne stau la dispoziţie. N-am avut timp, mai bine zis inspiraţia să o previn că Poteraşu e abstinent. Prichindica — uite domne, mi-am însuşit porecla, la mine are însă gust de bomboană — se lansează prima, cere votcă Smirnov, o raritate. Lebăda strecoară că a adus-o din turneul în S.U.A. Eu, ce să fac, nu pot s-o las singură pe fată, mă pronunţ pentru whisky. Mulţumesc, nimic, apă minerală, se aude plictisit pistolarul ascuns. De ceee ? ridică tonul Lebăda, deocamdată informativ, mirată, dar pregătită să întoarcă foaia în funcţie de situaţie. Poate omul e bolnav, are o criză de ulcer, face ampicilină. Fiindcă nu beau, sînt adventist de ziua a şaptea. Lebăda rîde indulgent, vizibil uşurată. Deci asta a fost, bancul e cam slăbuţ, dar trece cu vederea. Eu împrăştii echivocul. Nu, dragă, nu e adventist, nu bea alcool Lebăda rînjeşte, încă mai crede că e banc, dar faţa mea o lămureşte.

Mă rog, dă din umeri cît poate de binevoitoare, cîte bordeie atîtea obiceie. De altfel nici eu nu beau în seara asta, adaugă cu o sclipire vicleană, de indiferenţă, a ochilor. Serviţi-vă ! Adică Hermiona şi cu mine. Ei, drăcia dracului, ne tratează ca pe clienţi de mîna a doua. Dacă ar fi băut el, ne servea personal. Hermiona iese uşor din pneumaticul dezumflat, eu mă reazem cu palmele de podea — fi-ţi-ar fotoliul al dracului, mă pui să merg în patru labe ! — m-am cam îngrăşat, am să reiau bazinul. Cînd ne întoarcem cu paharele, observ că a renunţat la avantajul pozei dominatoare, şi-a scos pantofii şi şi-a vîrît picioarele sub ea. Ceva văzut prin „Paris Match", gazdă modernă. Eu nu mai mă vîr în cavoul de piele, mă aşez pe un braţ. Pistolarul deschide în sfîrşit gura — cum nu l-o durea fundul pe droturile alea desfundate ? picioroangele de cocostîrc i-au ajuns pînă aproape de canapeaua gazdei — şi cere să ascultăm discul nou lansat. Lebăda face nazuri, că e imprimat prost, că ebonita are defecte, că orchestra o acoperă. Mă calcă pe nervi. Hai, dragă, termină odată, nu ne-ai chemat să-l ascultăm ? Mă fulgeră, nu e în apele ei. Du-te şi pune-l ! Mă conformez, îmi las paharul pe podea şi constat că discul se află pe pik-up. Nu zic nimic, învîrtesc butonul şi revin la locul meu. Ţîşneşte vocea cultivată, frumos timbrată şi, mai presus de orice, aiurită. Tocmai aiureala place. Puţin îi pasă ce cîntă, pe text nu dă doi bani şi bine face, rar, ici-colo se înţelege un cuvînt, melodia o fasonează în stilul ei. Discul ţine douăzeci de minute, ce dracu facem în timpul ăsta ? Stau incomod pe o bucă, o să-mi amorţească piciorul. A fost deştept cocostîrcul să rămînă la podea. Lebăda oscilează între plictiseală şi reverie. Se ridică şi şopteşte : mă duc să încropesc un mic bufet. Intră din nou în joc cow-boy-ul. Cu o mişcare precisă a braţului de şapte metri, tot telescopic, o apucă de mînă. Nici un bufet, şopteşte, cînd cînţi trebuie să te văd. Lebăda se smu-

ceşte. Să mă uit la tine cum dormi ? Buuun ! Şi-a intrat în rol. Aşa, arde-l la moacă ! A venit aici să se culce pe jos ? Afurisitul, dintr-un salt e în picioare. O conduce la canapea şi se aşează alături. Nu mă încîntă atmosfera, speram să fie veselie, eventual să dansăm, cum s-a mai întîmplat, să bem, eu să spun anecdote, el să-i facă Lebedei curte, Lebăda să-l pună cu labele pe jar, să-i înfigă ţepuşa undeva, Hermiona să aibă ocazia să se răzbune. Ce, sîntem la catedrală, la Biserica Neagră din Braşov, ascultăm orgă, muzică de Bach ? Hermiona îmi ghiceşte gîndul, îmi ia paharul din mînă şi, legănîndu-se, mă trage pe parchet. Heberling ! potoleşte-o pe prichindică ! Mă strigă pe numele de familie, ca prin şedinţe. Hermiona întoarce capul şi i-o trînteşte, cum a promis : Prichindică e mă-ta ! Poteraşu se adresează Lebedei : asta vorbeşte ca o ştoalfă. Te deranjează ? îl persiflează Lebăda. Se pregăteşte să-i mai zică una. Presimt că o să-l buşească pînă la urmă, tot o să ne distrăm. Sigur că mă deranjează, nu pot să te ascult ca lumea. Insinuant, borfaşul ! S-a întins spre ea cu un genunchi ridicat pe canapea şi cu braţul sprijinit de spătar. Ce lungime are ăsta, domnule ? Lebădo ! exclamă, şi întinde palma spre gîtul ei. Într-adevăr, lung, fin, alb. Frumos gît, bun de sugrumat. În rest, Lebăda nu e cine ştie ce, cam slabă după gustul meu, prefer femeile mai pline. În schimb, orice pune pe ea cade... Rochia de mătase îi strînge fesele, coapsele, le face fluide. A descumpănit-o. Nu ştie dacă e serios sau ironic. Oricum, i s-a atenuat apetitul sarcastic. Braţul pik-up-ului ţăcăne. S-a terminat prima faţă. Heberling, întoarce-o ! Ce-mi dă ordine ? Nu, se opune Lebăda, destul ! Restul acasă. Dacă ai chef, dacă n-o faci pe interesantul. Dar hai să schimbăm subiectul. Am auzit că te însori ? Îl atacă frontal. Nu ştiu, mă mai gîndesc. Nu l-a luat prin surprindere, ca la dans, cînd orchestra trece fără pauză de la foxtrot la vals şi schimbi pasul în aer, fără să eziţi.

Dar Cornelia Jalova ? Ce e cu ea ? Ce te sfătuieşte ? Se mai gîndeşte şi ea. Şi doctoriţa ? Şi doctoriţa se gîndeşte. Dar ce v-a apucat, dragă, de vă gîndiţi cu toţii ? Jucaţi şah ? Într-un fel ! fac o simultană. I-a plăcut Lebedei, îl împunge cu degetul. Eşti dat dracului ! El îi prinde palma şi şi-o pune pe piept. Sînt ! Mă pune pe gînduri, s-a emancipat, ăsta nu mai e Poteraşu-îngeraşu. Lebăda dă semnalul. Hai dincolo, să luăm ceva în gură. Mă mobilizez primul. Chiar mi s-a făcut foame. Fără mine, declară Poteraşu. Lebăda mă ia la zor. Ce e cu ăsta ? e sonat ? nu bea, hai, am închis ochii, dar îl auzi ce spune ? Relu rămîne calm. Fac pariu că masa ta de seară se reduce la un ceai, este ? Ce-are a face, se enervează ea, ce te interesează pe tine masa mea ? Numai un neam prost... O apucă de mînă în timp ce gesticulează. Nu te supăra ! de ce crăpelniţă ? să pierdem vremea, prosteşte ? Bine, atunci ce facem ? se indignează Hermiona. Şi eu sînt scandalizat. Ăsta ţine să iasă mereu în evidenţă, să fie mai cu moţ. Nu găseşti firesc să comentăm discul ? propune Poteraşu. Lebăda se aşează. Perfect, vorbeşte ! Stăm cu toţii. Adică fără el, el rămîne în picioare. Ţine un logos. În rezumat : că e foarte muzicală, posedă ceea ce majorităţii solistelor de muzică uşoară le lipseşte, inteligenţa artistică. Dezvoltă teoria. Ea recreează cîntecul. Cam la ce m-am gîndit şi eu. Dar Poteraşu vede şi un revers. Apare riscul alunecării, după el evidente de pe acum, în manierism. Marele public nu observă. Deocamdată. Îi cere să se diversifice. Îi apreciază tonul optimist, graţios, vivace. O prinde de minune. Şi mişcarea sprintenă, de gondolă. E convins însă că dispune şi de alte resurse. Să cultive şi cîntecul melancolic. În general îi lipseşte tristeţea. Înţelege, e o fire vitală, dar de ce numai triumfătoare ? nu se poate şi o vitalitate amară, dureroasă, neîntrebuinţată ? Îi freacă ridichea Lebedei. Mare criticist. Orice

o fi, el dă lecţii. Simt că Lebăda fierbe. Asta îi trebuia ? mentor ? La popularitatea, la premiile, la turneele ei ? Aşa ceva nu mestecă Lebăda, o să-i dea una să-i sară mucii. Îl lasă totuşi să termine. Mare răbdare ! Mulţumeşte dispreţuitor, cu o reverenţă. Şi, lovitură de teatru ! ne dă afară. Urîtă întorsătură. Luîndu-mi la revedere, îmi exprim regretul, mă consider vinovat, doar e omul meu, eu l-am adus, ar fi trebuit să ştiu ce pramatie e, şi într-o anumită măsură ştiam. Pînă la urmă, Lebăda se arată iertătoare, îi înmînează lui Poteraşu discul. Dedicaţia fusese scrisă dinainte, bineînţeles. Aş fi fost curios să citesc, dar Hermiona ieşise, n-am putut să-mi arunc ochii, pe scări n-am mai îndrăznit. Am deschis maşina şi l-am poftit în faţă, ca la venire. A refuzat. Cum, te duci pe jos ? Pretinde că merge la unchi-so. Treaba lui. Prilej nimerit pentru ca Hermiona să-şi verse fierea. Bădăran, nesimţit, păcat de şcoala lui, parcă e crescut în pădure, cum îl suportaţi între voi, la spital ? tîmpită doctoriţa aia care s-a logodit cu el, nu e şi lovit la mansardă ? O las să se răcorească. Nu e lovit, e plin de el. A mers pe linia comportamentului ştiut, au fost şi ieşiri neprevăzute. Destul de neaşteptată a fost Lebăda. În realitate nu se poate să nu-l fi afectat faptul că am fost expediaţi atît de... Orgoliul şi celelalte. Dar de ce-mi bat capul ? Nu poţi să vorbeşti singur ? Ia-ţi rolul în primire, spune ce-ai gîndit, ce-ai simţit, n-am cum să intru în pielea ta, cît am ştiut am spus.

Ce să simt ? O bucată de fier zimţat în palmă. Cheia. Abia dacă m-a privit şi degetele subţiri, de flautistă să zicem, mi-au strecurat cheia yalei de la intrare. Nu-mi schimb nici cu atîtica mina nepăsătoare. Cobor cu cei doi scările jucîndu-mă cu plicul discului. Nici o dedicaţie, doar autograf. Prichindica, încordată ca o strună, păşeşte ţanţoşă, alături de Heberling.

El are fundul lat şi merge ca o găină grasă cu gîtul ţeapăn. Bucăţica asta de om i-a venit de hac. Îi dă sfoara, lăsîndu-i impresia că e liber, el face cîte o raită şi se întoarce domolit. De ce s-o supăra cînd îi zic prichindica ? N-o iubeşte, susţine că e mare meşteră şi că se potrivesc de minune. O fi, dar n-au amîndoi pic de imaginaţie. La un moment dat scot cheia din buzunar. Uite Dudule, uite prichindico ! Eraţi de prisos, ocupaţi locul degeaba, ne încurcaţi. Le e superioară ca inteligenţă şi inventivitate. Nu, drăguţilor, n-am nevoie de maşină, mergeţi sănătoşi. Îi dau o bezea prichindichii, fără să vadă Dudu. Stă bosumflată pe bancheta din spate şi întoarce capul. Îmi poartă sîmbetele. Rămas singur, mă trag lîngă o vitrină. Se impun nişte socoteli. Mi se pare la mintea cocoşului că pentru seara aceasta e cheia. Totuşi, un rest de prudenţă, propriu-zis de naivitate, de neadaptare — inerţia, ce să-i faci ! — pune întrebarea : şi dacă deranjez ? A doua întrebare, raţională, firească, sună aşa : să mă duc ? Dar de ce am venit ? Doar nu de dragul autografului. Afacerea s-a precipitat, asta e tot, şi nu văd de ce m-ar incomoda. Depăşirea prognozei. Cu cît mai repede, cu atît mai bine. Sîntem pregătiţi, interesaţi, la drum, aşadar. De data asta iau liftul, nu-mi place să intru cu respiraţia tăiată, cu pulsul grăbit, se poate interpreta.

Sun. A avut timp să se schimbe. „Robe de chambre“ oliv. Abia acum observ că ochii căprui au scîntei verzi şi părul e platinat. Brună, blondă ? Ce importanţă are. Zîmbet mic, fugar. Nu eram sigură că vii, îmi era teamă că eşti mai greoi. S-a dat o luptă în tine ? Mă conduce spre canapea. Vrei să fiu sincer ? Mă gîndeam că tu eşti greoaie şi-o să mă amîni, o să mă pui să fac temenele. Rîde... Ciudată gură. Dinţi regulaţi, proeminenţi şi pe ei, buze cu desen mic, neobisnuit de senzual. Nu e parfumată şi machiajul se reduce la puţin verde pe pleoape şi o peliculă subţire de ruj pe buze. Chiar nu vrei

să iei ceva ? mă consultă cu simplitate. Ar fi de prost gust, îi replic. Rîde iar, probabil e conştientă că asta îi pune în valoare personalitatea. Mergem dincolo ? La fel de neforţat, de natural. Evident, aici ce să facem ? O ia înainte cu oarecare grabă. Traversăm sufrageria. Mobilier uşor, modern, de bistro parizian. Masa fusese pusă pentru patru persoane. Dormitorul alb emană puritate. Smulge cuvertura de brocart şi o aruncă în şifonier. Continuă să trebăluiască pe lîngă pat. Rămîn în picioare. Ai fost la înălţime, mă laudă, de unde ai ştiut că nu suport cinele ? Ar fi fost o seară îngrozitoare, trăncăneală, tachinări, prichindica, cum îi spui tu, nu e bună decît la pat, altfel gîsculiţă. Iar de repertoriul lui Heberling sînt sătulă. N-aveam însă ce face, altă soluţie nu exista. Doar să-i lăsăm şi să plecăm. Nu că ar fi complicat, sau m-aş fi jenat, mă gîndeam la tine, n-ai fi marşat. Îmi comunică aceste consideraţiuni fără nici o nuanţă, lasă impresia că m-a angajat într-o convorbire conjugală dintre cele mai anoste. Pînă mă întorc de la baie, fă-te comod. Îmi scot haina şi cravata şi le arunc pe taburetul de la toaletă. N-am unde să mă aşez, nu mai e nici un scaun, pe cearceaful alb ca zăpada nu mă îndur. Fereastra dormitorului dă spre un calcan. Inspectez camera. Mă plictisesc. Intră pentru cîteva secunde şi iese. Dar ce faci, dragă, scuturi, speli, văruieşti ? Dacă eşti aşa de ocupată... Îmi replică prin uşa întredeschisă a băii : nu mă presa, abia picasem cînd aţi sosit, n-oi vrea să vin ca de pe drum ! Se aude robinetul, jetul duşului, ceva foşneşte, zgomot de sprai. Să-mi scot pantofii ? Dacă aş avea papuci ar mai merge, dar lipa-lipa în ciorapi... În sfîrşit, apare într-un halat de baie alb. Se apropie de mine. Vrei să sting lumina ? Mă ambiţionez : nu e nevoie. Încerc să-i deznod cordonul halatului. Îmi îndepărtează mîinile. Nu, n-ar fi paritate. Ce să fac, mă conformez. Penibil să te dezbraci în faţa unei femei. Mai ales să-ţi scoţi ciorapii. Cureaua zdrăngăne,

te împiedici într-un crac de pantalon, eşti cît pe ce să vii în nas. Rămîn în slip. O, dar eşti grozav ! Mă atinge cu palma ca pe un obiect de artă decorativă. Acceptă să-i scot halatul. Poartă şi ea slip. Bronzată, ca în mijlocul verii. Nu ţi s-a luat încă ? Am fost săptămîna trecută pe munte. La nudişti ? La ! Pe ce munte ? Pe unul. Şi au amenajat rezervaţie pentru nudişti ? Tu vrei să stăm la taclale ? Să fac şi o cafea ? Ştiu că sînt caraghios, dar am emoţii. Nu pot să-i spun, îi pun mîinile pe umeri. Are un corp delicat. doar sînii dau impresia de greutate deşi sfircurile cată în sus. O atrag spre mine. Ce piele mătăsoasă, nici măcar un puf. Palma alunecă bucuroasă, ca o patină pe luciul patinoarului. Lasă, am să sting lumina, mă linişteşte, şi după ce face întuneric mă ia de mînă şi mă duce către pat.

Se aude iar jetul duşului. Nu memorez detaliile. Cînd se întoarce aprinde plafoniera. Mă feresc, dar n-am cum. Se întinde lîngă mine, se ridică în cot. Cu un deget îmi delimitează conturul pectoralilor. Apoi trăsăturile feţei. Eşti trist, de ce eşti trist ? Tac. Hai, spune ! Mă hotărăsc : nu prea am fost în formă. Dar e firesc ! nu ţi se întîmplă la început cu toate ? Nu ne cunoşteam, înamoraţi nu sîntem... Mă bate cu palma pe piept. Lasă, ai să te obişnuieşti. Îi văd buzele de aproape. Ciudat desen, ce mă miră e că nu se remarcă de la început. Ai o gură... Ştiu, lacomă. Rîde şi buzele îşi pun în evidenţă pe deplin strania frumuseţe. Mă cunosc destul de bine, adaugă. Chiar lacomă ? Îhî ! Îmi creionează gura. Aer de confidentă. Spune, abuzezi ? Trag femeile de tine ? Frumopsule ! Ce-o fi asta ? băşcălie ? Hai, de ce stai plouat ? Mă ţocăie pe obraz. Gest reflex, formal. Te-am deziluzionat ? Nu fi prost ! Dar sensibil te-a făcut mă-ta ? Mi-ai plăcut foarte mult, doar nu crezi că sînt instituţie de caritate. De caritate ? Păi cum ? Dacă nu-mi placi îţi dau papucii. Sau mi-e ruşine

de tine ? Devin curios, mă sprijin și eu în cot. Sînteți de o cruzime ! Sîntem ? cu cine mă asimilezi ? Pardon, am vrut să spun, ești. De ce cruzime ? Tu te-ai da ca un bleg, fără nici un interes ? Nu știu ce să răspund. E mai francă și mai rapidă în reacții. Adică tu să-ți alegi pe cine-ți place, iar eu să mă duc behăind ? Tot n-am replică. Îmi aleg eu pe cine îmi place ? îmi place Lebăda ? poate acum, de-aproape, un pic. De ales, am ales-o, e drept, pentru botezul focului, cu toate că și aici întîmplarea a jucat rolul principal. S-a nimerit să mă invite cînd... N-am șovăit pentru că o știam accesibilă, vulgară, rea de muscă, și... adică exact ce-mi trebuie. Nu e ea chiar cea recomandată, dar merge. La ce te gîndești, revino pe pămînt ! Mă sperii. Întreb la întîmplare : te-ai culcat cu Heberling ? Nici vorbă, ca bărbat mă dezgustă, e porcos, nici eu nu sînt ușă de biserică dar cum să-ți spun... n-are spirit. Știi, el vede în femei un manechin, o mașinărie, am auzit că sînt chestii de-astea prin străinătate. Spirit, zice ? dar ea are ? În artă, da. Cum amestecă natura lucrurile ! Sensibilitate muzicală excesivă, inteligență artistică, și această superficialitate erotică, răceală aș zice. Viață frivolă, seri stupide cu de-alde Heberling, poate și mai răi, mereu altul în patul ei imaculat, cineva care-i place pentru moment. Francheța brutală și mica gingășie de după. Teribil amestec. Urîtul și frumosul împletite. EA spune asta. Cu mine Lebăda e de o neutralitate curioasă. Nici distantă, nici pasională. Eu de ce te interesez ? Tu ? Ești arogant și fin. Și recunosc, mă intimidezi. La experiența ta ? La ! Și după ce a fost cum a fost ? Ia mai termină ! știi că mă enervezi ? chiar mă jignești. Ce-ți închipui, că umblu cu mateloți, cu parlagii ? Habar n-aveți de femei. Pentru noi plăcerea are nenumărate componente. Nici nu-ți trece prin cap. Zău ? Chiar așa de complexă, o femeie ca Lebăda ? Spune-mi și mie, ce componente ? Nu-ți spun. Dar știi că ești naiv ? te-am crezut mare

crai. Plec ochii ruşinat. Se lasă peste mine şi-mi ridică faţa. Mă ciufuleşte. Deci asta e ? Lasă că te instruiesc eu, bebeluşule. Îţi dau şi certificat la sfîrşit. La sfîrşit ? Da, ce crezi c-o să te slujesc toată viaţa ? Doar dacă mă iei de nevastă. Nu ştiu dacă mi-ar conveni. Stă pe pieptul meu, cu faţa aproape lipită de a mea şi mă tocăne. Şi altfel decît ca nevastă ? Altfel cum ? altfel nu ! Nu-i dă prin cap ! Nu vede altă ipostază. Ca iubită nici nu se gîndeşte. Inimă împietrită ? Convingeri mondene, inflexibile, educaţie sentimentală într-o singură direcţie. Fără sentiment. Oricînd pot găsi, deci, un pat curat la Lebăda. Să presupunem că mai vin de două-trei ori, şi pe urmă ? Femeie agreabilă, boarea artei în jurul ei, şi, de ce să nu recunosc ?, personalitate bine marcată. Dar fără inimă.

Cînd sînt gata de plecare propune să cheme un taxi. Nu, mă duc pe jos, am de pus la punct nişte chestiuni presante, adio ! Cînd mai vii ? Nu ştiu, Lebădo ! Vezi, sînt sincer. Zice că e crudă sinceritatea mea, că de ce o mai acuzam pe ea de cruzime. Are dreptate. Sîntem la fel de cruzi. De ce am dorit această noapte ? Pentru verificare. Ce fel de verificare ? Verificarea tensiunii, cunoaşterea femeii din celălalt unghi. Decepţionat de experienţă. Nu sînt chiar vulcanul, taifunul, pahidermul nimicitor. De pe acest piedestal fals o biciuiesc pe EA de atîtea luni. În al doilea rînd, nu sînt frumosul, ci frumopsul. Am ceva care atrage ironia femeilor. Don Juan luat la vale. Eu, teoreticianul frumosului, n-am să ştiu niciodată ce e cu adevărat frumos în mine ? Munca, pregătirea, corectitudinea, decenţa ? Decenţa ? De ce m-am constituit în judecător al moralităţii publice ? Ăla al lui Camus cel puţin avusese o investitură. Eu, din oficiu. Sau ca fostul gardist de stradă, cum îi zicea ? în Cehov dacă nu mă înşel, ăla care dirija circulaţia fără să-i ceară nimeni. Morala frumosului ! Mult mi-a trebuit să pricep că nu există frumos în stare pură. Şi nici urît. Tata, în

noaptea aceea. După cum recunoştea singur, şi-a sacrificat natura, şi-a stîlcit-o, a înghesuit-o în patul lui Procust. Să nu te sacrifici pentru familie, mă sfătuia. Nu e asta, familia a apărut mai tîrziu. Pentru ambiţii. Şi ar lua-o de la capăt ! Nu-i bag vină pentru asta. Dar de ce s-a transformat în propagandist al frumosului pur ? Cine i-a cerut-o ? Mania gardistului. La ăla cel puţin era reflexul condiţionat, automatismul, dar la el ? Şi la el tot aia. A apucat să le spună, le-a repetat de mii de ori şi, cu a doua conştiinţă, conştiinţa lui falsă, le-a crezut. În timpul ăsta jugul prea greu îi rodea ceafa. Cu excepţia jumătăţii de oră din subsol, şi a momentului cînd îşi toarnă pe gît tăria în faţa dulăpiorului, sau cînd vine nea Sile şi nu se mai opreşte din ciocnit. Acceptarea poverii, a restricţiilor e calitate sau cusur ? Frumos sau urît ? De fapt destinul nu i-a fost impus, el şi l-a ales, liber şi nesilit. A suferit ? a suferit, dar nu e martir, e victimă a arivismului. Natura se schingiuie pe sine, ce aberaţie ! A trebuit s-o suporte pe mama, se plînge. Dar ea pe el, nu ? Un veşnic înfometat, şi o anorexică. Pentru ea e uşor să trăiască lîngă un ciine flămînd ? Să-l ştie cum asudă gîfîind, în subsol, seară de seară ? Şi ea poartă un jug, şi-l acceptă fără să crîcnească. De ce ? Confortabilul şi nemilosul conformism burghez. Uriciune în propriul cuib. În timp ce aiurea propovăduiam frumosul, rămîneam orb şi surd la urîtul de sub nasul meu. Nu mă deranja mirosul ? Şi profesorul ? Herr Professor, cum l-a botezat ea ? El, teoreticianul frumosului. Bietul unchiu, are o scuză, fusese hărăzit „sfintelor taine". O fi iubit-o pe obeză ? Îi iubea dulceţurile. Am să-i citesc broşura. De ce nu vrea să atace faptul mistic ? Cel mai mare apologet al idealului ! Ce ideal a avut ? Dacă a făcut ceva frumos în viaţă, este că s-a îndrăgostit de Cornelia Jalova. Dacă o fi adevărat. Dar eu însumi, cum sînt ? Înot în ape tulburi. Esen-

ţial e să ies odată la lumină. De-acolo va fi mai uşor să hotărăsc încotro şi cum. Cine le-a tulburat ? Tot natura ? propria mea natură ? cea pe care mama a încercat s-o schimbe ? Dar ce are ea cu natura mea ? şi în ce măsură o cunoaşte ? Semeni cu mine, declara tata ritos... De unde ştie ? M-a pus la microscop ? Şi dacă semăn ? Mama de ce a inventat gogoriţa femeii vampir, cu care mă sperie din copilărie ? Muma pădurii înghiţind bărbaţii de vii, nu pe gură, pe dincolo, bătîndu-se peste burta umflată, cu ochii daţi peste cap, mai vrînd, mai cerînd, apucîndu-i la nimereală cu cele o sută de braţe. Să mă ferească de ce ? De subsoluri ? Vai, vai ! Luîndu-mi de nevastă o mucenică epurată de instincte, exemplar rarisim cu „stomahul" sensibil şi bila leneşă, secretînd nu fiere ci pudoare şi discreţie, în loc de organ muieresc cu un blazon nobiliar, un superb semn al distincţiei, bunei creşteri şi mîndriei sociale. Orbire ! Îmi deschidea intrarea triumfală în gîfiita viaţă nocturnă de subsol. Un bufet cu tărie, doi-trei prieteni şpriţari şi încă ? o eventuală Vera pentru prima etapă. Orbire şi utopie. Utopie ? Hm ! Nu mi-a băgat-o pe gît pe Jana ? Ba da, pînă la un punct. Restul am continuat de unul singur. Comoditate, vanitate măgulită. Dar Jana e ce crede mama ? O, se înşeală, o duce în eroare. Sub pojghiţa feciorelnică, aia cu care te-a amăgit, în Jana se ascunde femeia de care ai vrut să mă fereşti. Jana ştie să-mi caute în coarne, să-mi gîdile amorul propriu, să mă corcolească. Mă iubeşte ? Nici ei nu cred că îi e clar. Mă vrea. Asta nu înţelegi, mamă. Şi cu ce fanatism îi netezeşti drumul, îi pregăteşti succesul. Poate instinctul de mamă e mai puternic decît judecata greşită şi, fără să ştii, îmi deschizi altă perspectivă decît cea la care te duce mintea. Jana nu va patrona subsoluri, mamă ! De unde ştiu ? Mă priveşte, am flerul meu, şi dacă am s-o iau pe Jana am s-o fac pentru a-ţi dejuca planurile. Paşnic, eludînd împo-

trivirea ta, avînd asentimentul tău deplin, beneficiind de concursul tău neprecupeţit. Şi tata s-a lăsat înşelat, nici el n-a înţeles jocul Janei, nici el nu vede departe. Bătrînii şi naivii mei părinţi !... Între Cornelia Jalova şi Lebăda încep să deslușesc limanul.

37.

Nu mai m-a vizitat la operă, n-a mai telefonat. A venit muntele la Mahomed. Vorbă să fie. E chiar pe dos. Stăm într-un cabinet de spital şi conversaţia trenează. Am o dispoziţie amară, el mi-a transmis-o. L-am văzut altă dată întunecat, năpraznic, rău, chiar sadic — nu exagerez ? Epitetul l-am inventat pe cînd ţineam să-l blamez, ştie dumnezeu de ce să-l blamez ? facem atîtea lucruri fără noimă, ne aprindem din te miri ce, pîrjolim în jur, şi absolut gratuit, fiindcă ni s-a năzărit, pur şi simplu năzărit. L-am văzut în toate felurile, dar mîhnit nu. În celelalte cazuri ştiam să mă descurc, găseam antidotul, am un sistem defensiv bine pus la punct. Nu greşea cînd spunea că sînt cazonă, în sensul ăsta da ! şefă de promoţie la Saint-Cyr. Agresorii, cotropitorii, înfumuraţii conchistadori n-au nici o şansă cu mine. Dar cînd e mîhnit ? Toată ştiinţa militară îmi apare total inutilă. Să mă apăr de mîhnirea lui ? Să pornesc cavalcada, s-o pun pe fugă ? Mîhnirea e de plumb, n-ai cum s-o urneşti. Şi în acelaşi timp imponderabilă, nimic n-o poate doborî. Chiar

această impresie mi-o face, de prădat. Ce e cu tine, Don Juan ? Ce e cu tine şi nu spui ? şi eu nu pot să ghicesc ? M-ai legat fedeleş, doar ochii mai pot să-i mişc. Să străpung, să scrutez... Şi nimic. Nu ştiu de unde să te apuc, nu ştiu nici ce să spun, m-am prostit de tot. Trăncănim, nu conversăm. Ca doi navetişti de pe şantiere diferite, în acelaşi compartiment de tren, sau doi pensionari necunoscuţi făcînd coadă la hîrtie igienică. Mi-am pierdut antrenul, mi-a secat debitul, nu mai sînt în stare să fac o ironie, să debitez o răutăţică. În momentele cele mai funeste mă am pe mine cal de bătaie, mă autoflagelez cu cea mai mare uşurinţă şi plăcere. Acum sînt stupidă, mi-e frică să glumesc, nu îndrăznesc să pronunţ cel mai mic cuvînt nelalocul lui. I-a murit cineva ? a murit el ? Stă pe o năsălie tras de cai mascaţi. Nu e figură de stil, cred că pe-aici e adevărul. Mi-a murit. Mie mi-a murit. A murit pentru mine. Asta e, vatră pustie. Ştii ce am să încerc ? O să aflu cînd voi deschide gura. Numai nu siropoasă, nu melodramatică ! Îmi pun unghia în gît. Am o întrebare. Ridică ochii alene. Ochi morţi. Şi gura, şi părul, şi mîinile. Ce ai de gînd cu mine ? Pupilele i s-au contractat. Ar trebui să izbucnesc în rîs, să dau o turnură comică nenorocitei de propoziţii. Dar n-o fac. Nu crezi că e timpul să iei o hotărîre, sau dacă ai luat-o să mă încunoştinţezi şi pe mine ? E încurcat. Într-adevăr, ce să spună ? Nu mă interesează, să vorbească ! Dar dintr-o dată apare frica. Frica de ce-ar putea să-mi audă urechile. Niciodată nu mi-am dat mai bine seama că trăiesc sub semnul fricii. Înjositor şi... nu găsesc cuvîntul. Scot din poşetă o hîrtie şi pixul. Pripită, febrilă, ce-o fi crezut ? Totuşi, i s-a trezit interesul. Încurajată, încep. Trag o verticală lungă, o intersectez cu orizontale mici. Mă răzgîndesc, lungesc orizontalele pe partea dreaptă. Ştii ce sînt astea ? Paliere. Încep de sus. Aici intelectualitate. Îngroş orizontala şi scriu deasupra prescurtat.

Intelec. Hm ! de ce oi fi crezînd că e cea mai importantă pentru el ? Următoarea. Întăresc linia şi scriu în timp ce pronunţ : simbioză spirituală. Ce-o fi asta, doamne ? Bombastica formulă n-am cum s-o prescurtez. O notez cu iniţialele : S.S. Cobor mai jos, încă o subliniere. Prietenie. Cuvîntul nu-l mai pronunţ, îl scriu întreg. Încă un palier. Aici îmi folosesc vocea, dar una ştearsă, pierită. Feminitate ! Caut efectul pe figura lui. Nici o tresărire. Pe mine mă inundă ruşinea. De ce tocmai la acest cuvînt ? Fluidul de energie s-a scurs prin pix. Convinsă că am să mă opresc aici, deschid două săgeţi în dreptul abreviaţiunii Fem. Scriu la capetele săgeţilor : sentiment — caligrafic, citeţ — şi, smîngălit, Amor C. Verific dacă a înţeles şi, pentru orice eventualitate, corectez C-ul, mai adaug vreo doi peste el, încît iese o majusculă impunătoare şi şoptesc răguşit : carnal. Nu mai mi-e ruşine, starea de leşin de adineauri a dispărut. Atunci de ce să nu mai fac un pas ? Mai am paliere. Amor derizoriu, spun, şi notez iniţialele. Îmi ridic privirea şi, cu toată convingerea, dau din cap repetînd : amor derizoriu. Ca şi cînd el s-ar fi îndoit, ar fi făcut vreun semn din care reieşea că nu mă crede. E destul ? Nu înţelege. Bine, conced indulgentă, să zicem că e destul. Iată, pe toate aceste paliere mă poţi găsi. Punctez cu pixul liniile orizontale de sus în jos. Unde vrei? unde-ţi place să mă întîlneşti? Gîndeşte-te! dacă nu te-ai gîndit pînă acum, decide-te, pronunţă-te! Trage foaia spre el, stăm la măsuţa de lucru a sorei, el de o parte, eu de alta. Fotografiază cu expunere lungă. Vag surîs uimit, apoi expresia înţelegerii, în sfîrşit, lumină de blitz. Pe toate, pe toate aş vrea să te întîlnesc ! Sînt numai ochi şi urechi. Împinge hîrtia spre mine, gestul vrea să spună că şi-a terminat studiul. Mi se pare, sau gura i se crispează blazată ? Chestiunea care se pune — şi se pune, nu jucărie, încearcă să-şi înveselească tonul — e dacă se poate. De ce să nu se poată ? sar ne-

dumerită. Asta mai lipsea, tonica mea nedumerire. Sînt perfect lucidă, dar n-am altă ieşire decît rolul femeii cu capul în nori, sau al femeii grele de cap. Ceva în genul : vrei să zburăm ? Dar cu ce ? Haida-de, asta e problema ? Asigurările mele nu şi-au făcut efectul, expresia de neîncredere nu i se şterge de pe chip. Totuşi surîde, surîde indulgent, ca unui bolnav optimist. Nu mă contrazice, lasă impresia că încă mai cîntăreşte argumentele pro şi contra. Încerc să descifrez surîsul lui binevoitor, prudent. Dar vorbeşte : Dacă tu crezi, poate ar fi bine să încercăm, nu exclud de plano, omul e dator să... Blitzul nu se mai aprinde, stăpîneşte obscurul. Îi apuc un deget şi i-l strîng. În cîteva zile voi fi singură, nu e nevoie decît să ne sincronizăm timpul, să ne potrivim ceasurile. Cu cine mai stai ? Îi spun. Îl interesează profesia fratelui meu. Debilă curiozitate. Şi deviată. Îl satisfac, e corist într-o formaţie „a cappella". Şi cît o să lipsească ? Atît. Şi nu mai locuieşte nimeni cu voi ? Mă deprimă această anchetă lăturalnică, cumva cu iz de tocmeală, dar mă străduiesc să-mi păstrez moralul, dau lămuririle cuvenite. E un fel de a eluda fondul. Ca şi cînd ar verifica dacă e vorba de o casă solvabilă. Şi pe neaşteptate : de ce eşti aşa palidă ? Nu te simţi bine ? Cu sănătatea ? mă mir. Excelent ! De fier. Îi arăt pătratul de fereastră plumburiu. Toată lumea tuşeşte şi strănută, se vaită de şale, eu n-am amigdale, n-am mucoasă nazală, n-am schelet, n-am nimic. Ce paloare vede el ? Îl provoc la o înfruntare pugilistică pe viaţă şi pe moarte şi el se îngrijeşte de starea sănătăţii mele. Nu cumva mă hazardez, adică ? nu risc să fac cine ştie ce complicaţii ? Nu-l iert. Să te mai păsuiesc ? ceri timp de gîndire ? vrei să-ţi consulţi şi părinţii ? poate pe Herr Professor ? Izbucneşte în rîs. De unde ilaritatea asta ? S-a înviorat. Dar de ce stăm noi ca la o consfătuire de producţie ? Păi, cum să stăm ? Hai să ne plimbăm. Unde ? afară, în ploaie ? Nu în ploaie, aici. Şi chiar vine şi mă ia de braţ şi începem să măsurăm încăperea

de la fereastră la uşă şi înapoi. Ne strîngeam unul în altul dintr-un imbold simultan. Dacă intră cineva pe uşă ? dacă intră logodnica ? Nu-mi răspunde. Nici mie nu-mi pasă. Mă opreşte şi mă strînge în braţe. Timpul trece, ne privim în ochi. Nimic, nu e aşa? mă iscodeşte. Ce nimic? Nici o flacără, nici o scînteie? Îmi ia pulsul la carotidă. Ritm de promenadă, de taifas cu vecina la cafea. Ce e cu tine? Un bărbat te strînge în braţe şi tu ? Saltea făcută sul şi pusă în picioare. Îmi sare ţandăra. Dar tu ? Unde e furtuna, jarul ? Tremuri ca apucat, mă zgîlţîi şi pe mine. Închide ochii excedat şi cînd îi deschide mă văd în ei bătrînă. Mîinile îmi cad. În zadar mă ascund după degete. Fatalitatea. La început pipernicită, firavă, mai tîrziu înăltuţă, subţirică, între timp s-a făcut copac, îmi intră crengile în ochi, cum să nu văd. Mă desprind din îmbrăţişarea apatică, nu apatică — muşchii lui contractaţi de enervare pot da iluzia de vigoare — fără curent, scoasă din priză. Înainte acuzam neputinţa comunicării prin viu grai. Eu o acuzam, cochetînd, pusă pe căutat noduri în papură. Dar curentul circula în voie. Şi acum ? S-a stins viaţa falnicei Veneţii ! Saturaţie, plictiseală, altă femeie ? Ne aşezăm pe locurile noastre, pe cele două scaune de lemn fără spătar. Nu ştiu ce vorbim, nu mai mă interesează cuvintele. Tocmai la ce ţineam mai mult. Avea dreptate, ele ascund, mint, sînt menite să mascheze absenţele, absenţa esenţialului. Ridicăm tot felul de bariere artificiale, mici obstacole sîcîitoare, pînă şi tufe de mărăcini, de spini — de ce ? ca să camuflăm impedimentul de bază, falia adîncă. Iat-o ivindu-se dintre ceţuri în toată sinistra ei somnolenţă. Crezi că sîntem victima unui antagonism ? îndrăznesc, fără nici o legătură cu ce pălăvrăgeam automat, ca două roboturi defecte. Nu ştiu. Se concentrează, pradă unei nevoi imperioase de a ieşi la suprafaţa negurii. N-ai senzaţia că ne-am transformat în îngeri ? Mă holbez la el. Îngeri ? Da, dacă ar exista, îngerii ar avea sînge incolor, fără temperatură. Cam ca noi s-ar îm-

brățișa îngerii. Refuz să accept raționamentul. Figură de stil, metaforă. Mai bine se făcea poet. Nu înțelege sau e prea slab ca să recunoască, nu slab, timid, nu timid, delicat. Ot. convenția filistină ! Ar trebui să i-o spun, dar n-am s-o fac. Am să tac și am să plec străvezie. Nu mă pot obișnui să cred în fatalitate, n-am crezut niciodată. Tu crezi ? mă trezesc interpelîndu-l. În ce, în chestia cu îngerii ? Nu, în fatalitate. Mă privește lung, gînditor, caută cu încăpățînare ceva ce alunecă pe lîngă el. Sînt cu adevărat palidă ? mă surprind întrebînd. Da, palidă. Arăți... Rău ? continui eu, arăt rău ? jigărită, scofîlcită ? Macabra pornire de a scormoni în rană ! Odată devenită vizibilă o dezgrădinez, o adîncesc. Dacă ar face o cît de vagă aluzie, dacă numai ar pronunța cuvîntul, cu ce lugubră bucurie m-aș repezi, ce măcel aș face. Dar el nu mă ajută, vrea să rămînă gentilom. Subiect prohibit. Îl preocupă altceva : Cînd ai afirmat că te-ai îmbolnăvit de dragoste pentru mine, am fost de părere, nu-mi amintesc, dar nu se poate să nu-ți fi spus, că te-ai autodiagnosticat greșit, sufereai de o boală preexistentă. Acum pot descifra, cred, fondul patologic. În jurul ochilor ai inele vinete. O suferință apăsătoare, deși tu încerci să o faci senină, și-a făcut acolo cuib. Din cînd în cînd fruntea ți se zbîrcește. Nu sînt riduri, sînt pîraie de suferință. Femeilor la o anumită vîrstă le apar cîteva raze la coada ochiului. Un rîs suav, inteligent, feminin, o formă nouă a tinereții și vitalității, mai atrăgătoare decît netezimea săracă de la douăzeci de ani. Ție îți lipsesc, fiindcă nu rîzi. Ai nespus de mult umor, dar unul acid. Ochii altor femei sînt calzi, înrourați. Ochii tăi au uscăciunea stepei, n-au fost scăldați în lacrimi. Nu poți să rîzi și nu poți să plîngi, iată boala ta. Am folosit la început cuvîntul patologic. Îl retrag, e impropriu. Boala n-are nimic patogen. Îți ai rostul tău, îți vezi de treburi, dar rămîi solitară și aproape nimic nu-ți procură bucurie. Izvoarele, cau-

zele ? pe astea tu le ştii. Enigma ta. Ce tot spune ? a înnebunit ? ascult ameţită. Urechea mi se umple de o muzicalitate buimăcitoare. Mă îmbrobodeşte ? Nu ! crede, a devenit patetic. Rezemat în cot, cu dreapta descrie lent cercuri, îşi clatină palma, privirile îi rătăcesc pe tavan, prin colţuri. I-a crescut părul, perciunii s-au zburlit, ceafa e plină. Să-i spun ? La ce-mi zboară gîndul ! De ce nu protestez ? S-a oprit singur, a făcut o pauză. Reia : Cred că ştiu — şi descoperirea făcută pare să-l bucure, căci zîmbeşte, dar numai cu buzele, partea de sus a feţei rămîne concentrată, învălătucită, ca luna cînd intră şi iese fără încetare din nori — refuzul de a te lăsa captată, asimilată. Mă fixează insistent. Îmi împinge uşor cu degetele bărbia, astfel ca pe obraz să cadă lumina tulbure a toamnei intrată pe fereastră. Profiiul te trădează. Foarte rar ţi-l arăţi. Aici e expresia amărăciunii. Singurătatea te macerează. Nu mai poţi să alergi spre nimic din tot sufletul, să te dărui fără limite. Eşti atît de decepţionată, de lovită ?

Ascult această muzică funebră şi mă înfior. Dar de plăcere, de plăcere. Deci nu vîrsta ! Bîjbîie prin alte părţi. Cît de departe e de ce-mi închipuiam ! Nu bătrîneţe, decepţie. Cum să protestez, cum să-i spulber viziunea ? Mă îndoiesc chiar că aş reuşi. E inspirat, trăieşte o revelaţie spontană, mă proiectează pe alt fundal, într-o altă aureolă. Vede greu, e fum, sînt distanţe, nu prinde contururi precise, detalii, dar miezul adevărului îl pipăie. Iar eu înţeleg anevoios, am să mă gîndesc un milion de ani la vorbele lui, poate a aflat ceea ce eu aş fi şovăit sau n-aş fi izbutit să descopăr pînă la mormînt. Adulmecă semne răzleţe, dispersate, le apropie, le uneşte, le adună într-un cocoloş şi nebuloasa prinde formă. Deslueşesc o sonoritate profetică, chiar dacă ar greşi, ceea ce spune îşi păstrează pentru mine întreaga valoare fiindcă poartă amprenta unei subiectivităţi acute, paroxistice. Şi-a mobilizat la maximum resursele intuitive, ca să afle. Nimic nu putea să-l împiedice să descopere

ce ne desparte. Imaginea mea se nuanţează, se completează, cunoaşte apogeul. Nu sînt femeia ofilită de timp, ci de suferinţă. Nu legile biologice, ci propriul meu spirit frămîntat, dezolat, mai ales dezolat, mă macerează. Ridică arătătorul inchizitorial, dar numai gestul e violent, vocea are moliciune, bunătate. Te-ai închis în dansul tău ca într-o capsulă ermetică ! Mînecile scurte ale bluzei albe lasă să se vadă începuturile protuberanţei bicepşilor. Nu i-o fi frig ? N-am remarcat pînă acum ceasul electronic cu brăţară metalică împletită. Cadou de la tăticu, la absolvirea facultăţii ? Ce marcă ? Înregistrez mai multe detalii ca niciodată. Îşi schimbă mereu poziţia picior peste picior, se mişcă dificil sub tăblia scundă a măsuţei, n-are loc, se loveşte la genunchi de fiecare dată, nu e atent. Ce i-a venit să vorbească de profesia mea ? Ca de ceva ostil. Asta te-a acaparat integral, te-a supt, te-a devorat. Ce n-a fost artă, ţi-a apărut absurd, grotesc. Deziluzie. N-am de unde să ştiu prin ce experienţe ai trecut. Simţi că te-au mînjit ? Ai fost ulcerată ? N-ai mai reuşit să-ţi revii, nu mai eşti în stare să-ţi revii ? Iubirea s-a dovedit neputincioasă. Îmi pare nespus de rău. Ascultîndu-l, mi-am îngropat faţa în palme. Îmi apucă braţul şi mi-l strînge cu tandreţe. Eşti supărată ? Te-am mîhnit ? O, de ce e atît de tandru ! Mai bine tuna şi fulgera, sau îmi arunca o ignominie, sau mă anunţa rece că şi-a găsit femeie pe potriva lui. N-a fost niciodată atît de duios. Despărţirile duioase sînt abominabile. Mi-e greaţă de slăbiciunea mea. Găină. Mă cuprinde un val de răceală — l-am comandat şi a venit. Cel mai groaznic e că nu ştiu ce să spun. Nici el n-a aterizat, îi mai aud motoarele bîzîind. Se reculege. Poate i-am transmis voinţa mea. Cuvintele au acum o rezonanţă voit superficială. Aud uşa, deschizîndu-se, şi paşi în spatele meu. Sora. Se duce la dulăpiorul de la perete şi deschide. Cotrobăie printre sticluţe. A adus cu ea o dîră de miros medicinal. Formol ? O

fi îmbălsămat cadavre. Stă ghemuită şi caută, străduindu-se vizibil să amortizeze zgomotele.

Va să zică a fost sincer. Eu sînt şi mai sinceră. A dat moartea în ţigani şi şi-a liniştit cugetul. Sora găseşte obiectul cu pricina şi, cu paşi de vată, se retrage. Privire de întors de pe alte meleaguri. Mă redescoperă şi-mi surîde. Poate am bătut cîmpii, se scuză, nu e exclus să te fi şi ofensat, trece şi tu cu vederea ! Ţi-am vorbit ca celui mai bun prieten. Îmi smuceşte braţul şi mă plesneşte peste palmă. Intru în joc. Chiar cel mai bun ? Din cîţi ? Rîde. Singurul, şi cel mai bun. Nu e aşa, nu va fi aşa. Deocamdată nu-mi pasă. Nu încape îndoială, ne despărţim. Asta semnifică strîngerea de mînă prietenească din clipa de faţă. Mă înveselesc. Dau drumul la tot felul de baliverne. Una de la apus, alta de la răsărit, în acest gen sînt neîntrecută. Nu mă dau bătută. Nu mi-e clar ce înţeleg prin „nu mă dau bătută". I-aş strînge capul în palme, grozav i l-aş strînge. Trăncănim volubili, cu adevărat prieteneşte. Nu mă obligă să mă retrag palidă, în vîrful picioarelor. I-am spus sau i-am scris sau doar am gîndit că ar fi al meu cu siguranţă şi total în două împrejurări : bolnav, foarte bolnav, sau băut, răpus de alcool. În clipa aceasta descopăr că alta ar fi ocazia cea mai favorabilă, aceea de înfrînt. Cît timp va cuceri victorii nu va avea nevoie nici de dragostea, nici de prietenia mea. Înfrînt, numai la mine va găsi adăpost. Mă va căuta. Sînt, poate, egoistă şi josnică. Aparent. Oamenilor tari le trebuie din cînd în cînd căderi, aşa cum îi trebuie pădurii prăbuşirea sau doborîrea cu securea a prea marilor, prea semeţelor coroane. Dacă nu cunosc înfrîngerea, puternicii se înrăiesc, li se tulbură minţile. Doctorul Viorel Poteraşu e dintre ei. Mă pregătesc de plecare. Îmi scot mănuşile din poşetă, verific încuietoarea umbrelei. Voi mai intra în acest spital ? Liftul, tăbliţa, culoarul, privirile sorei cu care îmi încrucişez paşii, salutul galant al mărunţelului, privirile de după uşă, oricînd treze, ale doctoriţei Jana Ga-

lescu, urmărindu-mă. Strîngere de mînă luminoasă. Palmele se încleştează scurt, cu sinceritate, cu mai multă sinceritate ca oricînd. Un fel de asigurare reciprocă : ai încredere. Parcă plecăm fiecare la cîte un război. Prima dată cînd întorc capul din uşă. Să rămîn cu silueta înaltă, în alb, cu părul negru, cu ochii sfredelitori, nu ! ochii sînt galeşi. De ce galeşi, învingătorule ? Prind zdravăn clanţa şi apăs plină de energie. Mă duc la războiul meu hotărîtă să... Atît, hotărîtă ! nu e destul ?

38.

Ne instalăm la masa de piatră, pe băncile din jumătăţi de trunchiuri de arbori. Impresie de masiv, neprelucrat, rustic. Ne-aţi adus soare ! se bucură doctorul. Comentăm vremea, ploile, frigul, schimbarea bruscă. Maniere demodate ar zice, poate, tinerii de azi, dar eu văd în ele educaţia. Mă impresionează respectul bărbatului pentru femeie. Cu mine, să zicem, ar fi explicabil, dar galanteria lui sobră, delicată e aceeaşi şi faţă de nevastă, şi faţă de Jana. Bărbatul care sărută mîna nu numai la sosire şi la plecare, ci şi cînd dă sau primeşte, nu neapărat obiecte, chiar cuvinte... Îl găsesc nesperat de tînăr pentru vîrsta lui. Nu ştiu de ce îl vedeam mărunţel, negricios, cu umeri înguşti şi burtă, cu o căutătură şireată a ochelarilor. Are faţa destinsă, surîzătoare, ochi mari, catifelaţi, voce baritonală, scăzută, insinuantă. Îmi place doctorul Galescu. Înfăţişare de intelectual rasat. Cred că a făcut şi sport sau se su-

praveghează, își găsește alte plăceri decît burta. Prima impresie este literalmente satisfăcătoare. Și ne-a primit cu Jana în stradă, a deschis porțile, el personal a dirijat mașina spre garaj. Jana în blugii decolorați — o văd pentru prima dată în pantaloni — ai zice că e fiică de fermier american. Așa de plăcut, aici ! — le dau prima apreciere. Poți să faci plajă, strada liniștită. N-am mai fost în Brăila... de cînd Ică ? Ne invitase primul secretar în baltă, la pescuit. Doctorul descrie metamorfoza bălții, dar se plezнește peste frunte. Dumneavoastră sînteți de meserie, iar domnul Poteraşu cunoaște și cifrele de aseară, sînt sigur. Se scuză rușinat. Rîdem cu toții. Soția desfășoară pe masă șervețele brodate, pune cafele. Jana aduce Courvoisier și balonașe, doctorul plantează scrumiere, pachete de Kent. Robotesc într-o diviziune a muncii armonică. Ai mei nu s-au dezmeticit încă. Relu, înțeleg, a condus, e obosit, dar Ică ? Stă în expectativă. Nevastă-sa e mai taciturnă... sau mai interiorizată ? nu-mi dau seama. Dialogul se poartă de fapt între mine și doctor. Se așează și ei. Un minut sau două nu găsim subiect, sorbim din cafele. Cuplul nu pare să aibă ceva comun, decît poate ospitalitatea. Și ea zîmbitoare, dar în alt mod, absent și modest, exagerat de modest. Doctorul preia inițiativa conversației. Propune un program, se gîndise inițial să începem cu o plimbare pe Dunăre, dar s-a făcut tîrziu, e douăsprezece. Folosește prilejul să-l întrebe pe Relu dacă a fost aglomerată șoseaua. Schimbă între ei cîteva cuvinte despre circulație, despre mașină, el informează în treacăt că o să vină cineva să ne-o spele. Doctorul Galescu nu e un provincial depășit. Posedă o grație caldă, afectuoasă, feminină aș numi-o, fără îndoială, calitate înnăscută și șlefuită în primul mediu de viață. Numai copiii de familie bună rămîn cu această amabilitate îndatoritoare. E și explicația simpatiei pe care mi-o trezește, facem parte din aceeași categorie, ne-am format în condiții similare, ne identificăm fără nici un efort. Așadar...

şi reia expunerea programului, ne destindem, profităm de soarele ăsta de aur, ne instalăm şi... masa. Opinia lui e să mîncăm înăuntru. Evident, nu se opune nimeni. Mai departe... Lasă la latitudinea noastră : odihnă sau Dunăre ? Avem o şalupă la dispoziţie, timpul e splendid, din punctul lui de vedere ar fi păcat să pierdem ocazia, nu poţi şti cum va fi mîine, dar depinde de noi. Hotărăsc în numele tuturor : pe Dunăre. N-am mai văzut de mult fluviul, o să ne facă bine o gură de aer proaspăt. Nu sînt contrazisă. Pe Ică l-a dispus puţin coniacul, zîmbeşte strengăreşte şi deschide braţele în sensul că cine trebuia să decidă a decis, hotărîrea a fost luată, nu le rămîne decît să se conformeze. Doctorul recepţionează mesajul, îi întoarce lui Ică o privire plină de înţelesuri, aplaudă fără zgomot, cu o jovialitate bine dozată. Prevăd că o să-l cucerească repede pe ursul de bărbatu-meu. Mi se ia o piatră de pe inimă. Niciodată nu s-a lăsat mai greu. Laitmotivul : de ce nu vine doctorul ? de ce să mă trambalez eu ? nu e datoria lui să facă primul demers ? nu-l cunosc, nu ştiu ce hram poartă, ce situaţie are. Dar nu e chestie de protocol, Ică, e vorba să facem o excursie, e plăcerea noastră, n-am ieşit demult, ne mai aerisim, vedem lumea, provincia. Te rog, fă-mi bucuria. Relu, neutru, pasiv. Lui îi e egal. Poate să meargă şi tot atît de bine poate să nu meargă. Nu este aşa, Relu, e interesul nostru să vedem cum stau, ce fel de oameni sînt. Nicăieri nu cunoşti mai bine o familie decît la ea acasă. Problema nu e să ne detecteze ei pe noi, ci invers. Venirea lor nu ne slujeşte la nimic, nu răspunde ţelului. Din partea ta, Ică, ar fi un gest de mare senior, unul zdrobitor. Numai pentru atît şi merită. Ai ceva cu fata ? Nu, ce să am ? N-o placi ? Trebuie s-o plac eu ? Dacă o place Relu e de-ajuns. L-a derutat uşurinţa cu care Relu şi-a dat consimţămîntul la căsătorie. Să fiu sinceră, şi pe mine. Cîte griji îmi făceam, cîte dificultăţi prevedeam ! La o cină, cu calm, parcă l-aş fi întrebat dacă a mai trecut pe

la croitor, i-am pus problema : ce e cu logodna, Relu, deliberat o laşi să treneze ? vrei să moară de moarte bună ? Dacă te-ai răzgîndit, nu e cinstit să-i spui fetii ? Din ce reiese că m-am răzgîndit ? s-a mirat. Din faptul că o neglijezi. Realizezi de ce răbdare dă dovadă ? Există o probă mai concludentă că te iubeşte ? oricare ţi-ar fi întors spatele. Parcă se trezea din somn. Da ? aşa vezi dumneata lucrurile ? Dar tu cum le vezi ? Eu credeam că logodna e un examen pentru ambii. Inclusiv de răbdare. Vorbe de clacă, pe mine nu mă duce, îl miros de la o poştă. Se spune că-ţi face din nou vizite acea... Una singură, de rămas bun. Definitiv ? Da. Atunci ? La dispoziţia dumneavoastră. Cum la dispoziţia noastră, ce înseamnă asta, hotărăşte-te, nu poţi s-o ţii pe Jana aşa, n-ai dreptul s-o umileşti. Ce trebuie să fac ? De la sine înţeles, s-o ceri în căsătorie. Perfect, am s-o cer. M-a dezumflat. Ică s-a formalizat. Ce răspuns e ăsta ? Eşti marionetă ? Aşa se însoară omul ? Ce logică e aici ? N-ai o motivaţie proprie ? Pro sau contra, indiferent, dar argumente gîndite, rezultatul unei autoanalize responsabile. Nu e mai rea ca altele, tată. Cred că o să corespundă. Dar o iubeşti ? Nu-mi displace, nu-i găsesc un cusur capital. Poate am s-o şi iubesc. Dar un mobil special ai, o vrei cu adevărat, ai nevoie de ea, e perechea aşteptată, femeia căminului tău ? Tată, dumneata vorbeşti ca din carte, foloseşti cuvinte mari. E timpul, asta e tot. Nu sînt făcut pentru improvizaţii. Iar sentimentele mari nu apar pe toate drumurile. Ce atîta filozofie ? Am aşteptat să-şi epuizeze Ică muniţia. De ce să mă bag peste el ? Rezultatul ? Război fără învingători şi fără învinşi. Fiecare tabără a plecat precum a venit. Am opinat că importanta comunicare nu se cade să fie făcută accidental, pe sălile spitalului, între două operaţii. M-am oferit să-i adresez Janei invitaţia, iar convorbirea să se poarte la noi. Am îmbrăţişat poziţia lui Relu, dacă e să vină, marea iubire va veni, în funcţie de amîndoi.

Ne bem cafelele, coniacurile, exclusiv Relu şi cu mine. Dăm o raită prin curte. Ronduri, cărărui betonate, peluză. Clădirea nouă, arhitectură originală, fantezie, model austriac sau olandez presupun, piatră, lemn, sticlă, acoperiş fistichiu cu lucarnele la mijloc într-o tăietură îndrăzneaţă. Modernitate în întreg ansamblul. Intrăm. Doctorul se ocupă de Ică şi de Relu, Jana de mine. Vestibul, living, sufragerie, terasă, birou. Scări de lemn. Mult lemn masiv. Sus, trei dormitoare superbe. Ne sînt cedate în exclusivitate. Mobilă stil, peste tot bibelouri, cristale, vaze. Doctorul Galescu e om cu stare. Jana nu face caz de această opulenţă, pare să nici nu-i dea atenţie. Minte echilibrată, fără fumuri. Desigur, beneficiază, dar viitorul şi-l leagă de propriul cămin. Fată cu scaun la cap. În sfîrşit, luăm loc în jurul mesei de douăsprezece persoane. Doamna Galescu revarsă cornul abundenţei. Icre de ştiucă, biban afumat — numai mirosul fumului şi îmi face rău —, oclei prăjiţi în scobitoare, chiftele de somn, ştiucă umplută, crap de zece ocale la proţap — unde l-o fi pregătit, e cald încă. Şi o atenţie mişcătoare : rasol de şalău pentru mine, cu jumătăţi de lămîie. Îmi şopteşte că are şi legume fierte, bulion de roşii, ceai de plante. Festal. Mă ia de gît, neaşteptată efuziune, părea absentă, timorată, adormită. Doctorul a adus vinul. Ică se înveseleşte. Galbenă veche, se miră, eşti tare, doctore. Se antrenează. Prea ahtiat, aş fi preferat să rămînă mai reţinut. Şi Relu se înfruptă cu poftă, dar mai degajat, nu ca taică-său. Doctorul, cum bănuiam, ciuguleşte. Doamna Galescu şi Jana nu mai contenesc să aducă. Ică ciocneşte în ritm vertiginos, doctorul, galant, îl secondează. Nu el provoacă, doar răspunde, iniţiativa e integral în mîna lui bărbatu-meu. Atmosfera se încălzeşte, Relu este corupt, acceptă să bea vin, l-a convins doctorul, a venit pe la spate, nu ştiu ce i-a spus la ureche, şi-a petrecut braţul după umărul lui, l-a strîns la piept. Vorbim toţi deodată, domneşte o bună dispoziţie relaxată, ne simţim bine, parcă şi eu

am băut, e o casă primitoare, familie agreabilă. Relu e la al doilea pahar sau poate la al treilea, s-a îmbujorat, rîde zgomotos, o tachinează pe Jana, Janei îi sclipesc ochelarii, buzele sînt roşii ca focul. Înţeleaptă fată, şi cît de răbdătoare ! Fusese lezată de pasivitatea lui Relu. Crezuse că a fost trădată în buna ei credinţă, şi încă într-un mod necivilizat. Nu mi-a fost greu să-i răstorn convingerile, a primit uşor varianta favorabilă lui Relu, că nu era decît un intermezzo necesar lichidării afacerilor vechi. Logodna survenise intempestiv, anulînd de facto legături, angajamente, şi tocmai în spiritul civilizaţiei acestea trebuiau reglate amiabil. În sfîrşit, iată-ne în penultima fază. Jana să nu uite niciodată ce-am făcut pentru ea. Mai mult ca pentru o fiică. Ştie cît îmi datorează. Doamna Galescu intră triumfătoare cu un curcan colosal. Doamnă, dar cine mai poate... Bărbaţii aclamă. Tac smerită, nu e căderea mea. Peştele se digeră repede, argumentează doctorul, pe Dunăre e aerul tare. Ipocritul ! el nici n-o să se atingă. Ică ţine să mă convingă, nu ştiu de ce pe mine, că pieptul se topeşte în gură. Cu cît talent comentează el preparatele culinare ! Îmi arată fîşia de grăsime şi încă ceva, urma slăninei în care a fost învelit curcanul. Gazda e măgulită. Nici Relu nu se abţine, ba şi Jana gustă, de altfel n-a mîncat mai nimic. Încerc ceaiul recomandat de gazdă. Cu multă prudenţă, bineînţeles. Jana mă supraveghează insesizabil, din cînd în cînd mă sondează laconic. Mi-a fost ruşine să mă rezum la zarzavatul de supă. Ică face pe paharnicul. Ia sticla destupată şi dacă paharul gazdei nu e complet gol, îi dă un ghiont. Cine poate să păstreze ritmul lui ? De ce-o fi atît de nerăbdător ? Mi-e milă de doctor, încercările lui de eschivă sînt descoperite şi reprimate fără îngăduinţă. Să nu-i facă rău, n-are antrenul lui Ică. Nu-mi amintesc cine a zis odată că în materie de băutură bărbatu-meu e un fel de Rasputin. N-a fost departe de adevăr, dar privind întregul, nu

numai partea. Doctorul își consultă ceasul. Ică a uitat de Dunăre. Ni se reamintește politicos. Mă ridic prima. Ai mei mă urmează cu oarecare regret. Mașina noastră o va conduce Jana, dar pe-a lor ? Sper că doctorul nu e iresponsabil. Spre stupefacția mea se urcă la volan doamna Galescu. Aparențele înșeală, am luat-o drept o bună gospodină și nimic mai mult. Nu știu de ce îmi impun femeile care șofează. Îi descopăr o expresie nouă, mai inteligentă, un aer de independență.

Coborîm cîteva străzi pustii. Șalupa e un remorcher vechi, pe punte masă, bănci, facem echilibristică pe o scîndură lată, elastică. Un bărbat ars de soare, cu o înfățișare dubioasă, îmi întinde mîna. Motorul începe să duduie, ne învăluie într-un nor gros de gaze puturoase. Tușim, ne ștergem la ochi. Matrozul, sau ce-o fi, pleznind în hăinuțele lui — i-au rămas mici sau le-a primit de la unul mai pirpiriu — ne liniștește nepăsător. Pe unde mă uit, rugină, uzură; ambarcațiune scoasă la reformă, probabil. Plutim. Un băiețandru aduce pături și acoperă băncile. Așterne și o față de masă. Ne îndepărtăm de țărm, pe malul celălalt prundiș, sălcii. Soarele încălzește, nu e decît trei, încep să simt totuși curentul, bine că mi-am adus scurta de piele. Băiatul pune pahare pe masă. De ce ? Revine cu o găleată, apă, gheață, sticle. Iar șprițuri ! Pe Ică îl enervează serviciul molîu și incompetent al băiatului, trage găleata lîngă el și îl expediază. Doctorul și-a pus un veston de postav alb și pantaloni albaștri. Căpitan de navă, proprietar de iaht. Fumează mult. De fiecare dată face gestul de a ne oferi țigară. Scoate de undeva o cutie de table. Din cînd în cînd prezintă cartiere, stabilimente industriale, șantiere. Intrăm într-o zonă mai sălbatică. Pescărușii, bărci răzlețe. Ică soarbe șprițul într-o stare de reverie. Doctorul deschide cutia de table. Se oferă Relu. Cu grație feminină, doctorul Galescu îi prinde umerii și îl strînge drăgăstos, prevenindu-l că la jocul ăsta e tare. Îmi atrag atenția mîinile cărnoase, în contrast cu linia generală

suplă, cu trăsăturile lipsite de masivitate ale feței. Degetele manevrează pulurile și zarurile cu abilitate. Mîini de chirurg, ferme, puternice, dar nebărbătești. Doamna Galescu fumează, i se văd inelele cu pietre mari. Nu le avea la masă. Nici pandantivul cu lanț gros de aur. Și-a pus pe spate o flanelă lungă, împletită din lînă buclată, colorată în degrade. Femeie modernă, stăpînă pe sine. Jana îi chibițează pe jucătorii de table. Relu pierde fără plăcere, în ciuda laudelor diplomatice și a cuvintelor de autominimalizare ale doctorului. Ică privește transportat cerul, malul împădurit și ciocnește cu doctorul. Acesta a învățat lecția, nu încearcă să trișeze. Se face răcoare. Doamna Galescu observă că mă zgribulesc și dă semnalul de întoarcere. Îmi pune o pătură pe umeri și într-un acces de efuziune, ca la masă, se bagă în spatele meu și mă strînge la pieptul opulent. Relu insistă să-și ia revanșa, dar doctorul îl imploră din priviri să renunțe. Îl apucă de gît și-l sărută pe obraz. E un joc păcătos, la un moment dat zarul cunoaște mîna, se scuză mieros, și să vreau nu pot să pierd, în plus mai sînt și rău, singura mea slăbiciune, oricît te-aș iubi nu te las să cîștigi. Exagerează, bănuiesc, se plasează într-o lumină neagră pentru ca Relu să nu se simtă umilit. Psiholog fin. Odată neutralizat, Relu se așează lîngă mine pe bancă. Numai zîmbet, vrea să afle cum mă simt. Regretă că a venit toamna. Evocă vara pe Dunăre, o să mergem anul viitor acolo, pe mal, lîngă zăvoi, la foc mare. Remorcherul se opintește din răsputeri, înaintăm contra curentului. Enumeră cîteva indicii privitoare la poluarea fluviului. Privesc ametită masa de apă care alunecă pe lîngă noi. Asfințitul sclipește gălbui violaceu peste valuri. Într-adevăr, culoarea fluviului e cărămizie. Fredonează valsul lui Ivanovici, glumește pe seama „Dunării albastre", o cunoaște de mic copil, a fost totdeauna tulbure, roșcată, cu toate acestea o putea bea, se dădea la fund și înghițea — i se părea dulce pe atunci — pînă se sătura.

Acum, numai zoaie. Îmi plac racii fierți ? Pînă diseară face rost de o găleată. Vai de mine, raci fierți ? alimentul cel mai indigest de pe lume ? Îi aduc aminte ce stomah sensibil am. El credea că racii sînt ușori, i s-a întîmplat să mănînce și o sută. Am colită ? dischinezie biliară ? Ei, o să-i etalez lui bolile mele ! Nu, pur și simplu stomah delicat. Din copilărie. Părerea lui e că trebuie să existe o concordanță strînsă între psihic și stomah. Factorul primordial e aici după el, psihicul, în psihic e delicatețea, sensibilitatea, stomahul ține seama de construcția psihică, nu e un organ autonom ca ficatul sau rinichiul, funcționează pe bază somatică. Stomahul și inima — ele depind în cea mai mare măsură de cortex, de neurovegetativ. Găsesc explicația interesantă, corespunde de altfel cu propria mea variantă susținută împotriva medicilor.

Ajungem acasă pe înnoptat, s-a micșorat ziua. În sufragerie, cald, au făcut focul, dispun de cazan cu păcură. Se așează din nou masa. Mă îngrozesc. Doamna Galescu șoptește liniștitor : numai dulciuri. Tort de alune, salată de fructe, frișcă, pricomigdale. Doctorul împinge o măsuță cu băuturi tari, dar Ică face gest de negație categorică. Nu ! Șprițuri ! Retur, dar doamna Galescu fură o sticlă de rachiu străin. Nu suport vinul, îmi șoptește, și încearcă să mă corupă. Nici o șansă. Se oferă să-mi toarne în salata de fructe. Seara amestec de fructe ? în nici un caz. Am să iau o lingură de frișcă și poate o pricomigdală. Relu vîră linguriță încărcată în gura Janei. S-au mai decontractat. Practic, primele gesturi de intimitate la care asist. Doctorul se duce pe la spate și-i strînge umerii lui Relu. Oameni calzi. Citesc emoție pe fața lui, acum crispată de oboseală, poate de vină e și băutura. Îi îngrămădește pe tineri unul în altul, le apropie capetele, vrea să-i lipească. Își ia paharul și toastează pentru tinerețe, pentru fericire. Ică se ridică și el, ne ridicăm toți. Ciocnește și doamna Galescu. Cei-

lalți ținem în mînă linguriţele mînjite de frișcă sau tort. Vocea doctorului s-a înmuiat, și-a pierdut rezonanţa, de-abia înţeleg ce spune. Ică cere liniște, dar nu facem zgomot, ascultăm. Se pare că a venit momentul solemn. A, nu, doctorul își evocă tinereţea. Trece totuși brusc la subiect. E o mare cinste pentru el, se simte onorat, copiii se iubesc, foarte bine, el se referă la raporturile dintre părinţi. Nu s-a temut niciodată pentru Jana, ea își ţine bine capul pe umeri, a fost sigur că știe ce face, nu s-a înșelat. Ceea ce l-a preocupat însă, pînă la anxietate, chiar mărturisește, au fost cuscrii. S-a temut de ce e mai rău. În timp ce vorbește, mișcă încolo și încoace farfuria cu tort, se descotorosește de ea, își face loc pentru braţe, dar imediat o trage înapoi de parcă s-ar teme că i-o fură cineva. Cuscrii ! După el, între cuscri nu sînt relaţii formale, cum se spune, cuscrii nu sînt rude de gradul doisprezece sau cît se consideră. Cuscrii sînt o alianţă importantă, și nu doar ca ocrotitori ai tinerilor, și ca sprijin reciproc. Dacă te blagoslovește dumnezeu cu cine știe ce coate-goale, linge-blide, mahalagii, potcovari, chelneri, măcelari — se ia cu mîinile de cap cu o expresie de oroare — ești pierdut. Evident, copiii n-au nici o vină, doar nu-și aleg părinţii. Iată de ce e încîntat și fericit și mulţumește lui dumnezeu. Să nu credem că are în vedere condiţia socială, știe ce poziţie ocupă domnul Poteraşu, cunoaște ocupaţia doamnei... Familie de vechi demnitari, toată stima ! Ceea ce i-a copleșit însă sînt „oamenii". Cuceritori, instruiţi, fini, în același timp deschiși, comunicînd total, tocmai ce și-a dorit, ce-a sperat. Îi strînge braţul lui Ică. Se vede că gesturile s-ar dori mai ample, mai avîntate, le struneşte și asta îl face să sufere, ca o autoamputare. Ică are o mină gravă, ţine capul plecat și învîrteşte paharul. Așteaptă să vadă ce-o să mai spună doctorul, dar împietrirea feţei e făcută să ascundă ceva, cunosc bine tactica. Doctorul atrage atenţia că are, bineînţeles, un cerc. Colegi de breaslă, alte cunoștinţe, provinciali

de-ai lui. Ne apropiem însă cu toţii de pensie, şi adaugă : să sperăm că doar atît, ne apropiem ! N-are decît un copil, acesta îşi întemeiază familia, dar şi familia părinţilor îşi schimbă compoziţia. Domnul Poterașu... Ică pune mîna grea pe braţul neliniştit al doctorului : Frate ! Mi se spune Antonică, Ică, nu mă domni atît. Dacă pronia a vrut aşa — vorba vine, ăştia doi — ce să ne fandosim ? Pe tine cum te cheamă, că nu-ţi ştiu numele mic ? Subit, gesturile doctorului se lărgesc, îşi arată încărcătura emoţională iniţială, nejugulată. Îşi petrece braţul după gîtul lui Ică, o palmă i-o pune pe obraz. Exact ce remarcam la început, comportare feminină. Meseria o fi de vină ? A împrumutat ceva din spiritul şi temperamentul clientelor. Mîngîie, dezmiardă, mîinile pufoase atrag magnetic. Vali, îmi spune soţia, prietenii la fel. Şi numele e, aşadar, feminin, instinctiv l-au botezat aşa, n-ar şti să explice, dar asta e explicaţia. Şi pe ea, arată spre doamna Galescu, Ralu. Tocmai îşi soarbe rachiul parfumat. Clipeşte des din ochi, ca la fotograf. Asta o fi modul ei de a-şi exterioriza emoţia ? Îşi aprinde o ţigară, de pe şalupă n-a mai fumat. Îi stă bine, o emancipează. Şi pe mine m-ar fi elevat o ţigară. Ce să fac ! Doctorul dă ocol mesei şi vine să-mi sărute mîna. Îmi ţine un mic discurs, abia descifrez, ceilalţi n-aud nimic. Sînt o lady, am o noblețe anglo-saxonă, respir inteligenţă, demnitate, rafinament. Acea feminitate rară, construită integral din spirit. Cu putere de observaţie ! se pricepe la femei. Zeci de mii au trecut prin cabinetul lui. Chestia cu feminitatea spirituală e chiar uluitoare, aşa ceva nu găseşti în recuzita unui bărbat oarecare, fie el şi ginecolog de clasă, cu mare experienţă, asta ţine de educaţie şi inteligenţă. Îşi trage un scaun lîngă mine. N-aţi avea chef de cîţiva mititei proaspeţi la grătar ? Atît mai lipsea. Stomahul ! n-am discutat după-amiază ? Nici nu-mi închipui ce mititei se fac aici, amestec de nu ştiu ce, făcut nu ştiu cum, cu sos de cutare. Dacă telefonează, într-un

sfert de oră îi avem. Relații ? arunc la întîmplare. Doamnă, practic' medicina în acest oraș de treizeci și cinci de ani. Există femeie care să nu mă cunoască ? Mă servesc nu din obligație, din recunoștință. Nu abuzez, nevoile noastre sînt foarte restrînse, dar la orice oră din zi sau din noapte, în orice domeniu... Regretă că nu putem face o mică promenadă în oraș. Doar pentru a avea o idee despre popularitatea lui. Și, în fond, de ce n-am rămîne și mîine ? Ce să facem, lucrăm cu toții, Ică în nici un caz nu-și poate permite. Nici copiii, au și ei îndatoririle lor. Dă din cap abătut. Practic, ați venit pentru o jumătate de zi. Înțeleg, înțeleg, e foarte mult, nu asta am vrut să spun, fiți sigură, știu să prețuiesc... nu mi-aș fi putut imagina, m-ați covîrșit, ne-ați covîrșit... Îmi sărută mîna, mi-o ține un timp în palmele lui moi, trebuie să facă minuni cu ele. Îmi e tot mai simpatic ! nu simpatic, drag. N-am avut niciodată de-a face cu un bărbat atît de calin. Se retrage, îi cere voie lui Ică să-i umple el paharul. Ică refuză. Doctorul se roagă : domnul Poteraşu... Ică se răstoarnă pe scaun : A, păi întorc foaia, așa ne-a fost vorba ? termină cu domnul Poteraşu, vezi că scot gradele. Mîinile doctorului aleargă peste tot, calmează, preîntîmpină, îndulcesc. Ce rol pot avea mîinile printre mijloacele de exprimare ale unui om ! Ale mele stau inutile, am fost întotdeauna de părere că e de prost gust să gesticulezi, dar uite, nu e ceva general valabil. Și Ralu s-a dezmorțit. Mă privește galeș, parcă își cere iertare că nu e destul de afectuoasă. Îi lipsește gradualitatea doctorului ! efuziunile ei par deplasate pentru că sînt bruște, un fel de puseuri. Vorbește în șoaptă, e mai scundă ca mine, mă aplec. Despre copii, că e în stare să-și dea și cămașa de pe ea. Nu e despre copii, sigur că-și iubește fata, e despre noi. De ce pune atîta pasiune, asta mă deranjează puțin, înțeleg și apreciez, dar îmi cade greu. Ică îl obligă pe

doctor să repete cu voce tare, Antonică. Silabisesc, An-to-nică ! Cît o fi ceasul ? L-am pus în poşetă. Jana mă serveşte prompt : unsprezece. Se apleacă peste masă. Am nevoie de ceva ? Se întinde şi mai mult, îi vin în întîmpinare, astfel că ajunge cu gura la urechea mea. Tata e sentimental — se scuză — de obicei bine mascat, foarte rare crizele astea mari la el, am văzut cîteva. Dacă vreţi, vă duc la culcare. Îi mulţumesc şi o mîngîi pe obraz. Cum să mă retrag ? E opera mea, ceilalţi par să fi uitat, Jana nu ! rămîn centrul atenţiei ei. M-a ajuns oboseala, dar nu plec. De altfel nu mi-e chiar rău, să bat în lemn. Îmi prieşte atmosfera, simpatici galeştii, o să ne înţelegem. Aproape s-a terminat şi rodajul. Cînd doctorul uită sau nu îndrăzneşte să-i spună lui Ică pe nume, i se mai împuţinează şi lui curajul, bărbatu-meu îl loveşte peste braţ. Ică e cucerit, doctorul a desăvîrşit ceea ce am început eu. Şi-a cîştigat un prieten de şpriţ, de trăncăneală. Doctorul e maleabil, ştie să-l asculte, să-l flateze, totul e dacă-l captezi de la început, dintr-o dată. Şi Relu se simte bine. Jana dovedeşte mult tact, n-a făcut imprudenţa să-l ia în posesie, cum fac multe, nu-şi arogă dreptul de proprietate. Nu face demonstraţii în faţa părinţilor. Nici intimităţi nu-şi permite, răspunde avansurilor lui Relu. Decenţa în public e o dovadă indubitabilă de înţelepciune. Ar fi, poate, de datoria mea, o mai mare afabilitate faţă de doamna Galescu, de Ralu, ea n-are nici pe departe îndrăzneala lui bărbatu-său, îi par probabil rece. E timorată, o simt cum arde fără aer şi se înăbuşă. Şi-a mai pus pe furiş rachiu. O iau pe nepregătite : Ralu, voi v-aţi format un punct de vedere cu privire la nuntă ? Clipeşte des, ochii încep să-i rîdă, dar metamorfoza se derulează prea încet şi doctorul, care a auzit întrebarea, n-o mai aşteaptă, n-are răbdare. Punctul nostru de vedere, anunţă doctorul, Vali — să mă obişnuiesc şi cu numele lui —, în timp ce întinde gîtul spre mine, punctul nostru de vedere e că vom plăti toate chel-

tuielile. Nimic sentenţios, vulgar, dimpotrivă, parcă se roagă să-i facem hatîrul. E datoria noastră, adaugă simplu, sîntem părinţii fetei. Ca şi cînd ăsta ar fi argumentul. Îi e frică de Ică, de aceea tratează cu mine. Dar nunta se face la noi acasă, băiete, pune punct Ică, nu sîntem măcelari, cum bine spuneai, ne vom invita prietenii în propriile saloane. Vali lăcrimează, vestea l-a turtit, evident şi vinul, dar una e să te duci la cîrciumă şi una la Poteraşu acasă, nu e atît de naiv sau beat să nu realizeze. Jana şi-a împreunat palmele în dreptul bărbiei, gest indian de rugă, în cazul de faţă de mulţumire. Foarte tuşată. Explicabil. Crede că e tot manopera mea. Nu, e bomba lui Ică. N-am discutat nimic, dar nu mă surprinde, cunosc mica lui megalomanie. De altfel, nici eu n-aş fi conceput... Poate e şi un semn de atenţie pentru mine, nu-i lipsesc asemenea gentileţi, mai ales cînd bea. Sînt momente cînd poate deveni generos. Doctorul povesteşte ceva despre o excursie în Italia. Ce l-o fi apucat ? A început să piardă şirul. Caută să-şi aducă aminte nişte nume de întreprinderi. Îmi pierd răbdarea. Dar ce e cu întreprinderile ? Nu se intimidează, pînă la urmă renunţă, esenţial pare a fi că toate se terminau cu un „Riuniti". Îşi dă seama că n-a fost înţeles. Se ridică în picioare, se clatină puţin deasupra mesei, remarc prima dată cît e de înalt, bărbat impozant, bine clădit. Parcă s-ar pregăti să dirijeze un cor. Cu o expresie dulce, de copil, cu vocea moale — privirile sînt lucide, perspicace — ridicînd mîinile ca pentru a da tonul, ne lămureşte : „Poteraşu şi Galescu riuniti". Rămîne ca o statuie cu braţele deschise şi faţa întrebătoare. Prima aplaudă Ralu, apoi Jana, eu, Ică. Relu îşi bagă nasul în farfuria cu salată de fructe. Nu împărtăşesc rezerva lui, nu i-o aprob. Are dreptate doctorul, Vali, e bine să ştii pe ce contezi. Sentimental dar şi practic. Matrimoniul e o instituţie. Iubire, vis şi restul, dar şi unitate, ţel comun,

bază materială solidă. Formaţie de luptă, dragă Relu, înţelege. Sentimentul are şi el suprastructură, infrastructură, prima e volatilă, cealaltă perenă, de neclintit. Vali a văzut lucrurile larg, cum poate să-ţi displacă ? Riuniti ! Foarte just. Vom mai vorbi, Relu !

39.

Mă ameţesc coşurile cu flori, buchetele de o impetuozitate stridentă. Atmosferă de încăpere letală. Mă înclin adinc şi ofer miresei o crizantemă albă. Am sfinţit-o, domniţă, cu un pios sentiment liric, tot drumul au cădelniţat-o ochii mei. O primeşte mirată. Viorel Poteraşu mă prezintă cu efuziune : prietenul meu, poetul, Cristian Tulnic. Îl ştiam rece, cordialitatea mă mişcă. Pot să te sărut, mire ? Declam cîteva versuri, îi botez în elegie mioritică. Vă lipsea un poet la curte, stimaţii mei dragi. Cei mai mulţi nu observă că în seara aceasta voi sînteţi poezia. Nu mă pot înălţa la fiorul vostru, cel mult mă las scuturat de tensiunea lui şi gem invidios, o invidie extatică ! la picioarele voastre. Lăsaţi un cobzar bătrîn să plîngă ascultînd viersul vostru mut. Mirele rîde cristalin. Se confundă uşor poetul cu nebunul, nu e aşa, scumpe mire ? Se însenineză şi ea, începe să înţeleagă limbajul. Mi se bulucesc la gură sute de metafore, dar două perechi stau la rînd. Mă rezerv pentru mai tîrziu ! le strig depărtîndu-mă cu o plecăciune laterală. Un chelner trece cu pahare pline. Şampanie

proaspătă, bine frapată, exact ce-mi trebuia. Flori, pete mari, sîngerii. În această toamnă, ca și în celelalte, de altfel, roșul mă jignește. Nu accept decît neprihănitul sau sordidul, putrefacția. Foiesc oamenii în negru, gîndacii, negrul nu e sordid, e funebru, eu m-am îmbrăcat în alb, să-i scot din monotonie. Ei, corbii, eu, pescărușul — mai tîrziu zăpada. A, domnul consilier Poteraşu, pardon, deputat ! nu ? demnitar, mă scuzați. Încurc, sînt distrat, o seară nemaipomenită. Vă înțeleg nostalgia, sînteți ca o mirişte secerată, nu e așa ? camioanele se îndepărtează cu munți de boabe aurii, încă se mai văd. le mai simțiți greutatea, parfumul, dar... Îmi dați voie să vă îmbrățișez ? Vă venerez. Mă bate pe umăr protector, mă ia de cot și mă duce la bufet. Îi spune chelnerului cu ce să-mi încarce farfuria. Aș mai bea o șampanie. Îmi surprinde privirea, face semn omului cu tava. Dumneavoastră nu luați. stimate domnule ministru ? Nu sînt formalist, dar e primul toast și el se cuvine închinat bărbatului care e tatăl bărbatului. Îi plac vorbele mele, le repetă amuzat. Ciocnește, dar nu bea. Mă privește de parcă ar pune ceva la cale. Șovăie, se hotărăște, îmi strînge brațul, mă apropie și îmi spune la ureche : dacă îl beau pe primul, după el se încolonează și celelalte, ori în seara asta sînt, cum ai spus, „bărbatul care e tatăl bărbatului", merită sacrificiul. Îl sărut apăsat pe amîndoi obrajii. Vă înțeleg, domnule ministru, sînteți ca un poem de Rilke, de o logică sfîșietoare. Pentru că a fost sincer cu mine îi mărturisesc : eu, pe primul l-am băut dinainte, dimpreună cu frații săi. Din timiditate, timizii sînt viteji, candidați la eroism. Mă bate pe umăr, și el cordial, se îndepărtează lăsîndu-mă cu farfuria plină. Rod conștiincios o felie de Rostbief, recent mi s-au extras două măsele, am impresia că se văd găurile. Încep să disting muzica, emisie curată, recunosc genul country. Doamnă, duduie ! Permiteți-mi să vă servesc, vă recomand o bucățică de pește fiert, șalău, de acord ? Mă pre-

cipit cu bucurie, îmi face plăcere să servesc femeile, ofer platoul şi mă cocoşez, ca să putem vorbi, căci e mignonă. Ochii-i joacă în cap iar cînd deschide gura să-mi răspundă, buzele galopează parcă mănîncă ceva fierbinte care o frige. Mă prezint. Poetul ? Mai mult sau mai puţin, simplă convenţie, mai exact îmi lipseşte o profesie, de cîte ori a trebuit să-mi aleg una, am şovăit. Nume fad, Drina Urdă, evocă ceva alcalin, regim de ulcer. Drina ? o consolez, acesta e nume de femeie dacă, dar dumneavoastră sînteţi din viţa de la sud, din Peninsula italică, aţi venit cu un comandant de centurie sau cu un consul, aveaţi şi ibovnic, şi vă spun şi pe cine, gladiatorul ! ba nu, poetul, nu e aşa ? v-aţi iubit cu poetul şi, recunoaşteţi, l-aţi părăsit, aţi plecat şi l-aţi lăsat la Tomis să se vaiete şi să tremure. Pune peştele înapoi pe masă. Încîntător, continuaţi, prefer poema, peştelui. Gură umedă, dinţii, mici pistoane scăldate în ulei argintiu. Deslușesc ceva primejdios pe chipul ei, nu seamănă cu Mariam, dar deloc, şi totuşi înclin să cred că au ceva comun, energia, sigur, la Mariam lentă, ascunsă şi brutală, la asta vivace, sinceră. Mă scuz, n-aş vrea s-o deranjez, peştele e delicios, o să ne mai vedem, am de îndeplinit obligaţii protocolare. Mă intersectez cu ginerele. Tulnic, să-ţi arăt brăilenii. Îmi fac socoteala că e o trupă de circ, ai adus aşa ceva ? unde se vor produce ? Nu, dragă, socrii mei... cercul lor... Vrei ? Nu-mi dă inima ghes. Mă trage cu arcanul. De ce să văd brăilenii ? Nu pot să mă plimb cîteva minute singur prin casa consilierului ministerial, sau ce e ? Nu pot, program obligatoriu.

Bine crescut, Relu rămîne un timp cu mine. Altfel aş da bir cu fugiţii. Nu strîng mîna decît socrului, îmi face impresia că nici Relu nu-i cunoaşte pe ceilalţi. Reclamă : poet celebru, volume, traduceri, congrese. Mă apăr cu mîinile, un biet cîntăreţ fără voce, ciocănitor de cuvinte, le aleg pe cele cu rezonanţă proprie şi le înşir pe sfoară, nici o scofală. Toţi

au cîte un pahar în mînă, îmi pun și mie unul. Socrul rostește cîteva cuvinte măgulitoare, pretinde că-i sînt cunoscut. Prestidigitator. Surîs parșiv, l-am ghicit, afemeiat. Față inteligentă, galant, curtenitor. Tatăl ochelaristei ? Dumneavoastră oferiți giuvaerul ? Își dă capul pe spate. Rîs amortizat. Eu ! Dumneavoastră sînteți giuvaergiul ? Cere sprijinul lui Relu. Ce zici ? Asta e chiar șaradă, care ar fi dezlegarea ? O față feminină se desprinde din grup. Bine spus, bine spus, Vali e giuvaergiul, arată-i mîinile, Vali. Și le duce la spate, eu solicit respectuos. Aștept cu brațul întins. Cedează. Citesc : mînă de fier în mănușă de catifea, ceasornicar lucrînd în mănuși de box. Chirurg de femei, îmi strecoară la ureche fața feminină. Mă înclin, îi ridic mîna și mi-o lipesc de frunte. Binecuvîntează, botezătorule ! Toată lumea rîde. Un rubicond fără bărbie psalmodiază precipitat, ca un țîrcovnic în dimineața bobotezei : și izbăvește femeile păcătoase de rodul trudei noastre și șterge urmele nopților aceeloraaa, mai negre decît gheenaaa. Domnilor, vulgarizați, strigă un blond masiv, cu veselie ironică, giuvaergiul e artist, nu așa ați înțeles, tovarășe Tulnic ? Șlefuiește, cizelează, încrustează, și ce mai face ? totul de amorul artei, în numele frumosului. De amorul cui ? întreabă fața feminină, fostă frumoasă, încă agreabilă, respirînd voie bună, disponibilitate irezistibilă de a petrece. Îmi plimb privirile de la unul la altul. Mai e o grăsană cu un rîs gingaș, feciorelnic. De amorul clandestin ! anunță ea mucalită. Și cu paharele ce facem ? se miră rubicondul, lăsîndu-și buza în jos în semn de amărăciune. Tot el ne scoate din încurcătură : eu zic să le deșertăm pre eelee. Prima se conformează fața frumoasă ce nu se lasă pradă vîrstei. Ultima picătură o varsă jos și arată fundul paharului. Îi urmez exemplul dar altfel, închizînd ochii, cufundîndu-mă în meditație, ținînd paharul la gură îndelung, împărtășindu-mă. Rubicon-

dul, cu ochii căscaţi, jinduitori, cîntă : amiiin ! Socrul — unde şi-o fi ascuns paharul ? — deschide larg braţele şi strînge afectuos cîteva capete ce se lasă prinse. Faţa frumoasă ţopăie nerăbdătoare. Cine dansează ? Se oferă ţîrcovnicul, blondul masiv îl dă la o parte, grasa îl trage pe blond de haină şi îl ameninţă : restituie banii ! Domnule Tulnic, n-avea de ţigări şi i-am cumpărat toate dansurile, faceţi-i o epigramă. Mă pocăiesc, mă pocăiesc, plînge blondul, cîntă, mă, ceva de mizericordie. Cîntăreţul la strană, neatent, mişcînd arătătorul încovrigat spre omul cu tava, fredonează într-o doară : că nu vrem moartea păcătosului ci săturarea luuui. Pax vobiscum. Tava chelnerului se curăţă, şi se acoperă cu pahare goale. Bisericosul se vîră în mine schimbînd tonul, dînd-o pe ţigănească. Ne spui şi nouă o poezie, mînca-ţi-aş gura ? Sau o snoavă, strigă grăsana. Recitaţi din „Ţiganiada", îmi face o concesie blondul. Fraţilor, îi implor, şi sînt conştient că încep să-l imit pe Botta, dovediţi clemenţă, n-am umor. Tragedia e chemarea mea. Încredinţaţi-mi sarcina să jelesc durerile lumii, o voi face. Puneţi-mă să şuier ca vîntul, să mă zbucium ca marea, să fumeg ca stejarul trăznit, veţi fi mulţumiţi. Cereţi-mi să închin o odă mîinilor acestui bijutier care leagă şi dezleagă — cu deosebire amorurile extraconjugale ! mă completează prozaic şi candid grăsana — taine, taine, nu mă dau bătut, taina giuvaerului. Mă voi supune vouă. Ăăăă, e de-al nostru, bate din palme rubicondul, bine că n-ai trecut cu ochii închişi, că aici e norocul şi sanatatea matale. Cam guralivi, nu e aşa ? mă sondează socrul. Omenire uşuratică, superficială. O, nu ! protestez. Uşurătatea lor e înţelepciune, nu se înhamă la himere, ştiu să stoarcă miere şi din deşertăciuni, în timp ce alţii le duc pe umeri şi se aleg numai cu sărătura şi amăreala sudorii. Să dea cu tifla sorţii ! Nimic nu sperie parcele mai mult ca băşicile din cupa de şampanie. Ei deţin secretul, ştiu să se bucure. Dumneavoastră mi-

maţi doar uşurătatea, sînteţi un înfricoşat, ca şi mine. Să ne alipim lor, să le furăm meşteşugul, să ne afundăm în rîs, în cîntec şi vin. Vedeţi ? doamna a găsit cheia eternei tinereţi. Care e, ştiţi ? Inima uşoară. Fie-i ţărîna uşoară ! face rubicondul gestul de a arunca bulgări pe sicriu. Aţi văzut ? Inimă uşoară, ţărînă uşoară — ecuaţie străveche. Dumneavoastră şi cu mine...

Ginerele însoţit de mignonă mă smulge. Mă depărtez aruncînd brăilenilor, circarilor, nu m-am înşelat ! un pumn de bezele. Favoriţii mei, cînd mi-o fi mai greu la voi mă refugiez. Intru în alt grup. Cunoaşteţi-vă, face Relu prezentările, colegii mei, poetul Cristian Tulnic. Nu le reţin numele. Unul roşcat, cu faţă de clovn şi nevasta frumoasă, dar stearpă. O haitiană cărnoasă, aia pictată de Gauguin în picioare — alături de un sfrijit nervos. Bărbatul tanchetă cu fund de patroană şi ochi de gheaţă. Altul cam slinos, beţivan răspopit, şi un avorton cu ochelari. Ochii mi se scurg de propria-mi milă. Ce să fac în mijlocul ăstora ? Dincolo cel puţin beam şi luam în derîdere cele sfinte. Aici numai clovnul şi tancheta ţin pahare în mîini, iar de sufletul meu nu se îngrijeşte nimeni. Clovnul mă întreabă dacă o ştiu pe aia cu trenul revoluţiei. Bineînţeles, bineînţeles ! nu-mi arde de bancuri. Cum să rîd cu moartea în suflet ? Nevasta centurionului, ibovnica de la Tomis, îşi face loc, pătrunde între noi cu două cupe. Una mi-o întinde, să ciocnim pentru exilatul tomitan. Drina s-a ţîcnit, decretează laconic, clămpănindu-şi de două ori buzele de batraciană, tancheta. Ignorantule ! îl pune la punct femeia, sînt italică, am venit o dată cu Ovidiu. Ce dracu de barbar o fi fost ăsta, poetule ? Sarmat, poate, sugerez. Îmi agită prin faţa ochilor pielea lăptoasă a decolteului. Carnaţie elastică. Dai înapoi, poetule ? Nu dau, nu dau, organizai petreceri nocturne, patronai bachanale, orgii. Sarmaţilor le curgeau balele după

copaci, la marginea pădurii. Minunat, minunat, l-ai făcut chiseliță, vino încoa. Îmi plec urechea, presupunînd că vrea să-mi vorbească, dar mă sărută pe obraz cu buze umede. Afurisita, mi-a topit întreaga cantitate de sînge din vinele picioarelor. Haitiana a dat să rîdă, dar s-a răzgîndit. Ia mai termină, nebuno, ți-a căşunat pe poet ? Voi ați văzut-o pe soacra mică ? ce-o fi dragă, s-o fi îmbolnăvit ? S-a cherchelit, informează sec tancheta, provincialele trag serios la măsea. Doarme. Răspopitul cu buze veştede pîlpîie ceva neinteligibil. Dar tu nu bei nimic ? îl apostrofează clovnul. Ce ? sirop ? Votcă ! De unde ? Ăştia n-au ? roagă-l pe Relu să trimită în oraş. Clovnul mă anunță că nevastă-sa e profesoară de română. Mă înclin. Sînteți făclierii liricii române, doicile noastre, doamna mea, prin inima dumneavoastră trece poezia ca minereul aurifer prin sită. Au ochiurile cam mari, flencăneşte avortonul. N-are suflu nici pentru trei cuvinte. Îmi permiteți să vă contrazic, onorate... Rosteşte un nume şi îl uit în aceeaşi secundă. Profesorii de română sînt făcuți din alt aluat, nu pot să-i compar decît cu o pîine mare, caldă, aromitoare, ieşită în cale-ți după o săptămînă de post negru. Rupi un coltuc, miroşi, muşti, sevele susură, te apucă plînsul. Răspopitul morfoleşte o propoziție care aduce a aprobare, ceea ce mă încurajează. Scrii, dar versurile se duc, toți trag apa, ştiți, există canalizare, marea rețea, instalații sanitare nichelate ireproşabil. Eşti gata să renunți cînd, întîmplător, dai de ei, de apostoli, îi vezi ținînd tăblița în mînă, versul e salvat, curățat, sclipeşte ca argintul. Tipul cu fundul lat taie în carne vie. Cine, ăştia ? ăştia au rămas la Bolintineanu, spune-i c-ai scris „Ulysses" şi-o să creadă. Hărmălaie. Clovnul gesticulează dezordonat, apărînd onoarea consoartei, consoarta întoarce spatele tanchetei, răspopitul — acum observ, e ştirb, probabil sînt pîrtiile făcute de votcă în nerăbdarea devastatoare de a ajunge în gîtlej —

își lovește limba moale de buze într-o înfricoșătoare criză protestatară. Pînă și sugarul se animă, își ridică mînuțele și le lovește una de alta cerînd biberonul. Amanta lui Ovidiu se cațără pe brațul și umărul meu, nu știu cum a ajuns atît de sus, rîde cu limba de reptilă mică. Se încaieră, îmi comunică radioasă, mitocanul o ia pe coajă. Sarmatul ? o stimulez confidențial. Fiu de știab, adaugă nu prea încet, rasa Mangalița, cel mai mare curvar. Creola, cu arătătorul, mi-i indică pe italică și pe curvar, de o manieră care nu lasă nici o îndoială : sînt sau au fost amanți. Presupun, printr-o ridicare în scară a mîinii, că e vorba de un trecut îndepărtat. Bătaia de pleoape a modelului gauguian confirmă. Pot să mă consider liniștit. Hărmălaia se stinge de la sine. Fiul de știab își ațintește ochii într-o anumită direcție. Concentrare hipnotică, de cobră. Cîțiva întorc capetele, nu mă pot abține nici eu. Silueta unei tinere. Păr negru bogat, zveltă, cap semeț, obraz de albeață marmoreană. Tînăra raportează unei doamne slabe, palide, foarte distinse — dar aceasta e mama lui Relu ! n-am văzut-o niciodată și cu toate acestea o recunosc — și unei blonde masive, de talie sub medie. Soacra mică ! exclamă roșcatul, soțul apostoliței. Ce minteai mă, că s-a îmbătat ? Rochie de dantelă neagră, belgiană, apreciază haitiana. Ăștia sînt milionari, icnește bacanta din Tomis. Dă-i în mă-sa, nu mă interesează, retează tăios Mangalița, nu știți cine e nubila ? cumnata lui Relu ? Jana e singură la părinți, amintește cineva. Din partea lui ? cade pe gînduri cobra, și nu-și mai dezlipește privirile de pe formele tinerei. Un chelner aduce minuturi. În sfîrșit, și ceva cald, comentează disprețuitor clovnul. Identifică : plăcintele cu carne, „goujonnettes“ de șalău prăjit, ficați de pasăre, ceafă afumată și cîrnăciori, pateuri de pește. Roșcatul sechestrează ospătarul. Dispune de un orificiu bucal neobosit, nici ceilalți nu duc lipsă de apetit. Mă abțin, mi-e teamă să

nu se observe absența măselelor, nu mi-am creat încă tehnica adecvată. Mă recompensez pentru abstinență, cu o cupă. Clovnul îl interceptează pe Relu, aflat în trecere meteorică, șușotesc ceva. Devorarea se termină în două-trei minute. Între timp își face apariția alt băiat cu pahare goale și două sticle de votcă. Cor încîntat. Se toarnă, se bea, clovnul ne împărtășește decepția lui : era nevoie să-i spun ? grangurii și milionarii sînt cei mai chirnogi. Dialoguri, replici : Ce-o să facă ea acum, o să elibereze postul ? Am auzit că se mută la „Municipal". V-a ajuns la ureche chestia cu pensionarea profesorului ? Era de așteptat. Crezi că-l saltă pe el ? Sper să se găsească tot un universitar. Sigur, pentru prestigiul clinicii ar fi soluția ideală. Domnule, dar i-a căzut în lesă pînă la urmă ! Te-ai fi așteptat ? Adevărat, mai ales după slalomul cu artista. Și părea Mont Blanc. Ei, perseverența, dragă, nu știi ? cu răbdarea treci marea. Dar între noi, spune-mi și mie, ce-a găsit la ea ? Ban la ban trage. Și-a băgat coada bătrîna. Să-l văd sub doi papuci. Ha, ha. Dar puteau să facă o masă ca lumea, pe scaune. Cineva mărește volumul muzicii, tango argentinian vechi, opera brăilenilor, presupun. Ăștia de pe malurile fluviilor sînt sentimentali incurabili. Mă gîndesc să mă evaporez, văd un grup sus, la capătul scării, de-acolo voi îmbrățișa panorama. Mai bine peregrinez de unul singur. Nimic mai plăcut decît să culegi frînturi de fraze, ciudat cum se leagă între ele, versuri ! cu inefabilul, onomatopeea, stranietatea...

Mireasa descinde în mijlocul nostru, grupul o primește cu urale. Îmbrățișări, pupături. Runda a doua ? Ești magnifică, Jenico ! Unde ai găsit splendoarea asta de mătase ? Aveam niște bile de sticlă în copilărie, cu benzi multicolore înfășurate oblic, îți amintești ? dacă le răsuceai se înșurubau în spirală. Așa ești tu, îmi iei ochii. Nu vă plictisiți ? nu vă e foame, sete ? ce să

vă mai aducă ? nu dansaţi ? Am luat, am luat, totul e superb, ca în vis. O să dansăm, chiar mă pregăteam să-mi invit poetul... A, domnul Cristian Tulnic ? V-aţi împrietenit ? Domniţă, mă grăbesc — simt că mi-a venit şi mie rîndul, mi-au înţepenit fălcile —, domniţă a poemei nupţiale ! Nu vă îngrijiţi de mine, sînt ameţit de efluviile misterului, aici se săvîrşeşte una din minuniile lumii. Într-o noapte ca aceasta a scris poetul nemuritoarea „Cîntare a Cîntărilor". Lapte şi miere curgea de sub limba ei... vă amintiţi ? Preamăriţi dragostea mai mult decît vinul, părul tău turmă de capre pare, ce din munţi, din Galaad coboară, dinţii tăi par turmă de oi tunse, ce din scăldătoare ies, capul mi-e plin de rouă şi părul ud de vlaga nopţii, întoarce-te Sulamita, întoarce-te, faţa să ţi-o privim ! Vă admir, sînteţi metafora supremă din care ne împărtăşim noi, amăriţii scribi. Ce ne-am face fără mirese ? privighetori în pădurea plină de bufniţe şi lupi. Domne, eşti lugubru, mă repede tancheta. Dumneata nu ştii că n-ai voie să improvizezi decît într-o cheie ? Poezia e contrapunct. stimate tovarăşe profesor. Plăcerea mea diabolică, de a flata. Este exact ce faceţi în aulă, cu studenţii dumneavoastră. Da, marii dascăli universitari improvizează liric. Descrieţi moliciunea şi luciul ţesăturilor cutanate dintr-un anumit loc, şi dintr-o dată trageţi perdeaua de pe schelet. Adînciţi enigma transparentă a ochiului, şi le întindeţi craniul cu orbitele goale. Sînteţi nu vraci, vrăjitori, ne faceţi să pendulăm între sublim şi macabru. Domniţa mea, macabru există tocmai pentru a fi contrazis cu puritatea senină din făptura dumneavoastră. Micuţa femeie romană s-a cuibărit la pieptul meu. Mireasa îmi mulţumeşte surîzătoare, transfigurată. Îşi aşează palma pe umărul Mangaliţei. Fii îngăduitor cu lira. Nici domnul Tulnic nu şi-o acordează în fiece zi de faţă cu muritorii de rînd. Şi apoi, se ştie, în aulă te dedai şi tu desfrîului poetic, ipocritule... Ochelarista repurtează un succes monstru.

Toţi se ţin cu mîna de burtă. Tancheta emite şi ea un soi de tuse. Totuşi, oameni de treabă, umorul prevalează şi în pieptul tagmei cinice. Mireasa se scuză. Tomitana mă invită la dans. Ce se cîntă ? Flamengo ! Tropăie tocuri, pocnesc palme, gîtlejurile scot ţipete răguşite, pătimaşe. Cum se joacă asta, my lady ? Oricum, Cristi, n-are importanţă, simplu pretext de a ne îmbrăţişa. Deci, domnule, poete, Cristi, în decurs de o oră. Bun ritm. Mă legăn tăcut, ei îi toacă gura fără întrerupere. Mi-e teamă să mă lansez. Aceeaşi energie ca la Mariam, doar mai democratică, prin asta poate mai periculoasă, fiindcă amăgeşte. Traversăm balansul tangoului — ea a ales pasul — holul încăpător, trecem în sufragerie pe sub o arcadă străjuită de două coloane, ne reîntoarcem şi intrăm în birou. A băut şi ea, dar laptele pielii i-a rămas netulburat. Ar vrea să ne odihnim pe canapea. Cum ? după ce mă porţi pe covorul fermecat îmi ceri să aterizez în acest ţinut arid ? Ţine-mă în stratosferă, Dulcineea din Toboso, nu mă arunca în tîrlă, printre brînzărese. Mă ia şi mă duce, mîndră. În capul scării îl zăresc, într-un grup, pe demnitar. Sărut mîna mică şi vîrtoasă a Dulcineii şi pretextez o întîlnire urgentă de afaceri.

Urc majestuos, ca un baron de Saxa-Coburg. Nu ştiu de ce îi cad bine consilierului imperial. Pe vremuri funcţia o ocupa Goethe, seducătorul şi respingătorul Johann Wolfgang. Am venit să vă întreb, stimate tovarăşe deputat, pardon, diplomat, mă scuzaţi, ministru, care consideraţi că e opera dumneavoastră capitală ? Un interviu fulger, dacă vreţi. A lui Goethe, „Faust", nu ? Sper că mă înţelegeţi bine, nu am în vedere literatura, deşi nu mă îndoiesc că... Întîi mirat, apoi atent, în sfîrşit amuzat, nici o clipă rece — încă din solemnul cabinet am remarcat că poate fi farseur, demagog, dur, schematic, rece însă nu —, mă asigură că literatura lui financiară, în cvasitotalitate nepublicată, ar constitui, la rigoare, o operă. Cea de căpetenie e

alta, n-are s-o numească, lasă în seama vechilor prieteni. Mi-i prezintă, nu mă obosesc să ascult numele. Ce pot spune e că unul a fost ofiţer de cavalerie, altul crescător de papagali vorbitori şi ultimul — sînt trei, de ce mi s-o fi părut că e o mulţime aici ? — ultimul, vînzător de loz în plic. Vai, cum ne înşelăm asupra oamenilor, cît de relativ e adevărul expresiei, ce mincinoasă e poza. De data aceasta m-am verificat pe loc, dar de cîte ori nu rămîn cu prima impresie, capul meu e doldora de erori. În ordinea enumerării : adjunct la Ministerul Muncii — celelalte funcţii nu le mai pomenesc — şeful secţiei de scrisori la centru, secretar cu economia la Capitală. Toţi pensionari. Am zis, cavalerist, pentru că bătrînul e înalt şi are alură de sportiv profesionist, nu din cei inferiori ce folosesc membrele, muşchii, ci din cei care fac echitaţie şi ştiu să comande şarje. Al doilea, binişor zidit şi el, are plisc şi guşă de papagal, precum şi o voce cîrîitoare. Şi infinită răbdare, cum altfel să înveţi o pasăre să vorbească ? Ultimul, n-are nevoie să se exprime, pentru el vorbesc cifrele din loz, cu o egală indiferenţă oferă cîştiguri şi pierderi, taie cupoane imperturbabil, trage cu lopăţica de crupier. Construcţia socialistă, spun toţi trei. Nu deodată, bineînţeles, asta se întîmplă numai în improvizaţiile de duzină ale teleecranului. Pe rînd, cel dintîi mai intempestiv, mai decis, al doilea după un moment de reflecţie, necesar poate pentru a se distanţa de primul, cu convingere, dar nu aşa categoric, al treilea... pe-al treilea nu l-am auzit, doar l-am simţit. Tovarăşul Poteraşu suflă pe nas, ca pentru a-şi marca imparţialitatea, dar se vede că e mîndru. Pensionarul numărul unu ridică o sprînceană iar un ochi îl rotunjeşte şi-l dilată ca pe monoclu. Mă simt cercetat de-aproape. Îmi plac poeţii, sînt oameni de suflet, mă pregăteşte el cu tact, au un mare rol educativ în societate. Întrebarea e, ce fel de poezii scrii dumneata ? Nu pare curios să afle, vrea numai să mă zădărască, să cotrobăie prin mine. Al doilea se

arată mult mai interesat de răspuns. Ultimul, neutru, folosește momentul ca să inspecteze parterul. Domnul Poteraşu îmi schițează un succint „curriculum vitae". Volume, premii, traduceri, congrese. Toate astea nu-l ating pe bătrîn, urechea i se face toacă, vrea să mă audă definindu-mi „ars poetica". Într-un timp, încep, scriam versuri incendiare, făceam rechizitoriul răului pe pămînt, zgîlțîiam conștiințele ațipite, curățam drumul drept, unul singur pentru toată lumea. Bătrînul e impacient. Şi acum, şi acum ? Nu istoria, ziua de azi ! Apoi — nu mă las deraiat — am făcut introspecție. M-am băgat într-un acvarium şi-am început să înot în văzul tuturor. Poftiți, aceasta e aripa dorsală, aceasta branhia, iată şi botul, priviți felul meu de a mă da la fund, de a scoate bolboci, de a înghiți un bob de mei. Poete, explodează demascator-amical bătrînul, eşti un pezevenchi, vrei să mă duci cu preşul. Dar şi eu te țin uite aici, în cleşte. Mie să-mi vorbeşti de clipa de față. Mulți au făcut şi-au dres, şi-acum au tras pe dreapta. În clipa de față ? Pun la încercare limba română, vreau să văd cît se întinde, cît zboară, ce salturi ştie să facă, cum se transformă în abur, în floare, în zîmbet, în plîns. Şi ce e asta ? mă ocheşte bătrînul cavalerist cu luneta, pentru cine faci experiență ? Pentru cei din secolul viitor, ca să le picure nectar de pe buze... Şi pentru noi nu mai vrei să scrii ? te-ai plictisit ? crezi că nu mai sînt conştiințe ațipite ? Ba da, dar am devenit mai modest, mi-am luat numai o felie, mă ocup de limbile amorțite, de limbile de lemn. Pe neaşteptate, interesul cavaleristului pentru versuri se stinge. Mă întrerupe. Eşti însurat ? Am fost. Ei ! face vînt cu mîna. Uită-te la nuntă ! Mă trage spre balustradă. Vezi ce e aici ? Ştii cum m-am însurat eu ? Colo în colț e o femeie cu rochie maron. Nevastă-mea. Țărancă. Toată nunta mea ştii în ce a constat ? A tăiat socru-meu un cocoş, într-o seară, şi a făcut ciorbă. De-aia în ulcică de pămînt cu gura

mică, fiartă pe vatră, cu zdrenţe şi ciuşcă, acrită cu tirighie. Am mîncat două străchini şi o felie atîta de mămăligă. Spărgeai puricele pe burta mea. A scos socru-meu o sticlă de ţuică, am cîntat Catiuşa şi m-am dus la culcare cu muierea mea tînără. Lasă, că mai şi petreceam, îl contrazice, cu vocea cîrîitoare, omul cu plisc şi guşă de papagal. Eu am făcut-o la cantina fabricii. Mă lovi cu două degete osoase peste coapsă. Ştii ce-am întins-o ? A ? şi iar mă arse cu oasele. Toată noaptea. Am avut şi lăutar. Aşa că nu e chiar aşa. Au făcut sarmale la cantină, din salam, da' nu s-a băgat de seamă. Ştii ce-am lungit-o ? Mi-a făcut trei vînătăi pe picior. Să mă ung cu ceva, să cer de la vreun fotbalist alifie. Te-ai învîrtit şi-atuncea, ă ? tună cavaleristul. Aşa se învîrteau unii, poetule. Cu alişvelişuri. La greu se dădeau în lături. Bine şi cu unii, bine şi cu alţii. Oportunismul, asta să combaţi în poezie. Glumesc între ei, mă lămureşte demnitarul, nu lua în tragic, aşa se ciondănesc de cînd îi ştiu, altfel, prieteni buni. Cavaleristul a uitat ca prin farmec de răfuiala cu specialistul alişvelişurilor. Îşi strînge ochii parcă ar prevesti o catastrofă iminentă, îmi arată parterul, foiala chelnerilor. Toate acestea le datorăm operei de care întrebai, care nu e numai a lui Poteraşu şi a mea, e a tuturor. Toţi aprobă pătrunşi. Aşa e, mă asigură înaltul personaj, aici nu încape discuţie, cine îşi permitea pe vremuri ? Clasele exploatatoare ! Noi nu sîntem nici capitalişti, nici moşieri, n-avem averi şi titluri, doar braţele şi capul — şi îşi arată împricinatele părţi ale trupului. Mă pătrund şi eu, înaltul personaj a ajuns la esenţă din cîteva cuvinte. Afirmaţiile lui sînt exhaustive şi irevocabile. Ceilalţi nu mai adaugă nimic, chestiunea a fost tranşată.

Un chelner urcă scările cu braţele încărcate de farfurii. De unde îmi e cunoscut mirosul ? Sarmale ! trage alarma cel acuzat de oportunism. Într-adevăr ! Grase, rumenite, acoperite de bulion bine copt, cu felioare de costiţă afumată arămii şi,

alături, o lingură de mămăligă. Ați văzut, ați văzut ? cîrîie papagalul, ca la nunta mea. Din astea mă înfrupt, nu cauzează masticației cu goluri dentare și, apoi, cu moșii pot să-mi permit. Speculez dificultățile lor incomparabil mai mari, și iau cuvîntul. Sînt fericit să pot savura aceste... sarmale ! aud ajutîndu-mă, ca prin vis, taciturnul exsecretar industrial. Altceva am vrut să spun : aceste simboluri ale epicurianismului românesc... în compania dumneavoastră. Vă mărturisesc, îmi evocați personajele „Iliadei". Un Hector, un Ahile, un Odiseu... Marii bărbați ai războiului troian. Eroii lui Homer. Mai adaug și Agamemnon, temîndu-mă să nu dau impresia că-l las afară tocmai pe Poteraşu. Ați dus greul, citesc pe fețele dumneavoastră urmele campaniilor. E așa cum spuneți ! Trăim din ce-ați cucerit. Repede mi se umezesc ochii. Mai ales cînd laud. În nici o altă împrejurare nu mă gîtuie emoția mai tare. Am impresia că le-o transmit și lor. Poteraşu și-a înghițit delicioasele preparate specifice și, la un semn nevăzut din sală — probabil al soției —, coboară scările. Ceilalți mai au de furcă. Pe neașteptate, cavaleristul renunță și așează pe podea farfuria jumătate plină. Se șterge la gură apăsat și mă ochește cu precizia trăgătorului de elită. Spui vorbe mari, tinere. Te iert, că ești poet, te-ai învățat să umfli. Fii simplu, chiar și în poezii, o să-ți prindă bine. Unde i-a pierit energia vocii ? e amar. Mai rău e că unii se dezic, o iau alături, încep să se lăfăie. Banul e ochiul dracului. De ce trebuia să-și ia Poteraşu socru, nemembru de partid ? S-a interesat de ce parte a baricadei a fost ? Nu se adresează nimănui anume, monologhează. Ceilalți se simt obligați să dea semn că au auzit. Unul trage de mai multe ori aer pe nas, adulmecînd miasme, probabil, celălalt mișcă sprîncenele în sus și în jos, parcă le face proba. N-aș vrea să aud ce mai urmează, și-așa a fost prea mult. Încerc să găsesc o motivație pentru a mă retrage, dar constat că nu e nevoie. Trăgătorul la țintă a uitat de mine cu desă-

vîrşire, se scobeşte în dinţi cu un ac scos de la reverul hainei şi îşi prepară viitoare filipice. Mă trag prin spatele lor şi dispar, lăsîndu-i să rumege o idee morală fundamentală. Nu agreez dramele politice, nu ştiu să le descifrez, mi-e imposibil să mă situez — mai ales într-un caz ca acesta ! — de partea unuia sau altuia.

Văd braţul rotund şi alb al Drinei agitîndu-se în depărtare. Semnalizează pentru mine. Caut înfricoşat o ascunzătoare, mă fac nevăzut în birou. De cine dau ? Relu şi unchi-său conversează lejer, răsturnaţi pe sofa, în mijlocul unei puzderii de farfurii goale. Dau să ies, dar Relu mă apucă de pulpana hainei. Unde te duci ? stai colea ! vă cunoaşteţi ! Hălăduieşti singur, nu ţi-ai găsit o parteneră ? Am fost sus, la veterani. A, prietenii tatei, nea Sile şi ceilalţi. E îngrozitor la nunţile astea, numai grupuri, n-au nimic comun unele cu altele, nu poţi nici să li te integrezi, nici să le eviţi cu desăvîrşire. Dar rezişti eroic, te felicit. De unde, de unde ! ripostez. Repet tirada cu efluviile. Mă plezneşte peste genunchi. Poete, fii arbitru la un dialog ideologic. Comentam ultima lucrare a profesorului, ţi-o recomand, foarte bine scrisă, poate i-o trimiţi, unchiule, faceţi schimb de dedicaţii. Regret, n-am văzut-o, n-am mai trecut în ultimul timp prin librării. Subiectul ? Religia în contextul generalizării idealului comunist. O, interesant, aş fi încîntat s-o pot parcurge. Da, cartea e elevată, mă încredinţează Relu, mi-am permis totuşi o uşoară critică. Îşi îmbrăţişează unchiul, să-l facă să înghită pilula, desigur. Evită particularizările — precizează —, dar asta la teoreticieni se admite. Constat însă o oarecare estompare a ceea ce aş numi evoluţionismul idealului. Profesorul se amuză, are aerul că l-a prins cu lecţia neînvăţată. Încă n-ai reuşit să-ţi explicitezi punctul de vedere. Nici nu e uşor cu dumneata, te răsuceşti ca un şarpe, dar acum îl am şi pe poet, cu forţe reunite... Perfect, dă-i drumul, daţi-i drumul ! şi mă înglobează în

tabăra adversă. M-aş abţine, aş asista doar, îmi declin competenţa, n-am cîtit, dar nici altfel n-aş fi de mare folos. Lasă, lasă, o să vezi ! mă linişteşte ginerele. Ispititor lucesc reverele de satin, sînt tentat să pun mîna să le netezesc. N-am purtat niciodată smoching, la prima ocazie am să îmbrac unul. Dacă ar fi după mine, mi l-aş pune în fiecare seară, un fel de a marca intrarea în misterul nocturn, pe care lumea îl subestimează, îl bagatelizează. Ce greşeală enormă ! nici nu e greşeală, inconştienţă, blestematul de automatism. Da, există un unic ideal comunist, afirmă cu calm desăvîrşit, profesorul. Acelaşi ca al nu ştiu cîtor generaţii precedente ? Nu se tulbură. Evident ! Dar de unde ştim că va fi şi al celor care vin ? Pentru că le educăm astfel, îl cultivăm, cu alte cuvinte. Dar de ce ? Nu trebuie să şi-l definească singure, în raport de viaţa lor ? Idealul e ceva care se dă mură în gură, mai propriu, care se prescrie ca un medicament ? Profesorul îşi părăseşte liniştea olimpiană, începe să se implice. Fii atent, Relu ! Am să folosesc alt cuvînt în loc de comunism, de fapt trei cuvinte : „fericirea pe pămînt". Pot concepe generaţiile viitoare alt ideal, se pot trezi ele în situaţia ca acesta să nu le mai placă, să nu mai fie în concordanţă cu dorinţele şi nevoile lor ? Ginerele se gîndeşte. Pe faţa lui s-a întipărit o anumită gravitate. Dar ceea ce spui nu este prea general ? întreabă, absorbit parcă de alte idei. Chiar le dă în vileag, ridicîndu-şi iute capul : Şi, iartă-mă, utopic ? L-a stîrnit. Profesorul începe să gesticuleze, măsurat, e drept, mîna are ceva de metronom lent. Punctează laconic idei : diferenţa dintre utopie şi ştiinţă, esenţa concretă a fericirii sociale, trinomul dreptate-egalitate-afirmarea personalităţi, dialectica forţe-relaţii, inevitabilitatea succesiunii orînduirilor, abolirea exploatării, trecerea din imperiul necesităţii în cel al libertăţii. Naiba l-a pus pe mire ? Orgolios profesorul, şi după cum se vede, tobă de carte. Am mai

auzit toate astea, dar nu spuse atît de doct. Exclus să-l întrerupi. Ascultăm cu răbdare. Mirele are ceva în cap : Văd în înlănțuirea pe care o faci, o finitudine prestabilită. Fericire ! În primul rînd noțiunea e mult prea largă. Al doilea, poate dobîndi sensuri diferite în împrejurări noi. Totul se cere permanent regîndit. N-ar fi mai bine să elaborăm procese revoluționare ? Vreau să spun procese revoluționare corespunzătoare etapei? Părerea mea e că nu putem vedea atît de departe cît ceri dumneata, nu putem vedea pînă la capăt. Și apoi, ideea absolută e apanajul bisericii. Ea propovăduiește „fericirea în ceruri", dumneata „fericirea pe pămînt". Profesorul surîde degajat. Cu simpla, elementara deosebire că cerul nu există ca organizare socială, decît ca sălaș al heruvimilor și serafimilor, ha, ha, iar pămîntul e o realitate palpabilă. Misterul nu poate fi realitate ? mă avînt, părîndu-mi-se acesta un teren mai familiar. Ba da, replică sec profesorul, cu condiția să înceteze de a fi mister. Mă iartă, dumneata mai practici poezia misterului lunar ? N-aș vrea să dau lecții, dar ăsta e anacronism. De ce ? mă îndîrjesc, fiindcă au fost trei-patru oameni pe lună ? Pentru toți ceilalți, pentru o mare parte din ei, luna rămîne mister. O pată cînd aurie, cînd albă, cînd stinsă, cînd luminiscentă, odată disc, altă dată seceră, pe cerul palid al zilei sau pe bolta neagră. Dumneavoastră, savanții, măsurați și cîntăriți stelele, le prevedeți cursele în cosmos, milimetric. Prin aceasta ele încetează să mai fie mister ? Arctica, jungla braziliană sînt locuite... și totuși ne fascinează necunoscutul în care se învăluie, nu le-am văzut, nu le-am pipăit. Te-ai înfierbîntat, poete. Glacial profesorul ! Misterul nu e ceva îndepărtat, ci inexplicabil. Parametrii lirici se perimează și ei, ar trebui să țineți pasul cu știința, cunoașterea, altfel poezia se transformă în misticism. Dar poezia e în om ! replic. Și cunoașterea ! Îngrozitor cum îți închide gura, dascălul ! În ce privește misterul liric, știu precis

că n-are dreptate. Renunţ. Ginerele nu. Sare peste intermezzo-ul deschis de mine, reia firul ideii. Unchiule ! Profesorul continuă să stea răsturnat, ţeapăn. Nu priveşte nici în dreapta nici în stînga, aşteaptă ca un sfinx, numai că răspunde mult mai repede, sfinx modern, cibernetizat. Nu-mi place promptitudinea cu care spulberă ipotezele opuse, îndoielile. Automatism ca oricare altul, manevrează prefabricate, apasă un buton şi scoate fişa din computer. Asta e ştiinţa despre om ? Unchiule, repetă Relu, dumneata crezi că societatea va putea fi vreodată perfectă ? Crezi într-o existenţă umană desăvîrşită ? E un ideal, rosteşte prompt profesorul, vrei să renunţăm la ideal ? Dar unchiule, ţine seama că în viaţă se întrepătrund atîţia factori : sociali, biologici, intelectuali, sentimentali. Cum pot fi ei concertaţi previzibil într-o armonie totală ? Continuă, continuă ! cere profesorul. Una la mînă : se va munci întotdeauna, ştiu, o să-mi spui că munca e plăcere. Aici Relu i-a prevăzut mişcarea, înveţi la un moment dat mişcările, ca la şah. Depinde, unchiule, depinde de o serie de factori. Doi ! Natura naşte diferenţe, nu mai vorbesc de natura umană. Omul aparţine regnului animal, nu poate fi sfînt. Se mai comit greşeli sociale cu repercusiuni, inclusiv involuţii, de unde nevoia corectării. Şi aşa mai departe. Atunci cum, rai ? Rai planificat în baza schemei ideatice ? Vorbeai de anacronisme. Raiul social nu e o idee anacronică ? Schematizezi, Relu. Şi asta pentru că ai ieşit din parametrii pe care ţi i-am dat : dreptate socială, civilizaţie materială, libertatea afirmării personalităţii. Menţine-te în acest perimetru. Poteraşu pare deprimat, nu iritat, extenuat. Se întoarce cu spatele, poate ca să prindă forţe sau să se consulte cu cineva. Acolo unde se duce i se recomandă răbdare şi revine remontat. Unchiule ! Va înceta vreodată să existe o parte urîtă a vieţii ? Multă vreme am fost convins că da. Cu ajutorul dumitale, al celorlalţi. Ei bine, acum cred contrariul, asta nu-mi

închide perspectivele, nu mă demobilizează, nu face din mine un blazat. Frumosul şi urîtul nu există în stare pură. Numai amestecate, în doze diferite de la un om la altul. Găsesc asta firesc. Nici nu sper să fie vreodată altfel. Oameni numai frumoşi sau numai urîţi — imposibilitate. Viaţa e aliaj, fiece viaţă alt aliaj. Nu există o formulă unică, orice ins închide formula sa proprie. Aliajuri cu formule necunoscute. Naivi sînteţi voi, Relu, îl iartă generos profesorul. Aliaj ? Dar conştiinţa ? Ce te faci cu conştiinţa ? Ce-aveai în minte ? grefe de organe ? deformaţie profesională. Deformaţie profesională ? Bine. S-o luăm deci... biologic. Cine nu ştie cît de vulnerabil e organismul uman ? Asistăm la un permanent asalt al agenţilor patogeni, mulţi produşi chiar de civilizaţie. Trupul omului va fi mereu supus durerii. Prin condiţia sa naturală, omul e traumatizat de boli, de bătrîneţe, de moarte. N-am cădea în idilism să le ignorăm ? Măi, Relule, tu ai început să hamletizezi — îl bate profesorul pe umăr paternal —, dar cam pueril. Ce e frumosul ? Ceva decorativ, ai crezut ? o sumă de condiţii stas, ca la Miss Europa sau Miss Univers ? Nu, băiete, ameliorarea pas cu pas a naturii, inclusiv a celei umane, cucerirea universului. Profesore, mă ambalez, chiar oamenii cei mai buni îşi pot face rău unii altora. Involuntar. Îi nefericim şi pe cei ce-i iubim. Pe cei ce ne iubesc, ce să mai spun, la ordinea zilei. Principiile morale au un caracter general, individul particular poate să şi le însuşească şi totuşi să nu se confunde cu ele. Ce-l împiedică ? mă desfide bătrînul. Interesul restrîns, strigă Poteraşu. Structura aparte, completez eu. Un nor de praf sclipitor se învolburează în capul meu, pulbere de gînduri, simt că-mi recapăt cursivitatea. Cursivitatea abracadabrantă, metoda infailibilă, cum am uitat ? În birou pătrunde o pereche legănîndu-se languros. Drace ! Mangaliţa. Tancheta dansează cu tînăra pe care o hipnotiza de la distanţă. Îşi ţine palmele pe fesele ei. Heberling

în transă ! aplaudă Poterașu. Tipul își răsucește partenera și fac stînga împrejur. Clementina ! pufnește Relu. Cine e domnița ? Profesorul se prăpădește de rîs. Domnița ? fata în casă a familiei Poterașu. El nu știe ? De unde ? i-a cerut buletinul ? În timp ce profesorul își tamponează lacrimile, șterg putina. Sînt sătul de grupuri, vreau să navighez printre recife.

Nu par să fie conștienți de valoarea mea. Le sar în ochi hainele albe, dar sensul costumației nu-l înțeleg. Opacitate generală. Îmi cade în brațe Drina. De unde ai picat, vestalo ? Mușcă, ferindu-și buzele, dintr-o frigăruie. Îmi întinde și mie, îi sărut mîna purtătoare. Nu mănînc, piemontezo, am stomacul plin de rime indigeste. Fă-mi și mie o poezie, se alintă, frecîndu-se de mine pisicește. Dar nu acum, cu gura plină. De ce ? Să nu ieși cu un obraz mai umflat ? N-ai vocea prea clară ? Pune țepușa arsă la capete pe o farfurioară. Adevărul e că m-am îndopat ca o purcică. Se șterge cu un șervețel de hîrtie. Pretinde că i s-a făcut sete și-l fluieră pe bufetier. Arde-ne două cupe ! Bea cu poftă. Orice face, face cu poftă, e numai simțuri. O invită un brăilean la dans. Să mă aștepți, îmi strigă peste umăr, am ceva de vorbit cu tine. Mă tutuiește, avansăm rapid. Genul de femeie căreia nu i te poți sustrage. Doamna violent fardată mi-e cunoscută, nu-mi amintesc de unde, o salut. Și-a terminat și ea frigăruia și nu știe unde să pună bățul. Îmi zîmbește. Unde mi-am făcut această relație ? Ce faci tovarășu' Tulnic ? n-ai mai fost pe la noi ? Adevărat, nu știu cum s-a făcut... N-ai mai plecat, de-aceea. Acum chiar m-am înfundat, unde n-oi fi plecat ? Nu prea te distrezi, invită și dumneata o fată la dans, de ce ai venit singur ? Mie mi s-a îmbolnăvit bărbatul, nu se cădea însă să absentez, n-aș fi conceput. De bună seamă ! o aprob. Ochi focoși, puțin obosiți, cearcăne, vitalitate insuficient consumată. Dacă la botez n-am fost, la nuntă musai. Ați scăpat botezul? absentați din capitală ? Nu tovarășu, ce să absentez, nu s-a

făcut. La şefu nu merg chestii de-astea. Gata, m-am edificat, secretara demnitarului. Mă ramolesc ! şi am stat o jumătate de oră lîngă ea. Lucraţi demult cu dînsul, după cîte mi s-a spus. O viaţă de om ! Ce vîrstă o avea, arată ca în prag de pensie. Şi nu v-aţi plictisit ? Aruncă beţişorul pe tava unui chelner. De ce să mă plictisesc ? Am cînd ? Amintirile dumneavoastră, vorbesc de servici, de viaţa socială, se confundă cu ale şefului, se suprapun. Mă priveşte intrigată. În ce sens ? Ce-aţi vorbit la telefon, aţi scris în condici, aţi manipulat, a fost în legătură cu persoana lui, nu ? Sarcini, indicaţii, lucrări, şedinţe. Asta da, sigur. Cade pe gînduri. Specificul muncii de secretară. Pare să fie o idee nouă pentru ea, nu şi-a examinat munca din acest unghi. Nu se îngustează orizontul vieţii ? Ochii oleacă vulgari s-au făcut nostalgici. O, nu ! dimpotrivă, ai de-a face cu atîta lume. Ştii cîţi tovarăşi cunosc eu ? Dar prin prisma lui, nu ? Aţi transmis ce v-a spus. A, nu, vorbesc despre orice. Ţineţi la Relu ? Vai, ca la copilul meu, îi sînt un fel de doică, nu l-am alăptat, e drept, l-am ţinut de mînuţă ani de zile. Bine că se duce la casa lui. E o vîrstă, ştii, dacă trece, foarte greu mai... Dumneata de ce nu te însori ? Ia-ţi un servici şi însoară-te. Aşa mă bate gîndul, îi vin în întîmpinare. La noi nu se mai angajează, dar nici nu e pentru dumneata. Dacă vrei, mă interesez. V-aş rămîne îndatorat. Şi ? domnul Poteraşu ? încă verde ! Verde, verde, dar anii îşi spun cuvîntul. O spionez cu coada ochiului. Subiectul mă interesează. Ei, sigur, slăbeşte auzul, privirea, mai un genunchi, mai un umăr. Nu, e sănătos tun, şeful are o sănătate de fier. Oricum, devii mai greoi. Stă la cumpănă dacă să marşeze. O tentează. Ţine în ea, cui să împărtăşească opinii despre şef ? Decît dacă-l urăşte, dar nu pare să fie cazul. A devenit mai tăcut, se hotărăşte, în sfîrşit. O contrazic. Asta nu ţine de vîrstă. Ba dînsul da, dînsului îi plăcea să vorbească, acum nu. Nici prin şedinţe. Nu se mai

amestecă decît dacă e întrebat. Tactică ! diagnostichez. Îi lasă să vadă în ce ape se scaldă, le stimulează inițiativa. A, nu, cu subalternii e exigent, îi ține în mînă. Cu cei de seama lui. Și mai sus. S-a făcut rezervat. Mă îngrijorez : Nu e bine. Taci azi, taci mîine, ceilalți se iau de gînduri. Ce e cu tovarășul nostru ? nu-l mai interesează, nu se mai pricepe, a rămas în urmă, i s-au împuținat forțele ? A, nu, nu, nu, nu te gîndi la asta, e foarte respectat. Trecutul dînsului ! Și competența ! E cunoscut prin toate județele. Preferă terenul, acum. Aproape în fiecare săptămînă pleacă. Nu e obositor ?

Nu mai apuc să aflu, se apropie de noi, șchiopătînd cu multă grație și sobrietate, soacra mare în persoană. Rochie de culoarea pielii de șoarece, mătase groasă, lucioasă. Parfum de cea mai bună calitate. L-am întrebat pe Relu, îmi spune amuzată, cine e tovarășul acela în alb ? Cum mamă, nu-l cunoști, ați vorbit de atîtea ori. Închipuiți-vă, parcă am fi vorbit la videotelefon. Îmi pare bine că vă cunosc. Relu vă apreciază. Și eu, cu modesta mea pricepere în ale poeziei. Conversați cu Vera ? Vera cunoaște pe toată lumea, de la curier la ministru, și cu asta n-am spus încă nimic. Vera rîde și întoarce capul. Mă strigă cineva, pretinde, mă scuzați o clipă ! O urmăresc, merge repede, fără țintă, n-a strigat-o nimeni, a luat-o spre bufet. Stimată tovarășă, mă concentrez asupra importantului personagiu din fața mea, vă felicit din toată inima pentru splendidul mariaj făcut de Relu. Mărturisesc sincer, de multe ori mă gîndeam : ce pereche își va găsi bărbatul nepereche ? Strălucitul om de știință tînăr de formație enciclopedică ? Fiul dumneavoastră întrunește o bogăție de virtuți fascinantă, o femeie cu același sau aproximativ același număr de carate nu mi se părea lesnicios de găsit. Și totuși, iată ! Gingășia, blîndețea, rafinamentul miresei m-au copleșit. Recunosc între patru ochi, mă roade invidia, stimată doamnă. Am flatat-o.

Părul înfoiat, coafat fir cu fir, o înalță cu zece centimetri. Rujul nu reușește să ascundă uscăciunea buzelor subțiri. Dinții bine curățați sînt lungi. Și-a reprimat un început de rîs, a ales un surîs intelectual, reținut. Atîtea complimente, deodată ! Nu știu cum să mă descurc. Sînteți metaforic, așa cum de altfel stă bine unui poet. Nu neg, copiii se potrivesc. Scutur din cap cu dîrzenie. A se potrivi ! Pare un cuvînt banal, dar el e cheia fericirii conjugale. Ia o mină preocupată, compătimitoare. Înțeleg, fiul meu m-a încunoștințat că ați avut o experiență tristă. Sper din tot sufletul că noua alegere vă dă satisfacție deplină. Nu știu la ce se referă, dar n-are importanță. Da, am să-mi refac viața după modelul fiului dumneavoastră. Dacă aș fi avut o sfătuitoare de aceeași finețe... O, cît contează un ochi sagace, inteligent ! Se apără din vîrful degetelor. Voi, tinerii, sînteți prea pripiți, clacați la discernămînt. Tot secretul stă în alegerea tipului de femeie, nu a exemplarului, a tipului. Nu știu dacă mă fac înțeleasă. Evident, evident. Aveți în vedere un anumit tip ? Exact ! Simt că tema e bine asimilată. Foarte interesant, doamnă. Vă gîndiți la natură sau la cultură ? Bineînțeles, la natură, îmi vine în întîmpinare cu o voioșie jucată. Din cînd în cînd ochii îi alunecă în sală. Supraveghează. Totuși nu e distrată, nu vorbește cu gîndul aiurea. Există un fond natural pe care cultura poate doar să-l ascundă, hai să zic să-l amelioreze, deși e valabil și contrariul. Ar părea antiștiințific, dar știți, genetica și-a reocupat locul meritat. Poezia face abstracție de natură, greșesc cumva ? Acum, cînd îmi spuneți, realizez că, într-adevăr, păcătuiam adesea prin neglijarea ei. Ce mult aș vrea să știu cum clasificați femeile ! Veniți odată la noi, cu Relu. Mi-ar face mare plăcere, subiectul e palpitant, nu mă îndoiesc că aveți un punct de vedere original. O, să nu exagerăm, punct de vedere, da, cît de original, rămîne de văzut. Cu paharul

gol ? mă iscodește. Adevărat că paharul e sălașul muzelor ? Particip la glumă. Se vede treaba că m-au părăsit, au zburat. Se oferă să facă ceva pentru mine. Refuz politicos. M-am sastisit de șampanie. Sirop, cum îi zicea fonful. Doamna Poteraşu speră că rămîn la ciorba de potroace. Neapărat. neapărat ! dar hotărîrea mea e luată, într-un moment de neatenție a protagoniștilor mă voi strecura afară. Sînt prea optimist, brațul gol, ridicat, vine spre mine fluturînd. Uitasem de Drina. Ea nu m-a uitat. Vi-l răpesc, doamna Poteraşu, nu mi-o luați în nume de rău. Cristi e cavalerul meu, nu prea se achită el de obligații, dar închid ochii. Soacra mare se crispează puțin, surîsul ei rece e menit să camufleze ceva. Ce ? Repulsie ? Înțeleg, Drina e tipul opus preferințelor. Ce nu-i place ? Mondenitatea, îndrăzneala, aderența. Nici pe mine nu mă încîntă, dar nu știu să mă apăr, cu femeile voluntare mă pierd, devin stîngaci, pot fi manipulat ușor. Dacă doctorița își pune în gînd să mă ducă la ea, mă las tîrît, fără tragere de inimă, dar docil. Îi sărut mîna doamnei Poteraşu şi o asigur că nunta e un basm, îi mulțumesc pentru tot şi o mai felicit. Privirea spălăcită vrea să-mi transmită ceva, dar nu reușește.

Unde mă va duce făptura de carne albă ? Bei un coniac ? Beau ! Vino după mine ! Deschide o ușă şi mă introduce în oficiu. Heberling, cu servanta în brațe, întoarce capul iritat. Nu te deranja, îl sfătuiește foarte serioasă Drina. Deschide un dulăpior şi ne toarnă amîndorura. Courvoisier. Aroma mă transportă, senzație de foc moale. Te-ai îndopat cu demisec, găgăuță. De-aia ești mahmur. Iar se freacă de mine pisicește. Voi, poeții, rămîneți copii, nu e așa ? De aia îmi place de tine. Sînt sătulă de canaliile blazate, şi întinde bărbia spre Heberling. Voi mințiți de stingeți, dar sincer. Îmi place minciuna dezinteresată. Sorb cîteva boabe mari de chihlimbar. Şi tu îmi placi, ești o camaradă perfectă, știi să împarți frățește banii. tutunul, votca. Mergi frecvent la meciurile de fotbal, nu-ți

scapă un campionat de box, îţi repari singură maşina, sînt convins că şi amor faci dintr-un imbold caritabil. Îmi pune palma pe gură. Tolomacule ! S-o crezi tu pe-aia. Îmi plac bărbaţii frumoşi. A fost o vreme cînd mă atrăgeau brutele, şi iar mi-l indică pe Heberling, cu bărbia întinsă. Acum iubesc poeţii, dar nu te înşeli, pe cine îl plac îl fericesc, îi dau tot. Mai toarnă un rînd. Hai să ne cherchelim şi s-o întindem. Vrei ? Sigur că vreau. A reuşit să mă scoată din apatie — singura ! Ceilalţi, nesăraţi ! Drina are nerv. Stai departe, ovidiano ? Neagă din cap. Revenim în salon, nu e veselie, plutește o pîclă, nu numai de fum, de convenţie, de plictiseală ! Sînt sătui şi-i tembelizează spumantul demi-sec. Muzica e frumoasă, dar n-o aude nimeni.

Ne izbim de fericita pereche. Relu ne opreşte. Hei, porumbeilor, încotro ? Te-ai oprit pînă la urmă la Drina, Tulnic ? Inspirată alegere, nu e aşa, Jana ? Mireasa rîde potolit. Poate acceptăm să le fim naşi. Nunilor, spuneţi-mi, îi iau tare, de ce nu sînteţi beţi la ora asta ? Mă grăbesc să le împrăştii mirarea. Nu de vin, de iubire ? De ce nu vă împleticiţi, de ce n-aţi orbit ? Păi nu vezi că mai avem treabă ? intră mireasa în joc, nunta e în toi, ne rezervăm pentru mai tîrziu. Îmi termin coniacul. Fraţilor, nu vă împiedicaţi de fleacuri. Ţineţi la fleacuri ? Eu şi cu Albă-ca-Zăpada, şi o iau drăgăstos după umeri pe Drina, nu ţinem. Împărţim totul frăţeşte, una mie, una ţie. Drina îşi petrece braţul după mijlocul meu. Ne placeţi ? Dacă mai bem un coniac, ne cresc aripi. Fîl-fîl, fîl-fîl. Iar voi ziceţi că aveţi treabă. Sînt supărat pe voi. Relu se amuză, îmi prinde obrajii în palme. Bine că te-ai dezmorţit. M-am dezmorţit, m-am dezmorţit. Ia spuneţi-mi, voi doi aveţi simţul deşertăciunii ? Ho, ho, ho ! izbucneşte Poteraşu. Nu ştiu, ce zici Jana, avem ? N-aveţi, n-aveţi, îi asigură cu dispreţ Drina. Asta era, mă miram de ce m-am înamorat subit de poet. Ştiţi ce-o să facem noi doi ? O s-o ştergem. Îl apucă pe ginere de

reverele de mătase. Ne dai o sticlă de coniac ? Pune pe cineva s-o împacheteze şi s-o ducă în vestibul. Cum, Drina, nu rămîneţi la potroace ? se arată dezolată mireasa. Ce potroace, rîde Relu, n-auzi că au simţul deşertăciunii ? Chiar acum mă duc, Drina ! O găsiţi la ieşire. Dar mai rămîneţi puţin, îmi place să vă văd pe aici. Fără voi nunta o să fie mai monotonă. Aaa, pişicherule, izbucnesc, ai simţul deşertăciunii, şi nu spui. Te ascunzi de mine. Aveţi grijă, prinţesă, aveţi grijă, procuraţi-vi-l şi dumneavoastră. Fac o plecăciune şi ne despărţim. Mă răzgîndesc. Mai am o întrebare, cum vă raportaţi voi la aştri ? Asta, aflaţi, e crucială. Domniţă, dumneavoastră ? Poteraşu mă ameninţă cu degetul. Afurisitule, eşti şiret nu cherchelit, ce-avem noi cu aştrii ? Mmm ! Nu-mi place răspunsul, ţi-o spun sincer. Aşa gîndesc oamenii de duzină. Cei din tagma ta au legătură. Totul e cum te raportezi, de aici deduc natura ta ascunsă. Te crezi astru sau praf ? fir de praf din coada cometei. De-alde tine ajung să se considere aştri şi nu sînt decît praf, Viorel Poteraşu ! Raportaţi-vă neîncetat la stele, prietenii mei, fraţii mei ! Mirele s-a înnegurat iar mireasa mă măsoară cu răceală. Mă scuzaţi, mă scuzaţi — îmi cer iertare retrăgîndu-mă cu plecăciuni — am crezut că aveţi simţul deşertăciunii, daţi uitării vorbele neroade ale unui nuntaş ameţit. Drina mă trage de braţ. Bine le-ai zis, eu înţeleg, ea n-a înţeles, hai să dansăm. Dar ce se cîntă ? Nu contează, pretext să te ţin în braţe. Nu dau doi bani pe ei, pe toţi. N-ai dreptate, mă împotrivesc, e aici un ţîrcovnic. Îmi rotesc ochii, nu-l văd. Păcat, s-o fi dus să se culce, o luase cam repejor. Şi nu i-am cerut cartea de vizită. Adio, ţîrcovnicule ! Acu mi-ai mai rămas tu, Drina, întotdeauna mai rămîne o şansă. Noi doi am ajuns la miezul înţelepciunii.

40.

Las brațul lui Relu, caut batista, îmi scot ochelarii, îmi șterg ochii. Lăcrimez din abundență. Zăpada strălucește ca diamantul. Gerul de azi-noapte a întărit-o, a cristalizat-o din nou, și acum soarele aprinde milioane de focuri. Pe tine nu te supără, Relu ? Te-ai sculat mahmur astăzi. Cum poți să fii mahmur pe o vreme ca asta ? s-o fi comandat și nu venea așa. Nu e o scamă de nor, nici vara nu e atît de curat cerul. Nu credeam că Relu poate fi nesimțitor la frumusețea naturii. Aprobă cu nepăsare. Vai, ce măreție ! Din locul ăsta avem cea mai bună panoramă a Bucegilor, ce muchii mari de zăpadă și de piatră, vezi ? Nimic decît zăpadă și piatră. Fascinant ! Nu știu cum poți tu să taci. Nu-ți place ? Nu te emoționează ? Nu în genul de a fi nevoie să comentez, declară placid. Cînd te cuprinde entuziasmul, ți-l înăbuși ? Dă din umeri. O face ca să mă necăjească ? Relu nu e meschin, uneori glumește, atunci îmi dau seama. Din cînd în cînd devine rigid, se închide în el, nu-l mai ajung. Supărat, dezamăgit ? Nu spune, dar l-a afectat. Și pe mine, dar cum să-ți taie pofta de viață ? Astă-vară, în concediu, era volubil, atent, parcă fusesem dată în grija lui.

Dădacă, mentor, da, didactic, răbdător. Uite schiorii, Relu ! Colo pe pîrtie ! Nu te-am întrebat, ai schiat ? Am încercat, nu-mi place. Relu, nu găseşti că ne-am îmbrăcat preţios ? Printre hanorace, flanele şi pantaloni de schi, te simţi nu ştiu cum, deplasat. Am venit la revelion, îmi reaminteşte sec. Are dreptate, unde am fi pus atîta bagaj ? Totuşi, ceea ce la Bucureşti epatează, aici e demodat. Paltonul gri, căciula argintie de focă, cizmele îmblănite, compun un personaj desuet. Şi mai e şi atît de important, nu important, nepăsător. Poate ar prefera să discutăm despre nedreptatea a cărei victimă a căzut, l-ar jigni şi asta, şi nici nu e bine să-i cultiv o psihoză de înlăturat. Multă vreme nu se va împăca. N-are cum, o va avea zilnic în ochi, se va izbi de incompetenţa ei, va fi obligat sau să-i facă treaba, sau să i-o corecteze. Asta, şefa mea ? i-a scăpat. Parcă ar fi zis : şefa clinicii mele ? Nu e atît de proastă cît se pretinde, are o viclenie nativă, îi ţine loc de inteligenţă. Comunicativă, fără orgoliu profesional, pînă la urmă te înţelegi cu ea. Şi eu oi fi ridicolă cu cizmele mele galbene de amazoană şi cu pelerina de culoarea smaragdului ? După „Nekerman" s-ar potrivi mai bine în curtea unui vechi conac bavarez, cu doi-trei ogari în jur, şi un valet în livrea aşteptînd să-mi beau paharul cu lapte. Cum ar fi fost să-l am pe Relu şef ? Mi-ar fi făcut observaţii ? L-ar fi obligat funcţia, toată lumea ar fi fost cu ochii pe noi. Aş fi fost mîndră. Vom face tot ce ţine de puterea noastră. Din punct de vedere tactic, Relu, cred că ar fi mai indicat să vii dinspre facultate spre conducerea clinicii. Apropo de ce ? mă cercetează nedumerit. Apropo de faptul că păstrezi tăcere în jurul acestui subiect, că refuzi să mă implici, că te fereşti de mine, că ai un mod ciudat de a concepe încrederea între soţi. Păşeşte apăsat, zăpada scîrţîie sub tălpi cu un sunet de cositor frînt. Mic ţipăt cu rezonanţă. De ce nu scoate nici un cuvînt ? N-ai nimic de zis ? Găseşti

că mutismul e o soluţie ? Nu, dar n-am înţeles ce-ai vrut să spui cu facultatea. Că e momentul să te înscrii la concurs, asta ! Da, am s-o fac. Mă deprimă laconismul lui, mai ales tonul apatic. Am insistat să facem revelionul la munte ca să-l scot din mahmureală, să-i inoculez puţină veselie. Un bărbat puternic, neutralizat atît de uşor, printr-un eşec oarecare, nici măcar eşec, neconfirmarea unei ipoteze, doar n-a fost anularea unei avansări certe. Dragă Relu, iartă-mă, micile coborîşuri sînt inevitabile în orice ascensiune. Da, confirmă, ai dreptate. Ne lovim de tineri intempestivi. Centrul staţiunii forfoteşte de lume. Obraji îmbujoraţi, vălătuci de aburi ieşind din gurile deschise, strigăte eliberate de reţineri, animalice parcă. Şi eu l-aş vrea pe Relu despovărat, natural, copilăresc. Aşa ceva există în el, să sperăm că la noapte se va deroba. Poate prezenţa şefei să-l indispună, restul cercului... Cu profesorul se simpatizează reciproc, pe directorul spitalului îl stimează, ceilalţi, autorităţi bine consolidate, nu de-alde Paţi sau Credu. Trebuie să se înscrie la concurs pentru postul didactic. La întoarcere începem campania. Respir cu nespusă satisfacţie fiziologică. Aerul mă ameţeşte ca alcoolul. Ajungem la punctul de unde încep serpentinele. Pădurile ninse, Relu, ce minunăţie ! Îţi vine să crezi că văile astea perfect geometrice sînt rezultatul întîmplării ? capriciu orb al naturii ? Nu deduci parcă urma unui spirit artistic, diriguitor ? a unei mîini creatoare ? Nu, Jana, invers, spiritul artistic se inspiră din natură. Te obişnuieşti cu peisajele pictate, şi cînd vezi sălbăticia zici : asta e artă ! a fost gîndită de cineva. Nu îndrăznesc să continui. Ştie ca nimeni altul să-ţi taie elanul. Doar nu făceam ştiinţă, spuneam ce gîndesc, ce simt, e mai bine să te uiţi ca mutul ? Într-adevăr, ne obişnuim cu reproducerile şi cînd vedem originalul îl taxăm drept copie, sau îi atribuim aceeaşi origine, are dreptate, dar cum poate să

treacă prin baia asta de frumusețe, ermetic ? Tăcerile sînt forme ale egoismului. Nu poți să fii clipă de clipă inteligent, inspirat, și vorbele mici fac parte din omenesc, și banalitățile, și locurile comune. Un soț trebuie să fie indulgent, altfel te strivește. Ne întoarcem, flanăm, e minunat să n-ai nici o treabă, doar să respiri frumusețe. Aș vrea să-i transmit impresiile, pe toate, e un impuls generos, dar mă tratează ca pe o școlăriță, are mania de a te corija, sau de a tăcea, atunci e și mai rău, te întrebi cît de mare e prostia pe care ai spus-o. Urcușul nostru nu va fi ușor — nu e nimic, n-o să demobilizez dintr-atît, obstacolul cel mare l-am trecut. Un singur lucru mă nemulțumește aici, anonimatul. Aș vrea să întîlnim cunoștințe, să fim remarcați, să ne salutăm, să ni se facă semne familiare. Atenție, Familia Poteraşu ! Cu toată stima ! Ca la Chamonix în Alpi, sau mai știu eu unde ! Lume omogenă, cvasi-prieteni, pe pîrtii, la baruri, pe terase, ca în familie. Un exemplar de acest gen vine din sens opus, pe partea cealaltă. Haina de blană coboară pînă la jumătatea carîmbilor, capul descoperit, mic, de felină, cu părul platinat, are o încordare trufașă. Nu e românca. Să i-o semnalez ? Mai bine să se uite la fetele în hancrac. Au schioarele astea niște coapse, nenorocitele ! Inima a făcut un salt în gol, prin plex mi-a trecut un cuțit. Străina e EA. Ce coincidență oribilă, și eram atît de liniștită, de liberă, n-aveam nici o grijă. M-a tulburat, mi-a tăiat cheful, mi-a pus un bolovan în spinare. Ce caută aici, dumnezeule ! De n-ar vedea-o, de n-ar observa-o, de n-ar vedea-o ! Relu, ce zici de zdrahoancele din fața noastră ? ce frumos modelează sportul trupul femeii. Îmi calc pe inimă, îi atrag eu atenția, numai să nu-și miște capul, să nu și-l întoarcă, să stea cu privirile drepte, înțepenite pe fundul rotund al sportivelor. Degeaba, degeaba, privirea lui ageră a reperat-o. Capul nu și l-a răsucit — stăpînire de sine ! — dar ochii sînt

aţintiţi către ea, holbaţi, uluiţi. Şi ea ne-a văzut, şi ea, şi ea. Bestia ! Ne spionează, special a manevrat ca să vină din faţă, să ne iasă în cale, şi s-a nimerit să fie şi el la marginea trotuarului, parcă s-ar fi înţeles. În clipa asta privirile li se întîlnesc, se pipăie, le e destul ca să-şi spună ce au de spus. Ah ! ce ghinion cumplit, mi-a stricat ziua, mi-a stricat vacanţa, revelionul. Cît am s-o ştiu aici, n-am să am linişte, îmi mănîncă sufletul, canalia. Din toată ţara, aici s-a găsit să vină ? Nu putea să se ducă la mama dracului, sînt sute de staţiuni. O fi ştiut, o fi fost înştiinţată. N-avea de unde, n-avea cine. Exclus ! Ceasul rău. Mai e puţin şi trece, cîteva secunde, măcar la atît să se reducă, poate scurtcircuitul e numai în închipuirea mea, poate doar eu ştiu, eu singură, ei habar n-au, sînt departe, despărţiţi pentru totdeauna, la distanţe astronomice. Ah ! au înclinat capul. Aproape în acelaşi timp. Pe faţa ei e un surîs rece. Şi ce ochi mari ! A trecut. Strîng pleoapele să le strivesc, să mi-o scot de pe retină, să-i pulverizez imaginea. Ce spuneai ? Schioarele ? A, da ! Vocea lui are un sunet voalat. Ai dreptate, forme perfecte, nefeminine însă. Ca studentele alea de la ICEF la demonstraţii, ai văzut la televizor ? fiecare dimensiune în parte, măsurată, atinge desăvîrşirea, dar ansamblul e rece. Decorativism, butaforie. Aia în negru e şi foarte elegantă. Şi totuşi banală ! Nu găseşti ? Uite, aia din centru. Ce l-a apucat ? Diaree verbală, descărcare automată, independentă a centrilor vorbirii ? L-a euforizat, parcă a prizat un drog. Mintea îi e absorbită în întregime de ea. Voce înăbuşită, îi e frică să nu-i aud clocotul sîngelui, fierberea viscerelor. Şi vorbeşte întruna. Vezi, greşeala sportului e că imaginează un prototip, de fapt, invers, nu imaginează, prototipul e rezultatul, finalitatea. Sportul creează exemplare de serie, după un singur tipar. De aici impresia de producţie industrială, lipsa individualităţii, frumuseţea stereotipă, fără amprentă spi-

rituală, fără mister. O femeie cu forme imperfecte, crede-mă, cu un cusur sau altul, poate fi de o sută de ori mai tulburătoare. Bate cîmpii, le amestecă, şi-a pierdut controlul. Pălăvrăgeşte nu ca s-o uite, ci ca să mă înşele pe mine, s-o uit eu. Mă cuprinde o furie rece. Cel puţin să nu mă prostească, să nu-mi arunce praf în ochi. Ar trebui să avem o explicaţie, acuma, pe loc. Să-l întreb direct, fără menajamente, ce e cu tine, Relu, te-ai tîmpit ? Te-a idiotizat fulgerător, artista ? A fost de-ajuns o privire ca să facă din tine ciulama, să-ţi terciuiască toţi creierii ? Nu sînt geloasă, dar mă dezgusti, cum poţi fi atît de slab, de josnic de slab ? Doar eşti soţul meu, nu te gîndeşti ce încredere mai poţi să-mi inspiri ? Nu deschid gura, un rest de minte mă sfătuieşte să-mi muşc limba. Nu-l mai ascult. E penibil cum se precipită, cum se încîlceşte în explicaţii abracadabrante. Respir de cîteva ori adînc şi-l întreb cît pot de ironic : Dar de ce te-ai aprins aşa ? Spusesem într-o doară. Rîde fals, stînjenit. Dezgustul mi s-a transformat în dispreţ. Aşa-ţi trebuie, dă-ţi singur seama cum te bălăceşti. Pe faţă i-a rămas un zîmbet tîmp, de jenă, are conştiinţa umilitoare a ridicolului. Intru şi eu într-un mutism glacial. Nu mai avem ce să ne spunem.

E prea devreme să ne întoarcem la hotel, ne-am înţeles să luăm un prînz frugal, să dormim după-amiază. Dacă aş găsi o cunoştinţă masculină, cît de aproximativă, i-aş arăta eu lui. La orizont nu se întrevede nimic, pe lîngă noi trece un grup de puşti pe schiuri, sărind cînd pe un picior cînd pe altul. Nişte zăpăciţi se bat cu bulgări, jocul ăsta nu mi-a plăcut niciodată, nu pot să sufăr să-mi intre zăpadă sub guler. Mergem cu faţa spre piscurile înzăpezite ale Bucegilor. Lumina şi geometria, grandoarea stîncilor şi crestelor suprapuse potolesc furtuna din mine. Ce bine că n-am dat glas pornirii colerice. Nu sînt o colerică, n-am să fiu niciodată. Dacă aş fi

vorbit, m-aş fi îmbolnăvit de ruşine. Furişez o privire spre chipul lui. Mi s-a părut că zîmbeşte tîmp. E îngîndurat, faţa pare liniştită, dar buzele au un rictus de amărăciune şi în ochi stăruie o încordare de miop care se căzneşte să vadă departe. Încep să-mi vin de-acasă. Nu aşa se procedează, Jenico dragă ! Fii înţeleaptă, nu te lăsa tîrîtă de gelozie. Cu asta strici totul, gelozia e pentru femei vulgare, femei de rînd, din alea care nu văd mai departe de lungul nasului. În fond, ce-a fost ? un salut pe stradă între două persoane cu un anumit trecut comun, act de elementară civilizaţie. Se poate ? Uite ce era să faci ? Îmi strecor braţul pe sub al lui şi-mi vîr mîna în buzunarul unde îşi ţine pumnul închis. I-l desfac încetişor, el nu se împotriveşte, îmi cuibăresc degetele în palma lui fierbinte. Totul e iarăşi ca înainte. O luăm spre pîrtie, îmi înfrîng reţinerea şi încep să sporovăiesc, el mă răsplăteşte cu o privire încărcată de recunoştinţă. Urcăm pînă sus încotoşmănaţi, mai incomod echipament nici că se putea ! Pe pistă, ca pe bulevard, unii învaţă, se rostogolesc, alţii coboară în viteză, de-abia au timp să-i ocolească pe începători, scot strigăte guturale, cum de nu-şi rup gîtul ? nici un mort pînă acum ? Ne ştergem de transpiraţie, ne răcorim şi retur. Ajungem la hotel obosiţi, dar destinşi, e aproape două. Sîntem transpiraţi, urcăm să ne schimbăm. El termină primul şi-l rog să se ducă să ocupe masă. Cum pleacă, iau broşura cu numere de telefon şi sun recepţia. Nu există în hotel nici o doamnă cu numele Cornelia Jalova, mă asigură recepţionerul. Mai sînt două sau trei hoteluri în staţiune. Le iau pe rînd. La „Vîrful cu Dor", îi dau de urmă. Sînt verişoara ei, ne-am dat întîlnire, a venit ? Da, aseară. Singură ? Da. S-a înscris pe listă pentru revelion ? Nu. De altfel adineauri a comunicat că pleacă după-amiază. Păi cum, pentru o zi a venit ? Femeia răsfoieşte registrul. Pentru o săptămînă, dar... S-a răzgîndit ? După cum se vede... Mul-

ţumesc. E clar ca lumina zilei, se retrage. De ce ? Gest frumos, cu toată obiectivitatea apreciez ţinuta morală a rivalei. Ce rivală ? Nu mai am răbdare să aştept liftul, cobor pe scară fluierînd. Vom lua ceva în gură şi ne vom culca. Ne-am oxigenat bine plămînii şi creierul, tragem un somnic întăritor şi deseară... în cea mai mare formă. Dacă ar şti şi el... dacă aş putea să-l fac să afle că a plecat ! I-aş îndepărta gîndul, l-aş uşura, aş alunga stafia dintre noi.

Nu e nevoie să faci nimic, Jana, am auzit totul. M-am întors, uitasem ceva, numele ei în gura ta m-a ţintuit locului, am ascultat fără să vreau. Ştiu că nu mai este, dar asta nu m-a uşurat. Cum nu înţelegi ? Dacă rămînea, riscînd să ne reîntîlnim, să defilăm unul pe lîngă altul, însemna că nu mai e nimic. A fugit ca să nu ne mai vedem, să nu ne sfredelim cu privirile de la distanţă, să ne cruţăm prăpăditele de inimi, să nu le mai supunem galopului distrugător. Şi-a strîns valiza, s-a urcat în primul tren şi s-a afundat în necunoscut. Dar eu îi aud ţiuitul aparatului morse, nu ştiu pe ce şine şi încotro aleargă, dar în spaţiu o urmăresc, transmite, transmite... O învăluia un foc rece, strălucitor, cerul albastru i se legăna în jurul capului, îi jucau în spate munţii, pustnici împietriţi, blajini, surîzători. Avea un mers săltat de cămilă veselă care a văzut oaza. Parcă ea mai ştia cum merge şi cine o duce şi încotro ? Ca şi mine ! Înaintam de-a-mboulea, unul hăis, altul cea. Cu astfel de cuvinte ar mototoli ea dinadins, ce a fost extraterestru, emoţia reîntîlnirii noastre. Ce căuta aici ? Venise să petreacă revelionul în tăcerea zăpezilor, se dorea strivită de minereul alb, înjunghiată de săbiile aerului. Întrebări retorice, grandilocvente, pe care le-ar fi sancţionat fără milă. Nici urmă din drama ochilor încercănaţi, din profilul

obosit, amar, din încreţiturile frunţii apăsate de resemnare violentă. Fruntea lucea, ca şi părul viu, ochii largi radiau unde albăstrii, pe buzele delicate flutura dispreţ candid. Era iar frumoasă, iar tînără. Cine a mai văzut o femeie atît de stăpînă pe anii ei, cînd scoţîndu-i ca pe nişte căţei, lăsîndu-se muşcată, sfîrtecată, roasă, cînd îngropîndu-i sub strălucirea obrazului de jad, de lapislazuli, sub prospeţimea eternă. Cu vîrsta a jonglat totdeauna cum a vrut. Maşina ei infernală. Robinet la fluxul vital. Închis, deschis. Curată nebunie. Spre sfîrşit, cu picătura... Ca o chirnoagă. M-am lăsat înşelat ? De cine ? De ea ? M-a înşelat cu bună-ştiinţă ? 'Sau eu, cu ideea fixă a forţei vitale ? Himeră ridicată la rang de criteriu uman, de principiu moral, social. Poate, incompatibilitate de mentalităţi. Structuri intelectuale diferite ? Parcă numai la asta se reduceau divergenţele noastre ? Nestatornicia, îndoiala ei. Asta în special, îndoiala. Deşi începusem să mă acomodez. Să mă convertesc. Oare ? Aminteşte-ţi sentimentul de dispreţ, de la telefon. Limbă lăţită, cuvintele îngălate. Nu e prea mult spus dispreţ ? Amestec de compătimire şi... de cine ne ferim ? şi greaţă. Încă ceva, desolidarizare. Spălare pe mîini. Deşi, ţurţurele se topise, ea îl topise. Mai rămăseseră urme de la congelator ? Nu, nu, asta nu. m-a dezgheţat bucată cu bucată. Dar nu pentru ea. Cînd mă trimitea unde mă trimitea, ghicea că nu pentru ea ? Enigmă ! Am să ştiu vreodată ? S-a speriat ? Gazela iubind leul ? Leu paraleu ! M-am grozăvit, mi-am dat aere. Ca s-o strivesc, s-o supun. Dar era, omule, era şi supusă şi strivită. La ce bun ? Şi mie îmi era frică, şi mie. Ce noutate ! Dacă ar fi vreo oglindă pe-aici... Despre asta ar merita să discutăm ochi în ochi. Ia să vedem, frică, frică... Nu frică, altceva, nu-i cunosc numele. Reţinere ? Poate. Reţinerea de a nu pîngări... Ce, ce ? Trecutul, amintirea. Mitul ? Asta. Complexul mitului.

mitul imaculat ? Aş fi rămas cu ea dacă... Dacă ce ? Dacă ar fi fost mai maleabilă, nu maleabilă, mai puţin insondabilă şi mai dispusă să mă accepte cum sînt. Să fi venit pînă la jumătatea drumului. Ei, hai, asta acceptase. Să facă ea drumul, tot, aşa ceva mi-ar fi plăcut. Ce înţeles are drumul, tot ? Nu ştiu, nu ştiu, gîndurile mi se învălmăşesc, privirile întoarse spre trecut se înceţoşează. Şi n-am timp. Şi n-am răbdare. Lăsăm pentru altă dată. Regret că a plecat ? Nu, asta nu. Dar nu fiindcă... Coada acestei idei am prins-o. Nu fiindcă nu mă interesează. Plecarea indică ceva, şi acest ceva mă menţine pe soclu. Orgolios afurisit ! Avea dreptate ! Don Juan !

Bine Jana, da Jana, de acord Jana. Trebuie să particip la buna dispoziţie a Janei, mă stăpîneşte un sentiment de vinovăţie tristă. Arată ca scoasă din cutie. Rochia lungă, verde ceramic — cultivă culoarea asta, o prinde — îi împrumută o ostentaţie fragilă, de statuetă egipteană vopsită. Ochelarii sugerează ceva din domeniul tehnicii cosmice. Frumuseţea feminină savant articulată. Senzaţie de elaborat, descopăr pe undeva o şuviţă de ostilitate. Îmi vine în minte fosforescenţa naturală a EI. Efectele de culoare, iradiaţiile, şocul personalităţii vin dinăuntru, nu sînt adăugate, se armonizează şi se schimbă ca fazele asfinţitului. Mereu altceva, în decurs de un sfert de oră gamă derutantă, cade noaptea şi dacă ai răbdare — eu n-am avut — asişti şi la aurora, prinzi răsăritul şi o iei de la capăt.

Încet, încet se adună mica societate, ne salutăm ceremonios. Pot fi mîndru de Jana, e regina grupului. Satisfacţie socială, nu intimă, ca şi cînd aş fi venit într-un Porsche nou-nouţ, în timp ce ei descindeau din dacii cu un anumit grad de uzură, atent recondiţionate. Ne împrăştiem şi ne adunăm ca o horă conştientă de forma ei. Parterul e decorat sclipitor, holul, saloanele, numai ghirlande colorate, globuri, brazi, poleială argintie tăiată subţire, ca tăiţeii. Cîţiva îşi încearcă norocul, intro-

duc monezi într-un aparat, trag de o manetă şi aşteaptă îmbujoraţi, măcinaţi de emoţii derizorii. La roboţi cu ecran, prin simple apăsări de buton se ochesc avioane, tancuri. Chibiţaţi de suporteri, doi inşi joacă fotbal învîrtind pe o masă lungi frigărui metalice pe care sînt înşiraţi jucători de plastic. Stupidităţi ! Nu-mi găsesc locul, nici cu Jana nu ştiu ce să fac. Am impresia că e şi ea un joc mecanic al cărui mod de manipulare l-am uitat. Cineva îmi pune în mînă un pahar de Campari, pînă să refuz, distribuitorul a dispărut. Nu pot să i-l ofer Janei, are şi ea unul. Mi l-au dat ca recuzită, pe unde mă duc port sonda cu lichid roşu, o trec dintr-o mînă în alta, probabil e făcută să mă integreze grupului, semn de recunoaştere. Pulsaţia horei nevăzute e foarte lentă, ne reîntîlnim rar prin mulţimea ce invadează holul. Cineva mă loveşte peste cot şi vărs o parte din lichidul cleios pe pulpana hainei. Sînt mulţumit că Jana n-a fost atentă, mă şterg formal cu mîneca. Mă întreţin cu directorul, un tip uscat, încremenit în pergamentul lui încreţit, afabil, dar sec. Vorbe de scîndură. A îmbătrînit în administraţie, face eforturi să se menţină şi profesional pe linia de plutire, stimez obstinaţia lui, n-are nimic detestabil, dar mă stinghereşte. Oricum, îmi place mai mult în halat decît în costumul albastru cu dungi, ţeapăn de călcat ce e. Se interesează de felul cum m-am aranjat după căsătorie. Îi furnizez banalităţile corespunzătoare. Se însufleţeşte în limitele posibilităţilor. Nu ştiu de ce vîrstnicii ţin să te pună în temă cu începuturile lor neapărat romantice, neapărat curajoase, şi de ce nu ? eroice. Să-i spun că începutul căsniciei mele n-are nimic romantic ? Ce înţelege el prin romantism ? Iubire plus privaţiuni ? Marele sentiment care sfidează impedimentul material, îl biruie, îl depăşeşte şi-şi face intrarea... în ce ? în bunăstare, stabilitate. Nu lupt cu nici o adversitate, n-am lipsuri de înfruntat. Nu sînt nici atît de ipocrit să pretind că

aş tînji după ele, n-am nostalgia sărăciei, facilităţile nu mă incomodează, nu-mi produc vreun complex.

Sîntem chemaţi să ne aşezăm la masă, revelionul începe, revelionul a început. Dispunem de un separeu. Rămînem încă o bucată de timp în picioare, tratînd aşezarea în spaţiu. Destul de penibil, unii se oferă, alţii ezită, acum iau decizii, acum se răzgîndesc. Ce vor ? Criteriul afinităţilor elective nu pare a fi prea simplu de aplicat, considerente de interes sau de prestigiu contravin celor de simpatie şi amiciţie. Nu sînt excluse nici resentimente, aversiuni camuflate, unii trec peste ele, alţii nu. Caraghioşi ! Parcă li s-ar hotărî soarta, de aşezarea la masă le-ar depinde viitorul. În cele din urmă se completează toate locurile, unii mai au întipărite pe faţă şovăială sau nemulţumire, alţii dimpotrivă, au căpătat ce-au dorit, sînt bucuroşi ca de o izbîndă, ca de un cîştig la robotul cu burta plină de bani. Am în dreapta o doamnă slabă, brunetă. Stratul gros de fond de ten îi acoperă ridurile, ochi de ţigancă, păr vopsit, pana corbului. Soţul înalt, şters, faţă obosită, pămîntie. Vecinul Janei, bucuros că stă lîngă o femeie tînără, îi aruncă priviri furişe. De fiecare parte a mesei lungi a fost instalat un televizor. Programul e în toi. Ochii se îndreaptă spre micul ecran. Doi vechi comici răsuflaţi interpretează o scenetă insipidă. Ici, colo se rîde. Nu toţi convivii sînt pretenţioşi în materie de umor. În dreptul fiecăruia, pe faţa de masă apretată, cîte o garoafă pălită. Petale moi, încreţite, decolorate, lipsite de strălucire. Îmi face greaţă, parcă a fost scoasă din gunoi. Totuşi bruneta, mai slabă şi decît manechinele franţuzeşti, o ia pe a ei în mînă şi o mîngîie cu gingăşie mecanică, ba o duce şi la nas. N-o interesează decrepitudinea florii, vede în ea însemnul omagiului public şi ţine să-l recepţioneze vizibil. Chelnerii operează discret, respectă concentrarea generală asupra programului TV. Jana vrea să-mi comunice nu

ştiu ce, dar nu îndrăzneşte să-şi folosească vocea, şi nu înţeleg, scaunele sînt aşezate la oarecare distanţă. Faianţa farfuriilor e atinsă din cînd în cînd uşor de cuţite, spaţiul e dominat de replicile comicilor. Există un consens al tăcerii, n-a venit încă momentul să vorbim, cineva trebuie să dea semnalul şi întîrzie. Se cîntă arii din opere într-un decor luxuriant. Descifrez, în sfîrşit, mesajul Janei. Mă îndeamnă să mănînc. Fac zelos gestul de a începe, dar las tacîmurile. Nu mi-e foame. Mă zgîiesc conştiincios la televizor, cel mai bun mijloc de a evita întrebări sicîitoare. Masa se mai animă, se încheagă frînturi de conversaţii în sotto-voce. Televizorul rămîne atenţia centrală, în special pentru femei. Ajung la concluzia că e foarte bine aşa, alternativa de a-mi întreţine vecina o găsesc mult mai indezirabilă. Ce să discut cu bătrîna sud-americană ? Şi n-a trecut decît o jumătate de oră, am în faţă o noapte întreagă. Caut o ocupaţie mentală : să recapitulez un film, nu-mi vine în minte nici unul, să imaginez un caz complicat şi să-l operez. Jana mai fură cîte o vorbă cu vecinul, de fapt respectivul îi fură. Sud-americana îşi împarte atenţia între bucata de peşte fiert din farfurie, pe care o execută minuţios, şi un căluş îndrăcit plasat într-o vastă piaţă urbană înconjurată de blocuri înalte. Mă ghemuiesc în scaun ca un iepure pe cîmpia măturată din cînd în cînd de reflectoare. Am fost neprevăzător că nu m-am apucat de fumat, aş umple acum cîteva scrumiere cu chiştoace, în plus m-aş învălui într-o atmosferă densă, impenetrabilă, ca un sputnic militar cu misiune secretă. De ce am intrat în acest cavou ? Pe ceilalţi nu-i deranjează faptul de a lua masa într-o criptă funerară, par obişnuiţi. Sînt chiar în elementul lor. Scurm harnic prin felurile de mîncare, mă tem să nu fiu demascat că nu mănînc, ar fi ca şi cînd m-ar prinde în flagrant delict de furt. S-a lăsat iar tăcere, cîţiva estradişti se perindă pe micul ecran debitînd anecdote laconice cu poantă. Ca un

făcut, nu reușesc să le prind, sau nu le înțeleg. Creierul se strînge ca micuța garoafă de lîngă farfurie. În afară de profesor, nu văd nici o somitate științifică, doar persoane care și-au făcut situație. Acesta pare genul lor de a petrece, se cufundă în băi individuale de plictiseală snobă și se lasă pătrunși încetul cu încetul prin toți porii, ca la tratamentul pentru boli cardiovasculare. În pauza dintre sarmale și friptura de curcan, la TV se anunță un calup folcloric masiv. Presimt că va trebui să fac față unor schimbări. Mi s-au ascuțit simțurile la maximum, ca iepurașului amenințat de faruri. Nu m-am înșelat. Doamna ieșită din cine știe ce sarcofag aztec își apleacă trunchiul mumifiat peste spătarul scaunului și-mi adresează cuvîntul. Cum v-ați aranjat ? deocamdată locuiți la părinți ? Voce de fumătoare, deși n-am văzut-o aprinzînd nici o... Nu, doamnă. Soția avea apartament propriu ? Da, doamnă. Și menajul ? Pentru moment... Cu ajutorul părinților, desigur ? Își dezvelește dantura suspect de regulată, de nouă. Da, doamnă. Faptul că și soția practică medicina e un inconvenient, nu ? avantaje și dezavantaje. Îmi arată iarăși proteza, o lucrare de mare finețe. Sînt tentat s-o întreb : Austria, Elveția ? știu că pe-acolo sînt școli stomatologice cu tradiție. Eu nu mai profesez, am predat științele naturale. În familia unui medic important sînt atîtea de făcut, cine să li se consacre, dacă nu soția ? Se întrerupe — ospătarul ține să-i servească friptura prin stînga, are și el orgoliul lui — și se îndreaptă în scaun. Revine, înclinîndu-se și mai mult. Turnul din Pisa. E nevoie să fie întotdeauna cineva acasă. Anumite aspecte ale relațiilor profesionale numai acasă se pot rezolva. Clipește semnificativ. Trebuie introdusă ordine, fixate ore, stabilite criterii precise în funcție de complexitate, gravitate și altele. Tinerii cam lasă lucrurile astea la voia întîmplării și nu e bine. Își expune placa dentară în întregime, e o capodoperă,

jos pălăria în fața maistrului. Se retrage aruncînd o privire expertă în farfurie, pregătindu-se pentru o lungă și laborioasă operație. Căci nu e numai curcan, ci și purcel de lapte. Deci cavou, dar și templu, cu un termen mai actual, bursă. Vecina oacheșă a vorbit ca între zarafi. Și Jana e antrenată într-un schimb de opinii. Același subiect ? Se apleacă asupra farfuriei cu gîndul în altă parte. Te preocupă și pe tine, Jana ? Reflectezi la acel aspect al relațiilor profesionale, cauți soluția organizatorică ?

Nu s-au împlinit nici două luni de cînd trăim împreună. Ca primă urgență, a propus să înlocuim mocheta cu covoare persane. Are, de asemenea, în vedere lambriuri de lemn în toate încăperile. Bucătăria, la rîndul ei, trebuie schimbată, mi-a arătat o mostră în „Nekerman" din lemn masiv. Sugerează și un bar în același stil, mi-a indicat cu aproximație amplasamentul. A făcut socoteala cîte cristale și ce argintărie ne lipsesc, a inaugurat și convorbiri despre garderobă. M-a avertizat că nu agreează CEC-ul, mi-a făcut și un calcul sumar al dinamicii valorii monetare, preferă tezaurizarea în metale prețioase. Aceste abordări au fost făcute cu simplitate, în treacăt, nu le-am acordat prea mare atenție, pe cele mai multe le-am uitat pe loc. Acum se reiterează în capul meu și se organizează într-o suită logică, unitară, într-o strategie. Jana s-a grăbit să ia inițiativa, are în minte un plan arhitectonic minuțios, vrea să deschidă o vastă lucrare de modernizare și consolidare a căminului. A schițat deja planșele, a început să mi le arate. Ne pregătim să intrăm, poate am și intrat și eu n-am sesizat, în epoca acumulării. Furnici care adună, trag poveri de cîteva ori mai grele ca ele, sapă galerii, depozitează, se duc, se întorc, iar și iar, fără întrerupere, sclavele lor însele, gîrbovite, strivite, cu panica în ochi, parcă le amenință o catastrofă iminentă, au auzit că universul

se va prăbuşi, le va îngropa, şi ele trebuie să aibă provizii pentru o lungă supravieţuire, pentru eternitate, pînă cînd alt demiurg va crea un univers nou şi vor putea să iasă, să respire, să vadă lumina soarelui, abia atunci bucurîndu-se, dacă vor fi condiţii, de culori, de miresme, de aerul pădurilor şi pajiştilor. Totuşi, deşi au psihoza acumulării şi avariţiei, furnicile sînt cumpătate, un fel de sihastre, călugăriţe, le obsedează iarna, frigul, hlamida asfixiantă a zăpezii, altfel s-ar mulţumi cu puţin, exceptînd desigur termitele mari, roşii, specia lacomă care roade de la rădăcină copacii junglei. Mai există un model, modelul porcin. Acumularea imediată, organică, instalarea depozitelor în interior, sub piele. Cocina ca tip de cămin. Mormanul de grăunţe sub rît, trosnetul sec al măselelor, copăi cu tărîţe morfolite, hăpăitul găleţilor cu lături, căldura hranei, căldura propriului corp, căldura fecalelor dimpreună cu miasmele lor, şi în acest climat dilatarea materiei, înmulţirea celulelor, amplificarea proporţiilor. Comodităţile vieţii mi s-au părut firești, şi tot aşa îmi par şi acum. Ceva ce ţi se cuvine, pentru care nu tremuri, nu faci compromisuri, nu sacrifici esenţialul, adică mintea, forţa de creaţie, energia, timpul, entuziasmul, pasiunea. Căminul făurit cu un atît de mare preţ nu e pentru mine. Mă îngrozeşte şi mă îngreţoşează. Nu vreau să depozitez nici în galerii, nici sub piele. Nu vreau să-mi închin viaţa acestui ţel, nu-mi leg de gît piatra asta de moară. Uite-i aici, storşi, placizi, reci. Au pierdut tinereţea, aceea fără vîrstă, a spiritului. Orice s-ar spune, acumularea e însoţită de degradare. Ea adînceşte contrastele între oameni, ba e făcută pe seama lor. Ca să aduni tu, alţii vor avea mai puţin. N-are nimic de-a face cu meritul. Tu vei deţine mai mult decît ţi se cuvine, iar ei mai puţin. Acumularea exclude elanul creator, el nu poate izvorî decît dintr-un impuls liber, curat, din străfundurile zăcămintelor umane ce se cer folosite în sine,

ca formă a fericirii. Ascensiune, spuneai astăzi, intrarea în conducere printr-o aripă laterală. Poate m-a afectat alegerea, m-a afectat cert. Dobitoc ! Se cuvenea să le mulţumesc, mi-au făcut un bine, m-au salvat. Ascensiune ? Nu vreau să urc, vreau să cobor. Cei de-aici au urcat, şi rezultatul ? au pierdut contactul anteic, stau în suspensie. Ce-au adus, ce ne lasă ? Numai cei care scormonesc adîncurile ne îmbogăţesc. N-am să-mi pierd vremea la suprafaţă, administrînd abataje. Jana îmi cere un castravete murat. Mă îndeamnă să iau şi eu. Culoarea nu îmi inspiră încredere, verdele bate în albastru.

Deci, Jana, să ne înţelegem, nu e nevoie să mă consolezi pentru pierderea micului post. Am altă vocaţie, alte ţeluri. Pe ecranul minţii se succed imagini. Mă văd în laborator, la masa de operaţii, aplecat asupra microscopului. Fulgurant, vertiginos, ca într-o recapitulare rezumativă, doar rememorarea unor etape. Apoi sala de gală a Academiei regale suedeze. Lume multă, fracuri, aplauze, figuri zîmbitoare. Posesorul unui cap leonin — mă obsedează coama albă, luminoasă — citeşte la pupitru un spici omagial. Mă arată cu degetul, sînt ovaţionat. Răspund cu fraze bine cîntărite, modest, ca un premiant timid, ba nu, concentrat, exploziv, ochii mei împroaşcă scîntei, chem, înflăcărez, asistenţa îmi soarbe cuvintele, aud inimile tuturor bătînd să se spargă. Termin cu un gest profetic. Se intonează un cîntec apoi toţi mă înconjoară, îmi întind mîinile, sînt gata să meargă cu mine pînă la marginea pămîntului. Doar am găsit leacul orbirii şi am salvat ochii oamenilor de la îmbătrînire şi scleroză, toţi muritorii vor vedea frumuseţile lumii, nimeni nu-şi va mai pipăi drumul ciocănind cu bastonul în caldarîm, bătrînii de o sută de ani vor scruta zările şi vor buchisi literele ca şi tinerii, fabricile de ochelari vor da faliment, se vor închide clinicile de oftalmologie. Se ajunge la concluzia că Premiul Nobel e prea puţin.

Clipesc, scutur din cap şi imaginile se şterg. Mă ruşinez, sînt caraghios, bine că nu ştie nimeni. Dar ceva din solemnitatea momentului imaginat a rămas în mine, în proporţie de 0,5 la sută visul mi se pare plauzibil, rămîne o taină care mă umple de sentimente nelămurite.

Gust vinul, e cald şi dulceag, s-a trezit, fructul s-a evaporat, se simte alcoolul. Carnea e rece şi aţoasă, pieptul de curcan fad, ca o bucată de carton presat. Împing farfuria dezgustat, cu senzaţia că cineva mă înşeală. Tipul de lîngă Jana rîde în gura mare, dar confidenţial, fără hohote, nu e dispus să-şi împartă ilaritatea decît cu nevastă-mea. Faţa lui negricioasă e mobilă şi exprimă o democraţie şmecherească. Cunosc genul acesta de medic, aşa-zis popular, tonic, vindecînd prin voie bună şi comunicare de la om la om. De cealaltă parte a mesei grupul pare mai bine alcătuit, poate a izbutit să se închege pe principiul afinităţii. Bărbaţii şi femeile se întreţin mai destins, dar nota dominantă rămîne placiditatea severă. Ansamblul de balet al operei evoluează fastuos pe o melodie cu armonii largi. O fi fost şi ea cu fetele cînd au înregistrat ? Mă îndoiesc, repriza coregrafică aduce a secolul al nouăsprezecelea, nu-i seamănă, ea nu crede în romantismul înălţător. Nu crede în nimic, nu crede nici în iubire, chiar cînd iubeşte. Mă gîndesc cu răceală la ea, atribui emoţia de azi surprizei, cadrului în care a apărut, predispoziţiei mele. Priveliştile, pe care mi le arăta şi le comenta atît de anost Jana, mă răscoliseră, eram bulversat ca după o psihopatie. Altceva nu putea fi. N-o urăsc, n-o detest, mi-a devenit străină. Cuvîntul străină nu e exact, în mine s-a născut, totuşi, un resentiment. Resentiment ? N-am ştiut. Adevărul e că trăim superficial, nu sîntem atenţi la metamorfoza simţurilor, a conştiinţei. O întreagă epocă sufletească nedisecată. De ce am glisat spre Jana ? de ce m-am căsătorit ? N-am decît o idee vagă despre resorturile care au

declanşat actele mele. N-am fost călăuzit de o ambiţie punitivă ? n-am vrut s-o pedepsesc pe EA ? Pe ea o iubeam, nu pe Jana. Dar ea s-a prefăcut bolnavă, decepţionată, bătrînă, ce n-a făcut ca să-mi stîrnească repulsie. Deşi mă iubea. Şi-a scos ghearele ca o pisică turbată şi s-a măcelărit. S-a golit de sînge şi a venit la mine în agonie. De ce ? Tremura de dorinţa de a mă vedea sărac şi gol, se sinucidea lent ca să mă lipsească de ea. Mă iubea ? Cînd eram însetat, scotea o ciutură de apă proaspătă şi rece şi scuipa în ea. Chestia cu vîrsta a fost o invenţie diabolică. Nu putea găsi ceva mai pervers, mai monstruos ca să mă învingă. Şi, vezi doamne, eu părăseam, eu trădam, eu eram mizerul personaj din „Cine iubeşte şi lasă". M-a alungat, speriindu-mă cu masca de muma pădurii. M-a împins în braţele Janei, în braţele oricui, n-o interesa, nu mă trimitea la nu ştiu ce ansamblu folcloric ? Tot timpul a urmărit să mă umilească, să înjosească donjuanul, aşa-zisul Don Juan care ar exista în mine. Şi nu i-am spus toate astea, nici nu le-am înţeles ca lumea, n-am avut răbdare să le pătrund. Am acţionat orbeşte, m-am aruncat într-o apă curgătoare şi m-am lăsat dus. De unde am plecat ? Unde am ajuns ? abia încep să mă dezmeticesc. Crainicul anunţă că peste un minut la posturile de radio şi televiziune va vorbi Preşedintele. Ultimele zgomote de tacîmuri aşezate în farfurii, ultimii dumicaţi înghiţiţi şi cîte o grăbită sorbitură din pahare. Problemele sociale ale anului, pericolul mondial, o deschidere optimistă, răspunderi, muncă, pace. Aud vacarmul marilor preocupări ale societăţii. Sîntem legaţi printr-un vast sistem de programe, se aşteaptă foarte mult de la noi, noi aşteptăm mult de la viitor, de la istorie. Va fi mai bine, trebuie să fie mai bine. La mulţi ani ! Să ciocnim pentru fericire.

Ne ridicăm în picioare cu cîte un pahar de şampanie în mînă. Secundarul teleorologiului bate numărătoarea inversă.

Zece, nouă, opt... Mă cuprinde un val de tristeţe, unul nemărginit, sînt purtat pe coama lui ca un fir de pai. Secundele fac un zgomot asurzitor, îmi ciocănesc în timpan, în craniu. S-a stins lumina. Jana îşi ridică faţa. Ne sărutăm. De ce ? Nu-mi transmite nimic şi cu siguranţă nici eu ei. La ferestre licăriri stelare îngheţate. Gerul albastru pipăie cu labele geamul. Doamne, cît sînt de singur, am ajuns pe fîşia neutră a timpului, e petecul de pămînt arat, ţara nimănui. Clipa fără nume, nu aparţine nici unui an, nici unei luni, nici unei zile. Clipa fără număr. Totul a căzut de pe mine, s-a făcut pulbere, nu mai mă leagă nimic de nimic. Am rămas cu mine însumi, punct solitar în univers. Văd înlăuntrul meu ca prin sticlă. Cu disperare blazată, descopăr o lacrimă grea, gata să se rupă, să se prelingă. N-o face, o ţin rădăcinile, nu se desprinde, nu se rostogoleşte. O ! nu cade fiindcă e îngheţată. Ştiu acum ce e, iubire ucisă, uitată în gerul cosmic. Pe ea o căutam, dar sub altă înfăţişare. Faţă în faţă cu ea trebuia să mă întîlnesc în ţara nimănui, în secunda imponderabilă. Ciocnim, ne învălmăşim, ne plimbăm de la un capăt la altul al mesei. Lumina se reaprinde. Schimbăm zîmbete absente, nici nu ştiu dacă ne recunoaştem, dacă ne vedem. Prin toţi a trecut suflarea rece a vîntului ? în toţi a spart timpul, în toţi a săpat tunel ? pe toţi i-a lăsat să vadă dincolo ? Nu ştiu, nu cunosc omul ! Unii sînt nostalgici, alţii opaci, dar cine ştie ce se ascunde sub pieliţa întinsă sau zbîrcită a obrazului ?

Ne reaşezăm. Jana are o privire nouă, mai senină, sufletul ei e liniştit. Îi citesc în ochi un îndemn blajin : hai, acum la treabă, băiete ! Avem atîtea de făcut. Ştiu, dar eu am rămas singur. Eram bogat, plin, eram montura unei nestemate cu irizări profunde. N-a mai rămas în mine decît o lacrimă de gheaţă. Şi o pace sinistră. Nu de mult urla uraganul fierbinte. Pe EA o căuta, pe ea voia s-o înghită, s-o mestece. Doamne,

de ce-am fost atît de nesăbuit ? Un canibal întinzînd brațele să-și gîtuie și să-și devoreze propria progenitură, unica ființă ce-i încălzea inima și îi umplea sufletul. Nu contează sufletul, burta să fie plină ! O înspăimîntam ca un căpcăun din poveste. Spaima ei mă înfuria, îmi pălmuia obrajii. Îmbrățișarea îngerilor. Erosul imaterial. Răscoleam cu copita, mugind, în căutarea concretului. Iubirea, știu acum, e puritate, inocență, stare de grație. În mine a învins contingentul, foamea de materie, tirania concretului. Cu alte cuvinte rutina vieții, puținătatea curajului, sutele de fire, mai propriu otgoane, cu care sînt priponit în vechea radă. Acolo unde am fost lansat eu la apă și, unde, după o neverosimilă croazieră, neverosimilă, acum !, ca un somnambul, m-am întors. Viața e neîndurătoare, materia e neîndurătoare, simțurile sînt neîndurătoare. Și mai presus de toate, apele călduțe din rada ferită de furtuni, ignorînd întinderile necunoscute ale oceanului. Limbi de foc jucau pe fruntea mea, dar eu suflam focul pe nări. Am disprețuit starea de grație, i-am întors spatele.

Toate tarafurile din lume zbîrnîie pe ecranul televizorului. Erupție de energie. Înțeleg cu dispreț îngăduitor și, probabil, zîmbesc. Jana pare încîntată de cascada de sunete viguroase, sălbatice. Îți place, Jana ? Rupere de nori, nu ? Rîde, de-abia ne auzim prin vuietul dezlănțuit al țambalelor. Cineva a mărit volumul, facem adevărată baie de forță, de sete de viață, de bucurie de a trăi. Și silfida brună se bucură. Toți tresar și se încarcă. Sînt sătui, încălziți de vin, ațîțați de muzică. Trec în revistă figurile vecinilor, ale comesenilor de pe cealaltă parte. Oameni satisfăcuți, aceeași ștampilă pe toate fețele, mulțumiți de bunăstarea lor, de condiția lor, se socotesc realizați, aleși, de invidiat. Ceva se mișcă în mine, zbîrnîie lent o coardă. Dar eu cu ce mă deosebesc ? Ce tot fac pe prostul, că n-am știut ? Joc teatru. Sînt și eu un filistin, amicii mei. Cu singura de-

osebire că ştiu şi recunosc. Mare scofală, asta nu înseamnă încă nimic. Mi-o şopteşte EA, aplecată peste umărul meu. Ridică-te, mă îndeamnă, fă o reverenţă şi începi aşa : stimată asistenţă, eu, filistinul Viorel Poterașu... Şi ? mai departe ce spun ? mă milogesc. Nu ştii ? Nu ştiu, Cornelia. Ha, ai reuşit să-mi spui pe nume ? e ceva. Nu ştii ? Bate-ţi capul ! Bine ! şi cînd mă edific pot să vin să-ţi povestesc ? să rîdem împreună ? să ne tăvălim pe jos de rîs ? Se răsuceşte pe poante, face cîteva piruete lăsîndu-şi capul cînd pe un umăr, cînd pe celălalt, după care, alunecînd pe podea, iese lăsînd uşa larg deschisă în urma ei...

LECTOR : MARIANA IONESCU
TEHNOREDACTOR : MARTA FOIAȘ

APARUT 1985. BUN DE TIPAR 7.12.1985
COLI DE TIPAR 25

TIPARUL EXECUTAT SUB COMANDA NR. 50 501
LA COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA SCÎNTEII"
BUCUREȘTI — REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Lei 16,50